

ЛЕЙФ Г. В. ПЕРШОН

УБИЙСТВОТО НА ЛИНДА

Част 1 от „Еверт Бекстрьом“

Превод от шведски: Ева Кънева, 2014

chitanka.info

На Май Шьовал и Пер Вальо^[1] — истински майстори в жанра.

1

Съседката откри Линда и независимо от трагичните обстоятелства, това беше за предпочитане, вместо да я открие майка ѝ, пък и спести доста време на полицията, защото майката щяла да се прибере чак в неделя вечер, а освен нея и дъщеря ѝ в апартамента не живеел никой. Всеки полицаи знае, че колкото по-рано се открие трупът, толкова по-голям шанс има престъплението да бъде разкрито, особено ако се касае за убийство с неизвестен извършител.

Сигналът постъпи в оперативната дежурна част в град Векшо в осем и пет сутринта. Патрул, който се намираше близо до указаното място, съобщи по радиостанцията, че отива да провери. Само три минути по-късно патрулът отново се обади. Пристигнаха, настанили жената, подаде сигнала, на задната седалка в колата и се канели да влязат да проверят какво е положението. Всъщност тази патрулна кола по график трябваше вече да се намира в гаража на полицията, защото по това време застъпваше дневната смяна и, общо взето, всички полицаи, работили през нощта, или се пъхваха под душовите, или се отдаваха на сутрешно уединение в стаята за отдых в очакване да ги сменят.

Дежурният началник лично беше приел сигнала. А двамата му по-млади колеги, които се отзоваха, вече бяха успели да си създадат име сред гилдията — уви, доста противоречиво. Като два пъти по-възрастен от тях, врял и кипял, с трийсет години професионален опит, началникът първо реши да изпрати подкрепление, макар да се съмняваше, че по това време ще намери подходящ патрул. Докато се колебаеше как да постъпи, двамата полицаи се обадиха — само осем минути след пристигането си. Свързаха се с него по мобилния му телефон, за да не рискуват поверителната информация да стигне до чужди уши. Часът беше осем и четвърт. Първият доклад от екипа на местопрестъплението отне едва минута.

А най-изумителното беше, че както никога, без оглед на възраст, опит и слава, двамата полицаи действаха строго по правилника.

Направиха каквото се очакваше от тях, а единият — дори повече. Спечели си златна звезда в списъка си със служебни заслуги, и то по безпрецедентен начин в практиката на Полицейското управление във Векшо.

В спалнята на апартамента открили мъртва жена. Докладваха, че е станала жертва на убийство и смъртта е настъпила преди броени часове. Не стана ясно кое им даваше основания за подобно заключение. От извършителя не открили следи, освен отворен прозорец в спалнята, който поне подсказваше как се е измъкнал от местопрестъплението.

За жалост, възникна още едно усложнение. По-младият полицаи, с когото всъщност говори дежурният началник, беше убеден, че е разпознал жертвата. Ако полицаят се окажеше прав, това означаваше, че убитата е жена, която началникът неведнъж бе посещавал през това лято, а за последно — вчера, след края на работния ден.

— Кофти работа — промърмори началникът сякаш на себе си.

Извади кратък списък с най-важното, което да направи, ако по време на работа му се случи най-лошото. Върху половин ламиниран лист А4, под многозначителния надслов „Ако дрън-дрън попадне в полезрението на полицията“, фигурираха десетина опорни точки за действие. Той го държеше под подложката си за писане, когато излезете от кабинета, и от последния път, когато му дотрябва да го извади, изминаха близо четири години.

— Добре, момчета — каза дежурният началник. — Ето какво ще направим...

После и той изпълни всичките си служебни обязанности, но нищо повече, защото на неговата възраст не подобаваше да си позволява лекомислени волности.

В полицейския автомобил, пристигнал пръв на местопрестъплението, пътуваха двама млади полицаи от „Охранителна полиция“ във Векшо: временно изпълняващият длъжността полицейски комисар Гюстаф фон Есен, трийсетгодишен и известен в гилдията като Графа, макар да повтаряше упорито, че е „най-обикновен барон“, и четири години по-младият му колега, младши полицейски инспектор Патрик Адолфсон, подвизаващ се с прозвището Адолф — уви, не само заради фамилното си име.

Когато приеха сигнала от оперативната дежурна част, двамата полицаи се намираха само на два-три километра от предполагаемото местопрестъпление на път към Полицейското управление. Понеже по това време на деня в района нямаше почти никакво движение, Адолф направи обратен завой, натисна газта до дупка и мина по най-прекия път, без да включва нито сигнални светлини, нито сирена. Графа следеше зорко за съмнителни автомобили в отсрещното платно.

Двамата мъже представляваха двестакилограмова полицейска мощ от най-чистокръвен вид. Целите в мускули, без грам тлъстини, с отлично тренирани сетива и моторика, Адолф и Графа олицетворяваха мечтата на всеки изплашен гражданин, обадил се да съобщи в полицията, че трима непознати хулигани се опитват да разбият вратата на жилището му.

Когато завиха пред указания адрес на улица „Пер Лагерквист“, жена на средна възраст в силно превъзбудено състояние изскочи пред полицейския автомобил, размаха бурно ръце и започна да бръщолеви нещо неразбираемо. Адолф слезе пръв от колата, хвана я внимателно за ръка, настаня я на задната седалка и я увери, че „всичко е наред“. И докато Графа заемаше позиция пред задния изход от къщата — в случай че нападателят още не е успял да се измъкне, — Адолф бързо провери коридора на жилищната сграда и влезе в апартамента. Това не се оказа трудна задача, защото вратата зееше широко отворена.

Всъщност точно той натрупа точки, като за пръв път приложи на практика онова, което го бяха научили в Полицейската академия в Стокхолм. Претърси жилището с пистолет в ръка. Промъкваше се на пръсти покрай стените, за да не усложнява излишно работата на криминалните експерти и да не дава на извършителя предимство, ако онзи все още е в апартамента и прояви неблагоразумието да го нападне. Ала единственият човек вътре беше жертвата. Лежеше върху леглото в спалнята — неподвижна, увита в окървавен чаршаф, който покриваше главата, тялото и половината ѝ бедро.

Адолф се приближи до прозореца и извика на Графа да провери стълбището. После прибра пистолета си в кобура и извади малкия фотоапарат, който досега стискаше под лявата си мишница. Направи три снимки от различен ъгъл на неподвижното покрито тяло, после предпазливо повдигна горния край на чаршафа, за да провери дали все пак не е жива. С десния си показалец напипа сънната ѝ артерия, макар

да беше напълно излишно предвид примката около шията ѝ и оцъклените ѝ очи. Внимателно докосна бузите и слепоочията ѝ. За разлика от топлата кожа на живите жени, които бе докосвал на същите места, пръстите му усетиха колко безответна и безжизнена е нейната.

„Смъртта е настъпила преди броени часове“, предположи той.

Познаваше тази жена. В нейно лице разпозна не просто човек, когото бе виждал някъде. Бе разговарял с нея. Тя бе спохождала еротичните му фантазии. Това беше най-изумителното от всичко... но той нямаше намерение да го споделя с когото и да било. В момента Адолф осъзнаваше съвсем ясно къде се намира. Сетивата му възприемаха обстановката, но същевременно сякаш бе застанал встрани и наблюдаваше какво се случва със самия него. Усети нарастваща дистанция и към собственото си тяло, и към мъртвата, която само допреди няколко часа е била жива материя точно като него.

[1] Май Шьовал (р. 1935) и Пер Вальо (1926–1975) — световноизвестна писателска двойка, автор на десет криминални романа от серията „Роман за едно престъпление“. — Б.пр. ↑

Още в десет часа сутринта двамата полицаи от дежурното звено на Криминалния отдел разпитаха свидетелката, открила жертвата. Записаха разпита на диктофон и още същия ден разпечатаха стенограмата, възлизаща на двајсетина страници. Свидетелката, Маргарета Ериксон, петдесет и пет годишна бездетна вдовица, живеела на последния етаж в сградата, където се намираше апартаментът на убитата жена.

По време на разпита, пишеше в стенограмата, свидетелката е била уведомена, че според правно постановление, регламентирано в 23-а глава, 10-и параграф на Съдебнопроцесуалния кодекс, няма право да огласява класифицирана информация, касаеща текущото разследване. За сметка на това обаче писменият документ не съдържа информация за реакцията на свидетелката, след като са ѝ заявили, че ще бъде подведена под съдебна отговорност, ако разкрие пред някого как е протекъл разпитът. Всъщност пропускането на такъв тип сведение едва ли е изненадващо, предвид факта, че, по подобие на мнозина други свидетели, и Маргарета Ериксон увери разпитващите, че не е от хората, които дрънкат наляво-надясно.

Свидетелката се оказа председател на жилищното сдружение, което притежаваше жилищната сграда, състояща се от мазе, четири етажа и таванско помещение. На долните три етажа се помещаваха по два апартамента, а на четвъртия, където живееше свидетелката — един с двойно по-голяма площ. Общо седем жилища, обитавани предимно от хора на средна или в напреднала възраст, самостоятелно живеещи или двойки с пораснали и отдавна отлетели от семейното гнездо деца. В момента повечето били заминали на почивка.

Апартаментът, където беше извършено убийството, бил собственост на майката на жертвата. Според свидетелката девойката отсядала там от време на време. Напоследък посещенията ѝ зачестили, а майка ѝ почивала на вилата си недалеч от Векшо.

От входа откъм улицата изглеждаше, че апартаментът — четири стаи и кухня — се намира на партера, но от двора, който впрочем водеше към зелена площ, оградена с къщи и жилищни блокове, същият апартамент се падаше на втория етаж, защото цялата сграда се намираше върху наклонена повърхност.

Свидетелката имала две кучета. По време на разпита не скри, че от години четирикраките домашни любимци са нейната голяма страст. Сега гледала лабрадор и шпаньол. Извеждала ги по четири пъти на ден. В седем сутринта ги водела на дълга едночасова разходка.

— Ранобудна съм. Никак не обичам да се излежавам сутрин — призна тя.

След разходката сядала да закуси и да прочете вестника си, а кучетата получавали „сутрешната си дажба“. В дванайсет отново излизала с тях и се връщала след час. Докато тя обядвала, двамата ѝ четириноги приятели получавали за награда по някое „изсушено свинско ухо или друго лакомство за гризкане“.

В пет часа отново излизала с кучетата, но за по-кратко. Прибирала се след около трийсет минути, за да има време да се навечеря и да нахрани спокойно Пепе и Пиге, преди да стане време за новините по телевизията. И последно извеждала кучетата — за „вечерен пиш“ — между десет и дванайсет вечерта в зависимост от програмата по телевизията.

Ежедневието на свидетелката очевидно беше изцяло съобразено с потребностите на кучетата ѝ. През свободните си часове тя слизала да свърши някоя работа из града, срещала се с познати — „предимно приятелки и стопани на кучета“ — или работела от къщи.

Покойният ѝ съпруг някога притежавал счетоводна фирма, където тя работела на половин работен ден. След смъртта му продължила да помага на част от старите си клиенти във финансовите им дела. Но основният ѝ източник на доходи си оставала пенсията от съпруга ѝ.

— Рагнар винаги е бил предвидлив мъж. Имам си всичко.

Понеже полицаите проведоха разпита в жилището ѝ, можеха със собствените си очи да се убедят в думите ѝ. Обстановката показваше недвусмислено, че Рагнар се е погрижил съпругата му да не търпи никакви лишения.

Свидетелката разказа как към единайсет часа предната вечер излязла на редовната „пиш разходка“ и видяла как жертвата тръгва към центъра.

— Май отиваше на купон, но може и да греша, защото в днешно време младежите купонясват по всяко време на денонощието, не само вечер.

Свидетелката се намирала на трийсетина метра от момичето, но била сигурна, че е видяла именно жертвата.

— Тя не ме видя, защото бързаше. Иначе щеше да ме поздрави.

След пет минути свидетелката се качила в апартамента си и след като приключила с битовите задължения, си легнала и заспала почти веднага. Общо взето, с това се изчерпваха спомените и от въпросната вечер.

Тазгодишното невероятно лято започна през май и сякаш никога нямаше да свърши. Ден след ден се нижеха, без дори съвсем лек полъх да раздвижи въздуха. Слънцето прежуряше като огън, по бледосиньото небе не се виждаше дори облаче, температурите постоянно гонеха нови и нови рекорди. Затова на следващата сутрин Маргарета излязла с кучетата си още в шест и половина — по-рано от обикновено, защото „това лято е направо непоносимо горещо... и не съм единствената, която смята така... и исках да избегна жегата“. Пък и всеки съвестен стопанин на куче знаел, че горещината е опасна за домашните любимци.

Маргарета тръгнала по обичайния си маршрут: завила наляво още на входа, минала покрай съседните сгради и поела по пътеката надясно, която слизала към гората на стотина метра от къщата, където живееше тя. Половин час по-късно, в седем и нещо, жегата станала непоносима и тя решила да се прибира. Пепе и Пиге изплезили езици, а стопанката им започнала да мечтае за сенчестия си апартамент и нещо разхладително.

Горе-долу по това време небето неочаквано притъмняло, извил се бурен вятър и отекнал гръмотевичен тътен. Когато първите капки затрополели по асфалта, й оставали няколкостотин метра до входа и тя започнала да подтичва, но усилията й се оказали безсмислени. Рукнал пороен дъжд и тя стигнала до двора откъм зелената площ вир-вода. Тогава забелязала, че прозорецът на спалнята на съседката е отворен, вятърът го блъска насам-натам, а завесите са мокри.

Маргарета влязла в сградата — „трябва да е било към седем и половина по мои изчисления“ — и позвънила няколко пъти на звънеца, но никой не ѝ отворил.

— Предположих, че се е прибрала късно през нощта и тогава го е отворила. Но се зачудих защо го е направила. Все пак навън беше много по-горещо, отколкото вътре. Но предната вечер, докато извеждах кучетата, прозорецът беше затворен. Такива неща не ми убягват.

Понеже никой не отворил, тя се качила в асансьора и се прибрала в апартамента си. Изсушила кучетата, колкото от тях да не се стича вода, и се преоблякла в сухи дрехи. Обзело я обаче лошо предчувствие.

— Този отворен прозорец не ми даваше мира. Ако сградата се наводни, всички обитатели ще плащаме за ремонт. Безпокоях се и да не влезе крадец. Прозорецът се намира около два-три метра над земята, но почти всеки ден чета във вестника за „алпинисти“, дето ограбват апартаменти, а някои от тях били толкова надрусани, че за да се покатерят, дори си носели стълба.

Свидетелката започнала да се колебае какво да направи. Да поговори с младото момиче при следващата им среща? Да се обади и да се оплаче на майка ѝ? Четиринайсет дни по-рано рухнал подобен порой, но спрял след десетина минути — толкова неочаквано, колкото и започнал. Слънцето отново изгряло, облаците изчезнали, а дъждът съживил тревата и растенията. Затова Маргарета решила да изчака четвърт час. Нахранила кучетата, направила си кафе, но дъждът продължавал да вали като из ведро. Тогава тя взела решение.

— Както споменах, аз съм председател на нашето сдружение. Обитателите на тази сграда винаги следим за външни хора. Особено през лятото, когато повечето отсъстват. Съседите са ми поверили резервен ключ за апартаментите си.

Маргарета извадила ключа за апартамента на жертвата, слязла с асансьора на партера, позвънила на вратата — „в случай че си е вкъщи“, — отключила и влязла.

— Изглеждаше като повечето апартаменти, когато родителите ги няма. Не обърнах внимание на бъркотията. Извиках „Има ли някой?“, но не получих отговор и... влязох в... спалнята. Видях какво се е случило. Веднага ми стана ясно. После... изхвърчах на улицата... Изплаших се да не би убиецът да е още вътре. За късмет, бях си взела

джиесема и позвъних на онзи... номер за спешни случаи. Сто и дванайсет. Вдигнаха веднага, нищо че по вестниците все ги оплюват.

Свидетелката не посмяла да затвори прозореца на спалнята, но това не довело до катастрофални последствия, защото когато пристигнал първият патрул, дъждът вече бил спрял. Младши полицейски инспектор Адолфсон, от своя страна, изобщо не беше обърнал внимание на прозореца. Забеляза обаче, че върху външния перваз се е насъбрало голямо количество кръв, примесена с дъждовна вода, но понеже вече не валеше, реши да остави тази подробност на по-възрастните си колеги от техническия екип.

Най-горещото лято от незапомнени времена, съседка, която всяка сутрин следва един и същи маршрут с кучетата си и има ключ за апартамента, където е била убита жертвата, внезапен порой, отворен прозорец. Множество злощастно стекли се обстоятелства или низ от случайности се явяваха причината, поради която полицията откри престъплението именно по този, а не по друг начин. В сравнение с други сценарии, настоящият далеч не беше най-ужасният.

3

Дежурният началник направи всичко, което трябваше. За по-малко от два часа на местопрестъплението се събраха всички привикани. За нещастие, и много други хора, които той би предпочел да не му се пречат, но нямаше как да ги изгони. Отцепиха района около жилищната сграда и затвориха и двете платна на улицата отпред. Полицаяте от отдел „Охранителна полиция“ започнаха да претърсват съседните жилищни сгради в района, а техният колега се опита да пусне служебно куче по следите на извършителя. Без успех. Не беше никак учудващо, като се има предвид какъв пороен дъжд се изсипа. Техническият екип започна щателен оглед на апартамента, съдебният лекар вече пътуваше за местопрестъплението от лятната си вила. Свидетелката беше разпитана, родителите — уведомени за трагичната вест и откарани в Полицейското управление. След малко двама полицаи щяха да тръгнат от врата на врата в района. С това точките в списъка на дежурния се изчерпваха. С изключение на една, последната.

След като всички парчета си дойдоха по местата или най-малкото това предстоеше да стане, той се зае и с последната точка. Обади се на началника на управлението. Макар да беше петък, горещо и началникът да беше излязъл в отпуск, той не се намираше в крайморската си вила, а зад бюрото в кабинета си в същата сграда. Преди обяд разговаряха по телефона близо четвърт час. Обсъдиха състоянието на жертвата и след като затвори, дежурният неочаквано се почувства необяснимо депресиран — въпреки богатия си опит и множеството преживени житейски изпитания.

Странно, защото при спомена за миналия път, когато списъкът му потрябва — докато заместваше свой колега в Калмарското управление, — настроението му винаги се повишаваше. Тогава двама от най-върлите бандити в града бяха открили огън един срещу друг посред бял ден в центъра на Калмар, пред погледите на десетки мирни граждани. Във всички възможни посоки профучали около двайсет

изстрела, но като по чудо двамата гангстери ранили единствено самите себе си. Не пострадали невинни. „Такова нещо може да се случи само в Смоланд“, помисли си тогава дежурният.

Началникът на управлението също не се зарадва. Разследването на убийства не влизаше в неговата специалност и един от житейските му принципи гласеше „Не се тревожи за онова, което още не се е случило“ но положението никак не му се нравеше. Още отсега престъплението показваше неизменните черти на класическо коварно убийство и ако нещата тръгнат на зло, предвид личността на жертвата, началникът щеше да се почувства като поредния онеправдан работник.

По време на официална вечеря миналата седмица той изнесе реч, в която пространно описа недостатъчните ресурси на полицията и в заключение сравни силата на органите на реда с „рехава, порутена ограда, която не може да спре все по-ожесточаващата се престъпност“.

Аудиторията оцени подобаващо речта му, а самият той също остана много доволен от сравнението с оградата, което смяташе за изключително оригинално — и като идея, и като словесен изказ. Впрочем не беше единственият, впечатлен от остроумието и красноречието си. Главният редактор на най-големия местен вестник, взел участие в официалната вечеря, не пропусна да му отправи комплимент, докато пиеха кафе и коняк. Но това беше тогава. На началника на управлението никак не му се мислеше в каква ли посока са поели пристрастията на журналиста само броени часове след вечерята.

Ала най го измъчваха терзанията му от лично, емоционално естество. Познаваше бащата на жертвата, а самата жертва на убийството бе виждал няколко пъти. Спомняше си я като повече от възхитителна млада дама и ако самият той би имал дъщеря, би искал тя да изглежда и да се държи точно като нея. „Какво става? — питаше се той. — И защо всичко това се случва точно във Векшо, където не сме разследвали убийство, откакто работя в управлението? И защо се случва точно по време на моя мандат? Че и през лятото, на всичкото отгоре.“

В този миг той взе решение. Независимо че оградата беше рехава, а летните отпуски и други служебни неудачи разклащаха допълнително устойчивостта ѝ, той реши, че е крайно време да се подготви за най-лошото. Вдигна слушалката и се обади на своя стар

приятел и състудент, ШГДКП, за да го помоли за помощ. Защото началникът не се сещаше за по-подходящ човек, към когото да се обърне.

След телефонния разговор, продължил по-малко от десет минути, началникът изпита осезаемо облекчение, граничещо с освобождение. От Главната дирекция „Криминална полиция“ му обещаха възможно най-силното подкрепление: кадри от легендарния отдел „Убийства“ щяха да пристигнат още днес.

Самият началник на управлението във Векшо също се постара да се представи в добра светлина. Не заслужи златна звезда, нито сребърна, но поне бронзова, задето се сети за една не съвсем маловажна подробност. Поръча на секретарката си да се обади в Градския хотел да запази шест отделни стаи, без да уточнява датата на напускане. Настоя изрично стаите да се намират на един етаж, но да са изцяло самостоятелни.

В хотела се зарадваха на резервацията му, защото в момента цареше пълно затишие. Ала само след броени часове на същия ден това се промени и в централната част на Векшо стана невъзможно да си намериш свободна хотелска стая.

Стокхолм, петък предобед, 4 юли

Макар да беше още десет преди обяд през въпросното лято, започнало през май и сякаш безкрайно, една от големите легенди на отдел „Убийства“ в Главната дирекция вече беше пристигнала на работното си място. За разлика от повечето си колеги, криминален комисар Еверт Бекстрьом не замина на почивка, за да си трови нервите с нахални комари, кисела съпруга и капризни хлапета. Да не говорим за откачени съседи, вонящи клозета, месни шишове, напоени с миризма на бензин, и топла бира.

Бекстрьом беше дребен, дебел и примитивен, но при необходимост ставаше хитър и злопамятен. Смяташе се за интелигентен мъж в разцвета на силите си; свободен, необвързан мъж, който предпочита спокойния живот в града. И понеже имаше достатъчно апетитни и разголени дами, които да споделят житейските му възгледи, той нямаше от какво да се оплаче.

Лятната почивка представляваше удоволствие само за наивните, а фактът, че почти всички негови колеги си вземаха дълъг отпуск, още повече засилваше желанието му да ходи на работа. Единствено по това време на годината не се подчиняваше на никого. Идваше в управлението последен и си тръгваше пръв. Никой не му диреше сметка. Това напълно го удовлетворяваше. Оставаше му време да свърши разни лични дела в града, а ако някой от началството случайно реши да надникне в кабинета му, Бекстрьом се беше подготвил.

В деня преди прекият му началник да излезе в отпуск, Бекстрьом му съобщи, че освен дето ще се грижи за възникващите своевременно проблеми, възнамерява да запълва оставащото му време с преглед на стари дела, които, за жалост, са стигнали до задънена улица. Шефът му не възрази. Искаше час по-скоро да се махне от управлението на остров Кунгсхолмен^[1] и никак не му се занимаваше с Бекстрьом.

В момента върху бюрото на Бекстрьом се издигаше внушителна планина от неразкрити убийства, които неговите по-непроницателни

колеги бяха забатачили без причина.

Беше си изградил навика, след като влезе в кабинета си, първо за камуфлаж да поразмести купчините хартия върху бюрото си — в случай че някой слухти из коридора. А след като си съставеше план за остатъка от деня, седнал върху доста удобния стол зад претрупаното си бюро, Бекстрьом въвеждаше в служебния телефон един от кодовете за отсъствие. Предлагаха се различни варианти, за да избегне подозрителна системност в избора на причина, обикновено той хвърляше зар и оставяше случаят да избере къде ще се намира през остатъка от деня: на „съвещание“, по „служебни дела“, „за кратко навън“, по „задачи извън управлението“ или дори в „командировка“. След като приключеше с тези неизбежни задължения, Бекстрьом продължаваше натоварения си работен ден с „обяд“ — фундаментална човешка потребност, право, вписано в кодекса на труда и фигуриращо като отделен код в телефонния каталог на полицията. В този случай дори не хвърляше зар.

Единственият недостатък на ежедневието му в момента беше липсата на премии заради извънредно работно време. Както обикновено, Бекстрьом пак беше на червено, макар да получи заплата едва преди седмица. „Всичко ще се нареди — мислеше се той. — Сега ще се радвам на хубавото време и на полуголите мацки из града, а все някоя откачалка ще пребие някой нещастник в тризвезден хотел, аз ще отида на мястото и ще си получа редовните премии, командировъчни и всякакви необлагаеми бонуси, които се полагат на най-обикновено ченге.“

От утешителните му размисли го изтръгна звънът на телефона.

Шефът на Главна дирекция „Криминална полиция“ Стен Нюландер — или ШГДКП, както го наричаха осемстотинте му подчинени — също беше изпаднал в дълбок размисъл, когато началникът на полицията във Векшо му се обади по телефона.

ШГДКП размишляваше над сложен оперативен въпрос, който нареди да поставят на огромната маса в ръководната централа, която оглавяваше лично, или Оп-Центъра, както предпочиташе да го наричат. По-конкретно ШГДКП се питаше как най-ефективно да сформира

Корпус за бързо реагиране, в случай че международни терористи си наумят да се опитат да похитят самолет на летище „Арланда“.

Колегата от Векшо обаче явно не притежаваше неговата способност да отсява същественото от маловажното. За да не изгуби половината си ден в празни обяснения по телефона, ШГДКП обеща веднага да изпрати подкрепление от отдел „Убийства“. „Ако са заети, ще се наложи да пренаредят програмата си“, помисли си той, след като затвори, повика секретарката си и я помоли да намери „онова дребно дебело същество, чието име така и не мога да запомня“. После се върна към по-съществени въпроси.

— ШГДКП май е много зает въпреки отпускарския сезон — установи Бекстрьом и кимна към вратата, като се усмихваше угоднически на секретарката на шефа.

„Оп-Център, ШГДКП“, гласеше табелата, което ще рече „Оперативен център. Шеф на Главна дирекция «Криминална полиция»“.

— Да, много е зает — потвърди уклончиво секретарката, без да вдига глава от книгата пред себе си. — По всяко време на годината — додаде тя.

„Да бе, да — помисли си Бекстрьом. — По-скоро е ходил на курс за началници и са го научили, че важни клечки като него винаги трябва да карат такива като мен да чакат петнайсет минути, докато преглеждат уводната статия в «Свенска Дагбладет».“

— Да, настанаха тежки времена — с престорена любезност отвърна Бекстрьом.

— Така е. — Секретарката го стрелна с пронизателен поглед.

„Ако не си ШГДКП, разбира се. Какво оригинално звание си е измислил, проклетникът с проклетник.“

ШГДКП звучи хем шефски, хем мъжествено. Много по-добре от ШГДКП. Кой би искал да го наричат ШГДКП? Звучи не като началник на Националната криминална полиция, а като гадост, която си лепнал, след като си мърсувал с някоя курва.“

— ШГДКП е готов да ви приеме — съобщи секретарката и кимна към затворената врата.

— Най-покорно благодаря — Бекстрьом се поклони.

Чака точно петнайсет минути, както и бе очаквал. И дете ще се сети защо се бави началникът. „Дори и ти се досещаш, мъжемразка

такава“, помисли си той и се усмихна най-сърдечно на секретарката. Тя не отговори. Само го проследи с мнителен поглед.

Бекстрьом завари най-големия шеф все още потънал в размисли. Или поне така изглеждаше, защото търкаше с десния си палец и показалец мъжествената си, силно издадена напред брадичка. Когато Бекстрьом влезе в кабинета му, ШГДКП не каза нищо, само кимна.

„Колко странен тип — помисли си Бекстрьом. — И в какви дрехи се е облякъл, при условие че навън е трийсетградусова жега!“

Началникът на Националната дирекция „Криминална полиция“ беше, както винаги, безупречен във външния си вид, но днес носеше униформата на конната полиция: черни ботуши за езда, сини панталони, ослепително бяла риза с пагони: три реда с дъбови листа, разделяни от златни линии и увенчани с кралска корона. Над горния ляв джоб на ризата му беше прикачен четирилентов награден знак, а над десния — двете кръстосани златни саби, които по непонятни причини се бяха превърнали в емблема на Националната полиция. Началникът носеше и вратовръзка, надлежно закрепена с помощта на игла, отново с отличителните знаци, показващи високия чин на приносителя. ШГДКП стоеше изправен като ръжен, с прибран корем и изпъчени гърди, които сякаш се опитваха да съперничат на брадичката му за приза „най-издадена част на тялото“.

„Колко отвратителна долна челюст. В лице прилича на петролен танкер“, помисли си Бекстрьом.

— Ако облеклото ми те озадачава — подхвана ШГДКП, без да го удостоява дори с поглед и без да сменя пръстите от онази част от тялото си, която най-много занимаваше мислите на Бекстрьом, — възнамерявам по-късно да изведа Брандклипарен на разходка.

„Шефът не е вчерашен и трябва да внимавам“, каза си наум Бекстрьом.

— Царствено име на благороден жребец — добави ШГДКП.

— Конят на Кале^[2] XII, нали? — попита раболепно Бекстрьом, макар че, когато някога учиха за шведските крале, той все бягаше от час.

— На Карл XII и на баща му — уточни ШГДКП. — Името е било едно и също, но не и конят. Знаеш ли какво е това? — попита той и

посочи макетите, подредени върху внушителния плот на конферентната маса.

„Като гледам всички тези терминали, хангари и самолети, едва ли е битката при Полтава^[3]“, помисли си Бекстрьом.

— Летище „Арлавда“ — рискува той. — Вероятно така изглежда от птичи поглед.

— Точно така — потвърди ШГДКП. — Но не те повиках, за да говорим за това.

— Слушам, шефе. — Бекстрьом си придаде вид на отличника в класа.

— Векшо — натърти началникът. — Сутринта е намерено тялото на удушена млада жена. Най-вероятно е и изнасилена. Обещах на колегите да им помогнем. Събери си екип и веднага потегляйте. Подробностите ще уточниш с участъка във Векшо. Ако някой от колегите тук има възражения, аз ще се разправам с него.

„Супер — зарадва се Бекстрьом. — Това звучи по-добре и от приключенията на тримата мускетари.“ По една или друга случайност беше чел тази книга като малък, докато бягаше от училище.

— Нямах грижи, шефе — отвърна Бекстрьом на глас.

„Векшо... — продължи наум. — Не се ли намираше някъде до морето, в южната част на Смоланд? По това време на годината там сигурно гъмжи от мои връстници.“

— Има още нещо — подхвана началникът. — Докато не съм забравил... Възникна малко усложнение — по отношение на самоличността на жертвата.

„Ще я видим тази работа, рекла сляпата Сара“, изникна в ума на Бекстрьом, докато половин час по-късно уреждаше подробностите по пътуването от кабинета си. Първо се постара да издейства парични средства от служебната каса, макар че беше петък и отпускарско време. После увеличи командировъчните с няколко хилядарки в брой от касата на сектор „Тежки престъпления“^[4]. Средствата в нея винаги спасяваха положението, когато дотрябват за неочаквани и спешни задачи. За щастие, касата се намираше в кабинета на Бекстрьом. Макар от заплатата му да не остана почти нищо, в близките няколко дни нямаше да търпи никакви лишения от битов характер.

После Бекстрьом успя да сформира екип от петима колеги: четирима истински полицаи и една жена. От друга страна, тя беше

цивилна и щеше да се занимава предимно с документацията. Бекстрьом щеше да я изтърпи. Пък и единият от колегите сигурно щеше да оцени присъствието ѝ, защото само чакаше да се отдалечи на безопасно разстояние от намусената си съпруга, и се нахвърляше на колежката си. Докато оглеждаше списъка с включените в екипа, Бекстрьом си даваше сметка, че компанията му далеч не е каймакът на колектива, но все пак беше достатъчно добра за отпускарския сезон. Пък и нали самият той щеше също да участва.

Оставаше да осигури автомобили за пътуването до и във Векшо. В служебния гараж имаше голям избор и Бекстрьом веднага запази три коли. Той щеше да пътува в джип „Волво“ — най-големия модел, с най-мощния двигател и толкова много екстри, че колегите техници от служебния автомобилен парк сигурно са били напушени, когато са я поръчали.

„Е, май това е всичко“, помисли си Бекстрьом, след като отметна всички точки в списъка си. Оставаше само да си стегне багажа. Тази мисъл изведнъж му скала настроението. Не защото нямаше алкохол. Като никога разполагаше с обилни запаси. През уикенда един от по-младите колеги ходи на пазар в Талин и Бекстрьом купи от него няколко бутилки уиски, водка и два стека силно алкохолна бира, която си беше истински динамит.

„Но какво да си облека?“, зачуди се той, застанал пред развалената си пералня, препълнен кош за пране и купчини мръсни дрехи, натрупали се в спалнята и банята в продължение на месец. Сутринта, преди да тръгне за работа, му се случи нещо много неприятно. Взе си освежителен душ и за пръв път от много време насам се събуди без махмурлук, ала мина през ада, докато си намери риза и боксерки, които да не вонят като датски търговец на сирене. „Всичко ще се нареди“, обнадежди се той, защото неочаквано му хрумна гениална идея. Ще излезе да си купи малко нови попълнения за гардероба си. Като се позамисли, пари не му липсват, а ако реши, ще вземе мръсните дрехи със себе си и ще ги остави за пране в хотела във Векшо. „Великолепно“, въодушеви се Бекстрьом. Преди да отиде на пазар обаче, искаше да се подкрепи, защото един истински детектив никога не започва разследване на гладен стомах.

Бекстрьом си поръча обилен обяд в близък испански ресторант — тапас и други подходящи за лятото вкусотиини. Понеже беше решил,

че работодателят му ще плати угощението, вписа въображаем сътрапезник в сметката. Въпросният фантом беше проявил вкус и си беше поръчал две големи силно алкохолни бири, докато Бекстрьом, който се водеше на служба, се бе задоволил с най-обикновена минерална вода.

Когато излезе на улицата, сит и доволен, той установи, че отдавна не се е чувствал толкова добре. „Слънцето грее, животът е прекрасен“, мислеше си той, докато се насочваше към жилището си. Нямаше нужда да си хваща такси, защото преди няколко години се премести в малък уютен апартамент само на няколко минути от Полицейското управление.

Преди в жилището бе живял негов колега — възрастен човек, пенсионер от доста години. Двамата се запознаха още докато Бекстрьом работеше в отдел „Убийства“. Старецът се премести да живее във вилата си в архипелага, за да пие на спокойствие и от време на време да ходи за риба. Понеже апартаментът в града вече не му трябваше, той го преотстъпи на Бекстрьом, а Бекстрьом, от своя страна, продаде малкото си жилище на свой по-млад колега от „Охранителна полиция“. Жена му го беше изгонила от къщи, понеже имал афера със своя колежка, но той не можел да се нанесе в дома на тази колежка, защото тя била омъжена за барета от спецчастите, а той никак не си поплювал.

Затова въпросният колега купи бърлогата на Бекстрьом. Той му я продаде на черно, в брой и на изгодна цена. В замяна поиска младежът да му помогне да си пренесе багажа в новото жилище, което се състоеше от две стаи, кухня и баня на третия етаж. Плащаше съвсем прилична вноска на жилищното сдружение, повечето му съседи бяха възрастни хора, които не вдигаха никакъв шум и изобщо не подозираха, че е полицай. Досега всичко беше повече от идеално.

Единственият му проблем беше необходимост да си намери жена, която да му чисти и да го пере срещу няколко разтърсващи тренировки върху леглото от смърч, купено от „ИКЕА“.

Защото в момента положението наистина му изглеждаше отчайващо, докато пхаше мръсните си дрехи в голям спортен сак, предназначен за най-близката обществена пералня във Векшо.

Да можеше да опакова целия апартамент и да го пренесе до рецепцията на хотела с молбата да го занесат на химическо. „Майната

му. Всичко ще се оправи“, реши Бекстрьом и си извади студена бира от хладилника. После събра в друга чанта най-нужните вещи за пътуването и изведнъж го поразих ужасна мисъл. Сякаш някой го нападна в гръб и го сграбчи за гърлото. През последните години това усещане зачести. „Какво ще правя с Егон?“, стресна се Бекстрьом.

Егон носеше името на пенсионирания колега, който така великодушно му преотстъпи апартамента си, но освен името двамата нямаха почти нищо общо, защото единият беше най-обикновена златна рибка, а другият — седемдесетгодишен бивш полицай.

Бекстрьом беше получил Егон заедно с аквариума като подарък от жена, с която се бе запознал преди половин година. Свърза се с нея чрез обява в интернет. Грабна го информацията от личния ѝ профил и най-вече изречението „Падам си по униформи“. Щом наедря достатъчно да може да се защитава, Бекстрьом избягваше да носи униформа, но на драго сърце беше готов да направи изключение.

В началото всичко вървеше като по вода. В обявата тя се бе представила като „разкрепостена и открита“ и Бекстрьом се увери, че не е излъгала. С времето тя заприлича на всички онези досадни нейни посестрими, които бе срещал през живота си. Връзките му приключваха неизменно по един и същи начин — с изключение на връзката му с Егон. Двамата продължаваха да живеят заедно и — още по-лошо — Бекстрьом започна да се привързва към него.

Емоционалният прелом в отношенията им настъпи преди два месеца. Тогава Бекстрьом трябваше да замине на едноседмична командировка заради някакво убийство и нямаше възможно да храни ежедневно златната рибка.

Първо се обади на жената, която му натресе плуващата грижа, но тя му се разкреця и затръшна слушалката. „Да става каквото ще“, каза си тогава той и въпреки предупредителния текст на етикета изсипа в аквариума половин буркан с храна, преди да тръгне. „Предимството да отглеждаш точно златна рибка, а не куче например, е, че можеш спокойно да я пуснеш в тоалетната, ако е хвърлила топа, докато кучето не можеш. А аквариума мога да го продам в интернет за няколко стотачки.“

След като се върна от десетдневната командировка, се оказа, че Егон е още жив. Разбира се, рибката не изглеждаше толкова жизнена, колкото преди заминаването на стопанина си, и през първите дни плуваше доста обезсилена, но после пак си възвърна старата форма.

Бекстрьом остана силно впечатлен от инстинкта за оцеляване на Егон, разказа за подвига му в службата — „жилав юнак се оказа“ — и горе-долу по това време започна да се привързва към него. Случваше се вечер дори да го гледа, докато отпива от заслужения си грог след дълъг и тежък работен ден. Наблюдаваше как Егон плува напред-назад, нагоре-надолу, без изобщо да го е грижа за липсата на мацки. „Живот си живееш ти, приятелю“, мислеше си Бекстрьом. В съревнованието с всички онези досадни научнопопулярни телевизионни програми Егон винаги излизаше безапелационният победител.

„Ще се наложи да ускоря хода на разследването“, съобрази той, защото се чувстваше много виновен, задето се налага да изсипе в аквариума на мълчаливия си другар толкова голямо количество храна. А ако случаят се проточи, ще се обади в службата и ще помоли някой колега да се отбие да нагледа Егон.

— Пази се, момче — поръча Бекстрьом. — Татко отива на работа, но ще се видим съвсем скоро.

След четвърт час вече пътуваше с кола за Векшо заедно с двама свои колеги от отдел „Убийства“.

[1] Стокхолм е разположен върху архипелаг от над 30 000 острова. — Б.пр. ↑

[2] Кале — галено име на Карл. — Б.пр. ↑

[3] Битката при Полтава, част от Великата северна война, се състои на 28 юли 1709 година между армиите на шведския крал Карл XII и руския цар Петър Велики и се превръща в едно от най-големите военни поражения в историята на Швеция. — Б.пр. ↑

[4] В тази каса обикновено се съхраняват неголеми суми, които полицаите да използват за дребни служебни разходи: храна, цигари и възнаграждения за информатори от криминалните среди, които сътрудничат на полицията. — Б.пр. ↑

Компания на Бекстрьом правеха две млади дарования от отдела — криминални инспектори Ерик Кнютсон и Петер Торён. Без да са особено велики умове, те поне слушаха Бекстрьом. В службата бяха известни като Ханс и Фриц. Освен че Ханс беше рус, а Фриц — тъмен, двамата си приличаха като две капки вода, бяха неразделни, не спираха да си говорят и със затворени очи беше невъзможно да различиш гласовете им.

Сега Кнютсон седеше зад волана, а Торён — на седалката до него и четеше на глас туристическа брошура, свалена от интернет. Бекстрьом пък се беше изтегнал на задната седалка, за да размишлява на спокойствие в компанията на студена бира.

— Объркал си се, Бекстрьом — каза Торён. — Уви, Векшо не се намира до морския бряг. Отдалечен е на десет мили от Балтийско море. В града има катедрала, областен управител и университет. Сигурно си го объркал с Вестервик или с Калмар. И Вестервик, и Калмар имат излаз на море. В Смоланд... Астрид Линдгрен, нали се сещаш... седемдесет и пет хиляди жители. В момента говоря за Векшо. Колко мацки има в толкова голям град? Как мислиш, Ерик?

— Много ли искам, като моля за малко сведения по случая? — попита кисело Кнютсон. „Трябва да има две хиляди“, пресметна грубо и това изчисление го поразведри.

— Колегите от Векшо ще изпратят информация веднага щом я систематизират — Бекстрьом кимна към конзолата между двете седалки.

— Все нещо трябва да разберем — упорстваше Кнютсон.

„Мрън-мрън-мрън“, помисли си Бекстрьом и въздъхна.

— Сутринта са открили млада жена, удушена в дома ѝ. Ако можем да вярваме на провинциалните пишман шерифи, престъплението е със сексуален характер. Неизвестен извършител и пълна програма. Ако извадим късмет, ще излезе, че са пропуснали нещо, и ще закопчаме гаджето ѝ.

— И това ли е всичко, което знаем? — скептично попита Кнютсон. — Имала ли е гадже?

— По всяка вероятност не — отвърна уклончиво Бекстрьом. — Ситуацията е малко деликатна. Жертвата е от нашите редици.

— Какви ги говориш? — възкликна Кнютсон. — Колежка?

— Кофти — отбеляза Торен. — Колежка. Не се случва всеки ден. Да посегнат на колежка, имам предвид.

— Бъдеща колежка — уточни Бекстрьом. — Учила е в Полицейската школа във Векшо. След година завършвала. През лятото замествала на рецепцията в участъка.

— Какво става? — възкликна Кнютсон и поклати глава. — Що за извратен негодник изнасилва и убива бъдеща полицайка?

— Ако е познавала убиеца, има голяма вероятност да е бил друг колега — пошегува се Бекстрьом. — Но едва ли е така — додаде той, когато видя неодобрителния поглед на Кнютсон в огледалото.

— Сигурно ще го разкрием по-лесно от обичайните убийства на проститутки. Нали все пак трябва да гледаме положително на нещата — опита се да го утеши Торен. — Поне ще си спестим разпитите на съмнителни клиенти и криминални елементи.

„Този път проблемът ще е от съвсем друго естество — отговори наум Бекстрьом. — Мечтай си, приятелю.“

— Да се надяваме, че ще излезеш прав — каза на глас. — Да се надяваме.

Близо до Норшопинг колегите от Векшо им изпратиха факс. Преспокойно можеха да си го спестят предвид съдържанието: карта на Векшо, на която мястото на убийството беше оградено с кръг, а пътят към хотела — маркиран със стрелки. Съвсем ненужна информация, защото Торен вече бе свалил същата карта от интернет и Кнютсон бе въвел адреса на хотела в джипиеса.

После пристигна кратко съобщение от местния ръководител на разследването, в което той приветстваше колегите си с добре дошли, съобщаваше им, че следствените работи са започнали и се движат според установените практики, и обещавахе да ги уведоми своевременно за всяка новопостъпила информация. Първата оперативна на разследващата група щяла да се състои в девет на следващата сутрин в местния участък.

— Комисар Бенгт Улсон от областното полицейско управление във Векшо ще ръководи предварителното разследване — събщи Торен, който се намираше най-близо до факса и ръцете му бяха свободни. — Познаваш ли го, Бекстрьом?

— Виждали сме се — отвърна Бекстрьом и преглътна последната глътка от бутилката. „Загрява доста бавно. От това по-хубаво — здраве му кажи.“ Това обстоятелство работеше в негова полза, защото той вече си бе наумил как да организира работата.

— И що за човек е? — полюбопитства Кнютсон.

— От онези, състрадателните.

— А разбира ли нещо от убийства?

— Едва ли. Но се говори, че е посещавал множество курсове за насилие срещу жени и деца, за кръвосмешение, за ползите от дебрифинга^[1].

— Не се ли е занимавал със следствена работа по убийство? — попита Торен.

— Преди няколко години си беше наумил, че вдън горите смоландски станало ритуално убийство на някакво момиче от чужд произход. Някаква откачена полицейска информаторка от подземния свят твърдяла, че е станала свидетел на престъплението.

— И какво стана? — поинтересува се Кнютсон.

— Всичко приключи благополучно. Получихме преписката и я прекратихме още на следващия ден. После изпратихме писмо, в което най-любезно му съобщихме, че такова убийство никога не е имало. Благодарихме им за проявения интерес и ги помолихме да се чувстват свободни да се свържат отново с нас, ако се натъкнат на още някоя призрачна история.

— Май си спомням случая — обади се Торен. — Сигурно е било преди да постъпя на работа тук. Бенгт Улсон, значи... Него ли по-възрастните колеги наричат Ритуалния убиец?

— Да — потвърди Бекстрьом. — Това се превърна в неговата професионална ниша. Призраци, скелет, поклащащи се кадилници, дълги кучешки зъби, черни пелерини, а после малко дебрифинг, преди ченгетата да се приберат вкъщи.

„По-възрастните колеги ги? — На Бекстрьом епитетът не му убяга. — Писна ми от тази възрастова дискриминация.“

— Накъде отива цялата полицейска гилдия? Какво им става на всички тези колеги? — мрънкаше Торѐн.

— Нали преди малко ти обясних — отвърна Бекстрьом. — А сега, господа, ще бъдете ли така добри да млъкнете за малко, та изморената ми глава да си отпочине?

„И този ли започна същата песен? Съседи по седалка и братя по идиотизъм“, помисли си Бекстрьом.

Останалата част от пътуването премина в сравнително мълчание. Не получиха повече никакви съобщения по факса. Кнютсон и Торѐн продължиха, разбира се, да кудкудякат един през друг, но не се опитваха да въвлекат и Бекстрьом в разговора. Когато пристигнаха в хотела във Векшо в пет следобед, Бекстрьом още се чувстваше замаян и реши да се поизтегне на леглото за няколко часа преди вечеря. Пък и другите колеги още не се бяха появили.

Бекстрьом предвидливо се беше обадил предварително в хотела и беше предупредил да подготвят стаите им, та да се качат направо там, без да се налага да пропъждат стадото лешояди, събрало се във фоайето.

Погрижи се и да раздаде задачи на подчинените си. И как иначе? Нали той е шефът. На Кнютсон заръча да се свърже с местните колеги и да им предаде от името на началника си, че в момента Бекстрьом е зает, но ще им се обади при първа възможност и ще присъства на утрешната оперативна. Торѐн обеща да се погрижи за прането на Бекстрьом и после да се отбие на местопрестъплението. А самият Бекстрьом възнамеряваше да се отдаде на така необходимата му дрямка — така обясни на двамата си подчинени.

— Някои от нас не са подвили крак от ранна сутрин — напомни той, вече отпуснал се върху леглото. — И не забравяйте да запазите маса в някое по-закътано ъгълче в ресторанта за осем часа.

„Най-сетне“, отдъхна си той, след като двамата излязоха и Торѐн затвори вратата. После нагласи удобно възглавницата си и заспа почти веднага.

[1] Психологическият дебрифинг е форма на кризисна интервенция при хора, преживели остър травматичен стрес. — Б.пр. ↑

Половин час преди вечеря всички се събраха в стаята на Бекстрьом, за да съгласуват действията си. И това беше съвсем естествено, защото ако подчинените се съберат другаде, а не при шефа, тогава става не съвещание, а бунт. Бекстрьом знаеше това много добре, защото имаше опит и като капитан, и като член на екипа в следствената работа. Засега всичко изглеждаше спокойно. Всички негови сътрудници се явиха в уговорения час — бодри, весели и изпълнени с трепет, сякаш им предстоеше конференция във Финландия, а не разследване на убийство. Първи в стаята на Бекстрьом дойде криминален инспектор Ян Рогершон — стар негов приятел, с когото Бекстрьом се познаваше от службата си в стария отдел в Стокхолм. Рогершон беше пътувал сам. Минал покрай участъка в Норшопинг да остави там някакви стари документи по вече закрито дело. Вдовицата на жертвата най-сетне гушнала букета и престанала да досажда на юридическия омбудсман с гневните си писма. Рогершон фигурираше в белия списък на Бекстрьом и, общо взето, беше единственият колега, чийто характер Бекстрьом можеше да понася.

След продължителна дрямка и освежителен душ Бекстрьом се чувстваше бодър и в превъзходно настроение. Преди останалите да са се домъкнали и да са развалили спокойствието им, двамата с Рогершон обърнаха по няколко бири. Кнютсон и Торён дойдоха, разбира се, заедно. Кнютсон ходил в управлението, говорил с колегите и взел материалите по случая. Торён занесъл мръсните дрехи на Бекстрьом за пране и посетил местопрестъплението. Бекстрьом не предложи нито бира, нито концентрат на двамата полицаи. Щом почукаха на вратата, той прибра всички бутилки и чаши и чак тогава им отвори. „Да поркат през свободното си време“, отсече наум.

Последни пристигнаха криминален комисар Ян Левин и цивилната асистентка, Ева Сванстрьом. Закъснението им беше малко странно, предвид че потеглиха от Стокхолм преди всички останали.

Четирийсет мили не могат да отнемат цели седем часа, но никой не ги попита за причината, защото всички се досещаха.

— Пътуването явно е минало добре — установи Бекстрьом с невинна физиономия и погледна единствената жена в компанията.

Свежа, с розови страни, явно прясно изчукана. Беше прекалено слаба за вкуса му, затова Бекстрьом реши да си трае и да ги остави да правят, каквото си искат.

— Мина отлично — изчурулика Сванстрьом. — Яне имаше малко работа по пътя и затова се позабавихме.

— Аха, ясно — кимна Бекстрьом. — Предлагам да се възползваме от спокойствието и да свършим малко работа, а после да хапнем, без да се отчитаме на лешоядите долу. Виждам, че държиш цяла купчина листове, Ерик. Ще стигнат ли за всички?

„От тях няма да има никаква полза“, предположи Бекстрьом.

Кнютсон беше донесъл всички разпечатани материали по случая, и то в шест екземпляра, та всички да могат да се запознаят с тях: съдържанието на постъпилия сигнал за намерен труп, доклада от първия пристигнал патрул, снимки от местопрестъплението и околностите, скица на апартамента, където е била открита жертвата, сбито описание на външността на жертвата и хронологичен списък на взетите мерки.

Бекстрьом изпита леко разочарование, след като го прегледа. Не откри съществени пропуски в действията на колегите от Векшо или поне засега бяха свършили всичко необходимо. А при условие че оттук ще поеме той, нещата без съмнение ще тръгнат гладко.

— Въпроси? — попита Бекстрьом и получи дружно поклащане на глава. — Още не е станало време за ядене — напомни той и се усмихна накриво. „Мързеливци! Мислят само за кльопачка, пиячка и чукане.“

— Знае ли се кога ще получим повече информация от съдебния лекар и от криминалните експерти? — попита Рогершон.

— Аутопсията е насрочена за утре — отвърна Кнютсон. — Откарали са я в Съдебномедицинския институт в Лунд. Колегите от техническия екип направили всичко по силите си. Един от тях ми каза, че разполагат с проба от спермата и кръвта на извършителя. Открили са и дрехи, които най-вероятно принадлежат на убиеца. Явно ги е забравил в бързината. По думите на колегата, извършителят е скочил

през прозореца на спалнята и се е наранил на външния перваз. Оттам екипът е взел кръв за лабораторен анализ.

— Дрехи ли? — изсумтя Бекстрьом. — Възможно ли е наистина да извадим такъв късмет, убиецът да избяга без парцалите си?

— Да — потвърди Кнютсон. — Не знам как е бил облечен, когато е пристигнал в жилището, но без съмнение е офейкал без долни гащи.

— Какъв нещастник! — възкликна Бекстрьом. — Но едва ли държи шофьорската си книжка в слиповете. Чак такъв късмет няма как да извадим — додаде той.

„Чак толкова смахнат човек едва ли съществува“, помисли си той. Макар че немарливостта на убиеца можеше преспокойно да се нарече лудост, а това обикновено беше добър знак.

— Бекстрьом — обърна се към него Рогершон, чието настроение внезапно се повиши, — спомняш ли си онзи глупак, който удуши онази старица в апартамента ѝ на улица „Хьогалид“? Случаят „Ритва“ Така се казваше жертвата. Преди да офейка, престъпникът започнал да чисти, да бърше пръстови отпечатащи и да търка до блясък стените, пода и тавана на жилището. Нещастникът се забавил там часове. Жалко само, дете Ритва не могла да се порадва на чистотата в дома си.

— Спомням си — потвърди Бекстрьом. — И ти, и аз участвахме в разследването и това в общи линии е единственият случай, за който говориш от двайсет години.

„Сигурно защото непрекъснато се налива с алкохол“, предположи Бекстрьом.

— Е стига де, да не ставаме заядливи — ведро помоли Рогершон, чието настроение изобщо не се помрачи. — Питам се как ли се е почувствал, след като е хлопнал вратата и се е сетил какво е забравил.

— Сигурно ужасно — отвърна Бекстрьом. — Петер, ти нали ходи да огледаш местопрестъплението? — обърна се той към Торен. — Как ти се стори?

— Какво всъщност стана? — попита Торен. — Извини невежеството на неопитен млад полицай, но какво всъщност стана?

— В смисъл?

„Какви ги дрънка? — запита се Бекстрьом. — И защо, вместо да дърдори, просто не отговори на въпроса?“

— Какво стана с убиеца от улица „Хьогалид“? — настоя да узнае Торен.

— А, за него ли питаш. Ами беше си забравил портфейла с шофьорската книжка и всички документи върху нощното шкафче на старицата. Иначе се бе справил отлично с почистването. Криминалистите не откриха дори косъмче. Какво ще кажеш обаче да се върнем към интересуващия ни въпрос...

— Не е за вярване! — възкликна Кнютсон със същия весел вид като Рогершон.

— Към въпроса — напомни отново Бекстрьом. — Как ти се стори местопрестъплението?

Торен не забелязал нищо необичайно. Обстановката изглеждала потискаща, както на всички места, където е била изнасилена и удушена жена. А фактът, че извършителят е издебнал жертвата сама въщи, превъзхождал я е физически и никак не е бързал, подсилвал допълнително тягостното усещане.

Полицията не открила кандидати за класическия профил на заподозрян в такова убийство — бивше или настоящо гадже, близък мъж, на когото жертвата е имала доверие. Според получените данни убитата не била обвързана от дълго време, а сред съседите и хората от близкото ѝ обкръжение нямало психичноболни. Единствената версия, която оставаше, беше кошмарът на всички полицаи: извършител, непознат на жертвата. Някой, когото тя не е познавала, а в по-лошия случай — когото вероятно никой не познава.

— Е, случаят вече изцяло носи характеристиките на убийство с неизвестен извършител — обобщи Торен.

— Ще го разкрием. Сега предлагам да хапнем, а после — да прегледате материалите по случая на спокойствие, преди да заспите. Пазете ги като очите си, че да не ги видят във вестниците. Тук гъмжи от журналисти и всякакви обругатели на трупове. Лично аз обаче умирам от глад, защото не съм ял от сутринта.

— Ако напишете имената си най-отгоре и ми ги дадете, ще ги заключа в шкафчето си, докато вечеряме — предложи Сванстрьом.

— Отлична идея — съгласи се Бекстрьом и продължи наум „раболепно нищожество такова“. Пък беше и прекалено кльощава за неговия вкус.

След вечеря всички се оттеглиха по стайте си да се запознаят с материалите по делото — или поне така казаха на Бекстрьом. Кнютсон и Торен възнамеряваха да се заемат съвместно със задачата си, като, естествено, четат заедно. Дори Рогершон, иначе съвсем нормален колега, изглеждаше обхванат от желание за четене. Той се отби в стаята на Бекстрьом и зае няколко силни бири от неговия хладилник, но отклони предложението му да изпият по още едно за вечерта.

— Да не си болен, Роге? — пошегува се Бекстрьом. — Започвам да се притеснявам за теб.

„Като омекнал х... си“, помисли си той.

— Не, не — поклати глава Рогершон. — Нищо ми няма. Ще поспя няколко часа и утре отново ще съм във форма.

После си отиде в стаята. Бекстрьом и нямаше намерение да го задържа насила, защото искаше да пообиколи града с разузнавателна цел, а подобно начинание е за предпочитане да предприемеш сам.

Бекстрьом се измъкна през задния вход на Градския хотел и се поразходи без определена цел из центъра Мина покрай резиденцията и катедралата, покрай красивите стари къщи с поддържани фасади, покрай няколко заведения на открито, чиито облечени в летни дрехи клиенти явно не се чувстваха лично засегнати от случая, довел Бекстрьом в техния град. „Как е възможно някой да извърши такова брутално убийство на такова място? — недоумяваше Бекстрьом. — Това трябва да е прецедент в криминалната история на Векшо.“ Самият той не беше посещавал града никога — нито служебно, нито за удоволствие. Изкушаваха го много приятни заведения — температурата на въздуха беше около двайсет градуса и минаваше единайсет, — но Бекстрьом прояви стоицизъм и изчака да се върне в хотела. Там седна в открито, но закътано сепаре и си поръча чаша бира. Забеляза, че клиентите са пооредели. Не видя никого от колегите си. Отсъствието им можеше да се обясни с обещанието им да прегледат материалите по делото, но Бекстрьом хранеше известни съмнения по отношение на Левин и онази палавница Сванстрьом. В техния график четенето едва ли оглавяваше списъка. Колкото до Кнютсон и Торен, Бекстрьом можеше да бъде сигурен, че двамата седят в стаята на единия и обсъждат подробностите по случая. Ако никой не ги прекъсне, ще продължат в същия дух до три през нощта. „И кой ще реши да ги прекъсва? — помисли си Бекстрьом. — Тези

идиоти сигурно не са близнали и капка алкохол.“ Той отпи от бирата си. Нечий глас го изтръгна от размислите му:

— Столът свободен ли е?

Въпроса зададе жена на неопределена възраст: някъде между трийсет пет и четирийсет и пет. „Вече е изтекъл срокът, в който е била най-подходяща за консумация“, прецени Бекстрьом. Но определено беше закръглена — точно по вкуса му.

— Зависи кой пита — отвърна той. „Журналистка“, предположи Бекстрьом.

— Май е редно да се представя. — Тя остави чашата си върху масата и седна на свободния стол. — Казвам се Карин Огрен — и му подаде визитката си. — Работя като журналист в местното радио.

— Каква приятна среща — усмихна се Бекстрьом. — С какво да ти помогна, Карин?

„Освен да изстрелям няколко снаряда в малката ти...?“, мина му през ума.

— Срещата определено е приятна — тя се усмихна и оголи белите си зъби. — Странна работа. Виждала съм те и преди — докато работех за „ТВ4“ в Стокхолм. По време на съдебен процес, който наблюдавах, ти беше сред свидетелите по случая. Съдеха трима руснаци, ограбили и убили възрастна двойка. Може ли да попитам какво търси Главната дирекция във Векшо?

— Нямам ни най-малка представа — отвърна Бекстрьом и отпи от бирата си. — Лично аз съм дошъл да разгледам къщата, където е родена Астрид Линдгрен.

— Може да се чуем — предложи тя и се усмихна широко.

— Непременно — отвърна той, кимна и допи бирата си.

После стана и й се усмихна с най-чаровната си усмивка. На закоравялото ченге от големия град: сурово срещу грубияните, но по-мекотично от памук, ако се държиш с него мило и го потупаш където трябва.

— Ще приема думите ти като обещание — каза Карин Огрен. — Ако не го спазиш, ще почна да те преследвам.

Вдигна чашата и отново му се усмихна.

„Определено е навита“, помисли си Бекстрьом след петнайсет минути, докато си миеше зъбите пред огледалото в банята. Ако той си изиграе картите както трябва, до няколко дни госпожицата ще опита Бекстрьомовия суперсалам.

Противно на предположенията, които таеше за него Бекстрьом, след вечеря комисар Ян Левин се усамоти в хотелската си стая, за да прегледа на спокойствие материалите по делото. Левин обобщи кои факти работят в полза и кои — в ущърб на разследващите, и макар повечето данни да се нуждаеха от допълнително потвърждение, той съзря възможност полицията да натрупа ценна преднина.

Разследващите знаеха самоличността на жертвата, знаеха къде е било извършено престъплението, как приблизително са протекли събитията и кога е настъпила смъртта. Левин пристигна с колегите си преди по-малко от денонощие, а вече изясниха доста неща. Работещите в Главната дирекция не бяха свикнали на такъв лукс. Освен това престъплението беше извършено в затворено помещение, а това улесняваше значително изземването на веществени доказателства. По всичко личеше, че жертвата е била съвсем нормална млада жена, която не е имала никакви леконравни навици или случайни връзки.

Въпреки това обичайното му безпокойство продължаваше да го гложди. Първо реши да огледа местопрестъплението на улица „Пер Лагерквист“, за да си създаде собствена представа за случилото се. Но понеже знаеше, че колегите му от криминалистиката работят там под пълна пара, предпочете да не ги смущава излишно.

Понеже нямаше какво да прави, а не издържаше да бездейства, Левин включи компютъра си, влезе в интернет и отвори статия за Пер Лагерквист, носител на Нобеловата награда за литература. На него беше кръстена улицата, където бе издъхнала настоящата жертва. „Но какво общо има Пер Лагерквист с текущия случай? Та той е починал преди цели трийсет години!“, помисли си Левин.

Оказа се, че писателят бил роден във Векшо през 1891 година. Бил изтърсак в семейство с общо седем деца. Израснал в бедност. Баща му работел на железопътната гара във Векшо. Пер, макар и най-малък, се оказал много талантлив и единствен получил възможността

да учи. На осемнайсет години положил матура в общообразователната гимназия в града.

После загърбил младостта си, напуснал Векшо и станал писател. На двайсет и пет години, през 1916, осъществил литературния си пробив със стихосбирката „Тревога“. Постепенно си извоювал кресло в Шведската академия^[1] и през 1951 година го удостоили с Нобеловата награда за литература. Само броени месеци след като напуснал Векшо, кръстили на негово име улица в родния му град — повече от двайсет години преди смъртта му, а никой виден гражданин не дава името си на улица, докато е още жив. Тогава, разбира се, сградите, изникнали покрай тази улица, съществували още само в плана на града.

Сега една от тези сгради се превърна в местопрестъпление. Левин реши да огледа жилището, когато му се отвори малко повече време и обстоятелствата позволят. Но не и тази вечер, защото колегите от техническия екип се нуждаеха от спокойствие.

Левин излезе да се поразходи из града. След като измина четиристотин метра, пустите улици го отведоха до Полицейското управление, което виждаше за пръв път и което щеше да се превърне в негово работно място през идните няколко седмици.

То се намираше на улица „Сандерд“ до площад „Окс“, готово да прекрачи прага на новото хилядолетие, стожер на правосъдието, издържал във времето. Сграда, подобна на кутия, на четири или пет етажа — зависи как ги смяташ, с бледожълта фасада. Там полицията съжителстваше с прокуратурата, съдебната зала за налагане на мерки за неотклонение, ареста и службата, отговаряща за шведските арести, затвори и наблюдение на осъдените на домашен арест. Тази своеобразна фабрика за правосъдие сякаш за улеснение помещаваше всички звена в правораздавателната верига, през които заподозреният минава последователно. Решението една-единствена сграда да приюти под шапката си няколко институции излъчваше доста недвусмислено послание — доста обезкуражаващо за онези, които имат нещастieto да попаднат там, и подронващо принципа, че всеки заподозрян трябва да се третира като невинен, докато категорично не се докаже противното.

Вляво от входа Левин забеляза малка медна табела с обяснителен текст. На същото място някога се намирала старата кравеферма във Векшо, където отглеждали и продавали добитък — по времето на Пер Лагерквист, а и години след като станал Нобелов лауреат. Всичко това

изведнъж натъжи Левин, той се обърна и се върна в хотела, за да се опита да поспи поне няколко часа, преди сериозната работа да започне.

В леглото се замисли за понятието „тревога“. Навярно, независимо от времето, в което живее, тази тема занимава всеки млад писател. А по време на световна война, когато цяла Европа гори, тревогата вероятно се превръща в основен мотив в произведенията на всички творци без оглед на възрастта им.

Ян Левин познаваше тревогата отблизо. Беше му заложена по наследство и още от дете многократно се бе сблъсквал с нея. С напредването на възрастта посещенията ѝ ставаха все по-редки, но тревогата продължаваше да го дебне, готова да се нахвърли върху него и при най-слабата проява на незащитност; да го нападне внезапно, неочаквано, всеки път изпратена от различен подател. Последствията бяха кристално ясни, макар съдържанието и причините за посланието да оставаха неизменно обвити в мрак.

Към свойствената му тревожност се прибавяха проявите на безпокойство, довели до престъпления, с които се сблъскваше на работното си място: срещи, излезли от контрол, провалени връзки, превърнали се в благодатна почва за страх и омраза. Някои от тези случаи попадаха върху бюрото му.

И на последно място идваше онази тревога, която посичаше и най-закоравелия и безсъвестен престъпник, когато осъзнае последиците от деянието си: ако, разбира се, полицията го залови. Затова най-добре да се покрие в мрака с пълното съзнание, че такива като Ян Левин неведнъж са се потапяли в същия мрак, за да издирват такива като него.

„Вероятно с цел именно да облекча собствената си тревожност“, помисли си и най-сетне заспа.

[1] Шведската академия е основана през 1786 г. от крал Гюстав III (1746–1792) по образец на Френската академия, за да се грижи за „чистотата, изразителността и престижа“ на шведския език. Членовете на Академията, осемнайсет на брой, се избират пожизнено и отговарят за присъждането на редица награди, сред които и Нобеловата награда за литература. — Б.пр. ↑

Векишо, събота, 5 юли

„Казах ли ви?“, помисли си Бекстрьом, когато слезе в лобито на Хотела, за да закуси. Вечерните вестници^[1] бяха пристигнали. Едва минаваше осем, а те вече стояха на стелаж до рецепцията. Бекстрьом си взе няколко и се насочи към столовата. „Ако това може да се нарече дребно усложнение, ще трябва да се надяваме, че няма да възникне нещо по-голямо.“

Първите страници и части от другите бяха заети с новината за убийството, описано в очаквания от Бекстрьом уклон. „ПОЛИЦАЙКА — ЖЕРТВА НА СЕКСУАЛНО УБИЙСТВО“, крещеше по-големият вестник, а другият, с пренебрежимо по-малък тираж, направо проглушаваше с истеричното „МЛАДА ПОЛИЦАЙКА УБИТА... Удушена, изнасилена, измъчвана“.

„Уф“, въздъхна Бекстрьом, пхна вестниците под мишница, взе си поднос и започна да го пълни. „Никой не води разследване на празен стомах“, отсъди той наум, докато си сипваше обилна порция бъркани яйца, бекон и кренвирши.

— Прегледа ли вестниците, Бекстрьом? — попита Левин, след като Бекстрьом седна до колегите си. — Как ли ще се почувстват близките на момичето, след като ги прочетат?

„Що за идиотски въпрос?“, помисли си Бекстрьом, който разлистваше вестника с лявата си ръка, а с дясната тъпчеше яйца и кренвирши в устата си.

— Това е адски... шибана история — съгласи се Торен, който много рядко си позволяваше да ругае.

„И този ли?“, почна да се изнервя Бекстрьом, изсумтя между две хапки и продължи да чете.

— Защо политиците не предприемат нищо срещу такива публикации? — включи се и Кнютсон. — Редно е за авторите на подобни статии да има наказание. Те извършват престъпление, не по-леко от... онова, което е преживяла жертвата.

„Дааа... Защо политиците още не са се сетили да забранят на вестниците да пишат глупости?!“, апострофира го наум Бекстрьом, докато продължаваше да се храни и да чете.

След около пет минути Бекстрьом приключи и със закуската, и с вестниците. Освен него единствен Рогершон не обели дума сред присъстващите, но той на практика не беше особено словоохотлив по това време на деня.

„Поне един човек има достатъчно ум в главата си да си държи езика зад зъбите“, помисли си Бекстрьом. В същия миг първият за днес представител на третата власт^[2] се появи, представи се и попита дали може да им зададе няколко въпроса. Тогава Рогершон не се стърпя.

— Не, не може — отвърна той и в съчетание с израза в очите му тези три думи явно дадоха достатъчно изчерпателен отговор на журналиста, задал въпроса, защото той мигом се изниза оттам.

„Бива си го Роге — прецени Бекстрьом. — Този път дори не се наложи да изръмжи и да се озъби, а това е най-голямата му сила.“

— Повече ме притеснява нещо друго, но ще го обсъдим насаме — каза Бекстрьом.

Възможност за това им се удаде чак след като влязоха в двора на Полицейското управление.

— Предполагам, всички са прегледали вечерните вестници — подхвана Бекстрьом.

— Пуснах си сутрешните новини по телевизията — отвърна Левин. — Положението е същото.

— Гадна работа, казано на чист шведски — съгласи се Торён, който явно бе преосмислял непоносимостта си към цинизмите или поне бе решил да използва някои по-приемливи ругатни.

— Лично мен ме тревожи фактът, че всичко, което обсъдихме снощи, цъфна дословно във вестниците. Зарежете формулировките и спекулациите. Съсредоточете се върху конкретните данни, публикувани в пресата, и ще стигнете до единствения логичен извод: лодката ни пропуска вода като сито. — Бекстрьом кимна към сградата на управлението, което щеше да бъде работното им място през идните няколко седмици. — Не вземем ли мерки, ни очаква още по-ужасен ад, отколкото заслужаваме.

Никой не възрази.

Бекстрьом първо се срещна с началника на местното управление и с колегата от Векшо, който в качеството си на ръководител на предварителното разследване се явяваше пряк началник на Бекстрьом. Но само формално — както във всички случаи, когато заедно с колегите си от Главната дирекция заминаваха за провинцията да оправят кашите на местните „специалисти“.

— Въпреки трагичните обстоятелства бих искал да изразя радостта си, че успя да дойдеш тук заедно с твоите колеги. Още щом ми стана ясно какво става, веднага се обадох на твоя началник... ШГДКП Нюландер, и го помолих за помощ. Приятели сме от студентските години... Ако се окаже, че съм вдигнал фалшива тревога и страшният вълк не е влязъл в кошарата, грешката е единствено моя. Благодаря, че се отзова, Бекстрьом. Най-сърдечно благодаря.

Бекстрьом кимна. „Какъв идиот! — помисли си той. — Вземи си два валиума и се прибирай при благоверната си, а чичко Бекстрьом ще одере вълка вместо теб.“

— Веднага искам да се съглася безусловно с мнението на шефа — включи се услужливо Улсон. — Всички колеги от Стокхолм сте добре дошли и очаквани с нетърпение.

„И този ли?! — изнерви се Бекстрьом. — Какво им става на всички?“

— Благодаря — отвърна на глас.

„Две свраки, които седят на един клон и се надвикват... Кога най-после ще спрем да си разменяме любезности и ще свършим някаква работа?“

Преди да пристъпят към тази част обаче, трябваше да си разпределят задачите и да установят основните си приоритети.

— Предлагам да се придържаме към протокола — подхвана Бекстрьом. „Защото колкото и да са объркани, колегите от Векшо поне могат да четат, надявам се.“

— Ако не възразяваш, Бекстрьом, аз смятам да поема връзките с обществеността... Прессъобщенията до медиите, организирането на персонала и администрацията. Очертава се да станем голям екип. Вие сте шестима, а ние — около двайсетина. Понеже повикахме подкрепление от Йоншопинг и Калмар, ставаме трийсетина души. Имаш ли нещо против?

— Съвсем нищо — отвърна Бекстрьом. „Поне докато правят, каквото им кажа“, допълни наум.

— Имам и един чисто човешки въпрос — продължи Улсон и размени поглед с началника си. — Да го изложи ли, шефе?

— Давай, Бенгт.

— Убийството на младото момиче е доста шокиращо и е голямо изпитание за нервната система. В момента повечето от по-опитните ни служители са в отпуск и поради липса на кадри включихме в екипа по-млади колеги... Затова с началника вчера взехме решение да ангажираме кризисен терапевт, към когото разследващите да се обръщат за професионална помощ, ако се почувстват прекалено обременени от тази история... Накратко, дебрифинг — обясни Улсон и въздъхна тежко, сякаш самият той вече изпитваше необходимост от подобен вид психологическа намеса.

„Ама вие сериозно ли...?“, изуми се Бекстрьом, но, разбира се, запази коментара за себе си.

— Имате ли предвид конкретен специалист? — попита той в самоотвержен опит да изглежда състрадателен като присъстващите в залата.

— Много опитна психоложка, която е съдействала на нашето управление и води курсове по дебрифинг в Полицейската школа във Векшо. Тя от години работи и за общината и се смята за много добър лектор.

— Как се казва тази госпожа? — попита Бекстрьом.

— Лилиан... Лилиан Улсон или просто Лу — отвърна Улсон. — Само да уточня, че с нея не сме роднини.

„Но си приличате доста. Колко по-лесно щеше да бъде, ако всички глупаци носеха една и съща фамилия!“

— Няма проблеми — каза на глас той. — Предполаган, че тя няма да участва в самите следствени действия.

„По-добре да им го заявя от самото начало.“

— Не, разбира се — увери го началникът на местното управление. — Просто пожела да присъства на първата ни среща, за да се представи. Така колегите ще знаят как да се свържат с нея при необходимост. Осигурихме ѝ и кабинет в сградата.

„Въпреки всичко мина доста добре“, прецени Бекстрьом, след като срещата с началника на местното управление най-сетне

приключи. Колегите му от Стокхолм получиха ключови ресори. Левин, негов пряк подчинен, се задължаваше да проверява всички материали, постъпващи по делото, да отсява важното от несъщественото; да отговаря за проверката на всички обещаващи следи, а всички останали да препраща към папките в дъното на рафта.

Рогершон поемаше разпитите, а Кнютсон и Торен — координацията на следствените действия във и извън управлението. Бекстрьом успя да намери място и за Сванстрьом. Понеже тя притежаваше голям практически опит с обработването на документация във връзка с разследване на убийство, Бекстрьом я направи шефка на местните цивилни колеги и ѝ повери завеждането на всички документи, които заплашваха да наводнят кабинетите на разследващата група.

Главното: зад кормилото застана Бекстрьом. „Никак не е зле“, помисли си той, влизайки в голямата зала, където щяха да се състоят всички инструктажи и оперативки на екипа и където повечето колеги вече се бяха събрали. Въпреки всичко нещата се подредиха, като се изключи, че някаква си побъркана патка ще си вре носа в работата на разследващите. „Ако зависеше от мен, кракът ѝ нямаше да стъпи в управлението“, беше сигурен Бекстрьом.

В началото всеки стана да се представи и да обясни каква ще е точно ролята му в следствения процес. Понеже присъстващите наброяваха трийсет и четирима души, това отне доста време, но Бекстрьом беше готов да потърпи, защото знаеше, че веднага щом представянето приключи, ще се отърве от присъствието и на медийната говорителка на Полицейското управление във Векшо, и на личния душеприказчик на разследващата група. Двете жени взеха думата последни. Пресаташето се изказа изненадващо сбито и ясно заяви, че единствена тя е упълномощена да общува с медиите, и то след като се е посъветвала с началниците.

— Близо двацет години съм работила като полицаи, преди да стана медиен говорител. С повечето от тук присъстващите се познаваме добре и те отлично знаят, че падне ли ми пердето, ставам страшна. След като прегледах вечерните вестници, изпитвам силна необходимост да напомня на всички ви какво гласи законът за информацията, подлежаща на служебна тайна. Ако някой от вас е забравил, нека сам се запознае с него. Много по-просто е, разбира се,

да си държиш езика зад зъбите и да обсъждаш служебна информация единствено с колегите си и при необходимост. Въпроси?

Понеже такива нямаше, тя кимна и си тръгна. Чакала я доста работа. „Хич не си поплюва — впечатли се Бекстрьом. — Каква ли е била като полицайка. Пък и хваща окото. Но вече е на години. Трябва да има четирийсет и пет, горкичката“, помисли си Бекстрьом, който вече гонеше петдесет и пет.

Кризисният терапевт, професионален психолог я психотерапевт Лилиан Улсон, беше доста по-словоохотлива, както се очакваше. Бекстрьом изобщо не се изненада. Всъщност тя изцяло се препокри с предварителната му представа: дребна, слабичка блондинка, вече прехвърлила петдесетака.

— Казвам се Лилиан Улсон... но всички, които ме познават, ме наричат просто Лу и се надявам и вие да ме наричате така... Работя като професионален психолог и психотерапевт, акредитиран от Социалното министерство... сигурно мнозина от вас се питат какво точно правят хора като мен — продължаваше Лу. — И така, аз съм психолог... и терапевт... изнасям лекции и курсове... давам консултации... а през свободното си време... работя като доброволец за различни организации с идеална цел... в помощ на жени, преживели насилие... в помощ на мъже, преживели насилие... в помощ на жертви на престъпления... в момента пиша и книга... нека повечето от вас знаят... съвсем нормално е да се чувствате зле... много от нас показват чувствителност, колебание, симптоми на душевна криза... докато други търсят спасение в мачовски тип мислене, премълчаване и отказ да си признаят проблемите... трети пък злоупотребяват с алкохола и секса... със себе си и с близките си... мнозина страдат от хранителни разстройства... всички сме хора... трябва да признаем проблемите си... да прехвърлим тъмните си страни в сферата на съзнаването... да направим крачка към... да се освободим от всички наши потискащи преживявания, които ни изпълват до пръсване... да се осмелим да покажем слабост... да намерим смелост да извикаме за помощ... да направим опит да се измъкнем от вътрешния си затвор... това е най-важното... казано с прости думи, процесът на освобождаване... в това се състои цялата философия... всъщност е много просто и разбираемо от само себе си. Вратата ми винаги ще бъде отворена за вас — увери ги в заключение Лу и обгърна с нежната си усмивка всички присъстващи.

„Дрън-дрън-дрън“, мислеше си Бекстрьом. Поизправи се на стола и крадешком погледна към ръчния си часовник. „Десет минути от строго ограниченото и ценно време на разследващата група отидоха по дяволите, защото поредната глупачка се нуждаеше от четвърт час, за да обясни, че и нейната врата стои отворена.“

— И така — подхвана той, след като психоложката излезе. — Предлагам да свършим нещо полезно. Из града обикаля психопат, когото трябва да приберем на топло. Колкото по-скоро, толкова по-добре.

„А най-добре да сварим този проклетник на лепило“, додаде наум. И без да го казва на глас, всеки истински полицаи схващаше каква е целта. Още докато кризисната терапевтка говореше, Бекстрьом забеляза няколко млади надежди, които — ако се съдеше по изражението им — изглеждаха много обещаващи. „Кой знае? Може пък сред тях да е и бъдещият Бекстрьом — помисли си той. — Колкото и невероятно да звучи.“

[1] Основната разлика между т.нар. сутрешни и вечерни вестници в Швеция е, че първите предлагат абонамент и се смятат за „сериозен“ печат, докато вторите се разпространяват само чрез ръчна продажба, залагат предимно на сензационни новини и клюки за знаменитости и по същество се доближават до таблоидите. Иначе от средата на 90-те години и вечерните вестници излизат сутрин. — Б.пр.

↑

[2] В Швеция властите са две: законодателна (парламентът) и изпълнителна (правителството). Съдилищата не се смятат за власт. Затова медиите се наричат „третата власт“. — Б.пр. ↑

— Да започваме — каза Бекстрьом, наведе се над голямата маса, подпря лакти върху нея и издаде напред брадичка, все едно оглавява цялата Национална полиция. — Мисля да започнем с преглед на най-важните факти: какво знаем за жертвата към настоящия момент.

Убитата се казваше Линда Валин. Беше загинала седмица преди двайсет и първия си рожден ден. През есента ѝ предстоял трети семестър в Полицейската школа във Векшо. Висока 172 см, с тегло 52 кг, естествено руса, с къса коса и сини очи. „Хубаво момиче, ако си падаш по слаби атлетични девойки“, помисли си Бекстрьом, след като разгледа уголемено копие от снимката върху картата ѝ от Полицейската школа. Усмивнатата Линда гледаше право към обектива с вид на млада жена, която мисли само за мига и е изпълнена с очаквания за хубаво бъдеще. През това лято работила в управлението. През по-голямата част от времето стояла на рецепцията, но въпреки това била доволна. Била не просто симпатична, а изключително услужлива, ефективна и ценена от посетители и колеги.

Хората от обкръжението ѝ я описвали като умна, чаровна, общителна, старателна и спортна натура. Близките и познатите на загинали при трагични обстоятелства обикновено се стараят да не говорят лошо за тях. Този път обаче разследващите разполагаха с писмени доказателства в подкрепа на твърденията за Линда: високи оценки от гимназията и от Полицейската школа и по практически, и по теоретични дисциплини. Освен това Линда била най-бързата бегачка във випуска си и подгласничка на най-ефективната голмайсторка в женския отбор по футбол на школата. Линда Валян проявявала и будна гражданска съвест. Наскоро изготвила реферат на тема „Престъпност, расизъм и ксенофобия“. „Не ми прилича на типичната жена жертва на убийство, но напомня на онези, които водят вкъщи всякакви мъже. А това вероятно е напълно достатъчно една жена да пострада“, прецени Бекстрьом.

Като всички деца Линда имала двама родители, а те се развели като родителите на много нейни връстници. В нейния случай — преди десет години. Линда била единствено дете от брака им и родителите ѝ си поделили попечителството над нея. През последните няколко години преди развода семейството живеело в САЩ, защото бащата започнал бизнес в Ню Йорк. След разрива между родителите майката се върнала в Швеция заедно с Линда.

Майката на Линда била на четирийсет и пет години и от петнайсет години работела като учителка в гимназиалния курс във Векшо. Бащата, с двайсет години по-възрастен от нея, бил успешен предприемач, но бизнесът му започнал да запада. Няколко години след завръщането на бившата му съпруга и дъщеря му, той също се върнал в Швеция и понастоящем живеел в голямо имение до езерото Ротнен, на няколко мили югоизточно от Векшо.

От първия си брак имал двама синове, на възраст два пъти по-големи от Линда. По информация на разследващите тя не поддържала почти никакъв контакт с по-възрастните си полубратя. Затова пък се разбирала отлично и с двамата си родители, макар те да не се били виждали след развода. „Обичайната семейна каша“, помисли си Бекстрьом и реши, че е крайно време да зададе един силно вълнуващ го въпрос.

— Значи, жертвата е живеела в апартамента на майка си, така ли? — попита той.

— Ту при майка си, ту при баща си. Но напоследък явно е оставала по-често в дома на майка си — уточни колежка от местната полиция, която работеше върху профила на жертвата.

— Какво е правила Линда непосредствено преди убийството? — попита Бекстрьом, като си придаде дружелюбен и заинтригуван вид.

„Ето така трябва да изглеждат всички полицайки — помисли си той. — Изрусени, с отворено горно чекмедже, усмихнати, приветливи, поддържани и около трийсетгодишни. Уви, най-вероятно тази сладуранка излиза с някой местен полицаи, който сигурно в момента се намира в залата и си отваря очите на четири.“

— Попаднал си на точния човек — усмихна се колежката. — В нощта на убийството с Линда се засякохме в „Грейс“, нощния клуб в Градския хотел. Там имаше голямо парти. Линда обаче си тръгна порано. Аз останах, докато затвориха. Така де, човек трябва да се

възползва, докато мъжът и децата са извън града — уточня тя без капка гузна съвест.

Съдейки по крадливите усмивки, които внезапно плъзнаха по лицата на присъстващите, никой не осъждаше постъпката ѝ.

— И още как — съгласи се Бекстрьом със същия дружелюбен и заинтригуван вид.

„Този град май е прекалено малък, особено ако се каниш да забиеш колежка“, прецени Бекстрьом. Например Ана Сандберг, на 33 години, от управлението във Векшо. Защото в списъка с включените в разследващата група Бекстрьом не виждаше друго, по-подходящо име за апетитната блондинка.

— Заведението върви много добре — продължи Сандберг. — В четвъртък се събраха много посетители. А понеже вчера „Юлене Тидер“ имаха концерт на остров Йоланд, във Векшо от около седмица се стече много народ. Не бях единствената полицайка в клуба... така де... Но започнахме да съставяме списък с публиката през въпросната вечер. Ако трябва съвсем накратко да изложа направеното до момента.

Тя погледна въпросително Бекстрьом, а той ѝ кимна одобрително — със същия дружелюбен и заинтригуван вид. „Действай, маце. После ще обсъдим подробностите насаме.“

В деня преди убийството Линда, както обикновено, била на работа в управлението. В пет следобед си тръгнала заедно с приятелка, също назначена като цивилна в полицията. Поразходили се из града, влезли в няколко магазина и в шест и половина седнали в пицария на улица „Сандерд“ в центъра и си поръчали по една салата с паста и по чаша минерална вода. По време на вечерята решили по-късно да отидат на клуб.

После се разделили и Линда тръгнала към дома си.

Пътюм провела три телефонни разговора по мобилния си телефон. Първият — точно след седем и половина — с майка ѝ, която по това време се намирала във вилата си на няколко мили южно от Векшо. Чули се за кратко и Линда ѝ споделила плановете си за вечерта.

После се обадила на своя приятелка и състудентка от Полицейската школа, за да я покани и тя да се присъедини към компанията в клуба. Момичето помолило за време да си помисли, но само след десет минути Линда отново ѝ звъннала да я предупреди, че ще влиза в банята и едва ли ще чуе телефона си в близките двайсетина

минути. Момичето обаче вече било решило да приеме поканата за клуба. В единайсет и петнайсет вечерта двете се срещнали пред Градския хотел до Големия площад и влезли заедно в заведението.

Разследващите още не бяха успели да уточнят в подробности какво точно е правила Линда в периода между осем без петнайсет и единайсет. Нямаше данни да е провела разговор по мобилния си телефон, но се установи, че е приела повикване от баща си малко преди девет по стационарния си телефон. Разговорът продължил около петнайсетина минути. По думите на баща ѝ обсъждали обикновени неща: какво става на работа, какви са плановете ѝ за вечерта. Пред познати в клуба Линда пък споменала, че в девет и половина си е пуснала музикална програма по „Ем Ти Ви“, а в девет превключила да изгледа новините по „ТВ 4“.

Около час по-късно съседката я видяла да излиза и да тръгва към центъра. Показанията ѝ намираха подкрепа във факта, че в единайсет и четиринайсет Линда изтеглила петстотин крони от банкомат на Шведската частна банка на ъгъла между главната улица и Големия площад, само на петдесет метра от входа на нощния клуб.

— Според мен всичко звучи съвсем логично — обобщи колежката Сандберг. — Всички жени знаем, че е нужно време да се приготиш, ако ще излизаш вечер. Докато си е била вкъщи, се е гримирала или просто се е отпуснала след работния ден. Посветила е времето на външния си вид, това е — заключи тя и изведнъж над лицето ѝ се спусна сянка.

— А какво се е случило в заведението? — попита Бекстрьом. „Всички жени си приличат и ако продължаваме в същия дух, на госпожа психоложката ще ѝ се отвори доста работа“, мина му през ума.

Поведението на Линда в заведението също не беше уточнено в подробности, и то по съвсем разбираеми причини. Вътре имало много хора, царяла истинска лудница — като в повечето нощни заведения — и полицаите още не били разпитали всички посетители от въпросната вечер. Тогава имало още по-голям наплив от обикновено заради присъствието на няколко местни звезди от риалити предавания, които се прехранвали с хонорари от дискотеки.

Същевременно липсваха данни да се е случило нещо драматично или интересно, което да хвърли светлина върху трагичните събития,

разиграли се впоследствие. Линда купонясвала като всички останали, както се забавляват хората в заведение. Разговаряла с две компании, танцувала и изглеждала в добро настроение. Разпитаните дотук не били забелязали да се кара или да спори с някого, нито пък някой да я напада. Не била пияна. Изпила една бира, един малинов шот и две чаши бяло вино, с които я почерпила колежка от полицията.

Между два и половина и три след полунощ казала на състудентката си, че възнамерява да се прибира. Бодигардът на входа я видял да си тръгва — „няколко минути след три, ако питаш мен“. По думите му Линда била адекватна, без компания, в нормално настроение — нито весела, нито тъжна, — пресякла площада, минала покрай резиденцията на областния управител и тръгнала към улица „Пер Лагерквист“.

Оттам действията на Линда потъваха в пълна мъгла. В отсечката между клуба и жилищната сграда, възлизаща на около километър, нямаше свидетели, които да са я засекли. Или поне никой не се беше обадил в полицията. Разпечатката на мобилния телефон не показваше никакви разговори, нито входящи, или изходящи. Освен това нямаше данни за извънредни събития по улиците, по които най-вероятно е минала.

— Добре. — Бекстрьом прикова поглед в разследващата група. — Сигурно и сами си давате сметка колко адски важен е този отрязък от време. Искам да знам с подробности какво се е случило в заведението. Ще разпитате всеки, който е стъпил там: гости, персонал и най-вече звездите от риалити предаванията. На тях обърнете особено внимание. Същото важи и за участъка, който е извървяла до дома си. Не сте ли открили никакви свидетели? — Бекстрьом погледна въпросително Сандберг, която поклати глава почти виновно. — Камери за видеонаблюдение — натърти Бекстрьом. — Ти спомена за някакъв банкомат. Там трябва да има камера, нали? — „Пълни аматьори!“, проклинаше той наум.

— Иззехме видеозаписа от банкомата — докладва Сандберг. — Но още не сме намерили време да го прегледаме. Затрупани сме с работа.

— Какви други камери има по пътя и към къщи? — Бекстрьом подпря лакти върху масата с мрачен вид.

— В момента проверяваме. Не съм забравила за записите, просто не ни остава време.

— В такъв случаи ще трябва да се заемем с тях, преди да пристъпим към всичко останало — отвърна Бекстрьом. — Иначе рискуваме кварталният продавач да се сети, че забравил да вземе разрешително за камерата на магазина си, и да я скрие и изтрие записите от нощта срещу петък.

— Разбирам какво имаш предвид — увери го Сандберг.

— Отлично. Струва ми се, че е крайно време да проверим и хората, които живеят по маршрута между клуба и жилището на жертвата. Възложи разпитите на колегите, които вече са започнали акция „от врата на врата“ в квартала на Линда.

Този път Сандберг се задоволи само с кимване и отбеляза нещо в бележника пред себе си.

„По дяволите!“, ядосваше се Бекстрьом. Оперативката се точеше вече три часа, коремът му започна да къркори, а още не бе успял да огледа местопрестъплението. Вместо да им натяква какво не са свършили, май най-добре да вземе нещата в свои ръце, да ускори процеса и да се погрижи екипът му да върши съвестно работата, за която му плащат.

Бекстрьом се обърна към отговорния криминален експерт на име Еноксон, накратко Енок, който беше комисар и началник на Отдела по криминалистика.

— Поправи ме, ако греша, Еноксон. Престъплението е извършено в апартамента, където жертвата е съжителствала с майка си, между три и пет часа сутринта в петък. По твое мнение и мнение на колегите ти Линда е била удушена и изнасилена и най-вероятно става душ за един извършител.

— Всичко е точно така, както го каза — отвърна Еноксон, който също изглеждаше зажаднял за храна и сън. — Ще добавя само, че убиецът се е измъкнал през прозореца на спалнята. От външния перваз иззехме следи от кръв и телесна тъкан.

— Защо просто не е излязъл през външната врата? — недоумяваше Бекстрьом.

— Ако се вярва на показанията на съседката, вратата е била заключена отвътре. Ключалката е от специален вид и ако затвориш вратата отвън без ключ, тя няма да се заключи от само себе си. С моите

колеги предполагахме, че убиецът се е стреснал, когато пощальонът е мушнал вестниците в кутията. Вероятно е помислил, че някой влиза в апартамента, и понеже спалнята се намира най-далече от външната врата, той е скочил през прозореца.

— Кога е минал пощальонът? — осведоми се Бекстрьом. „Каква досада е този тип!“

— Точно след пет сутринта. В това сведение няма съмнение — кимна Еноксон, за да потвърди думите си.

— Знаем ли нещо друго?

— Почальонът често се оплаквал, че кодовата брава на входната врата блокира и той не може да влезе. Затова обитателите на сградата я изключили. От фирмата за поддръжка обещали да я поправят до четвъртък, но явно не са успели — Еноксон въздъхна и сви рамене.

— А вратата на апартамента?

— По нея не открихме следи от взлом — отвърна експертът. — В антрето също липсват разрушения или повреди. Жертвата или го е пуснала доброволно, или е забравила да заключи и той просто се е промъкнал безпрепятствено вътре.

— А може и да е опрял нож до гърлото ѝ в тъмния двор и да я е принудил да отключи или да е отключил самият той? — попита Бекстрьом.

— И този вариант не е изключен — съгласи се Еноксон. — Определено звучи напълно възможно. Ще трябва да поработим няколко дни в апартамента, докато картинката ни се изясни напълно. Резултатите от назначените експертизи ще се забавят, както винаги, но съдебният лекар обеща да ни изпрати предварителен доклад от аутопсията най-късно утре.

— Значи, има и добри новини — заключи Бекстрьом с неочаквана ведрост. „Много е важно човек да редува мъмрене с похвала. Биеш с камшика и от време на време подхвърляш по някой морков.“

— Разполагаме с проби от кръвта и спермата на вероятния извършител, както и с пръстовите му отпечатащи. Положението далеч не е толкова отчайващо — увери го Еноксон.

— Ноти предпочиташ да не избързваш с подробностите? — попита Бекстрьом с усмивка.

— Така решихме заедно с колегите от техническия екип — кимна утвърдително Еноксон, сякаш му казваше, че за всичко си има време, а неговото още не е дошло. — Но предлагам мимоходом да споделя с теб някои наши догадки.

— Слушам те. — „Но нямам намерение да ти посвещавам целия си ден“, добави наум Бекстрьом, защото празният му стомах започна да се бушува още по-ожесточено.

— Първо, мисля, че жертвата или е пуснала убиеца доброволно в дома си, или го е срещнала по пътя и се е прибрала вкъщи заедно с него. Възможно е двамата да са се разбрали кога да я посети. По всичко изглежда, че в началото идването му не е предизвикало никакъв отпор.

— Така мислиш, значи — кимна уклончиво Бекстрьом. „Неслучайно прецених жертвата като жена, която би пуснала всекиго в дома си.“

— Второ, при цялото ми уважение към думите на колежката Ана, лично аз не смятам, че Линда се е задържала дълго в апартамента. Прочетох протокола за разпита на майка ѝ и си изясних, че всъщност тя е източникът на това мнение.

— И защо ти не го подкрепяш?

— Тялото ѝ е открито в леглото на майка ѝ. Почти сигурни сме, че е била убита там, в единственото легло в апартамента. Възможно е, разбира се, тя да е сияла на дивана в дневната, защото той е достатъчно голям, но, ако мога да се изразя така, данни Линда да е сляла непрекъснато на дивана липсват.

— Не забравяй, че майка ѝ е учителка — възрази полицейски инспектор Сандберг, която явно се чувстваше засегната от забележката му. — От един месец е във ваканция и най-вероятно е прекарала това време във вилата си, имайки предвид чудесното време.

„Как не им омръзва непрекъснато да се дърлят?“, чудеше се наум Бекстрьом.

— Имаш известно право, Ана — съгласи се Еноксон. — Но по обстановката в апартамента съдя, че Линда не е имала намерение да се застоява там дълго време. Единствените ѝ вещи там се изчерпват с пътнически несесер в банята с обичайните тоалетни принадлежности и платнен спортен сак върху най-горния рафт в гардероб, намиращ се в работния кабинет на майка ѝ. Вътре има комплект чисто бельо и една

блуза. Това ме навежда на предположението, че Линда е отсядала в жилището, когато майка ѝ е отсъствала от града или когато е искала да излезе на дискотека например. Както в злополучния четвъртък.

— Ще продължаваме да дълбаем — заключи Бекстрьом и се усмихна приятелски на Ана. — Не знам за вас, но аз трябва да хапна нещо.

Бекстрьом и Рогершон възнамеряваха да се измъкнат най-дискретно и да хапнат в някое по-закътано ресторантче, където да си поръчат заслужено по една силна бира. Когато обаче зърнаха тълпата журналисти пред входа на управлението, тутакси направиха сто и осемдесет градусов завой и седнаха в столовата. Намериха си уединена маса и си поръчаха по едно дневно меню със слаба бира.

— Колко трябва да си откачен, та да сервираш печени кренвирши със задушени макарони и смоландски чийзкейк за десерт, при условие че навън термометърът показва близо трийсет градуса! В чинията ми сякаш пълзят трупни червеи — Рогершон възмутено посочи с вилицата си макароните.

— Защо питаш мен? Никога не съм ял червеи — отвърна Бекстрьом. — На мен яденето ми харесва.

— На теб — да, Бекстрьом — изморено въздъхна Рогершон. — Но не и на нормални хора като мен.

— Ако искаш да обсъждаш вкусовите качества на червеите, съветвам те да говориш с Егон.

„Успех!“ — подигравателно си помисли Бекстрьом, защото Егон си падаше още по-голям темерут и от Рогершон.

— Кой е този Егон?

— Моят Егон.

— Ти с трупни червеи ли го храниш? — изуми се Рогершон.

— Трупните червеи всъщност са ларви на мухи месарки — обясни Бекстрьом. — Давам му червеи само по празниците. Имаш ли представа колко струва бурканче с такива ларви? И Егон е принуден да се съобразява със семейния ни бюджет, защото двамата живеем само с една обикновена полицейска заплата.

— Искаш ли кафе? — Рогершон се изправи с въздишка.

— Да. В голяма чаша, с мляко и захар.

„По-вкусен чийзкейк не бях ял отдавна“, помисли си Бекстрьом.

След обяда Бекстрьом се хвърли с подновена енергия да въдворява ред около себе си. Искаше да се увери, че екипът му си върши съвместно работата. Колегата Улсон се появи, обиколи залата и започна да се пречка на де когото свари, но когато се приближи до Бекстрьом с явното намерение да губи ценното му време, Бекстрьом приложи трика с телефона, вдигна слушалката и съсредоточено започна да хъмка в отговор на сигнала за свободно, като същевременно размахваше свободната си дясна ръка към Улсон в знак, че в момента води много важен разговор и не може да му обърне внимание. За да изглежда по-убедително, се беше въоръжил с химикалка и бележник върху масата. Улсон се върна в кабинета си и затвори вратата, а Бекстрьом извика колежката Сандберг да обсъдят по-подробно сексуалните контакти и предпочитания на жертвата. Тъкмо му се удаде възможност да отмори очите си, докато тя вършеше същинската работа.

— Установихме ли нещо ново по отношение на сексуалния живот на жертвата, Ана? — попита той и кимна към Сандберг; това тежко, професионално кимване Бекстрьом използваше, когато се налагаше да говори за много сериозни неща. „Циците й си ги бива“, прецени той.

— Имаме известен напредък — отвърна неопределено тя.

— Нещо интересно? — попита той. — От гледна точка на следствието, имам предвид — побърза да уточни Бекстрьом. Чувстваше се, все едно стъпва върху тънък лед. „Трябва да внимавам много, ако не искам да пропадна.“

До началото на пролетта Линда имала приятел, с когото се запознала преди година. Вече бившето й гадже било с няколко години по-голямо от нея и следвало икономика в Университета в Лунд. След като завършил преди Коледа, веднага си намерил работа в стокхолмска фирма и се преместил там. Не след дълго двамата с Линда скъсали.

Разследващите не успели да изровят нищо уличаващо нито в биографията му, нито в отношенията му с Линда. За улеснение на полицията младежът има желязно алиби за часа на убийството. Бил на купон из стокхолмския архипелаг заедно с новата си приятелка и с неколцина приятели. Лично се обадил в управлението във Векшо веднага щом научил за смъртта на Линда и по своя инициатива отишъл в полицията в Стокхолм да го разпитат. Младежът изглеждал шокиран,

а желанието му да сътрудничи на разследването далеч надминавало претенциите, които органите на реда биха могли да предявят към него. Сам предложил да му вземат ДНК проба, за да не си губят времето с него.

— Отзивчив млад човек — установи Бекстрьом. — Как е научил толкова бързо за убийството?

— Майка му живеела във Векшо и познавала Линда и родителите ѝ. Още щом разбрала, веднага му звъннала. Тогава той бил в Сандхамн. Намира се някъде из стокхолмския архипелаг. Ти вероятно знаеш къде. Майка му позвънила на номера в къщата в Сандхамн, защото познавала семейството, където бил отседнал синът ѝ. Току-що разговарях с колегата, който го е разпитал. Той е убеден, че бившият приятел на Линда няма нищо общо с убийството. За всеки случай обаче му е взел ДНК проба и ще я изпрати за анализ в Националната научно-техническа лаборатория.

— Е, в такъв случай ни остава да чакаме. Откри ли други гаджета, откакто се е разделила с икономиста?

— Нито едно — поклати глава Ана. — Говорихме с трите ѝ най-добри приятелки и с повечето ѝ съученици от Полицейската школа. Ще разпитаме родителите ѝ веднага щом дойдат на себе си.

— И не сте установили никакви случайни връзки, никакви особености в сексуалните ѝ предпочитания? — настоя отново Бекстрьом.

— Никакви — Ана поклати глава категорично. — Или поне онези, с които разговаряхме, не са запознати с такива лични неща. По думите на познатите ѝ Линда била съвсем обикновено момиче. Харесвала нормални момчета, имала нормални сексуални нагласи. Никакви странности.

— Половин година без гадже или дори сексуална връзка? — скептично поклати глава Бекстрьом.

„Колко вероятно е това? — запита се той наум. — Младо, хубаво двайсетгодишно момиче. Пък било то и прекалено кльощаво за моя вкус.“

— Сигурно не е чак толкова необичайно — отвърна Ана, все едно говори от собствен опит. — Според мен я е нападнал някой психопат. Ако питаш мен, няма по-логично обяснение.

— Значи, това е твоята хипотеза — кимна замислено Бекстрьом.
— Всичко ще се подреди — додаде неочаквано той и й се усмихна. — Ще се справим.

„Всички те си имат някаква тайна.“

Сандберг само кимна мълчаливо с леко озадачен вид.

„Дадох ти малко подтик за размисъл, маце.“ Бекстрьом я изпроводи с поглед, докато Ана се връщаше на мястото си.

„За мен няма и миг спокойствие“, помисли си той, взе си кафе и седна да обсъди насаме с Кнютсон и Торен докъде са стигнали със събирането на сведения.

— Разкажете на стареца какво открихте. — Бекстрьом се облегна и зае позата на шеф. — Нещо интересно?

— За местопрестъплението ли питаш? — осведоми се Торен. — Там непрекъснато откриваме разни неща.

— Не говоря за местопрестъплението — обясни Бекстрьом със спокоен възпитателен тон. — Говоря за пътя, по който жертвата се е прибрала в дома си, за района около местопрестъплението, за предполагаемия маршрут за бягство, избран от извършителя... Питам дали сте открили нещо във Векшо в по-общ план. Или в Швеция... или изобщо по света?

— Разбирам какво имаш предвид — каза Кнютсон. — Искаш...

— Съмнявам се — прекъсна го Бекстрьом, който вече беше запалил моторетката. — Питам ви за всичко: за най-малката хартийка върху улицата пред апартамента, за кофи за смет, за контейнери, за улични шахти, скривалища, ъгли, стълбищни площадки, гарсонieri, апартаменти, тавански помещения и мазета, за храсти, за обикновени пространства. Питам за странни съседи, за хулигани, за воайори, ексхибиционисти, сексуални манияци и психопати. Питам и за съвсем нормални граждани, в чиито глави нещо изведнъж е прищракнало заради необичайната жега, която сякаш няма да приключи.

— В такъв случай — не сме открили нищо — установи Торен.

— От друга страна, търсенето продължава — вметн Кнютсон. — Изказването ти на оперативката беше повече от недвусмислено. В момента колегите впрягат всичките си усилия.

— Но все още няма резултат — изглежда ги въпросително Бекстрьом.

— Няма — потвърди Торен.

— Няма — потвърди и Кнютсон и тръсна топчестата си глава.

— И все пак е доста странно, че психар, който бяга от местопрестъплението кажи-речи гол само защото е чул как пощальонът пуска вестника в кутията — да не говорим за следите от сперма, кръв и пръсти, които е оставил, — просто се изпарява на улицата, без никой да го види — обобщи Бекстрьом.

— Да, наистина е доста странно — съгласи се Торен.

— И аз се замислих по този въпрос — обади се Кнютсон. — Едва ли убиецът е влязъл при жертвата само по слипове... Шегувам се, разбира се — побърза да добави той, след като видя физиономията на Бекстрьом.

— Сериозно? Като се има предвид какво е правел с жертвата в продължение на два часа и какво — след като я е пречукал. Явно се е пъхнал под душа и се е отдал на философски размисли.

— По всичко личи, че е ужасно превъртял — съгласи се с тях Торен.

— Но и достатъчно съобразителен да не остави следи извън местопрестъплението.

— Може да се е окопитил, след като е изпуснал парата — изсмя се в шепа Кнютсон.

— Някак не ми се вярва. Ако нещо изглежда като светулка, движи се като светулка и излъчва тайнствена светлина като светулка, какво виждам?

— Светулка? — Торен изгледа въпросително началника си.

— Браво, моето момче. Мислил ли си да ставаш полицай?

Вечерта, преди да се върнат в хотела, Бекстрьом и Рогершон минаха да разгледат апартамента, където бе извършено убийството. Зад загражденията имаше представители на различни медии, а ако се съдеше по дължината на обективите им, фотографите явно се бяха подготвили за всички вероятни развръзки. Бекстрьом спря и продължи да стои неподвижен зад волана, а по лицето му не трепваше и мускул, макар че един от фотографите почти легна върху радиатора на автомобила, само и само да ги щракне от желанието ъгъл. После Бекстрьом най-после мина покрай загражденията и паркира възможно най-близо до входната врата, та да избегне досадните светкавици.

— Проклети лешояди — изруга Рогершон в преддверието. — Чудя се как не са си домъкнали и количка за хотдог!

— Сигурно защото е прекалено горещо — засмя се Бекстрьом.

„В момента с удоволствие бих хапнал един сладолед.“

Двамата оперативни работници на местопрестъплението си бяха дали кратка почивка, но след като и Бекстрьом, и Рогершон отказаха кафе, техническите лица веднага оставиха чашите си и им предложиха да ги разведат из апартамента.

— Каква обиколка ще желаете? По-дълга или по-кратка? — попита по-младият.

— Кратката ще е достатъчна — увери го Бекстрьом, нахлузи латексови ръкавици, а с известни трудности и подкрепата на стената успя да си сложи и калцуни върху обувките.

— Четири стаи и кухня, баня, отделна тоалетна и коридор. Общата площ на апартамента възлиза на осемдесет и два квадрата — подхвана по-възрастният експерт, като посочваше, докато говореше. — Пред вас е дневната с площ двайсет и пет квадрата. Намира се в средата на апартамента. Откъм улицата се падат кухнята и още една стая, която майката на жертвата явно е използвала като работен кабинет. Дадоха ли ви чертежа на апартамента?

— Да. Разгледахме го, но чертежът е едно, а огледът на живо — съвсем друго.

— На мен ли го казваш — пошегува се по-възрастният и се усмихна. — Към двора гледа отчаеш спалнята, където е била намерена жертвата. В нея се влиза през дневната. До спалнята се намира голяма баня с вана, душкабина, тоалетна чиния и биде. В банята се влиза от спалнята. От другата страна на банята има малка стая, която майката най-вероятно е използвала като килер или склад. Вътре открихме дъска за гладене, няколко коша за пране и други такива вещи. В тази стая се влиза от коридора — той посочи, — а в коридора има и няколко вградени гардероба.

„Жилището не е нито луксозно, нито мизерно — установи Бекстрьом, докато обикаляха апартамента. — Нито изрядно подредено, нито разхвърляно, като се вземе предвид, че оперативните работници все пак са разместили покъщината.“ Видяното изцяло се припокриваше с представите му за жилище на учителка на средна

възраст от средната класа, която живее сама, а двайсетгодишната ѝ дъщеря я навестява от време на време.

В дневната имаше голям диван с три свалящи се възглавници за седене. В момента средната липсваше. Пред дивана стояха ниска масичка и два фотьойла. За стената беше закован античен шкаф, но понеже в апартамента живееше жена, Бекстрьом не се изкуши да надникне вътре. Най-вероятно чаши, салфетки и всякакви глупости от този сорт.

До стените имаше рафтове с много книги — нещо съвсем нормално за учителка. Пред дивана беше разположен голям телевизор. От тавана висеше малък кристален полилей, на пода имаше няколко лампички и три килимчета с ориенталски произход. Точно какъв, Бекстрьом се затрудняваше да определи. На височината на гърдите му върху средната библиотека имаше музикална уредба с две тонколони. По стените бяха закачени картини: подробни пейзажи или портрети.

— Ние взехме липсващата възглавница — уточни по-младият експерт. — Конфискувахме и прословутите слипове, които най-вероятно съвсем скоро ще се появят в любимата ни жълта преса, и то не само в качеството им на традиционно мъжко бельо. Намерихме ги захвърлени на топка под дивана.

„Леле, колко добре се изразяваш! Да не си ходил на курсове по ораторско изкуство?“, помисли си Бекстрьом, но понеже моментът не му се видя особено подходящ за саркастични забележки, само изсумтя в знак на съгласие, докато неговият колега и другар запази мълчание.

В спалнята криминалистите си бяха свършили работата. От широкото легло от бял бор бяха свалили и матрака, и чаршафите. Върху всички предмети в стаята беше посипан прах за откриване на отпечатащи, а някъде имаше и следи от различни течности. Освен това експертите бяха отрязали парче от килима.

— По всичко личи, че драмата се е разиграла тук — напомни по-възрастният експерт. — Това е центърът на събитията, така да се каже. Част от иззетите следи изпратихме за анализ в научно-техническата лаборатория в Линшопинг, а другите се съхраняват при нас в отдела. Ако ви трябва нещо, заповядайте.

— Всичко ще се нареди — усмихна се колегиално Бекстрьом. — Благодарим ви за добре свършената работа.

„Краино време е за биричка.“

Бекстрьом и Рогершон поръчаха да им занесат вечерята в стаята на първия. Бегъл поглед в ресторанта се оказа достатъчен да разберат, че няма по-неподходящо място в цял Векшо за двама полицаи, които искат просто да похапнат на спокойствие, да пийнат по бира-две, а защо не и по една ракийка.

— Наздраве, братко — Рогершон вдигна малката чаша, преди Бекстрьом да е налял бира.

„Старият пияница вече изглежда много по-ведър“, прецени Бекстрьом, който нямаше намерение да натяква на приятеля си, че и двамата пият от неговата бутилка.

— Наздраве, братко — рече Бекстрьом.

„Най-сетне дойде събота. Аз съм щастлив човек“, помисли си той, след като гаврътна първата чашка и по тялото му плъзна приятна топлина.

Векшо, неделя, 6 юли

Криминален комисар Ян Левин никога не беше ходил във Векшо по работа. За двайсетгодишния си опит като разследващ убийства в криминалната полиция, Левин бе посетил повечето шведски градове, по-големи или галени колкото Векшо, а също и някои по-малки. С оглед на многото му командировки фактът, че не е идвал във Векшо, наистина изглеждаше странен. Както и да е. В крайна сметка той се озова и там. „Най-сетне да видя и Векшо — мислеше си той и по устните му плъзна крива усмивка. — От всички възможни места попаднах точно тук.“

След началния инструктаж той хапна набързо за обяд и седна зад бюрото си да внесе някакъв ред в набъбващите купчини книжа, стоварени върху него. Прекара в кабинета близо дванайсет часа, кажи-речи цяла събота. Когато най-сетне реши да си тръгне от управлението на улица „Сандерд“ и да се прибере пеша в хотела, вече минаваше полунощ. А купчините книжа върху бюрото му изглеждаха още по-високи от предобед.

В хотела цареше тишина. Той внимателно отвори вратата към коридора, за да не смущава спокойствието на спящите си колеги. Спря пред стаята на Ева Сванстрьом и за миг се поколеба дали да не почука — съвсем леко, разбира се — и да провери дали не е будна и не иска малко компания. „Не тази нощ — прецени обаче Левин. — Друг път.“

После влезе в стаята си, пхна се в банята и се изми над умивалника с помощта на влажна кърпа. Лицето, после подмишниците и накрая слабините. Всъщност имаше нужда да се мушне под душа и да остави струята да тече върху него, но го отложи за следващия ден. Не искаше да шуми в един през нощта.

Легна си и както винаги, когато започваше ново разследване, не успя да заспи. А след като най-накрая сънят го обори, го нападнаха кошмари. Това му се случваше често, когато подхващаше нов случай или когато се чувстваше разтревожен или потиснат по неизвестни

нему причини. Сънищата му почиваха върху реални събития, но винаги приемаха различни модификации. И тази нощ, като безброй други, му донесе кошмари, свързани с лятото, когато навърши седем години и му купиха първия му истински велосипед: червен „Крешент Валиант“.

В пет и половина сутринта той се събуди за трети път и взе решение. Обу си шорти, синя риза с къс ръкав с емблемата на Националната полиция на гърдите, обу си маратонките, пъхна в джоба си магнитната карта от хотела, взе туристическата карта на Векшо и бързо и безшумно излезе от стаята си. Не искаше повече да отлага неизбежното. Ако чакаше през деня да му остане време да посети местопрестъплението, нямаше да отиде скоро, а в неговия свят отдавна трябваше вече да го е направил.

Навън слънцето вече грееше от бледосиньото небе и температурата приближаваше двайсет градуса, макар още да нямаше шест. Големия площад се разстиляше пуст. Не се виждаха никакви хора. По площада не се търкаляше дори една-единствена метална кутия от бира, която поне да свидетелства, че отгук са минавали хора. Левин спря пред нощния клуб и като се ориентираше по картата, тръгна към жилището на Линда. Преди това обаче се погрижи да засече колко време ще му отнеме. Постара се да върви с вероятната скорост на Линда и по маршрута, който сигурно е избрала, макар по този въпрос още да бяха в неведение.

Тръгна на североизток. Прекоси Големия площад, мина покрай източния фронтон на резиденцията на областния управител, после по улица „Кроноберг“ на север. Дотук спази изцяло указанията на бодигарда на клуба.

„А после?“, зачуди се Левин. Спря, погледна си часовника. Реши да поеме по най-прекия път към апартамента на Линда. Нали тя каза на приятелката си, че възнамерява да се прибере, за да се наспи? Понеже не му хрумваше друго, Левин тръгна по първата пресечка надясно и след стотина метра излезе на улица „Линей“. Идеално. Четиристотин метра по-нататък сви пак надясно и излезе на улица „Пер Лагерквист“. Там спра, за да се ориентира и да обобщи събраните впечатления.

От нощния клуб до улицата, където е живеела Линда, имаше около шестстотин метра. Млада трезва жена с добра физическа

издръжливост би ги изминала за не повече от шест минути на бърз ход, предположи Левин. Все пак тя е познавала района като петте си пръста. Маршрутът ѝ минаваше през големи, спокойни и добре осветени централни улици, където само някой откачен би се решил да нападне младо момиче. А и градът не се смяташе за сборище на опасни типове.

А самата улица „Пер Лагерквист“ представляваше още по-безопасен маршрут за нощна разходка. Около седемстотин метра деляха в момента Левин от вратата на жилищната сграда. Улицата се разстиляше широка и права, а отстрани се намираха три- и четириетажни жилищни блокове с чисти фасади и лъскави табели с инициалите на Кооперативното сдружение на живущите. Всичко свидетелстваше за свестни, прехвърлили петдесетте съседни, които водят уреден живот и принадлежат към средната класа. Нямаше нито храсталаци, нито тъмни пасажки, нито дори странична уличка, където някой злосторник да се притаи и да издебне нищо неподозиращата си жертва.

Жилището на Линда се намираше в сграда, спретната и чиста като всички наоколо, но без табела на Кооперативното сдружение, защото беше собственост на частно жилищно сдружение, сформирано от живеещите вътре. „Значи, тук се е случило“, помисли си Ян Левин и спря до синьо-бялата ограничителна линия, която отцепваше местопрестъплението. Левин недоумяваше как някому изобщо би хрумнало да изнасили и убие млада жена точно тук.

„Има само едно възможно обяснение — отсъди Ян Левин, след като се прибра в хотелската си стая половин час по-късно. — Убиецът е отишъл в жилището на Линда, за да се види с нея. Тя го е познавала, имала му е доверие и вероятно дори му е симпатизирала.“ Левин се съблече, пхна се под душа и стоя пет минути под течащата струя. За пръв път от денонощие и половина се почувства в пълно душевно равновесие и изпълнен със спокойна решимост да разнищи случая докрай.

В шест и половина в неделя сутрин — докато Ян Левин стоеше под душа в хотелската си стая под течащата струя — служебният телефон на началника на областното управление във Векшо звънна. Той още спеше и едва успя да се ориентира. Отне му време да си сложи очилата и да открие телефона си. „Сигурно се е случило нещо“, предположи веднага той, след като хвърли поглед към будилника върху нощното шкафче.

— Обажда се Нюландер — съобщи мъжки глас от другата страна на линията. — Нали не те събуждам?

— Няма проблем — отгърна областният полицейски началник със слаб глас. — Не се притеснявай.

„Станало е нещо ужасно“, не се съмняваше вече той.

— Обаждам се да проверя какво е положението — продължи Нюландер.

— Всичко върви по план — отвърна областният началник.

„Че откъде да знам?“, мина му през ума, защото цяла нощ бе спал най-спокойно и нямаше никаква информация.

— Нещо конкретно ли те смущава, Нюландер? — попита той на глас.

Нюландер го увери, че не го смущава нищо — „нямам такава наклонност“. Но в качеството си на шеф на Главна дирекция „Национална полиция“ се отдал на известни „стратегически размишления“ по повод съвместната им работа. В резултат искал да отправи предложение за „оперативни акции“.

— Какво по-конкретно си представяш? — попита областният началник.

„Стратегически размишления? Оперативни акции? Какви ги дрънка този човек?“

— По мое виждане съществува голяма вероятност по улиците на града ви да вилнее истински психопат — подхвана Нюландер. — А в скоро време сигурно ще му хрумне някоя още по-зловеща идея.

— Какво по-конкретно имаш предвид? — настоя да разбере областният началник.

В отговор Нюландер му описа няколко възможни сценария, които почерпи от богатия си опит на оглавяващ Главната дирекция.

— Имам предвид например убиеца самурай в Малмьо, който уби и осакати неколцина свои съседи в квартала си; лейтенантът във Фалюн, който застреля десетина души, повечето млади жени... Какво друго — замисли се ШГДКП и сигурно започна да потрива брадичката си. — Да не забравяме и сравнително пресния случай, когато мъж, въоръжен с железен лост, се развилия на перона на метрото, уби трима души и рани шестима, ако си спомням правилно. Ще спомена и психопата от Стария град в Стокхолм, който прегازی стотици мирни пешеходци с автомобила си посред бял ден. И това далеч не са всички такива случаи — заключи Нюландер.

— Така е — съгласи се областният началник.

„Божичко! Защо това се случва в моя град, във Векшо?“

— Разговарях със съветниците ми — продължи Нюландер. — И те са изцяло съгласни с мен. Най-вероятно във Векшо вилнее сериен убиец, който е способен на масово убийство, или така нареченото spreekilling^[1], тоест в рамките на час или два да ликвидира жертви на различни места. Такива психопати обикалят и сеят около себе си смърт — поясни Нюландер.

— Нали искаше да ми споделиш някакво предложение? — подсети го областният началник във Векшо. „Боже Господи!“

Шефът на Главна дирекция „Национална полиция“ беше подготвил цели три оперативни предложения, като вече бе успял да направи постъпки, необходими за реализирането на две от тях, и се намираше в повишена готовност да задейства и третото.

— Според мен трябва да поискаме ГИПИ да се заеме с този психопат и да потърсим съдействие от VICLAS^[2]. Който съзρε опасността, знае и как да я обезвреди — избоботи Нюландер.

— ГИПИ? VICLAS? — повтори озадачен събеседникът му. „Как ги мразя всички тези абривиатури!“

— Групата за изготвяне профил на извършителя ще ни помогне да избистрим образа, а VICLAS ще ни дадат информация за евентуални предишни негови провинения — обобщи сухо Нюландер. „Как да очакваш от цивилен да знае всичко това?“, помисли си той.

— Спомена и още нещо — отбранително напомни другият.

— Да. Когато дойде време виновникът да бъде заловен, предлагам да оставиш тази задача на Корпуса за бързо реагиране, за да избегнем проливане на ненужна кръв. Вече съм ги предупредил. При обичайните обстоятелства можем да пристигнем при теб в рамките на три часа след постъпилото искане за намеса. Ако отличните атмосферни условия се запазят, шефът на корпуса смята, че ще успеем да вземем разстояние за два часа със самолет. Вече увеличихме нивото на готовност на три екипа от син в оранжев код.

— Боже мой — възкликна началникът на полицията във Векшо. „Боже мой!“, повтори си той и наум. — А колко жертви се смятат за допустимо количество пролята кръв?

Четвърт час по-късно той — въпреки ранния час — се обади на ръководителя на предварителното следствие, комисар Улсон, и му съобщи, че заедно с началника на Криминалната полиция единодушно са взели решението да поискат подкрепление от експертите от ГИПИ и VICLAS, а при евентуално залавяне на заподозрения ще се включи и Корпусът за бързо реагиране. Изненадващо Улсон заяви, че приветства предложението:

— Днес тъкмо си мислех да се обадя на шефа и да му изложа същото предложение, но реших да изчакам, защото знам, че той е в отпуск и заслужено си почива.

Бекстрьом се чувстваше стресиран, изморен и махмурлия. Снощи двамата с Рогершон вложиха всичките си сили да наваксат продължителната абстиненция, която служебните задължения им налагаха принудително. След полунощ Бекстрьом се просна мъртвопиян върху леглото си, на сутринта се успа, излапа набързо закуската и дори не успя да прегледа вестниците. Освен това двамата трябваше да спрат по пътя и да си купят ментови дражета и изотонични напитки, за да пооправят дъха и течностния си баланс.

Положението не се подобри и когато Бекстрьом хукна по коридора към залата за оперативка. Неочаквано пред него цъфна онзи идиот Улсон и започна да дудне за различни апокалиптични сценарии, които бил принуден да обсъди с началника на управлението във Векшо в отсъствието на Бекстрьом.

— Е, какво ще кажеш? — попита Улсон. — По въпроса дали да потърсим сътрудничество с колегите ти от ГИПИ и VICLAS?

— Прекрасна идея — заяви Бекстрьом, който нямаше никакво намерение да губи ценното си време в слушане на конско от Стен Нюландер Мутрата, най-високопоставения му шеф.

Най-сетне Бекстрьом седна откъм късия край на конферентната маса. Е, на врата му не беше провесено керамично гърне^[3], но пък пред него стоеше голяма чаша с кафе с мляко и захар, а цялата разследваща група бе заела местата си.

— Е — подхвана Бекстрьом. — Да започваме.

Полицейски инспектор Ана Сандберг взе думата и осведоми колегите си за камерите, разположени по маршрута на жертвата. Записът от камерата до банкомата, откъдето Линда изтеглила пари, не показал нито, защото след като излязла от Градския хотел, тя се намирала извън обхвата ѝ.

— Камерата покрива само тротоара и малка част от улицата пред банкомата — поясни Сандберг. — Но открихме нещо много по-добро. Заслугата за постижението ни е на началника — отбеляза тя, кимна към Бекстрьом и му се усмихна.

— Да чуем — отвърна той също с усмивка. „Кажи-речи си го вкарал наполовина, пич“, окуражи се той наум.

Сандберг и колегите ѝ открили друга, много по-добра камера, без, разбира се, да се вземат предвид техническите ѝ параметри. Намирала се над плота в магазинче в началото на улица „Пер Лагерквист“ — само на петстотин метра от жилището на жертвата. През нощта камерата снимала и улицата пред магазинчето. В три без четири в нощта, когато е загинала Линда Валин, камерата я запечатала да минава оттам. На записа не се виждал друг човек в рамките на половин час по-късно.

— Магазинчето работи до единайсет през нощта. По принцип камерата снима само вратата на магазинчето и касите, но преди да затвори, собственикът имал навика да променя положението ѝ така, че да улавя и минувачите по улицата, защото на няколко пъти се случвало хулигани да хвърлят вода в преддверието и да шарят със спрей различни расистки обиди по прозорците. Собственикът е иранец — поясни Сандберг.

— Напълно сигурни ли сме, че миналото оттам момиче е Линда?
— попита Бекстрьом, който не би допуснал някое дребно недоразумение да провали мащабна следствена работа.

— Сто процента сигурни — потвърди Сандберг. — Лично изгледах записа заедно с техническия екип. Почти всички от нас... я... познавах.

После продължиха с обичайната ефективност, която Бекстрьом бе свикнал да диктува винаги когато стои зад кормилото. „И слава богу — каза си той. — Иначе ще изгубят час, докато се запознаят.“

— Какво стана с акцията „от врата на врата“ в района? — попита той. — Нещо интересно?

Колегата, който отговаряше за акцията, докладва, че, за жалост, не са открили нищо, освен следи от кръв и от епителни клетки по външния перваз пред спалнята в апартамента, където е била убита жертвата.

— В такъв случай ще трябва да разширим периметъра — заяви остро Бекстрьом. — Искam информация за всички инциденти, случили се в града през въпросното денонощие. Интересува ме всичко: кражби, влизания с взлом, нанесени щети, автомобилни кражби, неправомерно паркиране, съмнителни превозни средства, случки и лица. Искam списъците преди обяд.

„До гуша ми дойде от мързеливци! Всичко трябва да върша сам!“, ядосваше се той.

— Получихте ли някакви сигнали от очевидци? — обърна се той към Левин. „Ако си успял да откъснеш палавите си ръце от Сванстрьом, загорял нерез такъв“, добави Бекстрьом наум.

— Постъпили са стотици сигнали: по телефона, по електронната поща, дори като текстови съобщения на телефоните на някои от колегите от разследващата група. Тъй като тези колеги обикновено се занимават с издирване на престъпници или наркочилъри и дават номерата си на информаторите си, едва ли е учудващ фактът, че очевидците са потърсили контакт с тях именно по мобилните им телефони. Ако някой ни е изпратил писмо, ще го получим утре сутринта, и то в най-добрия случай. В днешно време пощата не работи особено бързо.

— И появи ли се някоя гореща следа? — попита Бекстрьом.

— Уви, никаква — отвърна Левин.

Както обикновено, с полицията се свързвали възмутени граждани, които се оплаквали от моралния упадък в обществото, като цяло, и от престъпността, в частност; обичайните многознайковци, които искат да дадат акъл на полицаите как да действат, за да заловят виновника, или по-скоро да споделят какво са научили от криминалните сериали по телевизията. С полицията се свързали и неколцина ясновидци, пророци и гадатели, които държали да споделят своите видения, предчувствия, проблясъци, усещания, вибрации.

— Няма ли съвсем нищо конкретно, за което да се хванем? — настоя Бекстрьом.

— Някои от сведенията са съвсем конкретни — отвърна Левин, — но не вдъхват доверие.

— Дай някой пример.

— Добре. — Левин сведе поглед към книжата пред себе си. — Една съученичка на Линда от гимназията е сто процента сигурна, че вечерта е говорила с Линда на концерт в Боргхолм на остров Йоланд. Банда на име „Юлене Тидер“ била там на турне.

„В Боргхолм? — повтори наум Бекстрьом. — Че това е поне на петнайсет мили от Векшо!“

— Проблемът е, че въпросният концерт се състоял в петък вечерта, а тогава трупът на жертвата вече се намирал в Съдебномедицинския институт в Лунд — въздъхна Левин. — Свидетелката дори не е прелистила вечерните вестници, иначе щеше да узнае трагичната вест. Ще ви дам и още един пример — Левин прехвърляше огромната купчина пред себе си. — Един от най-старателните информатори във Векшо се обадил на колега да съобщи, че видял Линда на петстотин метра на запад от Градския хотел рано сутринта в петък, по Северната алея близо до сградата на общината, ако съм схванал правилно.

— И защо показанията му да са недостоверни? — учуди се Бекстрьом.

— Защото свидетелят твърди, че е видял Линда към четири сутринта на улица, която се намира далеч от установения маршрут на жертвата, при това в компанията на огромен негър — по думи на свидетеля.

— Мисля, че се досещам кой е този свидетел — обади се един от местните колеги в долния край на масата. — В живота на този млад

мъж гъмжи от тъмнокожи злодеи.

— И аз така си помислих, след като прегледах досието му — подсмихна се Левин.

— И така — взе думата Бекстрьом. — Въпроси? Други гледни точки? Предложения?

„Никой не се сеца за нещо умно“, помисли си той, защото всички поклатиха глави.

— В такъв случай се хващайте на работа. — Бекстрьом стана рязко от мястото си. — Какво чакате? Стига сте мързелували, размърдайте се малко. Свършете нещо полезно. Най-късно на обяд искам да ми съобщите името на извършителя. Излезете ли с добро предложение, ще ви почерпя с торта.

По лицата на присъстващите се разляха усмивки. „Като деца са“, мислеше Бекстрьом, който нямаше никакво намерение да харчи за почерпка парите от тежко изстраданата си заплата.

Въоръжен с листове за писане и химикалка, той се усамоти в празна стая за разпити, за да мисли на спокойствие. Включи червената табела за „не влизай“, затвори вратата и пусна мощна пръдня, която бе съдържал по време на цялата оперативка. „Най-послед сме сами“, помисли си той и размаха ръка, за да разнесе миризмата.

Линда се е прибрала в апартамента малко след три през нощта, разсъждаваше той. По всичко личи, че никой не я е проследил, нито пък я е предупредил да го чака в жилището. Въпреки това извършителят се появява минути, след като Линда влиза в апартамент. Събитията са ескалирали бързо, а след огледа на местопрестъплението и предварителното заключение на патолога Бекстрьом се убеди, че извергът се е гаврил с жертвата поне час и половина. Линда най-вероятно с издъхнала между четири и половина и пет без пет.

После убиецът влиза в банята и пуска душа. Към пет пощальонът пристига с вестника и онзи помисля, че някой влиза в жилището, мята каквото е имал подръка върху себе си и скача през прозореца. Това става някъде около пет сутринта. „А после?“, питаше се Бекстрьом. Погледна ръчния си часовник и започнала пресмята колко време е минало от петък сутринта до момента — неделя преди обяд. Близо две денонощия и половина. „Изродът може вече да е на луната“, заключи недоволен той, събра записките си и реши да се върне при подчинените си и да ги пришпори.

„От друга страна — поколеба се той, след като излезе в коридора, — би било глупаво да работя на гладен стомах.“ И понеже столовата беше отворена — служителите знаеха, че полицаите ще работят извънредно в неделя, — Бекстрьом реши да влезе да похапне.

„Ммм... картофени кюфтенца с пълнеж от бекон и лук“, предвкушаваше той, докато разглеждаше менюто. Ето това ще си поръча и накрая ще увенчае угощението с голяма чаша кафе и сладкиш от ронливо тесто с марципанов пълнеж, докато най-спокойно чете вечерните вестници, които откъсна от хотела, но още ней намерил време да разлисти.

Когато му поднесоха горещото кафе, Бекстрьом бе установил, че пресата продължава в познатия стил: залага на спекулации, които да разтърсят обществеността.

Единият вестник лансираше нова разновидност на възприетата за водеща хипотеза.

Извършителят най-вероятно бил брутален престъпник, който храни „необяснима омраза към жертвата заради професионалната ѝ принадлежност към органите на реда“, твърдеше един от експертите, чието мнение печатната медия цитираше в рубриката за експертни мнения. В нея вестникът при всеки удобен случай събираше представителна извадка от най-посредствените хаховци в цялата страна.

„Да бе, да — мислеше си Бекстрьом, докато премляскваше с пълна уста. — Трябва да я е убил някой неин преподавател в Полицейската школа във Векшо. Например онази побъркана вещица, дето се занимава с дебрифинг. В този случай не бива да се съсредоточаваме върху спермата, открита на местопрестъплението, защото тук тя не е меродавна, а представлява хитро подхвърлена заблуждаваща следа.“

Според друг вестник — конкурент на гореспоменатия — обаче нещата стояха по съвсем различен начин. Полицията трябвало да търси сериен убиец, който ненавижда жените и превръща убийствата си в своеобразен ритуал. „Това звучи като теориите на колегата Улсон — помисли си Бекстрьом. — Откъде им хрумват подобни щуротии?“

В профилите, изготвени от консултантите на двете конкурентни медии, се промъкваха и общи черти. Съвсем бегло наистина, но все пак прилики имаше. Един от експертите, които се изказваха в подкрепа

на версията за психопат с патологична ненавист към полицаите, не изключваше вероятността да се касае за особен тип сериен убиец, който подбира жертвите си сред полицейската гилдия, а не сред други професионални групи, защото униформите го възбуждат сексуално — или, с други думи, „отключват агресивността му“.

„Сигурно са си направили някакъв общ психарски сайт, от който да черпят духовна храна“, предположи Бекстрьом и тъкмо да остави вестника настрана, погледът му падна върху статия, която го сепна.

Под публикувана голяма портретна снимка на интервюирания експерт, доцент по наука, наречена съдебна психиатрия в психиатричната болница „Санкт Сигфрид“ във Векшо, вестникът помещаваше пространния му коментар за травмите, установени по тялото в жертвата. „Или се е сдобил със снимките, с които разполага разследващата група — предположи Бекстрьом, — или някой от разследващата група му е описал в подробности нараняванията по тялото на жертвата.“

Доцентът, добрал се незнайно как до вътрешна информация, също подкрепяше водещата версия: извършителят е сериен убиец. Според него жестокостта, с която е било извършено това престъпление, показвал ясно, че това далеч не е първото му брутално посегателство, а вероятността да извърши следващо престъпление в близко бъдеще клоняла към сто процента.

Същевременно доцентът подчертаваше, че убиецът „не е обикновен сексуален садист с развихрени сексуални фантазии“, както смятаха по-ограничените му колеги, цитирани от други медии. Убиецът не бил и маниак, който се възбужда от бъдещи полицайки със или без униформа. Доцентът го описваше като „субект със силно увредена психика, подбиращ жертвите си на хаотичен принцип“, „вероятно млад мъж от чуждестранен произход, преживял силно травматични събития в детството или ранното си юношество“, например бил е подложен на брутален физически или сексуален тормоз. Когато стигна дотук, Бекстрьом допи кафето си на един дъх, мушна вестника в джоба си и веднага потърси пресаташето на полицията. Само пет минути по-късно вече седеше в кабинета ѝ.

— Прочете ли тази статия? — попита Бекстрьом и ѝ подаде разтворения вестник.

— Досещам се какво имаш предвид. Сутринта я прочетох и реагирах точно като теб. Лодката ни е пробита и пропуска — установи тя. — Но ако се опитаме да погледнем на положението по-оптимистично, никак не е случайно, че са се обърнали за коментар към точно този специалист. Нали си чувал за болница „Санкт Сигфрид“? В нея се лекуват психично болни, а част от пациентите подлежат на лечение при строг затворен режим. Нашият приятел доцентът изнася беседи в Полицейската школа и в управлението. Присъствала съм десетки пъти на негови лекции.

— Сериозно? — изненада се Бекстрьом. — Има ли точни попадения?

— Определено да. Често напипва проблема доста точно.

„Дали да не поговоря с този тип? — запита се Бекстрьом. — Теорията му за млад извършител от чуждестранен произход не е никак за подценяване. Пък и жертвата вероятно си е падала по такива и би пуснала в дома си човек, отговарящ на такова описание.“

Бекстрьом се върна в голямата зала, където работеше разследващата група. Веднага си придаде вид на пълководец и прикова очи в подчинените си.

— Е? Какво чакате? Аз се наобядвах и очаквам предложения.

За да онагледя казаното, той машинално се потупа по издутия корем.

— Ще ти дам имена, колкото искаш. Готови сме с първия списък — отвърна Кнютсон и размаха сноп компютърни распечатки.

— Нещо интересно? — попита Бекстрьом, взе списъка и седна на обичайното си място.

— Събрахме доста имена — установи Кнютсон и седна до Бекстрьом. — Седемдесет и деветима души, при условие че успяхме да проверим само съседите, познатите на жертвата и местните престъпници.

— Да чуем. Дайте нещо, за което да се хвана.

— Само спокойно. И дотам ще стигна.

[1] Спонтанно множествено убийство. — Б.пр. ↑

[2] VICLAS — Violent Crime Linkage Analysis System — международна информационна база данни за извършителите на

насилствени престъпления с акцент върху престъпленията на сексуална основа. — Б.пр. ↑

[3] Алюзия за емблематичното встъпително изречение от романа „Жителите на остров Хемсьо“ на шведския писател Аугуст Стриндберг (1849–1912). Там главният герой се появява „като виелица“, с „керамично гърне“, повесено на кожен ремък от врата му — Б.пр. ↑

Кнютсон и другите от групата първо бяха проверили дали някой от роднините, приятелите и познатите на Линда фигурира в базата данни на полицията. Получиха се отрицателни резултати и това не изненада никого. Една трета от двайсетината близки на жертвата бяха нейни приятели от Полицейската школа, а там не приемат хора, попаднали в криминалните регистри.

— Хората от близкото ѝ обкръжение са с безупречни досиета — заключи доволно Бекстрьом и се залюля назад върху стола със скръстени над корема си ръце.

— Или поне не са вписани като престъпници — делово отбеляза Кнютсон.

— Понеже съвсем скоро ще разполагаме с ДНК профил на извършителя, искам да вземете проби от всички. Обяснете им, че ако се съгласят да сътрудничат, бързо и лесно ще ги зачеркнем от списъка с потенциални заподозрени.

— Това едва ли ще е проблем.

— Не би следвало да бъде — съгласи се Бекстрьом. — „Един честен човек няма защо да се бои от ДНК проба.“

Към втората група спадаха лица, пълна противоположност на лицата в първата. Тя обхващаше хора с множество прояви, вписани в криминалните регистри. С помощта на компютърни бази данни Кнютсон и екипът му бяха изровили около стотина побойници, посягали на жени и мъже, изнасилвани и други откачалки с най-разнообразен репертоар, действали на територията на Векшо и околността. После бяха изключили от списъка онези, които вече са прибрали на топло или са отсъствали от съдебно заседание поради уважителна причина. Останалите в списъка наброяваха седемдесет души, които подлежаха на подробна и времеемка проверка. Десетина от тях представляваха особен интерес за разследващите, защото в момента се лекуваха или бяха преминали курс на лечение в болница „Санкт Сигфрид“ заради сексуални посегателства.

— Искам да вземете ДНК проба от тях. Накарайте ги да лапнат памучето на клечка и да помогнат на чичко Полицай — кимна доволно Бекстрьом. „Най-сетне някакво раздвижване“, зарадва се той.

— Разбира се, разбира се — въздъхна Кнютсон, който изведнъж придоби доста мрачен вид. „Дано вече разполагаме с проби поне на някои от тях“, помисли си той.

Останаха съседите — близо хиляда души, от които едва половината се обадиха в полицията или си бяха вкъщи по време на акцията „от врата на врата“. Но като се вземеше предвид, че е лято и време за почивка, а в района живеят предимно възрастни хора, големият брой отсъстващи не биваше да предизвиква безпокойство.

— Независимо дали цяло лято са киснали по вилите си и нямат какво да кажат по въпроса, искам да разпитате всички и да ги отметнете в списъка — нареди Бекстрьом.

— Съгласен съм, но нали не искаш да им вземаме ДНК проба? — попита Кнютсон.

— Не пречи да ги помолите за съдействие в тази насока — отвърна Бекстрьом и потръпна. — Колко души наброява списъкът?

— Нали вече казах? — Кнютсон погледна листа. — Седемдесет и девет минус седемдесет побойници прави деветима от групата на съседите.

— В какво са се провинили?

— Трима са шофирали в нетрезво състояние. Единият има и четири присъди за общо дванайсет години. Колегата от Векшо го описа като безгрижен тип. Първият е на петдесет, вторият — на петдесет и седем, а третият — на седемдесет, така че... — Кнютсон отново въздъхна и сви рамене в красноречив жест. — Има и един, който е бръкнал в кацата с мед. Получил е условна присъда за злоупотреба със служебни средства. Друг пък пребил съпругата си преди девет години. Не го открихме в дока му. Бил на вилата си. После имаме и данъчен измамник с две деца, съответно на шестнайсет и на осемнайсет години, които са задържани неколkokратно за дребни кражби, рисуване на графити, мятане на камъни по витрини, разпавии с хулигани на тяхната възраст. — От гърдите на Кнютсон се изтръгна въздишка.

— Кажи нещо повече за онзи, дето натупал жената си — поиска Бекстрьом.

— В момента бил извън града на почивка със същата тази жена. Според колегите и съседите им бракът им бил щастлив.

— В такъв случай няма да има нищо против да даде проба за ДНК — отвърна Бекстрьом. „Щастливите хора не отказват подобни дреболии“, отсъди той наум.

— Един от тях събуди любопитството ми — призна Кнютсон. — Казва се Мариан Грос и е от полски произход, на четирийсет и шест години, дошъл е в Швеция като дете, били са политически бежанци. От 1975 година има шведско гражданство. През зимата са повдигнали обвинение срещу него за заплахи, сексуален тормоз — или злоупотреба, както се нарича, както и за други провинения. Живее сам, няма деца, работи като библиотекар в градския университет.

— Чакай малко, Кнютсон — Бекстрьом вдигна длани да го спре. — Профилът му крещи, че е мека китка. Мариан. Що за човек се казва Мариан? Библиотекар, живее сам, няма деца. — Бекстрьом размърда красноречиво кутрето си. — Предлагам да поговорим със „сестричката“, която е подала иск срещу него.

— Искът е подаден от негова колежка, по-млада с петнайсет години — уточни Кнютсон.

— Уф — въздъхна Бекстрьом. — Още една библиотекарка! Какво толкова ѝ е направил? Показал ѝ е полския си кренвирш на коледното парти на университета?

— Изпратил ѝ е няколко анонимни имейла и съобщения, които лично аз намирам за изключително неприятни. Обичайните мръсотии, но се долавя и заплашителен тон. — Кнютсон поклати глава и по лицето му се изписа отвращение.

— Обичайните мръсотии? — Бекстрьом го изгледа с любопитство. — Не може ли да си малко по-... — и той размаха подканящо дясната си ръка.

— Може, разбира се — въздъхна дълбоко Кнютсон. — Ще ти дам няколко примера. Изпратил ѝ е дилдо на работното място: най-големият модел в черно с прикрепено анонимно писмо, в което уточнява, че за изработката на дилдото са използвали отливка от пениса на подателя.

— Нали каза, че бил поляк? — изсумтя Бекстрьом. — Да не е далтонист? Сигурно лъска до припадък.

Бекстрьом избухна в смях и шкембето му се разтресе.

— Изпращал ѝ е писма, в които разказва как я е следил из града и в библиотеката и какво мисли за избора ѝ на бельо. Това достатъчно ли е? — попита Кнютсон.

— Звучи ми като съвсем обикновен гей — отвърна Бекстрьом. „Кое ли е разнежило така милия Ханс? — запита се той. — Да не е отскочил до кабинета на кризисната терапевтка?“

— Не това насочи вниманието ми към него — кисело отбеляза Кнютсон.

— А кое? Че е поляк ли?

— Живее в същата жилищна сграда като жертвата. В апартамента точно над нея.

— Вземете му ДНК проба — заяви Бекстрьом, стана и посочи Кнютсон с дебелия си показалец: — Трябваше да започнеш с това, вместо да шикалкавиш. Изпрати някого да вземе проба. Ако откаже, доведете го в управлението.

„Най-сетне някакво раздвижване“, радваше се той.

Чак в късния следобед пристигна обещаният предварителен доклад на съдебния лекар. Криминалистите го получиха по факса. Началникът на експертния екип, комисар Еноксон от Векшо, веднага прегледа доклада и влезе при Бекстрьом да го обсъдят.

— Според патолога е починала между три и седем сутринта — прочете той. — Хипоксия вследствие от механично притискане на шията.

— За това човек може да се досега и без да носи бяла престилка — отвърна Бекстрьом. — Ако питаш мен, жертвата е издъхнала между четири и половина и пет — додаде той. „Съдебните лекари все гледат да се застраховат! Какви бълзовци!“

— Съгласен съм с преценката ти за часа на смъртта. Има следи от двукратно изнасилване: вагинално и анално, извършено най-вероятно в тази последователност. Възможно е и повече. Сексуалният акт и двата пъти е бил завършен, извършителят е еякулирал в жертвата.

— Лекарят съобщи ли нещо, за което ние да не се сещаме сами? — попита Бекстрьом. — А следите от намушкване в областта на... опашната кост? — „Нима дори не смея да спомена думата «задник»? — удиви се той. — Какво ми става?“

— Намушкване вероятно е прекалено силно казано — възрази Еноксон. — По-скоро става дума за разрези, макар че те са

предизвикали обилно кръвотечение. Съдебният лекар се е постарал да ги измери. Това не влиза в правомощията ни. Можем единствено да ги преброим, както впрочем и направихме. По отношение на броя сме напълно единодушни с колегите от патологията: тринайсет прободни рани, които образуват полукръг към кръста и средната линия, разделяща горната от долната част на тялото. Вероятно са нанесени от лявото към дясното бедро.

— Друго?

— Нанесени са с нож с едно острие, навярно онзи, който намерихме на местопрестъплението. Дълбочината на разрезите варира между два и пет милиметра, като най-дълбокият е един сантиметър. Явно е внимавал да не навлиза твърде дълбоко, макар че жертвата вероятно се е съпротивлявала бурно. В дясната част на тялото ѝ разрезите са по-дълбоки. Колкото до въжетата и кърпата в устата ѝ и следите от тях, предлагам да изчакаме доклада от Националната научно-техническа лаборатория в Линшопинг и тогава да ги обсъдим.

— Не възразявам — отвърна Бекстрьом. — Сведенията от чичо доктор не ни казаха нищо ново.

„Поне на мен“, добави наум.

— В общи линии е вярно, но съдебният лекар заяви желание да дойде в управлението да поговорим. Предлагам да го повикаме, след като с колегите приключим с експертизите и получим яснота по някои въпроси. Възможно е патологът да иска да обясни по-подробно някои неща от аутопсията. Затова е важно да схванем взаимовръзката между отделните находки. Ти как мислиш?

— Звучи добре — отвърна Бекстрьом. „Дано обаче да стане до края на това лято.“

После Бекстрьом дръпна настрана колежката Ана Сандберг, за да се задълбочат в профила на жертвата, но предимно за да изплакне изморените си очи.

— Дано не ти се струвам досаден с непрекъснатите си напомняния, Ана — подхвана той и се усмихна дружелюбно, — но както сама разбираш, личността на жертвата е най-важната част в оперативно-издирвателната работа.

„Голямо подмазване пада, ама какво ли не прави човек за тези женички!“

— По мое мнение изобщо не си досаден — увери го Ана. — Напротив, винаги се радвам да чуя коментарите ти. Според мен тук има много колеги, които не вземат присърце участието на жертвите.

Тя го изгледа сериозно.

„Колко хубаво, че и във Векшо има нормални колеги“, помисли си Бекстрьом, но нямаше никакво намерение да го казва.

— Така е. Разбрах, че си разговаряла с бащата на Линда?

— „Разговаряла“ май не е точната дума — възрази ти. — Присъствах, когато му съобщихме за случилото се, но мой по-възрастен колега взе нещата в свои ръце. Преди да стане полицай, е бил свещеник. Много го бива да разговаря с близките на жертви. Само като се замисля колко е ужасно да изгубиш детето си. Бащата на Линда изпадна в шок. Щом се върнахме в управлението, веднага повикахме лекар.

— Ужасно е, наистина — кимна Бекстрьом.

„Като я гледам, трябва да побързам, преди да се е разциврила. Всички жени си приличат. Жени, свещеници, местни полицаи. Ревльовци!“

— Прочетох, че Линда е имала адресна регистрация в дома на баща си. Сигурно е разполагала със собствена стая?

— О, да — потвърди Ана. — Къщата е огромна, цяло имение. Великолепно място.

— Докато претърсвахте стаята в дома на баща ѝ, открихте ли нещо интересно? Питам за дневници, лични записки, бележници, стари писма, снимки, видеозаписи от семейни събития. Сега се какво имам предвид.

— Не остана време за това. Влязохме само в коридора и веднага потеглихме към управлението. Баща ѝ се срина. Сдобихме се с бележника ѝ. Намирал се е в чантата ѝ — същата чанта, с която излязла на клуб в петък.

— Вътре имаше ли нещо интересно?

— Не — поклати глава Ана. — Обичайното: срещи, лекции, уговорки с приятели. Ако искаш, ще ти го донеса да го погледнеш.

— По-късно. Друго?

— Почти нищо. В петък с Бенгт, тоест с комисар Улсон, обсъдихме как да постъпим. Тогава линейката откара бащата на Линда в дома му. Бенгт предложи да изчакаме, да оставим човека да се

съвземе от шока. Друго не сме предприемали. Знам, че колегите от техническия отдел настояват да побързаме.

— И още не сте претърсили стаята ѝ в дома на баща ѝ?

„Къде, по дяволите, съм попаднал?“, възмущаваше се наум Бекстрьом.

— Не, доколкото знам — поклати глава Ана. — Криминалистите са много заети с огледа на местопрестъплението, но разбирам какво имаш предвид.

— Утре ще го обсъдя с Улсон.

„За да му предоставя още половин денонощие, в което да продължи да се излага“, додаде той наум.

Бекстрьом отиде в кабинета на Рогершон и го завари със слушалки в ушите.

— С какво да ти помогна, комисар Бекстрьом? — попита Рогершон, свали си слушалките, изключи плейъра и кимна тъжно.

— Ела да се прибираме към хотела. Ще се качиш в стаята ми, ще хапнем и ще изпием по една-две бири.

— След безброй проведени безсмислени разпити ми се струва, че слуховите ми пътища получиха екзема, но гласът на колегата Бекстрьом звучи като най-прекрасната музика в ушите ми.

— Зарязвай тези глупости и да тръгваме — каза Бекстрьом.

„Проклетникът започва да става сантиментален. Сигурно е от алкохола.“

— Ееех — блажено въздъхна Рогершон и избърса пяната от устата си. — Който е измислил бирата, заслужава всички Нобелови награди: от тази за мир до онази за литература. Всички!

— Не си единственият, който го мисли — отвърна Бекстрьом, — а още по-хубава от студената бира е само студената безплатна бира. Създателят ѝ заслужава Нобеловата награда за икономика, защото ти вече изпи алкохол за сумата, на която възлиза наградата, стипца такава.

Рогершон изобщо не обърна внимание на намека. Изведнъж смени темата.

— Какво става с поляка, когото Кнютсон се опипа да ни пробута?

— Мислим утре да го разпитаме и да му вземем ДНК проба.

„По-добре да поговорим за всички бири, които са изпил на аванта“, помисли си той.

— Не мисля, че е той. Изобщо не се вписва в профила на убиеца.

— И защо? — попита Бекстрьом.

— Изчетох докладите от разпитите на пощальона и на поляка. Дори разговарях с колегата Саломонсон, който е ръководел разследването на сексуалната злоупотреба и който впрочем изглежда съвсем нормален. Полякът никак не се вписва в профила на убиеца на Линда. И толкоз — отсече Рогершон и подчерта чутото с щедра глътка безплатна бира.

По мнение на Рогершон три фактически положения опровергаваха версията, че полякът Мариан Грос, съсед на Линда, я е убил. Първото доказателство в полза на невинността на поляка бил разпитът на пощальона. Той носел вестниците всяка сутрин по едно и също време и ги пускал в кутиите на обитателите на сградата, платили за тази услуга.

— Ако е бил Мариан Грос, веднага е щял да се досети кой се суети до вратата — обясни Рогершон. — И е нямало да избяга панически през прозореца. Полякът се е абонирал за същите вестници като майката на жертвата: за „Смоландспостен“ и „Свенска Дагбладет“.

— Възможно е да не е знаел кога идва пощальонът, защото по това време сигурно още спи.

Вторият факт, който разклащаше версията за вината на Грос, беше разпитът, проведен в петък следобед по време на акцията „от врата на врата“. По-рано през седмицата Грос бил разбрал от майката на Линда, че тя, майката, ще бъде извън града, а дъщеря ѝ ще отседне в апартамента.

— Това признание по-скоро го уличава, отколкото да го оневинява — възрази Бекстрьом. — Знаел е, че е можел да действа, без някой да му попречи.

— Но защо да бяга през прозореца? — не се предаваше Рогершон. — По-просто би било да излезе през вратата и да се качи по стълбите или с асансьора до апартамента си.

— Чул е, че някой стои пред вратата — обясни Бекстрьом.

— Да, да: пощальонът — натърти иронично Рогершон. — И така да е било, защо просто не е изчакал пощальонът да си тръгне?

Бекстрьом въздъхна наум и отговори само с кимване.

В противоречие с тезата за вината на Грос влизаше и изборът му на бягство. Според измерванията на техническия екип прозорецът се намирал на близо четири метра от земята. Грос бил висок метър и седемдесет и тежал повече от деветдесет килограма. Тромав, в лоша физическа форма.

— Саломонсон го описа като набито кюфте и много неприятна личност. Грос нямал никаква издръжливост. Започвал да пухти като парен локомотив само след половин изкачен етаж — обясни Рогершон. — Ако беше скочил през прозореца, Грос щеше да се пребие. А се съмнявам дали изобщо би могъл да се метне през прозореца.

„Набит дебелак — помисли си Бекстрьом, защото си беше представял по-атлетичен извършител, макар собственият му ръст да надвишаваше ръста на заподозрения с няколко незначителни сантиметра. — Рогершон има право.“

— Прав си — съгласи се Бекстрьом и на глас. — Но няма да е излишно да му вземем ДНК проба, нали?

— Успех — пожела му Рогершон. — Доколкото разбрах от колегите, Грос явно е с много чепат характер.

Бекшо, понеделник, 7 юли

„Четвърти ден и още не сме заловили извършителя“, помисли си Бекстрьом, след като се настани до голямата конферентна маса. А комисар Улсон явно се беше вживял в ролята на ръководител на предварителното следствие и започна да размахва флага. Всъщност според Бекстрьом разследващите продължаваха да обсъждат версии, които досега не се бяха показали като вероятни. Улсон говореше ли, говореше, а обичайните близачи се съгласяваха угоднически с него, докато времето си тече. Бекстрьом се опита да не слуша Улсон и да прегледа книжата пред себе си.

Първо решиха да прекратят търсенето около местопрестъплението, по маршрута на жертвата и по вероятния път, по който бе избягал извършителят. Изминаха цели три дни и щом досега не бяха открил никакви следи, вероятността да открият оттук нататък клонеше към нула.

— Според мен трябва да съсредоточим усилията сив друга посока — обяви Улсон. Присъстващите го възнаградиха с одобрителни кимвания.

„Например да претърсим апартамента на татенцето“, помисли си Бекстрьом, но не сподели идеята си на глас, защото възнамеряваше да я обсъди насаме с Улсон.

— И накрая искам да благодаря на колегите, които работят по случая — продължи Улсон. — Всички вие се справихте фантастично.

„О, за нищо — отговори му наум Бекстрьом. — Аз пък открих камера за видеонаблюдение, която заблудените ми колеги изобщо нямаше да забележат.“

Акцията „от врата на врата“ също навлезе в доста пасивна фаза. Полицаяте пуснаха бележки в пощенските кутии на онези, които не им отвориха, и решиха да посетят най-интересните съседи — каквото и да означава това — във вилите им.

— Добрата страна е, че така ще се отървем от неколцина колеги, които ще бъдат по-полезни другаде — установи със задоволство комисар Улсон.

„Например за обиск в дома на татенцето“, помисли си отново Бекстрьом, но и този път се въздържа да го сподели на глас.

После дойде време да прегледат събрания дотук следствен материал, изстърган с много усилия от местопрестъплението и щателно анализиран от Съдебномедицинския институт в Лунд.

— От наша гледна точка нещата вървят добре — заяви Еноксон. — Но ще трябва да почакате още два-три дни. Очакваме резултатите от множество изследвания, но обещавам съвсем скоро аз и моите колеги да ви съобщим важна информация. Засега ще трябва да се задоволите с писанията из вестниците, макар че на ваше място бих бил доста скептичен — додаде неочаквано той.

„Леле-мале — помисли си Бекстрьом. — Лоша работа. Еноксон май нещо ни е набрал.“

Улсон обаче не обърна внимание на коментара на експерта и явно нямаше никакво намерение да се задоволи с толкова мъглява информация за находките от местопрестъплението.

— Ако съм схванал правилно — подхвана той, — жертвата е била изнасилена два пъти и после е била удушена. Починала е малко пред пет часа.

— Да — потвърди Еноксон. — Между четири и половина и пет.

„Браво, мой човек, дръж на своето — насърчи го наум Бекстрьом. — На такива като Улсон подадеш ли им кутре, ще ти налапат цялата ръка.“

— А по отношение на ритуалните елементи в деянието... Казано направо, той я е измъчвал: вързал я е, запушил ѝ е устата, нанесъл ѝ е няколко прободни рани с нож. Какво установихте по този въпрос към момента?

— „Прободни рани“ е малко пресилено — възрази Еноксон. — По-скоро я е одраскал.

— Ако съм схванал правилно — повтори Улсон, — става въпрос за тринайсет рани — или драскотини, ако предпочиташ тази дума.

— Да. Преброихме тринайсет. Не вярвам да сме пропуснали нещо. Раните не са прекалено дълбоки, но са кървили доста. Това означава, че са били нанесени, докато жертвата е била още жива и

способна да се съпротивлява. А това е много съществен факт за разследването — установи Еноксон и по лицето му неочаквано се изписа изтощение.

— Тринайсет рани — повтори Улсон, все едно е получил прозрение свише. — Броят едва ли е случаен...

— Не те разбирам — отвърна Еноксон без грам ирония.

— Защо точно тринайсет? Тринайсет е фатално число. Ако питаш мен, броят на раните не е никак случаен. Почти сигурен съм, че извършителят е целял да ни остави послание.

— Според мен пък просто така се е случило — лаконично отвърна Еноксон.

— Ще размислим по въпроса. — Улсон изглеждаше доволен като всички останали, които веднага прецениха ситуацията и стигнаха до отговора.

„Достатъчно“, отсъди наум Бекстрьом, кимна весело и изсумтя, за да привлече всеобщото внимание.

— Склонен съм да се съглася с теб, Бенгт — каза Бекстрьом и се усмихна почти приятелски на Улсон — Датата, на която е убита жертвата, сигурно също не е случайна. Сетих се за това, докато си припомнях отлично изготвения от Ана профил на Линда. В него Ана посочва, че жертвата е живяла няколко години в САЩ като малка. Четвърти юли... Едва ли е случайно, нали?

— Изгубих ти мисълта — колебливо призна Улсон.

Останалите обаче явно веднага схванаха, ако се съдеше по широко облещените им очи и протегнати напред вратове. „Мексиканска вълна“, помисли си Бекстрьом.

— Националният празник на САЩ — поясни той и кимна, за да придаде повече тежест на думите си. — Дали пък не е замесена „Ал Кайда“?

Мнозина започнаха да се почесват смутено, но част от присъстващите се разсмяха — знак, че поне някои са схванали шегата му.

— Разбрах намека ти, колкото и да беше тънък — отвърна Улсон и се усмихна със стиснати устни. — Предлагам да продължим напред. Разбрах, че сте попаднали на много интересна личност — той се обърна към Кнютсон.

„Виж ти! Плъховете май се канят да се прехвърлят на друг кораб“, помисли си Бекстрьом и погледна Кнютсон, който изведнъж се престори на погълнат от написаното в книгата пред себе си.

— Става дума за поляка, съсед на жертвата. Повечето от вас вероятно вече са запомнили името му: Мариан Грос.

„Именно. И защо не се заехте с него още в петък, та сега да не ми губите времето? — попита наум Бекстрьом. — Защото, разбира се, колегите ви, които сте изпратили да разпитват хората от врата на врата, не са знаели кой е, а следователят, който разглежда делото му от миналата зима, изобщо не е знаел, че Грос живее в същата сграда като жертвата, преди онзи бунтар Фриц от Националната полиция в Стокхолм да започне да размахва под носа му резултатите от разследване, което е провел изцяло на своя глава.“

Развихри се дискусия за личността на полския съсед като вече известен сексуален маниак, а дори и като потенциален извършител. Повече от четвърт час се ширеха всякакви спекулации и Бекстрьом се отнесе надалеч. Затова, когато Улсон се обърна към него с конкретен въпрос, Бекстрьом нямаше никаква представа за какво става дума. Е, предположи, че въпросът все пак е свързан с поляка.

— Ти как смяташ, Бекстрьом?

— Ето какво предлагам. Отидете да го разпитате и задължително му вземете ДНК проба.

— Това няма да е толкова лесно — възрази Саломонсон, който седеше малко по-далеч. — Ако някой се чудя кой е разследвал случая със сексуалната злоупотреба, това съм аз. Грос е много чепат тип.

„В такъв случай просто ще го доведем насила — прецени наум Бекстрьом. — Ще го закопчаем и ще го въведем през парадния вход на управлението, та журналистите да му направят хубави снимки.“

— В качеството си на ръководител, решавам да го привикаме за разпит — заяви Улсон и изправи гръб. — Незабавно задържане за разпит без предварително изпратена призовка, както е упоменато в Наказателни кодекс, 23-а глава, параграф 70 — уточни той не без известно задоволство.

„Давай, момче“, окуражи го наум Бекстрьом и кимна одобрително, както и останалите присъстващи, с изключение на Рогершон.

След срещата Бекстрьом настигна Улсон точно преди онзи да се изниже в кабинета си и да хлопне вратата.

— Имаш ли минутка? — попита Бекстрьом с дружелюбна усмивка.

— Вратата ми винаги е отворена за теб — увери го Улсон със същата усмивка.

— Предлагам да обискираме незабавно стаята на жертвата в апартамента на баща ѝ, защото тя е прекарвала там повече време, отколкото при майка си. Крайно време да го направим.

Улсон изглеждаше по-скоро притеснен. Енергичният му вид от края на оперативката изчезна. Обясни, че бащата на Линда бил много болен. Преди няколко години получил инфаркт и едва не умрял, а сега изгубил и единственото си дете. Отвсякъде — от телевизията, радиото и вестниците — непрекъснато бълваха информация за сполетялата го трагедия и му напомняха за ужасната смърт на дъщеря му, и то без изобщо да щадят бащинските му чувства. Освен това, подчерта Улсон, не съществували никакви индикации бащата на Линда да е замесен по някакъв начин в кончината ѝ. Мъжът сам предложил да му вземат отпечатъци за стандартната процедура за проверка на най-близките.

— И аз не го подозирам в убийството на дъщеря му — съгласи се Бекстрьом, който вече мислеше в съвсем друга посока. „Както не подозирам и онзи проклет поляк — додаде мислено той. — Но сега не става дума за това.“

— Радвам се, че сме на едно мнение — отвърна Улсон. — Предлагам да изчакаме още няколко дни, за да дадем време на бащата на Линда да дойде на себе си. Ако извадим късмет с този поляк, Грос, ще затворим случая с пристигането на резултатите от ДНК пробите.

— Ти решаваеш — отвърна Бекстрьом и си тръгна.

След обяда Бекстрьом получи нов списък от Кнютсон, който по неизвестни причини изглеждаше малко гузен.

— Разбрах от Рогершон, че не поддържаш тезата за вината на поляка — уклончиво подхвана Кнютсон.

— Какво ти каза Роге? — попита Бекстрьом.

— Нали го знаеш какъв става, като не е в настроение?

— Какво ти каза? — настоя Бекстрьом и погледна Кнютсон с очакване. — Цитирай ми думите му.

— Каза ми да си навра Грос в... така де, отзад — отвърна Кнютсон.

— Доста грубичко — съгласи се Бекстрьом. „Но от устата на Роге това си е направо комплимент — добави той наум. — Само като си помисля какви ги ръси, като се ядоса...“

— Ако за теб представлява интерес, нося ти последната версия на списъка със заподозрени — Кнютсон очевидно искаше да смени темата.

— Вратата ми винаги ще е отворена за теб — Бекстрьом се облегна назад.

По преценка на Кнютсон работата потръгна след разговора им вчера. Заедно с колегите си той успял да изключи близо двайсетина души от седемдесетте най-интересни и агресивни бандита във Векшо и околностите. Освен това взели ДНК проби от още десетима от тях, позовавайки се на предишни престъпления, и щом резултатите от Националната научно-техническа лаборатория пристигнат, ще ги сравнят с наличните данни в системата.

— Звучи добре. Погрижете се да вземете проби от всички колкото е възможно по-скоро.

— Има и още един проблем.

— Какъв?

След като обсъдили списъка, сътрудниците в разследващата група решили да разширят кръга на заподозрените.

— Тази година има много случаи на кражби с взлом, особено в домовете на хора, заминали на почивка — обясни Кнютсон. — Затова включихме в компанията и крадци рецидивисти, независимо дали са проявявали склонност към насилие, или не.

— Колко души наброява вече списъкът? Хиляда? — Бекстрьом зададе въпроса почти със задоволство.

— Не е толкова зле. Осемдесет и двама престъпници с присъди.

— Искам да накарате всички да лапнат по един тампон за ДНК. — Бекстрьом махна с ръка на Кнютсон да се хваща на работа.

„Какъв идиот! — помисли си Бекстрьом. — Не мога да му имам доверие, при условие че тича при онзи педал Улсон, вместо да дойде да говори с прекия си шеф.“

След обяд колега от звеното VICLAS към Националната дирекция „Криминална полиция“ се свърза по теле фона с Бекстрьом

да му съобщи какво са открили.

— В момента съм доста зает, затова давай по-накратко — предупреди го Бекстрьом, който познаваше добре колегата от Стокхолм и го смяташе за безумно досаден. „Мутрата сигурно здраво е подпукал тези некадърници.“

В специалното звено VICLAS издирваха серийни престъпници, като се опитваха да открият стари и за предпочитане разкрити престъпления от подобен вид. Първо въвеждаха известните по случая подробности и ги пускаха в базата данни с надеждата търсачката да открие сходства между текущия случай и други случаи, фигуриращи в системата.

— Получихме съвпадение с известен престъпник — съобщи колегата на Бекстрьом и сякаш щеше да се пръсне от гордост. — Убийството на Линда показва много прилики с убийството, за което е осъден на лишаване от свобода. Момчето си го бива, Бекстрьом. Да знаеш: по-зле от този почти няма.

— Как се казва? — попита Бекстрьом. „Все едно ми хвали гаджето си.“

— Онзи откачен поляк, дето пречука козметичката в Хьогдален, или аферата „Таня“, както е по-известно това убийство. Така се казваше жертвата. Спомняш си случая, нали? Лешек, Лешек Барански. Представяше се и като Лео. Преди това убийство беше изнасилил един куп жени. Отвратителен тип — уточни колегата. — Изпълняваше цяла програма: първо ги връзва, запушва им устата, измъчва ги, изнасилва ги и ги удушава. По шиите на жертвите откриха странгулационни следи от многократно притискане. Извергът ги душел, докато изгубят съзнание, после забивал в телата им ледокоп, докато се свестят, и отново започвал да ги души. Много приятен тип — заключи колегата с преливащ от ентузиазъм глас.

— Чакай малко — спря го Бекстрьом, който внезапно се сега за кого става дума. — Него не го ли осъдиха до живот?

„Само не ми казвай, че този изрод се разхожда на свобода“, додаде той наум.

— На първа инстанция го осъдиха на доживотен затвор. После той обжалва присъдата и на втора инстанция промениха мярката в принудително психиатрично лечение под усилен надзор, като прекратяването на престоя му там е невъзможно по усмотрение на

лекуващите го лекари без изрично постановление от съда. Според настоящите данни той все още се намира в лудницата, макар от влизането на присъдата да са изминали шест години. Сигурно ще постави нов рекорд в психиатричната помощ.

— Тогава защо ми звъниш? — попита Бекстрьом. „Вече запълнихме полската квота.“

— Съвсем забравих да ти кажа! В момента този тип лежи в „Санкт Сигфрид“ във Векшо — или поне там се води на книга. Само си помисли, Бекстрьом... Не се сблъскаш с подобен случай за пръв път. Знаеш как процедират в психиатричните заведения. Белите престилки сигурно са решили, че пациентът се нуждае от чист въздух и слънце и са забравили да ни съобщят тази подробност.

— Да не намекваш, че са го пуснали за малко? — попита Бекстрьом. „Дори психиатрите не са толкова побъркани да пуснат такъв изрод на свобода.“

— Нямам никаква представа. Обади се и ги питай. Ще ти изпратя всички данни за пациента.

— Благодаря — отвърна Бекстрьом и затвори.

„Важно е човекът, който е най-подходящ за целите ти, да се появи точно когато ти трябва. Този хахо, с когото говорих току-що, е готов да работи и без пари. Що за хора приемат в днешно време в гилдията?“, чудеше се той.

Бекстрьом изпуктя и стана от мястото си. Приблужи се до факса. „Възможно ли е наистина да съм такъв късметлия, че хем да пипна извършителя, хем да развенчая/дискредитирам цялата система за психиатрии лечение?“, питаше се той.

Още преди обяд на същия ден разследващите посетиха първия заподозрян поляк, доктората по философия и библиотекар Мариан Грос. През процепа на пощенската си кутия той съобщи на полицейски инспектор Фон Есен и на колегата му, младши полицейски инспектор Адолфсон, че няма да им отключи, защото е много зает, но на следващия ден щял да им отдели време по телефона.

Понеже нито Фон Есен, нито Адолфсон бяха в настроение да търпят подобни капризи, особено по отношение на това разследване и в тази сграда, Адолфсон му изрева да се отмести, ако му е мил

животът, и ритна пробно вратата, за да провери дали ще трябва да слиза за ковашкия чук от служебната кола. По причини, останали и впоследствие недоизяснени поради сериозните разминавания в показанията на замесените в случая, Грос тутакси отвори доброволно вратата. Впрочем само след час оплакването му се озова върху бюрото на отдел „Вътрешно разследване“.

— Ето те и теб, Грос! — възкликна Адолфсон с широка усмивка. — Какво предпочиташ: да вървиш сам или да те влачим?

Четвърт час по-късно Фон Есен, Адолфсон и Грос, който се движеше без чужда помощ и без белезници, влязоха в управлението, като за да избегнат журналистите, предпочетоха входа откъм служебния гараж.

— Ето ви поляка, както наредихте — обобщи Адолфсон, след като предаде Грос на Саломонсон и Рогершон за разпит.

— Чух те — процеди гневно Грос, който през целия път беше червен като божур, но не обели и дума. — Ще подам сигнал и за дискриминация. Проклети фашисти!

— Доктор Грос, моля да ме последвате и веднага ще уредим формалностите — обади се Саломонсон и направи учтив подканящ жест към стаята за разпити.

Разпитът със съседа на жертвата започна малко след единайсет. Ръководеше го криминален инспектор Ниле Саломонсон от местното полицейско управление във Векшо в присъствието на криминален инспектор Ян Рогершон от Националната полиция в Стокхолм. Разпитът продължи близо дванайсет часа, като направиха кратка пауза за обяд, две почивки за кафе и няколко прекъсвания, колкото да се разтъпчат. Чак след десет вечерта приключиха. Мариан Грос отклони предложението да го закарат до дома му и поиска да му повикат такси. В десет и петнайсет Грос напусна управлението. Предвид резултата от разпита му полицаите спокойно можеха и да не го привикват.

През цялото време Грос се оплаква от гоненията, на които го подлагала полицията от близо половин година заради абсурден сигнал, подаден от „психически нестабилна моя колежка, чиито сексуални домогваш неведнъж съм отблъсквал“. Според Грос именно обвиненията, отправени му от неговата колежка, привлекли вниманието на властите към него и сега, когато дъщерята на съседката

му станала жертва на убийство, полицията веднага се възползвала да го уличи.

— Нали не допускате сериозно, че човек като мене способен на подобно зверство? — попита Грос и изгледа последователно Саломонсон и Рогершон.

Не получи отговор. Саломонсон предпочете да насочи разпита в друга посока с надеждата да може да се възползва от отпечатъците на Грос, с които полицията разполагаше във връзка с обвиненията срещу него за сексуален тормоз. Уви, още не разполагаха с ДНК профила му.

— С майката на Линда, Лиселот Ериксон, сте съседни от няколко години — подхвана Саломонсон. — Колко добре я познавате?

Грос описа отношенията си с нея като добросъседски, но нищо повече, макар че майката на Линда ясно показвала колко ѝ се ще да се сближат.

— Тя се казва Лота — поправи ги той не без задоволство. — Така иска да се обръщат към нея. Лота е привлекателна жена — за разлика от анорексичната си дъщеря. Двете са много различни. Лота поне прилича на истинска жена — обобщи Грос.

Саломонсон остави без коментар епитета, който Грос използва за Линда.

— Но казахте, че и Лота Ериксон не е ваш тип — напомни Саломонсон.

Грос обясни, че му се струвала прекалено простовата, а в известен смисъл дори груба. Освен това го отблъсквала с прекалено натрапливото си поведение и била прекалено стара за него.

— От документите виждам, че тя е с година по-млада от вас — вметна Рогершон. — Тя е на четирийсет и пет, а вие — на четирийсет и шест.

— Предпочитам по-млади жени — уточни Грос. — Какво ви засяга това?

— Посещавали ли сте Лота в апартамента ѝ? — попита Рогершон.

Грос потвърди, че действително е влизал в жилището ѝ: два-три пъти заедно с други съседни, за да обсъдят проблемите в жилищната им общност, и няколко пъти сам, последно само преди две седмици.

— Тя настоя да вляза, макар че аз всячески се опитвах да не ѝ давам никакви сигнали в тази посока — обясни Грос. — Както вече

споменах, Лота ставаше много напориста.

В кои стаи от апартамента е влязъл? В коридора, дневната, кухнята, на обичайните места, където влиза гост за чаша кафе. Възможно било да е използвал и тоалетната, не си спомнял.

— Тоалетната откъм спалнята ли? — попита Саломонсон.

— Разбирам накъде биете. Но за да избегна всички евентуални недоразумения, държа да подчертая, че никога не съм стъпвал в спалнята ѝ. Може да се е случило да вляза в тоалетната, която се намира в коридора. Понеже апартаментите ни имат сходно разположение, вероятно лесно съм се ориентирал в нейния. Така че ако откриете отпечатыците ми някъде из жилището на Лота — отпечатыци, с които впрочем се сдобихте без всякакво законово основание, — за наличието им има съвсем логично обяснение.

„Този не е никак глупав — прецени го Рогершон. — В апартамента, където е била убита жертвата, не открихме никакви отпечатыци от Грос, а дори и да бяхме, доказателствената им тежест би била доста ограничена.“ Затова детективите смениха темата и попитаха Грос колко добре познава дъщерята на съседката си.

— Почти не съм разговарял с нея — отвърна той. — Как да съм си създал впечатление? Винаги ми е изглеждала като повечето млади дами на нейната възраст: обсебена от себе си, разглезена и невъзпитана.

— Какво по-точно имате предвид? — попита Саломонсон.

Линда нямала навика да поздравява Грос. Дори не го поглеждала, а когато веднъж се случило да разменят няколко думи, не пропуснала да демонстрира равнодушието си. Тогава майка ѝ също присъствала, подчерта Грос.

В два часа направиха почивка за обяд. Грос поиска прекъсването да стане чак сега — явно за да ги ядоса. Докато Саломонсон отиде да хапне нещо, Рогершон посети тоалетната да се облекчи. На излизане се засече с Бекстрьом.

— Какво става с нашия сексуален натрапник?

— Мехурът ми щеше да се пръсне — оплака се Рогершон. — Вече не ставам за разпитващ. Само когато се наливам с бира, не се налага да ходя до тоалетната. Странна работа.

— Така е — ухили се Бекстрьом. — Аз пък ходя до едното място само като се събудя и преди да си легна. Две пъти дневно и независимо

дали имам нужда, или не.

— В отговор на въпроса ти: нищо ново.

— Взехте ли му ДНК проба?

— Още не сме стигнали дотам — въздъхна Рогершон. — Досега слушахме колко несправедливо сме се отнесли към него и ако искаш, мога отсега да ти кажа как ще свърши всичко това.

— Как? — попита Бекстрьом.

— Ще слушаеме мрънкането му още три часа, после Улсон ще реши, че трябва да продължи да хленчи още шест часа. Накрая ще откаже да му вземем ДНК проба и Улсон ще се огъне, защото не му стиска да го уличи като заподозрян и да поиска от прокурора да го тикне зад решетките, за да му вземем проба принудително. После Грос, аз и колегата ще се приберем по домовете си.

— Поне ще пийнеш бира — утеши го Бекстрьом. — Та да не се налага непрекъснато да тичаш до кенефа.

— Да — съгласи се Рогершон. — Грос не е пречукал Линда. Нищо не е видял, нищо не е чул, няма представа какво може да се е случило. Какво изобщо търси той в полицията? В обобщение нека кажем, че днес беше един съвсем обикновен и изгубен ден в живота на един разпитващ полицаи. Впрочем какво смяташ да правиш сега?

— Мисля да посетя психиатрията.

Понеже Бекстрьом нямаше никакво желание да шофира, си уреди шофьор. Честта се падна на младия Адолфсон и още докато слизаха към гаража, размениха дежурните любезности при запознанство.

— Значи, ти и твой колега сте открили жертвата, така ли? — попита Бекстрьом.

— Точно така, шефе.

— Ти как попадна в разследващата група? — поинтересува се Бекстрьом, макар вече да бе чул историята.

— Сега е отпускарско време и хората не достигат.

— Говорих с Еноксон. Останах с впечатлението, че е почти готов да те осинови.

— Не сте далеч от истината — призна Адолфсон. — Енок е много печен. С баща ми ходят заедно на лов.

— Отпуски, недостиг на полицаи, Еноксон. Така си се присъединил към разследващата група, каквото и да е смятал нашият уважаван комисар Улсон.

— Да. Схванали сте съвсем правилно, шефе.

— Не ми е за пръв път — отвърна Бекстрьом и с мъка се мушна в колата. „Много приятно момче. Напомня ми много за мен на млади години.“

— Може ли да ви попитам нещо, шефе? — учтиво подхвана Адолфсон, докато изкарваше колата от гаража.

— Разбира се.

„Не само е приятен, ами и възпитан.“

— С какво нашата лудница е заслужила честта да я посетите?

— Ще поискаме да видим един истински маниак — обясни Бекстрьом. — А после ще преценим и лекуващия го лекар. Извадим ли повечко късмет, за един следобед ще прислушаме двама перковци.

— Убиецът на Таня и доцент Брундин, ако смея да отгатна?

„Много досетлив млад мъж. Впрочем какво друго може да се очаква?“

— Точно така — потвърди той на глас. — Виждал ли си някого от тези двамата?

— И двамата. Брундин веднъж изнесе лекция пред мен и колегите. А другият, престъпникът, пострада преди няколко години. Друг пациент го намушкал с нож и се наложи да го закарат до лазарета, за да го закърпят. С колегата Есен охранявахме транспорта.

— И как ти се сториха двамата? Брундин и убиецът на Таня?

— И на двамата здраво им хлопа дъската — Адолфсон кимна, за да подчертае сериозността на твърдението си.

— А кой е по-откачен? — попита Бекстрьом и изгледа с любопитство новия си млад приятел.

— Хвани единия, удари другия — отвърна Адолфсон и тръсна едрите си рамене. — Но са луди по различен начин, ако мога да се изразя така. И все пак...

— Давай — окуражи го Бекстрьом.

— Ако трябва да избирам с кого да живея в една стая, ще предпочета убиеца на Таня. Без съмнение.

Болница „Санкт Сигфрид“ се намираше само на няколко километра от управлението. Представляваше комбинация от стари и по-модерни сгради, обградени от голям парк с излаз към езеро. Гъстите корони на дърветата хвърляха плътна сянка, а тревните площи изглеждаха добре поддържани и свежи въпреки сухото лято. На Бекстрьом обстановката напомняше на Гранд Хотел в Салтшобаден в околностите на Стокхолм, където Националната дирекция провеждаше конференциите и срещите си. Кабинетът на доцент Брундин се намираше в стара сграда от деветнайсети век, облицована с бял камък и реконструирана напълно в духа на тогавашната архитектурна традиция. „Охолно си живуркат психопатите ни“, установи Бекстрьом, слизайки от автомобила.

— Питам се колко ли пари са хвърлени тук — каза той, докато чакаха на портала да им отворят. — Откачалките си имат тенискортове, писта за минигольф, огромен плувен басейн. Какво й е на обикновената бодлива тел?

— Да, в тази страна психопатите си живуркат охолно — съгласи се младият Адолфсон.

„Това момче ще стигне далеч“, пророкува Бекстрьом.

Доцент Роберт Брундин напомняше на младия Оскар Уайлд, но за разлика от „оригинала“, имаше безупречни зъби и с удоволствие ги показваше, когато се усмихва. Завариха го удобно настанен в креслото си зад внушително писалище в просторен кабинет. Психиатърът изглеждаше в пълна хармония със себе си и обкръжаващата го среда. „Колко прилича на оня писател с обратна резба, дето прекарал последните ся години в пандиза! — удиви се Бекстрьом. Изобщо не ся спомняше заглавието на филма и на главния герой. — Не е никак чудно, че всичко съм забравил. Филмът беше пълен боклук и нямаше дори една гейска сцена, макар в приложението с телевизионната програма да пишеше, че се разказва за педали.“

— Значи, полицията се опасява да не би да съм пуснал малкия ми Лео да скита из града — подхвана доцентът и показва всичките си бели зъби.

— Уви, подобни инциденти не са рядкост — напомня Бекстрьом.

— Но не и сред моите пациенти. Ако господата желаят, мога да обясня.

— Слушаме ви — подкани го Бекстрьом, а младият Адолфсон извади малкия си черен бележник и химикала.

Лео, Лешек Барански, на трийсет и девет години, представляваше най-ценният екземпляр в Брундиновата внушителна колекция от опасни индивиди. Лео вдъхновил доцента да напише редица статии за научни списания по съдебна психиатрия. Освен това Брундин го използвал като главен герой в безброй свои лекции.

— Истински уникат: сексуален садист без аналог — описа го с щастлива усмивка психиатърът. — Притежава развитено въображение. Всяка седмица беседвам с него няколко пъти и смея да твърдя, че никога не съм попадал на подобен екземпляр. Иначе притежава висок интелект. Коефициентът му на интелигентност надвишава 140. В този смисъл той е изцяло подходящ за космическата програма на НАСА, а колкото до изтезаване на млади жени с цел постигане на сексуално удовлетворение, Лео е истински гений. Въображението му не познава граници, когато говорим за измислянето на нови и нови проявления на сексуалния му садизъм.

— И не сте имали никакво намерение да го пускате извън болницата? — попита Бекстрьом. „Голям пич“, помисли си той, без да си дава сметка дали има предвид Лео или лекуващия го лекар.

Не, Брундин нямал никакво намерение да пуска Лео. Такава възможност дори не му била минавала през ум. Но неговият началник, по-възрастен колега — „много свестен човек, но за жалост дълбоко увреден от либералните възгледи за психиатричната помощ, свойствени на неговото поколение, при това с летаргичен темперамент, често показващ ясни признаци на рефрактерно^[1] личностно разстройство“, предложил различни мерки, които в дългосрочен план щели да улеснят адаптацията на Лео към нормалния живот извън стените на своеобразния аквариум, където го държали.

— Какви мерки по-точно? — попита Бекстрьом. „Защо просто не го пуснем във врящ котел и да сварим от него лепило?“

— Доброволна кастрация — отвърна Брундин с широка усмивка. — Началникът ми смяташе, че ако Барански се съгласи да се подложи на тази интервенция, можем да направим внимателни опити да го пускаме навън под наблюдение, разбира се.

— Кастрация? — изуми се Бекстрьом. — Нима такива неща се правят и в днешно време?

„Боже Господи!“, каза си той наум и инстинктивно кръстоса крак връз крак.

— Само ако имаме неговото съгласие, разбира се — подчерта Брундин, облегна се удобно в креслото си и преплете дългите си женствени пръсти във висок купол.

— И той как реагира на това предложение?

„Дори към психопатите трябва да има някакво снизхождение. Достатъчно е да го сварят на лепило.“

— Не беше особено ентусиазиран. Кастрацията би унищожила огромното му либидо. Обикновено той мастурбира между пет и десет пъти на ден. Освен това кастрираните пациенти често напълняват драстично, особено ако живеят в такава среда. Лео, разбира се, се страхува да не изгуби нагона и външния си вид, с който впрочем много се гордее. Лично аз се противопоставих доста бурно, да не кажа категорично, на предложението да го кастрираме.

— И защо? — поинтересува се Бекстрьом. „Защото извергът навярно ти напомня за теб самия?“

— Изчезването на нагона му ще обезкърви сексуалните му фантазии, а в най-лошия случай ще изчерпя потенциала на Лео като обект на научни изследвания в областта на съдебната психиатрия — обясни Брундин без никаква усмивка.

— Аха — кимна Бекстрьом, който като никога не знаеше какво да мисли.

— Предполагам, че господата ще пожелаят да видят нашия пациент — каза доцентът.

— Защо не — съгласи се Бекстрьом. „Ето с какво ще забавлявам колегите, докато пием кафе.“

Адолфсон само кимна, но в хлътналите му тъмносини очи проблесна по младежки любопитно пламъче.

— От снощи Лео е в изолатора — уточни Брундин. — Принудихме се да го упоим и да го завържем, затова няма да можете да разговаряте с него. Явно е чул някой от персонала да споменава убийството на Линда и това го е възбудило много силно.

Лешек Барански не изглеждаше никак възбуден. Но дори заспал дълбоко, той приличаше на илюстрация на фантазиите, които обичайно поглъщаха душевния му живот. Лежеше в стая с площ десет квадрата, намираща се в коридора с помещения за изолиране.

Мебелировката се състоеше от метална кушетка, закована за пода. Върху нея Лео лежеше по гръб, неподвижен, с обърната надясно глава. Беше дребен и кльощав, с черна къдрава коса и нежни, почти женствени черти. Носеше само долни гащи с емблемата на болница „Санкт Сигфрид“. Ръцете му бяха завързани от двете страни на тялото с дебели кожени ремъци, както и глезените на изпънатите му и разкрячени крака.

— Ще дойде на себе си след най-малко шест часа — обясни психиатърът. — Обикновено отвързваме дясната му ръка, за да поосвободи напрежението — продължи той с усмивка.

— Доста съобразително от ваша страна — отвърна Бекстрьом. „А ти и колегите ти през цялото време го гледате през стъкленото прозорче“, додаде той наум.

На сбогуване доцент Брундин им пожела успех в разследването и изрази надежда съвсем скоро да се видят отново. Сподели, че започнал да подготвя научна студия за тази нова и много интересна група млади престъпници с чуждестранен произход, които извършват тежки

сексуални престъпления, защото като деца или юноши са преживели нещо подобно. Брундин ги описа като хаотични натури с тежки личностни дефицити и същевременно нелишени от способности и дарби, но подчерта, че тези хора не бива да се бъркат с Лео.

— Наистина нямам търпение да се срещна с убиеца на Линда. Най-вече защото той е представител на категория престъпници, съвсем различни от Лео.

— Всички искаме да се срещнем с него — увери го пламенно Бекстрьом.

— Шефе, ще позволите ли да изкажа лично наблюдение? — попита Адолфсон, докато минаваха през портала на болницата.

— Давай смело — изсумтя Бекстрьом.

— Този Брундин е голяма работа. Попаднал си е на мястото, така да се каже.

„Това момче ще стигне далеч“, помисли си Бекстрьом и само изсумтя под нос в знак на съгласие.

[1] Рефрактерен — неподатлив на лечение, терапевтично резистентен. — Б.пр. ↑

След като се върна в управлението, Бекстрьом нареди на младия Адолфсон да състави кратък доклад за посещението им в „Санкт Сигфрид“, а самият той се зае с купчините книжа, събрали се върху бюрото му. Не откри нищо важно, а и полицаите в стаята не се нуждаеха от непрекъснато пришпорване да си вършат работата. Затова, след като си погледна часовника, Бекстрьом прецени, че е време да се връща в хотела и да пийне биричка. Разбира се, точно в този момент мобилният му телефон звънна. Обстоятелственият колега от VICLAS искаше да разбере как е Лео.

— Срегнах се и с него, и с Брундин — обясни Бекстрьом.

— Брундин ли се занимава с него?

— Да — Бекстрьом пак си погледна часовника. — Имаш много поздравии от него.

— В такъв случай всичко е наред — увери го колегата. — Брундин е единственият напълно нормален лекар в цялата психиатрична помощ. Как се чувства Лео?

— Чудесно, прекарва си страхотно. И той те поздравява — отвърна Бекстрьом, сбогува се с колегата и изключи телефона си.

На излизане мина покрай стаята за разпити да провери дали Рогершон е приключил, но червената лампичка още светеше. „Шест часа плюс още шест — сметна Бекстрьом. — Е, ще си извика такси. Кой е луд да ходи пеш в тази жега?“ Извади телефона от джоба си, но преди да го включи, кризисната терапевтка, назначена да се грижи за разследващата група, се хвърли срещу него, макар да беше кльощава като стик за голф и съвсем малко по-висока.

— Колко се радвам, че успех да те засека, комисар Бекстрьом! — Тя се усмихна дружелюбно и наклони глава. — Ще ми отделиш ли няколко минути?

— С какво да ти помогна, Лу? — попита Бекстрьом и на свой ред се усмихна приятелски. „Най-добре още днес да изтърпя глупостите на тази овца, щом така и така съм набрал инерция.“

Влязоха в кабинета ѝ. Няколкото минути, за които тя помоли, изминаха, без Лу да успее да започне беседата. Но понеже Бекстрьом вече беше решил как да действа, и то в подробности, той изпитваше истинско наслаждение да гледа как терапевтката сама намества слабата си шия в примката, която ѝ беше заложил.

Бекстрьом се облегна удобно в креслото за посетители, преплете пръсти пред шкембето си, усмихна се дружелюбно и ѝ кимна окуражително.

— Ти май си единственият, с когото още не съм разговаряла — установи Лу.

— Както вероятно се досещаш, бях страшно зает — обясни той с кротък поглед и кимна замислено. „Затова не съм имал време да си чеша езика с досадница като теб.“

— Разбирам те отлично — увери го тя, наклони глава още малко и го възнагради с почти вертикална усмивка.

— Радвам се да го чуя — отвърна най-спокойно Бекстрьом и изпробва онова вгълбено кимване, което използваше в подобни ситуации.

Според Лилиан Улсон, Бекстрьом, като детектив с дълъг професионален опит, се бил сблъсквал с най-много човешки трагедии от когото и да било друг полицаи.

— Успяваш ли да преодолееш стреса? — попита Лу. — Сигурно таиш в себе си ужасяващи гледки?

— Какво имаш предвид? — отвърна ѝ с въпрос Бекстрьом. „Не отстъпвай дори с милиметър. Иначе с теб е свършено.“

Тя уточни, че говорела за трагедиите, с които се сблъсквал на работното си място. Много служители в полицията, да не каже почти всички, страдали от синдрома на професионалното изпепеляване. Смело се хвърляли към стената и се удряли в нея, опитвайки се да намерят сили за следващата смяна, като злоупотребяват с алкохол и секс.

— Няма по-лоши отдушници за психологическите ни проблеми — обясни Лу.

„Но няма и по-приятни“, отвърна наум Бекстрьом, докато кимаше одобрително.

— Трагедия — каза той и потръпна с погнуса. — Истинска трагедия — повтори. Дали да не ѝ намекне за заигравките на Левин и

онази палавница Сванстрьом?

— Познавам млади полицаи, които страдат от хранителни разстройства още от времето, когато са се обучавали в полицейската школа — продължи Лу.

— Ужасно, наистина. Дори млади хора... Истинска трагедия — повтори Бекстрьом и въздъхна. „Като знам какви буламачи им сервира на такива места, не мога да повярвам как не са се отказали да ядат въобще.“

Според категоричното професионално мнение на Лу, което се основавало върху дългогодишен опит като психолог в полицията, причините за тези проблеми следвало да се търсят в самата култура на служителите на реда, в духа на „мачизъм, отрицание, премълчаване и разрушителни поведенчески модели, действащи едновременно“, който отдавна доминирал в полицейските среди и осакатявал хората, принудени да работят там. Самата тя усещала как цялата тази атмосфера я лъхва мощно още от прага на управлението.

— Как се справяш ти с тези травматични преживявания, Бекстрьом? — повтори тя въпроса си и наклони окуражително глава.

— С помощта на Бог — отвърна той и вдигна смирения си поглед към тавана. „Наредих ли те, а, маце?“

— Извини ме, но нещо изгубих нишката — Лу се усмихна колебливо.

— Търся упование във Всевишния — повтори Бекстрьом с повелителен глас. — Във Всемогъщия Бог. Владетел на небето и земята, а също и мой Спътник. Утешител по моя земен път. „Ушите и долната ѝ челюст ще паднат от изумление.“

— Нямах представа, че си набожен, Бекстрьом — смънка пребледнялата Лу.

— Такива неща не се афишират — отвърна той и я изгледа предизвикателно, докато клатеше глава. — Моята вяра засяга само мен и Господ Бог.

— Разбирам те отлично. Но едното не изключва другото. Не си ли се замислял да опиташ някои други... други начини да постигнеш душевен мир?

— Какво по-конкретно имаш предвид? — мрачно попита Бекстрьом, смръщи вежди и я прониза с детективския си поглед. „Време е да станем сериозни“, помисли си той.

— Различни терапевтични методи, например дебрифинг. Дебрифингът също е форма на терапия — обясни тя и му се усмихна неестествено. — Вратата ми е винаги отворена и голяма част от пациентите ми са вярващи...

— Да нямаш други богове, освен Мене — произнесе с гръмовна тържественост Бекстрьом и я посочи с цялата си длан, изправяйки се от стола. — Ти и твоите колеги проявявате нечувана дързост, като се намесвате в Божиите дела. Осъзнаваш ли, че престъпваш първата Божя заповед?

„Дали не беше втората? Все едно!“

— Изобщо не съм искала да те ядосвам...

— Защото ние, хората, знаем само отчасти — прекъсна я Бекстрьом. — Еклесиаста, глава дванайсета, стих четиринайсети — продължи той и прикова поглед в нея. С тази реплика рискува много, защото, първо, налучкваше съвсем на сляпо и второ, все пак се намираха в Смоланд, но Лу не му изглеждаше особено религиозна.

— Моля за извинение, ако съм те обидила с нещо — Лу се усмихна, но беше пребледняла.

— Вратата ми е винаги отворена — отвърна той и отвори вратата на кабинета ѝ, за да онагледя току-що казаното. — Не забравяй едно нещо, Лилиан — предупреди я той. — Човек... предполага... но Господ разполага.

„Крайно време е да се заключи в тоалетната и да се насмея до насита“, помисли си той и затвори вратата.

В хотела веднага си наля студена бира. „Тези, които пият направо от тенекиената кутийка, не са в ред — помисли си той. — Що за примитиви!“ Бекстрьом отпи няколко големи глътки и облиза блажено пияната от горната си устна. После се отпусна върху леглото, пусна телевизора и започна да преглежда съобщенията, които рецепционистката бе записала на бележки, докато него го нямаше. Бяха го търсили много хора, но Карин от местното радио се бе обаждала няколко пъти. Преди два часа му изпрати съобщение да го увери, че „няма нужда да говорим за работа“, и като доказателство за добрите си намерения му даваше номера на домашния си телефон. „Може ли да те покана да хапнем на едно много дискретно местенце?“

„Жената явно е на зор — прецени Бекстрьом и се протегна към телефона върху нощното шкафче. — Май здравата го е закъсала.“

Набра номера ѝ.

Дискретното местенце се оказа малък ресторант с маси отвън и изглед към поредното смоландско езеро. Заведението се намираше на известно отстояние от града, но понеже работодателят на Бекстрьом поемаше всички служебни разходи за такси, той изобщо не се безпокоеше. „Не се вижда жива журналистическа душа, докъдето стига детективското ми око“, прецени той, докато издърпваше стола на дамата си.

— Най-последно сме сами, комисарю — усмихна се многозначително Карин с устни и очи. — Какво ти се яде? Аз черпя.

— И дума да не става — поклати глава Бекстрьом, който още в таксито реши да си надпише допълнително работно време за среща с таен информатор. Касовата бележка му трябваше за доказателство. — Яде ми се нещо вкусно — продължи той, докато оглеждаше крадешком златистите ръце и крака на дамата си. Тя носеше ефирна лятна рокля и явно бе забравила да закопчае горните три копчета. „Прекалено лесно е“, мина му през ума.

Три часа по-късно я закара до дома ѝ. Срещата мина много приятно. Бекстрьом парира навреме всички нейни опити да го подпита за случая „Линда“. За да поддържа непринуден разговор и да ѝ разкаже малко за себе си, той ѝ сервира редовния си репертоар от класически случаи, гарниран с тлъсто обещание за бъдещото им сътрудничество.

— Опитай се дами влезеш в положението — въздъхна Карин и повъртя чашата с вино в ръце. — Всички големи новини излизат в големите вестници и за нас не остава нищо. Хората научават за важни събития от страниците на големите печатни медии, макар че убийството стана на наша територия. Убитото момиче е едно от нас.

— Ако това е някаква утеха, във вестникарските писания по случая няма нищо вярно.

„Какво ли не прави човек за нежния пол!“, помисли си Бекстрьом.

— Наистина ли? — попита тя, а в очите ѝ просветна надежда.

— Ето какво ще направим. — Бекстрьом се наведе напред и уж случайно докосна ръката ѝ. — Като пипна този негодник и съм

сигурен, че той е убиецът, ще съобща първо на теб. Само на теб. На никакви други журналисти.

— Обещавах ли? Наистина ли?

— Да — излъга Бекстрьом, без да отдръпва ръката си. — Ти първа ще разбереш новината.

„Прекалено лесно е“, помисли си пак той.

Още с влизането в хотелското фоайе Бекстрьом се насочи към бара. През цялата вечеря изпи само три бири и беше жаден като камила, изминала пеш разстоянието от Йерусалим до Мека. В дъното на бара завари Рогершон с огромна халба. Изглеждаше ужасно потиснат, макар около него да имаше само празни маси. Двайсетината клиенти на заведението — някои журналисти, други мирни граждани — по някаква причина бяха предпочели да седнат на голямо разстояние от Рогершон.

— Предупредих първия долетял лешояд, че ако се опита да седне при мен, ще му счупя ръката. Няма да ни притесняват повече — обясни той. — Какво ще пиеш? Мой ред е да черпя.

— Голяма силна бира — отвърна Бекстрьом и махва на един сервитьор с доста колеблив вид.

„Колко си дипломатичен, Роге.“

— Нещо ново при теб? — попита Рогершон, след като донесоха бирата на Бекстрьом и той я преполови.

— Поговорих си с кризисната терапевтка — ухили се Бекстрьом. — После трябваше да се посмея в тоалетната. Затова днес, по изключение, ще я посетя три пъти.

— А аз те мислех за нормален! Какво, по дяволите, си търсил при нея? — въздъхна Рогершон и поклати глава.

— Само слушай.

Бекстрьом се наведе напред. Докато той разказваше историята, Рогершон видимо се оживи. Двамата изпиха по още няколко бири. Бекстрьом заръча на персонала да ги запишат в сметката на хотелската му стая, поета от работодателя. Когато стана време да си лягат, барът беше, кажи-речи, празен. Рогершон се развесели и дори пожела лека нощ на неколцина репортери, които още седяха в заведението. Явно с намерението да се натряскат до припадък.

— Тръгвайте си, проклети глупаци — посъветва ги Рогершон.

Бекшо, вторник 8 юли

Явно не всички журналисти бяха послушали съвета на Рогершон, защото още на следващата сутрин Бекстрьом и колегите му прочетоха поредната сензационна новина. „ТОЙ СЕ Е ОПИТАЛ ДА УБИЕ И СЪСЕДКАТА НА ЛИНДА“, крещеше истерично вечерният вестник с най-голям тираж. На шеста, седма и осма страница вестникът помещаваше целия материал: „Убиецът на младата полицайка се опита да убие и мен.“ „Маргарета, съседката на Линда, разказва за ужасяващо нападение.“

— Какво е това, по дяволите? — изруга Бекстрьом, докато мълчаливият Рогершон шофираше към управлението. — „Към три през нощта се събудих от някакъв шум. Някой се опитваше да нахлуе в апартамента ми — зачете на глас Бекстрьом. — Но кучетата ми започнаха да лаят неистово и убиецът избяга. Чух го как тича по стълбите.“ Какво, по дяволите, е това? — повтори той. — Защо не го е казала по-рано? Разпитвали сме я поне два пъти, нали?

— Три пъти — делово отвърна Рогершон. — Изчел съм всички доклади от разпитите. Първо е разговаряла с патрула, пристигнал на местопрестъплението. После колегите от местното управление са я привикали за подробен разпит и са ѝ обяснили, че няма право да споделя информация по случая с други лица. И накрая, за трети път, са я разпитали по време на акцията „от врата на врата“.

— И не е споменала нито дума за нахлуване с взлом?

— Нищичко — поклати глава Рогершон.

— Отиди да я разпиташ в апартамента ѝ. Веднага. Вземи със себе си онзи сладур Саломонсон.

— Тръгвам.

„Възможно ли е наистина да е станало точно така? Същият психопат да е позвънил на вратата на Линда и тя, с цялата си глупост, да му е отворила и да го е пуснала вътре?“

Сутрешната оперативка премина в много вяла атмосфера, макар че я водеше Бекстрьом. Повечето колеги седяха безучастно в очакване на доклада на техническия екип за случилото се на местопрестъплението. С най-голямо нетърпение очакваха обещания резултат от Националната научно-техническа лаборатория за ДНК профила на извършителя. По време на оперативката обсъдиха предимно прочетеното в пресата, което притесни силно Бекстрьом, но той за нищо на света не би си признал защо. Побъркваше го мисълта, че неочаквано медиите иззеха инициативата в разследването му.

Мненията на колегите му за появата на новата свидетелка се разминаваха, както се случва често.

— Според мен не е посмяла да ни разкаже за този случай, защото се е страхувала — предположи един.

— Възможно е да си е измислила цялата история или журналистите да са сложили тези думи в устата и — възрази друг.

— Истината сигурно е някъде по средата — обади се трети. — Не е изключено кучетата ѝ действително да са започнали да лаят през нощта, но не заради нашественика, защото са чули автомобил или някой пияница по улицата.

Обсъждането на подобни предположения се проточи още известно време. После Бекстрьом стана, вдиша ръка и прекъсна дискусията.

— Всичко ще се подреди. — Той се обърна към Еноксон, който досега не бе обелил дума. — Има ли смисъл да те пращам с твоите хора да проверите за отпечатащи по вратата?

— Вече ги изпратих — обясни Еноксон.

„Най-после един истински детектив“, похвали го наум Бекстрьом.

След оперативката Бекстрьом дръпна колежката Сандберг настрана да отмори изтощените си очи и да разбере докъде е стигнала с проверката на хората от близкото обкръжение на жертвата.

— Как върви, Ана? Попълнихме ли списъка с присъствалите в клуба в четвъртък вечерта? — попита той и се усмихна дружелюбно.

По думите на младши полицейски инспектор Сандберг хората в клуба наброявали около двеста души, част от тях вече били там, когато Линда се появила в единайсет часа, а други пристигнали след нея, докато тя още била там. Полицията вече разпитала близо сто от тези

двеста души. Повечето се свързали веднага с органите на реда, след като местните медии излъчили апела на полицията към всички, които могат да съдействат по някакъв начин. В тази група влизали и шестима състуденти на Линда от Полицейската школа, нейна приятелка, която работела в полицията като цивилен служител, и четирима полицаи, сред които била и Ана Сандберг.

— Ти не подозираш никого от колегите или от бъдещите колеги?
— подпита я закачливо Бекстрьом.

— Не, не подозирам никого от колегите — потвърди Ана, но на нея темата явно не ѝ се струваше никак забавна. — Или поне досега не съм открила нищо подозрително. Отговорът е не.

— А другите? — продължи да пита Бекстрьом. — В заведението имало ли е много бандити? Какво знаеш за всички онези странни субекти, които не са се свързали с полицията?

„Нима всички жени са оперирани от чувство за хумор?“, запита се наум той.

По думите на Ана до момента нямало нищо необичайно. Да, в клуба вилнели неколцина местни хулигани, но предвид мястото и късния час, това се смятало за напълно нормално. Впрочем разследващите успели да говорят с част от тях и те също били крайно шокирани от убийството на Линда. Ана обобщи, че досега не е открила нищо, бъдещо подозрение.

— Значи, остават минимум петдесет души, за които не знаем нищо — установи Бекстрьом. „Великият детектив Ана Свентон^[1] Блумквист^[2].“

— Да — потвърди Ана. — От тях една част вероятно са жени, така че говорим за максимум петдесет мъже.

— И как ще ги намерим? — настояваше за по-конкретна стратегия Бекстрьом.

Според Ана трябвало да се въоръжат с търпение, защото щяло да отнеме време. От една страна, в момента повечето хора се намирали на почивка извън града, от друга, голяма част от посетителите през онази вечер се бояли да признаят, че са били в клуба, за да не попаднат в полезрението на разследващите. Освен това колежката Сандберг се чудела дали е удобно да сподели с комисаря свое лично наблюдение.

— Много размишлявах по въпроса и, честно казано, започвам да се чудя дали усилията си струват.

— Кое те кара да мислиш, че са излишни? — попита Бекстрьом.
„Каква мързеливка!“

— Няколко неща. Скъсваме се от работа, но колкото и усилия да положим, няма да открием всички присъствали в клуба.

— Това ли е? — попита Бекстрьом. „Уф“, въздъхна той наум.

— Не е ли странно? Според показанията на повечето свидетели Линда си е тръгнала сама от клуба и никой не я е последвал. Няма данни и жертвата да си е уредила среща с някого в заведението. Ако съседката ѝ казва истината и някой наистина се е опитал да нахлуе в жилището ѝ, значи, Линда е била убита от някой психопат. Повечето факти говорят в полза на тази хипотеза.

— Няма как да сме сигурни — възрази лаконично Бекстрьом. — Нито ти, нито аз.

„А ти — още по-малко от мен“, додаде той наум.

— Значи, продължаваме в същия дух? — попита тя.

— Точно така. Искам да откриете всички, посетили клуба в нощта на убийството, и да ги разпитате. Открием ли своевременно извършителя, ще прекратим акцията. Не съм чак толкова глупав да хвърлям сили на вятъра.

— Разбрано — кимна Ана.

— Още нещо. Нали ми предложи да разгледам организира на жертвата?

— Ще ти го дам, но се опасявам, че не съдържа нищо интересно. Или поне аз не открих нещо интересно.

— Криминалистите приключиха ли с него? — попита Бекстрьом.
„Как така нищо?“, чудеше се той.

— Да, разбира се. Открили са отпечатыци само от пръстите на Линда. Никакви други.

— Чудесно — ухили се доволно Бекстрьом.

— В смисъл? — Ана го изгледа бдително.

— Няма да се налага да си слагам латексови ръкавици — поясни той.

— Да — сухо потвърди тя. — Това ли е всичко?

— Да — сви рамене Бекстрьом.

„Как може жена с толкова яки цици да е толкова кисела!“

[1] Тюре Свентон — детектив, герой от романите за деца на шведския писател Оке Холмберг (1907–1991). — Б.пр. ↑

[2] Кале Блумквист — детектив, герой от романите за деца на известната шведска писателка Астрид Линдгрен. — Б.пр. ↑

Паметно лято. Такова лято не се беше случвало от незапомнени времена или от времена, запомнени от хора на преклонна възраст. Лятото започна още през май и сякаш никога нямаше да свърши. Ден след ден палещите лъчи на слънцето поставяха нови и нови температурни рекорди, справедливо разпределени по територията на цялата страна.

Във вторник, осми юли, живакът удари нов национален рекорд. Предишният беше отчетен преди близо шейсет години пак в Смоланд. На 29 юни през 1947 година синоптиците измерили трийсет и осем градуса в селцето Молила. Ако действително Господ определяше и какво ще е времето, то Той явно се грижеше за най-верните Си чада. Как иначе да обясни човек, че в три следобед във вторник на осми юли живакът стигна 38,3 градуса по Целзий във Векелсонг на няколко юга на юг от Векшо, и то на сянка, разбира се.

В самия град Векшо беше сравнително прохладно, Когато Левин и Ева Сванстрьом излязоха от управлението малко след един часа, за да обядват някъде из града, нажеженият въздух над площада трепереше под палещите слънчеви лъчи, макар термометрите да показваха само някакви си скромни трийсет и два градуса.

Незнайно защо, Левин отново усети прилив на познатото му безпокойство. От сутринта не беше излизал от кабинета си и горещината го свари напълно неподготвен.

— Дали да не обядваме в управлението? — предложи той и се усмихна колебливо към Ева Сванстрьом. „Какво става, за бога? Нали сме в Швеция?“

— Времето е превъзходно! — въодушевено възрази Ева, засмя се весело и разпери ръце в жест, прекалено експресивен за вгълбената природа на повечето шведи. — Хайде, Яне, да се поразходим. Обещавам ти, че ще седиш на сянка.

Във вечерните и сутрешните информационни блокове новината за нечуваните жеги заемаше основно място. От местните медии

лъхаше значителен прилив на местен патриотизъм. Най-горещо на шведска земя все още беше в богоугодната Смоланд. На първа страница на „Барометър“ се бяха одързостили дори да обявят Смоланд за новата Ривиера на Северна Европа, а „Смоландспостен“ — както обикновено — прояви повече сдържаност, защото всеки истински смоландец знае колко опасно е да се възгордееш.

Като по-големите сутрешни вестници, местните печатни медии бяха потърсили мнението на различни експерти — и на онези, застъпващи тезата, че необичайно високите температури са последица от парниковия ефект, и на онези, които опровергават тази теза, позовавайки се на многобройни примери за екстремни метеорологични явления в историята, например факта, че по време на бронзовата епоха в Швеция, в най-северната област Нурланд, хората отглеждали грозде. Вестниците поместваха и множество медицински препоръки към читателите си. Лекарите съветваха хората да стоят на сенчести и спокойни места, да избягват физическо натоварване, да приемат много течности, да предпазват главите си с шапки. Особено застрашени от горещините били възрастните хора и малките деца, хипертониците и пациентите със сърдечни проблеми. Вестниците предупреждаваха читателите си в никакъв случай, дори да става въпрос за няколко минути, да не оставят в заключени и паркирани автомобили кучета и малки деца.

Колкото до вечерната преса, тя остана изцяло вярна на типичния си стил. След като претупваха на бърза ръка неизбежната информация за лятната жегата, жълтите издания подхващаха по-съществени теми като връзката между непоносимата горещина и зачестилите случаи на насилие през това лято. Не забравяха да споменат, разбира се, и убийството на Линда.

На страниците на най-големия представител на периодичния печат известен специалист говореше за доказаната закономерност между честотата на серийните убийства и метеорологичните условия. Според собствените му изследвания покачването на температурите увеличавало риска от извършване на такива престъпления. Лятното полугодие обостряло човешката агресивност, докато зимното я приглушавало, независимо дали говорим за ескимос, или за хотентот. Не било никак случайно, че повечето серийни убийци в САЩ например действат на територията на южните щати Калифорния и

Флорида, а не в Средния запад или в северните щати, подчертаваше експертът. В заключение той обобщаваше, че горещината отприщва агресивни нагласи, дремещи в психично болни, нестабилни или лабилни извършители.

„Животът непрекъснато си играе с нас. Преди обяд се занимавам със сърдита овца, а после се налага да обядвам с двама съвършени идиоти, защото Рогершон е зает с друга овца — мислеше си Бекстрьом. — И за да е менюто пълно, за обяд ми поднасят разварена паста с някакъв отвратителен рибен сос. Защо просто не сготвят обикновена яхния с червено цвекло? Все пак тази проклета селска дупка граничи със Сконе.“

Кнютсон и Торён изглеждаха много по-весели, особено Кнютсон, който още преди признанията на съседката да цъфнат в онзи вестник, беше предложил да включат в списъка с потенциални заподозрени и крадците, в чието досие фигурират домови кражби.

— Много далновидно от твоя страна, Ерик — похвали го Торён. — След като прочетох какво е казала съседката, ни за миг не се усъмних, че е самата истина. Версията ти е повече от вероятна.

— Да чуем — подкани ги Бекстрьом. „Какви идиоти!“

Според Торён обяснението било съвсем просто.

— Крадците, които се вмъкват с взлом, обикновено се придържат към характерен модел на поведение. Първо се промъкват на последния етаж, защото така няма опасност да ги засекат съседи от други етажи.

„А, както знаем, в три след полунощ тази опасност е просто огромна“, помисли си иронично Бекстрьом и кимна окуражително на Торён.

— После крадецът е позвънил на вратата, за да провери дали има някой въщи, и кучетата са започнали да лаят — продължи Торён.

— Или е надникнал през пощенската кутия — помогна му Кнютсон.

— Щом е чул лай, веднага се е омел. Крадците мразят кучета — поясни Торён.

„Явно никога не си работил в Наркотичния“, помисли си Бекстрьом и кимна.

— Но защо не е избрал предпоследния етаж, а е слязъл чак при Линда? И там не е имало жива душа.

— Не е искал да рискува с апартаментите точно под кучетата — обясни уверено Кнютсон.

— А втория етаж? — попита Бекстрьом.

— Там живее полякът. Той си е бил вкъщи. Е, по принцип е много вероятно да се е пробвал и на неговата врата.

— Аз обаче съм по-склонен да приема, че е слязъл направо на партера — възрази Кнютсон. — За да не поема излишни рискове.

— И тогава е позвънил на вратата на Линда — продължи Бекстрьом. „Става все по-хубаво.“

— Точно така — потвърди Кнютсон. — И е надникнал през процепа на пощенската кутия. Изобщо действал е според обичайния характерен начин на извършване на деянието, или *modus operandi*, на такъв вид престъпници.

— А Линда е отворила — продължи Бекстрьом.

— Да. Постъпката ѝ може да изглежда малко странно. Възможно е да е забравила да заключи, но тази вероятност не звучи особено правдоподобно, ако се опираме на заключението на криминалистите.

— Трябва да е забравила да заключи, защото по вратата няма следи от оръдия за взлом. Или е отворила на убиеца, или е забравила да заключи.

— Чакайте малко — спря ги Бекстрьом и вдигна ръце в жест, сигнализиращ известна скептичност. — Искам да съм сигурен, че ви следя мисълта, уважаеми господа. И така, в три през нощта пред вратата на Линда се появява един типичен крадец с намерението да нахлуе в жилището ѝ, от онези, наркоманчетата, дето по ръцете им личат ясни следи от спринцовки, а от устата им калят лиги. Та този същият тип звъни на вратата на Линда, за да провери дали Ериксон, както пише на табелката, си е вкъщи — с надеждата да е заминала нанякъде. През това време псетата на съседката на четвъртия етаж лаят като обезумели. Тогава нашият крадец звъни на вратата: зън, зън, зън. За всеки случай наднича и през пощенската кутия. Линда, която си е тръгнала от клуба, за да се наспи, Линда, която по мои сведения е възнамерявала да става полицаи, се приближава до вратата, надниква през шпионката и какво да види? Типичния крадец! Чудесно! Непременно ще го пусна да влезе, казва си тя. Веднага! Вкъщи има

толкова неща за крадене. Стига да обещае да си събуе обувките и да ги остави на рафта в коридора, за да не изцапа пода, няма проблем. Така ли горе-долу си представяте случилото се?

И Торен, и Кнютсон не успяха да обелят дори дума. Бекстрьом стана, отнесе таблата си до количката с мръсна посуда, остави я там, взе си чаша кафе с много мляко и захар и се качи с чашата в стаята, като през целия път дотам ругаеше под нос.

Рогершон и колегата му Саломонсон завариха съседката на Линда, Маргарета Ериксон, много заета. Жената беше поканила репортер и фотограф от втория по тираж вечерен вестник, който се бе разминал с възможността да хвърли информационна бомба, но не се бе разделил с надеждата да поднесе на читателите си нови сведения по случая. Полицаяте ги завариха да пият заедно кафе в кухнята.

— В момента не е удобно. Бихте ли дошли по-късно днес?

— Госпожо Ериксон, а не предпочитате ли да проведем разпита в управлението? — попита Рогершон с беззвучен глас и далечен поглед. — Ще изпратим патрул да ви вземе, само ни дайте няколко часа.

Като се поразмисли, госпожа Ериксон сметна, че всъщност моментът не е чак толкова неудобен, и само след броени минути Рогершон и Саломонсон заеха местата на отишлите си журналисти.

— Господа, ще желаете ли по чаша кафе? — попита домакинята, която явно бе решила да заглади неприятното впечатление отпреди малко, та отношенията ѝ с полицаите да тръгнат гладко.

— Да, с удоволствие — отвърна учтиво Саломонсон, преди Рогершон да отклони предложението ѝ.

— Сигурно искате да ме питате за статията във вестника — подхвана госпожа Ериксон. Ако се съдеше по изражението ѝ, май не се чувстваше особено комфортно. — Защо не казах нищо, когато колегите ви ме разпитаха.

Рогершон намери за достатъчно да кимне, а Саломонсон се престори на крайно зает с разбъркването на кафето си.

— Човек не бива да вярва на всичко, което пишат вестниците — обясни съседката на Линда и се засмя невротично. — Освен това журналистите преиначиха малко думите ми. Казах само, че се събудих посред нощ от кучешки лай, но не и другото... как някой се опитал да разбие вратата и после хукнал по стълбите. Ако наистина се беше случило нещо подобно, щях веднага да сигнализирам в полицията.

— Кучетата ви често ли лаят непознати? — поинтересува се Саломонсон.

Стопанката им потвърди. Домашните ѝ любимци реагирали, когато чуели някой от съседите да се прибира, особено ако е късно, и когато от улицата долитал шум. „Онзи отвратителен поляк“, с когото имала нещастieto да споделя една сграда, дори се оплакал в жилищното сдружение. Без резултат — според стопанката на кучетата и според председателя на сдружението. Госпожа Ериксон уточни, че Пепе притежава особено силен охранителен инстинкт.

— Лае много ожесточено — поясни гордо тя и потупа ласкаво големия лабрадор, който бе положил глава върху коляното ѝ. — А малкият Пиге обикновено също се включва да помага на батко си.

— И вие какво направихте, когато кучетата се разлаяха, госпожо Ериксон? — попита Рогершон.

Понеже по това време вече спяла, тя се събудила и полежала малко в леглото, докато се ослушвала за необичайни звуци. После им казала да не лаят и понеже те я послушали, разбрала, че не я грози опасност.

— Ако на стълбите имаше някого, кучетата ми щяха да продължат да лаят дори човекът да не гъкне — поясни тя.

— Значи, кучетата са престанали да лаят. Какво направихте после?

Госпожа Ериксон първо излязла на пръста в антрето и надникнала през шпионката, но нито чула, нито видяла нещо. Затова отново си легнала и след малко застла. Това било всичко. Тя още веднъж изрази съжаление, задето не се е сетила за този епизод по време на предния разговор с полицаите. Но, „честно казано“ не можела да си обясни защо журналистите изопачили така думите ѝ.

„Защото си привлякла вниманието им в опитите си да се правиш на интересна“, обясни наум Рогершон, но се въздържа да сподели мнението си на глас.

Двамата със Саломонсон казаха, че нямат повече въпроси, благодариха за кафето и си тръгнаха. Рогершон дори не напомни на свидетелката, че няма право да разпространява информация, важна за текущото разследване. Всеки истински полицаи знае, че тази забрана е просто лоша шега.

Докато слизаха по стълбите, срещнаха двама криминалист, които отиваха да проверят за отпечатъци външната врата на госпожа Ериксон, както и други повърхности, които биха могли да представляват обект на техния интерес.

— Ако побързате, ще ви почерпи с кафе — посъветва ги Саломонсон, докато Рогершон само им кимна и изсумтя за поздрав.

Понеже така и така минаваха покрай вратата на Грос, позвъниха, за да проверят дали и той не е чул нечий стъпки в нощта срещу петък. Грос отказа да им отвори. През процепа за пощата ги предупреди да престанат да го тормозят.

— На гости са ми журналисти, тоест имам свидетели. Внимавайте, господа. Съветвам ви незабавно да се ометете оттук.

— И това е в общи линии — каза Рогершон, погледна Бекстрьом и въздъхна.

— Ти какво мислиш?

— Глупачката се е събудила през нощта, защото кучетата ѝ са се разлаели. Самата тя не знае кога точно. Най-вероятното обяснение е, че кучетата ѝ лаят непрекъснато. Когато ние позвънихме, ни посрещна неистов лай.

— Защо тогава е отишла да погледне през шпионката? — попита хитро Бекстрьом. — Така ли прави всеки път, когато кучетата ѝ започнат да лаят?

— Тя твърди, че не. Искаш ли дати кажа какво мисля? — Рогершон въздъхна изморено.

Бекстрьом кимна.

— Било е посред нощ, лятно време, тя е прочела във вестниците колко много крадци плякосват жилищата на отпътували стопани, а почти всичките ѝ съседи са извън града. Според мен тези факти изцяло обясняват защо е погледнала през шпионката.

— Но защо са лаели кучетата? — не се предаваше Бекстрьом.

— Не ме питай за тях. Попитай някой колега, който обучава служебни кучета. Ще се зарадва. В глупавите глави на тези хора няма друго, освен псета.

— Защо са лаели кучетата? — повтори Бекстрьом.

— Сигурно защото са чули как Линда се прибира. Ако вярваме на стопанката им, те имали много силно развит слух. Ще се видим в хотела.

— Да не забравиш да купиш бира — напомни му Бекстрьом. — Няма нужда да ме черпиш. Достатъчно ми е да ми върнеш всички бири, които изпи за моя сметка.

Преди Бекстрьом да излезе от управлението, той се обади на криминалния експерт Еноксон да го пита какво са открили при огледа на вратата на госпожа Ериксон.

— Огледахме под силна светлина и проверихме с магнитна четка. Вратата, дръжката, процепа за пощата, гумените уплътнения на вратата, части от стената, където може да се е подпрял, парапета към етажната площадка. Както вероятно си спомняш, още в самото начало проверихме асансьора за отпечатыци.

— И?

— Нищо. Само нейните. Тази лелка сигурно се чувства самотна и гледа да си намери компания. Или пък е искала да привлече внимание към себе си?

Когато влезе в хотелската си стая, Бекстрьом завари дрехите си доставени, сгънати и подредени в спретната купчини, които заемаха, кажи-речи, цялото свободно пространство в стаята му. Освен това персоналът услужливо бе спазил указанията му да впишат разходите по прането в общата сметка за престоя му като „поддръжка на служебно облекло“. После Рогершон се появи с цял стек силна бира — колкото всъщност му дължеше. „И това ако не е Коледа“, помисли си Бекстрьом и съвсем забрави за намерението си да се обади и да побъбри по телефона с онази лигла Карин.

— В минибара имам няколко студени бири. Хайде да ги изпием, преди да слезем за вечеря — предложи Бекстрьом.

Векшо, сряда, 9 юли

Денят започна необичайно обещаващо. Вторият по тираж вечерен вестник отказа да се признае за победен. Работещите там журналисти бяха жадни за реванш и успяха да изсмучат от разказа на Мариан Грос повече, отколкото можеше да се надява дори главният редактор. Съставиха статия от цели две страници. Материалът беше придружен от голяма снимка на героя на историята, трийсет и девет годишния Мариан Грос. Снимката се намираше в пълен синхрон със заглавието: „СЕРИЙНИЯТ УБИЕЦ СЕ Е ИЗПЛАШИЛ ОТ НЕГО И Е ИЗБЯГАЛ“.

„Как ли го е заснел фотографът? — питаше Бекстрьом. — Това кюфте изглежда направо страшно! Сигурно фотографът е приклеknал и го е щракнал отдолу.“

— Слушайте — призова Бекстрьом и започна да чете на глас статията.

— Чакай малко — прекъсна го Торен с присъщата си педантичност. — Той е на четирийсет и шест, а не на трийсет и девет, нали?

— Все тая. Слушайте сега. Мариан се събудил посред нощ, защото някой се опитал да се вмъкне в апартамента му. Изтичал в коридора, погледнал през шпионката и видял мъж на около двайсет години, който се опитвал да разбие ключалката на жилището му.

— Коя по-точно? — кисело попита Рогершон. — Вчера видях, че има цели три.

— Не се вкопчвай в такива маловажни подробности — помоли Бекстрьом и продължи да чете: — „Попитах го какво прави, разказва Мариан, но преди да отворя вратата и да го сграбча, той хукна по стълбите и изчезна.“

— Може ли да опише престъпника? — попита Кнютсон.

— И то доста подробно — отвърна Бекстрьом и продължи: — Макар че лицето на дееца почти не се виждало от козирката на

бейзболна шапка, нашият полски приятел забелязал, че мъжът е късо подстриган, с почти избръсната глава, и го описва като типичния швед. Приличал на футболен хулиган или фашист, едър, силен, висок около един и осемдесет, към двайсетгодишен, облечен в зелено-кафяво камуфлажно яке и черни панталони от лъскава материя, чиито крачоли бил напъхал във високи ботуши.

— Интересно — отбеляза Левин, отпи от кафето и дискретно отърка десния си крак о загорения прасец на Ева Сванстрьом. — Имам предвид, облеклото му е странно, като знаем какви са температурите навън.

— Тук има нещо гнило — изрази съмнение и Кнютсон и поклати глава.

— Да чуем — любопитно ги подкани Бекстрьом, остави вестника настрана и се наведе напред, та да не пропусне дори дума.

— Показанията на Грос не ми вдъхват доверие. Ако наистина крадецът е хукнал да бяга, нима ще позвъни на вратата на Линда? — Торен поклати невярващо глава.

— Може вече да е бил приключил с Линда — предположи услужливо Бекстрьом. — И да е решил да опита късмета си и по-нагоре по етажите.

— Защо тогава Грос не е позвънил в полицията? — попита Кнютсон.

— Попитахме го — ухили се Бекстрьом. — Като повечето граждани в тази страна, Грос също изпитвал недоверие към органите на реда.

— И слава богу — имайки предвид какви ги е вършил той — промърмори Торен.

— Неговата версия изобщо не ми вдъхва доверие. — Кнютсон поклати категорично глава. — Според мен си е измислил цялата тази история. Е, с уговорката, че е възможно някой да е позвънил на вратата му. Както и на вратата на съседката.

— Няма да стигнем доникъде — въздъхна Рогершон и стана. — Искаш ли да го разпитам пак? — обърна се той към Бекстрьом.

— Папата носи ли тюрбан? Комисар Бекстрьом работи ли като квартален? Доли Партън спи ли по корем? — отвърна Бекстрьом и също стана от мястото си.

На същата сутрин разследващата група най-сетне получи дълго жадуваните резултати от ДНК експертизата. Всички се явиха на оперативната. Настроението се повиши и началникът на техническата лаборатория представи ДНК отпечатък с висока доказателствена стойност. Пипнат ли притежателят на този ДНК профил, значи, той е убиецът на Линда без никакво съмнение. Щом полицията разполага с толкова неопровержими доказателства, нямаше никакво значение какви обяснения ще дава деецът, в случай че го заловят.

Криминалистите успели да извлекат генетичния му отпечатък от осем различни места: от семенна течност върху дивана в дневната, от телесен секрет върху тъмносините, смачкани на топка слипове, размер 3, открити под същия диван, от семенна течност във влагалището и ректума на жертвата, от семенна течност по стената на душкабината в банята, от кръв, останала по външния перваз на прозореца в спалнята, от епителни клетки по прозоречния перваз и от още едно място, което криминалистите досега бяха пазили в тайна. В коридора на апартамента се натъкнали на чифт бели маратонки, размер 42, марка „Рийбок“. Биологичните следи от маратонките съвпадали с изготвения вече ДНК профил на извършителя.

— В началото не бяхме съвсем сигурни — обясни Еноксон. — Затова изобщо не споменахме за маратонките. Но майката на Линда твърди, че никога не е виждала тези обувки, затова ги изпратихме за експертиза в Националната научно-техническа лаборатория в Линшопинг и оттам ни отговориха, че ДНК отпечатъкът съвпада с иззетите от другите места телесни течности.

Слипове и чифт маратонки, каквито носят стотици мъже, защото марките се продават в милиони екземпляри. На разследващите не би им хрумнало да издирват купувача по магазините. Знаеха, че трябва да се осланят на други улики. Според Еноксон и колетите му криминалисти иззетите веществени доказателства давали доста добра представа за хронологията на събитията. И така, извършителят влиза

през вратата на апартамента. Повечето изяснени факти подкрепяха версията, че Линда го е пуснала доброволно. Той си събува обувките и ги поставя върху рафта в коридора.

После с жертвата се озовават върху дивана в дневната, деецът си събува панталоните и слиповете и еякулира върху дивана. Действието се пренася в спалнята. Извършителят връзва ръцете на Линда на гърба ѝ, запушва ѝ устата и завързва глезените ѝ за долния край на леглото — най-вероятно в същата последователност. Изнасилва жертвата два пъти, първо вагинално, после анално. И двата пъти изхвърля семенна течност. Най-вероятно причинява раните в долната част на гърба и по време на последния насилствен акт. Междувременно или след приключването на акта той я удушава.

После се пъхва под душа, мастурбира и отново еякулира.

— Накрая е избягал през прозореца на спалнята — обясни Еноксон. — Застанал е с гърди към рамката и външния перваз, за да намали височината на падане. Но след като е пуснал перваза, се е одраскал о ламарината. Ръждясала е и е много остра.

Дрехите на Линда от нощта на убийството също спомогнали за уточняване хронологията на събитията.

— Според свидетелите в нощния клуб Линда е била облечена по следния начин: кожени сандали със средновисок ток и кожени каишки, усукани около глезените, чифт широки дълги панталони с ниска талия от тъмносин лен, пусната свободно ленена риза в същия цвят, без яка и с пет копчета; върху ризата — черна кадифена жилетка с черна бродерия, сини перли и сини изкуствени диаманти. На гръб носела малка раница от синьо кадифе с презрамки, подсилени със синя кожа. Раницата можела да се носи и като обикновена дамска чанта, ако скъсиш презрамките. После... — Еноксон се почеса в корените на косата. — Докъде бях стигнал... Сетих се. Бельото ѝ се състои от черни бикини и черен сутиен. Чифт обувки, раница и пет различни дрехи. Вече смятам да стигна до съществото на проблема.

По всичко личало, че Линда си е събула обувките още на прага. Огледната група ги намерила захвърлени небрежно до изтривалката, а чантата ѝ — подпряна на стената на около половин метър от тях. Кадифената жилетка, ленените панталони и ризата се намирали в дневната, сгънати най-прилежно върху ръкохватката на единия

фотьойл. Жилетката най-отдолу, върху нея панталоните, а най-отгоре ризата.

Бикините и сутиенът лежали захвърлени върху пода в спалнята. Бикините били непокътнати, макар и усукани, и се намирали от онази страна до леглото, която е по-близо до дневната. Сутиненът лежал от другата страна на леглото, откопчан и с разкъсани презрамки.

— Най-вероятното обяснение за презрамките е, че деецът го е свалил, след като е завързал ръцете зад гърба ѝ — каза Еноксон.

Следващата точка от доклада на криминалиста обсъждаше часовника и бижутата на Линда. Според показанията на различни свидетели пред полицията, освен ръчен часовник Линда носела и тънка златна гривна на лявата си китка, три различни пръстена на лявата ръка и един на кутрето на дясната.

— Часовникът и още пет накита. Значи, общо шест. Всички украшения открихме в голямата керамична купа върху ниската масичка в дневната — поясни Еноксон, щракна нещо върху шрайбпроектора и показа на присъстващите снимка на масичката и керамичната купа — Според нашата хипотеза Линда сама е свалила часовника и бижутата си, както и жилетката, панталоните и ризата.

— Ако погледнем тази керамична купа по-отблизо — продължи Еноксон и увеличи снимката на екрана — ще видим мобилния ѝ телефон. Той ни отвежда съвсем естествено към следващата точка от програмата ни, а именно: съдържанието на чантата ѝ.

Вътре криминалистите намерили вещи, обичайни за всяка дамска чанта. Общо сто и седем предмета: органайзер, кожено портмоне със служебната ѝ карта от Полицейската школа, шофьорска книжка, четири малки снимки на баща ѝ, майка ѝ и две нейни приятелки, визитките на Линда и четири визитки на други хора, дебитна карта, множество други пластмасови карти, карти за членство в организации, карти за намаления, VIP карта за клуб „Грейс“ — клуба в Градския хотели VIP карта за кафене „Опера“ в Стокхолм.

В портмонето ѝ открили и пари: шестстотин шведски крони в банкноти и трийсет и две крони и петдесет йоре в монети плюс шейсет и пет евро, което прави общо около хиляда и двеста крони. Малка кутийка с червило, сенки за очи и други аксесоари за грим, пакетче ментови дражета, балсам за устни, две пластмасови кутийки с конец за зъби, клечка за зъби с конец, кутийка с дванайсет обикновени клечки

за зъби, различни разписки и касови бележки за плащания с кредитна карта в заведения, магазини за дрехи и подобни. Разбира се, на дъното на чантата имало и остатъци от различни субстанции и предмети, каквито всеки старателен криминалист открива, независимо колко педантична е притежателката на чантата.

— Колкото до грима, не го е махнала, след като се е прибрала — поясни Еноксон. — Това представлява интерес от гледна точка на събитийната хронология. Сутринта, когато е открита, е с грим. Червило, сенки за очи и още нещо, но го забравих. Гримът е неин. Онова, чието име не си спомням, е описано в протокола. Не открихме нищо подозрително.

В чантата на Линда криминалистите открили и връзка ключове за външната врата и други ключалки за дома на баща ѝ. Един от ключовете бил за двегодишно волво, модел S40, което бащата подарил на Линда по случай началото на следването ѝ. Волвото стояло надлежно паркирано в частния паркинг до жилищната сграда. Закарали го до управлението за автотехническа експертиза, но тя не показала нищо съмнително.

— Сигурно се питате къде е ключът за апартамента на майка ѝ. Намерихме го в купата върху ниската масичка.

На екрана Еноксон показва в близък план керамичната купа, където със стрелка бе указан обикновен ключ с халка от бял метал. Според Еноксон Линда държала този ключ в джоба си, а по-обемната връзка ключове за къщата на баща си предпочитала да носи в чантата си.

— И за да приключим с чантата, вътре не липсва нищо. Никой не е търсувал из вещите ѝ. Следователно мотивът на нападателя не може да е бил грабеж. Парите в портфейла ѝ и бижутата в купата са непокътнати, да не говорим за златния „Ролекс“, подарък от баща ѝ за пълнолетието ѝ. Струва около шейсет хиляди, а убиецът дори не е посегнал към него.

След като изчерпи въпроса със съдържанието на чантата, Еноксон се прехвърли на оръдията, с които деецът бе изнасилил, измъчвал и убил жертвата си, по-конкретно макетен нож и пет мъжки вратовръзки. Показва спомагателните средства на екрана и обясни, че за свое улеснение извършителят ги взел от апартамента на жертвата.

Ножа открили върху пода в спалнята, но преди да се озове там, се намирал в червена пластмасова кофа с различни пособия за боядисване върху кухненски плот. Най-обикновен макетен нож, с който се режат тапети, платове, подови настилки. С едно острие, което е с наклонена повърхност и с регулируема дължина, едносантиметрова режеща повърхност и остър връх.

— С този нож ѝ е причинил раните — обясни Еноксон. — Върху острието и дръжката открихме следи от кръвта на Линда, но отпечатъци от извършителя липсват. Навярно е избърсал ножа с чаршафа, с който е покрил тялото.

Петте вратовръзки се намирали в кашон, изнесен в коридора от майката на Линда. Вътре тя отделила стари чаршафи, кърпи и дрехи, които възнамерявала да изхвърли. Така в кашона попаднали и петте мъжки вратовръзки, купени от бащата на жертвата и по неизвестни причини останали в дома на майка ѝ след развода. Впоследствие извършителят използва тези вратовръзки, за да се гаври с дъщеря им и да я убие. Полицаяте заварили три от вратовръзките върху тялото на жертвата. Първата стягала шията ѝ, като възелът се паднал на тила ѝ, за да улесни убиеца, който най-вероятно стягал примката, възседнал обърнатата по корем Линда. С втората вратовръзка бил вързал китките зад гърба ѝ, ас третата — десния ѝ глезен. Четвъртата, смачкана на топка, била захвърлена върху пода. По нея криминалистите открили следи от слюнката и зъбите на Линда. Убиецът най-вероятно използвал вратовръзката, за да запуши устата ѝ, и след като умъртвил жертвата, я извадил. Петата вратовръзка била завързана за долната рамка на леглото. Съдейки по множество находки, криминалистите заключаваха, че вратовръзката е била използвала да обездвижи левия ѝ крак.

— Ужасна история — обобщи Еноксон и изключи шрайбпроектора.

— А други следи? — попита Бекстрьом. — Косми, пръстови отпечатъци, следи от подметки, влакна и други дреболии, които хора като теб намират на такива места?

Еноксон обясни, че с екипа му са фиксирали десетина косми — от глава, телесни и срамни — и са ги изпратили за анализ в Линшопинг.

— Част от тях несъмнено са паднали от нашия извършител. Но експертизата още не е приключила. Първо се заехме с по-простата част — обясни Еноксон.

По същия начин стояли нещата и с пръстови отпечатыци, отпечатыци от подметки и влакна. Откриела ли полицията извършителя, голяма част от иззетите следи сигурно щели да покажат съвпадение с генетичния му профил.

— Събрахме толкова много биологичен материал, че явно си имаме работа с престъпник, допуснал прекалено много следи — въздъхна Еноксон. — Но по-добре повече, отколкото прекалено малко. Напоследък ми се струва, че сред мирното ни население върлува истинска детективска истерия. Сигурно заради многото криминални сериали.

„Ама и ти си един философ, Еноксон“, помисли си Бекстрьом.

— Нещо друго? — попита Бекстрьом.

Еноксон видимо се двоумеше. Поклати глава.

— Стига си премълчавал. Изплюй камъчето, Енок. Ще видиш как ще ти олекне, пък и ще помогнеш на колегите си, които се скъсват от работа.

— Е, добре. И аз, и колегите от екипа ми си вършим съвестно задълженията. Когато говорих с колегата от Линшопинг за ДНК пробите... но държа да отбележа, че това още изобщо не е сигурно, защото научните изследвания в тази област още са... в самия си зародиш, така да се каже... и съществува сериозен риск колегите да грешат, но...

— Еноксон — прекъсна го нетърпеливо Бекстрьом. — Какво каза онзи от Линшопинг?

— Всъщност беше жена. По думите ѝ определени особености в пробите показвали, че иззетата ДНК не е типично скандинавска. Притежателят на тази генетична информация е с чужд произход, така да се каже.

„Я виж ти!“, изненада се Бекстрьом и само кимна.

След доклада на Еноксон, който продължи близо два часа, разследващите направиха кратка почивка за кафе и да се поразтъпчат. После думата взе съдебният лекар. Заключениеята му по никакъв начин не влизаха в противоречие с досегашните изводи на разследващите.

Но все пак тези заключения бяха само предварителни и лекарят ги предупреди да очакват окончателния доклад след две седмици, когато всички проби са анализирани и той е обмислил внимателно получените резултати.

— На този етап мога да кажа единствено — подхвана педантично той, докато шумолеше с книжата си, — че смъртта е настъпила вследствие от механична асфиксия. Съдейки по странгулационните бразди и огледа от аутопсията, жертвата е била удушена с вратовръзката, с която е била намерена, а смъртта е настъпила между три и седем сутринта в петък.

„Уф“, въздъхна наум Бекстрьом.

— Съдейки по раневия канал и ръбовете на раните по лявото и дясното бедро на жертвата, те са нанесени с въпросния макетен нож...

„Уф и ох“, помисли си Бекстрьом.

— През последните години този вид травми се среща все по-често при такъв тип престъпления. Популярното название „наранявания вследствие от мъчения“ впрочем доста точно описва начина, по който са получени, макар че човек с моята професия би следвало да се въздържа от изказвания, касаещи мотива на извършителя. Спомням си за няколко случая, при които деецът беше използвал нож, друго хладно оръжие или димяща цигара. А веднъж дори електрошоков пистолет...

„Я зарежи тези глупости“, помисли си Бекстрьом.

— Уврежданията са предизвикали обилно кръвотечение — съдейки по външния вид на раните, — а това означава, че жертвата е била жива, когато нападателят ѝ е причинил тези травми, и най-вероятно се е съпротивлявала бурно. В състояние на физическа съпротива кръвното налягане се повишава заради притока на адреналин.

„Е, все пак е нещо. Нашият човек явно не е толкова откачен да изтезава мъртвец.“

— Мога също да потвърдя, че охлузванията по глезените и китките ѝ са причинени от предметите за завързване, изети във връзка с техническата експертиза...

„Ти да видиш!“, помисли си Бекстрьом и погледна крадешком часовника си.

— Е, колеги — подхвана той четвърт час по-късно и огледа величествено подчинените си, както пълководец — войските си. — Ама вие още ли се мотаете тук? На работа! Да хванем този изверг.

След вечеря на същия ден Бекстрьом събра най-смелите си воини, за да обсъдят случая, без разни провинциални полицаи да се опитват да им натрапват предположенията си.

— Предлагам да караме по хронологичен ред. Ще водиш ли записки, Ева? — обърна се Бекстрьом към единствената жена в групата. „Какво им харесват на кльоцавите жени?“

— Разбира се, шефе — изчурулика тя и вдигна да му покаже бележника и химикалката си.

— И така, започваме от самото начало. Как е влязъл убиецът? — попита той. „Много е отзивчива“, отбеляза наум той.

— Линда го е пуснала — въздъхна Рогершон, чиито мисли явно се рееха в друга посока. — Веднага след то жертвата се е прибрала, той е позвънил на вратата ѝ и тя го е пуснала в апартамента. Този човек не е просто неин познат, а човек, когото е харесвала.

— Или най-малкото се е ползвал с доверието ѝ и тя не се е опасявала, че ще ѝ стори нещо лошо — уточни Торен.

— А е възможно и да я е подвел — притече се на помощ на приятеля си Кнютсон.

— Ти наред ли си, Ерик? — Рогершон прикова поглед в Кнютсон. — И за теб се отнася, Торен. — Рогершон изглежда гневно и него. — Жертвата се е канела да си ляга. Било е три през нощта. Убиецът влиза и първо си събува обувките и ги слага върху рафта в коридора. Никак не ми се вярва любимецът ни Грос да се е отбил за две лъжици нескафе.

— Имам предложение — обади се Бекстрьом, който явно се измъчваше от същата мисъл като добрия Рогершон. — Какво ще кажете да пийнем по биричка?

„А сметката ще плати работодателят“, додаде наум.

Като никога всички бяха на едно и също мнение. И с това чудесата не свършиха. Торен и Кнютсон предложиха да донесат запасите си от бира.

— В петък купихме цял стек, но още не сме имали време да я опитаме — уточни Торѐн.

„И на двамата яко им хлопа дъската“, увери се за пореден път Бекстрьом.

— И така... — подхвана Бекстрьом пет минути по-късно и облиза вкусната пяна от горната си устна. — Какво мислиш, Левин? — Бекстрьом кимна настойчиво към Левин, който изглеждаше разсеян.

„Я се стегни, загорял мръсно.“

— Съгласен съм с Рогершон. Линда е познавала убиеца си и го е харесвала. Не вярвам да са се уговорили той да я посети в дома ѝ. Според мен се е появил без предупреждение.

— И аз мисля като Яне — обади се Сванстрьом. — Неочаквано пред вратата ѝ се е появил човек, към когото е изпитвала симпатия.

„Че теб кой те е питал?!“, удиви се наум Бекстрьом.

— Но ако е така, откъде убиецът е можел да знае дали ще завари Линда вкъщи? — възрази Торѐн.

— Колата ѝ е стояла паркирана на улицата пред дома ѝ, осветлението в апартамента ѝ е било включено или пък просто е разчитал на късмета си — сви рамене Левин.

— Добре — кимна Торѐн, който изглеждаше склонен да отстъпи, стига да му поднесат убедителни аргументи. — Но въпреки това продължавам да си мисля, че някак я е измамил.

— Ако говориш за трагичната развръзка, си прав — намеси се Рогершон, който звучеше повече иронично, отколкото сърдито. — Тук съм съгласен с теб. И аз не смятам, че когато го е пуснала в дома си, Линда е очаквала нещата да вземат такъв фатален обрат.

— Какво е станало в дневната? — продължи с въпросите Бекстрьом. „Като деца са: дрън, дрън, дрън.“

— Тя си е съблякла дрехите и се е започнало — предположи Рогершон. — Ако питаш мен, в началото е било доброволно. Тя го задоволила с ръка и той е свършил. Не може да е друго, защото по дивана няма следи от нейна слюнка.

— Не, не, чакайте малко! — Торѐн вдигна отбранително двете си длани, за да ги прекъсне. — Може жертвата просто да е искала да поговори с него, а не да прави секс.

— Да — съгласи се Кнютсон. — Може убиецът да е отишъл в кухнята под претекст да си налее чата вода, да е взел оттам ножа, да се

е върнал, да ѝ е заявил, че няма желание за повече приказки, и да е пристъпил към действие.

— Защо усложнявате толкова нещата? Какво не ви харесва във версията за доброволен секс?

— По този въпрос пак съм склонен да се съглася с Рогершон — каза Левин. — Открихме дрехите ѝ старателно сгънати. Понеже ключът стоеше в керамичната купа, тя вероятно го е извадила от джоба на жилетката или панталона си, преди да ги съблече, да ги сгъне и да ги сложи върху ръкохватката на фотьойла. Убиецът не би си губил времето да оправя дрехите ѝ, а жертвата не би го направила с опрян о гърлото си нож.

— И аз мисля като теб, Яне — обади се Сванстрьом.

— При всички случаи убиецът е бързал повече от жертвата — отбеляза Кнютсон. — Изхлузил е трескаво панталоните и бельото си, а момичето, тоест Линда, е действала по-бавно.

— Може да е искала да го възбуди — сви рамене Рогершон. — Явно е успяла, ако съдим по случилото се в спалнята на майка ѝ.

Останалите мълчаха. По лицата на Кнютсон в Торън се четеше колебание. Левин се взираше в тавана, а Сванстрьом записваше чинно.

— Да не намекваш, че Линда е участвала напълно доброволно в сексуалния акт в спалнята? Че всичко е започнало като възбуждаща игра, която впоследствие е излязла извън контрол? — попита Бекстрьом.

„И все пак сведенията показват, че Линда не е била толкова разкрепостена.“

— Първият акт вероятно е бил нормален секс. Според чичо доктор жертвата няма сериозни увреждания във влагалищната област. Не изключвам още в началото убиецът да я е подмамил да я завърже тук-там. Тя не се е възпротивила. Нито тогава, нито по-късно.

— А после? — попита Бекстрьом. „На Роге умът му сече като бръснач, въпреки че кърка като колегите ни в Талин.“

— После играта сериозно е задебеляла. Той е искал да я чука отзад. Тя не е можела да се съпротивлява. Била е здраво завързана, с вратовръзка в устата, за да не вика, а той я е заплашил с ножа да не мърда. При този — втори — акт е получила сериозните травми, които чичо доктор ни описа толкова подробно. Разкъсвания в ануса, кръвонасядания и охлузвания в областта на шията, горната част на

ръцете, китките и глезените. Мъчела се е да се отскубне, докато той я е насилвал.

— На нашия човек му е изгорял бушонът — заключи Бекстрьом.

— Ако питаш мен, цялото му табло е изгърмяло — добави емоционално Рогершон. — Има ли още бира?

— Що за човек е той? — Бекстрьом изглежда с очакване екипа си. — Какъв човек търсим?

— Извършителят най-вероятно е мъж — подхвана тържествено Торен. — Шегувам се, разбира се. Сетих се за колегите от Групата за изготвяне профил на престъпници. Нали така се изразяват? Извършителят най-вероятно е мъж. Най-вероятно е познавал жертвата отпреди, но е възможно и да я е видял за пръв път в близка или непосредствена връзка с престъплението — продължи той с гробовно сериозен глас.

— Мислил ли си да смениш попрището? — попита Бекстрьом. — И така: млад мъж, познавал е Линда отпреди — продължи той и погледна настойчиво колегите си.

— Млад ли? Петер не е казал нищо такова — възрази Кнютсон.

— А на колко години е според вас? — попита Бекстрьом. „Все едно са в онази детска възраст, когато децата непрекъснато правят напук.“

— Ами на колко... Между двайсет и двайсет и пет, няколко години по-възрастен от Линда.

— Нали и аз казах същото? — „Какви идиоти!“, възмущаваше се наум Бекстрьом. — Според вас колко добре я познава?

— С Ева обсъдихме този въпрос по време на обяда — каза Левин с вида на човек, който дълго е умувал.

— Да чуем — кимна Бекстрьом. „Значи, понякога се случва и да разговаряте?“, ехидно додаде той наум.

— Млад мъж на възраст между двайсет и пет и трийсет, познава Линда добре, но не са се срещали много пъти. Тя го харесва, макар че не са се виждали отдавна. Правила е секс с него поне два пъти. Обикновен секс, защото ми се струва, че е била традиционалистка. Не вярвам да е имала богат сексуален опит. След оперативната попитах съдебния лекар дали може да ми каже нещо по въпроса за сексуалния й живот. По неговите думи нямало индикации Линда да е практикувала редовно анален секс или по-груб секс със садо-мазо привкус. По време

на аутопсията не открил никакви белези от зараснали стари разкъсвания. Нещо ме кара да си мисля, че Линда е била склонна да се довери на убиеца. И че от последната им среща е било изминало известно време. И най-неочаквано, посред нощ, той се е появил пред вратата ѝ.

— Все още е изпитвала тръпка към него и го е пуснала — продължи Сванстрьом. — Според мен не е задължително да е връстник на Линда. По-скоро е по-възрастен с няколко години.

„Да му се не надяваш на този Левин! Как да предположиш, че е машина за секс?“

— Да не забравяме обаче, че извършителят е успял да свърши четири пъти в рамките на около час — възрази на глас Бекстрьом.

— Да, но това беше преди много години — обаян се Рогершон, все едно това откровение случайно му се изплъзна от езика.

— Според мен извършителят е бил надрусан. Натъпкал се е с амфетамин или нещо подобно.

— Или пък е мъж на средна възраст, прекалил с шатра — изкикоти се Торен.

— Наркоман — скептично каза Рогершон. — Това влиза в противоречие с профила на жертвата. Убеден съм, че убиецът действително се е ползвал с доверието ѝ. Нещо повече, според мен Линда му е вярвала безрезервно. Нима момиче като нея би се доверило на наркоман?

— Не е наркоман — поклати глава Левин. — По-скоро е изпробвал различни психоактивни вещества, които го възбуждат. Един вид, като секс дрога.

— И Линда го е пуснала в дома си? — Бекстрьом поклати скептично глава. — Къде живее той според вас?

„Май по-добре да променя посоката на разговора.“

— Тук, в града — отвърна Кнютсон. — Във Векшо.

— Или в околностите — добави Торен.

— Около двацет и пет годишен мъж, а вероятно и малко по-възрастен, когото Линда е познавала от по-рано и му е имала пълно доверие. Той живее в града или в близките населени места. Не е пристрастен към наркотиците, но от време на време се друса с амфетамин, защото е наясно с въздействието му; иска да се отпусне, да го вдигне и да може да клати цяла нощ — обобщи Бекстрьом. — Дали

не е някой колега? Някой психопат, който досега да е смогвал все някак да запази фалшивата си фасада?

— Откакто пристигнахме във Векшо, тази версия непрекъснато ме преследва — призна Рогершон. — Всички ние сме се сблъскали с толкова много откачени колеги, чували сме толкова много истории за полицаи престъпници. Уви, не всички те са плод на нечие въображение.

Левин поклати колебливо глава.

— В полицейския корпус наистина са се случвали ужасни неща — бавно каза той. — И на мен ми е хрумвало дали не издирваме колега, но не вярвам да е така — поклати категорично глава той.

— Защо?

„Защото нашият извършител не е като теб ли?“

— На мен този убиец ми се струва доста небрежен — обясни Левин. — Оставил е толкова много улики. Ако беше колега, щеше да изчисти след себе си, не мислите ли?

— Избърсал е ножа — напомни Бекстрьом. — Вероятно се е стреснал от шума по вратата и не е успял да разчисти.

— Не, тук има нещо друго, но не мога да го напипам — Левин разтърка палеца и показалеца на дясната си ръка. — Възможно е, разбира се, и да греша. Случвало се е неведнъж — сви рамене той.

— Нещо друго? — Бекстрьом огледа присъстващите. „Или най-сетне ще мога да рухна върху леглото и да прегърна Сънчо.“

— Според мен е привлекателен — обади се неочаквано Сванстрьом. — Извършителят, имам предвид. Линда е била хубавица. Освен това явно е полагала много грижи за външния си вид и се е обличала със стил. Имате ли представа колко струват дрехите, с които я намерихме? Според мен с убиеца са си lika-прилика. Които си приличат, те се и привличат, както е казал народът.

„Има логика. Дватама с Левин сте ужасно слаботелесни“, отвърна й наум Бекстрьом.

Преди да заспи, той се обади на репортерката от местното радио — най-вече за да поддържа искрата.

— Разбрах, че сте получили резултатите от ДНК експертизата — каза Карин. — Няма ли да ми подхвърлиш нещичко?

— Не знам за какво говориш — спокойно отвърна Бекстрьом. — Прибра ли се нормално онази вечер?

Тя отговори утвърдително, без да се впуска в подробности. Освен това предложи да се видят отново. Пак подчерта, че не е задължително да говорят за работа.

— Непременно ще се видим. Звучи чудесно, но в момента съм затънал в работа и ще се освободя най-рано след няколко дни.

„Прекалено е лесно“, мина му пак през ума.

— Да разбирам ли, че обръчът е започнал да се затяга? — попита Карин с похотлива нотка в гласа.

— You will be the first to know^[1]! — увери я Бекстрьом на най-добрия си телевизионен американски.

^[1] You will be the first to know (англ.). — Ще узнаеш първа. — Б.пр. ↑

Векшо, четвъртък, 10 юли

В четвъртък Левин се зарече повече да не чете вечерни вестници. Решението му беше окончателно и неотменимо и важеше за „Афтонбладет“, „Експресен“ и двата им по-малки, но не и по-малко злонамерени братя: „Гьотеборгс-Тиднинген“ и „Квелспостен“.

Пространната статия, която бе отрицала у Левин силно негодувание срещу вечерната преса, се появи в „Квелспостен“. В сравнение с всичко останало, което се изписа по делото „Линда“ в жълтите печатни издания, материалът в „Квелспостен“ звучеше почти безобидно. Мике, един от участвалите в „Сървайвър“, твърдеше пред репортер на вестника, че е видял Линда през нощта, в която е била убита.

Като мнозина шведски звезди от риалити предавания, Мике си докарвал хонорари в разни заведения. В четвъртък, трети юли, извикали него и двама негови колеги от същия бранш — Фрасе от „Фермата“ и Нина от „Бит Брадър“ — в нощния клуб, който посетила Линда. Задълженията им включвали малко помощ зад бара, да бърбят с гостите и в общи линии да се грижат за настроението в клуба.

Към десет часа, около час преди Линда да прекрачи прага на заведението, пияният Мике се събул бос, съблякъл си тениската и се качил върху барплота да танцува. Залитнал, паднал и изпотрошил дузина чаши. В десет и четвърт линейка го взела и го закарала до болницата във Векшо да го зашият. Приятелят му Фрасе също се качил в линейката и оттам се обадил да извести за новината на свой познат журналист. Интервюто с Мике и Фрасе се провело в чакалнята на пункта за спешна помощ и още на следващата сутрин — сутринта, когато полицията откри трупа на Линда, — преди новината за убийството да е стигнала до вестниците, „Квелспостен“ публикува обширен репортаж, където се съобщаваше, че през изминалата вечер Мике, познат на шведските зрители от риалити предаванията „Бара“ и „Сървайвър“, а благодарение на тези две големи постижения — и от

„Сървайвър Ол старс“, е станал жертва на нападение и побой в Градския хотел във Векшо, макар Мике да е израснал в града и да се ползва с репутацията на един от най-известните граждани на Векшо.

Полицията се бе погрижила да провери всички съпътстващи събития през нощта, в която Линда Валин бе намерила смъртта си, и разполагаше с информация и за инцидента с Мике и Фрасе. След като интервюто в спешния пункт приключило и изминал още час в чакане, на Фрасе му омръзнало и се върнал в клуба. Охраната отказала да го пусне, избухнала препирня, повикали полиция и малко преди полунощ Фрасе се озовал в изтрезвителното в управлението на улица „Сандерд“.

Няколко часа по-късно към Фрасе се присъединил и Мике. В спешния пункт започнал да буйства, полицията го закопчала и така се озовал в килия в изтрезвителното. В шест часа на следващата сутрин двамата приятели напуснали управлението. Мике куцал и се подпирал на Фрасе. Двамата пресекли площада и слезли от сцената, която имаше отношение към текущото разследване. Не се установи къде са се дбянали.

Опирайки се на тези данни, Левин установи, че изявленията на Мике пред вечерния вестник седмица след убийството — „видях Линда в нощта, когато я убиха“ — са лъжа от игла до конец. Мике изобщо не бе имал възможност да разговаря с Линда в клуба, още по-малко да изслуша откровенията ѝ, че „напоследък се чувства застрашена във връзка с работата си в управлението във Векшо“.

Понеже Фрасе бе попаднал в същото незавидно положение като Мике, респективно в същия коридор с килии, разследващите изключиха вероятността той да е разговарял с Линда в клуба. Оставаше третият човек от компанията им — Нина от „Биг Брадър“, която останала в заведението, докато го затворили в четири призори.

Още в петък следобед, деня на убийството, полицаите разпитаха Нина. Отне им доста време да ѝ обяснят, че не се интересуват от мнимото нападение срещу приятеля ѝ Мике. Колкото до Линда, Нина не знаеше нищо. Нито я познавала, нито била разговаряла с нея — нито преди, нито в нощта на убийството.

Авторът на тази статия едва ли беше толкова несведущ като Нина, но успя да вбеси иначе уравновесения Левин с проява на крайно лош вкус. Репортерът въвличаше и самия Левин в мрежата от лъжи,

които бе изплел. В деня преди излизането на втората статия по случая журналистът се обади на Левин да му даде възможност да отвърне на ожесточените критики, които Мике от „Сървайвър“ отправил срещу полицията. Журналистът се интересуваеше какви мерки са взели органите на реда, за да проверят за какви заплахи е намекнала Линда пред Мике, който впрочем незабавно докладвал за разговора си с нея на полицията във Векшо.

Левин отказа да коментира и посъветва репортера да се обърне към пресаташето на полицията. От статията му не се разбираше дали е последвал тази препоръка. Ставаше ясно само, че вестникът е влязъл в контакт с отговорния следовател, криминален комисар Ян Левин от Главна дирекция „Криминална полиция“, но той „отказа да отговори на сериозните упреци, които се отправят лично към него и към работата на целия му екип“.

В този миг Ян Левин взе решение през оставащата част от живота си повече да не посегне към шведски вечерен вестник.

На сутрешната оперативка същия ден Еноксон докладва пред колегите си за постигнатите конкретни резултати в следствения процес.

С помощта на ДНК пробата, иззета от местопрестъплението, полицията вече бе успяла да зачеркне около десетина души от списъка с потенциалните заподозрени. Първият, влязъл в този списък, излезе пръв от него: бившето гадже на Линда. Разследващите изключиха и неколцина състуденти на Линда, които й правили компания в клуба в нощта на убийството, както и половин дузина крайно брутални сексуални престъпници, чиито ДНК профили фигурираха в компютърната база данни на полицията. Един от тях беше Лео Барански.

— Все едно да излезеш на нивата с наточена коса в ръка — довольно каза Еноксон. — Правиш няколко резки замаха и всичко, което няма работа там, изчезва.

— Чухте Енок — обади се Бекстрьом. — Размахайте косата. Искам да вземете ДНК проби от всички. Който има чиста съвест, няма от какво да се страхува. Всички почтени хора ще пожелаят да помогнат на полицията. Не би следвало да е проблем да им вземете ДНК проба.

— А ако някой откаже? — възрази един млад полицай от долния край на масата.

— Тогава ще стане много интересно — отвърна Бекстрьом и се усмихна весело като големия лош вълк в приказката за трите малки прасенца. „Що за идиоти приемат в полицията в днешно време?!“

Преди обяд на същия ден началникът на Главна дирекция „Криминална полиция“, ШГДКП Стен Нюландер, пристигна във Векшо. Нюландер дойде с хеликоптер заедно с началника на щаба си и с негов сътрудник Баретите от Корпуса за бързо реагиране, които щяха да изпълнят акцията по залавянето, бяха тръгнали по-рано в два огромни американски джипа, марка „Хамър“, собственост на силовата структура.

Когато хеликоптерът на Нюландер кацна на летището в Смоланд около миля от Векшо, комитетът по посрещането вече го чакаше, а корпусът се бе погрижил да обезопаси района от външни лица.

Началникът на областното управление се беше върнал от вилата си и дори бе сменил късите гащета и хавайската риза със сив костюм с вратовръзка, макар живакът да приближаваше трийсет градуса. До него стоеше комисар Бенгт Улсон, също в спретната униформа. И от двамата се лееше обилна пот.

Самият Нюландер пристигна в безупречно облекло и без дори следа от телесни течности по него. Въпреки времето Нюландер носеше същите дрехи като преди седмица, когато Бекстрьом влезе в кабинета му, плюс предизвикателно вирната фуражка, която си сложи веднага щом слезе от хеликоптера. Картинката допълваха чифт тъмни слънчеви очила без рамки с рефлексни стъкла и жокейски камшик. Последното предизвика известно недоумение сред околните, защото от Брандклипарен не се виждаше и следа.

Новодошлото подкрепление първо се погрижи да „разузнае условията, при които корпусът ще проведе акцията“, тоест Векшо и околностите. Отчасти за да „прислуша“ средата, отчасти за да открие подходящо място за „десант“ на силите, отчасти и за да определи „най-подходящия район“ за залавяне на извършителя.

— Но нима може да го планирате предварително? — възрази началникът на областното управление, който седеше на задната седалка на джипа, притиснат от шест мълчаливи фигури в камуфлажни униформи. — При условие че... не знаете кой е извършителят. Все още не — додаде той с извинителен тон.

— Отговорът е да — обади се Нюландер от предната седалка, без дори да извърща глава. — Всичко е въпрос на планиране.

Няколко часа по-късно Нюландер приключи. Отклони молбата за съвещание в кабинета на местния началник, планирания обяд и другите формалности с обяснението, че се налага да лети за Гьотеборг по подобна работа. Сътрудникът му щял да остане във Векшо и да уточни нужните подробности с Улсон.

— Искам обаче да се видя с моите хора — каза ШГДКП и след четвърт час се насочи към помещенията, където работеше разследващата група.

„Какво става, по дяволите? — запита се Бекстрьом, когато чу оленията в коридора и зърна първата фигура в камуфлажно облекло. — Да не е избухнала война?“

Нюландер застана на вратата и кимна на всички. Все едно нефтен танкер се издигна между две морски вълни. После придърпа Бекстрьом настрана и дори го потупа по рамото.

— Разчитам на теб, Острьом — каза Нюландер. — Погрижи се да го заловят веднага.

— Разбира се, шефе — увери го Бекстрьом и кимна на отражението си в очилата на големия началник. „Благодаря най-покорно, Мутро“, помисли си Бекстрьом.

— Чувствай се напълно свободен да го заловиш още през уикенда — великодушно заяви Нюландер, когато заедно с началника на областното полицейско управление се върнаха на летището. — Момчетата, командировани за задачата, вече са в казармата — уточни той.

— Боя се, че може да отнеме повече време — извика началникът на областната полиция, защото хеликоптерът пусна двигателите и той не чуваше дори собствените си думи. „Защо са ги настанили в казарма? — учуди се той. — Няма ли си домове?“

— Нали имате ДНК? Какво чакате?

Началникът на областната полиция само кимна, защото, изглежда, никой не го чуваше, а и на никого не му пукаше. „Какво става? — разтревожи се той. — Тук, във Векшо? При мен!“

След обяд Бекстрьом мина покрай кабинета на Улсон, защото беше крайно време някой да влее малко разум в главата на този глупак. Червената лампичка на вратата му светеше, но Бекстрьом изобщо не беше в настроение да се прави на деликатен. Почука и влезе.

При Улсон седяха трима колеги от Националния корпус за бързо реагиране, но той не изглеждаше да се чувства комфортно в новата си компания. Тримата мъже бяха облечени в камуфлажни дрехи и си приличаха като три капки вода, макар двамата да бяха с бръснати глави, а третият да си бе подстригал косата съвсем късо. Никой от тях дори не помръдна, когато Бекстрьом влезе в стаята.

— А, ти ли си, Бекстрьом? — Улсон скочи от стола си. — Извинете ни за малко.

Той издърпа Бекстрьом в коридора.

— Какви са тези хора, които ни изпратиха? — Улсон поклати притеснено глава веднага щом вратата се хлопа зад гърба му. — Какво става с шведската полиция?

— Обиск — настойчиво подхвана Бекстрьом. — Крайно време е да претърсим дома на баща й.

— Разбира се — Улсон се усмихна изнурено. — Още не съм успял да стигна дотам, но, моля те, предай на Еноксон да се отбие при мен веднага и ще уредим въпроса.

— Искам и да разпитаме родителите й — продължи Бекстрьом, който нямаше намерение да изпуска удобния случай.

— Разбира се. Трябва вече да са се поокопитили от първоначалния шок. За да има смисъл да ги разпитваме, де — поясни Улсон. — Отхвърли ли версията за маниак, който подбира жертвите си на случаен принцип?

— Линда е загинала от ръката на човек, когото е познавала. Пък ще видим колко е бил луд.

Улсон кимна.

— Предай на Еноксон да слезе в кабинета ми при първа възможност — повтори той с почти умолителна нотка в гласа.

Бекстрьом завари Еноксон в бяла престилка и с латексови ръкавици. Щом видя Бекстрьом, криминалният експерт веднага си свали ръкавиците, сложи ги върху голямата лабораторна маса и издърпа стол за посетителя.

— Добре дошъл в моя втори дом — усмихна се дружелюбно Еноксон. — Ще пийнеш ли кафе?

— Току-що пих, но благодаря все пак.

— С какво мога да ти бъда полезен?

— Наркотици — кратко отвърна Бекстрьом. „Нека Улсон да се поизпоти.“

Предаде сбито съдържанието на снощния разговор с колегите си.

— Колегата Левин подозира, че убиецът е бил надрусан. Как можем да разберем дали е така?

Според Еноксон имаше добри шансове този въпрос да се установи чрез лабораторен анализ на кръвната проба, взета от ламарината под прозореца. Експертът не беше сигурен каква информация може да се извлече от семенната течност, но пък се

надявал космите от местопрестъплението също да помогнат в изследванията.

— Ако са от главата на извършителя, колегите от Линшопинг ще установят дали е злоупотребявал с канабис, да речем. Ако го е правел редовно.

— Ами ако се е дрогирал само преди нападението над Линда?

— Съмнявам се да проличи в пробата — поклати глава Еноксон.
— Какви наркотици е приел според теб?

— Амфетамини или нещо подобно.

— Аха. Мнозина от нас искат да разберат повече за тази подробност — каза Еноксон, без да уточнява какво точно има предвид.

— Обещавам да проверим пробите. Колкото до Линда, сутринта получихме резултатите от съдебно-химическата лаборатория — продължи експертът и прехвърли пачка книжа върху голямата маса. — Ето ги. — Еноксон вдигна един документ.

— Слушам те.

— Нула цяло и десет промила алкохол в кръвта и нула цяло и двайсет в урината. Преведено на нормален език, това означава, че Линда е била леко подпийнала в клуба, но непосредствено преди смъртта си е била, общо взето, трезва.

— И нищо друго? — Бекстрьом се надяваше жертвата и убиецът да са приели еднакъв наркотик.

— Нищо — поклати глава Еноксон. — При така наречения скрининг за медикаменти в кръвта не са открити никакви лекарства, а тестовете за наличие на канабис, амфетамини, опиати и кокаинови метаболити в урината дават отрицателен резултат — прочете Еноксон през очилата, кацнали на върха на носа му. — Ако използвам професионалния жаргон на колегите от Наркотичния, в нощта на убийството Линда е била чиста — обобщи Еноксон.

„Е, човек не може да има всичко“, опита се да се утеша Бекстрьом.

— Още нещо... Имаш ли време?

— Разбира се — кимна Еноксон.

— Кой е той — убиецът?

„Не бързай — додаде наум Бекстрьом. — Улсон ще почака.“

— Мислех, че това влиза в твоите задължения, Бекстрьом — отвърна уклончиво Еноксон. — Имаш предвид обувките, нали?

Предполагаш, че е бил познат на Линда?

— Да.

— Разбирам. Но на мен този тип ми се струва пълен психопат. Нима Линда би държала подобен човек в обкръжението си?

— Не пречи да обмислиш тази версия — великодушно отговори Бекстрьом. „Как не се научиха!“

— Тази история е наистина ужасна — призна Еноксон и придоби крайно угрижен вид. — Дори аз се чувствам разстроен, макар че съм виждал какво ли не.

— Нашата обща позната Лу ще има доста работа — доволно отбеляза Бекстрьом.

— Да, положението е критично — установи Еноксон. — Май започвам да остарявам, но ако човек не може дори да погледне снимки от местопрестъпление, криминалистиката определено не е за него. Който се страхува, не прави качествени снимки, а фотографирането на местопрестъплението е наше задължение — додаде той.

— Прав си.

„Че кой се е засилил в днешно време да работи като криминалист?“

— На малцина от нас е дадено свише да търсят утеха и наставление от Господ — усмихна се меко Еноксон.

— Значи, чул си, а? — ухили се Бекстрьом. — Благодаря за идеята.

— Положението не е никак добро — въздъхна Еноксон. — Какво стана с печата на изповедта? Ние, хората, знаем само донякъде — това не е пряк цитат от Библията, а е препратка към тринайсета глава от Първото послание на апостол Павел до коринтяни^[1]. Това вероятно го знае всеки истински смоландец, но необходимо ли е ние, полицаите, да изложим на показ всички откъслечни познания, с които сме се сдобили? Ела да ти покажа за какво говоря.

Еноксон стана, приближи се до настолния си компютър и започна да щрака по клавишите със скорост на четирийсет години помлад киберманиак.

— Това е един от най-разпространените ни нощни вестници — поясни той и посочи екрана. — Поместили са всички ужасии, които дори най-жълтите издания не посмяха да публикуват. Доколкото ми е известно, собственикът е един и същ. „Удушена с вратовръзка на баща

си“ — прочете Еноксон. — Това гласи заглавието, а в статията се говори за всичко, което обсъждахме на вчерашната ни среща. Включително за обувките. Макар че май са пропуснали да споменат, че обувките са оставени на поставката. Сигурно им се е сторило прекалено скучно. — Еноксон въздъхна отново и изключи компютъра.

„Какъв си ми философ, Енок“, помисли си Бекстрьом.

— Да не забравя — Улсон иска да говори с теб във връзка с обиск в дома на бащата на жертвата — добави на излизане Бекстрьом.

„Мина по мед и масло“, радваше се той. Влезе при приятеля си Роге и му каза, че е крайно време да разпитат родителите на Линда, и то по стандартния изчерпателен начин.

— В такъв случай най-добре да се заема аз — заключи Рогершон.

— Трябва да проверим и с кого е общувала. Интересуват ни всички, които е познавала, дори да са се виждали с нея само веднъж. Да лапнат памучето навреме, че после да не се наложи да събираме лигите на целия град — обясни Бекстрьом. — Майката, бащата, приятели, състудент, познати — нейни и на семейството, — съсед, учители, служители в управлението, всички клиент в нощния клуб в петък. Дори онези, които предпочитат рокли, макар отпред нещо да им сгърчи. Сещаш се — Бекстрьом си пое дъх.

— Да. Няма нужда да вземаме ДНК от майка ѝ. А колкото до пробите, трябва да осигуриш подкрепление на колежката Сандберг.

— Предложения? — попита Бекстрьом с шефски маниер.

— Кнютсон, Торен или и двамата. Ясно е, че не са гении, но поне си вършат много съвместно работата.

„Трябва да действаш с каквото ти се намира подръка — помисли си Бекстрьом. — Не беше ли казал същото Исус на приятелите си, когато им раздавал риба и хляб?“

— Имаш ли минутка? — попита Ана Сандберг четвърт час по-късно и изглежда въпросително Бекстрьом, полускрит зад грамади от книжа върху бюрото.

— Разбира се — отзова се услужливо той и ѝ посочи свободен стол. „Кой ще откаже на жена с толкова готини цици?“

— Чувам, че ще получа подкрепление — подхвана Ана и прозвуча горе-долу като своя колега и началник комисар Улсон.

— Точно така — кимна Бекстрьом. „А ще може ля усмивка?“

— Но искаш да продължавам да работя по профила на Линда и близкото ѝ обкръжение, нали? Или възнамеряваш да възложиш задълженията ми на другиго? — Тя го изгледа предизвикателно.

— Не, разбира се. Торен и Кнютсон ще ти помагат. Те са много приятни момчета. Дръж ги изкъсо, а ако ти правят проблеми, обади ми се да им дърпам ушите.

„Май ще трябва да проведе разговор за равнопоставеността между половете“, помисли си Бекстрьом.

— В такъв случай съм доволна. — Ана стана. — Изключваш ли напълно вероятността Линда да е станала жертва на някой психопат?

— Чак да я изключвам... — уклончиво отвърна Бекстрьом и сви рамене. — А, да не забравя. Нали ми обеща органайзера ѝ? Нали не си го забравила?

— Веднага ще го получиш — отвърна Ана и си тръгна.

„Сега пък за какво се цупи?“, недоумяваше Бекстрьом.

Съвсем обикновен черен органайзер в навярно не толкова обикновен червен кожен калъф с името на притежателната, Линда Валин, гравирани със златни букви в долния десен ъгъл. Подарък от баща ѝ, предположи Бекстрьом, и започна да прелиства бележника в търсене на мъжки имена. Половин час по-късно приключи.

В органайзера откри всичко, което се очакваше да има в един органайзер: кратки записки за срещи, уроци, лекции и упражнения в школата; няколко уговорки във връзка с лятната ѝ работа в управлението, която започнала след Мидсомар^[2]. От записките ѝ личеше, че много пъти е оставала в жилището на майка си. Бекстрьом откри кратко описание на пътуване до Рим заедно с приятелка и съученичка на Линда — „Кайса“. Двете бяха посетили италианската столица за два дни в началото на юни. В дневника нямаше нито твърде лични, нито компрометиращи факти. Най-често се споменаваха баща и: „татенцето“ или просто „тате“. След екскурзията до Рим веднъж го бе нарекла „баща ми“, но само две седмици по-късно се бе върнала на „тате“. Най-близките ѝ приятелки се казваха Йени, Кайса, Анкан и Лота. Предпоследните ѝ записки датираха от четвъртък, 3 юли, тоест отпреди седмица. Линда споделяше, че ще работи между девет и пет и заедно с Йени имат планове за вечерта. „Купон?“ Последните ѝ записки — със същото мастило и почерк — явно бяха направени също в четвъртък. Те касаеха работното ѝ време в петък: от 13,00 до 22,00.

Срещу събота и неделя Линда беше теглила непрекъсната черта — знак, че ще бъде свободна.

„Ако, разбира се, не се е случило нещо междувременно — помисли си Бекстрьом, който внезапно се почувства необяснимо потиснат. — Стегнй се, момче!“, каза си той и се изправи на стола.

В записките за месец януари прозвището Нопе се споменаваше на четири места. Бекстрьом обаче знаеше, че това е галеното име на бившето й гадже, и не обърна особено внимание на факта, че същият този Нопе явно си бе навлякъл гнева на Линда до степен да заслужи единствената негативна емоционална оценка в целия й дневник: „Нопе винаги си е бил пълен боклук!“, бе установила бившата му приятелка в понеделник, 13 януари.

У Бекстрьом възникна само един въпрос. Всъщност не беше нещо особено, но той предпочете да се консултира, преди да приключи днешния работен ден и да тръгне към хотела. „По-добре обаче тя да дойде при мен, вместо обратното, все пак аз съм шефът“, реши той и се пресегна към телефона.

— Благодаря за услугата — усмихна се дружелюбно Бекстрьом и подаде органайзера на колежката Сандберг.

— Откри ли нещо интересно, което да ми е убягнало?

„Какво й става? Продължава да киселее“, помисли си Бекстрьом.

— Едно нещо ме озадачи — призна той.

— Кое?

— Виж какво е написала под събота, 17 май — Националният празник на норвежците — Бекстрьом кимна подканящо към бележника.

— Добре — кимна колебливо Ана и прелисти на въпросната страница. — „Роналдо, Роналдо, Роналдо, магическо име“ — прочете тя на глас.

— Роналдо — удивителен знак, Роналдо — удивителен знак, Роналдо — удивителен знак. Магическо име — въпросителен знак — поправи я Бекстрьом. — Кой е Роналдо?

— Аха, сега разбирам — лицето на Ана неочаквано разцъфна в усмивка. — Сигурно става дума за онзи футболист, който е страшно талантлив. В деня, когато го е написала, Роналдо сигурно е играл в някой мач от Лига Европа. Колегите от техническата провериха случая. Ако не ме лъже паметта, тогава май отбелязал три гола. Доколкото си

спомням, още на първата оперативка споменах, че Линда е била една от най-добрите футболистки в Полицейската школа. Мачът е бил излъчен по телевизията. Сигурно го е гледала. Не мисля, че трябва да търсим друг подтекст.

— Хмм — промърмори Бекстрьом. „Леле, колко приказлива стана изведнъж“, помисли си той и в главата му изведнъж изплува предположение, което, уви, му се изплъзна неусетно от езика:

— Да не би да е била лиз-близ?

„О, по дяволите!“, усети се той, но вече беше твърде късно.

— Моля? — Очите на Ана се разшириха. — Каква да е била, каза? Как я нарече?

— Хубаво момиче, не е имала много гаджета, била е силно запалена по футбола, имала е много приятелки. Дали не е била лесбийка? — преведе Бекстрьом. „Откъде да знам кое название са възприели?“

— Тук вече прекаляваш, Бекстрьом — отвърна разгорещено Ана, без изобщо да се интересува от служебната йерархия. — Самата аз съм играла футбол. Имам мъж и две деца. Какво общо има спортът със сексуалната ориентация? — попита тя и го изгледа разгневено.

— В подобни случаи сексуалният живот на жертвата винаги е свързан с убийството — отвърна Бекстрьом, но по изражението й разбра, че тя няма да отстъпи, и вдигна отбранително ръка. — Забрави, Ана. Да оставим тази тема.

— Дано успея — тросна се тя, взе органайзера и си излезе.

„Тук има нещо гнило — продължаваше да се съмнява Бекстрьом, извади химикалка и лист хартия. — «Роналдо! Роналдо! Роналдо!» и отдолу «Магическо име?». Дявол знае какво е имала предвид! — Бекстрьом продължаваше да се взира в току-що написаното. — Крайно време е да се прибера в хотела. Преди вечеря ще полегна, а може и да обърна една-две бири.“

— Виж какво открих в органайзера й — Бекстрьом хвърли бележката към Рогершон след няколко часа и няколко бири. — Написала го е на седемнайсети май тази година.

— „Роналдо, Роналдо, Роналдо, магическо име“ — прочете Рогершон. — Сигурно става въпрос за онзи футболист, а? Гледала е мач по телевизията. Нали знаем, че с била много запалена по футбола? Защо това те учудва?

— Зарежи — поклати глава Бекстрьом. „Все едно“, помисли си той.

[1] В тринайсета глава от Първото послание на апостол Павел към коринтяни се казва: „Защото донейде знаем и донейде пророчествуваме“. — Б.пр. ↑

[2] Мидсомар — средата на лятото. По нашему — Еньовден. — Б.пр. ↑

Векишо, петък, 11 юли — неделя, 13 юли

Сутрешната оперативка кръжеше около старо полицейско клише, доказало надеждността си дори по-често от тезата, че убиецът обикновено се появява на погребението на своята жертва. Обърканото, почти паническо поведение на извършителя, за което свидетелстваха оставените улики, говореше, че убиецът на Линда вероятно е извършил и други престъпления във връзка с убийството; съпътстващи деяния, извършени близо до известното местопрестъпление — непосредствено преди или след убийството на Линда.

Криминалните инспектори Кнютсон и Торен провериха в базата данни всички случаи на сигнали за престъпления, подадени от граждани, всички рапорти за намеса на полицията и дори всички глоби за неправомерно паркиране в града през периода от сряда, втори юли, до вторник, осми юли. Глобите се брояха на пръст. Повечето собственици на автомобили бяха заминали на почивка с колите си; повечето служители, контролиращи зоните за паркиране — също. В квартала, където се намираше жилището на майката на Линда, нямаше данни за нито един глобен собственик на автомобил през седмицата, която интересуваше полицията. Всъщност там контролните органи едва ли имаха работа, защото повечето хора с апартаменти в района разполагаха с частни гаражи. През въпросната седмица обаче бяха постъпили данни за общо 102 престъпления: 13 кражби на велосипеди, 25 грабежа или дребни кражби в големи магазини и бакалници, 10 домови кражби вкъщи, офиси и административни сгради, 10 разбити автомобили, 5 прояви на хулиганство срещу автомобили, 2 кражби на автомобили, 4 измами, 1 злоупотреба, 2 случая на злоупотреба с чуждо доверие с един и същ потърпевш, 3 данъчни престъпления, 10 груби нарушения на правилата за улично движение, от които 5 случая на шофиране в нетрезво състояние, и 17 случая на насилствени престъпления: 8 побоя, 7 случая на заплахи или тормоз и един случай на физическа агресия срещу служител на реда. Половината от тези

престъпления бяха породени от семейни разпри и размяна на удари, една четвърт — от скандали между позната, а останалата една четвърт се бяха разиграли в непосредствена близост до нощния клуб на Градския хотел. И, разбира се, за да станат седемнайсет общо, в броя им се включваше и убийството на курсантката Линда Валин, извършено в ранните часове на петък, четвърти юли.

„Този град може да съперничи на Чикаго“, помисли си Бекстрьом и въздъхна.

— Някое престъпление, което да привлече по-специално внимание? — попита той, опитвайки се да не издава равнодушието си.

— Престъплението, извършено в най-голяма близост до апартамента на Линда, е автомобилна кражба. Откраднат е стар сааб — от паркинг в квартал Хьогсторп в южното подножие на гората, намираща се на изток от местопрестъплението. Близко до шосе 25 към Калмар — обясни Кнютсон.

— Най-често крадената кола в страната — притече се на помощ Торен. — Говоря за старите сааби — уточни той.

За жалост, обаче възникнало несъответствие: кражбата на автомобила била съобщена в полицията чак в понеделник, или три денонощия след убийството.

— Проклетникът сигурно си е спретнал лагер в тази гора. Възползвал се е от възможността да си напече шкембето и да се топне в някое поточе — предположи Бекстрьом и забеляза няколко усмивки сред присъстващите.

— Ние, разбира се, проверихме дали датата на съобщаване съвпада с датата на самото престъпление — продължи Торен. — Ерик се обади на собственика — Торен кимна към Кнютсон.

— Според собственика колата си била на мястото през почивните дни. Един съсед му казал. Тон е пенсиониран пилот впрочем: собственикът, не съседът. А онзи по това време бил на село. Саабът била старата му кола, в момента карал нов мерцедес. Но какво общо на практика има това със случая?

„И аз се питам същото. Какво, по дяволите, общо има това?“

— Няма ли друго? — поинтересува се Бекстрьом и въздъхна наум.

— Няма — отвърна Торен.

— Ако искаш, ще отидем и по-далеч — услужливо предложи Кнютсон.

— Зарежете тази работа. Имаме по-спешни задачи. Защо продължавате да киснете тук? — попита той и огледа групата си. — Срещата приключи. Забравих ли да ви кажа? Захващайте се с нещо полезно, а ако нямате друга работа, погрижете се да вземете проба от всички кандидати в списъка.

Бекстрьом стана от мястото си. „За нищо не стават — ядосваше се той. — Пък и тази жегата... Става непоносимо горещо, а до първата бира за деня остават поне осем часа.“

Същия предобед Еноксон и един от колегите му извършиха обиск в стаята на Линда в дома на баща ѝ. Имението му се намираше в околностите на Векшо. Дори комисар Улсон присъства, макар Еноксон да се беше опитал най-деликатно да го отклони от намерението му.

— По-добре да останеш в управлението, където си по-нужен — му беше казал Еноксон. — А за обиска не се притеснявай, Бенгт. С колегите ще се справим.

— Предпочитам да дойда с вас — настоя обаче Улсон. — Познавам бащата отпреди. Тъкмо ще си поговоря с него и ще проверя как се чувства.

„На хубаво местенце живее Линда — мина през ума на Еноксон, когато мъжете влязоха в просторния коридор на имението. — Или, по-точно, е живяла Линда, когато не е била в града при майка си, защото е искала да учи до късно или да излезе да се забавлява из Векшо.“

— Хенинг Валин — представи се бащата на жертвата, когато ги посрещна. Само им кимна и дори не пое протегнатата ръка на Улсон. — Аз съм бащата на Линда, но това вие вече го знаете.

„Линда явно е приличала на баща си“ — прецени Еноксон. Висок, с елегантно телосложение, рус, господин Валин младееше за шейсет и петте си години, макар изражението му да свидетелстваше за душевна покруса.

— Благодаря ти за съдействието — каза Улсон.

— Честно казано, не разбирам каква работа имате тук — отвърна Хенинг Валин.

— Рутинна процедура — обясни Улсон.

— Знам. Вечерните вестници вече ме информираха. Искате да огледате стаята на Линда, нали? Ето ви ключа — продължи той и го

подаде на Еноксон. — Последната врата откъм езерото в този коридор — той извъртя глава, за да покаже нагледно. — Като свършите, заключете и ми върнете ключа.

— Имаш ли... — подхвана Улсон.

— Ако ви дотрябвам, ще бъда в кабинета си — делово обясни Хенинг Валин.

— Точно за това исках да те питам. Имаш ли две минутки?

— Две минути — повтори Валин, погледна часовника си и тръгна по стълбите към горния етаж, без да се обръща.

Улсон го последва, спазвайки дистанция от две крачки зад него.

Вратата към стаята на Линда беше заключена — най-вероятно от баща ѝ. Завеси закриваха двата прозореца към брега на езерото. Стаята тънеше в полумрак.

— Какво ще кажеш да разтворим завесите? — попита колегата на Еноксон.

— По-добре да направим, както предлагаш, вместо да пускаме електричеството — отвърна шефът на криминалните експерти. „Баща ѝ или негови служители вече са се постарали да разчистят.“

— Линда е имала стая, по-голяма от стаите на цялата ми челяд, взети заедно — установи колегата му, след като разтвори завесите и в помещението нахлу дневна светлина. — Явно е била много подредено момиче — добави той. — Стаята на по-голямата ми дъщеря никога не е изглеждала така.

— Бащата явно има някаква възрастна помощница. Трябва да говорим с нея.

„Тук е не просто подредено — помисли си Еноксон. — Не бих се учудил, ако леглото е застлано с чисти чаршафи. А вещите върху бюрото на Линда са подредени с почти педантично усърдие. Дори възглавниците върху дивана не са поставени небрежно, а като за снимка в списание за интериорен дизайн. Това вече не е стаята на Линда — съобрази Еноксон, — а неин мавзолей.“

— Открихте ли нещо интересно? — попита Улсон, след като два часа по-късно се качиха в служебната кола, за да се приберат в управлението.

— Какво имаш предвид? — попита Еноксон.

— Лични вещи например — колебливо отвърна Улсон. — По думите на баща ѝ Линда не си е водела дневник. Или поне той не знае

за съществуването на такъв дневник — уточни той.

— Ясно.

— Никак не ми се вярва да ни лъже за подобно нещо. Най-вероятно Линда изобщо не е имала дневник. Самият аз имам две деца и нито едното не си води дневник. Впрочем проверихте ли компютъра й?

„Как изобщо намира сили“, помисли си Еноксон.

— Да — отговори другият колега, защото Еноксон изглеждаше, все едно не е чул въпроса. — Проверихме компютъра й, проверихме за отпечатъци и огледахме харддиска. Всичко е под контрол.

— И открихте ли нещо интересно? — настояваше да получи отговор Улсон.

— В компютъра ли, шефе? — попита колегата на Еноксон и се подсмихна, защото Улсон седеше на задна седалка в колата.

— Да, в компютъра — повтори Улсон.

— Не — отвърна Еноксон. — И там няма нищо интересно. Извини ме за минутка, Бенгт. — Еноксон извади мобилния си телефон, за да се обади на съпругата си, но най-вече за да накара началника си да млъкне.

— Казвай сега, Енок — Бекстрьом кимна подканващо към криминалния експерт. — Открихте ли дневник?

— Не — усмихна се леко Еноксон.

— Според баща й Линда не си е водила дневник?

— Това го е заявил пред Улсон в прав текст. После ни препоръча да се свържем с майка й. Той нямал намерение да говори с нея. Развели се преди десет години и оттогава почти не са се виждали. Преди развода караниците били ежедневие.

— Аха — кимна съчувствено Бекстрьом. — С някои жени просто не можеш да излезеш на глава.

— Моята съпруга обаче е различна — усмихна се Еноксон. — Говори само за себе си, Бекстрьом.

„Че кой друг да го направи?“, опонира Бекстрьом наум.

Следобед получи обаждане от „Личен състав“ в Стокхолм. С оглед на предстоящите два почивни дни искали да го предупредят, че и той, и Рогершон са на крачка да надвишат допустимото допълнително работно време.

— Имайте го предвид през уикенда — посъветва го служителката. — Иначе може да се наложи да работите безвъзмездно, ако нещата загубят.

— Ние работим в името на обществената безопасност, независимо дали денят е почивен, или работен — отвърна Бекстрьом и добави наум: „За разлика от теб и всички останали мързеливи бюрократи“.

— Но през уикенда едва ли ще се отвори допълнителна работа, нали? Навън е лято, грее слънце. Отпусни му края, Бекстрьом. Иди да се изкъпеш в някое езеро например — не се предаваше служителката.

— Благодаря за идеята — отвърна той и затвори.

„Да се изкъпя? Та аз дори не си спомням какви движения се извършват при плуване.“

Рогершон, от своя страна, приветства предложението на „Личен състав“ без никакви възражения.

— И без това смятах да почивам — обясни той. — Ще отскоча до Стокхолм със служебната кола. Ела с мен — тъкмо ще се поразходим из града. У дома бирата е много по-вкусна, отколкото в тази провинциална дупка.

„Нагарча ти, понеже вече не я пиеш на аванта“, помисли си Бекстрьом.

— Мисля да остана във Векшо — сподели той на глас. — Но ще те помоля за услуга.

— Каква услуга? — мнително го изгледа Рогершон.

— Ето ключовете за гарсоньерата ми — Бекстрьом му подаде ключовете, преди Рогершон да е започнал да се противи. — Моля те да се отбиеш да видиш как е Егон. Дай му малко храна. На бурканчето има етикет с инструкции. Важно е да ги спазиш — предупреди той.

— Нещо друго? Да го поздравя ли от стопанина му? Искаш ли да си поговоря с него и да го изведе на разходка из града?

— Достатъчно е да му дадеш малко храна.

След като се върна в хотелската си стая и възстанови водния баланс в организма си, Бекстрьом се обади на Карин. Макар че през деня на няколко пъти се бе опитвала да се свърже с него, сега тя не вдигна. А Бекстрьом не се числеше към хората, които оставят гласови съобщения. Той извади няколко бири от хладилника и ги придружи с няколко глътки по-силно питие, за да премисли добре ситуацията.

Понеже не му хрумваше нищо по-подходящо, се замъкна към ресторанта. Там не откри нито един от колегите си. Ханс и Фриц сигурно пак се бяха събрали на раздумка в стаята на единия, а малката палавница Сванстрьом най-вероятно бе обрамчила с крака пояса на колегата Левин и я занимаваха съвсем различни неща. „Колко са ограничени!“, раздразнено си помисли Бекстрьом и си поръча голям коняк към кафето, за да активизира мисловния процес в главата си.

Докато Бекстрьом се опитваше да улесни ума си с помощта на ферментирани и дестилирани гроздови зърна, близките на Линда Валин проведоха траурно шествие в нейна памет. Седмица след трагичната ѝ смърт се падаше двацет и първият ѝ рожден ден. Няколкостотин граждани на Векшо се стекоха пред Градския хотел и оттам дружно се отправиха към сградата, където я бяха убили. Вървяха по улиците, които бележеха края на земния ѝ път. Времето не беше подходящо за факли, но пред входната врата на сградата хората наредиха запалени свещи и поднесоха цветя пред голяма портретна снимка на жертвата. Областният управител произнесе кратка реч. Родителите на Линда бяха прекалено съсипани да се включат в траурната церемония, но неколцина полицаи от разследващата група участваха в процесията и заедно с други колеги бдяха никой да не безпокои близките и опечалените. Бекстрьом и колете му от Стокхолм отказаха да се включат не от нежелание да почетат Линда, а защото бяха длъжни да спазват принципно решение, взето преди много години. То гласеше, че служителите в Главен отдел „Убийства“ трябва да се занимават с дейност, пряко свързана със служебните им задължения или задачи. Горедолу по времето, когато кратката церемония приключи, Бекстрьом излезе от бара на хотела. Ужасно му доскуча и като се върна в стаята, се обади пак на Карин. Отново попадна на гласовата ѝ поща. Щом затвори, му хрумна първата конструктивна идея за тази вечер. „Ще си пусна порно — реши Бекстрьом. — Но как да избегна таксата за канала да цъфне върху сметката за моята стая?“

За отговора на този въпрос му трябваха едва четири секунди. „Сигурно заради коняка“, предположи той, слезе на рецепцията, взе ключа от стаята на Рогершон, влезе вътре, хвърли се върху застланото му легло и включи единия от двата порноканала, който според програмата изглеждаше по-обещаващ. Изпи две бири, които беше взел

от стаята си, пресуши бутилка балтийска водка — също от неговата стая, — плюс две половинки от бутилки вино, които по крайно необясними причини се мотаеха в минибара на Рогершон. „И това ако не е живот!“, помисли си Бекстрьом. Така се подреди, че се налагаше да затваря едното си око, за да може да фиксира енергично подскачащото дупе на главната героиня във филма. По едно време заспа. Когато се събуди, слънцето безмилостно напичаше корема му, защото беше забравил да дръпне пердетата. Наближаваше десет часът, а на телевизионния екран се виждаше същото подскачащо дупе, което Бекстрьом си спомняше от снощи, преди да заспи.

Взе си бърз душ, преоблече се с чисти дрехи и слезе в ресторанта да закуси. Там нямаше почти никого.

Завари единствено колегата Левин и малката палавница Сванстрьом, седнали в обичайното сепаре в ъгъла. „Къде са се дянали лешоядите?“, питаше се Бекстрьом, докато си сипваше щедра порция бъркани яйца и кренвирши в чинията. А като си спомни колко изпи снощи, добави и консервирана копърка и шепа болкоуспокояващи таблетки, които съобразителният сервитьор услужливо сложи до солените парчета риба.

— Мястото свободно ли е? — попита Бекстрьом и седна тежко. — Да не би някой да е напръскал тук с отрова срещу плъхове, или просто на мен така ми се ще? — Той посочи празните маси.

— Ако питаш за журналистите, явно не си преглеждал телетекста — отвърна Левин.

— Кажки какво е станало. — Бекстрьом забодде две парчета риба с вилицата си и ги лапна заедно с три хапчета. Поля всичко това с няколко големи глътки портокалов сок и въздъхна шумно с облекчение.

— Късно снощи в Далбю в околностите на Лунд явно е имало голямо сватбено тържество. Точно когато дошъл моментът за танца на булката и младоженеца, се появил бившият ѝ приятел с автоматична карабина в ръка. Изпразнил целия пълнител — обясни Левин.

— И какви са последиците? — попита Бекстрьом. „Невероятно сочни кренвирши! — възхищаваше се той наум. — Забодеш ли ножа, веднага те пръсват мазни капчици.“

— Каквито са винаги в такива случаи. Обадох се на колегите от Малмьо. Булката, младоженецът и майката на булката починали, а двайсетина гости били откарани в болница да ги закърпят, защото ги

ранили заблудени и рикоширали куршуми и различни летящи предмети.

— Цигани — изрече Бекстрьом по-скоро като констатация, отколкото като въпрос.

— Съжалявам, но ще трябва да те разочаровам — отвърна малко сдържано Левин. — Всички замесени са от този край. Самият стрелец — също. Командир на военно звено. Впрочем още не са го хванали.

„Човек не може да има всичко — каза си наум Бекстрьом. — Къде отиде традиционното шведско чувство за хумор?“

— Да те интересува друго? — добави Левин.

— Къде са Ханс и Фриц?

— Вероятно в управлението. — Левин стана и оставя настрана салфетката си. — Понеже с Ева сме свободни, мислим да отидем с колата до морето и да се изкъпем.

— Успех и на двамата — пожела им Бекстрьом. „Да не забравите да поздравите своята съпруга, нейния съпруг и децата“, добави той наум.

Поради липса на по-интересно занимание следобед Бекстрьом се отби в управлението. Вътре цареше много вяла атмосфера. Впрочем какво друго можеше да се очаква в негово отсъствие? Но Кнютсон и Торен седяха чинно зад компютрите си и щракаха енергично по клавишите като надрусани кълвачи.

— Как върви, момчета? — попита Бекстрьом. „Все пак аз съм шефът“, напомни си наум.

— Бива. Благодарим за загрижеността — отговори Кнютсон.

По неговите думи в следствената дейност настъпело известно затишие заради уикенда, но ДНК експертизите вървели по график. Общо проби били взети от петдесетина души. Всички дали проба доброволно, никоя не се възпротивил, а половината вече били изключени от списъка със заподозрени. Експертите в лабораторията в Линшопинг работели под пълна пара и делото „Линда“ се ползвало с приоритет пред много други.

— Резултатите от другите проби ще получим през следващата седмица — обясни Торен. — Всъщност ние непрекъснато изпращаме

нови и нови проби за изследване. Ще го пипнем този негодник, особено ако си прав, Бекстрьом.

„Че какви основания имаме да се съмняваме в това?“, запита се наум Бекстрьом.

— Какво ще правите тази вечер?

„Защото аз нямам почти никакъв избор.“

— Ще хапнем някъде — отвърна Торен.

— На някое спокойно местенце — поясни Кнютсон.

— После може да отидем на кино — продължи Торен.

— В градския салон дават стари филми.

— „Двайсети век“ на Бертолучи.

— Първата част — уточни Кнютсон. — Тя определено е по-интересна. Втората е малко дотеглива. Ти как мислиш, Петер?

„Сто процента са педали — помисли си Бекстрьом. — Каквото и да разправят те и всички колеги за сексуалните им подвизи с жени. Кой нормален мъж, изпратен в командировка, ходи на кино?“

На път към хотела Бекстрьом спря за малко да обърне две бири в едно заведение за бързо хранене и звънна на Рогершон.

— Как е? — попита Бекстрьом.

— Животът е прекрасен, ако питаш мен. Но малкият Егон малко го е закъсал. По-дългата версия ли предпочиташ, или по-кратката?

— По-кратката.

„Какви ги говори той, по дяволите?“, сепна се Бекстрьом.

— Щом искаш по-накратко: вдигнал е веслата, приключил е с плаването, както се казва.

— Какви ги говориш? — възкликна разтреперан Бекстрьом.

„Егон!“

— Заварих го с коремчето, обърнато нагоре. Побутнах го, но той не се помръдна — обясни Рогершон.

— Какви ги говориш?! И какво направи?

— Изхвърлих го в тоалетната и пуснах водата. Какво друго да направя? Да го изпратя за аутопсия в Съдебна медицина?

— От какво може да е умрял? — недоумяваше Бекстрьом. — Оставих му предостатъчно храна.

— Може да се е депресирал — засмя се глухо Рогершон.

В събота вечер Бекстрьом почете паметта на Егон с нощно бдение. Проспа закуската и с последни сили се дотътри за обяд.

Скръбта му се поуталожи и следобед той направи нов опит да се свърже с Карин, но и този път попадна на веселия глас, подканящ го да остави съобщение.

„Накъде, по дяволите, отива този свят? — зачуди се Бекстрьом и отвори поредната кутийка с бира. — Хората сякаш изобщо нехаят за другите. И определено не ги е грижа за едно най-обикновено ченге“ И за капак на всичко тази кутийка беше последната.

Рано сутринта в деня на френския национален празник, четиринайсети юли, началникът на Главна дирекция „Криминална полиция“ се обади на шефа на областното управление във Векшо и се държа много нахално.

Шефът на областното управление всъщност стана рано, закуси, разгъна удобен шезлонг под приятната сянка зад красивата вила, подпря го на високия каменен цокъл, настани се и най-спокойно започна да чете вестника си, докато отпиваше от чаша с домашен малинов сок с много лед. Долу, на кея, съпругата му се беше проснала като писия и си печеше гърба. „Жените и мъжете сме толкова различни“, помисли си с умиление той и в същия миг мобилният му телефон звънна.

— Обажда се Нюландер — сухо се представи началникът. — Открихте ли го?

— Разследването тече с пълна сила, но при последния ми разговор с колегите още не го бяха заловили.

— По улиците на Сконе се разхожда психопат със зареден автомат. Изпратих всички налични барети да го хванат. Без да се усетим, попаднахме в ситуация „код червено“. И понеже ти и така наречените ти колеги явно още не сте си размърдали задниците, ще се наложи да направя още едно преразпределение, за да изпратя хората ми във Векшо.

— Разбирам те, но в момента... — понечи да се оправдае областният началник.

— Направихте ли си поне труда да проверите дали извършителят е един и същ? — прекъсна го ШГДКП.

— Не те разбирам.

— Толкова ли е трудно да схванеш какво те питам? — изръмжа Нюландер. — Разстоянието между Лунд и Векшо не е голямо, а в света, в който аз живея, убийства в толкова близки градове са доста съмнително съвпадение.

— Убеден съм, че някой от колегите е проверил дали има връзка — отвърна областният началник. — Ако искаш...

— Острьом там ли е? — попита неочаквано ШГДКП.

— Тук ли? — попита областният началник. „Сигурно има предвид Бекстрьом — предположи той. — Но какво ще прави той във вилата ми?“ — Не — отговори той. — Аз съм извън града. Просто съм си взел телефона — уточни той.

— Извън града ли?

— Да — потвърди областният началник, но преди да продължи, чу сигнала за свободна линия.

Кнютсон и Торен явно не бяха прекарали целия уикенд в киното. След сутрешната оперативка се появи в кабинета на Бекстрьом да му съобщят последните си находки.

— Замислихме се над думите ти, че не е изключено убиецът да е от нашите редици, Бекстрьом — подхвана Кнютсон.

— Или бъдещ колега.

— Давайте по-направо — подкани ги Бекстрьом. „Пълни идиоти!“

Според Кнютсон и Торен теорията за полицаи съвсем не била лишена от основания. Американските криминални хроники сочели, че голяма част от тамошните серийни убийци примамвали жертвите си, представяйки се за служители на реда. Според същите източници най-известният маниак в съвременната криминална история бил Тед Бънди.

— Няма по-сигурен начин да спечелиш доверието на младо момиче — каза Кнютсон.

— От това, да се представиш за полицаи — поясни Торен.

— Предлагам да започнем с истинските полицаи, които имат криминални прояви. Така поне ще се убедим, че версията за мним колега, вмъкнал се в дома на бъдещ колега посред нощ, е доста несъстоятелна — додаде кисело Бекстрьом. „Кретени такива!“

И сред истинските полицаи имало доста съмнителни типове. Ако човек се върнел малко по-назад във времето, обясниха Ханс и Фриц, нямало как да пропусне печално известния в цяла Швеция убиец в Хурва, или Туре Хедин, полицаи, който убил единайсет души, след

като го отстранили от работа след постъпило оплакване от приятелката му, че я закопчава с белезници.

— Ти сигурно си спомняш този случай, Бекстрьом. Убийствата са станали по твое време, през 1952 година — невинно предположи Кнютсон.

— Хайде да се придържаме към настоящето — раздразнено настоя Бекстрьом.

— В такъв случай разполагаме с имената на десет настоящи и бъдещи колеги — обобщи Торен и му подаде списък, набран на компютър.

— Шестима от тях са били в клуба през нощта, когато убиха Линда — допълни Кнютсон. — Тримата са колеги, а другите трима — курсанти. Двама от тях се явиха, дадоха ДНК проба и вече са във от подозрение.

— Имената им са зачеркнати и отбелязани отстрани с чавка — поясни Торен.

— Но ги включихме в списъка, за да е пълен.

— Все тая. А другите четирима? Защо не сте им взели проба?

Кнютсон и Торен не можеха да отговорят на този въпрос. Съдейки по кратките разпити, които колежката Сандберг провела с всички тях, в три часа, когато убиецът се появил в жилището на Линда, те се намирали в клуба. В показанията си единственият непроверен чрез ДНК курсант заявил, че си е тръгнал оттам малко след четири. Бил сам и директно се прибрал вкъщи в трезво състояние. Колкото до тримата колеги от списъка, те останали, докато заведението затворило. Сбогували се пред изхода и всеки тръгнал към дома си. Като се остави настрана дали са били пияни и така нататък, тримата излезли от заведението някъде към пет часа.

— Да ме вземат дяволите! Те да не са педали? — възкликна бурно Бекстрьом.

— Какво имаш предвид? — попита Торен.

— Така е поне според разпитите — обади се Кнютсон. — Тоест те твърдят, че са си тръгнали в пет призори.

— Четирима колеги си тръгват заедно от нощен клуб? Вие двамата малоумни ли сте?

— Единият е курсант. Той си е тръгнал пръв — уточни Торен. — Но разбирам какво имаш предвид.

— На мен такова нещо никога не ми се е случвало — подчерта Кнютсон. — Но тук все пак сме във Векшо.

— Не се и съмнявам. Да ви питам друго... — подхвана Бекстрьом. — Покажете ли този списък на Сандберг?

Съдейки по едновременно и ритмично поклащащите им се глави, Кнютсон и Торен не го бяха показали. Основната причина за това се кореняла в останалите четири имена в списъка.

— Те какви са ги надробили? — попита Бекстрьом и хвърли око на списъка. Нито едно от имената не му звучеше познато.

Кнютсон поясни, че те представлявали своеобразен миш-маш. Първият работел в „Охранителна полиция“ в съседната община, но на няколко пъти го командировали във Векшо като инструктор по стрелба в Полицейската школа. Преди две години една от курсантките подаде оплакване срещу него заради сексуален тормоз: писма и телефонни обаждания с обичайните неприлични предложения. Само месец по-късно обаче оттеглила оплакването и напуснала школата. Когато колегите от „Вътрешно разследване“ се свързали с нея, отказала да сътрудничи и разследването срещу инструктора по стрелба било прекратено. Той въпреки продължил да работи в школата и до месец май бил на стрелбището.

— Описват го като много ценен колега и добър инструктор — обясни Кнютсон. — Но е ясно, че... — той сви рамене.

Случаят с втория местен полицай, срещу когото подаде оплакване, датирал отпреди пет години. Тогава съпругата му, вече бивша, го обвинила в домашно насилие. После обаче оттеглила оплакването и историята отшумяла.

— Все пак го отстранили от служба за около месец, докато траело разследването. Но после с помощта на профсъюза си издействал парично обезщетение от работодателя. Впрочем вече са разведени. Говоря за полицаия и съпругата му — додаде Торен.

— И с какво се занимава той в момента? — попита Бекстрьом. „Всички жени са еднакви.“

— Върнал се е на работа, естествено — отвърна Кнютсон с изненада.

— Следващият! — нареди Бекстрьом. „Радвам се да го чуя.“

Третият колега работел през свободното си време като треньор на младежки отбори по футбол, хокей, хандбал и хокей на трева. На

млади години самият той бил изявен отборен състезател. Участвал в националното първенство по футбол на Швеция, играл хоккей на лед във втора дивизия. Та въпросният поел футболен отбор с девойки на възраст между 13 и 15 години. Родителите на едно от момичетата подали оплакване срещу него, задето неколкратно разголил интимните си части пред дъщеря им. Случило се в съблекалнята след тренировка по време на едноседмичен тренировъчен лагер, на който присъствали и част от родителите на футболистките.

Историята се разчула бързо и дори се озовала на афишите на жълтите издания. Но разследващите не успели да намерят доказателства за провиненията на треньора и не се стигнало до процес. Момичето, което го обвинило в тормоз, напуснало отбора и заедно с родителите си се преместило в друг град. Уличеният в сексуален тормоз катета и треньор прекратил треньорската си кариера въпреки силната подкрепа от страна на младежи и родители. След повече от половин година в болнични той все пак се върнал на работа в управлението и в момента заемал длъжност със строго административни функции.

— Много тъжна история — отбеляза Торен. — Наложило се да му отнемат служебното оръжие заради опасения, че може да се застреля, след като жена му го напуснала и отвела децата.

— Последният? — попита Бекстрьом. „Така, значи — помисли си той. — Жена му отвела децата.“

— Последният е един малко по-просто устроен колега, ако мога да се изразя така — подхвана Кнютсон с истинско оживление. — Накратко, преди две години годеницата му подаде оплакване срещу него. Тогава работела във фризьорски салон в Алвеста на няколко мили оттук. Както се казва, не е била единствената, пострадала от него. Колегите му лепнали прякора Карлсон Секса или Кале Секса.

— Името му е Карл Карлсон — поясни Торен.

— И с какво е ядосал годеницата си? — поинтересува се Бекстрьом. „Явно е готин тип.“

— Според потърпевшата колегата Карлсон я закопчавал с белезници, докато правели секс, и то със служебни белезници — обясни Кнютсон.

— Кошмар! — ухили се Бекстрьом. — Няма ли е лични?

Кнютсон и Торен обясниха, че това не личало от предварителното разследване, в което и те взели участие. Там се споменаваха само полицейски белезници. Впрочем разследването било прекратено. Фризьорката се преместила в Гьотеборг и по последни данни отворила собствен салон и се сгодила за друг. За всеобщо учудване колегата Карлсон я последвал половин година по-късно и в момента работел в участъка в гьотеборгското предградие Мьолндал.

— Разговарях с колега от Гьотеборг, който знаеше отлично кой е Карлсон Секса. В момента нашият човек работел в патрулните коли и продължавал да се подвизава под прозвището Кале Секса. Не е изневерил на името си, така да се каже.

— И какво е правил през лятото? Освен че е чукал в несвяст? — попита Бекстрьом.

— Взел си е отпуск около Мидсомар — отвърна Торен.

— Веднага да лапне памучето — нареди Бекстрьом. — Не ми звучи като тип, когото Линда би харесала, но по-добре да направим една излишна проверка, отколкото да допуснем фатален пропуск. Искам да вземете проби и от четиримата в кръчмата — добави той. — Също от инструктора по стрелба, от домашния насилник и от екхибициониста. Всички да дадат проба. Изобщо не ми пука какво мисли по въпроса мадам Сандберг... И още нещо — спря ги Бекстрьом, преди да са се изнизали от кабинета му. — Погрижете се да вземете проба и от онзи дебел поляк.

— Колегата Левин се е нагърбил с този въпрос. Измислил е как да убеди прокурора — обясни Торен.

„Левин? — изненада се Бекстрьом. — Сигурно онази палавница Сванстрьом го е насъскала.“

След неприятния разговор с шефа на Главна дирекция „Криминална полиция“, началникът на управлението във Векшо поседя известно време, потънал в размисли. Нюландер явно съвсем беше излязъл от релси. След като умува още няколко минути по въпроса, той слезе до пристана да види как е жена му.

— Да не заспиш на слънце, скъпа? Нали си сложи слънцезащитен лосион? — попита загрижено той.

Жена му само махна с ръка и поклати глава. „Бедничката, изглежда скапана“, помисли си той.

Обади се на Улсон да го пита дали са проверили за евентуална връзка между трагедията, разиграла се в Сконе, и зловещото убийство във Векшо. Улсон окачества обаждането му като забавно съвпадение, защото той тъкмо възнамерявал да звънне на началника и да го осведоми, че още сутринта се свързал с колегите от Сконе, за да поиска повече информация. Очаквал подробни сведения до края на деня.

— Радвам се да го чуя — отвърна началникът.

„Улсон е непоклатим като скала — помисли си той, след като затвори. — Като една от онези одялани от природните сили скали на остров Готланд, макар че е смоландец. Той стоически изтърпява всички стихии“, помисли си началникът на областното управление във Векшо с почти поетическо вдъхновение.

Бекстрьом повика в кабинета си колежката Сандберг, макар че тя беше започнала да му омръзва.

— Заповядай, седни — подкани я той и ѝ посочи свободен стол. — Искам да вземем ДНК проби от колегите, които са били в нощния клуб, и от онзи курсант.

Сандберг, разбира се, имаше възражения. „Всички жени са еднакви“, помисли си Бекстрьом. При по-внимателно заглеждане и този екземпляр започна да му изглежда поувиснал оттук-оттам.

— Нито един от тях не е излизал от заведението преди четири часа сутринта — поясни Сандберг. — Ще се убедиш в това, ако прочетеш протоколите за разпитите ми. Освен това през онази вечер аз бях в клуба и разговарях и с четиримата. Когато си тръгнах към четири, тримата колеги останаха в заведението, а курсантът си тръгна малко по-рано. Преди това мина дори да ми каже чао.

— Аха, ясно — кимна умислено Бекстрьом. — Но не разбирам какво общо има това с нашия случай.

— Според обсъжданото на сутрешната оперативна и ти, и Еноксон споделяте мнението, че извършителят се е появил в дома на Линда някъде към три през нощта — установи Сандберг.

— Не можем да сме сигурни — възрази Бекстрьом. — Чичо доктор се ограничи със заключението, че жертвата е починала между три и седем.

— Но нали убиецът се е омел при идването на пощальона в пет?
— не се предаваше тя. — Ако е дошъл в дома й след четири, не би имал време да извърши всичките гадости, които установихме.

— Не сме сигурни кога е напуснал местопрестъплението. Досега всичко е само в сферата на предполагаемото. Погрижи се всички да дадат проби. Доброволно и възможно най-скоро.

— Разбрано, Бекстрьом — кимна Сандберг и го изгледа сърдито.

— Чудесно. Ще ни трябват и пробите на още трима.

„Колегите от Гьотеборг ще вземат проба от онзи сексохолик“, реши той.

— На кои трима? — погледна го напрегнато Сандберг.

— На Андершон, Хелстрьом и Клаесон — изброи Бекстрьом. — Имената говорят ли ти нещо?

— Боя се, че може да възникне сериозен проблем. Надявам се, осъзнаваш, че съществува голям риск Клаесон да посегне на живота си, ако го въвлечем в тази история.

— Точно затова е най-добре да му дадем шанс да изчисти името си от подозрение колкото се може по-скоро. Така няма да слуша как всички шушукат злобно зад гърба му по коридорите.

След лек обяд, състоящ се от зелена салата, риба, сушени домати и бутилка минерална вода, началникът на управлението във Векшо премисли всичко и взе решение. Звънна на свой стар познат, който в момента работеше в Отдела за защита на конституцията в Сепо^[1].

— Никак не ми е лесно да говоря за това — започна той. След десет минути вече бе разказал всичко.

— Изглеждаше направо извън релси — обобщи началникът на областното управление.

Неговият познат изрази задоволство, че се е обърнал към него. Без да обясни защо, той заяви, че информацията, която е получил, е важна за службата, интересна и значима от гледна точка на опазването на демокрацията.

— Най-добре би било да напишеш всичко това на няколко реда — каза служителят от Сепо. — Ние, разбира се, ще третираме документа като класифицирана информация. За това не бери грижа.

— Едва ли е добра идея — колебливо отвърна началникът във Векшо. — Надявах се разговорът ни да е достатъчен. Избрах да се обадя лично на теб, защото се познаваме.

— Разбирам отлично — увери го неговият познат с почти сърдечен глас. — Не се притеснявай. Краткият ни неофициален разговор е достатъчен.

— Добре. Стане ли напечено, аз, разбира се, ще застана зад думите си — увери го началникът във Векшо.

— Да, да, в това изобщо не се съмнявам — увери го онзи с още по-сърдечен глас.

След като се сбогуваха, началникът от Векшо слезе до пристана да провери дали жена му не е заспала на слънце. Опасенията му се потвърдиха. Но пък се беше обърнала на другата страна.

Междувременно служителят от Сепо изключи диктофона, свързан към телефона му, извади дискетата, даде я на секретарката си и я помоли незабавно да стенографира разговора и да го принтира.

[1] Сепо — Националната служба за сигурност на Швеция. — Б.пр. ↑

На следващия ден най-сетне се сдобиха с ДНК проба от съседа на Линда, библиотекаря Мариан Грос. Не че някой от разследващата група вярваше, че той е убиецът, но въпросът беше принципен. Полицията не може да допусне никой, най-малко от всички човек, толкова близко живеещ до апартамента на Линда, да се измъкне от рутинна проверка заради проява на инат. Криминален комисар Ян Левин разговаря с прокуратурата, която бе надзиравала старото разследване срещу Грос, и ѝ посочи вратички, които законът предоставя. Прокуратурата веднага се съгласи да издаде заповед и изрази съмнение, че разследващите не са се свързали с нея по-рано за съдействие. Отсега нататък полицаите трябваше само да го доведат в управлението, а откаже ли да даде проба доброволно, да я вземат принудително.

Задачата се падна на Фон Есен и Адолфсон. След обичайния експериментален ритник по вратата Грос отвори, obu си обувките и се качи в полицейския автомобил. Както и миналия път, библиотекарят не обели и дума през целия път.

— И така, Грос — Левин го изглежда дружелюбно. — Прокурорът разпореда да ти вземем ДНК проба. Доколкото ми е известно, това може да стане по два начина. Или ти сам да вкараш в устата си тази клечица с памук на върха и да я разтъркаш по вътрешната повърхност на бузата си, или да повикаме лекар, който ще забодне спринцовка в ръката ти в присъствието на колегите.

Грос мълчеше и ги гледаше навъсено.

— Да разбирам ли, че предпочиташ да извикаме медицинско лице? — Левин се усмихна със същата дружелюбна усмивка. — Момчета, отведете доктор Грос в килията, докато чакаме лекаря.

— Искам сам да си взема проба — кресна Грос и протегна ръка към епруветката с клечки върху Левиновото бюро.

След като даде ДНК проба, Грос отхвърли предложението на Левин да го закарат до дома му със служебна кола.

Няколко часа по-късно в управлението пристигна куриер и донесе жалба от името на Грос, който обвиняваше прокуратурата, криминален комисар Улсон, криминален комисар Левин и командированите временно във Векшо инспектор Фон Есен и инспектор Адолфсон в неправомерни юридически действия. Рецепционистката пусна жалбата в служебната поща за препращане към „Вътрешно разследване“. Общо взето, това беше обичайна реакция на Грос след всяко негово посещение в управлението.

Дейността по вземане на ДНК проби вървеше по-бързо от очакваното. Един от по-младите членове на разследващата група, с интереси в областта на статистиката, залепи лист върху работното табло, на който всички да следят напредъка под формата на таблица. Броят на лицата, дали ДНК проба, вече надвишаваше сто. Половината от тях вече бяха във от подозрение след проверка в научно-техническата лаборатория в Линшопинг. Единствен Грос се бе противопоставил. Неколцина местни хулигани се явиха в полицията по собствена инициатива и сами предложиха услугите си.

Единственият облак, помрачаващ това ясно криминално-техническо небе, бяха колегите.

Тримата полицаи, присъствали в клуба, първо отказаха да дадат проба. След като разследващите проведоха разговор с всеки поотделно, двама склониха, но третият се свърза с профсъюза и продължи да настоява на своето. Твърдеше, че обмисля да внесе жалба пред парламентарния омбудсман, в която да се оплаче от отношението на Бекстрьом и другите така наречени колега от Главна дирекция „Криминална полиция“. Надявал се поне да си попълнят пропуските в основите на правото.

Колкото до курсанта, положението изглеждаше още по-просто. Многократните им опити да се свържат с него по стационарния и мобилния телефон претърпяха неуспех. Оставиха му няколко съобщения с молба незабавно да се обади в полицията, но още не го беше направил.

Улсон се тревожеше, и то предимно заради тримата колеги, от които Бекстрьом искаше ДНК проби, заради съмнителните им досиета. Улсон сподели доверително на Бекстрьом, че не съчувствал нито на домашния насилник, нито на инструктора по стрелба, който тормозел ученичката си с похотливи предложения.

— Между нас казано, дори предпочитам да ги изритат — уточни той.

„Че какво ни засяга това нас двамата с теб?!“, недоумяваше Бекстрьом, но кимна.

Другояче обаче стояли нещата с бившия футболен треньор. Левин го познавал лично и можел да гарантира, че е почтен човек. Станал жертва на огромна несправедливост. Улсон не можел с чиста съвест да го посъветва да даде ДНК проба.

— Не желая животът му да тежи върху моята съвест — обясни Улсон. — Той все още е много депресиран.

— Че кой не е? — отвърна Бекстрьом. — Но аз си мислех, че юношите никога не лъжат за сексуални посегателства над тях.

Улсон с готовност бил готов да признае валидността на тази полицейска максима. В този случай обаче зад цялата история най-вероятно стояли родителите на момичето. Ако пък девойката си била измислила обвиненията, то тогава неговият несправедливо уличен в престъпление колега и добър приятел се превръщал в изключение, потвърждаващо правилото.

— Надявам се да проявиш разбиране, Бекстрьом — каза Улсон.

— Естествено. Всички се надяваме извършителят да се окаже човек, който изглежда закоравял престъпник в очите ни. Има ли друго?

„Чудя се дали да не вземем проба и от теб, Улсон“, додаде наум Бекстрьом.

На Улсон му тежало още нещо. Психопатът от Далбю все още се разхождал на свобода, макар Корпусът за бързо реагиране да обградил района в железен обръч и да претърсвал терена квадратен метър по квадратен метър.

— Не мислиш, че той е нашият човек? — Улсон погледна Бекстрьом с надежда.

— Прочетох, че вечерните ни вестници подозират подобно нещо. Позовават се на високопоставен източник в управлението, но ако ме питаш дали аз съм този източник, то отговорът е не.

— Не съм си го и помислял, Бекстрьом — побърза да го увери Улсон. — Интересува ме как ти се струва самата хипотеза.

— Високопоставеният източник е побъркан колкото приятелите му, които списват вестника — отсеке Бекстрьом.

Вечерта Карин му позвъни и поиска обяснение защо Бекстрьом не се обажда. Заминала за уикенда да види старата си майка, но очаквала той поне да ѝ остави съобщение на гласовата поща.

— През последните дни ми се струпа доста работа — неопределено каза той. „Какво има предвид с това, посетила старата си майка?“

— Нещо ново? — попита тя с обичайния си репортерски глас.

— Ами... по-скоро в личен план. Домашният ми любимец почина. Бях помолил мой приятел да го наглежда, докато съм тук да разследвам убийството, но животното не е издържало.

— Боже мой, колко тъжно! — възкликна разстроена Карин. — Куче или котка?

„За какъв ме взема тази жена? — възмути се Бекстрьом. — Само бабите и педалите гледат котки.“

— Куче — излъга той. — Дребосъче, но беше много енергично. Казваше се Егон.

— Колко тъжно. — Съдейки по гласа ѝ, Карин явно обичаше животните и умееше да съчувства на чуждото нещастие. — Малко кученце, и то с толкова сладко име. Разбирам мъката ти. Имаш ли сили да ми разкажеш какво се е случило с него?

— Удавил се е. Извини ме...

— Разбирам. В момента не ти се говори за това.

— Да се чуем утре? — предложи Бекстрьом. — Обади ми се, ако ти се излиза да хапнем заедно.

„Колко са смахнати тези жени!“

Бекстрьом избягваше Рогершон, защото смяташе, че има основания да го подозира в убийството на малкия Егон. Рогершон, от своя страна, се преструваше, че не забелязва дистанцираното поведение на Бекстрьом. Държеше се съвсем нормално. „Истинските психопати са точно такива — мислеше си Бекстрьом. — Пълни егоисти.“ Рогершон обаче явно спадаше към малко по-противоречиво устроените, защото по едно време не издържа и почука на вратата на Бекстрьом. Съвсем дискретно почукване, което явно се дължеше на гузната му съвест, или поне така предполагаше Бекстрьом. За да покаже желание за помирение, Рогершон донесе каса студени бири и, кажи-речи, неразпечатана бутилка уиски.

— Май са ти потънали гемиите — установи Рогершон.

Понеже Бекстрьом не беше злопамятен, двамата успяха малко по малко да нормализират отношенията си и да се върнат към онова приятелство, което ги свързваше от години.

— Наздраве за Егон — каза Рогершон.

— Наздраве, братко — отвърна Бекстрьом. — Наздраве за Егон — тържествено обяви той, изправи се и вдигна чаша.

На следващата сутрин — през нощта двамата с Рогершон се отдадоха на нощно бдение в чест на Егон — Бекстрьом най-после взе на мушката си заподозрян, който изцяло заслужаваше този епитет. „В такива моменти сякаш получавам сигнали свише“, помисли си той, когато усети познатите вибрации.

Още преди сутрешната оперативка Торен се обади на своя познат от полицията в Гьотеборг и го помоли да вземе ДНК проба от колегата си Карлсон Секса. Човекът обеща да се опита и да се обади да съобщи резултата.

После набрал Карлсон Секса по мобилния му телефон и веднага се свързал с него. Въпреки ранния час Карлсон Секса седял в открито кафене в Марщранд и бройкал гаджета.

— Как мина лятото? — попитал познатият на Торен, който поддържал мнението, че в началото е най-добре човек да подходи внимателно, независимо по какъв въпрос се обажда.

— Великолепно — отвърнал Карлсон Секса.

По време на целия си отпуск обикалял западното крайбрежие. Тръгнал от Стрьомстад на север и минал през Люсешил, Смьоген и други малки градчета, на които вече забравил имената. В момента колегата му го заварил да седи на кея в Марщранд на няколко мили северно от Гьотеборг.

— Направо не е за вярване колко мацки има! Нямаат свършване! А и времето е превъзходно! От мен да го знаеш: то спестява доста време.

Карлсон Секса нямал нищо против да даде ДНК проба. Бил го правил десетки пъти във връзка с тестове за евентуално бащинство в Швеция и по света. Всеки път се измъквал сух.

— Невероятно е! — доверил той на колегата си с още по-ликуващ глас. — Не ме хванаха нито веднъж. Все едно съм имунизиран срещу ДНК проби.

За да не се губи време, двамата се разбрали при първата пролука в натоварената му програма Карлсон Секса да се отбие в най-близкото полицейско управление и да остави обещаната проба.

— Като го слушах колко пъти се е измъквал, съмнявам се да ви послужи за каквото се надявате — отбеляза познатият на Торен, преди да затвори.

Адолфсон и Фон Есен не взеха участие в оперативката, защото им бяха възложили задачата да събират ДНК проби. Техният ден също започна успешно. Първо успяха да вземат проба от инструктора по стрелба, който се оказа стар познат на Адолфсон. Двамата ловуваха в една и съща дружинка. Окрилени от този успех, двамата полицаи посетиха колегата, който отказваше да даде проба и се заканваше да се обърне към парламентарния омбудсман. Завариха го да доизкусурява текста на жалбата си. След като поговориха с него обаче, успяха да го разумеят и той най-сетне постъпи, както се очаква от разумен човек.

— А сега какво да правим? — зачуди се Адолфсон. „Все пак Гюстаф е по-опитен от мен.“

— Да се заемем с онзи курсант, който явно отказва да си вдигне телефона — отвърна Фон Есен. — Така ще приключим с всички, посетили нощния клуб по едно и също време с Линда — уточни той.

На оперативката разследващите уточниха съдържанието на предварителния доклад и започнаха да обсъждат ДНК пробите. Като никога всички споделяха едно мнение. Рано или късно убиецът ще попадне в тяхната ДНК мрежа. Единствено Левин изрази съмнение.

— Подобни акции крият сериозен риск — предупреди той и кимна към таблото с броя на взетите проби.

— Какъв риск? — попита Улсон.

— Да изгубим контрола над следствената работа. И преди се е случвало да не хванем извършителя, макар че разполагаме с ДНК отпечатъка му. Без никаква подготовка мога да ви цитирам половин дузина примери.

„Говорѝ от свое име, проклет отцепник“, ядоса се Бекстрьом. Лично той възнамеряваше да вземе ДНК проби от целия свят, ако се наложи.

— Ти как мислиш, Бекстрьом? — попита Улсон.

— И преди съм чувал подобни изявления. И то от същия човек — додаде той и си спечели няколко усмивки сред присъстващите. — В момента е важно да отсеем възможно по-скоро кой няма нищо общо с убийството. Ако питате мен, няма по-успешен начин за ръководене на следствени действия.

„Предлагам ти да си гледаш своята работа, а аз — моята“, помисли си Бекстрьом и изгледа навъсено Левин.

Всички присъстващи около масата кимнаха одобрително и Левин само сви рамене. Приключиха с тази тема и се прехвърлиха на възнаграждението, което бащата на Линда възнамеряваше да обяви.

— Той се обади и на мен, и на началника на управлението във Векшо — каза Улсон и, незнайно защо, се протегна. — Лично аз се притеснявам, че подобна награда ще се окаже погрешен сигнал... Имам предвид, щом още отсега... все пак не са изминали дори две седмици... обявяваме награда.

„Врели-некипели! — ядосваше се Бекстрьом. — Ако не се обадя, ще трябва да кисна тук цял ден.“

— Ето как стоят нещата — подхвана той. — Ако Линда е познавала убиеца, ще го открием, така или иначе, независимо дали е казал на някого за убийството и този някой го издаде срещу няколко крони. Ако пък е психопат, както смятат някои, той едва ли ще има приятели, на които да разказва какво е извършил, и обявяването на награда изобщо няма да ни помогне. Ако пък е обикновен наркоман, в момента всички негови приятели знаят за деянието му и една награда би ускорила процеса, но и без нея рано или късно ще го пипнем.

— Да разбирам ли, че обявяването на награда според теб няма да навреди на следствените работи? — предпазливо попита Улсон.

— За каква сума говорим? — попита Бекстрьом. „Разбирай каквото искаш, тъпанар такъв.“

— Бащата предложи един милион — като начало — отвърна Улсон и в стаята настъпи тишина.

— Що за глупости! Този човек да не е мръднал?

„Дайте парите на мен“, добави той наум.

— Колко струва една доза тук? — попита неочаквано Рогершон и кимна към своя колега от Векшо, който работеше в Наркотичния.

— Зависи каква стока искаш — отвърна той. — Според мен цените са същите като в големия град. Започват от петстотин за хероин, няколко стотачки за амфетамин, а ако се отбиеш в Копенхаген, може да си намериш нещо за пушене за без пари.

— За какво им е на дилърите един милион? — попита Бекстрьом. — Ще ни наводнят обаждания от откачени наркомани, които се опитват да ни пробутат измислени истории. Никакви награди — отсеке Бекстрьом и стана. — Ако няма друго, предлагам да свършим нещо полезно.

След обяд Бекстрьом се затвори в кабинета си и включи червената лампичка, за да не го безпокоят, докато е насаме с мислите си. „Трябва да си издействам да ми донесат тук легло.“ От години не използваше бюрото за лягане. В кабинета нямаше дори възглавница. „Дали да не проверя в магазините из града?“ Оптимистичните му размисли бяха прекъснати от дискретно почукване на вратата.

— Влез! — изрева Бекстрьом. „Такова конско ще ти дръпна, проклет далтонист такъв!“, закани се той наум.

— Не съм далтонист — заоправдава се Адолфсон, все едно му прочете мислите. — И колегата не е — той кимна към Фон Есен, който стоеше зад него. — Но искаме да говорим по един въпрос с теб, шефе. Никак не е безинтересен.

„Това момче ще стигне далеч“, помисли си Бекстрьом.

— Вземи си стол от коридора — обърна се към Фон Есен.

„Ако не искаш да седиш върху пода, шибан пръдлив синекръвец“, додаде наум.

— Слушам те — подкани той Адолфсон.

— Хрумна ни нещо. Нали онази мадама от Линшопинг каза на Еноксон, че ДНК-то на извършителя не е типично скандинавско, така да се каже; че издирваме чисто и просто чужденец.

— Мислите на Адолф често се отплесват в такава посока — отбеляза закачливо Фон Есен, докато проучваше ноктите си.

— По-нататък. — Бекстрьом изглежда злобно Фон Есен. „А ти си дръж езика зад зъбите“, предупреди го той наум.

— Става дума за неин състудент от полицейската школа на име Ерик Роланд Льофгрен. Той също е присъствал на партито в клуба през нощта, когато Линда е била убита. Досега не сме успели да се свържем с него и да му вземем проба.

— Ерик Роланд Льофгрен? — кимна колебливо Бекстрьом. — Звучи адски екзотично.

— Макар че почти не напуска града, не го открихме в дома му, където отидохме с намерението да му поднесем малък тампон — съобщи Фон Есен, които явно изобщо не се смущаваха от злобни погледи.

— Ти не се обаждай, Есен — скастри го Бекстрьом с най-възпитания си маниер. — Продължи — кимна той на Адолфсон.

— Всъщност е още по-хубаво, отколкото звучи. — Младият полицаи му подаде снимка. — От идентификационната му карта в школата е. И това не е негативът — уточни Адолфсон с възторг.

„Черен като нощта“ — помисли си Бекстрьом, доите оглеждаше снимката, и в същия миг усета онези добре познати вибрации.

— Какво знаем за него? — попита той и се облегна на стола.

Състудент на Линда в полицейската школа, дваисет и пет годишен, дошъл като сираче от Западна Африка на шест години, осиновен от шведско семейство, което имало и други деца.

— Бащата е главен лекар в болницата в Калмар, майката е директор на гимназия пак в Калмар. Хубави хора, както се казва. Не е израснал на село като обикновено момче — допълни той.

Адолфсон беше син на един от най-заможните стопани в областта и беше израснал в семейното имение в околностите на Елмхулт.

— Друго? — попита Бекстрьом.

„Бил е на шест, когато е пристигнал тук от тъмна Африка... На какво се е научил, могат да предположат само такива като Брундин. Този случай става все по-интересен“, помисли си Бекстрьом.

— Добри оценки в училище. Е, не е бил отличник, но успехът му е стигнал да влезе в Полицейската школа — обясни Адолфсон. — Ако господин началникът разбира какво имам предвид — добави той по някаква причина.

— От какво се интересува? — попита Бекстрьом и изгледа предупредително Фон Есен, който въртеше очи с досада.

— От мацки и от футбол. Много го бивало да рита.

— Играе във футболния отбор на школата — уточни Фон Есен. — Описват го като най-добрия играч. Цялото му име е Ерик Роланд Льофгрен. Искан да се обръщат към него с „Роланд“, но повечето го наричат просто „Роналдо“. Това е псевдонимът му. Нали има някакъв бразилски футболист с такова име. — По пренебрежителното изражение на Фон Есен личеше, че явно предпочита по-култивирани форми на забавление.

— Всички го наричат Роналдо, значи — повтори замислено Бекстрьом.

Прочетеното в дневника на Линда дрънна в главата му и цялата стая започна да вибрира.

— Ето какво ще направим, момчета — подхвана той, наведе се над бюрото и прикова поглед първо в Адолфсон, после във Фон Есен, за да привлече вниманието им върху думите си. — Първо — Бекстрьом вдигна дебелия си показалец, — нито дума за това на никого, освен на мен. Това управление пропуска като сито — обясни той. — Второ, искам да разберете възможно най-много за него и контактите му с Линда, без да говорите с никого.

Бекстрьом подчерта казаното, като вдигна средния си пръст да прави компания на показалеца.

— Трето, не правете нищо, което би могло да го притесни. Оставете го на спокойствие. Не се опитвайте да го следите, защото, така или иначе, ще го открием — предупреди Бекстрьом. „Време е.“

— Разбрано, шефе — кимна Адолфсон.

— Отлично — кимна и Фон Есен.

Щом Адолфсон и Фон Есен излязоха от кабинета му, Бекстрьом повика Кнютсон и Торён. Обясни им за какво става дума и какво да предприемат.

— От моя страна няма проблеми — заяви Кнютсон.

— Да, ще е хубаво да не четем във вестниците какво правим — съгласи се Торён.

— Да започваме тогава.

„Най-сетне някакво раздвижване“, обнадежди се Бекстрьом.

— Дали обаче не е духнал нанякъде? Ако е той, де — поясни Кнютсон.

— Все пак го няма в дома му и не си вдига телефона — уточни Торён. — Не можем да го изключим от картинката.

— Точно затова искам да проверите мобилния му телефон — отвърна Бекстрьом.

„Какви малоумници!“

„Добрият началник трябва да умее да разпределя отговорността — мислеше си Бекстрьом. Качи крака върху бюрото, след като остана сам. — И да взема решения.“ Като например да избере кода за „излязъл по служебна работа“ на телефона в кабинета, да се върне в хотелската си стая, да изпие една студена бира и да подремне няколко часа. А ако положението се нажежи, неговите верни подчинени ще му се обадят. Нали все пак той е шефът.

След сутрешната оперативка в четвъртък Бекстрьом се върна в кабинета си доволен. Седна да обмисли положението на спокойствие.

А то изглеждаше доста обещаващо. Акцията по събиране на ДНК проби във Векшо се разгръщаше на все по-широк фронт. Броят на доброволно взетите проби наближаваше триста и полицията вече изключи близо половината от списъка със заподозрените. Дори разработката на състудента на Линда, Ерик Льофгрен Роналдо, набра скорост. Адолфсон се обади на Бекстрьом да му съобщи, че с колегата Фон Есен са открили ценни сведения, които ще му докладват по-късно през деня. Дори Ханс и Фриц успяха да се отчетат с нещо полезно.

— Разбрахме какъв е бил онзи футболен мач — заяви Кнютсон.

— Надявам се, не от някой колега — отвърна Бекстрьом.

— Не, разбира се — почти шокиран го увери Торен.

— Само това липсваше — обади се и Кнютсон. — Обърнахме се към колега от Разузнавателната служба. Имаме му пълно доверие.

Според въпросния колега двайсет и осем годишната суперзвезда Роналдо защитил легендарния си статус в събота, седемнайсети май, когато заедно със съотборниците му от „Реал Мадрид“ победили заклетия си враг „Барселона“. Но не отбелязал хеттрик, а вкарал само един гол и асистирал за един. След мача зрителите, както неведнъж преди, го избрали за играч на мача.

— Но не това е най-важното — предупреди Кнютсон.

— Не е най-важното, че колегите от управлението погрешно са разбрали за броя на головете — уточни Торен.

— А кое е най-важното? — попита Бекстрьом.

Според експерта в Разузнавателната служба, прегледал абзаца в дневника на Линда, авторът на написаното най-вероятно задава въпрос — „Магическо име?“ — но въпрос, който следва да се схване като реторичен.

— И какво, по дяволите, означава това на нормален език? — попита Бекстрьом.

— Въпрос с ясен отговор — обясни Кнютсон.

— Нали се сещаш за онзи стар лаф за папата, Бекстрьом? Папата има ли смешна шапка? Това е реторичен въпрос — включи се и Торен.

— Ясно.

„Тези момчета са пълни кретени.“

Реторичният въпрос не се отнасял само за оригиналния Роналдо, когото познава цял свят, или поне онази част от него, която се интересува от футбол, а за всички лица с това име.

— И какво, по дяволите, иска да каже по-точно? — разпери ръце Бекстрьом. „Тези проклети академици ще съсипят целия полицейски корпус“, помисли си той.

— С други думи, има най-малко двама с името Роналдо — уточни Кнютсон. — Футболистът, който става играч на мача, и още един, чиито изяви напомнят великия голмайстор и вероятно са свързани с дербито между двата испански гранда.

— Ясно. Защо не го казахте преди малко? Линда е гледала мача по телевизията, където е ритал Роналдо — любимецът на всички откачени запалнянковци, докато нейният Роналдо я е клатил върху дивана на майка ѝ. Ще сбъркам ли, ако предположа, че го е направил цели три пъти?

— Е, и така може да се каже — сдържано кимна Торен.

— Според специалиста, с когото разговаряхме, това е най-вероятното тълкование на написаното в дневника. Отговорът е да — уточни Кнютсон. — Макар че той се изрази по малко по-различен начин.

— Тогава изпратете този шибаняк на курс, където да го научат да говори като нормален човек. Как върви проследяването на мобилния му телефон?

— Напредваме — отвърна Торен. — Върви само напред.

— Макар че такъв тип проверки винаги отнемат време, разбира се — додаде Кнютсон.

— Кога? — настоя Бекстрьом.

— През уикенда — отговори Торен.

— В най-добрия случай утре, в най-лошия в понеделник — поясни Кнютсон.

— Ще се чуем — Бекстрьом им посочи вратата.

Докато Бекстрьом обядваше в столовата, колежката Сандберг се приближи до него и попита може ли да седне.

— Разбира се — той кимна към свободния стол. „Не след дълго вече ще ми се струва провиснала като всички останали жени.“

— Може ли да говоря направо? — попита Сандберг и го погледна.

— Аз лично никога не шикалкая — сви рамене той.

— Добре тогава — Сандберг сякаш събираше смелост да започне.

— Целият съм слух, но не чувам нищо.

— Не вярвам, че масовото изземване на ДНК проби от колеги ще даде резултат.

— А според мен засега върви много добре. Двамата млади колеги от „Охранителна полиция“, които се включиха да помагат, са страшно ефективни.

— Не вярвах, че има такива хора, преди да стана полицай. Но се надявах. Сега знам, че съм грешала. — Сандберг изглежда сериозно Бекстрьом. — За мен...

— Полицай не се става — прекъсна я той. — Или си, или не си. Адолфсон и Есен са полицаи. И толкова. На конкретен колега ли съчувстваш? — попита той. „Става все по-забавно.“

— Досега всички колеги, от които взехме проби, са въвн от подозрение.

— Да, сигурно им е олекнало — ухили се Бекстрьом.

— Не мога да отида при колегата Клаесон и да го помоля за проба. Не и след всичко, което е преживял, не и знаейки как се чувства — поклати глава Сандберг, приковала поглед в Бекстрьом.

— Има ли друго? — попита той и погледна демонстративно ръчния си часовник.

— Какво ще правиш?

— Ще намерим друг начин. Ще помоля Адолфсон или друг колега да се заеме с тази задача — отвърна Бекстрьом и стана. „Да те видя сега, свиня такава.“

Отиде да остави подноса си върху стойката за мръсна посуда.

— Как, по дяволите, успя да го убедиш да се подложи на разпит?
— попита Бекстрьом два часа по-късно, докато се возеше заедно с Рогершон към дома на Линдиния баща.

— Просто му се обадох и попитах дали е удобно да се отбием да поговорим.

— И той се съгласи?

— Да — кимна Рогершон.

Разпитът продължи близо два часа. Седяха в кабинета му на втория етаж на голямата къща. Бекстрьом стоеше малко встрани и остави Рогершон да води разговора. Само от време на време вмъкваше по някой въпрос. Обсъдиха интересите на Линда, средата, в която се движела, приятелите ѝ и дали баща ѝ се сеща за нещо важно, което досега не е споменавал. Рогершон и Бекстрьом избягваха старателно две теми: съществуването на евентуален дневник и други записки от личен характер, от една страна, и състоянието на бащата, от друга.

След около час той ги попита дали искат нещо за пиене. Кафе? Чай?

— Ако не бях на работа, щях да ви помоля за студена бира — отвърна Бекстрьом и се усмихна леко. — Рогершон ще се задоволи с нещо безалкохолно, защото на връщане трябва да шофира.

— Може да се уреди — отвърна бащата на Линда, стана от дивана и отвори старинен шкаф в единия ъгъл на кабинета. — Нещата невинаги са такива, каквито изглеждат — добави той, когато забележа изненадата в погледа на Бекстрьом.

В шкафа имаше немалък брой бутилки и чаши с различни форми, минибар с лед, минерална вода, безалкохолно и бира.

— Аз предпочитам бира — каза Хенинг Валин. — Предлагам и вие, господа, да ми правите компания. Най-много да се наложи да изминете пътя до Векшо пеш. Или ще накарам мой човек от персонала да ви закара.

— Звучи добре — кимна Бекстрьом.

„Ще оцелееш — помисли си той. — Макар в момента да приличаш на изхвърлена огризка. И макар че си свалил с бръснача половината си лице, докато си се бръснал сутринта.“

— Познавате ли този човек? — попита Бекстрьом и му подаде снимката на Ерик Роланд Льофгрен. „Крайно време е да минем към въпроса.“

Хенинг Валин огледа внимателно фотографията и кимна.

— Състудент на Линда. В ума ми се върти, че го наричат Роналдо.

— Линда познаваше ли го добре? — попита Рогершон.

— Не мисля. Щеше да ми сподели, ако са били близки. Лично аз съм го виждал само веднъж.

Рогершон му кимна в знак да продължи.

— Беше през пролетта. Запознахме се. Бяха ме поканили на вечеря в града и с Линда щяха да гледат някакъв футболен мач, доколкото си спомням. Линда има... имаше страшно много канали на телевизора в нейната стая.

— Но си го спомняте?

— Да. Той е доста запомнящ се типаж. Особено за бащи като мен — додаде, кой знае защо, той. — Но понеже усещам накъде биете, нека ви кажа: Линда не е имала връзка с него. Сигурен съм. А иначе никога не съм й се бъркал с кого се вижда на приятелски начала.

— Този младеж стори ли ви се неприятен или агресивен? — попита Рогершон.

— По-скоро подмазвач — отвърна Хенинг Валин. Не бих искал такова момче да ми стане зет — допълни той, поклати глава и притисна два пръста към очите си.

— Нямам намерение да ви питам как се чувствате — обади се Бекстрьом. — Мой близък човек също... преживя нещо, подобно на онова, което е преживяла Линда. Знам от опит какво ви е в момента.

— Наистина ли? — Хенинг Валин го изгледа изненадано.

— Да — сериозно потвърди Бекстрьом. — Затова не ви досаждам с дежурния въпрос „Как си?“. Може ли да продължим?

— Да. Всичко е наред. Преди да съм забравил... предложих да обявим награда. Това ще подпомогне ли следствената работа?

— Не — поклати глава Бекстрьом.

— Защо?

— Защото със сигурност ще го пипнем — увери го Бекстрьом с професионалния си полицейски поглед.

— Добре тогава. Ако въпреки това прецените, че паричната награда ще ви бъде от помощ, само ми се обадете.

— Донесли сме списък с имена на лица, които Линда е познавала повече или по-малко. Виждате ли някой ваш познат? — попита

Рогершон.

Хенинг Валин хвърли бърз поглед върху списъка от близкото обкръжение на Линда. Няма да добави нищо, което те вече да не знаят. Изкоментира единствено един от съседите — Мариан Грос.

— Спомням си, че Линда ми е споменавала за този човек. Описа го като много неприятен. Явно се е пренесъл там след мен.

— И вие ли сте живели в тази сграда? Където беше извършено убийството, имам предвид.

— Аз бях неин собственик — уточни Хенинг Валин. — Отстъпих го на майката на Линда след развода. После тя започна да го дава под наем. Парите винаги са били сред приоритетите ѝ.

— Но вие не сте живели там? — повтори въпроса си Рогершон.

— Не. Офисът на една от шведските ми фирми се помещаваше там, но не съм стъпвал там, откакто я купих. Него ли подозирате? Грос?

Рогершон сви рамене.

— Проверяваме всички, които имаме основания да проверяваме — обясни той.

— Не изключваме никого, преди да сме сто процента сигурни в невинността му — подчерта Бекстрьом. — Който остане в списъка, ще го тикнем зад решетките. До края на живота му.

— И кога ще го направите?

— Скоро. Може ли да използвам кен... тоалетната ви, преди да тръгнем? Следобедната бира явно е голямо изпитание за едно старо ченге.

— Влезте в личната ми баня. Първата врата отляво.

— Вървим към приключване — обясни Рогершон, след като Бекстрьом излезе да се облекчи. — Сещате ли се за нещо, което сме пропуснали да обсъдим? Или което желаете да допълните?

— Хванете този психопат. За останалото ще се погрижа аз — отвърна Хенинг Валин.

— Работим по въпроса.

— Нали не си прекалено пьян да шофираш? — попита Бекстрьом четвърт час по-късно, докато се прибираха към Векшо.

— Не съм — увери го Рогершон. — Една бира не ми действа. Да те питам нещо... Не съм знаел, че имаш дъщеря, която са удушили.

— Не казах това — възрази Бекстрьом. — Точните ми думи бяха „близък човек“.

— Ако говориш за Егон, не съм го удушил. Беше се удавил. Освен това мислех, че той е златна рибка.

— Имах предвид Гунила — уточни Бекстрьом. „Обзалагам се, че е направил нещо на Егон. Защо иначе ще го споменава непрекъснато?“

— Коя Гунила? — раздразнено попита Рогершон.

— От делото „Гунила“. Дето я намериха удушена — поясни Бекстрьом.

— Какво... Тя беше проститутка, за бога!

— Може да е била проститутка, но беше много жизнерадостно и приятно момиче. На няколко пъти с нея сме се засичали на улицата, докато тя се труди. Но със сигурност думите ми дадоха резултат. Не забеляза ли как бащата на Линда се оживи, след като чу, че сме братя по съдба. Впрочем в колата има ли пликчета за улики?

— В тази кола има абсолютно всичко — отвърна Рогершон. — Отвори жабката.

— Абракадабра — каза Бекстрьом, извади с усилие окървавена носна кърпичка от джоба си и я напъха в едно пликче.

— Затова ли отиде в кенефа?

— Да, не за да изпразня мехура — доволно призна Бекстрьом. — Татенцето е изхвърлил тази кърпичка в банята си.

— Едно ще ти кажа, Бекстрьом. Не си наред. Един ден дяволите ще те вземат. Ще дойдат лично и ще те отведат — кимна убедено Рогершон.

Адолфсон и Фон Есен чакаха в кабинета на Бекстрьом. Когато той влезе, Адолфсон изхвърча от стола, а партньорът му се ограничи с вежливо извъртане на главата, което да сигнализира добри намерения от най-общ характер.

— Шефе, извинявай, че се намърдахме вътре, ама не искахме да стоим в коридора, за да не се набиваме на очи — обясни Адолфсон.

— Сядай, Адолф, сядай, не се притеснявай — дружелюбно каза Бекстрьом, седна, издиша шумно и качи краката си върху бюрото. „Голям полицаи ще излезе от това момче.“

Разпитът на Ерик Роланд Льофгрэн бил проведен още в петък вечерта — в деня на убийството на Линда. Полицейски инспектор Ана Сандберг го потърсила по телефона. Според протокола разпитът продължил малко повече от двацет минути. Инспектор Сандберг и Льофгрэн обсъдили три важни въпроса и понеже протоколът бил само резюме на казаното помежду им, заемал две непълни страници.

„Льофгрэн твърди, че с Линда са състуденти в Полицейската школа във Векшо, но че не се виждат през свободното си време. Извън училище се били засекли само на няколко социални прояви във връзка със следването и в няколко заведения във Векшо...“

„Льофгрэн посочва, че не познава Линда отблизо, но я смята за весело и приятно момиче, което се интересува от спорт и е много обичано от състудентите си. Не знае Линда да е излизала с момче от школата. Според Льофгрэн тя предпочитала компанията на приятелките си.“

„Колкото до вечерта, относима към разследването, Льофгрэн посочва следното. Пристигнал в заведението към двацет и два часа в четвъртък вечерта заедно с двама свои приятели от Полицейската школа и си тръгнал към четири

без петнайсет в петък сутринта. Прибрал се вкъщи пеш, като пътьом не се отбил никъде. Бързал да си легне, защото бил обещал на родителите си да ги посети на вилата им на остров Йоланд и искал да шофира добре отпочинал. Докато бил в клуба, видял, че Линда е там, но само се поздравили, защото Льофгрен бил с друга компания. Заведението било пълно, но Льофгрен не забелязал нещо необичайно. Иначе споделя, че се чувства силно шокиран от случилото се със състудентката му.“

— Накратко, това са неговите показания — заключи Фон Есен и кимна към Бекстрьом.

— Но към протокола има приложена бележка — обясни Адолфсон.

— И дотам ще стигна — кимна Фон Есен с невъзмутимо спокойствие. — И дотам ще стигна. Колежката Сандберг, която е провела разпита, е приложила бележка към протокола. В нея тя посочва следното... цитирам: „Долуподписаната също се е намирала в нощния клуб на Градския хотел по времето, обсъждано в разпита... което съобщих устно на криминален комисар Бенгт Улсон днес в тринайсет и петнайсет. Потвърждавам, че в заведението Льофгрен дойде да поздрави мен и компанията ми и малко преди четири сутринта отново мина да се сбогува с нас. Сподели, че иска да се прибере и да спи, защото през уикенда възнамерява да посети вилата на родителите си. Виждаше съм Льофгрен, когато изнесох лекция на тема «Домашно насилие» в Полицейската школа... Подпис, Ана Сандберг.“

— Е, какво мислите за това? — попита Бекстрьом и ги изглежда лукаво.

— Не е вярно, че познава Линда съвсем бегло — отвърна Адолфсон.

— Скъпи братко. — Фон Есен го потупа леко по ръката. — Човек не може да има всички жени, а изгубиш ли една, остават хиляди — добави утешително той. — Адолф се беше поувлякъл по жертвата — обясни той. Все флиртуваше с нея, докато тя работеше на рецепцията.

— Аха — изсмя се Бекстрьом. — Дали да не вземем проба и от теб, Адолф?

— Тази подробност вече я уредих с Еноксон — отвърна Адолфсон и в гласа му като никога се прокраднаха враждебни нотки.

— Защо? — любопитства Бекстрьом. „Наистина не разбирам.“

— Нали аз я открих. На местопрестъплението имаше следи от мен. Не защото съм точил лиги по нея, а защото я докоснах да проверя дали е мъртва. Освен това аз предложих на Еноксон да лапна памучето. Направих го доброволно.

— И той те послуша — усмихна се Бекстрьом.

— Да.

— Умен мъж. Но нека се върнем на въпроса. Колко добре е познавал нашият Роналдо жертвата?

— От негови приятели разбрахме, че по собствените му думи е спал с нея. Уви. Интересуват ли те подробности, шефе?

— Зарежи подробностите. Жените са луди. Като заговорихме за жени, що за птица е колежката Сандберг?

— Не е сред любимките ми — отвърна Адолфсон. — Не работя с нея. Омъжена е за човек от гилдията, а колкото до него, ще се въздържа от оценка. Работи като квартален в Калмар, така че може да се очаква най-лошото.

— Резервираното ни отношение към Сандберг се дължи донякъде на факта, че тя обвини и двама ни в полицейско насилие — уточни Фон Есен. — Според нея сме ударили едно от протежетата ѝ във връзка с арест. Стана през пролетта.

— Какво беше направил? — попита Бекстрьом.

— Не той, а тя. Опита се да захапне Барона за гърлото, когато искахме да я вкараме в колата. Понеже знаех, че е серопозитивна, сметнах, че безопасността изисква да я вържа и да ѝ сложа намордник.

— Не знаех, че държите намордник в колите си — отбеляза Бекстрьом. — Много далновидно.

— Всъщност си съблякох якето и го увих около главата ѝ — обясни Адолфсон. — Дори предателите от „Вътрешно разследване“ не намериха за какво да се хванат.

— Ето какво ще направим. Разговорът ни не бива да излиза от тази стая — предупреди Бекстрьом, свали си краката от бюрото и се наведе напред, за да подчертае колко са важни напътствията му.

Още в началото на седмицата началникът на Главна дирекция „Криминална полиция“ отлетя за Сконе, за да ръководи лично преследването на най-опасния престъпник в страната; лудия от Далбю, масовия убиец, а в света, в който такива като Нюландер бяха принудени да живеят, най-вероятно и сериен убиец. За да си осигури близост до района в Далбю, където верните му хора от Корпуса за бързо реагиране издирваха престъпника, Нюландер се установи в Гранд Хотел в Лунд Там първо проявиха лошия вкус да му предложат апартамента на Фритьоф Нилсон Пирата^[1], но след като им разясни кои полеви обстоятелства са наложили идването му, от хотела го настаниха в обикновена двойна стая с баня. „Тези проклетци цивилни нищо не знаят за стресови ситуации“, мислеше си Нюландер.

Късно в събота вечерта, за жалост, в хотелската стая на Нюландер се случи малък инцидент.

След като бе прекарал повече от петнайсет часа на открито, жегата изтощи Нюландер, а и не му бе останало време да хапне нищо. Преди да си легне, той извади или, обратно, постави патрон в служебното си оръжие — конкретните обстоятелства така и не се изясниха, — по погрешка възпроизведе изстрел и куршумът се заби в огледалото в банята. Понеже този инцидент не причини никаква фатална вреда, Нюландер си изми зъбите, сложи пистолета под възглавницата си, където винаги го държеше по време на командировка, легна си и тъкмо да заспи, някой започна да блъска като обезумял по вратата му.

За нещастие, заблуденият куршум попадна в телевизора от съседната стая. Истериичният му съсед хукна към рецепцията, крещейки в изстъпление, обут само в боксерки с щампа на Патока Доналд. Персоналът на хотела веднага позвъни в полицията да съобщи за „ожесточена стрелба в стаята на началника на Главна дирекция «Криминална полиция»“. Само две минути по-късно пристигна

първият патрул от полицията в Лунд, а с него и Специалният отряд за опасни ситуации от Малмьо.

После ситуацията излезе извън контрол. Нюландер разказа спокойно и последователно какво се е случило и посъветва всички да се приберат откъдето са дошли, но никой не пожела да се вслуша в съветите му. Местните колеги не притежаваха нужния професионализъм, за да се справят с възникналата ситуация. Вместо това конфискуваха служебното му оръжие и го замъкнаха в управлението в Лунд за разпит, макар че минаваше полунощ. След разпита го върнаха в хотела.

— За жалост, ще се наложи да напиша доклад за тази случка. — Нюландер прикова поглед в началника на Специалния отряд, когато го оставиха пред входа на хотела.

— Напиши, Нюландер — съгласи се началникът на сконски диалект. — Само обещавай да си държиш ръцете над одеялото.

Още на следващата сутрин заловиха издирвания психопат в обикновена рибарска хижа близо до Охюс. Причината да го открият собствениците на хижата, а не корпусът, вероятно беше фактът, че хижата изобщо не влизаше в границите на изследвания от тях район. Съдейки по миризмата и червеше, той беше престоял там няколко дни.

— Проклетникът явно е лапнал дулото и е натиснал спусъка — обобщи шефът на корпуса.

— Вземете му ДНК проба и съобщете на колегите във Векшо — нареди Нюландер. „Провинциални ченгета! — помисли си презрително той. — Все чакат друг да им свърши работата.“

[1] Фритьоф Нилсон Пирата (1895–1972) — шведски адвокат и писател. — Б.пр. ↑

Векшо, неделя, 20 юли

Късно в неделя вечерта Кнютсон и Торен почукаха на вратата на Бекстрьом в хотела. Колегите от Стокхолм изпратили първоначална справка за мобилния телефон на курсанта Ерик Роланд Льофгрен.

— През уикенда ли са направили проверката? — озадачи се Бекстрьом.

— И те, като всички други, искат да си начислят извънредно работно време — отвърна Кнютсон.

— Тук ли е, или се е омел? — попита Бекстрьом. Надяваше се проклетникът да е духнал и неочаквано отново усети добре познатите му вибрации.

— Ако се съди по проведените разговори, той се намира на остров Йоланд от средата на седмицата — докладва Торен. — Преди това си е бил тук, във Векшо.

— Последно сигнал от телефона му е бил засечен от стълб до Мьорбюлонга — уточни Кнютсон. — Родителите имат вила наблизо. Сигурно там събира тен в момента.

— Открихте ли нещо интересно? — пришпори ги Бекстрьом. „Идиоти! Защо му е на такъв като Льофгрен да събира тен?!“

— Май да — отвърна Торен с въодушевление.

— Така изглежда — потвърди Кнютсон и се подсмива.

— И какво е то? В тайна ли ще го държите?

— Колегата Сандберг явно многократно се е опитвала да го издири. Първия път в деня на убийството на Линда.

— И в това няма нищо странно, защото точно тогава е провела разпит с него по телефона — въздъхна Бекстрьом. „Нямат и грам мозък в кухите си глави!“

— Първоначално и ние така си помислихме — каза Торен.

— Но после се поразровихме по-надълбоко — обясни Кнютсон.

— Не думай — кисело отвърна Бекстрьом. „Абе тези за какви се мислят?!“

Според протокола за разпита, съставен и подписан от колежката Сандберг, тя позвънила в петък, четвърти юли, между 19,15 и 19,35 на телефона на курсанта Роланд Льофгрен.

— Набрала е мобилния му телефон — вероятно от кабинета си в управлението, защото разговорът е минал през централата — уточни Торен.

— Не съм чак толкова глупав. Какъв е тогава проблемът?

— Разговорът продължава съвсем кратко. — Кнютсон погледна лукаво Бекстрьом. — Приключва едва след четири минути. В 19,19.

— Е, и? Сигурно я е помолил да го набере на стационарния, защото например връзката е била лоша или батерията му се е изтощила. Откъде да знам!

„Нима е възможно човек да е чак толкова тъп“, дивеше се той.

— Проверихте ли стационарния му телефон? — попита той.

— Работим по въпроса. В квартирата си има стандартен абонамент към „Телия“. Живее в голяма къща на Докторската улица в центъра на Векшо. Собственикът е лекар с частна практика. Сигурно е стар колега на баща му, но абонаментът се води на бащата и това усложнява нещата.

— Е, ще трябва да се справят някак си. Какъв е другият проблем?

— Накратко и в резюме... — подхвана Кнютсон.

Накратко и в резюме проблемът се състоял в следното. Още в 19,20, минута след края на разговора между полицаи Сандберг и Льофгрен, някой — пак през полицейската централа — се обадил на мобилния му телефон, но той не вдигнал. Последвали още пет входящи повиквания от същия номер. Съдейки по продължителността им, всичките пет активирали гласовата поща. Последното обаждане постъпило малко след полунощ. През следващите петнайсет денонощия на мобилния телефон на Льофгрен постъпили още десет повиквания през полицейската централа. Всички пропуснати.

И за да бъде менюто пълно, Сандберг му звънила пет пъти от служебния си джиесем. Не успяла да се свърже с него нито веднъж. Накрая му се обадила още веднъж от личния си мобилен телефон.

— В четвъртък следобед, точно след обяд — поясни Кнютсон. — Тогава обаче са разговаряли в продължение на девет минути.

— Звучи подозрително — установи Бекстрьом. „Какви ги върши тази жена? Впрочем тя в четвъртък ли дойде при мен в столовата?“

— Да, всичко това е странно — съгласи се Торѐн.

— Малко мистериозно, ако на някого би хрумнало да попита мен — обади се Кнютсон.

— Предлагам тази вечер да се наспим и да видим утре какво ще ни хрумне — каза Бекстрьом.

„Какво става?“, питаше се той.

— Още нещо — спря ги той на вратата. — Нито дума на никого.

— Разбрано — кимна Кнютсон.

— Very hush hush — кимна и Торѐн, намигна с дясното си око и вдигна показалец пред устните си.

— Какво? — смая се Бекстрьом. „Тези глупаци да не се окажат и свободни зидари?“

— Very hush hush, или съвсем шушу-мушу — преведе Кнютсон.

— Като в онзи филм за колегите от Лос Анджелис през петдесетте. „Поверително от Ел Ей“.

— Един от героите във филма казва така: very hush hush — обясни Торѐн. — Силен филм. По роман на Джеймс Елрой. Непременно иди да го гледаш, Бекстрьом.

„Не може да не са педали — помисли си Бекстрьом, преди да заспи. Просто не намираше друго обяснение, понеже в днешно време всички хора гледат филми по телевизията или на видеокасетофон. — Само педалите ходят на кино. Дори децата вече не стъпват там...“ Някъде по това време Сънчо го надви и когато отново отвори очи, навън вече се беше съмнало и безжалостното слънце бе започнало да търси пролука между завесите пред прозореца в хотелската му стая.

„Днес ще му светя маслото на този негодник“ — закани се Бекстрьом, докато стоеше под душа и студената вода го ободряваше за началото на поредния нов ден в живота му на детектив от отдел „Убийства“.

Векшо, понеделник, 21 юли — неделя, 27 юли

Криминален комисар Ян Левин започна да чете „Смоландспостен“. Все някакъв вестник трябваше да прелиства, за да е в час какво мислят медиите за света, като цяло, и за следствените действия по случая „Линда Валин“, в частност.

Най-големият местен вестник също отделяше много внимание на убийството, но в материалите по случая нямаше спекулации. Журналистите се изразяваха доста по-балансирано и предпазливо, макар че от тях се очакваше да бъдат по-емоционални от колегите си в големите ежедневници, защото трагедията, сполетяла Линда и семейството ѝ, се беше разиграла именно във Векшо.

Във вестника бяха намерили място и задруги материали. Малка утеха в човешката несрета. Тази понеделнишка сутрин утехата се появи под формата на статия за вероятно най-голямата ягода на света, която си поделеше първата страница с последните новини по случая „Линда“.

Във вестника беше поместена и снимка на гигантската ягода, придружена, разбира се, от дежурната кибритена кутийка за сравнение. Съдейки по разликата в размерите им, ягодата явно беше сравнима с неголяма глава карфиол или мъжки юмрук. Във вътрешните страници на вестника публикуваха пространно интервю с мъжа, който стоеше зад този земеделски подвиг — седемдесет и две годишния Сванте Форшлунд, — и малко по-кратко интервю със съпругата му Вера, седемдесет и една годишна.

Сванте Форшлунд се пенсионира преди близо десет години. Преди това работел като учител по биология и химия в гимназията във Векшо. В момента заедно със съпругата му живеели целогодишно в лятната си вила близо до Алвеста. Най-интересното занимание за съпрузите Форшлунд било градинарството. Тяхната градинка заемала площ около половин хектар. Там имало изобилие от земеделски култури, които носят на човек както радост, така и прехрана: цветя,

подправки, билки, плодове и какви ли не зелени растения; картофи, както и всякакви кореноплодни и други полезни растения. Стопаните отглеждали и пчели, за да се гарантира просъществуването на този рай на земята. И не на последно място, двамата съпрузи отглеждали и няколко разновидности на градинската ягода. Именно ягодите били голямата страст в живота на Сванте Форшлунд.

Ягодата рекордьорка представлявала късна американска кръстоска, наречена *Fragaria monstrum americanum*, или гигантска американска ягода. Форшлунд забелязал въпросния екземпляр седмица след Мидсомар. Още тогава ягодата се отличавала като значително по-едра от другите в същата леха.

Форшлунд веднага решил да задейства специална програма за развитие на плода. Отстранил всички съседни ягодови растения, за да се избегне ненужна конкуренция, осигурил й допълнително напояване и наторяване. Стопанинът взел мерки за защита на ягодовия корен, на който се намирала ягодата кандидат за рекорд, срещу насекоми, ларви, птици, зайци и сърни. Четиринайсет дни по-късно, когато Форшлунд преценил, че ягодата му е достигнала оптималния си размер, той я откъснал, заснел я и така се озовал във вестника.

Освен чисто земеделския рекорд, който ягодата му донесла, в нея Форшлунд съзрял и колосален икономически потенциал. В момента промишлените насаждения с ягоди в Швеция възлизали на 2350 хектара и според Форшлунд, ако стопаните започнали да залагат на неговия сорт гигантски ягоди, внос от САЩ, само за няколко години годишният добив на такива плодове щял да нарасне с близо четиристотин процента. Върху същия ареал и за пренебрежимо по-висока цена за напояване и торене.

Съпругата Вера също се изказваше във вестника, но значително по-скептично от мъжа си. Накратко, тя смяташе, че гигантската ягода е водниста и безвкусна. По-просто казано, дори не би си помислила да я използва за кулинарни цели. В света на Вера Форшлунд една истинска ягода трябвало да е вкусна като ягодите, които била яла като дете. Личният й фаворит бил местен сорт, който давал дребен плод с тъмночервено и твърдо плодово месо, много сладък и с примамлив аромат на горска ягода. Тя наследила храстите от родителите си и въпреки че съпругът й бил късен Карл Линей, той също се запалил по проследяване на произхода им. Но откъдето и да били произлезли,

тези ягоди били неизменна основна съставка в прочутата ѝ ягодова торта, с която Вера лятно време гощавала своите деца, внуци, близки и приятели.

Читателите на „Смоландспостен“ получаваха като бонус рецептата за този лесен шведски летен десерт. За блата се начупват бисквити и се подреждат, после се напръскват с домашния ягодов ликьор на Вера, намазват се обилно с домашното ѝ сладко от същия сорт ягоди, после с много бита сметана и накрая се покриват с нарязани ягоди. Върху тортата се поставя най-красивият екземпляр, за да увенчае кулинарното творение.

На Левин рецептата му прозвуча съвсем лесна за изпълнение и много вкусна. Като тортите, които майка му приготвяше, докато бяха деца. Левин реши да изреже статията от вестника и да я прикрепи към другите си записки за пътуването и престоя във Векшо.

Акцията по събирането на доброволни ДНК проби във Векшо се превърна в истински успех. Броят им наближаваше четиристотин. Специалистите от лабораторията в Линшопинг хвърлиха всичките си сили в обработване на пробите по случая „Линда“ и така успяха да докажат невинността на близо половината от включените в списъка с потенциални заподозрени.

— Как върви с колегите и бъдещите колеги? — поинтересува се Улсон.

— Добре — отвърна Кнютсон и погледна в документите си. — Разполагаме с осем проби. Всички са взети доброволно. Първите четирима вече са вън от подозрение. Двама обаче още не са дали проба.

— Вече съм обещал да се погрижа за единия. Съвсем скоро ще разполагаме и с неговата проба — вметна Улсон. — За това не берете грижа. Лично ще се погрижа — увери ги той.

— Имаме и един курсант, който не е дал проба — установи Кнютсон. — Да видим... — Кнютсон се престои, че чете в книгата си. — С Линда са били състуденти. През нощта на убийството е бил в клуба. Според списъка на Полицейската школа се казва Ерик Роланд Льофгрэн.

— Неведнъж съм се мъчила да се свържа с него по телефона — обади се Сандберг.

— И успя ли? — попита Бекстрьом. „Кажки какви всъщност ги вършиш“, додаде той наум.

— Понеже е лято и той има ваканция, прецених, че просто се е отдал на почивка, а не се крие. В края на миналата седмица успях да се свържа с него. Беше във вилата на родителите си на остров Йоланд, но обеща да се обади веднага щом се върне във Векшо.

— Колко великодушно от негова страна — изсумтя Бекстрьом. — И кога ще имаме удоволствието да го видим? Наесен, когато започне

училище? Най-лесно е да помолим колегите от Калмар да отскочат до Йоланд и да му вземат проба.

— Пак ще го потърся. Обещавам — каза Сандберг. — Но нека не забравяме, че молим хората за доброволно съдействие и не вземаме проби принудително. Все пак не разполагаме с никакви улики срещу него.

— Гледай да го откриеш и да обясниш на нашия млад полицейски чирак колко сериозно е положението. Иначе лично ще отида да го доведа тук и няма да го пипат с памук, а ще му източат кръв.

— Всичко ще се подреди — увери го Улсон. — Няма начин. Хайде да не се разгорещяваме заради подобна дреболия.

— Изобщо не съм разгорещен. Предайте на този боклук, че ако има намерение да става полицаи, трябва да престане да се държи като обикновен хулиган, заподозрян в някоя поразия. Съветвам го най-добронамерено. Ако няма друго, чака ме работа — заяви Бекстрьом и стана от масата.

Следобед Улсон помоли Бекстрьом да поговорят на четири очи.

— Може ли да разменим няколко думи, Бекстрьом? — попита Улсон. — Нужен ми е съвет от опитен колега.

„Сигурно експозиционистът се е обесил, когато са му поискали проба, и сега ти искаш да поплачеш на рамото на чичо Бекстрьом.“

Проблемът обаче се оказа от друго естество. Убийството на Линда всяло сериозно безпокойство у жителите на Векшо и по-конкретно у младите жени и социалният живот на голяма група хора сериозно пострадал от този факт.

— Хората могат ли да излизат и да се забавляват, без непрекъснато да ги грози опасност от нападение? — обобщи Улсон.

— Интересен въпрос — кимна Бекстрьом. „Това надхвърля очакванията ми.“

— Много години изминаха от времето, когато ние, полицаите, можехме да гарантираме подобно нещо. Настоящите ни ресурси не стигат и за най-наложителните намеси.

„Какви са тези наложителни намеси в тази провинциална дупка! — чудеше се Бекстрьом. — При неправомерно паркиране и избягали

кучета?“

— Да, положението е лошо — съгласи се Бекстрьом и въздъхна.

— С част от колегите обсъдихме различни варианти за решение и Лу измъти интересна идея.

— Нямам търпение да чуя. — Бекстрьом кимна сериозно и се наведе напред. „Едва издържам да узная какво е снесла нашата носачка!“

— Мъжете във Векшо срещу насилието над жени.

Обикновени, приятни мъже, Закрилници, така да ги наречем... които обикалят града вечерно и нощно време и посредством присъствието си в градската среда повишават усещането за безопасност. Такива доброволци могат например да придружават самотни жени до домовете им след посещения в нощни заведения — уточни Улсон.

„Какъв изобретателен начин да сваляш мацки! Дори малката Лу ще намери някой недовиждащ закрильник, когото да примами в спалнята си, а после да му предложи ужасен секс.“

— Какво ще кажеш, Бекстрьом? — попита Улсон.

— Звучи фантастично — отвърна Бекстрьом и си помисли: „Има ли граници за човешката глупост?“.

— Смяташ ли, че има опасност цялата инициатива да се възприеме като един вид гражданско обединение за самоотбрана? — попита Улсон с угрижен вид. — Или, още по-лошо, несериозни елементи да решат да използват акцията за личните си интереси?

— Не смятам, че съществува голям риск, ако проверявате внимателно постъпващите в доброволческите патрули.

„Само гледайте да не пускате такива като колегата Карлсон Секса и онзи ексхибиционист“, додаде той наум.

— Така мислиш, значи — установи с радостно облекчение Улсон. — А би ли изразил мнението си по време на следващата съвещателна среща на малката ни група?

— С готовност ще представя гледната си точка. Искате ли питане?! — увери го Бекстрьом. — Ако наистина смятате, че мога да бъда полезен с нещо — додаде скромно той.

„Изгарям от нетърпение“, помисли си иронично той.

Адолфсон и Фон Есен явно и през уикенда бяха продължили със същите усилия опитите да осветлят личността на курсант Льофгрენ. Около него започнаха да се натрупват смущаващите обстоятелства. Пред свои приятели той заявил, че е имал сексуална връзка с Линда, продължила през цялата пролет чак до края на семестъра през юни.

Но като всеки млад мъж, Льофгрен много държал на свободата си и предпочел да сложи край на тайната им афера. По собствените му думи Линда започнала да му досажда и да изисква прекалено много вниманието му, а това никак не му харесвало. Двамата се разделили без особени драми, потвърди източникът на Адолфсон и Фон Есен. Льофгрен просто обяснил на Линда, че занапред ще трябва да се нареди на дългата опашка от кандидатки за сърцето му. Колкото до нейната реакция, полицаите не успяха да изровят нищо. Линда не беше споделяла с приятелките си за раздялата, а нямаше и сведения да е имала друг приятел и гадже след Льофгрен, ако, разбира се, отношенията им действително са били, каквито ги е описал той.

— Значи, казаното от него по време на разпита пред Сандберг не отговаря на истината — заключи Бекстрьом.

— Да, излъгал е — кимна Адолфсон. — Доколкото успяхме да проучим, разкажете му за Линда едва ли са празни мъжки хвалби. Разговаряхме с няколко момичета, с които е спал. Льофгрен е вършал наред като зърнен комбайн. Сигурно е баджанак с половината мъже в Смоланд — заключи Адолфсон и въздъхна тежко.

— Той е последният известен сексуален партньор на жертвата — напомни Фон Есен. — Това не ни ли дава право да насочим основните си подозрения към него?

— Основните си подозрения? — възкликна Бекстрьом. — Това ни дава право да го уличим — увери го той. „Този глупав синекръвец явно все пак не е чак толкова заблуден.“ — Чудесно свършена работа, момчета — похвали ги Бекстрьом. — Ако извадим късмет, убиецът ще се окаже точно той. Какво казват мацките? Позволява ли си по-груби игрички?

— От сексуалните му подвизи лъха на кожа, латекс и вериги — отвърна Фон Есен, макар да беше роден и израснал в малко смоландско селце. — Из града хората не знаят за предпочитанията му. Пък и когато излизал да купонясва из града, не носел със себе си споменатите помощни средства, така да се каже.

Льофгрен беше млад, добре сложен, атлетичен, чаровен и изобщо много привлекателен. За скромните си два-сет и пет години явно притежаваше богат практически опит и завиден сексуален талант. Според една от полицейските информаторки Льофгрен бил живо доказателство за широко разпространеното мнение, че чернокожите мъже са много надарени и по тази причина играят главна роля в кошмарите на бледоликите си събратя.

— Роналдо е истинска секс машина — описа го информаторката и по лицето ѝ се изписа блажена гримаса. — Ако искаш да се чукаш до припадък, няма да намериш по-добър. Неговият е огромен. И много, много дебел.

„Нужно е същото, каквото и на добър ловджия — помисли си Адолфсон, докато разговаряше с нея. — Изискват се упражнения, талант и добре заредена пушка.“

— Горедолу като теб, Патрик — изгърси неочаквано информаторката на Адолфсон. — Но лошото при теб е, че човек започна да хлътва. Спомняш ли си как веднъж ми показа онази ловна кула, откъдето си се прицелил и си застрелял първия си лос?

— Предлагам да се придържаме към основната тема на нашия разговор — настоя Адолфсон. „И най-вече към факти, които мога да запиша в доклада си.“

Нестандартен секс? Ненормален секс? Извратен секс? Склонност да доминира над партньорката? Садистични прояви?

— С мен поне не е правил нищо такова — обясни информаторката и сви рамене. — Всички мои приятелки се скъсаха да разправят за него и ми стана любопитно. Нямала съм намерение да се омъжвам за него. Просто правихме секс. А него много го бива по тази част... Но не се съмнявам, че ако бях поискала нещо по-палаво, щеше веднага да се отзове. Със сигурност нямаше да се дърпа. Дори нямаше да се наложи да го увещавам. Щеше веднага да схване какво точно искам от него. Това си е неговата специалност.

Но, подчерта отново тя, с него не стигнали до такива неща.

— Дяволите да ме вземат, ако този не е пълен психо — с настървение произнесе Бекстрьом. „И това ще стане ясно, като

преровим гардероба му“, помисли си той и усети как познатите вибрации се усилват.

Бекстрьом започна да се адаптира към новия си живот в Градския хотел във Векшо. Първоначалната скръб по Егон се уталожи изненадващо бързо и през последните дни дори не се беше сещал за него. Хотелската му стая беше винаги подредена, а леглото — оправено, след като се връщаше изморен от работа. Преди да излезе сутрин, трябваше само да не забравя да хвърли вчерашните кърпи върху пода в банята, за да принуди еколозите екстремисти от персонала да ги сменят с нови и чисти. Наближаваше и моментът отново да даде дрехите си за пране и гладене. Този път щеше да впише разносните в служебните разходи съвсем по правилника, защото дрехите му бяха пропити с пот, пролята по време на служба.

Бекстрьом бързо усвои рутината на новото си ежедневие. Още с прибирането една студена бира, после кратка дрямка, още една бира в стаята и вечеря. Преди да си легне и да се срещне със Сънчо — образователен разговор с колегата Рогершон, още няколко бири, евентуално някое и друго по-силно питие. Пикантен привкус на всекидневието му придаваха разговорите с репортерката от местното радио. Тя все се оплакваше, че той не намира време за нея, макар тя да се кълне, че няма да говорят за работа.

Така се случи и тази вечер.

— В момента програмата ми е доста натоварена — оправда се Бекстрьом.

— Само обещавах и после нищо — въздъхна Карин. „Сигурно е дочула слуховете за суперсалама, щом е толкова навита“, предположи Бекстрьом, но в същия миг чу познатото почукване на вратата.

— Трябва да затворям — каза той в слушалката. — Изникна една работа. Дочуване.

Рогершон донесе шест кутийки студена бира и изглеждаше във великолепно настроение.

— Току-що говорих с колегите от Стокхолм — съобщи той и по мършавото му, осяяно с белези лице цъфна широка усмивка. — Разказаха ми невероятна история за Мутрата и вярвам, че колегата „Острьом“ ще я оцени по достойнство.

— Да чуем.

„Внимавай, Рогер Пияндето.“

Историята, която Рогершон му разказа, беше изпъстрена с обичайните окраски, които историите, предавани от уста на уста, получават. А конкретно тази история бе изминала дълъг път от огледалото в банята на Гранд Хотел до любопитните уши на Рогершон.

— Настанала кървава драма като онази на „Стюреплан“^[1], Мутрата отнесъл половината хотел — обобщил след пет минути Рогершон с доволна усмивка.

— Сигурно брадичката му се е заклешила под предпазителя, докато е почиствал оръжието си — предположи Бекстрьом. — Ако се беше случило на нас, в момента щяхме да седим на топло в Малмьо.

— Животът бил справедлив, как ли пък не — Рогершон поклати глава и наля последните капки бира от първата кутийка в чашата си.

— Когато Доли Партън започне да спи по корем — съгласи се Бекстрьом.

— Странно защо във вестниците не се появи нито ред за този инцидент.

— Може да се уреди — усмихна се Бекстрьом. — Ще помоля колегата Острьом да обсъди въпроса с някой от редовните Лешояди.

[1] През 1994 г. двайсет и пет годишен мъж открива огън с автоматична карабина срещу охраната и гостите на нощен клуб на площад „Стюреплан“ в центъра на Стокхолм. От стрелбата загиват четирима души, десетки са ранени. — Б.пр. ↑

На следващата сутрин „Смоландспостен“ излезе с дълга статия за грандиозния културен скандал, избухнал в града. Ян Левин реши непременно да изреже материала и да го прикрепи към записките от пътуването си.

Улв Г. Гримторп, областен прокурор и отскоро депутат от Християндемократическата партия, остро разкритикувал популистката и в дългосрочен план гибелна в морално отношение културна визия, която по негово мнение преобладавала в културния сектор в община Векшо.

Силното му негодувание било предизвикано от конкретен проект, насочен към млади жени от чужд произход. Така нареченият „Велоплувен проект“ имал за цел да научи млади имигрантки да карат велосипед и да плуват. На желаещите да се включат общината осигурила триседмично лятно училище през юни в спокойна извънградска обстановка близо до езеро, инструктори, велосипеди и надуваеми плувки. Всички четиринайсет участнички в курса се научили да карат велосипед и да плуват и се представили отлично на крайния изпит.

Журналист от вестника бе интервюирал три от тях и те единодушно твърдяха, че физическите умения, които са усвоили по време на курса, ще им помогнат да се усъвършенстват и в интелектуално отношение; да се освободят от патриархалните окови, които ограничават техния живот и живота на жените с подобна съдба; да повярват в собствените си сили, да укрепят усещането си за самостоятелност и себеуважение и стъпвайки върху тези основни постижения на личността, да се посветят на традиционни културни занимания и ценности.

Бенгт А. Монсон, служителът в общинския сектор „Култура“, отговорен за гореспоменатия проект и за други така наречени особени проекти, описваше „VELO-ПЛУВНИЯ ПРОЕКТ“ като безпрецедентен успех.

„Ако някой твърди, че този проект няма нищо общо с културата, значи, този човек изобщо не знае какво представлява културата“, заявяваше той в интервюто и обявяваше, че през зимата се подготвя продължение на проекта, което цели младите имигрантки да се научат да карат ски и кънки.

Според депутат Гримторп обаче това било съвършена глупост, финансирана с трудно спечелените пари на данъкоплатците; жалък и крайно прозрачен претекст, за да могат различни ляворадикални културни сноби да оправдаят почивката си в компанията на млади жени.

„Двеста хиляди крони — възмущаваше се гръмко Гримторп. — Какво общо има това с културата?“

Според него тези средства трябвало да се заделят за театъра във Векшо, за местния камерен оркестър, за библиотеката и за различните мероприятия, организирани там. Освен това, отпусчайки такава сума за въпросния абсурден проект, общината лишавала от стипендии много млади и обещаващи художници — живописци и приложници — и скулптори.

„Този Гримторп явно е много черноглед“, помисли си Ян Левин и, кой знае защо, се сети за онова лято преди близо петдесет години, когато му купиха първото му истинско колело: червен „Крешент Валиант“ Сигурно кръстен на онзи принц Валиант от комикса. Тогава бащата на Левин му разказа за благородния принц и рицар Валиант.

Принц Валиант бил живял преди много, много години. Тогава нямало велосипеди. Вместо велосипед Валиант имал кон. Силен дорест кон, който бил буен и неуправляем като първия велосипед на Ян Левин. Конят се казвал Арвак, разказа татко му, и бил кръстен на Арвакр, коня, който в исландската митология тегли слънцето по небето. През лятото, когато Левин се учеше да кара колело, този Арвак трябва да е имал много работа.

Татко му каза, че всичко това го пише в комикса за принц Валиант, публикуван в „Алерш Векотиднинг“, или „Семеен журнал“. Ян Левин и баща му прекараха цяла вечер на тавана на старата плевня във вилата. Ровиха из купчина кутии и кашони и откриха стотина вестника, където се разказваше за благородния принц Валиант. Всяка вечер преди да заспи, Ян Левин четеше с татко си една или две истории за вълнуващия му живот.

И все пак на Ян му се струваше странно, че велосипедът му „Крешент Валиант“ е кръстен на принц Валиант. Нали принц Валиант имал дорест кон на име Арвак, понеже по онова време нямало велосипеди? Защо тогава червеният велосипед на Ян не се казваше Арвак Валиантски, а Крешент Валиант? Кой всъщност е Крешент?

„Сигурно малкото име на принца е Крешент — предположи тогава Ян Левин. — Принц Крешент Валиант.“ Реши сутринта да попита баща си, който знаеше много неща, но после заспа и доколкото си спомняше сега, петдесет години по-късно, така и не зададе въпроса си. Но, макар и седемгодишно дете, тогава той доста се позамисли за велосипеда и принца, защото темата го затрудняваше, макар да знаеше какво е митология.

Същата сутрин, когато на страниците на „Смоландспостен“ се разгоря бурният културен дебат, от ГИПИ — групата, изготвяща профила на извършителя — изпратиха по електронната поща своя анализ на убийството на Линда и прикрепиха профила на дееца. Освен това ръководителят на групата, криминален комисар Пер Йонсон, съобщи в писмото, че заедно със свой сътрудник ще пристигне във Векшо малко след обяд, за да може да обсъди резултатите на живо със сътрудниците в разследващата група.

Бекстрьом прекара целия предобед в четене на доклада от двайсет страници, като периодично пъшкаше и охкаше. По отношение на самото престъпление от ГИПИ не бяха стигнали до извод, до който не би стигнал всеки нормално разсъждаващ редови полицаи.

В доклада си посочваха, че извършителят не е влязъл в апартамента с насилие и вероятно е бил познат на жертвата; в началото посещението му е започнало сравнително мирно, като се има предвид случилото се по-късно. Жертвата и убиецът са правили секс на дивана в дневната, без да е категорично ясно дали актът е бил доброволен, или принудителен. После двамата са се преместили в спалнята, където той става значително по-агресивен. Извършителят е удушил жертвата по време или след аналното изнасилване, отишъл е в банята, мастурбирал е, измил се е и е избягал от местопрестъплението през прозореца на спалнята.

В доклада следваха обичайните съмнения, от които никой достоен следовател няма полза и затова ги оставя да го спохождат само в кошмарите му. Не можеше да се изключи версията, че Линда е забравила да заключи вратата, а извършителят се е промъкнал вътре тайно или я е подмамил да го пусне; че от самото начало е опрял нож в гърлото ѝ — например ножа, открит на местопрестъплението — и я е принудил да си свали бижутата, часовника и дрехите, а после под заплахата да я убие си е осигурил липсата на съпротива по време на сексуалните му посегателства, извършени и в дневната, и в спалнята,

където я е удушил. При един много неблагоприятен за следствието сценарий убиецът можеше да се окаже човек, когото жертвата никога не е виждала.

Предвид приложения профил на извършителя и събраните данни за характера на жертвата, този сценарий всъщност изглеждаше доста вероятен. ГИПИ характеризираха извършителя като мъж на възраст между двайсет и трийсет години, който живее или е живял близо до местопрестъплението или е свързан с него по друг начин. Най-вероятно убиецът е самотник. Обкръжението му го смята за странник, защото той не може да си създаде среда или да установи трайни приятелски отношения с отделни индивиди. Безработен е или извършва от време на време нискоквалифицирана дейност.

Освен това докладът го описваше като човек с тежко психическо разстройство, със силно изявена склонност към хаотични действия и ирационално поведение. Отношенията му с жените били силно проблемни. Заради травматични преживявания в детството си той е развил ненавист към жените по принцип, но хората от обкръжението му вероятно изобщо не подозират за това. Експертите отричаха да става въпрос за обикновен сексуален садист с бурно въображение.

Извършителят притежавал лесно възпламеним темперамент. И при най-дребната несполука изгубвал контрол над емоциите си и ставал силно агресивен. Тази негова склонност към насилие почти сигурно вече се била проявила и давала сериозни основания разследващите да подозират, че той фигурира в полицейските регистри като извършител на насилствени престъпления, някои от които под влияние на наркотици. И не на последно място, деецът притежавал голяма физическа сила; успял е да надвие и удуши двайсетгодишна курсантка, чиято физическа подготовка значително е превъзхождала подготовката на средностатистическия човек без оглед на пол, защото по време на тренировки вдигала от лежанка тежест, надвишаваща телесното ѝ тегло с двайсет килограма. Същевременно убиецът притежавал изключителна пъргавина, щом е скочил от прозореца на четири метра височина.

„Оставя обувките си в коридора. Подрежда ги старателно една до друга. Но никой не го е видял да се измъква, а дори да носеше петдесет и пети номер обувки, вероятно пак никой нямаше да го види“, помисли си Бекстрьом и въздъхна дълбоко.

Въпреки това комисар Пер Йонсон направи силно впечатление на квалифицираното болшинство от присъстващите, когато след едночасовата си лекция им даде възможност да задават въпроси.

— Предполагам, че у вас са възникнали неясноти — каза Йонсон и се усмихна дружелюбно срещу публиката си. — Имате думата. Чувствайте се свободни да питате за всичко, което ви хрумне.

„Колко хубаво! — иронично си помисли Бекстрьом. — В такъв случай предлагам като начало да обясниш защо всички истински полицаи в Главната дирекция те наричат Пеле Йонс^[1].“

— Ако няма кой друг да вземе отношение, ще започна аз — обади се Улсон, след като огледа набързо масата с погледа на началник.

„Браво, Улсон. Я го попитай този отворко защо колегите от Стокхолм наричат екипа му «Досиетата Х».“

— В началото искам да ти благодаря, задето намери време да дойдеш намясто във Векшо — подхвана Улсон. — Но най-много сме ти благодарни за изключително интересното експозе. Аз, както и всички колеги около тази маса, сме убедени, че твоят анализ и анализът на екипа ти ще изиграят решаваща роля за изхода на следователската ни работа.

„Не и за работата на истинските детективи — апострофира го наум Бекстрьом. — Не сме го закъсали чак толкова, че да се осланяме на плиткоумните съждения на Пеле Йонс.“

— Докато четох доклада ти, много силно впечатление ми направи описанието на извършителя. Колкото и да се мъча да бъда обективен, пред очите ми непрекъснато изниква един от онези отритата от обществото млади мъже с тежки криминални прояви.

— Има известни основания в подкрепа на тази теория — съгласи се Йонсон. — Но не можем да твърдим категорично, че търсеният извършител е точно такъв.

— Защото повечето факти сочат, че Линда го е пуснала доброволно в жилището си? — предположи Еноксон.

— Да, макар че се случва хората да забравят да заключат, след като се приберат къщи. А понякога жертвите са прекалено лековерни и пускат в дома си хора, чието влизане впоследствие се оказва фатално.

— Но как, за бога, ще разберем дали е така — промърмори Еноксон, сякаш мислеше на глас.

— И аз искам да питам нещо, ако може — обади се неочаквано Адолфсон, макар да седеше заврян в дъното на помещението.

— Разбира се — отвърна Йонсон и се усмихна с недемократичната си усмивка.

— Не ми излиза от ума заключението на специалистите от Националната научно-техническа лаборатория, че ДНК отпечатъкът, който им изпратихме, най-вероятно е на пришълец.

— Пришълец — повтори Йонсон и погледна въпросително Адолфсон.

— Да. Не смоландец, а пришълец — уточни полицаят. — Чужденец, така да се каже.

— Разбирам какво имаш предвид — отвърна Йонсон, а по лицето му изведнъж се изписа резервираност. — Според мен трябва да подхождаме много внимателно към такъв вид хипотези. Научните изследвания в тази област все още са твърде недост... се намират в самия си зародиш... така да се каже — успя да се спре навреме Йонсон, който в последната секунда си даде сметка какво ще излезе от устата му.

— Профилът на извършителя показва много общи черти с проявите на мнозина чужденци в града ни — не се отказваше младият Адолфсон. — Те се вписват идеално в описание на убиеца. Работя в „Охранителна полиция“ и знам от опит за какво говоря.

— Няма да стигнем доникъде, ако продължаваме в същия дух — отбеляза Йонсон. — На твое място бих бил много внимателен с подобни заключения. Други въпроси?

Оказа се, че има много желаещи да задават въпроси. Беседата отне три часа. „Цели три часа от деня ми отидоха по дяволите“, ядосваше се Бекстрьом, когато най-сетне всичко приключи.

— И да летиш внимателно, Пеле — заръча му Бекстрьом на сбогуване и му се усмихна с най-любезната си усмивка. — И не забравяй да поздравиш другарите си от „Досиетата“.

— Благодаря, Бекстрьом — кимна сухо Йонсон, който не изглеждаше никак развеселен от шегата.

След вечеря Бекстрьом събра още веднъж всичките си приближени в хотелската си стая. Предупреди Рогершон. Точно като

Бекстрьом той също усети приятни вибрации, след като Бекстрьом му каза разни неща. Поканени бяха и Адолфсон и Фон Есен, защото бяха свършили голяма част от работата, а винаги е за предпочитане да черпиш направо от източника. Оставаше да посвети в тайната само Левин и Сванстрьом, макар предварително да знаеше какво ще бъде мнението на Левин.

„Знаех си!“, помисли си Бекстрьом, когато, десет минути преди уговорката, Левин почука на вратата на стаята му, за да разменят няколко думи насаме.

— С какво мога да ти бъда полезен, Левин? — подета Бекстрьом и се усмихна приветливо на госта си.

— Не съм убеден, че можеш да ми бъдеш полезен, Бекстрьом. Казвал съм го преди, ще го повторя пак. Не е редно да се водят частни разследвания и получената информация да се крие от повечето колеги.

— Нали предпочиташ да се запознаваш с новостите от вестниците?

— Що за глупости! Знаеш, че не е така. Не съм по-различен от теб и всички останали. Но ако ме питаш кое предпочитам и с оглед на ограничения избор, мога да се примиря с последното, но не и да се занимавам с тъмни дела като теб.

— Ето какво — Бекстрьом се усмихна весело. — Предлагам ти да изслушаш колегите Адолфсон, неговия партньор, Кнютсон и Торен и тогава да решиш.

— Едва ли техните думи ще променят решението ми — сви рамене Левин.

— След като ги чуем, мислех ти да прецениш как да продължим следствената работа.

— Сериозно ли? — изненада се Левин.

— Ами да, разбира се.

„На ти сега“, добави той наум.

Първо Фон Есен и Адолфсон обявиха резултатите от оперативните си действия.

— Той е последният известен сексуален партньор на Линда и е излъгал по време на разпита, че не е бил близък с нея — установи Фон Есен. — Според собствените му показания е излязъл от хотела сам някъде между три и половина и четири. На бърз ход би могъл да

стигне до апартамента на Линда за пет минути. Освен това той не е представил алиби за въпросната нощ.

— А обувките? Слипите? — попита Левин. — Жените, които го познават, казаха ли нещо по въпроса?

— Понеже разследващата група не е обявила официално, че сме открили обувките и бельото на извършителя, изобщо не сме ги питали. Пък и такива обувки и слипове носи всеки втори швед.

Левин само кимна.

После Кнютсон и Торен докладваха за откритията си и дори Левин придоби разтревожено изражение, когато двамата му колеги разказаха за първия телефонен разговор, който инспектор Сандберг провела с курсанта Льофгрен.

— Като гледам резюмето от разпита, не разбирам как е успяла да му зададе толкова много въпроси само за четири минути.

— Много ефективна дама — отбеляза ентусиазирано Торен.

— Но не можем да изключим вероятността тя да се е свързала с него и на стационарния му телефон — каза Левин.

— Така е — потвърди Торен.

— Още не можем — потвърди и Кнютсон. — От „Телия“ са се заинтересовали, защото стационарният телефон е регистриран на името на баща му. Обичайният ни човек в компанията нещо се е стреснал и се дърпа.

— Какво ще кажеш? — обърна се Бекстрьом към Левин с хитра усмивка. — Как да процедираме оттук нататък според теб?

— Безспорно всичко това звучи доста подкупващо. Тук има нещо съмнително — съгласи се Левин. — Предлагам още утре сутринта да се обадя на прокуторката. Изглежда ми компетентна и сваяна. Убеден съм, че ще ни разреши да привикаме този младеж за разпит, без да му изпращаме призовка, а ако той продължава да възпрепятства следствените действия, прокуторката ще го обяви за заподозрян и ще му вземем ДНК проба независимо дали иска, или не.

— Предложението ти ми се струва отлично — усмихна се Бекстрьом. — Значи, ти ще се заемеш с прокуторката, а аз ще се погрижа някое от нашите момчета да напазарува и да се почерпим, когато най-сетне приберем този негодник на топло.

[1] Пеле Йонс — нарицателно за неудачник, съпоставимо по значение с нашия Марко Тотев. — Б.пр. ↑

След като Рогершон разказа за кървавата драма в Гранд Хотел в Лунд, комисар „Острьом“ подшушна най-дискретно новината на трима различни журналисти. Въпреки това във вестниците не се появи нито ред за това шокиращо събитие. „Проклетите лешояди вече не си вършат санитарните задължения“, ядосваше се Бекстрьом.

Излизащите сутрин вечерни вестници и сутрешните вестници поместваха обичайните новини. Масовият убиец от Далбю беше натикан в тесните колонки с кратки съобщения, след като журналистите на бърза ръка претупаха съзливите разговори с опечалените. Случаят „Линда“ отново превзе водещите заглавия и около сутрешната блокмаса в Градския хотел във Векшо настана още по-голяма блъсканица.

На сутрешната оперативка разследващата група установи, че броят на взетите ДНК проби минава четиристотин и е на път да постави нов рекорд по доброволно обществено сътрудничество на криминалните експерти в историята на шведската полиция. Благодарение на резултатите от ДНК тестовете още петдесет души вече бяха въвн от подозрение, сред които Мариан Грос. Никой не скърбеше за „раздялата“ с библиотекаря, най-малко от всички Бекстрьом. Той вече си беше набелязал много по-подходящ кандидат за извършител. Пък и комисар Улсон имаше идея, която звучеше доста обещаващо с оглед на предстоящата следствена работа.

Въз основа на профила, изготвен от ГИПИ, Улсон беше направил демографски изчисления и бе стигнал до извода, че не е необходимо да се взема ДНК проба от повече от петстотин души във Векшо и околността, за да се покрият онези, които се вписват в изготвения профил. След консултация със статистик от общинската администрация Улсон съвсем се обнадее:

— Специалистката ми спомена понятието „очаквана стойност“ — обясни Улсон. — Става дума за някаква математическа абракадабра, но ако съм схванал правилно, според това правило е достатъчно да

вземем проби от половината от петстотин души, и то на съвсем случаен принцип.

„Какви ги дрънка този? — помисли си Бекстрьом. — По моему е достатъчно да вземем проба от един-единствен човек: извършителя.“

— Ако приемеш съвет от едно старо ченге, препоръчвам ти да се ограничиш до така наречените пришълци — каза Бекстрьом.

— Не се притеснявай, скъпи Бекстрьом — отвърна Улсон, който днес явно беше в необичайно добро настроение. — И аз имам известен опит и знам с кого си имам работа. Ich kenne auch meine Pappenheimer^[1] — добави гордо той на най-добрия си школки немски, което бе усвоил по време на вечерните курсове. Със съпругата му започнаха да ги посещават след винен тур из долината на Рейн миналото лято. — Не забравяй, че обеща да дойдеш на срещата ни — напомни той.

— Спокойно, ще дойда — увери го Бекстрьом. „Само не разбрах защо намеси Папхамар^[2].“

След сутрешната оперативна криминален комисар Ян Левин се среща с прокурорката по случая и с ръководителя на предварителното разследване комисар Улсон. Бекстрьом го нямаше — за голямо щастие на Улсон.

— Този младеж ми се струва доста съмнителен — заключи Левин, след като обясни по какъв въпрос е дошъл.

— Достатъчно ли е да го привикаме веднага без призовка? — попита прокурорката.

— Да, но ако продължава упорито да отказва да даде ДНК проба, искам да я вземем принудително. Така поне ще разберем дали е сред заподозрените.

— Ако продължава да лъже и да се държи по този инфантилен начин, ще пусна заповед за задържането му под стража и докато седи на топло и размишлява над положението си, ще му вземем и отпечатъци, и кръв — зарече се прокурорката. — Разследваме не какво да е престъпление, а убийство и поведението му никак не ми харесва.

— Налага ли се да постъпваме чак толкова драстично? — възрази Улсон и потръпна. — Все пак той е бъдещ полицай и изобщо не се вписва в профила, изготвен от ГИПИ. Лично аз не бих...

— В такъв случай аз ще взема решението — прекъсна го прокурорката. — ГИПИ! — процеди презрително тя. — Профилите,

които изготвят, са пълни измишльотини. Не ми е известно да са разкрили дори един случай. Поне що се отнася до дела под мой надзор.

Следобед Бекстрьом изпълни обещанието си да се включи в учредителното събрание за избор на инициативния комитет към новосъздадената гражданска инициатива „Мъжете на Векшо срещу насилниците на жени“. Почерпиха Бекстрьом с кафе, торта с моркови и дребни сладки, а новоизбраната председателка на инициативния комитет, психоложката и психотерапевтка Лилиан Улсон, още в самото начало на срещата приветства топло Бекстрьом с добре дошъл:

— Вече познаваш твоя колега Бенгт Улсон и мен. Впрочем Бенгт обеща при нужда да замества титуляр от инициативния комитет, който няма възможност да идва на сбирките ни. Останалите обаче не се познават и понеже днес ти си наш гост, мислех да се представиш на останалите: на Муа, нашия втори Бенгт — Лу се усмихна на висока руса сопа, която също се усмихна в отговор, — и на нашия трети Бенгт, Бенгт Аксел — продължи Лу и кимна приятелски на дребна, тъмна и хилава фигура, седнала откъм по-късия край на масата.

— Благодаря ти за поканата, Лу — Бекстрьом преплете пръсти над шкембето си и се усмихна с почти религиозно смирение на останалите трима. „Три квачки в панталони и една в розова нощница. Всъщност е адски удобно, че всички квачки се казват Бенгт.“

— Мдааа — Бекстрьом умишлено разтегли последната гласна, защото вече се беше научил как да се държи в такава компания. — Казвам се Еверт Бекстрьом... но всичките ми приятели ме наричат просто Еве — излъга той, защото през целия си живот не беше имал нито един истински приятел и още от началното училище го наричаха Бекстрьом. — Какво друго да кажа... Мдааа... Работя като комисар в Главна дирекция „Криминална полиция“... и както неведнъж през моя живот, тук ме доведе низ от трагични обстоятелства. — Бекстрьом кимна с угрижен вид и въздъхна. „Нека се порадват, глупаците им с глупаци.“

— Благодаря ти, Еве — каза Лу с нежност в гласа. — И така... нека продължим с нашите Закрилници. Заповядай, Бенгт — Лу кимна към хилавата тъмна фигура, която стоеше приведена зад чаша с кафе и парче морковена торта.

— Благодаря, Лу. — Бенгт се прокашля притеснено. — Мдааа... Името ми е Бенгт Монсон и се занимавам с културни въпроси в

общината. Отговарям за така наречените „специални проекти“. Новоучредената инициатива ще се ползва с финансовата подкрепа на общината.

„Какъв сладур! Адски много ми прилича на онзи смешник, дето отговаряше за равноправието; същият, чиято майка спяла с кон. Как му беше името?“^[3], замисли се Бекстрьом, който по принцип избягваше да обременява паметта си с други имена, освен на хулигани, бандити и обикновени колеги.

— Сигурно не ти е лесно — каза Бекстрьом. — Все пак отговаряш за толкова много проекти — додаде той.

— Никак не ми е лесно — съгласи се Бенгт Монсон и лицето му мигом се разведри. — Непрекъснато включваме нови и нови инициативи към проектите и аз се опитвам сметките винаги да бъдат изрядни и да не...

— А сега, ако не възразявате, ще дам думата на другия Бенгт в нашата компания — прекъсна го Лу, която по неznайни причини явно не желаше да се впускат в подробности по темата, и кимна на съименника на Бенгт Монсон, когото така бързо бе отрязала. Той беше рус, синеок, два пъти по-едър от другия Бенгт и сякаш висеше над масата и стола, а от цялото му същество струеше топлота и човечност.

— Казвам се Бенгт Карлсон и съм председател на Сдружението в защита на мъжете в града — подхвана Едрия Бенгт. — Ние предлагаме съвети, подкрепа и поведенческа терапия на местните мъже, станали жертва на насилие. Не на мъже насилници, а на пострадали от насилие мъже — подчерта той. — Както вероятно се досещате, и аз не мога да се оплача от липса на работа.

„Представям си! — съгласи се наум Бекстрьом. — Малко ли злобни жени има! Пък и ти сто процента си бил голям побойник“, отсъди Бекстрьом, защото станеше ли въпрос за такива диагнози, той можеше да прецени хората с безпогрешността на селски фелдшер, който веднага различава кой пациент е пипнал заушка и кой се оплаква от подути сливици.

— Е, май остана само моята скромна личност — изчурулика жената в розовата нощница.

„Скромна, но не и по размери — апострофира я наум Бекстрьом. — Три пъти по-едра си от малката Лу, ако това изобщо е някаква утеха.“

— Както всички вече знаете, казвам се Муа Йертен. Сигурно се питаш какво прави човек като мен, Еве.

„Оглавяваш Сдружението в помощ на жени, пострадали от насилие, Сдружението в помощ на жертви на престъпления и въобще всички възможни шибани сдружения на света“, помисли си Бекстрьом и ѝ кимна окуражително да продължи.

— Оглавявам Сдружението в подкрепа на жените, преживели насилие в града. Освен това съм председател на Сдружението в подкрепа на жертвите на престъпления... и какво друго...

„Защо ли пак успях да позная?!“

— Имам частен дом, където предлагаме убежище на изнасилени жени и жени жертви на побой. За друго не ми остава време.

„Поздравления — помисли си Бекстрьом. — Ако работиш на частно, значи не си чак толкова заблудена.“

После членовете на новоучредената инициатива имаха удоволствието да изслушат експертното мнение на комисар Бекстрьом — един от най-големите специалисти в особено жестоките престъпления в страната. Той се постара да ги успокои.

— От колегата Улсон разбрах, че ви притесняват главно две неща: да не ви сметнат за самозван граждански патрул и да не привлечете с идеята си мъже с несериозни, съмнителни или дори престъпни намерения. В обобщението на всичко, казано дотук, ще ви уверя, че нямате основания за безпокойство — заключи той. Дори като за човек на Духа, Бекстрьом започнала звучи леко помпозно. — Колкото до второто ви притеснение, смятам, че вече сте се научили да преценявате правилно хората и ще се справите отлично със задачата да отсеете житото от плевата.

„А теб, плъх такъв, лично ще те прислушам“, закани се той и се усмихна с най-приятелската си усмивка на Бенгт Карлсон.

После членовете на управителния съвет на инициативата имаха среща с представители на медиите, но Бекстрьом се оправда с политиката на Главната дирекция по въпроси, касаещи връзките с обществеността.

— Колкото и да ми се иска да се присъединя, служебните задължения не ми позволяват — отклони поканата той и разтегли устни в същата смирена усмивка като отпреди два часа.

Лу и съмишлениците ѝ проявиха разбиране към съображенията му и Бекстрьом се върна при разследващата група, за да даде своята скромна лепта.

— Ще погледнеш ли този нещастник в базата данни? — Бекстрьом подаде на Торен листче с името и описанието на Бенгт Карлсон.

— Разбира се — изненадано отвърна Торен. — Извини ме за въпроса, но защо искаш да проверя точно него? Той не е ли...

— Съвсем шушу-мушу — ухили се Бекстрьом и сложи пръст над устните си.

След като получи зелена светлина от прокурорката, Левин изпрати Фон Есен и Адолфсон да доведат Льофгрен от остров Йоланд. Сигналите, прихванати от мобилния му телефон, сочеха, че курсантът се намира в района на Мьорбюлонга, вероятно във вилата на родителите си. Бекстрьом преотстъпи служебния си автомобил на Адолфсон и Фон Есен, които се нагърбиха със задачата, и им даде няколко ценни напътствия:

— Просто въведете адреса в джипиеса и колата сама ще ви закара. Ако се наложи да го „съветвате“, гледайте да е отвън, та да не изцапа седалките с кръв.

— Нов рекорд — установи по-късно Адолфсон. За час и половина изминаха седемнайсет мили.

Адолфсон паркира до подстъпа към вилата на семейство Льофгрен: луксозна новобогаташка къща с пътеки от хрущящ чакъл, дървета, които хвърлят плътна сянка, и просторен изглед над Калмарския пролив. На моравата пред къщата стоеше човекът, за когото дойдоха. Облечен в спортен екип — шорти, потник и маратонки, — той най-съсредоточено разтягаше мускулите на дългите си атлетични крака.

— С какво да ви помогна, господа? — попита дружелюбно курсантът Льофгрен.

— Искаме да поговорим с теб — отвърна също толкова дружелюбно Адолфсон.

— Ще се наложи да го отложим за утре, защото сега отивам на тренировка — обясни Льофгрен, махна им с ръка и се затича в посока,

противоположна на Векшо.

Фон Есен тутакси хукна след него и в негова чест заслужава да отбележим, че в продължение на няколкостотин метра не изпусна Льофгрэн от очи. После обаче гората погълна курсанта и преследвачът му спря. Прегънат надве, той едва си поемаше дъх.

— Двайсет и пет градуса на сянка, но въпреки това служебният дълг налага да преследваш тъмнокожи мъже — отбеляза Адолфсон, когато колегата му се върна пред къщата. Самият Адолфсон се бе настанил удобно на един градински стол.

— Говори ли с родителите? — попита Фон Есен.

— Вкъщи май няма никого.

— Ще се обадим на Левин — реши Фон Есен.

— Как така офейка? — възкликна Левин по телефона пет минути по-късно.

— Как така офейка? — слиса се и Улсон след още десет минута.

— Офейка?! Просто така? — попита прокурорката, на която съобщиха „новината“ по мобилния след още четвърт час.

— Просто е офейкал — обясни Левин. — Какво ще правим сега?

— Какво ще правим сега? — попита Улсон, когато Левин му се обади за втори път в рамките на половин час.

— Прокурорката предлага да не избързваме с решението. Ако до утре не го хванем, тя ще издаде официална заповед за задържането му — обясни Левин.

— Защо просто не настигнахте шибаното копеле и не му дръпнахте един як бой? — изрева Бекстрьом с лице, пламнало като лицето на Фон Есен след преследването, макар че Бекстрьом цял следобед не се бе надигал от стола зад бюрото си.

— Защото нямахме такава възможност, ако разбирате какво искам да кажа, шефе — отвърна Адолфсон.

— Не искахме да компрометираме бъдещите разпити, застрелвайки важно за разследването лице просто така — потвърди и Фон Есен в типичния си дипломатичен стил, част от аристократичния му произход.

Внимавай в картинката, проклет педал — предупреди го наум Бекстрьом и го прониза с гневен поглед.

— На ваше място не бих се поколебал да поискам подкрепление от кучета и хеликоптери и да отцепя целия шибан мост.

[1] По-точно: *Daran erkenne ich meine Pappenheimer* (нем.) — „По туй познавам моите папенхаймци“. — Цитат от драматическата поема „Смъртта на Валенщайн“ от Фридрих Шилер. Цитатът е взет от превода на Димитър Стоевски, изд. „Народна култура“, 1968. Пълководецът Валенщайн използва израза, за да покаже, че познава добре и цени кавалеристите на граф Папенхайм, и за да спечели доверието им, докато в днешно време изразът е придобил значението „Знам си хората, знам какво да очаквам от тях, какви са слабостите им“. — Б.пр. ↑

[2] Гунар Папхамар — герой от известен шведски комедиен сериал. — Б.пр. ↑

[3] Бекстрьом има предвид Йенс Орбак (р. 1959), министър на равноправието и интеграционните въпроси от 2004 до 2006 г. По време на гостуването си в шведско радиопредаване Орбак заявява, че няма нищо против хомосексуалистите, споделяйки, че сестрата на майка му например живеела с кон. Изказването му предизвиква вълна от недоволство в шведското общество и той официално се извинява, подчертавайки, че не е имал намерението да сравнява любовта към човек от същия пол с любовта към животно. — Б.пр. ↑

На следващата сутрин Бекстрьом разтвори вестник „Смоландспостен“ за пръв път през живота си. Местният ежедневник беше отделил няколко страници на новосъздадената гражданска инициатива „Мъжете от Векшо срещу насилниците на жени“. Вниманието на Бекстрьом привлече снимка на инициативния комитет, която заемаше половината първа страница. В средата стоеше председателката Лу Улсон, от дясната и лявата ѝ страна — съответно Муа Йертен и комисар Бенгт Улсон, а по фланговете — малкият Бенгт Монсон и два пъти по-едрият Бенгт Карлсон. И петимата гледаха сериозно в обектива и стискаха ръцете си.

„Какви глупаци!“ — развесели се Бекстрьом.

Редакцията на вестника обаче явно не споделяше неговото мнение. В статията, издържана изцяло в положителен дух и поместена на челно място в „Смоландспостен“, главният редактор бе вложил целия си поетичен талант и дори в самото началото на материала сравняваше полицията с „рехава, порутена ограда, която не може да спре все по-ожесточаващата се престъпност“. По-нататък същият автор изказваше мнението, че освен дето частните криминално-политически инициативи са крайно необходими, не по-малко необходимо е обществото да ги приеме на сериозно.

„Дори ние, жителите на обикновено съвсем спокойния Векшо, трябва да осъзнаем, че борбата срещу увеличаващата се и все по-брутална престъпност всъщност е отговорност на всички нас“, подчертаваше авторът в заключителната част на материала.

„Как, по дяволите, изсмукват такива глупост от пръстите си?“, удиви се Бекстрьом и пхна вестника в джоба си, за да може по-късно, като се качи в кабинета си, да се посмее на воля.

За пореден път Левин бе прекарал нощта в леглото на Ева Сванстрьом. Тя заспа, но той остана буден още час. Блъскаше си

главата какви ли ги е надробил младият Льофгрен.

На сутринта, още с влизането в кабинета си, наизвади всякакви следствени материали, изчете ги внимателно и след известен размисъл като че ли се досети какво всъщност е станало. Понеже обаче се бе случвало да сгреша, извика Фон Есен и Адолфсон и им постави задача.

— Искам да проверите един стар сигнал. Споменах го по време на оперативната ни в неделя, шести юли. Сигналят не звучи особено достоверно, но въпреки това искам да разпитате подателя. Казва се Йоран Бенгтсон. Ехо ви всички данни — той подаде разпечатан лист на Фон Есен.

— Гура Жълто-синия? Познаваме го — отвърна Фон Есен.

— Как го нарече? — попита Левин.

— Гура Жълто-синия или само Жълто-синия. Така е известен в града — уточни Адолфсон. — От една страна, защото е повлиян от политиката, както се казва по-изискано — продължи той.

— И по-специално от кафявите нюанси върху политическа палитра^[1] — вмъкна Фон Есен.

— От друга, защото преди няколко години здраво го насиниха. Гура решил да отпразнува Деня на шведското знаме заедно с неколцина свои приятели, но в града пристигнали няколко автобуса с крайни привърженици на АФА^[2] и подобни организации и се нахвърлили върху Гура и другарите му. Докато успеем да овладеем положението, го бяха нашарили в жълто и синьо — цветовете на любимото му знаме — довърши Адолфсон и по лицето му се изписа силно въодушевление.

— Този Гура твърди, че е видял Линда в компанията на едър не... едър тъмнокож мъж — поправи се Левин. — Някъде около четири часа в нощта на убийството.

— Да, но подобни изказвания от устата на Гура не бива да ни учудват, пък и курсантът Льофгрен далеч не е единственият тъмнокож в нашия Кардамонов град^[3]. Не и от известно време насам.

— Искам да отидете в дома му и да го разпитате — настоя Левин. — Покажете му снимки и искайте да посочи извършителя. Започнете с Льофгрен. — Левин им подаде прозрачен найлонов джоб със снимките на деветима млади тъмнокожи мъже, единият от които беше Льофгрен. — После поискайте да разпознае и Линда. Важно е да

се придържате към тази последователност — подчерта Левин и им подаде още един джоб с девет снимки на млади руси жени, една от които жертвата на убийството Линда Валин.

В момента, когато Фон Есен и Адолфсон позвъниха на вратата на мизерния апартамент на Жълто-синия в квартал „Арабю“, курсантът Ерик Роланд Льофгрен се появи на пропуска в управлението заедно с адвокатата си от Калмар, който бил и стар семеен приятел. Двамата дойдоха точно навреме, защото прокуторката току-що взе решение да издаде заповед за задържането на Льофгрен.

Гура Жълто-синия седеше пред компютъра си и играеше на игра, свалена от страницата на американската организация White Aryan Resistances^[4]. Някой от киберманияците от WAR беше създал малко по-етнически ориентиран вариант на старите класики „Пустинна буря“ 1, 2 и 3 и Жълто-синия се беше развихрил, когато Фон Есен и Адолфсон се появиха на вратата му.

— Нов рекорд! — възкликна той с пламнали от възбуда бузи. — Само за половин час повалих триста осемдесет и девет криви носа!

— Ще ни отделиш ли няколко минути? — попита Адолфсон.

— Ще ви помогна, разбира се. Дълг на всеки шведски гражданин е да сътрудничи на полицията. В момента се води война и ако не бъдем единни, чернилките ще победят — обясни той.

Льофгрен не показва същия ентусиазъм пред ръководителя на разпита Рогершон и присъстващия Левин. В началото курсантът се държеше по-скоро делово като правния си защитник, два пъти по-възрастен от него.

— Защо според теб те извикахме тук, Льофгрен? — попита Рогершон, след като записа обичайните встъпителни думи на диктофона.

— Надявах се вие да ми кажете — отвърна Льофгрен и кимна учтиво.

— И още дори не се досещаш каква е причината?

— Не — поклати глава Льофгрен.

— В такъв случай нека аз ти кажа. Сигурно си любопитен да узнаеш повода.

Льофгрен само кимна сдържано още веднъж. Изглеждаше по-скоро нащрек, отколкото изгарящ от любопитство.

— Обадох се няколко пъти да питам какво, по дяволите, сте предприели след моя сигнал. Негърът я е убил, няма съмнение — заяви Жълто-синия. — Сигурно някой от колегите ви го прикрива. В полицията гъмжи от чернилки, които бачкат като ченгета. Проверете ги и ще откриете убиеца.

— Какво направи, когато ги видя? — попита Фон Есен.

— Поздравих Линда. Познах я. Виждам съм я в ченгеджийницата.

— Какво точно й каза? — настоя да узнае Фон Есен.

— Попитах я няма ли по-приятно занимание от това, да яде черни бастуни — отвърна Гура и се усмихна доволно на полицаите. — А, май споменах и нещо за спин. Такива чернилки са ходещи биологични бомби, като си помисли човек какви зарази разнасят.

— Какво стана после? — намеси се Адолфсон.

— Негърът побесня и забърза напред. Цялото му лице посиня. Тогава си помислих: такъв брикет не трябва дори да го пипаш, защото може да умреш от херпес. И то в най-добрия случай. После и аз се ометох оттам.

— Тогава часът е бил около четири и случката се разиграва по Северната алея на приблизително петстотин метра от Градския хотел, така ли е?

— Да — потвърди Жълто-синия. — Беше някъде към четири. Намирахме се близо до кръговото кръстовище до поликлиниката.

— Донесли сме няколко снимки, които ще те помоля да погледнеш. — Фон Есен подреди снимките на деветимата мъже. — Разпознаваш ли някой от тези мъже?

— В разпита, проведен от наш колега, отричаш категорично да си имал сексуална връзка с Линда — каза Рогершон. — Описал си я като една от състудентките ти.

— Просто учехме в една група. Но това вече го знаете.

— Да, знаем го. Знаем и друго: спал си с Линда. Защо не си го казал по време на разпита?

— Не знам за какво говорите — заинати се Льофгрен. — Не съм имал връзка с нея.

— Тогава ще ти задам съвсем лесен въпрос: спал ли си с Линда? Да или не?

— Не разбирам какво общо има това със случая. Пък и нямам навика да обсъждам личния си живот. Не съм такъв тип.

— Според приятелите ти си точно такъв тип — възрази Рогершон. — Разговаряхме с неколцина от тях и според показанията им в продължение на месеци ти си се хвалил със сексуалните си подвизи в леглото на Линда.

— Пълни глупости. Никога не говоря за сексуалния си живот. Това са измишльотини.

— Измишльотини, казваш. Ако не си спал с Линда, просто го кажи.

— Явно не схващате какво ви говоря.

— Схващам прекрасно — увери го Рогершон. — Освен това знам, че си излъгал по време на полицейски разпит, а в момента чувам със собствените си уши как шикалкавиш, вместо да отговориш на съвсем елементарен и директен въпрос.

— Вашият въпрос няма никакво отношение към случая. Не аз съм убил Линда. Ако ме подозирате, значи съвсем сте изперкали.

— Щом си невинен, сигурно нямаш нищо против да ти вземем ДНК проба, за да те зачеркнем от списъка със заподозрените — Рогершон му посочи многозначително епруветката с клечките до диктофона.

— Нямам никакво намерение да давам проба — възрази Льофгрен. — Нищо лошо не съм направил и не разполагате с никакви улики срещу мен. В момента се опитвате — защото съм сигурен, че правите точно това — да се отървете от чернокож бъдещ колега — възмутено ги обвини Льофгрен. — Точно това е целта ви. Другото са празни приказки.

— А аз ти казвам, че лъжеш, и то докато те разпитваме за убийство на твоя колежка от Полицейската школа. Този факт ни кара да те подозираме. За нас е важно единствено да изясним твоята роля в случая.

— Ще отговаряте за действията си — разпали се Льофгрен. — Поне да бяхте...

— Не само ние — прекъсна го Рогершон. — Прокурорът също храни сериозни съмнения.

— Извинете, че ви прекъсвам — намеси се адвокатът на Льофгрენ. — Но за мен ще бъде интересно да науча каква е позицията на прокурора.

— Съвсем проста. Ако подзащитният ви продължава да лъже и да увърта, госпожа прокурорът смята, че ще има достатъчно основания да поиска задържането му под стража.

Рогершон и Левин се спогледаха. Левин кимна.

— В такъв случай настоявам да впишете в протокола, че не споделям мнението на прокурора — заяви адвокатът.

— Непременно — кимна Рогершон. — Предполагам, господин адвокатът е наясно, че ако иска да обжалва това решение, трябва да се обърне към друг орган, а не към полицията. Последен въпрос, Роланд, преди да те арестуваме...

— Имам алиби — прекъсна го Льофгрен. — Полицаяте от твоето поколение учили ли са какво означава думата алиби?

— Този е — Гура Жълто-синия се усмихна тържествуващо и вдигна снимката на Ерик Роланд Льофгрен.

— Не бързай, Гура — посъветва го Фон Есен. — Помисли добре.

— На мен например всичките ми изглеждат еднакви — вметна Адолфсон. — Как може да си толкова сигурен?

— Говорите с експерт по негрите — доволно ги осведоми Жълто-синия. — Разбирам от чернилки, както ескимосите разбират от сняг, а лапландците — от елени. Закопчайте този — той размаха снимката на Льофгрен. — Типичен синкав негр — продължи той. — Ако питате мен, дошъл е от Африка. Но не от кой да е регион. Не говорим за Еритрея, Судан, Намибия или Зимбабве, нито за бушмени или масаи. Този е или кикую, или ухуру, или уатутси, или уамбеси, или зулу, или...

— Чакай малко — прекъсна го Адолфсон и вдигна отбранително ръце. — Кажи ни за коя част на Африка говорим и зарежи негрските племена, от които този мъж не е.

— Ако питаш мен, говорим за Западна Африка. За Кот д'Ивоар например. По-конкретно за бившите френски колонии в Западна Африка; за негрите на франсетата — обясни Жълто-синия и кимна като човек, който знае за какво говори.

— Благодарим за помощта. Имаме само още една молба: да ни покажеш момичето на тези снимки.

— Стига де, Графе. Чуй ме какво ти казвам! Говорил съм с нея, когато съм идвал в ченгеджийницата. Тя е. Сигурен съм сто и десет процента.

— Коя от всичките е? — настоя Адолфсон и посочи снимките на деветте млади жени.

— Да чуем тогава какво е алибито ти.

— Тръгнах си от хотела с компания. Отидохме у нас и се разделихме чак в десет на следващата сутрин.

— В разпита си казал, че си излязъл от клуба сам — напомни Рогершон. — И това ли е било лъжа? Как се казва твоята „компания“?

— Вече ви обясних, че не обсъждам имена.

— В такъв случай това не може да се нарече алиби — въздъхна Рогершон. — Или поне според моите знания по темата. Малкото, което съм запомнил от моите студентски години, е как преподавателите непрекъснато дуднеха, че следователят трябва задължително да разбере кой гарантира алибито на заподозрения.

— Няма да обсъждам имена — повтори Льофгрен. — Толкова ли е трудно да схванете?

— Е, какво ще кажете, момчета? — Жълто-синия вдигна една от снимките.

— Съвсем сигурен ли си, че е тя? — попита Фон Есен и размени поглед с Адолфсон.

— Съвсем сигурен ли? Казах, че съм сто и десет процента сигурен. Няколко пъти съм говорил с нея в управлението. Ако ви интересува мнението ми, беше голяма кучка.

— В показанията ти има нещо много забавно — каза Рогершон, докато гледаше зорко Льофгрен.

— И кое е то? Лично аз не виждам нищо забавно.

— Приятелите ти твърдят, че всеки път, когато си се чукал с Линда, си се хвалил пред тях. И като казвам „чукам“, цитирам теб. Използвал си и други, още по-отвратителни цинизми, които смятам да ви спестя — на теб и на правния ти защитник.

— В такъв случай моите приятели ще отговарят за използваните цинизми. Аз не съм употребявал обидни думи.

— Колкото до нощта на убийството, казал си им, че си се прибрал сам. Един от тях дори те е видял да си тръгваш сам. Обяснил си, че се прибираш и лягаш да спиш.

— Да. И какво от това? Да не искате да отговарям за твърденията на други хора? Май искат да говорят с вас — Льофгрен посочи вратата, която някой открехна предпазливо след дискретно почукване.

— Имаш ли две минути, Левин? — попита Фон Есен от вратата.

— Този трик вече е изтъркан — обърна се Льофгрен към адвокатата си. — Един от преподавателите ни в школата ни разказа...

— Две минути — Левин стана, излезе от стаята и старателно затвори вратата зад гърба си.

— Имаме проблем — каза Фон Есен.

— От сутринта си го мисля — въздъхна Левин.

— Какво ти казах! — победоносно напомни Льофгрен и тупна адвокатата си по ръката. — Пет минути, не две. Какво ти казах!

— Господа, извинете, но се налага да ви прекъсна. — Левин погледна към Рогершон и продължи към Льофгрен: — Ако съм те разбрал правилно, отказваш да назовеш името на лицето, което, по думите ти, може да ти осигури алиби.

— Радвам се, че най-после схванахте. Точно така. Това не е моя работа, а ваша.

— Усещането да знаем, че по един въпрос сме на едно мнение, ме успокоява. Искам да ти съобщя, че сега, в четиринайсет часа и пет минути в петък, осемнайсети юли, прокурорът реши да ти наложи задържане под стража. Засега прекратяваме разпита и ще го подновим при първия удобен случай. Прокурорът издаде заповед да вземем от теб пръстови отпечатащи и ДНК проба.

— Чакайте малко — запротестира адвокатът. — Не е ли по-добре да поговоря насаме с клиента си и да намерим по-разумно решение на този дребен проблем?

— Господин адвокат, съветвам ви да обсъдите този въпрос с прокурора — отвърна Левин.

— Закъде се разбърза така, Левин? — ядосано попита Рогершон пет минути по-късно, когато останаха сами.

— На мое място и ти щеше да се разбързаш.

— И защо? Ако ми беше дал още един час, щях да изкопча от него и името на така нареченото му алиби, ако изобщо съществува, и да го накарам да лапне клечката.

— Точно от това се опасявах: че ще трябва да се разправяме с един куп бумаги.

— Не те разбирам — призна Рогершон.

— Ще ти обясня.

— Целият съм слух. — Рогершон се усмихна накриво и се облегна удобно на стола си.

— Майко мила! — ухили се Рогершон пет минути по-късно. — И кога смяташ да го съобщиш на Бекстрьом?

— Сега. Само да го намеря.

— Искам да присъствам — настоя Рогершон. — Та да можем с дружни усилия да удържим този дебеланко, когато се нахвърли да троши мебелировката.

„Денят се очертава превъзходен“, радваше се Бекстрьом. Само преди десет минути видя в коридора Адолфсон и Фон Есен. Водеха умърлушения Льофгрен и без съмнение се бяха запътили към ареста. С това обаче радостните вести за деня далеч не се изчерпваха. Торен се появи в стаята му да докладва резултатите от проверката на Бенгт Карлсон, член на инициативния комитет от гражданската инициатива „Мъжете във Векшо срещу насилниците на жени“.

— Този тип бил голям кучи син. Не ми се струва никак читав — подхвана Торен.

— Какво имаш предвид? — попита Бекстрьом. „Точно сега Карлсон не ми трябва. Вече вкараха негъра на топло.“

— В досието му са вписани единайсет провинения. Специалитетът му е да пребива интимните си приятелки.

— Какъв по-подходящ човек за член на новосформирана гражданска инициатива — доволно отбеляза Бекстрьом и добави наум: „И най-подходящият човек, с когото да зашлевя по един шамар на Лу и на онзи ахмак Улсон.“

— Единственият проблем е, че последното му провинение е отпреди девет години.

— Сигурно си е взел поука. Започнал е да ги пердаши през хавлиена кърпа. Изрови всичките му кирливи ризи — заръча той и млъкна, защото Левин и Рогершон стояха на вратата му с вада на кокошки, които умират час по-скоро да снесат. — Влизайте, момчета, влизайте. Младият Торен тъкмо си тръгваше.

— Е? — любопитно ги попита Бекстрьом, след като Торен излезе и затвори вратата. — Негърът глътна ли си граматиката? Видях Адолфсон заедно с онзи сакат благородник да го мъкнат към пандиза.

— Съжалявам, но ще трябва да те разочаровам, Бекстрьом — отвърна Левин. — И аз, и Рогершон сме убедени, че Льофгрен не е убиецът.

— Сега пък ново дваисет! — разсмя се Бекстрьом. — Тогава какво търси в пандиза?

— И дотам ще стигна, но трябва да се примириш с мисълта, че той е невинен.

— Как така невинен? — Бекстрьом се подпря на облегалката на стола.

— Има алиби.

— Алиби ли? — изсумтя Бекстрьом. — И кой ще му осигури алиби? Мартин Лутър Кинг?

— Отказа да назове името и ние веднага го арестувахме, преди да е размислил.

— Но Левин се сети за кого става дума — доволно се обади Рогершон.

— Кой е? — Бекстрьом се наведе напред и ги изгледа с присвити очи.

— Ето как според нас са протекли събитията. Младият Льофгрен си тръгва към четири от Градския хотел. За пред останалите разиграва театъра, че се прибира сам, за да се наспи. На няколко пресечки от клуба обаче изчаква жена, с която си е уговорил среща при пълна потайност в заведението. Тя се появява малко след четири, двамата отиват в апартамента на Льофгрен и правят онова, което се прави в такива случаи — довърши Левин и въздъхна.

— И коя е тази жена? — попита Бекстрьом, макар вече да се досещаше за отговора.

— Колежката Ана Сандберг, ако се вярва на наш свидетел — отвърна Левин.

— Ще убия тази шибана кучка! — изрева Бекстрьом и скочи от стола. — Кълна се, ще я...

— Нищо няма да правиш — прекъсна го Рогершон и поклати глава. — Ще седнеш и ще се успокоиш, преди да си получил инсулт или нещо още по-лошо.

„И какво ще е това по-лошо от инсулта? — зачуди се Бекстрьом и рухна върху стола. — Тази нещастница трябва да умре.“

Курсантът Льофгрен напусна територията на ареста във Векшо, преди вратата на килията му да е успяла да се хлопне. Около час по-късно се качи в колата на адвоката си и двамата тръгнаха към вилата на родителите му на остров Йоланд. Преди това обаче Льофгрен най-тържествено обеща на прокурорката да не мърда оттам в близките дни и да вдига телефона си, ако полицията във Векшо иска да се свърже с него по някакъв въпрос. Прокурорката му даде няколко препоръки. Без да се впуска в подробности, тя го посъветва да обмисли на спокойствие бъдещото си професионално поприще. Льофгрен даде отпечатъци, ДНК проба и — като допълнителен бонус — няколко косъма от косата си. Целият този биологичен материал обаче вероятно щеше да е напълно безполезен за текущото разследване.

Докато колегата от Векшо, който отговаряше за вземането на пробите, се занимаваше с Льофгрен, Левин се постара да разчисти след себе си и своите приятели. Първо си издейства обещание за дискретност от най-тесния кръг от посветени в тайните операции на Бекстрьом и седна да поговори с инспектор Сандберг.

Бекстрьом постепенно се успокои. Първоначалният му гняв се поуталожил, но той продължаваше да се гърчи в отломките от обещаващата следствена версия, която некадърните му колеги бяха успели да провалят. Като никога Бекстрьом се чувстваше силно потиснат заради несправедливото отношение към него. Беше обграден от идиоти и му се струваше крайно време за нещо по-добро. Така разсъждаваше той, когато пет минути по-късно излезе навън в треперещия от горещина въздух и тръгна към мекото легло в прохладната си хотелска стая, но преди това реши непременно да се отбие в най-близкия магазин за алкохол.

Бекстрьом отвори двете студени бири от минибара най-вече за да освободи място за новите попълнения, които купи. Така чаканото спокойствие обаче отказваше да споходи ума и тялото му. В най-лошия случай тази кучка Сандберг бе саботирала не само разследването му, а и чувствата му. Понеже нямаше какво по-интересно да прави, Бекстрьом включи телевизора, легна си и се загледа разсеяно в някаква културна програма. Според програмния анонс щяха да коментират убийството на Линда Валин, но на практика в предаването редовните глупаци си подхвърляха смокини.

Мике, познат от „Сървайвър“ и от „Сървайвър Ол Старс“, понастоящем второкурсник в Драматичния институт в Малмьо, потърсил финансиране за свой проект: документална драма за убийството на Линда. От общината във Векшо, разбира се, му отказали, но той си намерил частен спонсор. Сценарият бил кажи-речи готов и ролята на Линда щяла да изиграе млада жена на име Карина Лундберг, позната на шведския народ като Нина от „Биг Брадър“. Тя беше участвала и в „Млади предприемачи“ по новия Икономически канал, посещавала известно време театрална школа, а в момента се готвела и да нагази във водите на културния обмен в държавната телевизия. С Мике се познавали отдавна и тя безусловно вярвала в качествата на бъдещия режисьор, макар ролята на жертва на убийства да не ѝ се струвала ни най-малко лесна. Най-много се притеснявала от лесбийските сцени, и то по-конкретно от сцените, в които заедно с екранната си партньорка щели да са облечени в полицейски униформи.

„Какви ги дрънка тази?“, помисли си Бекстрьом, увеличи звука и се надигна в леглото.

— Голяма част от младите полицайки действително са лесбийки — обясни Нина. — Всъщност почти всички. Знам го от моя приятелка, полицайка.

— Сюжетът е изграден върху класически любовен триъгълник — обясни Мике. — От една страна, имаме Линда и нейната любима, полицайка на име Паула, а от друга, извършителя, убиеца, разяждан от омраза, ревност и самота. С кастрационен комплекс. Това е Стриндберг, това е Нурен^[5], това е... класическа мъжка драматургия.

— Точно така звучи — въодушеви се и водещият. — Точно това е: поредният кастриран мъж.

„Да ги сваря на лепило, би било твърде милостиво наказание“, помисли си Бекстрьом и изключи телевизора. В същия миг телефонът му звънна, макар изрично да беше предупредил на рецепцията, че не желае да бъде безпокоен.

— Да — изгрухтя Бекстрьом.

„Ега ти!“, помисли си, след като затвори.

Съучредителят на инициативата „Мъжете от Векшо срещу насилниците на жени“ Бенгт Карлсон беше събудил интереса на Петер Торен до степен той да пренебрегне обещанието, което даде на Бекстрьом, и да посвети Кнютсон в тайното си начинание. „Операцията вероятно вече не е толкова секретна, след като Бекстрьом се хвана за онзи курсант“, прецени Торен.

Между двайсетата и трийсет и третата си годишнина четирийсет и две годишният Бенгт Карлсон получил единайсет присъди за нанесен побой. Беше пребил седем различни жени на възраст между 13 и 47 години по времето, когато е било извършено престъплението. Престъпленията му — тежки телесни повреди, побои, заплахи, принуда към секс, сексуални злоупотреби и сексуален тормоз — бяха му донесли седем различни присъди с лишаване от свобода за период от четири години и шест месеца. От тях Карлсон бе излежал само половината.

— Интересен човек — съгласи се Кнютсон, след като прехвърли набързо извадката от компютърните регистри и електронни „магии“ на съвременните технологии, които подпомагат следствената работа.

— Но защо е престанал? — зачуди се Торен. — Последната му присъда е отпреди девет години. Оттогава липсват данни за криминални прояви.

— Сменил е *modus operandi* — предположи Кнютсон. — Спомняш ли си онзи крадец, който вместо да ограбва частни домове, започна да разбива банкови сейфове? Успя да разбие поне дузина, преди да навържем цялата история. През това време обаче обикаляше училищата да чете лекции как е успял да скъса с престъпното си минало.

— Възможно е нашият човек да е престанал да бие жени, които са му близки или с които живее, и да се е насочил към непознати — разсъждаваше сякаш на глас Торен.

— Напълно възможно е — потвърди Кнютсон. — Дори твърде вероятно, бих казал. Хрумна ми и нещо друго. Спомняш ли си доклада през пролетта на онзи колега от ФБР в Полицейската школа?

— Да. През цялото време той говори само за сексуални престъпления. Това явно много го вълнува. Сякаш в главата му нямаше друга мисъл, освен сексуални престъпления.

— В такъв случай вероятно си спомняш какво каза за серийните убийци, които обичат да играят на котка и мишка с детективите? Онези, дето се възбуждат от мисълта, че се намират близо до своя преследвач.

— Спомням си много добре.

„Дали е възможно убиецът да е Бенгт Карлсон?“ — запита се той и в същия миг усети вибрациите, които комисар Бекстрьом бе изпитал, подозирайки Ерик Роланд Льофгрен.

— Трябва да се сдобием с ДНК-то му — каза Карлсон. — Непременно трябва да вземем проба от него. Но не знам как да го направим, без началството и по-специално колегата Улсон да побеснеят.

— Смятай, че сме успели — заяви гордо Торен. — Оказа се, че колегите от Малмьо разполагат с негова проба. По време на рутинна проверка на случаен принцип във връзка с убийството на онази Жанет преди пет-шест години Карлсон попаднал сред полицаите, от които взели генетичен материал. Убиецът още не е намерен. Явно тогава Карлсон е бил невинен.

— Но защо още не са изхвърлили ДНК пробата му? — изненада се Кнютсон.

— Как ще изхвърлят такава проба? — възмути се Торен. — В научно-техническата лаборатория в Линшопинг нямат избор и са принудени да се разделят с проби, постъпили за рутинна проверка, но колегите от Малмьо са приложили копие от резултатите от експертизата към досието му. Изпратиха ми го и аз го препратих към Линшопинг.

Бекстрьом не стана от леглото. Само повдигна гърба си с още няколко възглавници и съвсем заприлича на най-обикновен пациент с наднормено тегло в кардиологично отделение. „Така й се пада на нещастната кучка“, отсъди той и размаха дебелата си омаломощена ръка към минибара.

— Ако ти се пие студена бира, вземи си от минибара, Ана — каза той. „Да го духаш, лъжлива проклетнице.“

— Нямах ли нещо по-силно? — попита Ана Сандберг. — Мислех да приключвам за днес и да сляза в центъра. Няма да се връщам в хотела до сутринта и ще ми трябва по-сериозно подкрепление.

— Уиски и водка има на рафта — посочи Бекстрьом. „Какво става тук, по дяволите?“

— Благодаря — отвърна Ана и си наля почти рогершонска доза. — Ти не искаш ли? — попита тя и размаха въпросително бутилката с уиски на Бекстрьом.

„Какво, по дяволите, става тук? Първо саботира разследването ми, после нахълтва неканена в хотелската ми стая и след минута вече ме черпи с алкохол, който съм купил аз“, дивеше се Бекстрьом.

Инспектор Ана Сандберг обясни, че е дошла да го помоли за извинение. Изложила се ужасно — по собствените ѝ думи — и Бекстрьом бил първата спирка в нейното своеобразно поклонение в Каноса^[6]. В своя защита искала да каже, че по телефона Льофгрен ѝ бил обещал да уреди въпроса, както подобава на истински джентълмен, и незабавно да даде ДНК проба — доброволно, макар и невинен, защото това би бил най-лесният изход и за двамата им.

Сандберг не сложила картите на масата дори след като Льофгрен не спазил обещанието си. Причината била чисто човешката ѝ слабост. Продължавала да таи надежда, че Льофгрен ще се вразуми или поне ще я измъкне от тази, меко казано, неловка ситуация. Пък и нямала представа каква са намислили Бекстрьом и колегите му, макар че след разговора с Левин се убедила, че действията им са напълно уместни.

— Предстоят ми разговори с няколко души — заключи тя. — С теб, Бекстрьом, с Улсон и с мъжа ми. Най-вече с мъжа ми — подчерта тя, тръсна глава и отпи солидна глътка от чашата си.

„Какви ги говори? Тези жени никак не са в час.“

— Да не си полудяла? — попита я той. — Не си и помисляй да казваш това на Улсон.

Но тя явно беше решила да си признае и пред него. Предпочитала да хване бика за рогата, да си изтърпи срама и — в най-лошия случай — да напусне полицията и да поеме по друг път.

— В последното не се бъркам, но не разбирам защо искаш да разказваш всичко това на Улсон.

— По-добре да го чуе от мен — решително отсече Сандберг. — Не искам да го научи от други.

— Поправи ме, ако греша, но говорим за комисар Бенгт Улсон: детектива, който залавя ритуални убийци от дълбоките смоландски гори и изпада в дълбоки размисли всеки път, когато стане от тоалетната. После минава време, докато се усети, че държи парче тоалетна хартия.

— Значи, според теб не бива да говоря с Улсон? — попита Сандберг и по лицето ѝ неочаквано се изписа въодушевление.

— Не, не трябва. Не говори с никой от колегите, защото Левин и Рогершон вече са им казали, и те само ще клатят глави, опитах ли се да говориш с тях. Избий си тази идея от главата.

„Тези жени наистина са пълни откачалки.“

— А мъжът ми? Той също е колега, но това ти вероятно го знаеш.

— Той възбужда ли се от изневери? — попита Бекстрьом с леко отвращение. Имайки предвид, че съпругът на Сандберг работеше като районен полицай, можеше да се очаква най-лошото.

— Никак не ми се вярва.

— Е, в такъв случай по-добре нищо не му казвай — сви рамене Бекстрьом.

Ана Сандберг кимна замислено.

— Може ли да си наляя още едно? — Тя вдигна многозначително празната си чаша.

— Разбира се — щедро отвърна Бекстрьом и вдигна и своята. — Налей и на мен едно малко.

„Жалко, че Лу не е тук. Иначе щеше да научи един изпитан цяр срещу депресия“, помисли си Бекстрьом. Колежката Сандберг вече изглеждаше като друг, по-добър човек. Дори циците ѝ се повдигнаха и започнаха да възвръщат апетитната си форма. И то само след две питиета и няколко умни съвета.

— Я зарежи тези глупости, Сандберг. — Бекстрьом вдигна чашата си. — Полицай не се става. Или си, или не си. А един истински полицай никога не zlepоставя свой колега.

„Дори да е квачка, която изобщо не е трябвало да попада в гилдията.“

Вечерта, след задължителната вечеря в хотела, Бекстрьом и Рогершон се качиха в стаята на Бекстрьом, за да обсъдят на спокойствие случая и как да продължат, след като младият Льофгрен доказва невинността си. Постепенно бирата и по-силните питиета свършиха и Бекстрьом се почувства толкова изтощен, че дори не намери сили да слезе в бара заедно с Рогершон. В събота Бекстрьом реши да спи до късно и мързеливият и неблагонадежден хотелски персонал се възползва от неразположението му и не си направи труда да смени мръсните му кърпи за ръце.

[1] Традиционно кафявият цвят се асоциира с нацистките идеи. — Б.пр. ↑

[2] АФА — Международна антифашистка организация. — Б.пр. ↑

[3] В Кардамоновия град от книгата „Хора и разбойници в Кардамоновия град“ от норвежкия детски писател Турбьорн Егнер (1912–1990) цари спокойствие, а основният закон гласи, че „ако не тормозиш другите, свободен си да правиш каквото искаш, само да си мил и добър“. Нарушават го единствено трима разбойници, които накрая попадат в затвора. Там обаче срещат добро отношение и дори стават герои, след като участват в гасене на пожар. — Б.пр. ↑

[4] White Aryan Resistances (англ.) — Бяла арийска съпротива — американска неонацистка организация. Аббревиатурата WAR означава „война“. — Б.пр. ↑

[5] Ларш Нурен (р. 1944) — шведски драматург и театрален режисьор, смятан за най-влиятелния съвременен шведски драматург и приемник на Аугуст Стриндберг. — Б.пр. ↑

[6] След като папа Григорий VII отлъчва германския император Хайнрих XIV от Църквата и освобождава поданиците му от задълженията им към техния сюзерен, императора, през януари 1077 година Хайнрих извървява пътя до италианската крепост „Каноса“ и чака три дни, само по власеница и бос, да бъде приет и опростен. Изразът „поклонение в Каноса“ се е превърнал в синоним на „унизителна капитулация“. — Б.пр. ↑

В нощта между събота и неделя, докато Бекстрьом спеше в неоправеното си легло в Градския хотел, в центъра на Векшо беше извършено нападение над жена — само на стотина метра от хотела. Деветнайсетгодишната жертва се прибирала сама от купон в три след полунощ и когато отворила портата към жилищната сграда, където живеела, неизвестен мъж я нападнал отзад, блъснал я в преддверието, съборил я върху пода и се опитал да я изнасили. Жертвата се развикала и се съпротивлявала с всички сили. Неколцина съседни чули виковете ѝ и престъпникът избягал.

Само за петнайсет минути полицията взела всички необходими мерки. Закарали жертвата в болница, отцепили местопрестъплението, пристигнали следователи и криминалисти да разпитат свидетелите и да направят оглед. Три патрулни автомобили обиколили района в търсене на заподозрени, към тях се присъединили и още. Телефоните на разследващите случая „Линда“ започнаха да звънят.

Във вилата си комисар Улсон държеше с едната си ръка телефона, а с другата се мъчеше да си obuе панталона, докато се чудеше къде ли е оставил ключовете за колата. Комисар Бекстрьом продължи да спи най-спокойно. Опитът го беше научил нощем да си изключва мобилния и да дърпа кабела на стационарния.

Когато слезе за закуска, Рогершон му предаде какво се е случило. На практика обстоятелствата около престъплението не бяха изяснени.

— Преди малко говорих с колежката Сандберг — каза Рогершон.

— И какво ти каза?

— Че потърпевшата я съмнявала. Според Сандберг момичето си е измислило цялата история.

„Виж я ти Сандберг! — удиви се Бекстрьом. — Какво ли още ми предстои да чуя, преди да си отида от този свят!“

Вечерта Бекстрьом се обади на своята приятелка — радиорепортерката, но както и през уикенда, се свърза с гласовата ѝ поща. „Къде се губиш, мамче?“, чудеше се той и понеже не му

хрумваше нищо по-интересно, поръча си вечеря и бира в стаята и щрака от канал на канал, докато накрая заспа.

Ян Левин пак сънува.

Швеция, средата на петдесетте. Тогава Левин става на седем години, наесен ще започва училище и получава първия си истински велосипед. Червен „Крешент Валиант“.

Вилата на дядо и баба на остров Билдьо в стокхолмския архипелаг. Мама, тате и Левин. Ден след ден слънцето грее от безоблачното небе.

— Истинско циганско лято — казва тате.

Това лято неговият отпуск сякаш няма край.

— Защо се нарича циганско лято, тате? — пита Ян Левин.

— Така се казва — отвръща тате, — когато лятото е топло и дълго.

— Но каква общо има то с циганите? — настоява да разбере Ян. — Защо се нарича „циганско“?

Чакълести пътеки, коприва в храсталаци и канавки. Миризма на креозот. Тате подтичва след него и придържа кошницата на велосипеда, а Левин стиска кормилото с потни ръце и върти педалите, колкото го държат почернелите му хилави крачка.

— Пускам те! — извиква баща му.

Макар да знае, че трябва хем да направлява колелото, хем да върти педалите, Левин не може да върши двете неща едновременно. Или върти педалите, или държи кормилото. Случва се баща му да го изпусне. Ожулени колене, насинени кокалчета, обриви от коприва, рани от магарешки бодили и тръни.

— Да опитаме пак, Ян — предлага баща му и разрошва ласкаво косата му.

Левин отново яхва велосипеда.

Държи кормилото и върти педалите, държи кормилото и върти педалите. Тате го пуска и този път не успява да го хване навреме. Ян пада.

Левин се обръща, но вместо ръцете на баща му, готови да го вдигнат, вижда колегата Бекстрьом, който му се хили ехидно.

— Може ли да постъпиш толкова глупаво, Левин? — пита Бекстрьом. — Защо спиращ да въртиш педалите, след като съм спрял да те бутам?!

Левин се събуди, домъкна се в банята, пусна студената вода да тече и започна да масажира очите и слепоочията си.

Векшо, понеделник, 28 юли — понеделник, 4 август

По време на първата седмична сутрешна оперативка с разследващата група ръководителят на предварителното разследване Бенгт Улсон имаше удоволствието да съобщи, че са поставили нов рекорд в историята на шведската полиция. Офанзивата по вземане на ДНК проби във Векшо и околността вървяла с пълна пара и още през уикенда броят на доброволно дадените проби минал петстотин. Към тях следвало да се добавят и още няколко ДНК отпечатъка с неизвестен произход, защото бяха взети от сдъвкан тютюн, окървавена кърпичка, огризка от ябълка и заключение от анализ, проведен в Националната научно-техническа лаборатория, със скрит сериен номер.

Бъдещият колега, курсантът Льофгрен, отпадна от кръга на заподозрените благодарение на традиционната проба с памуче на клечка, докато колегата с психичните проблеми — най-вероятно посредством здравословните си хранителни навици и без изобщо да знае. По някаква причина Левин реши, че случаят е подходящ да разкаже на колегите си кога и как е бил поставен предишният рекорд в тази област. Тогава той и колегите му от Главната дирекция също участвали в разследването. Ставало дума за убийство, известно като делото „Петра“. Досега обаче разследващите разполагали само с петстотин проби, макар че случаят датираше от няколко години. Понеже още не бяха разкрили убиеца, на практика вече не работеха по случая. Уви, Левин се увлече да говори надълго и широко по темата:

— Спомням си първото ми разследване на убийство. Жертвата беше млада жена — подхвана той, все едно водеше монолог. — Било е преди близо трийсет години. Тогава мнозина от вас дори не се били родени. Във вестниците убийството стана известно като „делото «Катарина»“. По онова време изобщо не бяхме чували за ДНК и знаехме, че ако искаме да намерим убиеца, трябва да действаме само по изпитания стар начин, без да разчитаме на криминално-технически

и лабораторни методи. Криминалистите се включваха в случая чак в съда, след като ние, полицаите, вече сме хванали виновника.

— Извинявай, Левин — прекъсна го Бекстрьом и посочи ръчния си часовник. — Какво ще кажеш да приключим до обяд? Ние, останалите, имаме и друга работа.

— Да, да, ей сега приключвам — отвърна невъзмутимо Левин. — По онова време разкриваемостта на убийствата с неизвестен извършител надвишаваше седемдесет процента. Днес едва разкриваме половината — въпреки модерната техника и всички нови методи, с които разполагаме. Някак ми е трудно да повярвам, че днешните убийства са по-трудни за разкриване от тези преди трийсет години — отбеляза замислено Левин.

— И на какво се дължи този спад в разкриваемостта? — неочаквано попита колежката Сандберг. — Сигурно си се опитал да намериш причината.

— Доста съм размишлявал по въпроса. Да вземем ДНК експертизата например. Ако вземеш годен биологичен материал, както в текущия случай, той помага страшно много при следствените действия, ако, разбира се, успееш да откриеш кой е носителят на такава генетична информация.

— Какъв е проблемът тогава? — не се предаваше Сандберг.

— Ако се съсредоточиш само върху ДНК анализа, съществува опасност да претупаш всичко останало и да изгубиш контрола над разследването — въздъхна Левин. — Добрата стара методична полицейска работа — додаде той, поклати глава и се усмихна вяло.

— Ако човек иска да открие нещо, не трябва да тича като муха без глава — усмихна се колежката Сандберг.

— Да, и така може да се каже — съгласи се Левин и се прокашля.

Като следващата точка от програмата Сандберг представи основните обстоятелства от нападението над деветнайсетгодишната жена в нощта срещу неделя.

— Има много неясноти и подозирам, че си е измислила цялата история — заключи тя.

— Но защо да го прави? — възрази Улсон. — Коя нормална жена си измисля, че са се опитали да я изнасилват?

— И дотам ще стигна — отвърна Сандберг и неочаквано прозвуча като двамайсет години по-възрастния си колега криминален

комисар Ян Левин.

Сандберг уточни, че никой не бил видял нито нападението в преддверието на жилищната сграда, нито извършителя. Еноксон и екипът му претърсили местопрестъплението сантиметър по сантиметър, но не открили никакви следи. Единственото, на което се опирали разследващите, били показанията на жертвата за нападението над нея, което тя успяла да отблъсне благодарение на ожесточената си съпротива — по нейните думи започнала да хапе и да дере насилника. Жената беше успяла и да опише външния му вид.

— В описанието няма нищо смущаващо — не се предаваше Улсон. — Дори бих казал, че е отлично. Да видим какво казва жертвата... Един извършител, мъж, на възраст около дваисет години, с едро телосложение, спортна фигура, висок около метър и осемдесет, с черна бейзболна шапка, черна тениска, широк черен анцуг, бели маратонки и татуировки на двете ръце. Черни завъртулки, които приличали на змии или дракони, започвали от рамената и стигали до китките му. Заплашил я на английски, но със силен акцент и жертвата е убедена, че не е нито англичанин, нито американец. Най-вероятно югославянин или нещо подобно. В нашите среди не е тайна, че те изглеждат точно така. Всичко това звучи доста обезпокоително — заключи Улсон.

— Съгласна съм: описанието е много подробно — кимна Сандберг. — Като се има предвид какво е преживяла, жертвата явно е проявила впечатляваща наблюдателност.

— Съгласен съм с теб, Улсон — ухили се Бекстрьом. — Това момиче явно е много будно. Нейното описание съвпада с профила, който изготвихме на убиеца на Линда. Това момиче обаче вече успя да се появи в жълтите вестници и по телевизията и да разкаже какъв ужас е преживяла. След седмица ще казва прогнозата за времето по телевизията или ще си показва циците в някое риалити.

— Благодаря, Бекстрьом — каза Сандберг. — Ето това смуги и мен. Обикновено момичета, преживели подобно нещо, дори не могат да се погледнат в огледалото. Не им се говори дори с близките им. Искат просто всички да ги оставят на мира.

След провала с Льофгрен, Бекстрьом възкръсна от пепелта, набеляза следващата плячка и отново се хвърли в битката.

Непосредствено след края на оперативната дръпна настрана младия Торен да го пита как върви проверката на Бенгт Карлсон.

— Оказа се прав, Бекстрьом. Господин Карлсон май не е читав човек — прецени Торен, след като бързо обобщи резултата от проверките си.

— Трябва веднага да вземем проба от този негодник — свирепо отвърна Бекстрьом.

— Вече я имаме — отвърна Торен и със същата прилежност разказа за действията на колегите си от Малмьо.

— Защо, за бога, не ми каза това по-рано? — ядоса се Бекстрьом. — В тайна ли го пазиш?

— Нямах възможност. Затова ти го казвам сега.

„Пълен кретен и некадърник! Тича като муха без глава.“

— Заповядай, Левин, седни — покани го радушно Бекстрьом и му посочи стола пред бюрото си. — Как върви работата с парчетата от пъзела? Започна ли да ги наместваш?

— И това ще стане — неутрално отвърна Левин.

Левин имал две конкретни предложения за напредък в същата посока. Първо, да разпитат майката на Линда. Според него двата проведени разпита с нея не били достатъчно задълбочени. Левин разкритикува екипа, защото сведенията, събрани от разпита, по нищо не се отличавали от онова, за което всеки детектив можел да се досети. Второ, Левин държал пак да разпитат курсанта Льофгрен.

— Знаеш, че винаги съм се вслушвал в съветите ти — каза Бекстрьом. „Макар че щеше да закопаеш половината контингент с онзи проклет негр.“

— Предлагам да възложим първия разпит на Рогершон — продължи Левин. — Той е изключително последователен в такива неща.

— Странно, нали? Макар че се налива като руснак и тича до тоалетната през пет минути.

— Това не го знаех — отвърна сухо Левин. — Но ти сигурно си по-добре осведомен по въпроса, Бекстрьом.

— Е, тези неща са обществена тайна, така да се каже — ухили се Бекстрьом. — А негрът? Кой ще се заеме с него?

— Ако говориш за курсанта Льофгрен, смятам да го разпитам аз. Очаквам да е по-разговорлив, след като е въвн от подозрение.

— Сигурно този път ще те залее със словесни излияния — съгласи се Бекстрьом. „А ти, Левин, някой ден ще получиш Нобеловата награда.“

Майката на Линда се намираше във вилата си на остров Сиркъон до езерото Оснен на няколко мили южно от Векшо. Компания ѝ правеше нейна приятелка. По нейните думи майката на Линда живеела ден за ден. След като разбрала, че полицията иска да говори с нея, се съгласила.

— Благодарете ѝ от мое име — поръча Рогершон на приятелката ѝ. — С колегата ми ще дойдем след около час.

— Да ви обясня ли пътя? — попита приятелката.

— Няма нужда. Ако се объркаме, ще ви звъннем за указания. Предайте ѝ горещите ни благодарности за отзивчивостта ѝ.

Бекстрьом реши да прави компания на Рогершон. Имаше желание да се поразходи — по възможност, в удобен автомобил с климатична инсталация, докато двамата с Рогершон на спокойствие „хранят“ идиотите в управлението, които му вгорчаваха живота. Освен това Бекстрьом беше любопитен да види майката на Линда.

— Там долу, от лявата страна, се вижда езерото — каза Рогершон половин час по-късно и посочи синята вода, проблясваща между брезите в нагорещения въздух. — До Сиркъон остават само няколко мили. Това е район за такива като нас, Бекстрьом.

— Мислех, че ракията се произвежда в Сконе — отвърна Бекстрьом, чието настроение се повиши осезаемо след неволите, сполетели го напоследък.

— Шведска криминална история — уточни Рогершон.

— Районът е свързан с едно от най-шумните изчезвания през последните сто години. Сравнимо със случая „Виола Видегрен“ от 1948 година. Малкият Алвар Ларшон изчезнал от дома на родителите си в едно студено и ветровито априлско утро през 1967 година — разказа Рогершон с тържествена нотка в гласа. — Преди няколко години ми попадна интересна статия по случая в „Нордски криминални хроники“. Фактите не говорят за убийство. Малкият най-вероятно се е спънал и е паднал в езерото, докато си е играел.

— Никак не ми се вярва да се е удавил — възрази Бекстрьом. — Бил е убит от някой педофил. Тук сигурно гъмжи от такива. Седят си в малките си червени къщурки и свалят детско порно от интернет.

— Сега — да, но говорим за 1967 година.

— Тогава са измисляли други гадости. Например седели са в кенефа и са лъскали пред купчина стари вестници със снимки на голи скаути. Знам ли?

— Ти май всичко знаеш, Бекстрьом. Но най-много от всичките ти качества ценя човечността ти. Ти си топъл човек, така да се каже.

„Какво му става на Рогершон? — питаше се Бекстрьом. — Изглежда, пак е препил. Дано майката на Линда предлага щедро алкохол като баща му.“

Малка червена къща с бели первази и ръбове; старо дърво, засадено да носи късмет и благоденствие на стопаните, хвърляше сянка над малката площадка с чакъл пред къщата, където паркираха колата си; знаме върху пилон, беседка под люляка, пристройка с външна тоалетна, пристан, хангар за лодки със сауна и собствена ивица плаж до езерото. Старателно изчистени с гребло пътеки пресичаха парцела, а грижливо подбрани камъни от брега ограждаха площите с окосена трева.

Накратко, типична шведска лятна вила. Седнаха навън, в беседката. Нямаше бира, а голяма кана с домашен сок от черно френско грозде с много лед, високи чаши със столчета, сигурно купени от близък магазин за стъклени пособия на цената на няколко стека бира. „Ако очите ти не блуждаеха надалеч, щеше да си много яко парче — помисли си Бекстрьом и кимна кротко към майката на Линда, Лота Ериксон. — На четирийсет и пет години... При други обстоятелства сигурно изглеждаш значително по-млада.“

— Усетите ли, че разговорът започва да ви идва в повече, веднага кажете — предупреди я Бекстрьом с най-нежния си глас.

— Не се тревожете — отвърна майката на Линда и ако очите ѝ не гледаха така особено, тя звучеше почти весело.

„Чудя се с колко ли валиум си се натъпкала, миличка.“

През следващите три часа криминален инспектор Ян Рогершон доказва по убедителен начин професионализма, който Левин му

приписа.

Първо разпита майката за Линда; за детството и юношеството ѝ, за годините в САЩ, за развода и как се е върнала заедно с дъщеря си в Швеция.

— Весело и жизнерадостно дете. Обичаше всички и всички я обичаха. Това не се промени и когато порасна... Труден житейски период... наложи се да се адаптира към нова среда... Линда си намери нови приятели, започна в ново училище... Аз си намерих работа като учителка, докато продължавах образованието си... Когато се запознах с бившия ми съпруг, работех като секретарка... Така се срещнахме... След като се оженихме и Линда се роди, се установихме в САЩ и аз станах домакиня... Скучаех, но Хенинг се чувстваше прекрасно... С Линда го виждахме много рядко... Всъщност почти не се прибираше къщи... Но не отричам, че във финансово отношение бях много привилегирована. Имахме предбрачно споразумение, но първото нещо, което той направи, преди двете с Линда да се приберем в Швеция, беше да ми даде къщата, където... където се случи всичко... С Линда живяхме там, докато изведнъж тя... Тогава учеше в гимназията... Баща ѝ благоволи да се прибере в Швеция и тя реши да се пренесе при него извън града... Но като дойдеше във Векшо, отсядаше при мен, разбира се...

Гаджета?

— Първото беше цветнокожо момче от нейния клас в САЩ... Линда беше само на седем... Той се казваше Лерой и беше толкова сладък, че ти идва да го схрускаш... Той беше първата ѝ истински голяма любов...

А после? Гаджета, с които е имала полови контакти?

Не много — по думите на майка ѝ. Но все пак, призна тя, Линда не споделяла с нея подробности от интимния си живот. Най-дългата ѝ връзка продължила близо година и приключила преди шест месеца.

— Със сина на наши познати. Едно от малкото семейства, с които продължих да поддържам контакт след развода. Момчето е много свастно, наричат го Нопе, но се казва Карл-Фредрик. Според мен Линда просто се отегчи от него. След като започна да учи в Полицейската школа, животът ѝ се промени много.

Случвало ли се е Линда да проявява инат, да се забърка в конфликт, да си създаде врагове, които дори да искат да я наранят?

Не и в света на майка ѝ. Не и когато става дума за обичаната ѝ дъщеря. Дори по време на най-ужасния си тийнейджърски период Линда се държала като всички останали нейни връстнички, съдейки по думите на приятелките на майка ѝ. Линда обаче много рядко ставала чак толкова раздразнителна. Лоши качества? Понякога проявявала инат и наивност. Смятала хората за по-добри, отколкото са в действителност.

По време на двайсетгодишния си опит като детектив Рогершон бе провел стотици разпити с близки на жертви на убийство. Затова той съвсем преднамерено остави майката на Линда в края на списъка с разпитваните лица. И — съвсем закономерно — тя се държеше като повечето хора, изгубили близък от насилствена смърт. Тя се поинтересува защо той иска да говори с нея. Та тя нямаше нищо общо със самото убийство. Самата тя също беше жертва. Отнели ѝ бяха единственото дете и сега от нея се очакваше да продължи живота си със скръбта като единствен спътник.

Рогершон ѝ отговори по стандартен начин: целта е да открият убиеца на Линда. Рогершон я увери, че изобщо не я подозира в никакво престъпление, а смисълът на въпросите му е да забележи в отговорите ѝ неща, които една майка, загубила детето си, не може да види, защото е заслепена от мъката си. Лота Ериксон прие обяснението по-спокойно от повечето близки на убити хора.

Имала ли е връзки след развода? А някой от тези мъже проявявал ли е интерес към дъщеря ѝ? Сега ли се за свои познати, които биха ѝ отмъстили, посягайки на дъщеря ѝ?

Лота призна, че е имала връзки след развода, разбира се. И то няколко, но краткотрайни и случайни. От последната ѝ връзка обаче изминали няколко години. Мъжете били неин колега, колега на нейна приятелка, мъж, с когото се запознала по работа, разведеният баща на неин бивш ученик. По време на почивки в чужбина имала няколко краткотрайни флирта. Веднъж дори се влюбила и двамата с мъжа поддържали контакт известно време: чували се по телефон, пишели си имейли. Постепенно обаче писмата се разреждали и накрая изгубили връзка.

„Този мъж трябва да е бил педал. Сляп педал.“

Лота Ериксон не допускаше изобщо мисълта, че някой от тези мъже е убил дъщеря ѝ, по простата причина че те са били свестни, не

са се интересуваха от личния ѝ живот и повечето от тях изобщо не са знаели, че има дъщеря.

— Посегнал ѝ е някой психопат — предполагаше майката. — Вече го казах и на ваши колеги. Линда се стараеше да вижда доброто у всеки и понякога постъпваше много наивно.

— Защо изобщо дойдохме тук? — попита Бекстрьом, докато пътуваха с колата към управлението. — Ако питаш мен, нямаше никакъв смисъл.

„Така ти се пада, педантичен проклетнико.“

— Сокът си го биваше, макар че беше сок — възрази Рогершон. — По едно време ми се стори, че тя таи някакви подозрения или предположения. Нещо сякаш ѝ мина през ума.

— Какво?

„Значи, Роге е не само алкохолик, а и пророк.“

— Нямам никаква представа. Просто ме споходи такова усещане. Но и преди се е случвало да се заблудя — сви рамене Рогершон. — В момента в главата ѝ сигурно цари пълен хаос. Питам се с колко ли успокоителни са я натъпкали.

— Ако питаш мен, беше се отнесла надалеч — отвърна Бекстрьом. „Като повечето жени, но много по-хубава.“

— Точно затова трябва да се върнем и пак да говорим с нея.

— Е, поне жената беше много готина — установи Бекстрьом. — Като дойде на себе си, ще бъде много готина — поправи се той. — Като всяка жена — уточни. — Обади ми се, когато ще ходиш пак при нея. Искam и аз да дойда.

Макар курсантът Льофгрен да изглеждаше като преобразен и да се държеше почти дружелюбно, макар разпитът да продължи около час и макар той в общи линии да се бе придържал към истината, според Левин Льофгрен се показва в по-добра светлина първия път, когато се запозна с него. Тогава Льофгрен се възмущаваше и горещеше.

След като Роналдо излезе от списъка със заподозрените, той явно бе преодолял джентълменските си задръжки и този път се впусна в подробен разказ за сексуалните си контакти с Линда. Преспал с нея за пръв път в средата на май. Гостувал ѝ в дома на баща ѝ — уж за да гледат футболен мач по телевизията. После обаче се случили и други неща. Отношенията им продължили още месец — до края на семестъра. Срещнали се насаме четири-пет пъти, най-често в апартамента на Льофгрен в града. Веднъж ходили заедно на кино, веднъж на кафе, но обикновено или гледали телевизия, или правели секс и разпусkali.

— Кой от двамата скъса с другия? — попита Левин.

Младият Льофгрен се затруднявал да даде категоричен отговор. Връзката им, така или иначе, щяла да приключи в даден момент, но я прекратили по негова инициатива.

— Не усетих тръпката — обясни той и сви рамене. — Линда беше много готино момиче, при това симпатична. Не че сексът не ми харесваше, но не бих го нарекъл върховно изживяване. Определено не съм се тръшкал, докато тя не е при мен. Затова предложих да върнем лентата назад и пак да станем приятели. Но не другарчета в леглото.

Какъв секс са правили? Какво предпочитала Линда в леглото? И кой бил по-инициативният в креватните им занимания, ако е имало такъв?

Обикновен секс, нормален секс, нито прекалено бурен, нито прекалено скупен — според преценката на Льофгрен. Той сподели, че все пак той бил по-активният от двамата.

— Тя спортуваше и беше в добра форма. Стига да бях достатъчно упорит, тя също свършваше. Аз карах, а тя се возеше, ако мога да се изразя така. Не казвам, че сексът беше лош, но не беше страхотен. Знам колко нередно е да говоря така след смъртта ѝ, но понеже явно е важно за разследването... По десетобалната скала бих ѝ дал шест, шест и половина, и то защото беше хубава, а не заради уменията ѝ в леглото. Линда нямаше опити... знам, че звучи малко грубо, но... липсваше ѝ страст.

— Задавам ти тези въпроси именно защото те прецених като мъж, който има опит с жените — обясни Левин и кимна замислено, макар да му идеше да издърпа стола изпод Льофгрена и да му го забие в главата. — Да си оставал с впечатлението, че Линда предпочита по-груб секс? Че се възбужда от по-нетрадиционни неща?

— Не — изненада се Льофгрена. — Ако беше така, щях да забележа. И не бих имал нищо против да задоволя желанието ѝ. Но съм сигурен, че тя искаше само стандартната програма. Точно това и получаваше.

Бивши гаджета, отношения с родителите, приятели, приятелки?

Двамата не разговаряли много за такива неща. Линда споменала за бившето си гадже, че в леглото бил пълна трагедия. Колкото до приятели и приятелки, двамата обсъждали предимно приятелките на Линда. Съвсем нормално впрочем, защото Льофгрена ги познавал и дори би спал с две от тях.

— Линда знаеше ли за тези твои похождения? — попита Левин.

— Не. Луд ли си, Левин? Никой не знаеше. Това е алфата и омегата на всеки мъж. Никога не споделяй с момичета за сексуалните си авантюри. Само жените казват всичко на приятелките си. Ако съм забил гаджето на мой приятел, няма да тръгна да му разказвам. Траеш си и се молиш да не ти строши коленете.

— Значи, може Линда да е знаела, че си спал с две от приятелките ѝ.

— Нищо не ми е казвала — кисело отвърна Льофгрена. — Но е възможно, разбира се — сви рамене той. — Момичетата непрекъснато дрънкат.

Според Льофгрена един човек значел за Линда повече от всички останали: баща ѝ.

— Линда отговаряше изцяло на определението „момичето на татко“. Всичко се въртеше около проклетия ѝ баща. Той не ѝ отказваше нищо. Линда получаваше всичко, без дори да го моли. Богаташка щерка. Не знам дали си го виждал, но двамата много си приличат... или си приличаха, по-точно. Ако бяха връстници, ще ги помислиш за близнаци. Той ѝ звънеше през пет минути. Една вечер — тя ми беше дошла на гости — ѝ се обади три пъти на мобилния. Тя всеки път вдигаше и почваха да дърдорят глупости, макар че нямаха какво да си кажат. Здравей, момичето ми, здрасти, татенце. Сетих се да ти кажа нещо, миличка. И така нататък. Сецаш се. — Льофгрэн имитираше разговора им, притискайки въображаема слушалка към ухото си.

— Не харесваш баща ѝ.

— Проблемът не е в мен — просъска Льофгрэн. — А в него.

— Нали каза, че си го виждал само веднъж?

— Това се оказа повече от достатъчно. Веднага разбрах какво мисли за мен или по-скоро за такива като мен.

— В смисъл?

— За него съм черничка, другите ми качества не го интересуват. Веднага ме отписа. Едва ли е случайно, че е живял много години в САЩ. Бащата на Линда беше пълен расист.

— Но Линда не е била такава, нали? — вметна Левин.

— Не, тя харесваше такива като мен. Сто процента съм сигурен, че беше искрена и харесваше тъмнокожите такива, каквито са. Според теб как се чувствах?

— С Линда не сте ли говорили за това? — попита Левин. „Ако е истина, не му е било лесно.“

— Веднъж — отговори Льофгрэн.

Тогава той казал на Линда какво мисли за баща ѝ и го нарекъл расист.

— Тя се ядоса много. Всъщност се съгласи с мен, но започна да повтаря, че баща ѝ не бил виновен. Принадлежал към такова поколение. Иначе бил най-добрият човек на света, преценявал всеки отделен човек според качествата му и все такива глупости.

— Какви бяха отношенията на Линда с майка ѝ?

— Не бяха особено добри — Ерик Роланд се усмихна накриво. — Караха се като идиоти. Веднъж дори станах свидетел на техен скандал по телефона. Котешки бой.

— Останах с впечатлението, че Линда често е отсядала при майка си.

— Само когато идваше в града и майка ѝ отсъстваше. Иначе живееше при татенцето. Случвало се е дори да излезем на клуб и после тя да се прибере в дома на баща си с такси, макар че струва около петстотин кинта. — Льофгрен поклати глава.

— Защо е била в обтегнати отношения с майка си?

— Според мен разправиите им бяха свързани с баща ѝ, защото той беше Господ за нея. Линда все упрекуваше майка си, че зарязала баща ѝ, че я интересували само парите му, че тя била виновна за инфаркта на баща ѝ...

— Ти виждал ли си майката на Линда?

— Веднъж — по лицето на Льофгрен се изписа усмивка. — Беше през пролетта. С Линда и други приятели бяхме излезли из града да купонясваме. Тогава с Линда още не бяхме гаджета. Само се запознах с майка ѝ.

— И какво впечатление ти направи?

— Стори ми се суперяка. Май работела като учителка.

— Нещо друго? — настоя Левин, защото му се струваше, че Льофгрен премълчава нещо.

— Добре де — ухили се младият курсант. — Тази жена е адски секси. Сигурно е прехвърлила четирийсетте, но не е за изпускане.

— Обясни на стареца какво имаш предвид — помоли Левин.

— Огън жена е. Давам ѝ десет от десет. Не бих се подвоумил, ако ми се отвори възможност.

— Разбирам.

— Странна работа. Линда и майка ѝ изобщо не си приличаха. Линда беше симпатично момиче, добър приятел, но майка ѝ... жена и половина. Ще те заведе там, където никога не си стъпвал.

— Така виждаш нещата, значи — кимна замислено Левин. „Така виждаш нещата, значи“, повтори си той наум.

Гражданската инициатива „Мъжете във Векшо срещу насилниците на жени“ получи много позитивни отзиви в местните медии и макар да беше лято — отпускарски сезон, — петдесетина мъже изявиха желание да се включат в акцията — много повече, отколкото бяха нужни. Нощният живот във Векшо, особено през лятото, не беше активен, меко казано. За да изравнят несъответствието между ресурсите и потребностите, от инициативата направиха график и разпределиха дежурствата на доброволците в различни дни. Решиха така наречените Закрилници да патрулират из улиците и площадите на града по двойки. Освен че така намериха работа на всички желаещи, това решение имаше и други добри страни. Първо, гарантираше се безопасността на патрулите и второ, засилваше се контролът, в случай че през игленото ухо на инициативата е попаднал някой несериозен елемент.

Съобразявайки се с атмосферните условия, инициативата поръча бели тениски с надпис ЗАКРИЛНИК, щампован с червени главни букви върху гърдите и гърба. По този лесен начин ръководството целеше да засили видимостта, която играеше ключова роля в противодействието на престъпността, и да сигнализира на потенциални жертви, че има задачата да ги предпазва. Тези тениски служеха и за легитимация в критични ситуации, но за разлика от служебните полицейски карти, не са налагаше да ги вадят.

Комуникацията между отделните екипи се осъществяваше по най-лесния начин: Закрилниците, служещи в една смяна, си записваха номерата на другите патрули и спешен номер в полицията, с който да се свържат, ако попаднат в опасна ситуация. Членовете на инициативата проявиха и изключителна далновидност и съобразителност. Понеже през есента предстоеше промяна във времето, те поръчаха на фабрика за текстил да ушие непромокаеми зимни якета със сваляща се подплата и лого. А в Смоланд това не е никак маловажно. Толкова много спонсори проявиха интерес към

инициативата, че се наложи да носят гащеризони, за да споменат всички.

Имайки предвид всички тези мерки, беше много жалко, че още през първата седмица от пробната акция патрулите претърпяха неприятен инцидент, който можеше и да свърши много по-тежко. В нощта срещу сряда двама от комитета на инициативата, които заедно с още два екипа патрулираха в сектора между гробището, поликлиниката, пожарната и катедралата, се опитаха да посредничат при разправия, избухнала между шестима младежи пред ресторант „Макдоналдс“ на главната улица в града.

Всички замесени бяха от чуждестранен произход. Всъщност първо се сбили двама младежи. Бенгт Карлсон се опитал да охлади страстите, като поговори с тях, както гласеше първата стъпка от тристепенния модел за справяне с конфликти: разговор — активно посредничество — физическа намеса.

Въпреки опита му да ги помири, двамата младежи се нахвърлили един срещу друг под бурните възгласи на останалите. Положението принудило Карлсон и партньора му да преминат направо към третата точка от устава и да разтърват побойниците. Резултатът от усилията им бил повече от осезаем. Двамата участници в мелето веднага се одобрили и заедно с доскорошните сеирджии дружно се нахвърлили върху Закрилниците. Ако колегата на Карлсон не бе сварил да извика подкрепление, историята можеше да завърши много по-зле.

Няколко минути след началото на мелето обаче още един от тима на Закрилниците се притекъл на помощ на сподвижниците си, прилагайки заучения модел, а горе-долу по това време на мястото пристигна патрул с Фон Есен и Адолфсон. Заради летния недостиг на персонал в полицията се наложи двамата да облекат униформи и да отслужат нощно дежурство по улиците на града. Пръв от колата изскочи Адолфсон. Никой не разбра какво точно стана, но само след половин минута двамата полицаи разтърваха побойниците, а Адолфсон повали двамата най-активни на земята.

— Млъквайте! — нареди той. — А останалите да стоят мирно, за да може колегата да ви преброи.

След още петнайсет минути посредничество и след като записа имената на всичките шестима младежи от чужд произход и на четирима Закрилници, Адолфсон разтури сбирката.

— Вие тръгнете нататък — обърна се той към младежите и посочи на север към квартал Далбу — най-безопасното решение, защото там живееха предимно имигранти.

— А вие поемете в противоположната посока — нареди Фон Есен на Закрилниците и посочи към болницата.

— Нали трябва да патрулираме из центъра? — възрази един от доброволците. — Какво ще търсим на юг?

— Предлагам да обикаляте — дипломатично отвърна Фон Есен. — Как е носът?

Единственият от участвалите в ръкопашния бой, който пострада по-сериозно, беше от групата на Закрилниците. Негов колега му разбил по погрешка носа, а в разгара на юмручните схватки клетникът попаднал в ръцете на Адолфсон, който тутакси го проснал на земята, та човекът си натъртил гърба и тила.

— Ако искаш, ще те закараме в болницата или вкъщи — предложи Адолфсон. — В колата имаме аптечка. Наведи си главата назад и дишай спокойно.

— Сигурно си даваш сметка, че и на нас никак не ни е лесно — опита се да заглади положението Фон Есен и подаде компрес на ранения Закрилник. — Как да различиш кой е добър и кой е лош, докато всичките са на кълбо?

Пострадалият Закрилник го разбираше прекрасно. Заяви, че няма намерение да се оплаква от никого. За нищо на света не би подал жалба срещу тийнейджъра, който по погрешка го ударил по носа, или срещу полицаи Адолфсон, който само се опитал да му помогне.

— Малко кръв от носа не е болка за умиране — усмихна се смело Закрилникът. — Стана дребно недоразумение.

Следствената работа вървеше точно по план. Особено изземването на ДНК проби вървеше много обещаващо и дори Бекстрьом беше склонен да преживее някоя несполука. Биологичният материал от щипката сдъвкиан тютюн и от окървавената кърпичка не съвпадна с ДНК профила на убиеца. Единствената горчива жилка в тази чаша, пълна със сладък детективски еликсир, дойде от Националната научно-техническа лаборатория в Линшопинг. Оттам изпратиха информация за Бенгт Карлсон. Към картоната му киселият и преуморен лаборант бе добавил въпрос към колегите си от Векшо дали могат да четат: „Както вече стана ясно от предишната справка, ДНК профилът от този картон не съвпада с ДНК профила на извършителя в настоящото разследване.“

За нещастие, Улсон случайно се намираше близо до факса, когато съобщението се получи. Той го занесе на Адолфсон и го помоли да го впише в компютърната база данни заедно с всички справки, които се получат.

— Името на поръчителя е скрито. Имаш ли представа за кого са тези данни? — попита любопитно Улсон, защото споменът за тайната му солова акция с Клаесоновата ябълкова огризка още му беше съвсем пресен.

— За онзи нещастник Бенгт Карлсон. Дето членува в онази инициатива — отвърна Адолфсон.

— Но кой, за бога, е забъркал името му в тази история? — възнегодува Улсон.

— Говори с Бекстрьом. Той трябва да знае — сви рамене Адолфсон. — Аз ще го въведа по азбучен ред. Под буквата „К“ като Кале и Карлсон — уточни той.

Улсон веднага отиде в кабинета на Бекстрьом и му зададе същия въпрос: на кого е хрумнала безумната идея да проверява ДНК-то на Бенгт Карлсон? Според Бекстрьом отговорът на този въпрос бил съвсем елементарен. Дори един бърз поглед в регистрите бил

достатъчен и за граждан да разбере, че ще допуснат огромна грешка, ако не проверят такива като Карлсон. Понеже днес Улсон го улучи в много дипломатично настроение, Бекстрьом съвсем съзнателно избягна израза „провинциални ченгета“, така щекотлив за провинциалните ченгета, макар че дори провинциално ченге като Улсон би следвало да схване, че обикновените гражданци — за разлика от провинциалните ченгета, — за щастие, нямат право да се месят в делата на професионалните полицаи.

Улсон също се опита да покаже сговорчивост. Според него подозренията срещу Карлсон били напълно безпочвени. След последната си присъда Бенгт Карлсон доброволно и по своя инициатива се включил в изключително успешен проект на болница „Санкт Сигфрид“ за извънinstitutionална рехабилитация. С помощта на съвременна научна техника за поведенческа модификация специалистите от здравното заведение се опитали да променят поведенческия модел у мъже, извършващи системно насилие над жени, и именно Карлсон се оказал най-успешният им пациент. Той се преобразил и станал неузнаваем. От свит юмрук Бенгт Карлсон се превърнал в разтворени обятия и вече от много години се изявявал като един от най-активните в обществените акции, целящи бившите насилници на жени да се върнат към нормалния си живот без агресия.

— Разбирам защо ти е трудно да го приемеш, Бекстрьом, но в момента Бенгт Карлсон е най-любвеобилният човек на света. Той просто иска да прегърне целия свят — заключи Улсон.

— Разбирам, Улсон — кимна Бекстрьом. „Но явно Карлсон е пропуснал Линда.“

— Искам да чуя какво мислиш ти по въпроса — сериозно подхвана Улсон. — Бъди откровен.

— Вълкът козината си мени, но нрава — никога — отвърна Бекстрьом с доволна усмивка.

За жалост, и колегата Левин напоследък се държеше все по-странно, макар от него, като служител в Главна дирекция „Криминална полиция“, да се очакваше по-адекватно поведение. Левин неочаквано започна да обикаля колегите и да им задава странни въпроси, а това според Бекстрьом криеше опасност от изпадане в структурни главоблъсканици.

Левин първо проведе дълъг разговор с Рогершон за майката на Линда, не толкова за самата жертва. Поинтересува се къде са живели майката и дъщерята, след като преди десет години са се върнали от САЩ.

— Според показанията ѝ двете са живели на един и същ адрес през цялото време — обясни Рогершон. — Какво странно има в това?

— Ще попитам и Сванстрьом — каза Левин, който беше много дискретен по отношение на личния си живот и никога не би я нарекъл „Ева“ пред други мъже и в нейно отсъствие.

— Попитай я, Левин — насърчи го Рогершон и се ухили. — Попитай Сванстрьом. Има ли друго? — попита той и погледна демонстративно ръчния си часовник.

Левин имаше и още една молба към Рогершон: да се обади на майката на Линда и да ѝ зададе един уточняващ въпрос.

— Според мен ти си най-подходящият човек за тази задача, Рогершон. Все пак вече я познаваш — обясни Левин.

— Какъв е въпросът? — напомни Рогершон. — Какво те интересува?

— Попитай я дали е имала куче.

— Куче? Интересува те дали е имала куче? Конкретна порода ли визиращ, или питаш за куче въобще?

— Просто ми хрумна — уклончиво отвърна Левин. — Обади се и я попитай дали някога е гледала куче.

— Питам се защо ли се интересува точно от този въпрос — каза Бекстрьом, докато двамата с Рогершон разпускаха в хотелската му стая в очакване на уикенда. — Дали не е изпушил? Левин винаги е бил страшен чешит. За толкова години не съм го виждал нито веднъж да пие бира.

„Какво общо има някакъв си помияр? — питаше се наум той. — Майната му!“

— Може да си е ударил главата в леглото, докато е клатил колежа Сванстрьом — пошегува се Рогершон и сви рамене.

— Имала ли е куче? — попита Бекстрьом, който пак се сети за въпроса на Левин. — Майката на Линда, имам предвид.

— Не — отвърна Рогершон. — Никога не е гледала куче. Не обичала нито кучета, нито котки. Линда имала някакъв кон, но в имението на баща си. Друго не открихме.

Въпреки непрестанните вмешателства на провинциалното ченге Бенгт Улсон, въпреки структурните недоразумения на Ян Левин и въпреки хитростта на ноторно известния побойник Бенгт Карлсон, успял някак да заблуди такива като Улсон, прекрасното настроение на Бекстрьом не се помрачи през целия уикенд. А в понеделник сутринта дори започна да пее под душа:

— Ще взема проба от целия свяаат! О, да, мамче! Ще взема от теб, ще взема от мен! — тананикаше Бекстрьом, докато студената вода обливаше дебелото му туловище.

Той старателно насапуниса подмишниците си и други потайни телесни кътчета, за да предотврати появата на неприятна миризма през деня.

„Най-готиният пич в полицията — доволно помисли Бекстрьом, след като инспектира крайния резултат в огледалото. — Пазете се, момичета!“

Стокхолм, понеделник, 4 август

В понеделник преди обяд Корпусът за бързо реагиране проведе мащабна учебна симулация близо до централата на Шведската полиция в квартал Кроноберг на остров Кунгсхолмен в Стокхолм. Служители на реда отцепиха района около сградата, но „за да не се нарушава спокойствието на живущите наоколо“ решиха да не евакуират хората, които вече се намират на територията на учението. Затова зрители на акцията определено не липсваха и само минути след началото ѝ първите телевизионни екипи пристигнаха.

Общо четирима агенти от корпуса, облечени в черни дрехи, с черни маски над лицата и въоръжени до зъби, се спуснаха от покрива по фасадата откъм улицата. Когато стигнаха до деветия етаж, те, съдейки по глухата детонация, задействаха взривни устройства с малък тротилов еквивалент, поставени около прозорците, и се вмъкнаха в сградата. Телефоните в централата на полицията прегряха, пред журналистите излезе пресаташе и съобщи, че се провежда рутинно учение в рамките на така наречения „Проект Единайсети септември“. Учението имало за цел да „проиграе“ евентуална мобилизация на командосите в случай на покушение срещу управата на Шведската полиция. По-подробна информация говорителят не можел да даде по простата причина че това било в разрез със смисъла на проведената акция.

Медиите се задоволиха с това обяснение. Всички телевизионни канали излъчиха кадри от учението, но най-вече защото се нуждаеха от интересни видеоматериали във възникналата напоследък информационна суша. Пуснаха и интервю с представител на Корпуса за бързо реагиране, който обясни най-общо какъв е замисълът на акцията.

— Непрекъснато провеждаме тренировки — каза той. — Поради естеството на нашата работа, част от ученията ни са свързани с хора и места, които не позволяват акцията да се скрие от обществеността.

Това е неизбежно. Ние, разбира се, съжаляваме, ако сме изплашили минувачите. Предварително обмисляхме дали да не евакуираме живеещите в района, но понеже това учение е друг тип и не представлява част от рутинната полицейска работа, решихме да не го правим.

И всичко приключи. Под надзора на редови полицаи, служители на общинската служба за почистване събраха парчетата стъкло от тревната площ и улицата пред сградата. После редовите полицаи свалиха загражденията без помощта на чистачите и всичко се върна към нормалния си ход. Времето през това необичайно лято също не се промени: температурите продължаваха да варират между двайсет и трийсет градуса на сянка от ранна сутрин до късна вечер.

Векшо, понеделник 4 август

За разследващата група новата седмица започна тихо и спокойно, с почти академичен уклон. На сутрешната оперативка Еноксон представи резултатите от експертизите, проведени в Линшопинг, и отговорите на други специалисти, до които разследващите се бяха допитали.

От иззетите дактилоскопски следи експертите не могли да установят на кого принадлежат пет от тях. Единият комплект отпечатыци — криминалистите имали предположения кой от всички — вероятно принадлежал на извършителя. Но понеже не били сигурни, пуснали за проверка всички отпечатыци в базата данни. Системата не открила нито едно съвпадение. Специалистите не изключвали и вероятността деецът да фигурира в регистъра, но изобщо да не е оставил отпечатыци на местопрестъплението. Това беше едната част от проведените експертизи.

Втората засягаше изследването на косми и влакна, иззети от апартамента на Линда. Десетина срамни косъма, два косъма от тяло и повече от коса принадлежаха на извършителя: ДНК експертизата показала ясно този факт и нямало място за никакво съмнение. Съдебно-химическата експертиза на космите, кръвта и спермата спомогнали за допълнително избистряне на образа на издирвания убиец.

— Предположението, че се друса, се оказа доста прозорливо — отбеляза Еноксон и, кой знае защо, кимна на Бекстрьом, а не на Левин.

В космите от главата му открили следи от канабис. Понеже притежателят не се бил подстригвал от няколко месеца — космите били от среднодълга тъмноруса коса без следи от прошарване, каквато имат повечето сравнително млади мъже във Векшо, — експертите могли да изкажат становище и по въпроса за навиците му да консумира наркотични вещества.

— По всяка вероятност не е регулярен консуматор.

Според колегата от Линшопинг, с когото се чух по телефона, става дума за човек, който взема наркотици по-скоро инцидентно, например веднъж месечно, на две седмици или нещо подобно. Определено не приема наркотици в големи количества. — Еноксон сви рамене, но същевременно по лицето му се изписа въодушевление. — Освен това нашият човек явно тъче на няколко стана, защото съдебно-химическата експертиза е установила наличие на следи от психоактивни вещества в кръвта, която извършителят е оставил. Всъщност количеството не е голямо — за експертиза, имам предвид, — но се оказа достатъчно.

— Значи, нашият човек пуши хашиш и от време на време гълта амфетамини, ако схващам правилно? — попита Левин.

— Да. Но аз предпочитам да използваме думата „консумира“. Има различни форми, под които, както се изразяват докторите, човек може да осъществява приема на наркотични вещества. Най-общо бихме могли да кажем, че веднъж месечно или веднъж седмично извършителят употребява канабис под формата на хашиш и... или на марихуана. Това е най-обичайният начин за консумация, особено при инцидентните потребители, но не е единственият, както вероятно мнозина от вас знаят.

— А амфетаминът? — напомни Левин.

— И там има известно съмнение — отвърна Еноксон. — Амфетамин или друго психоактивно вещество. На пазара се предлагат няколко близки по състав препарата, които той или си е инжектирал, или е приемал под формата на таблетки или на течност. Според колегите от Линшопинг данните от лабораторния анализ не свидетелстват да ги е консумирал в големи количества. Помолих ги да изкажат предположение за честотата на приема и те казаха: също като при канабиса, инцидентно. Обикновено такива консуматори приемали таблетки — понякога разтворени предварително във вода.

— На мен не ми звучи като обикновен наркоман — установи доволно Бекстрьом. — Не сме имали повод да регистрираме отпечатъците му в базата данни, взема дрога от дъжд на вятър и си подстригва косата на два месеца като повечето хора.

— Точно така, Бекстрьом — съгласи се Еноксон. — От друга страна обаче, употребява и канабис, и психоактивни вещества. Колкото до отпечатъците му, не е изключено да сме пропуснали да ги

регистрираме по погрешка, но не ми се вярва. Но имаме голям проблем с този човек: онова, което е сторил на Линда. В това отношение той никак не се вписва в определението „обикновен“.

— Рак или риба? Това е въпросът — обади се Улсон и кимна остроумно.

— Според мен нито едното, нито другото — сухо отвърна Еноксон. — Всъщност оставих най-интересното за края. Не се шегувам — увери ги той и след като видя реакциите на слушателите си, по лицето му се изписа въодушевление. — Не съм дошъл с празни ръце.

Еноксон съобщи, че криминалистите извели влакна от вътрешния и външния перваз на спалнята, където е била убита Линда: светлосини текстилни влакна, които според експертите в Линшопинг най-вероятно били от тънък пуловер. Съдейки по структурата, плътността и другите отличителни качества, ставало дума за сравнително тънък пуловер, който в момента — въпреки горещото лято във Векшо, пък и в по-голямата част от Швеция — човек можел да носи вечерно време, без да получи топлинен удар.

— Тези влакна не са от обикновен пуловер — обясни Еноксон. — Съдържат петдесет процента кашмир и петдесет процента друга, пак много качествена вълна. Според колегите от Линшопинг става дума за пуловер, който струва няколко хиляди крони, а вероятно и повече, ако е купен от известна марка.

— Звучи ми като дреха, която бащата на Линда ѝ е подарил — замислено каза Сандберг. — Възможно ли е влакната от неин пуловер да са полепнали по перваза?

— Защото го е провесила да се суши или да се проветри например? — попита Еноксон.

— Точно това имах предвид. Типично женски маниер. Това хрумвало ли ви е, момчета? — тя се обърна към колегите си около масата.

— В апартамента не открихме такъв пуловер — обясни Еноксон. — Освен това по две от нишките, които открихме, имаше следи от кръв. Остава да разберем дали извършителят е взел пуловера от гардероба на Линда или на майка ѝ и в такъв случай какво е направил със собствения си пуловер, ако, разбира се, не е дошъл в апартамента

гол до кръста. Елементарно, скъпи ми Уотсън — Еноксон кимна към Улсон.

— Би трябвало да успеем да го установим — Бекстрьом кимна на Рогершон. — Ако пуловерът е негов, ще намерим начин да стигнем и до купувача — заключи той.

— В случай че го е купил именно убиецът — скептично отвърна Улсон. — Ако се вярва на профила, изготвен от колегите ви от ГИПИ, извършителят не би могъл да купи такъв пуловер, а го е откраднал.

— Прав си, Улсон. Напълно съм съгласен с теб — каза Бекстрьом. — Ако не го е откраднал от някого или не го е смъкнал от нечий простор, сигурно го е намерил на плажа в Тайланд, където е отишъл на почивка. Когато разследваш убийство, се налага да се примиряваш с някои неясноти — искаш или не.

— Разбрах те, Бекстрьом, оттеглям се — поусмихна се Улсон.

„Отгоре на всичко отстъпваш твърде бързо, идиот такъв.“

Преследването на скъпия пуловер започна по телефона. Рогершон се обади на майката на Линда. Тя заяви категорично, че никога не е имала такъв пуловер, защото светлосиньото не било нейният цвят.

А дъщеря й? Линда имала ли е светлосин пуловер от кашмир? Майка й не си спомняше да е виждала такъв пуловер в гардероба на дъщеря си, макар че той бил пълен с какви ли не дрехи. За да не пропуснат нещо, тя посъветва Рогершон да попита и бившия й съпруг. Ако пуловерът бил подарък, то най-вероятно Линда го била получила от баща си.

— Светлосин пуловер от кашмир — повтори Хенинг Валин. — Не съм й купувал такъв пуловер. Или поне не си спомням. Тя обичаше да носи синьо, но не и светлосиньо.

Хенинг Валин предложи да се допита и до икономката си. Тя се грижела за домакинството и със сигурност щяла да знае. Обеща да се обади веднага щом говори с нея — независимо дали е получил информация, или не.

— Важно ли е? — попита той.

— Възможно е да е важно. На този етап от разследването почти всичко може да се окаже важно — обясни Рогершон.

— Този пуловер... — подхвана Рогершон час по-късно, когато с Бекстрьом останаха насаме.

— Кажи.

„Как ми се пие една студена биричка! — мечтаеше си Бекстрьом. — В тази жега изобщо не ми се говори за пуловери.“

— Не е бил на Линда. Говорих с бащата, а той попитал и икономката си. Тя ми се обади и започна да се жалва как през последните десет години непрекъснато шие, кърпи, пере, глади, сгъва, прибира, бърше, лъска и полира като луда в дома на Линда и баща ѝ.

— И? — попита Бекстрьом.

— Не си спомня да е виждала светлосин пуловер от кашмир, който да ѝ е тровил живота. А останах с впечатлението, че през ръцете на тази мърморанка ежедневно са минавали десетки дрехи.

— А майката на Линда?

— Не носела дрехи в такъв цвят. Можем да забравим за вероятността пуловерът да е неин.

„Не носела дрехи в такъв цвят! — иронично си помисли Бекстрьом. — На тези жени здраво им хлопа дъската.“ Любимия си пуловер, на водоравни райета в синьо, червено и зелено, Бекстрьом намери в хотелския ресторант в Йостерсунд преди няколко години, когато го командироваха да разследва убийство. Някой богат мърльо го беше забравил на един стол и Бекстрьом се смили над пуловера. Пък и тогава, макар да беше началото на август, в Йостерсунд беше студено като в ескимоски задник.

Комисар Левин изобщо не си направи труда да размишлява чий е светлосиният пуловер. Чувстваше се твърде стар да снове напред-назад в търсене на разни предмети. Всеки опитен детектив знае, че трябва да умее да прави разлика между важно и маловажно, между значително и дребно; че е нужно да се вгледаш внимателно, за да установиш кое какво е. Занимаваше го по-скоро въпросът къде е живяла майката на Линда. Освен това Левин разполагаше с най-добрата помощница в оперативната работа.

— Разбирам какво имаш предвид, Яне — увери го Сванстрьом. — Не проумявам защо Бекстрьом и всички останали веднага приеха, че убиецът е дошъл в апартамента да види Линда. Този въпрос не ми

излиза от ума. Възможно е да се е отбил да види майка ѝ. От любопитство погледнах снимката от паспорта ѝ и ако действително изглежда така, не ми се вярва да е страдала от липса на мъжко внимание.

— Да не прибързваме... Ева — възрази Левин, защото бяха сами.

Всъщност му се щеше тя да не го нарича Яне, а Ян, независимо дали са сами, или в компанията на други хора.

Повечето факти обаче според Левин говорели в полза на предположението, че убиецът е дошъл заради Линда. Линда била жертвата, обектът на агресията му и въпреки гаврите, на които я е подложил убиецът, деянието носело явните белези на нещо лично и интимно. Убиецът я е завил в чаршафа, старателно е покрил лицето и тялото ѝ и тези постъпки разкривали силно чувство за вина и тревога. Извършителят не е издържал да гледа Линда в този ѝ вид.

В света на Левин тези факти представляваха сигурен знак. Повечето сексуални мании, с които се бе сблъсквал в професионалния си живот, никога не постъпваха така. Те, напротив, целяха да изложат жертвата на показ в сексуално предизвикателна поза — колкото се може по-позорна. Искаха да я унижат и след смъртта ѝ, да шокират хората, които я открият, и разследващите органи. Ала основният им подтик беше да подклаждат извратените си фантазии, докато я насилват или убиват, и да съхранят спомените за деянието си, за да им послужи занапред. Убийството на Линда не приличаше и на постъпките на съпрузи, бивши гаджета и всевъзможни категории интимни приятели, които, побеснели от ревност, алкохол или гняв, се нахвърлят върху своите съпруги или приятелки, пребиват ги до смърт, накълцват ги на парчета и превръщат местопрестъплението в кланица.

Редица детайли също свидетелствали в полза на версията, че мишената на убиеца е била Линда, а не майка ѝ. През последния месец Лота Ериксон почти не се задържала в апартамента си във Векшо. След началото на лятната ваканция се преместила във вилата си. Няколко пъти дошла в града само за да свърши разни задачи. През това време Линда се разполагала сама в жилището. Тоест момичето прекарало само три седмици в апартамента, а това давало възможности за срещи, контакти и случайни познанства.

— Искаш да си напълно сигурен, че майката няма нищо общо със случая, нали? — попита Ева Сванстрьом и му се усмихна, както

майка му се усмихваше, когато Левин беше малък и се нуждаеше от утеха.

— Да — потвърди той. — Всъщност ще се почувствам по-спокоен, ако е така.

— Добре тогава. Вече знам какво исках.

Десетина години по-рано, заради развода, Линда и майка ѝ си тръгнали от САЩ и се върнали във Векшо. Лота Ериксон била родена и израснала във Векшо и с изключение на четирите години в САЩ не била живяла на друго място. Същото важало и за дъщеря ѝ. Родила се в болницата във Векшо. На шест години заминала с родителите си за САЩ. Четири години по-късно, точно преди началото на учебната година, заедно с майка си се прибрала във Векшо и двете се нанесли в къщата на улица „Пер Лагерквист“. Майката я получила след подялбата на имуществото във връзка с развода.

Оттогава Лота Ериксон фигурирала в адресната служба именно с този адрес. Нищо не сочеше да е живяла на друго място, като се изключат престойте ѝ във вилата ѝ на остров Сиркьон, където прекарвала летните ваканции, уикендите и други почивни дни.

Линда била вписана на същия адрес до навършването на седемнайсетата си годишнина — влизането си в гимназия. По това време баща ѝ се прибрал от САЩ, купил си имение на юг от Векшо и след няколко месеца единствената му дъщеря се пренесла при него. През следващата една година Линда сновяла между стаята си в апартамента на майка си и имението на баща си, което всъщност била посочила като свой постоянен адрес. След като издържала матурата си, взела шофьорска книжка и Хенинг Валин ѝ купил кола, пристрастията на Линда започнали да клонят към извънградското имение и посещенията ѝ в дома на майка ѝ се разрешили.

Сванстрьом не открила в регистрите информация за мъже, с които майката на Линда да е делила покрив. Срещу актуалния адрес фигурирали само двете с Линда.

— Аха — въздъхна Левин.

— Не си доволен — установи Сванстрьом. — Поне ми кажи причината, та да знам какво да търся.

— Всъщност и самият аз не знам. Провери ли откога живеят там останалите обитатели на сградата?

Сванстрьом обясни, че всички — с едно изключение — са живели в сградата, колкото е живяла там майката на Линда, или дори по-дълго. Единственият наемател, нанесъл се там през последните десет години, бил библиотекарят Мариан Грос, който откупил правото да живее там, след като имотът придобил статута на жилищно сдружение.

— Но него вие вече го проверихте много щателно — напомни Сванстрьом. — Пък и ДНК профилът му не съвпадна с този на убиеца.

— Щом Грос е откупил правото да живее в сградата, значи, някой му го е продал и се е изнесъл оттам.

— Не и в този случай. Това го проверих, макар да ми отне доста време. Грос е откупил жилищно право от член на сдружението, който е живеел там по времето, когато Линда и майка ѝ са се нанесли, и който продължава да живее в сградата. Явно въпросната дама е разполагала с два договора за жилищно право. Била е собственица на счетоводна фирма и вероятно преди да продаде правото върху единия си апартамент на Грос, е използвала площта за свой офис. От юридическа гледна точка е малко проблемно да разположиш офиса си в жилищна сграда, където собствениците са организирани в сдружение. Особено ако не са много хора. Предполагам, че тази дама е получила добри пари за продажбата.

— Маргарета Ериксон — сети се Левин.

— Същата. Знаеш ли, Яне, напрано се чудя за какво съм ти аз. Впрочем Маргарета Ериксон е същата, която беше разправяла пред вестниците, че убиецът на Линда се опитал да се промъкне и в нейния апартамент в нощта на престъплението.

— Именно, именно — кимна Левин. Усети, че мислите му най-сетне започват да се подреждат. Най-после малко структура в съществуването.

— И все пак не разбирам в какво точно си се прицелил — призна Сванстрьом.

— Честно казано, и аз не знам. Знаеш ли какво ще направим, Ева... Обади се на Маргарета Ериксон и я попитай.

— Но не си наясно защо да го направя, така ли?

— Изстрел в тъмното — усмихна се вяло Левин. — Изстрел в тъмното към неизвестна мишена — додаде той.

— Щом така искаш — сви рамене Ева.

Точно след обяда спокойствието и вгълбеното търсене на смислени структури приключи и светлосиният пуловер се преобрази в нещо съвсем различно. Из коридорите затрополяха трескави стъпки, надигнаха се тревожни гласове, разтресоха се врати. Фон Есен и Адолфсон се появиха в кабинета на разследващата група с презраменни кобури, оръжия и мрачен вид, взеха със себе си Сандберг и Саломонсон, изкараха цивилна служебна кола от гаража, пуснаха синия буркан и полетяха към Калмар с пълна газ.

Два часа по-рано до остров Бьорнъо на миля северно от Калмар станало изнасилване. За разлика от опита за изнасилване отпреди седмица, този път нямаше съмнение, че насилникът е успял да извърши деянието си. Жертвата, четиринайсетгодишно момиче, слязла до плажа заедно с две години по-голямата си сестра и нейна приятелка.

След като прекарали около час под слънцето, момичето отишло да купи сладолед и разхладителни напитки от близка лавка. Най-вероятно двете по-големи девойки изпратили нея като най-малка. Докато вървяла през крайбрежната горичка, извършителят я нападнал в гръб, завлякъл я в храстите, ударил я и я зашеметил, а после я изнасилвал. Понеже момичето се забавило, сестра ѝ и нейната приятелка се притеснили и тръгнали да я търсят — съвсем нормално впрочем, след ужасяващите репортажи за убийството на Линда. На стотина метра навътре в горичката вадели насилника върху момичето и се развикали, а той побягнал.

Половин час по-късно жертвата била откарана в калмарската болница, полицията пристигнала на местопрестъплението, поставила заграждения и започнала да разпитва свидетелите. Очаквало се до четвърт час да пристигне и следово куче. Накратко, царяла пълна мобилизация. Полицаяте, които претърсвали района, разполагали с подробно описание на извършителя. Според сестрата на жертвата и нейната приятелка той приличал на дееца, който преди седмица се опита да насили друго момиче. Двете забелязали татуировките му:

черни завъртулки, които приличали на змии или дракони, започвали от рамената и стигали до китките му.

— Това никак не ми харесва — каза Ана Сандберг, когато заедно с колегите си пристигна в управлението в Калмар, имайки предвид опита за изнасилване във Векшо. До сутринта смяташе да го прехвърли с папка „фалшиви сигнали“.

— Татуировките ли те притесняват? — попита Саломонсон.

— Да. Определено не ми харесват.

— Не се хващай за тях — утеша я Адолфсон. — В днешно време всеки себеуважаващ се бандит има такива татуировки. Телата на тези момчета приличат на стари китайски килимчета.

— Вече можеш да дишаш спокойно, Яне. — Сванстрьом размаха окуражително пачка листове пред Левин.

Той седеше превит на стола зад бюрото си, отрупано с купчини други книжа.

— Целият съм слух — отвърна той и се облегна.

— Оказа се по-сложно, отколкото си го мислех — призна Ева Сванстрьом. — Но нещата ми се изясниха. Преди малко говорих с Маргарета Ериксон. Тази лелка е същинско олицетворение на реда. Освен това е председател на жилищното сдружение.

Преди около три години, приблизително по времето, когато сградата станала собственост на жилищно сдружение, Маргарета Ериксон продала жилищното си право за апартамента на първия етаж на Мариан Грос, който по това време се нанесъл в сградата. Маргарета Ериксон пък откупила жилищно право за апартамента на последния етаж, където живееше и в момента, от съседката си Лота Ериксон, майката на Линда. А майката на Линда се преместила на първия етаж — в жилището, където преди месец убиха дъщеря ѝ. Преди това там се помещавал офис, после бил отдаден под наем и накрая се опразнил, защото сградата станала собственост на жилищно сдружение. Всъщност собственик на този апартамент била майката на Линда, а не сдружението.

— Маргарета Ериксон явно е искала да разполага с повече площ — предположи Сванстрьом. — От една страна, нуждаела се е от две

стаи за счетоводната си фирма, а от друга, тогава продала вилата си и ѝ останали стари мебели, които искала да запази.

— А на Лота Ериксон работа ѝ вършел и по-малък апартамент, понеже дъщеря ѝ се изнесла при баща си — вмъкна Левин.

— Да. Аз май изобщо не ти трябвавам — усмихна се Ева Сванстрьом.

— Всъщност има и още няколко неща.

— Май се сещам. Ако се чудиш дали Маргарета Ериксон, чието име се пише с k и двойно s — Eriksson, и Лота Ериксон — със с и едно s (Ericson) — са роднини, отговорът е не.

— Проверила си, значи.

— Не беше толкова трудно. Разучих историята на местожителството им. Фамилното име на Маргарета Eriksson се пише обикновено или поне това е най-обичайният начин за изписване на това име. Приела е тази фамилия, след като се е омъжила. Лота Ericson, от своя страна, като момиче се е казвала Лиселот Ericson. Пълното ѝ име е Лиселот Жанет Eriksson. След омъжването си променила името си на Лиселот Валин Eriksson, а след преместването в САЩ променила изписването на фамилията си в Ericson. Познатите и приятелите ѝ винаги са я наричали Лота — още от дете. След развода и връщането в Швеция, тя се отървала първо от Валин, а няколко години по-късно подала заявление за промяна на името си. От осем години фигурира в регистъра на населението като Лота Лиселот Жанет Ericson.

— Ясно.

— Подозираш, че убиецът първо е позвънил не където трябва, нали? — попита Сванстрьом.

— Да. Хрумна ми като възможност заради изявленията на Маргарета Ериксон във вестника и заради съпадението на фамилните имена с майката на Линда. Всъщност заслугата е твоя. Ти ме наведе на тази идея с онова, което подхвърли за появилата се стара любов.

— Появила се е, за да се види с Линда, но е позвънила по погрешка на вратата на предишния им апартамент — уточни версията Сванстрьом. — Не ти ли се струва малко съмнително? Преди три години, когато майката на Линда е живяла на последния етаж, Линда е била едва на осемнайсет години.

— Може да е искал да види Линда или майка ѝ... или и двете. Вече и аз не знам — нервно промърмори Левин. — Най-вероятно

изобщо няма смисъл да разискваме тази версия.

— Ако реша да цъфна в дома на мое бивше гадже... посред нощ, три години, след като сме скъсали... непременно бих се обадила да го предупредя — каза Ева Сванстрьом.

— Искаш да проверим телефоните, нали? Всъщност точно за това смятах да те помоля — усмихна се изнурено той. — Добре е да проверим дали Лота Ериксон си е сменяла номера.

— Щом така и така сме започнали...

— Именно — кимна Левин. „... какво пречи да изстреляме още един залп в тъмното?“ — довърши той наум.

— Какво мислиш за изнасилването в Калмар, Рогершон? — попита Бекстрьом, подавайки глава в кабинета на своя колега и приятел.

— Ужасна история.

— А дали е свързана с нас... имам предвид с Линда?

— Ни най-малко.

— Значи, мислиш точно като мен — установи Бекстрьом.

— Ще трябва да се примиря с този факт — усмихна се широко Рогершон.

— Попитах същото и Ханс и Фриц — всеки поотделно, за да не се влияят един от друг.

— И?

— Ханс не смятал, че между изнасилването в Калмар и делото „Линда“ има връзка, но хипотезата му звучала интересна и предложи да се консултираме с колегите от VICLAS.

— А Фриц какво ти отговори?

— Не му се вярвало да има връзка, но трябвало да проверим по-подробно и да разменим няколко думи с колегите от VICLAS.

— Колко интересни размисли. Откъде им хрумват?

— Говорих и с Левин — продължи Бекстрьом.

— И?

— Да ти го цитирам ли дословно?

— Разбира се.

— С уговорката, че впечатленията му от случая в Калмар се изчерпват само с разказа на колежката Сандберг по телефона, Левин не смятал, че извършителят е същият като в случая „Линда“.

— Звучи ми точно като Левин. Зарежи сега тази работа... Какво ще кажеш да се приберем в хотела и да обърнем няколко бири преди вечеря?

— Твърдо съм „за“.

— Пусни новините по четвърти канал — заръча Рогершон, докато седяха в хотелската стая на Бекстрьом — два часа и две студени бири по-късно.

— Защо? — учуди се Бекстрьом, но въпреки това се пресегна да вземе дистанционното.

— Искам да видя дали кабинетът ми в Стокхолм е оцелял.

— Ужасна история — отбеляза Бекстрьом пет минути по-късно и изключи телевизора. — Тези глупаци са избили прозорците на оперативната централа на Мутрата. Ако Мутрата е дал разрешение за подобно учение, трябва съвсем да е откачил.

— Следобед се чух с момчетата от службата. И те са на твоето мнение. Точно там стягала обувката.

— Така било, значи.

— Ужасна история — установи Бекстрьом пет минути по-късно.

— Повторение на екшъна от Гранд Хотел в Лунд. Явно трошенето на огледала му е харесало.

— Или ние сме разтълкували действията му погрешно. Може да е опитвал да се самоубие. Сигурно не е лесно да живееш с такава чудовищна долна челюст. Но явно все не успява.

— В какъв смисъл?

— Всеки път, когато се погледне в огледалото, стреля в челото си... но в челото на отражението си.

Сънищата зачестиха. Сънищата за онова лято преди близо петдесет години, когато му купиха първия му истински велосипед и баща му го научи да го крака. Ала тази нощ главната роля бе отредена не на червения „Крешент Валиант“, а на родителите му.

През онова чудновато лято отпускът на баща му сякаш нямаше свършване. По едно време Ян не издържа и го попита: докога ще си в почивка, тате?

Баща му придоби някак особен вид, но после се разсмя, погали го по главата и всичко се върна постарому.

— Докато те науча да караш колело, момчето ми — отвърна той. — Ще ти отделя колкото време се наложи, а работата няма да ми избяга.

После пак разроши гальовно косата му.

Онова лято беше истинско циганско лято, а с всеки изминал ден баща му все повече приличваше на циганин: мършав, почернял от слънцето, със силно опъната по лицето кожа.

— Приличаш на истински циганин, тате — каза му веднъж Ян.

— Нищо чудно. Я виж какво хубаво време случихме — отвърна баща му.

Една нощ се събуди от някакъв шум. Тихичко се спусна по стълбите от таванското помещение и когато слезе долу, завари баща си и майка си в кухнята. Майка му седеше в скута на татко му, с гръб към Ян. Беше провесила ръце на врата му и заровила глава в гърдите му. Татко му обгръщаше талията ѝ с едната си ръка, а с другата я милваше по косата.

— Всичко ще се подреди — шепнеше той. — Всичко ще се оправи.

Родителите му не го видяха. Той се промъкна на пръсти обратно в стаята си на тавана, легна си и пак заспа.

Сутринта, на закуска, всичко беше както обикновено.

— Готов ли си, Ян? — попита татко му и остави чашата с кафе.
— Ще се поразходим ли с Валиант?
— Винаги съм готов, тате — отвърна Ян.
После се събуди.

Векшо, вторник, 5 август

Четиринайсетгодишното изнасилено момиче от Калмар оцеля. Състоянието ѝ оставаше критично, но лекарите я бяха стабилизирали. От медицинския доклад стана ясно, че жертвата е щяла да умре, ако сестра ѝ и нейната приятелка не били изплашили с появата си извършителя. Случилото се потвърди съмненията на медиите: в Смоланд, в разгара на лятната отпускарска идилия, върлува сериен убиец, който изнасилва млади жени.

Извергът първо уби Линда, няколко седмици по-късно нападна втора жена, но тя успя да се измъкне. Според експертите, цитирани от пресата, именно този негов неуспех обяснявал факта, че само седмица след това се нахвърлил върху трето момиче. Престъпникът му нагон нараснал неимоверно и предпазливостта станала последната му грижа.

Професор по съдебна психология от Университета в Стокхолм, смятан за водещ специалист по извършители на серийни убийства, цитираше няколко примера за безсилието на полицията да открие, че определени жестоки престъпления всъщност представляват серия. На полицаите им липсвал по-мощен поглед над ситуацията, били склонни да се вторачват в детайли, куцала комуникацията между отделните звена. Едната ръка не виждала какво върши другата. Разследващите пропускали целостта, закономерността, очевидното.

— С две думи, те не виждат, че царят е гол — обясни професорът от дивана на сутрешния блок в четвърти канал.

— Какво имате предвид? — попита водещият.

— Че той е гол — уточни професорът.

За пръв път през това лято медиите си бяха позволили открито да разкритикуват действията на полицията и по-конкретно действията на полицията във Векшо. Въпреки множеството открити улики убийството на Линда Валин си оставаше неразкрито. Още по-лошо:

позовавайки се на анонимни източници от полицията, медиите пишеха, че досегашното разследване не е дало никакъв резултат. Макар от убийството да бил изминал почти месец, следствието тъпчело на едно място.

Деветнайсетгодишната девойка, която замалко да стане втората жертва на изнасилвана, отново направи изявление пред вестниците. Полицаяте отказали да повярват на показанията ѝ и вместо да преследват извършителя, подложили жертвата му на тормоз. Цената за тази грешка платила следващата жертва. В коментарите към уводните статии веднага се заговори за скандална небрежност и разследващата група по делото „Линда“ се видя принудена да посвети почти цялото си време на проблеми, които повечето от разследващите смятаха за нелепи.

В деня преди тези публикации началникът на Областното управление в Калмар се свърза с колегата си от Векшо и предложи да сформират съвместен специален отряд. Убийство и две изнасилвания в рамките на месец, а последното престъпление говорело в подкрепа на предположението, че извършителят съвсем скоро пак ще нападне. Началникът във Векшо отначало реагира доста уклончиво, но обеща незабавно да обсъди въпроса с ръководителя на предварителното следствие по делото „Линда“ и после да се обади на колегата си от Калмар.

Комисар Улсон постави въпроса като първа точка от дневния ред на сутрешната оперативка във вторник. Самият той бил отворен към различни варианти.

— Вие какво мислите? — попита той и огледа присъстващите. — Лично аз съм склонен да вярвам, че изнасилвачът на двете жени е бил един и същ, защото описанията им се припокриват.

— А дали същият извършител е убил и Линда? — намусено се обади Бекстрьом.

— Проблемът е, че не разполагаме с негово описание — предпазливо отвърна Улсон.

— Да, но това е единственото, което ни липсва. Съвсем скоро ще хванем убиеца на Линда. Моля всички, на мнение, че Линда е пуснала

мъж, изрисуван с татуировки, в дома си в три през нощта, да вдигнат ръка.

— Извини ме, че те прекъсвам — Левин се прокашля внимателно. — Лекарите успяха ли да вземат проба от семенната течност на изнасилвача в Калмар?

— Да — потвърди Сандберг.

— В такъв случай съвсем скоро ще се изясни дали той е убил Линда — заключи Левин.

— Да — съгласи се Сандберг и по лицето ѝ се изписа оживление.

— Колкото до двете изнасилвания, не виждам с какво бихме могли да помогнем на колегите от Калмар, освен да им изпратим снимките, които показахме на нашата потърпевша, за да ги покажат на пострадалото момиче.

— Вече е уредено — отвърна Сандберг с още по-бодър вид.

— Добре. Съвършили сме отлична работа — установи Левин. — Сътрудничество между полицейски звена като по учебник.

— А ти какво мислиш, Левин? — настоя да узнае Улсон. — За евентуална връзка между случаите?

— Обикновено избягвам да се произнасям по такива въпроси. Но понеже ме питаш, ще ти кажа, че според мен убиецът на Линда не е същият тип, който е изнасилвал клетото момиче в Калмар. Лабораторните анализи ще го потвърдят. За други евентуални връзки едва ли е нужно да се безпокоим.

При последните си думи той, който знае защо, кимна към Ана Сандберг.

— Да се надяваме, че си прав. — Улсон поклати угрижено глава. — Дълбоко се надявам да е така, както казваш.

Преди да закрие оперативната, Улсон възложи на Сандберг, Саломонсон, Фон Есен, Адолфсон и още двама полицаи от разследващата група да проучат обстойно и в сътрудничество с Калмар евентуални връзки между убийството на Линда, опита за изнасилване във Векшо и изнасилването в Калмар. Освен това се ангажира лично да се свърже с колегите от VICLAS и от ГИПИ, за да се запознае и с тяхната експертна гледна точка.

След като нещата се поуспокоиха и най-близките опечалени се оттеглиха в търсене на връзки между случаите, Бекстрьом огледа останалата част от бойните си редици.

— Е? Как вървят любимите ни списъци с ДНК проби? Имаме ли достатъчно клечки с тампони?

Левин се върна в стаята си. Ева Сванстрьом го последва.

— Проверката на телефонния номер на майката ще отнеме няколко дни. Служителят от „Телия“ ми обясни, че актуалният им регистър съдържа информация само за последните две години — обясни тя.

— Но данните за предходните години все пак фигурират някъде, нали? — попита Левин и усета познати прилив на безпокойство.

— Да, но щяло да отнеме няколко дни, докато ги изровят.

— Добре тогава.

„Няколко дни не са чак толкова много, а и проверката вероятно няма да покаже нищо интересно — помисли си Левин. — Както и повечето изстрели в тъмното.“

Остров Алнъон близо до Сундсвал, вторник; 5 август

Започна последната седмица от най-дългия отпуск в живота на Ларш Мартин Юхансон.

Преди близо две години го освободиха от поста му на оперативен началник към Сепо, за да поеме едно от най-секретните разследвания в историята на шведското законодателство. Но и тази мисия приближаваше своя край. Останаха само някои подробности, които административните му помощници щяха да свършат. Затова, още седмица преди Мидсомар, Юхансон напусна родината и заедно със съпругата си тръгна да обикаля Европа. Жена му обичаше да пътува — нови хора, нови места, нови впечатления, — докато Юхансон предпочиташе хубава книга, изключен телефон и вкуса храна.

Независимо от различните си предпочитания, след такова пътешествие те винаги се завръщаха в Швеция в прекрасно настроение. А по силата на старо обещание, което постепенно се превърна в традиция, прекарваха последната седмица от ваканцията си при по-големия брат на Юхансон на остров Алнъон близо до Сундсвал. Така направиха и тази година. Спокойствие, тишина, хубава храна, качествени напитки и щедри, лишени от излишна сантименталност домакини, чиято подкана да се чувстват като у дома си не беше просто дежурна любезност. „И най-важното — разсъждаваше Юхансон, — къде по света има място, което да превъзхожда Швеция? Никъде“, заключи той, от гърдите му се откъсна блажен стон и заспа върху шезлонга си.

В момента Юхансон имаше три мобилни телефона. Един личен, един обикновен служебен и един строго секретен, който използваше предимно за изходящи разговори. За всеки случай и той беше червен и Юхансон го бе програмирал да звъни като полицейска сирена. Много се гордееше с постижението си. Веднага демонстрира на съпругата си как звъни телефонът — набра го от другия си телефон, — за да може и тя да се наслади на техническите му умения. А първия път, когато Пия

чу „полицейската сирена“ да вие на пожар, идеологът ѝ хъркаше спокойно в шезлонга си.

„Немците сигурно са направили оферта за закупуването на цяла провинция Смоланд“ — предположи съпругата на Юхансон, остави книгата си настрана и натисна зелената слушалка.

— Да, моля.

„Не бива да казвам името си, защото може да ме тикнат в затвора“, съобразително си напомни тя.

— Enchante^[1] — поздрави я ленив глас. — Предполагам, че си онази, за която те мисля — продължи гласът, — но колкото и да ми се иска да продължим да си говорим, ще се наложи да те помоля да ми дадеш благоверния си.

— Кой го търси? — попита тя. — Имате ли някакво име?

— Уви, работим без имена — отвърна ленивият глас. — Предай на любимия си съпруг, че стар сътрудник на Пилигрим иска да размени с него няколко думи.

— А ако попитам за какво става дума, ще ме тикнат в затвора?

— Ако ти отговоря, аз ще отида зад решетките — поправи я бившият сътрудник на Пилигрим с почти обиден глас.

— Ще го събудя.

„Като деца са“, помисли си Пия.

— Кой беше? — любопитства тя десет минути по-късно, когато съпругът ѝ приключи полугласния си разговор, проведен по незнайни причини в отдалечения край на терасата. Юхансон изключи червения си телефон и се отпусна с въздишка върху шезлонга.

— Стар познат — отвърна неопределено Юхансон.

— Потайна особа, а? — подхвърли Пия. — Дори не си каза името.

— Така ли? — сви рамене той. — Работи в правителствената администрация като специален съветник, помага на премиера с това-онова. Фамилията му е Нилсон.

— Аха. Нашият сив кардинал, значи. Шведският аналог на кардинал Ришельо.

— Нещо такова. Нещо в този дух — уточни той.

— Какво искаше този човек от теб?

— Нищо особено, да разменим две-три думи.

— И ще трябва да се върнем в Стокхолм — предположи тя. Не се случваше за пръв път.

— Утре заминавам. Ако нямаш нищо против.

— Чудесна идея. Тъкмо ще се отбиеш вкъщи да вземеш някои неща за барбекюто през уикенда.

— Разбира се — отвърна Юхансон. — Разбира се — повтори той, защото мислите му вече бяха отлетели в друга посока и не му се изпаднаше в излишни спорове.

— Този човек ми се стори пиан — подхвърли Пия. — Гласът му звучеше така.

— Просто беше в добро настроение — опроверга я кротко Юхансон. — Още е дванайсет. Вероятно дори не е обядвал.

— Може наистина да е бил весел. Жизнерадостен тип.

— Някак не ми се връзва — Юхансон поклати категорично глава. — Ти какво мислиш? — попита той и си погледна ръчния часовник. — За обяд, имам предвид?

[1] Enchante (фр.). — Приятно ми е. — Б.пр. ↑

Стокхолм, вторник, 5 август

Преди да тръгне от остров Алнъон, Юхансон си облече ленен костюм с тъмносиня ленена риза, пъхна вратовръзката в предния горен джоб, докато стане време да си я сложи, и взе такси до летището. Там се качи на вечерния самолет от Сундсвал до „Арланда“, Стокхолм. Там го чакаше шофьорът на Сепо. Откара го направо в палата на специалния съветник във вилната зона Юршхолм, където масата за вечеря вече беше сложена. — Добре дошъл в скромния ми дом — приветства го специалният съветник и размахва гостоприемно двете си ръце още щом Юхансон прекрачи прага. — Надявам се, не възразяваш да се разположим в трапезарията?

— Колкото по-прохладно, толкова по-добре — съгласи се Юхансон, макар да беше запален почитател на сауната.

„Така, значи, живееш“, помисли си той, докато плъзгаше дискретно поглед по сложните правоъгълни фигури на паркета, по тъмната дървена ламперия, по богатата архитектурна украса на тавана. Не му убягна нито един персийски килим, нито една холандска картина с маслени бои, нито една венецианска лампи и кристален полилей.

Двамата първо се разположиха в библиотеката да обсъдят деловите въпроси, за да могат после да се насладят спокойно на вечерята. Приключиха за десетина минута.

— Кога можеш да започнеш? — попита специалният съветник.

— В понеделник — отвърна Юхансон.

— Отлично — кръглото лице на специалния съветник грейна като слънце. — Е, сега можем спокойно да пристъпим към по-съществената част. От обяд не съм сложил нито залък в устата си.

— Живееш в прекрасна къща — отбеляза Юхансон, докато вървяха към трапезарията. — Това домът на родителите ти ли е?

— Полудя ли, Юхансон? Роден съм в съвсем обикновено семейство. Израснал съм в работническия квартал Съодермалм. Купих този разкош от един клетник с финансови затруднения — обясни той.

— Изглежда, ти се справяш доста по-добре от него.

— Така е — потвърди доволно специалният съветник. — И ако питаш мен, изцяло съм го заслужил.

Понеже било средата на седмицата, специалният съветник изрази надеждата гостът му да прояви известно снизхождение, задето ще го гостят със сравнително обикновени гозби. Нека се опитат да видят положителното: и двамата си изкарват хляба на служба при работническо правителство, чиито принципи проповядват скромност и пестеливост. Макар че двамата мъже имат сериозен повод да отбележат бъдещото повишение на Юхансон, а работодателите му — да отпразнуват мъдрия си избор в лицето на Ларш Мартин Юхансон.

— Но тази вечер ще се наложи да се задоволиш с условията, в които аз живея — въздъхна специалният съветник. — Да се примириш със ситуацията. Нали така се изразявате вие, полицаите?

В света на специалния съветник най-важно било всяка от страните да направи крачка към взаимното съгласие, та после двамата партньори да могат доволни да продължат жизнения си път. Изхождайки от това житейско кредо, домакинът на Юхансон се надяваше да е открил решение, което гостът му ще одобри или най-малкото ще приеме.

— Чувал съм, че произхождаш от стар род на нурландски собственици на дъскорезници, така че едва ли има по-подходящо начало за нашата вечеря от опит за възкресяване на древната традиционна шведска софра с ракия — отбеляза специалният съветник и посочи към ъгъла на трапезарията, където възрастна прислужница в строга черна рокля и бяла престилка вече бе заела поста си с гарафа в ръка.

— Роднините ми по майчина линия са били по-скоро земеделци, а по бащина...

— Хайде, хайде, скъпи Ларш Мартин — прекъсна го специалният съветник. — Нека не позволяваме на фалшивата скромност да засенчва погледа ни и да замъглява иначе толкова бистрия ни ум. Предлагам с бързи крачки да се насочим към бюфета, където на крак да изпием по няколко аперитива и да обгърнем изтерзаните си души в наметало от коприна и кадифе, което сме заслужи с пот на чело.

— Звучи чудесно — съгласи се Юхансон.

Есетра, приготвена по няколко различни начина, обясни домакинът, когато след аперитива на крак най-сетне седнаха пред отрупаните чинии и пълните догоре чаши. Варена есетра, сурова глазирана есетра, печена есетра, пушена есетра, маринована есетра, осолена есетра и хайвер от есетра с картофени блини, обясни любезно специалният съветник, като най-усърдно посочваше всяко блюдо с вилица.

— Само автоджамбазите се тъпчат с руски хайвер — установи той, след като натъпка в устата си препълнена лъжица с хайвер. — Нормалните хора го ядат.

— Водката беше изключителна — каза Юхансон с вид на познавач, докато въртеше високата кристална чаша в дясната си ръка. „Грещиш — добави той наум. — Моят брат например предпочита хайвер от чудски сиг, макар че е врял и кипял в алъш-вериша на автомобили.“

— Феноменална е — въздъхна доволно домакинът. — Миналата седмица гостувах на Путин и успях да отмъкна няколко бутилки.

Вечерята продължи в същия скромен дух. Специалният съветник и Ларш Мартин Юхансон продължиха да следват отъпкания път на верния служител в обществената сфера, докато студената звезда на оскъдността искреше от полилея над наведените им глави.

Първо им поднесоха порция пъдпъдък, пълнен с кайма, с гарнитура от кореноплодни зеленчуци, после — филийка козе сирене от Камарг и накрая — сорбе от лайм и лимон, за да се освежат и да настроят вкусовите си рецептори за кафе, коняк и шоколадови трюфели. Непрекъснато поливаха вечерята с вина, които специалният съветник лично бе донесъл от избата си. Първо червено „Бургон“ от 1985 година, после — силно червено вино от Лоар, без обозначение на реколтата.

— Виното е напитка, която се произвежда във Франция — доволно отбеляза специалният съветник и подуши с дългия си нос дълбоката чаша.

— Със съпругата ми по-често консумираме италиански вина — призна Юхансон.

— Да ти дам ли полезен съвет, Ларш? Избягвай да поемаш такива рискове. Мисли за здравето си, ако не друго — додаде той.

— Как е Нюландер? — попита Юхансон, след като се върнаха в библиотеката да завършат вечерята си с двойно еспreso и чашка коняк „Фрапан“ от 1900 година.

— Отдавна не е бил толкова добре. Собствена стая, три ястия на ден, червени, зелени и сини хапчета и събеседник.

— В частна институция ли е? — предпазливо попита Юхансон.

— В частна институция — презрително изсумтя онзи. — В този живот все трябва да има някакви граници. Първо се опитва да превърне полицията в нашата сравнително благоприлична бананова монархия в нещо, което не съществува дори в обикновена бананова република. После се заключава в кабинета си и отказва да отвори, а онзи клет футболист в изтерзаното ни правителство^[1] се принуждава да поръча на собствената си частна армия да взриви половината фасада на сградата, за да завлекат Нюландер насила в заведение за психично болни. Такова нещо не може да излезе безплатно — заключи предоволно той.

— Болница „Юлерокер“? — предположи Юхансон.

— Да — натърти специалният съветник. — И ако питаш мен, изобщо не са прибързали.

— Какво всъщност се случи тогава? — полюбопитства Юхансон.

— Не е ясно — специалният съветник сви раменете си с форма на бутилки. — Всичко започнало, когато той стрелял в огледалото на тоалетната си.

— Какви ли лудории не им хрумват на хората! — въздъхна Юхансон с нурландско равнодушие.

— Най-вероятно брадичката му е заседнала в онова кръгло нещо, което се намира около спусъка, докато си почиствал оръжието.

— Предпазителя ли имаш предвид?

— Все тая — махна се ръка съветникът. — Иначе се опитвам да се държа добре с него — промърмори той.

След още около час разговори и няколко чашки от забележителния коняк на домакина, той предложи на Юхансон да изиграят една партия билиард и да приключат вечерта с още малко мезета след спортните си занимания. Понеже Юхансон беше чувал не една страховита история след такива вечери, той отклони предложението.

— Не играя билиард — поклати глава съжалително той.

— Ако искаш, ще те науча — отвърна специалният съветник и го погледна с надежда.

— С удоволствие, но друг път. Време е да си тръгвам — оправда се той.

После благодари за изключителното угощение, поръча си такси и се прибра в апартамента си на улица „Волмар Юкскул“. Легна си и почти веднага заспа.

„Този човек не може да е с всичкия си“, — помисли си той, преди Морфей внимателно да го вземе в обятията си.

[1] Першон най-вероятно наемква за Томас Будстрьом (р. 1962) — известен адвокат и министър на правосъдието през периода 2000–2006. По време на следването си Будстрьом се е препитавал като футболист. — Б.пр. ↑

Векшо, сряда, 6 август — неделя, 10 август

По време на редовната сутрешна оперативна на разследващата група комисар Улсон влезе и съобщи, че колегите им от Калмар са заловили изнасилвала. Надзорникът на селище с бежанци близо до Нюбру разпознал свой подопечен в описанието, излъчено от местното радио, и веднага съобщил в полицията в Калмар. Тамошните разследващи вече били тръгнали по същата следа, защото час по-рано получили резултатите от експертизата и за всеобща изненада се оказало, че в базата данни е регистрирано съвпадение, защото извършителят е сред половината промил от мъжкото население на Швеция, което фигурира там: седемнайсетгодишен бежанец от Молдова, пристигнал месец по-рано. Тогава му взели проба, в случай че направи някоя беля през няколкото месеца, които хора като него прекарват в страната, преди да ги върнат в родината им. В момента го прибрали в ареста в Калмар. Според преводача младежът отричал всичко. При всички случаи обаче щеше да остане по-дълго в Швеция от останалите си сънародници. ДНК анализът показал, че момчето няма нищо общо с убийството на Линда.

— Това ние, така или иначе, го предполагахме — установи Улсон. — Но си залагам главата, че същият човек се е опитал да изнасили и момичето във Векшо — заключи той и кимна окуражително на Ана Сандберг.

Шестимата колеги, командировани да съдействат на калмарската полиция и да разследват изнасилването, се върнаха обратно в разследващата група. С останалите подробности по изясняването на случая — телефонни разговори, факсове, комуникация по вътрешната полицейска мрежа — щеше да се заеме Сандберг, когато ѝ остане време. В момента полицаите от Векшо имаха по-важна работа.

— Занапред ще се придържаме към стратегията за разследване на широк фронт без предварителни заключения — каза Улсон. — Как върви акцията по събиране на ДНК проби?

По-добре от очакваното, според колегите му. Броят на пробите надхвърлил шестстотин и счупил стария рекорд. Четиристотин души били вече извън подозрение.

— Работим по две линии — обясни Кнютсон с плах поглед към колегата Левин. — От една страна, се опитваме да проверим всички, които живеят близо до местопрестъплението, от друга, издирваме лица, отговарящи на профила на ГИПИ, и им вземаме ДНК проби.

— В никакъв случай не работим хаотично — уточни Торен.

— Рано или късно негодникът ще се оплете в мрежите ни — установи Улсон с твърдо убеждение.

Докато пийваха редовната биричка в хотела, всезнаещият Рогершон осведоми Бекстрьом, че бившият им началник има ново местонахождение.

— Психиатрията в Худинге? — предположи Бекстрьом, който бе ходил там многократно по работа.

— Не, в Юлерокер. Бил израснал в този район и лекарите препоръчали да е близо до жената и децата си. Освен това е завършил право в Упсала.

— И как е? — полюбопитства Бекстрьом.

Според информатора на Рогершон — отлично. Още на втория ден от постъпването му в болницата му възложили специална мисия и в момента той обикалял из различните отделения с подвижната библиотека на болницата.

— Чувства се в свои води — установи Рогершон.

Бекстрьом само кимна. „Кой ли се грижи за Брандклипарен? Всъщност какво ме интересува?“

— Наздраве, братко — каза той и вдигна чашата си. — Да пием и за здравето на Мутрата — додаде той. „Беше славно момче и трябва да го споменем.“

В четвъртък в „Дагенс Нюхетер“ излезе дълъг материал от университетския библиотекар Мариан Грос, простиращ се на мястото на уводната статия и на водещите новини, макар че само няколко дни по-рано от „Смоландспостен“ бяха отказали да го поместят. Грос изразяваше силното си възмущение от некомпетентното разследване на случая „Линда“ и от грубите посегателства върху личността му, на които полицията го подложила.

Без да помисли за себе си и за рисковете, които поема, той се свързал с разследващите органи, за да свидетелства и да помогне със сведения. Грос го възприемал като дълг на всеки нормален гражданин, живеещ в демократична правова държава. Понеже самият той пристигнал в Швеция като бежанец от Полша по време на господството на Съветската империя, знаел по-добре от всеки друг какво е да живееш в условията на диктатура. Почувствал се морално задължен да се свърже с полицията и защото познавал и жертвата, и майка ѝ. Описваше ги като великолепни хора и най-свестните съседи, които човек можел да си представи.

А имайки предвид, че повечето факти подкрепяли версията, че Грос е единственият, видял убиеца на Линда и способен да го опише, отношението на полицаите към него било и неразбираемо, и крайно обидно.

На два пъти се вмъкнали в дома му със сила и го отвели в управлението, а там го засипали с оскърбителни расистки квалификации, подложили го на изтощителни разпити и го принудили да даде ДНК проба, макар че не разполагали с никакви улики срещу него. После проявили наглостта да твърдят, че е дал пробата доброволно и по свое желание.

А след като взетата проба била изследвана, двамата с неговия адвокат се принудили да звънят из куп учреждения и да изпращат писма, докато най-сетне полицията благоволи да им съобщи, че Грос е зачеркнат от списъка със заподозрените. С други думи, разследващите се убедили в неговата невинност и липса на съпричастност към убийството на Линда — нещо, което за него и за всеки мислещ човек било очевидно, но не и за полицаите във Векшо и техните помощници от Главната дирекция в Стокхолм.

Грос далеч не бил единственият човек, пострадал от полицейски произвол. Позовавайки се на високопоставен източник от полицията, авторът на обширната вестникарска публикация в същия вестник съобщаваше, че във връзка с делото „Линда“ криминалистите взели ДНК проби от близо хиляда души от района на Векшо — повечето обикновени, почтени и отрудени хора. Получените досега резултати свидетелствали, че, разбира се, тези хора са невинни без изключение.

Репортер от вестника бе интервюирал трима такива проверени от полицията граждани, сред които — неизвестно защо — бе попаднала

жена. И тримата изразяваха възмущение от действията на органите на реда. Техните впечатления доста се разминаваха с уверенията за доброволното сътрудничество на полицията. Тези граждани просто дали проба, защото, по думите им, нямали избор, и за да избегнат предстоящ тормоз, решили да се подчинят на исканията на полицията. Но им се струвало напълно неуместно съдействието им да се нарича „доброволно“.

Най-силно възмущение изказваше жената. Тя недоумяваше защо са поискали да ѝ вземат ДНК отпечатък. Всеки нормален човек във Векшо знаел, че убиецът на Линда е мъж, и за нея било пълна мистерия с каква цел полицаите са взели нейната проба.

Журналистите от вестника прехвърлиха топката към пресаташето на полицията във Векшо, но тя отказа да даде изявление. Ръководството на разследващата група не желало да коментира мерките, взети с цел разкриване убийството на Линда, защото това било в разрез с принципите на тяхната работа и можело дори да компрометира или съсипе резултата от успешната им работа.

Експертът обаче, към когото вестникът се бе обърнал за коментар, не се чувстваше длъжен да изповядва професионалната етика на полицаите. Според него имало само едно възможно обяснение. Жената, от която поискали ДНК проба, най-вероятно имала син, чийто генетичен отпечатък е бил нужен на разследващите органи, но те не са успели да го вземат от него. Жената смяташе теорията за основателна. Наистина имала син, но не разбирала с какво той би могъл да допринесе за разрешаването на случая. През живота си синът ѝ не бил посегнал дори на муха, пък и от две години живеел в Тайланд.

— Според мен полицията вече просто не е наясно какви ги върши — заключи жената в края на интервюто.

Уви, не беше единствената, споделяща това мнение. Водещото перо на „Дагенс Нюхетер“ беше надушило сладкия аромат на полицейски гнилоч и явните признаци на суматохата и отчаянието, които съпровождаха и разследването срещу убиеца на министър-председателя Улуф Палме преди двайсет години. И това не беше никак чудно, като се вземе предвид, че мнозина от полицаите от Стокхолм, изпратени да помагат за делото „Линда“, навремето са участвали активно в издирването на убиеца на Палме.

И калмарският вестник „Барометърът“ отдели челно място на делото „Линда“, но разглеждаше нещата по-различно от столичния си колега. Според „Барометъра“ се касаело главно за сблъсък между две полицейски култури. От една страна — полицаите във Векшо, с познанията си за местната среда и хората, „познавали своите папенхаймци“, така да се каже, и предпочитали да работят в по-тесен периметър, но да провеждат задълбочени оперативни действия. От друга страна, колегите им от Главната дирекция живеели в света на модерните компютърни технологии и били свикнали да боравят с неограничени ресурси, а подходът да разгръщат следствието на възможно най-широк фронт, не им бил никак чужд.

И „Барометърът“ явно разполагаше с източници в полицейските среди. Според един от тях в ръководството на разследващата група твърде рано възникнали търкания, които пречели на ефективността на работата — независимо кой е прав и кой — крив. И накрая анонимният източник подчертаваше, че въпреки обезпокоителните събития било твърде рано полицаите да се отказват и те продължавали да се надяват да открият извършителя, макар от убийството на Линда да бил изминал вече цял месец.

През този ден сутрешната оперативка на разследващата група продължи чак до обяд. Обсъждаха предимно писанията във вестниците. Комисар Улсон дори отвори дума за делото „Палме“ — от чисто лично любопитство, не като опит за критика. Но все пак повдигна въпроса.

— Бекстрьом, ти сигурно си участвал, нали? — попита Улсон.

— Да — потвърди Бекстрьом със самочувствието на детектив, разследвал убийства през целия си професионален живот. — За жалост, никой от началниците не пожела да се вслуша в думите ми.

— И аз проведох няколко разпита по случая — сви рамене Рогершон. — А сега моля господата да ме извинят. Предстоят ми още разпити.

После кимна делово и се оттегли.

— Аз също участвах — обади се Левин. — Всъщност тогава почти всички от Криминалната в Стокхолм бяхме ангажирани в разследването по един или друг начин. Ако някой се интересува, мен също никой не пожела да ме чуе — даде той.

После се извини и излезе от стаята.

Бекстрьом обаче нямаше как да си тръгне. Остана, наблюдавайки как поредният ден от отреденото му време на земята заминава по дяволите. А когато най-сетне безсмислиците приключиха, той побърза да сложи нещо в стомаха си.

Заниманията на Рогершон явно не се изчерпваха с разпитите, защото вкиснатият Бекстрьом го завари в столовата. Седна до него с менюто за деня и слабоалкохолна бира, понеже друга нямаше.

— Удобно ли ти е там? — попита Рогершон.

— Да.

— В Стокхолм духовете здраво са се разбунили — събщи Рогершон, наведе се над масата, понижи глас и кимна възбудено.

— Да не би Мутрата да е цъфнал с количката с книги при наследника си на единайсетия етаж? — попита Бекстрьом, докато разстилаше плътен слой масло върху сухата си филия.

— Говорих с един от колегите. Знаеш ли кой идва на мястото на Мутрата?

— Че откъде, по дяволите, мога да знам?

— Юхансон. Ларш Мартин Юхансон. Колегите от Охранителната го наричат Касапинът от Одален.

— Онзи проклет лапландец? Не може да бъде!

— Знам го от сигурен източник.

Освен сигурен, източникът на Рогершон беше явно и необичайно добре осведомен, защото правителственото заседание, на което преди час бяха взели решение да назначат заместник-шефа на Сепо Ларш Мартин Юхансон за началник на Главна дирекция „Криминална полиция“, все още продължаваше и дори най-добре информираните журналисти нямаха никаква представа за повишението му. То предстоеше да се обнародва след няколко часа, когато Министерството на правосъдието разпрати комюнике до всички медии.

В петък вечерта Бекстрьом покани приближените си на обща вечеря в хотела. Преди това се събраха в стаята на Бекстрьом, за да обсъдят на спокойствие какво ще правят. Като никога Левин, Кнютсон и Торен приеха щедрото предложение на Бекстрьом да ги почерпи с бира. Сванстрьом не пиела бира, но пък донесе чаша бяло вино от стаята си. Явно в минибара държеше цяла бутилка.

— Поне да ви правя компания — уточни тя.

Бекстрьом беше бесен. Не възнамеряваше да търпи глупавите подмятания на някакви си селски ченгета, които даже нямат куража да му кажат в очите какво мислят. На няколко пъти през деня едва се стърпя да не отиде право в кабинета на началника на Областното управление и да удари с юмрук по масата.

— Моите уважения, Бекстрьом, но не мисля, че идеята ти е особено конструктивна — възрази Левин.

— Така смяташ, значи — кимна Бекстрьом. „Проклет предател.“

— Склонен съм да се съглася с Левин — заяви Рогершон, макар да цоцаше бирата на Бекстрьом. — Щом тикнем негодника зад решетките, приказките ще секнат.

„И той ли?“, изненада се Бекстрьом.

— Бил е човек, когото е познавала — продължи Левин. — Пуснала го е по свое желание в дома си, защото го е харесвала. Почти сигурен съм, че първият им сексуален акт е бил доброволен. После нещата са излезли извън контрол.

— И как ще го открием? — попита Бекстрьом.

„В някоя от шибаните ти структури?“, додаде той наум.

— Ще го открием, разбира се — отвърна Левин. — Едва ли ще се изправим пред голям брой претендент. Рано или късно ще го пипнем.

После слязоха в столовата да вечерят. Бекстрьом беше започнал да омеква и успя да убеди останалите да започнат с херинга за мезе.

— Алкохолът е от мен — обяви той; вече бе измислил как да се справи с този проблем, без да жертва нито کرونا от спечелените си с тежък труд пари.

После пийнаха порядъчно. Най-много пиха двамата с Рогершон, но днес дори Левин склони да обърне едно питие. Ханс и Фриц също се наквасиха здравата и после тръгнаха из града — този път очевидно не ги интересуваха киноафишите.

По едно време Бекстрьом и Рогершон се разположиха в бара, а когато най-после, клатушкайки се напред-назад, се прибраха в стаите си, за да се отдадат на заслужена почивка, се чувстваха изтощени. Бекстрьом се затрудни да отвори ключалката с магнитната си карта, но Рогершон му помогна и дори го изпроводи до леглото.

— Ще пийнеш ли едно? — попита Бекстрьом и посочи минибара.

— Пих достатъчно. Да не забравя. Имам да ти казвам нещо.

— Слушам — отвърна Бекстрьом, изхлузи обувките си и се катурна на ребро, готов да заспи.

— Един от проклетите журналисти ми се обади по телефона и започна да дудне, че по цели нощи сме гледали порнофилми. Имаш ли представа за какво говори?

— Никаква — промърмори Бекстрьом. „Какви ги дрънка той? Порнофилми? Сега?“

— Аз също.

— И ти какво му каза? — изломоти Бекстрьом.

— Да върви на майната си, разбира се. Ти какво би направил на мое място?

— Щях да го натирия на майната му, разбира се. Какво ще кажеш да лягаме?

На десети август, неделя, семейството на Линда Валин я изпроводи до последния ѝ дом. На траурната церемония присъстваха родителите ѝ, двамата ѝ полубратя от първия брак на баща ѝ и двайсетина роднини и близки приятели, но никакви представители на медиите или полицията. Комисар Улсон се бе обадил на бащата на Линда да му предложи помощта си, но Хенинг Валин рязко го отряза. Вече се бил погрижил за всичко. Опелото се състоя в същата църква, където Линда получила конфирмацията си преди седем години. После я погребяха в близкото гробище. Там след завръщането си в Швеция баща ѝ беше купил място за себе си и за наследниците си. Скръбта му нямаше начало и край и фактът, че единствената му дъщеря се бе озовала в този гроб преди него, не можеше да увеличи и бездруго безграничната му мъка.

Стокхолм, понеделник, 11 август

В понеделник сутринта Ларш Мартин Юхансон пристигна на работа в седем часа. Върху бюрото му го посрещнаха купчини старателно подредени книжа. Върху едната купчина секретарката му бе залепила листче с въпроса „неотложно?“.

Най-отгоре се намираха две писма — едното от Юридическата канцелария^[1] (ЮК), другото от Юридическата омбудсманска служба (ЮО). Съдържанието им почти се припокриваше. Бяха предложени на вниманието на началника на полицията в област Кроноберг и изпратени на вниманието на началника на Главна дирекция „Криминална полиция“ за коментари. Писмата бяха по повод сведения, публикувани във вестник „Дагенс Нюхетер“ от седми август, четвъртък. Най-общо ставаше дума за рутинни процедури от предварително следствие и по-конкретно за така наречените доброволни ДНК тестове, които полицията според наличните данни използвала във връзка с разследването на убийството на Линда Валин. Но не само с такава цел. И двете писма съдържаха официалните позиции на ЮК и ЮО. А подателите им означаваха почти най-лошото и предвещаваха най-ужасния кошмар.

„Какво прави това дело върху бюрото ми? Защо не са го изпратили направо в «Юлерокер»?“ — разкисна се Юхансон и написа на листчето, че иска мигновена среща с онзи от юридическия му екип, който се грижи за тази част. Иначе всичко останало изглеждаше както обикновено в привилегирвания му живот: бумажки, бумажки, бумажки и още бумажки.

[1] Юридическата канцелария е държавен орган с надзорни функции, който следи за спазването на законите на територията на Швеция. — Б.пр. ↑

Векшо, на същия ден

Когато членовете на разследващата група се събраха около голямата маса за първата седмична сутрешна оперативка, те изобщо не подозираха какви градоносни облаци са надвиснали над следствието им. Напротив. Мислеха си, че слънцето на милосърдието най-после е изгряло и над тяхната улица. Минута преди началото на оперативната Еноксон неочаквано се появи в залата и попита Бекстрьом може ли да говори пръв. Имал вълнуващи новини. Понеже молбата дойде от Еноксон, а не от Улсон — чието отсъствие впрочем силно радваше Бекстрьом, — Бекстрьом изведнъж усети добре познатите вибрации.

— Нося новини — ако някой от вас се интересува — подхвана Еноксон. По реакциите на слушателите си разбра, че са целите слух. — Колегите от Калмар са засекли в системата си ДНК профил, който съвпада с биологичния материал от убиеца на Линда. За жалост, още не могат да ни съобщят самоличността му, но въпреки това на мен ми звучи обнадеждаващо — продължи Еноксон. „Ето как, значи, ораторите омагьосвали публиката си.“

Понеже умееше да поднася информацията достъпно, той се опита да улесни слушателите си, като за по-голяма прегледност бе обобщил най-важните моменти като опорни точки и за всеки случай раздаде на присъстващите резюме, което да им помага при възприемането, докато той говори. Първата рубрика беше свързана с убийството на Линда, последната — с доклада, получен от Линшопинг само преди час.

И така: Линда умира между четири и пет часа в петък сутринта на четвърти юли в апартамента на майка си на улица „Пер Лагерквист“ във Векшо. В понеделник следобед, на седми юли, в полицията във Векшо постъпва съобщение, че на няколко километра от местопрестъплението десетгодишен, а вероятно и по-стар, сааб, е бил откраднат на същата сутрин. В петък, единайсети юли, същият автомобил попадна в полезрението на разследващите, защото те

започват да проверяват престъпления, извършени непосредствено преди или след убийството на Линда. Но понеже кражбата изглежда безобидна, разследващите оставят случая настрана. Но новооткрити обстоятелства дават повод групата да обсъди случая наново.

— Доколкото си спомням, тогава преценихме, че има минимална вероятност автомобил, откраднат три денонощия след убийството, да е свързан по някакъв начин с делото „Линда“.

Обаче саабът бил открит още в неделя и този факт опровергавал първоначалното предположение, че автомобилът е бил откраднат в понеделник. Намерили го в гора, близо до малка отбивка от шосе 25 между Векшо и Калмар, на около миля западно от Калмар. Собственикът на парцела забелязал колата по време на сутрешната си обиколка из имота си. Табелите с регистрационните номера били свалени и някой явно бил направил неуспешен опит да запали автомобила. Състоянието, в което открил колата, навело земевладелеца на мисълта, че някой се е опитал да си спести ходенето до автоморгата. Неведнъж се било случвало човекът да се сблъска с подобни частни „инициативи“ Накратко, мъжът не останал никак очарован от находката.

Следобед позвънил в полицията в Калмар, но поради недостиг на кадри оттам изпратили квартален патрул от градчето Нюбру чак в сряда, девети юли. След като полицаите огледали колата и се поразходили из околността, открили две регистрационни табели, захвърлени в канавка на петдесетина метра от превозното средство в посока шосе 25. Полицаите се обадили по служебната радиостанция да попитат нещо за колата, отговорът съвпаднал и тук започвала най-интересната част.

Работещите в сектор „Противодействие на престъпността“ в Областната полиция в Калмар били взели присърце призивите на министъра на правосъдието за засилени мерки срещу битовата престъпност и се включили в национален експериментален проект, който целял с помощта на съвременни криминално-технически методи да се повиши разкриваемостта на автомобилните кражби.

В саба специалистите открили множество свидетелства за кражба. Колата била запалена с помощта на отвертка, пъхната в ключалката, а с бастуна за заключване на волана крадецът се е справил

по стандартния начин: блокирал е колелата и е започнал да дърпа с всичка сила, за да изкриви волана и да измъкне бастуна.

В пепелника между предните седалки колегите от Вестервик открили угарка от ръчно свита цигара с обещаващ аромат на канабис. Прибрали фасата в пликче за улики и го изпратили за ДНК анализ в Линшопинг. После се погрижили автомобилът да бъде транспортиран до управлението в Калмар, където евентуално да бъде използван за други автотехнически проверки в рамките на националния експериментален проект.

После автомобилът и фасът се изгубили в полицейските компютърни системи. Полицаята от Калмар изобщо не подозирали, че същият този сааб е станал предмет на обсъждане за около минута в едно от най-високоприоритетните убийства в страната. Затова калмарските полицаи просто изпратили писмо на собственика на автомобила, в което му съобщили, че са открили колата му. Той обаче не се свързал с тях и повече никой не се сетил за случая.

В Националната научно-техническа лаборатория в Линшопинг пък изпратеният фас се озовал в дъното на непрекъснато набъбващата камара от ДНК проби, подлежащи на изследване. Независимо от политическите превъплъщения на министъра на правосъдието, независимо къде е сърцето на сектор „Противодействие на престъпността“ в Калмар и въпреки че всички отдаваха дължимото внимание на националния експериментален проект, угарката била оставена да чака реда си и чак след месец криминалистите успели да ѝ отделят внимание.

В късния следобед на осми август, петък, резултатът от пробата излязъл и след като го пуснали в базата данни, предупредителните лампички започнали да мигат. Уви, по това време всички полицаи в Областното управление във Векшо и Калмар се били разотишли по домовете си и от съображения за секретност и други подробности от личен характер дежурният в Линшопинг съобщил радостната новина на Еноксон по телефона чак в понеделник сутринта.

— Е, това е всичко — заключи Еноксон. — Колегите отидоха до Калмар да вземат резултатите. Решихме, че така е най-безопасно. Има ли друго? А, обещах да ви предам нещо от колегите от Калмар.

— Какво искат? — попита Бекстрьом, макар вече да се досещаше за отговора.

— Обичайното. Ако сме имали нужда от помощ в разследването на делото „Линда“, трябвало само да им се обадим.

— Няма да се наложи — отвърна Бекстрьом. — Добре, приятели. Имаме гореща следа. Ако в историята на Кралство Швеция е имало поразследвана автомобилна кражба от тази, обещавам да си хвърля оставката.

„Мечтайте си, кухи глави такива.“

В кабинета на началника на Областното управление във Векшо, един етаж по-горе, нищо не свидетелстваше за ентусиазма, разгорял се в помещенията на разследващата група. Точно обратното: началникът беше силно притеснен и, както обикновено, преданият и умен комисар Улсон напълно споделяше тревогата му.

Макар че той беше в отпуск, рано сутринта секретарката му се обади във вилата му само за да му съобщи за пристигнали писма от ЮК и ЮО. Досега съдбата го беше пожалила от такива писма — въпреки двайсет и пет годишния си стаж в полицията и увеличаващия се брой на подчинените, за които да отговаря.

Понеже нямаше друг избор, началникът веднага се качи в колата и измина десетте мили до управлението. Преди това обаче отиде да нагледа любимата си съпруга. Както обикновено, тя лежеше до пристана и се приличаше на слънце. Махна небрежно с ръка, когато той ѝ напомни да се намаже със слънцезащитен лосион.

Още докато пътуваше, началникът се обади на верния си оръженосец Улсон. Поради деликатното естество на случая, той най-старателно му обясни колко важно е да обсъдят въпроса първо насаме и да не бързат да споделят получената информация с колегите от Стокхолм.

— Съгласен съм с теб, шефе — отвърна Улсон и се ангажира веднага да съобщи на Бекстрьом, че ще отсъства, и да го помоли да поеме ръководството на утрешната оперативка, без да се впуска в подробности за причините.

След като обсъдиха възникналата ситуация на спокойствие пред чаша кафе, се оказа, че единодушието им надхвърля конкретния въпрос. Вестникарските публикации били предизвестено едностранчиви и съдържали силно преувеличени факти, подчерта Улсон, но той възпрял колегите си от Главната дирекция от невъздържани реакции.

— Според мен обяснението се корени отчасти в различната полицейска култура, която имат те — установи Улсон. — Те изобщо не се притесняват колко служебни средства ще похарчат. Действат, без да мислят, така да се каже.

Колкото до необходимостта да отговорят на ЮК и ЮО, Улсон се задължи при първа възможност да изпрати на началника по-конкретна и подробна информация по случая, тъй че началникът да не се тревожи.

— В най-лошия случай ще им цитирам закона — закани се Улсон и изпъна гръб.

„Улсон е непоклатим като скала“, възхити се наум началникът. Ако можеше, би го помолил и да се обади на новоназначения шеф на Главната дирекция. Разговорът не търпеше отлагане, а още от сутринта само при мисълта да го проведе, го побиваха тръпки. „Как го наричаха? Касапина от Одален?“

Беше го виждал на живо едва няколко пъти, но те се оказаха достатъчни да се увери, че прозвището е повече от заслужено. Този едър грубоват нурландец почти не говореше, но начинът, по който фиксираше с очи, определено не допринасяше за душевния покой на нещастниците, попаднали под зрителния му прицел. „Примитивен провинциалист без възпитание, образование и каквато и да било юридическа подготовка — разсъждаваше началникът във Векшо, а по гръбнака му пролазиха ледени тръпки. — И все пак вероятно е най-добре да му се обади лично“, прецени той и без да мисли, набра номера на някогашния си състудент, валиден допреди седмица.

— Да, моля — обади се суровият глас на Юхансон в другия край на линията.

ШГДКП Ларш Мартин Юхансон не беше единственият, получил обаждане. По същото време началникът на ГИПИ, комисар Пер Йонсон, се обади на колегата си Бекстрьом, за да му предложи услугите си във връзка с ДНК находките в откраднатата кола, за които току-що научил. Тези находки му откриха отлична възможност по изискан начин да си върне на Бекстрьом за грубиянските забележки, които същият този Бекстрьом избълва при последната им среща.

— Не разбирам какъв е проблемът — Юхансон прекъсна началника във Векшо, след като в продължение на няколко минути беше принуден да слуша многословните му тиради. — Нали твоите

хора ръководят предварителното следствие? Останал съм с впечатлението, че Бекстрьом и другите колеги от Стокхолм само помагат.

„Присъствието на Бекстрьом наистина е голяма беля, но ще се заема с нея по-нататък“, помисли си Юхансон.

— По принцип е така — потвърди началникът във Векшо. — Ръководител на предварителното следствие е един от най-надеждните ми и опитни колеги.

— Радвам се да го чуя. Предай на момчетата ми да се държат прилично, защото иначе ще се разправяме по друг начин. Ако държиш да си ги прибера, само го искам черно на бяло.

— Не, не — запротестира началникът във Векшо. — В никакъв случай. Вършат си работата много съвестно — увери го той и усети как по дланите му избива ледена пот.

— Добре тогава.

„Колко ужасно примитивен тип!“, възмути се наум началникът във Векшо.

— Поправй ме, ако греша, Пеле — каза Бекстрьом, който се намираше във великолепно настроение. — Обаждаш се да ме питаш дали ти и смешниците ти от архива можете да помогнете на мен и колегите ми да прозрем нещо, което ни е убягнало.

— Тези думи са твои, Бекстрьом, не мои — отвърна неутрално Йонсон. — Обадох се да предложа експертната ни помощ във връзка с ДНК находката в онзи автомобил.

— Аха, разбирам. Звъниш ми, за да ме попиташ дали можеш да ни помогнеш да прозрем нещо, което ни е убягнало.

— Ако предпочиташ този израз — да.

— Отговорът ми е „не“. Повтарям: НЕ — заяви Бекстрьом със силен и ясен глас и си изключи телефона, защото от години се бе убедил, че това е най-ефективният начин да прекратиш разговор, особено ако разговаряш с човек като колегата Йонсон. „Добре го подредих малкия Пеле Йонс.“

На следващия ден по-големият от двата вечерни вестника помести репортаж от погребението на Линда, озаглавен „СКРЪБТА ПО ЛИНДА“. Текстът и снимковият материал явно не бяха дело на хора от редакцията на медията. Репортажът беше издържан в спокоен стил. Макар и пропит с дълбоко съчувствие, звучеше като кой да е възпоминателен текст. На придружаващите го зърнести, размазани снимки не личаха ясно лицата на опечалените. Имената на репортера и фотографа не фигурираха в списъка с щатните сътрудници на вестника. Не бяха известни, а статията не беше придружена с обичайното каре с техни снимки. Това пораждаше неизменно учудване, още повече че материалът заемаше едно от челните места в изданието.

Скандалната новина се намираше на съседната страница и цъфтеше на рекламния афиш на вестника: „РАЗСЛЕДВАЩИТЕ ГЛЕДАЛИ ПОРНО ЦЯЛА НОЩ“. Подробна информация липсваше, но и без нея читателят веднага си създаваше впечатление от случилото се. Докато семейството и близките приятели на Линда, съсипани от мъка, са я изпращали до последния ѝ пристан, полицаите от Главната дирекция, от които се очаква да заловят убиеца ѝ, са зяпали порно в хотела.

— Нищо не схващам — хленчеше Рогершон, докато пътуваха към управлението. — Изобщо не съм си пускал порно.

— Зарежи тази история — успокои го Бекстрьом. — На кого му пука какви ги дрънкат тези проклети словесни лайнометци?!

След миналия път, когато Рогершон повдигна въпроса за порното в хотела, паметта на Бекстрьом се опресни значително и в момента той внимаваше да не се издаде. Понеже умееше да се владее до съвършенство, Бекстрьом не се тревожеше много-много. Знаеше си урока: преструваш се на ни лук ял, ни лук мирисал, клатиш отрицателно глава, ако те питат, а при крайна необходимост — в случай че питащият не приема едносричния ти отговор — избухваш

във възмутена тирада по адрес на клеветниците, които клепат името ти.

На Ларш Мартин Юхансон обаче явно му пукаше какво пишат журналистите. Още докато пиеше сутрешното си кафе, той прочете статията по диагонал и веднага се досети какво се е случило. В мислите му изникна името „Бекстрьом“ и той повика полицейския интендант^[1], пряк началник на Бекстрьом и неговите колеги.

— Сядай — нареди Юхансон и му посочи стола за посетители, когато въпросният интендант влезе внимателно в кабинета. — Въпрос: кой изпрати Бекстрьом във Векшо?

Повиканият не бил в течение, но в едно бил сигурен: не го е командировал той. По това време излязъл в отпуск. Иначе никога не би му хрумвало да повери случая на Бекстрьом. Преди да излезе в отпуск, той, разбира се, се бил погрижил подобни издънки да се предотвратят:

— Възложих му да прегледа няколко стари залежали случая — уточни интендантът. — Много стари случаи — уточни неизвестно защо той.

Юхансон не отговори. Просто прикова поглед в събеседника си, и то точно по начина, по който този поглед присъстваше в мислите на полицейския началник във Векшо.

— Ако искате личното ми мнение, шефе, почти сигурен съм, че Нюландер го е изпратил — добави интендантът и се изкашля нервно.

— Лист и химикалка — изкомандва Юхансон и кимна на жертвата си. — Искам да знам следното...

[1] Полицейски интендант — длъжностно звание в шведската полиция — Б.пр. ↑

Още в понеделник следобед откраднатата кола вече се намираше в гаража на управлението във Векшо. Еноксон и колегите му незабавно пристъпиха към работа и само денонощие по-късно споделиха откритията си с разследващата група. Два от иззетите от автомобила отпечатъка съвпадали с един от петте дактилоскопски комплекта с неизвестен притежател, фиксирани на местопрестъплението. Върху облегалката на шофьорското място криминалистите открили и сини влакна. Изпратили ги в Линшопинг за анализ, но според предварителното им заключение — лабораторията във Векшо също разполагаше със сравнителен микроскоп — влакната почти сигурно съвпадали с кашмирените нишки, открити на местопрестъплението.

Експертите открили и други неща, каквито обикновено се откриват при внимателно претърсване на превозно средство, свързано с престъпление: пясък, дребни камъчета, цели фъндъци прах върху пода, купчина косми и текстилни влакна върху постелките и седалките, стари касови бележки и други разписки, натъпкани в жабката и на всевъзможни места. В багажника откриха крик и задължителния комплект с инструменти, както и червен детски зимен гащеризон и старо детско столче за кола. В храсталак на няколко метра от колата полицаите от Нюбру се натъкнали на празна десетлитрова туба за бензин. Но в близост до изоставения сааб криминалистите не открили следи нито от кръв, нито от семенна течност, нито от какъвто и да е телесен секрет.

Modus operandi на извършителя показваше недвусмислено какви са били намеренията му. Отвертката, забита в ключалката за запалване, бастуна за заключване на волана, изваден по класическия начин, угарката в пепелника, опитът да запали колата, за да унищожи всички следи. В своята съвкупност тези улики рисуваха образа на класическия извършител: наркоман с дебело досие, лице от твърдия криминален контингент на полицията. Дори обстоятелството, че не е успял да подпали автомобила, защото бензинът не му е стигнал, потвърждаваше

образа, който разследващите си бяха изградили за него: разпилян и надрусан.

Две обстоятелства смущаваха Еноксон. С първото можеше някак да се примири: сините влакна от скъпия пуловер може да бяха попаднали в колата, защото извършителят го е откраднал. Но криминалният експерт не можеше да пренебрегне с лека ръка факта, че отпечатъците му не фигурират в полицейските регистри. Ако убиецът действително се вписваше в създадения профил, следваше отпечатъците му да присъстват в базата данни; ако пък той беше изключението, потвърждаващо правилото, защо се появяваше чак сега — трийсет години след началото на кариерата на Еноксон?

— Дали влакната не са подхвърлени за заблуда? — предположи Улсон. — Като оставим настрана тези проклети отпечатъци, всичко съвпада с изготвения профил на дееца.

„Какви ги говори той?“, слиса се Еноксон.

— Навсякъде има негови отпечатъци. Какъв е смисълът да подхвърля заблуждаващи следи, които няма да доведат до нищо? Пък и не бих могъл да си представя как го е постигнал. Иначе всички останали черти, които колегите от Стокхолм му приписват в изготвения от тях профил, не са му никак чужди.

— А възможно ли е например да е научил този трик с подхвърлената следа другаде? Да е пристигнал тук съвсем наскоро и затова още да не е попаднал в регистриите ни? — предположи Улсон. — Също като изнасилвана от Африка — уточни той.

— Възможно е — потвърди Еноксон, а по лицето му се изписа колебание. — Но защо Линда ще пусне такъв човек в дома си посред нощ?

— Ако го е пуснала — възрази Улсон, който изведнъж придоби самодоволен вид. — Да не забравяме, че не знаем със сигурност как е успял да влезе в апартамента.

— Мислех си нещо — обади се плахо Левин с печална физиономия.

— Какво? — Улсон се наведе напред.

— Впрочем... нищо, забравете — Левин тръсна глава. — Ще ви го кажа друг път. Избяга ми от ума.

Разпитът на собственика на откраднатия сааб и въобще разговорите с други лица, които евентуално да допринесат за

разкриването на случая, за жалост, посяха само въпросителни и обичайните неясноти. Пенсионираният пилот, на чието име се водеше автомобилът — Бенгт Борг, шейсет и седем годишен, при това поредният Бенгт, появил се в разследването, — изобщо не бил използвал сааба от около две години, когато за последно се прибрал с него от село. В момента имал по-нова кола. След като се пенсионирали, със съпругата му се преместили в лятната им вила в близко селце и независимо от сезона рядко се прибирали в градския си апартамент. Старият сааб си стоял на паркинг мястото, което се полага към жилището. През последните две години не бил мърдал оттам.

Една от дъщерите на бившия пилот преди я използвала, но от няколко години и тя се сдобила със собствен автомобил. Жената впрочем била на трийсет и пет, работела като служител в наземното обслужване на летището във Векшо и самата тя имала седемгодишна дъщеря, която наесен тръгвала на училище. Гащеризонът и столчето в багажника принадлежали именно на момиченцето и дядо ѝ се осмели да предположи, че двата предмета дават ясна представа кога за последно майка ѝ е използвала колата. Столчето беше от най-малкия модел, а върху етикета на гащеризона пишеше, че е подходящ за деца на възраст до три години. Според спомените на пенсионирания пилот дъщеря му не била използвала сааба от близо четири години.

Най-сигурно беше, разбира се, да се допитат до дъщеря му, но тя, съпругът ѝ и седемгодишното им дете били заминали за Австралия, където в продължение на два месеца възнамерявали да опознаят този вълнуващ континент. Според бившия пилот — много добра идея, защото Австралия се намирала в южното полукълбо и по това време на годината там идвала зимата, която — знаел от опит — била за предпочитане пред почти тропическата жегата, измъчваща него и всички смоландци от два месеца насам.

— Но ако за вас е много важно да говорите с нея, ще се опитам да го уредя — предложи услугите си татко пилот. — Всъщност тя се прибира след седмица, защото внучката ми тръгва на училище.

Криминален инспектор Саломонсон благодари, но изрази надеждата, че нещата ще се подредят и без да притесняват дъщерята на капитана.

— Сещате ли се кой друг би могъл да вземе колата? — попита инспекторът.

Според бившия пилот — никой. Той имал още една дъщеря, но тя нямала шофьорска книжка. От няколко години работела в Кришанста като адвокат. Освен това много рядко гостувала на родителите си. От начина, по който бившият пилот я описа, Саломонсон разбра, че любимката на татко е не адвокатката, а служителката на летището.

— Нямам други деца и внуци — установи той. — Или поне не ми е известно — добави той с доволен вид.

— Откъде сте толкова сигурен, че колата е била открадната в понеделник, на седми юли?

Реално погледнато, собственикът на сааба изобщо не беше сигурен в този факт. Първоначално, след като паркирал новата си кола до мястото на сааба, той изобщо не се впечатлил от липсата на стария си автомобил. Но след като видял и двата комплекта ключове в антрето, го загложило съмнение. Върнал се на паркинга да провери дали пък не е оставил сааба на друго място. Там се засякъл с най-близкия си съсед и го попитал кога за последно е видял сааба на паркинга. Човекът отвърнал, че по негови спомени колата си е била на мястото през уикенда. Всичко това впрочем пилотът описал в заявлението, което подал в полицията.

Най-лесното разрешение на проблема, според пенсионирания пилот, било полицаите да разговарят със съседа. За жалост обаче, човекът решил да избяга от смоландските горещини и заминал на поход из лапландските планини. Казал на пилота, че ще се прибере след четиринайсет дни.

— Едно нещо обаче не ми стана ясно — подхвана пенсионираният пилот и прикова любопитния си поглед в Саломонсон. — Защо толкова много ви вълнува кой е откраднал старата таратайка?

— Във Векшо стартира нова кампания — отвърна Саломонсон, опитвайки се да звучи колкото е възможно по-убедително. — Целта е да повишим разкриваемостта на така наречената битова престъпност — уточни той.

— А аз си мислех, че имате по-важни задачи — поклати глава пилотът. — Или поне човек остава с такова впечатление от вестниците. Започвам да се питам накъде отива тази страна — добави той.

Поради липса на по-подходящи идеи разследващите обикаляха два дни от врата на врата в квартала. Започнаха с жилищата с изглед

към паркинга и продължиха с останалите. В половината жилища никой не им отвори. Оставиха им бележки в пощенските кутии и неколцина звъннаха в полицията. Явно част от жителите в квартала бяха позвънили и на други места, защото журналистите започнаха да се обаждат в управлението, а някои от тях дори цъфнаха в квартала да водят лично разследване. Новината, че полицията издирва откраднат автомобил, свързан с делото „Линда“, стигна до повечето медии само за броени часове.

Една от разпитаните съседки имаше сведения за полицията, но с оглед на тяхното съдържание, по-добре да не им ги беше съобщавала. Преглеждайки докладите от проведените разпити, Рогершон отдели настрана нейната папка и прикрепи с кламер бележка със съдържание „Объркана възрастна дама. Да не се предприема нищо. Я.Р.“

Всъщност Ана Сандберг бе разпитала старицата — деветдесет и две годишната Брита Рюдберг, пенсионерка, която живееше сама в сградата най-близо до паркинга. Апартаментът ѝ се намираше на втория етаж и имаше балкон с прекрасен изглед над същия този паркинг. Старицата седяла именно на този балкон, когато регистрирала наблюденията си във връзка с откраднатия сааб. Това лято Брита имала навика да излиза сутринта на балкона, преди да е настъпила горещината, и твърдеше, че си спомня много ясно въпросната сутрин. Случката се разиграла някъде към шест часа в петък, четвърти юли. Старицата се събуждала всяка сутрин горе-долу по това време. През есента и зимата обикновено сляла до по-късно, но дори тогава се будела не по-късно от шест и половина.

На пръв прочит Сандберг сметна свидетелката за очарователна и изключително подредена жена въпреки напредналата ѝ възраст. Очевидно старицата изобщо не знаеше за убийството на Линда и изобщо не подозираше, че колата, за която я разпитват, е била открадната. Ана я попита откъде е толкова сигурна, че датата е била именно четвърти юли.

— Как да не съм сигурна! Тогава имах рожден ден — обясни свидетелката и ѝ се усмихна. — Навърших деветдесет и две. Предния ден си бях купила парче торта с марципанова глазура от сладкарницата, за да се почерпя. Спомням си как на четвърти седнах да изям тортата със задължителната чаша сутрешно кафе... Дори го поздравих — обясни тя. — Поправяше нещо по колата и аз

предположих, че се кани да пътува извън града, щом е станал толкова рано.

— Можете ли да го опишете? Мъжа, когото сте видели да поправя нещо по колата? — попита Сандберг.

Неочаквано тя почувства същите онези вибрации, които непрекъснато спохождаха колегата Бекстрьом, но се оказваха лъжливи.

— Предположих, че е синът — продължи свидетелката. — Много ми заприлича на него. Много е симпатичен. По мое време младежите изглеждаха точно така — уточни тя.

— Синът?

— Синът на пилота, дето е собственик на колата — уточни свидетелката. — Много прилича на мъжа, когото видях аз. Смугъл, елегантен, с атлетично телосложение.

— А той поздрави ли ви? — поинтересува се Сандберг. — След като вие сте му казали „добро утро“.

Старицата се подвоуми. Възможно е да ѝ е кимнал, но не е сигурна. Затова пък ясно си спомня, че я погледнал, и то няколко пъти.

А дали си спомня с какво е бил облечен? Не, и това не може да каже със сигурност. Навярно като повечето млади мъже на неговата възраст, когато заминават извън града през лятото.

— Спортен панталон и тениска — колебливо предположи тя.

— Къс или дълъг панталон? — настоя да разбере Сандберг, като се стараеше да задава въпросите си спокойно и дружелюбно и да не пришпорва свидетелката.

Къси или дълги? Свидетелката предпочитала да не се изказва категорично по въпроса, но ако се налага да посочи едното, ще се спре на къс панталон — нали все пак е лято. За цвета не смее да каже нищо — нито за панталона, нито за тениската. В паметта ѝ е останало, че са били по-скоро тъмни. Със сигурност не бели, иначе щеше да ги запомни.

Обувките му? Случайно да е забелязала какви са? Още по-силно колебание. Че кой обръща внимание на обувките? Ако са били по-особени, тогава е щяла да ги забележи. Най-вероятно е носел чифт от онези „гуменки“, дето сега са на мода сред младежите.

А възможно ли е да е бил бос? Не, едва ли. В противен случай щяла да го забележи. Старицата нямала шофьорска книжка, но все пак знаела, че не се шофира бос.

— Гуменки — повтори госпожа Рюдберг и кимна. — От онези, дето ги носят младежите.

По два въпроса обаче тя не се колебаела изобщо. Първо, това се случило на рождения ѝ ден, петък, четвърти юли, към шест часа сутринта. Второ, мъжът бърникал из колата около десет минути, качил се и подкарал нанякъде. Предвид облеклото и часа, най-вероятно заминал за вилата, където са съпругата и децата му. Старицата била почти сигурна и за още нещо. Ако мъжът не е бил синът на пилота, то във всеки случай страшно много приличал на него: смугъл, симпатичен и атлетичен като младежите от нейната младост.

А да се сеща нещо друго от въпросната сутрин? С този въпрос Сандберг целеше да провери дали госпожа Рюдберг си спомня поройния дъжд, излял се над Векшо между седем и осем сутринта.

— Нее... Какво друго? — старицата погледна несигурно Ана Сандберг.

— Друго събитие от същия ден — опита се да я подсети полицайката.

Свидетелката не си спомняла нищо такова. Не четяла вестници, рядко пускала телевизора или радиото, не гледала новини. От години не поддържала близки приятелства и, за жалост, дните ѝ протичали по един и същи начин.

След още три опита да опресни паметта ѝ, Сандберг ѝ разказа за трийсетте милиметра дъжд, излели се в рамките на по-малко от час, които представляваха цялото количество валежи за последния месец във Векшо.

Госпожа Рюдберг не си спомняше дори да е валил дъжд, камо ли порой. Вероятно защото по това време се прибрала да си полегне в апартамента.

— Иначе щях да си го спомням. Цяло лято е такава суша — додаде тя.

— Ако питате мен, дъртата е изкуфяла — заяви Рогершон, когато на следващия ден разследващата група се събра да обсъди показанията на госпожа Рюдберг и на останалите обитатели на квартала.

— И кое те кара да мислиш така? — попита Улсон, които от няколко дни се върна на мястото си откъм късия край на масата.

— Първо, пилотът няма синове. Не е имал, не иска да има и не знае да има. Има единствено зет. Той работи като щурман в Скандинавските авиолинии. Заминал е с по-малката дъщеря на бившия пилот за Австралия. Двамата са женени от доста време. Заминали са на осемнайсети юни, сряда, тоест две седмици и половина преди убийството на Линда. Очаква се да се приберат след седмица, защото дъщеря им тръгва на училище. Когато отворих дума пред пилота дали случайно няма син, той побесня. Попита ме какво, по дяволите, правим. Вече бил казал на мой колега, че има две дъщери, една внучка и зет, но няма син — довърши Рогершон и, който знае защо, изгледа злобно Саломонсон.

— А другата му дъщеря? — намеси се Левин. — Тя...

— Благодаря, Левин — прекъсна го Рогершон. — Тя е на трийсет и седем години, работи като адвокат в Кришанста и от петнайсет години има сериозна връзка с адвокат. Запознали се, докато следвали право в Лунд.

— Какво знаем за него? — попита Левин.

— На първо място: че е жена. Дъщерята на пилота съжителства с адвокатка и съм твърдо убеден, че не искате да чуете какво излезе от устата на баща ѝ, когато започнах да го разпитвам за приятелката на дъщеря му.

— Но това с рождения ден звучи много подкупващо — не отстъпваше Левин.

— И аз бях на твоето мнение. Ана, която я разпита — също — съгласи се Рогершон. — Докато не открихме, че госпожа Рюдберг е

родена на четвърти юни, а не на четвърти юли — ако се вярва на личния ѝ граждански номер.

— Може да е празнувала друга годишнина, защото използва всеки удобен случай да се тъпче с марципанова торта. Не е изключено бабката да е пристрастена към захарта — Бекстрьом се запревива от смях.

— Разбирам какво имаш предвид — въздъхна Левин. — А описанието?

— Питаш защо според нея мъжът, суетял се около колата, ѝ е заприличал на несъществуващия син на пилота? — поиска уточнение Рогершон.

— Да — подсмихна се Левин.

— Понеже нямах други идеи, отидох да поговоря с нейния оптик. Той никак не се впечатли от наблюденията ѝ, така да се каже. Не съм очен лекар, но доколкото разбрах, зрението ѝ е силно нарушено. Човекът ме помоли да ѝ предам, че е крайно време да отиде на преглед. От последния минали седем години.

— Според мен няма да стигнем далеч. Ти как мислиш, Левин? — ухили се Бекстрьом.

След оперативката Ева Сванстрьом влезе в кабинета на Левин да го утеши.

— Не им обръщай внимание на онези двамата. Бекстрьом не е съвсем в час, а Рогершон пие като смок и сигурно пак е бил снощен. Не знам за кой път ти го повтарям.

— Дошла си да ме утешиш — усмихна се вяло Левин.

— И какво лошо има? Но не дойдох само да те утешавам. Имам и нови сведения.

„А какво лошо има в малко утеха без нови сведения?“, помисли си Левин.

Преди близо три години, горе-долу по времето, когато се преместила в по-долния апартамент в сградата, а дъщеря ѝ се пренесла при баща си, майката на Линда сменила и телефонния си номер. Обикновено хората запазвали номерата си, когато се местят в ново жилище, но по някаква причина Лота Ериксон предпочела да го смени.

И не само да го смени, а и да го запази в тайна. За разлика от предишния ѝ номер, новият не бил вписан в телефонния указател.

Телекомуникационната компания „Телия“ изчакала няколко години и после дала стария ѝ номер на един от абонатите си — Хелена Валберг, анестезиоложка от Университетската клиника в Линшопинг, която се преместила да работи във Векшо, защото в местната болница ѝ предложили по-висока длъжност. Четирийсет и три годишната Валберг живеела сама на улица „Гамла Нурвеген“ на около половин километър на север от местопрестъплението в квартал, който — за всеки случай — се казвал само „Нур“.

Нейният номер също не фигурирал в обществения указател — съвсем нормално предвид професията на абоната. Сванстрьом я потърсила в болницата, но се оказало, че доктор Валберг е в отпуск от близо месец и се връща в понеделник. Единственият озадачаващ факт — вероятно дължащ се на съвсем обикновено съвпадение — бил, че тя излязла в почивка точно на четвърти юли, петък, в деня, когато беше убита Линда.

— Да проверя ли телефонните ѝ разговори? — попита Сванстрьом.

— Предлагам да изчакаме. Най-лесно е да ѝ се обадя и първо да я попитам. Искам да те помоля за още нещо — добави той.

Макар деветдесет и две годишната им свидетелка да беше сбъркала рождената си дата с цял месец, Левин не можеше просто така да зачеркне показанията ѝ. Обяснението вероятно се криеше в собствената му история — или, ако щеш, в професионалната му деформация. А вероятно и в темперамента му, но точно тази вероятност да не му беше хрумвала, макар че жената срещу него се сещаше за това обяснение всеки път, когато той се появи в мислите ѝ.

— Баба ми по майчина линия — почина отдавна — сега щеше да навърши сто, ако беше жива — подхвана Левин. — По документ за самоличност беше родена на двайсети февруари 1907 година, но винаги празнувахме рождения ѝ ден на дваисет и трети февруари.

— Защо? — попита Сванстрьом.

— Според историята, която се разказваше в рода ни, свещеникът бил пиян и вписал в църковната книга погрешна дата. Разликата е само няколко дни, а не цял месец, но ме смущава, че в нашия случай става въпрос именно за месеците юни и юли.

— Лесно се бъркат при писане — съгласи се Сванстрьом.

— Затова мнозина възрастни юристи пишат „юли“ с двойно „л“ — за да не стават обърквания с юни. Спомням си колко се изумих, когато чух това за пръв път. В полицейската школа ни преподаваше един смахнат лектор по наказателно право. Наричахме го просто лектор Юлли. От него научихме, кажи-речи, само това: колко важно е юристите да подчертават буквата „л“ в месец юли. Иначе непрекъснато повтаряше, че трябвало да държим сабята здраво, когато се сражаваме срещу хулигани. Явно още не беше разбрал, че полицаите вече имат палки вместо саби. Веднъж в продължение на цяла лекция ни обясняваше какви са правните последствия, ако удариш с острието на сабята, вместо с плоската част. Един от нас се осмели да му каже, че полицаите носят палки.

— И той как го прие?

— Ядоса се.

— Най-добре я попитай. Говоря за свидетелката.

— Май трябва да го направя — въздъхна Левин.

„Няма да е зле и да говоря и с оптика. Проблемът на колеги като Рогершон е, че предпочитат да виждат действителността в черно и бяло. Макар самият той да е, общо взето, свестен човек.“

Когато Ева стана да си ходи, в ума на Левин внезапно изплува онази мисъл, която му избяга преди няколко часа.

— Още нещо — спря той Ева. — По време на оперативката се сетих какво каза колегата Еноксон: който краде кола по този начин, непременно знае как се действа — уточни той.

Според Левин било възможно и да не е бил крадец, а човек с технически познания, например автомонтьор или някой с интереси в областта на автомобилостроенето, най-общо казано, технически грамотен. А не било изключено да е получил уменията си и другаде. Надзирател в затвор, изправителен дом или подобно заведение за криминално проявени, предполагаше Левин.

— Или полицай — вметна Сванстрьом.

— Възможно е. Но аз например, въпреки трийсетгодишния ми стаж, нямам никаква представа как се разбива кола.

— Някой, който знае как се разбива кола, но не е попаднал в регистрите ни, докато се е обучавал — обобщи Сванстрьом.

— Именно.

— С други думи, нашият заподозрян е пълната противоположност на онзи гнусен библиотекар Грос. Не търсим интелектуалец.

— Точно така.

„Крадецът на сааба е съвсем различен от Грос“ — заключи наум Левин.

След като Сванстрьом излезе, Левин не се стърпя. Без да подозира, че така всъщност потвърждава мнението на Ева за темперамента му, той набра домашния номер на анестезиоложката. Често се случва хората да се върнат от почивка преди края на отпуска си. Поне Левин обикновено не чакаше да дойде последният ден.

— „В момента не мога да отговоря, но ако оставите името и номера си, обещавам да ви потърся при първа възможност“, отговори глас, записан на телефонния секретар.

„Може да е излязла за малко навън — помисли си Левин, но не остави съобщение. — Гласът на секретаря сигурно е неин. Звучи като четирийсетина годишна анестезиоложка. Коректна, добронамерена, бдителна.“ Според регистъра на населението живеела сама, а според информацията от данъчния регистър, която старателната Ева Сванстрьом успя да изрови, заемала длъжността заместник-главен лекар в болницата във Векшо.

Седмица по-рано Бекстрьом възложи на две млади колежки от управлението във Векшо да тръгнат по следите на сините кашмирени влакна, които за улеснение разследващата група нарече „текстилната следа“. Неслучайно Бекстрьом избра две жени. Просто самата задача представляваше интерес за нежния пол и той се радваше, задето момичетата ще се занимават с нещо и няма да създават неприятности на него и другите истински полицаи.

Независимо от неговите съображения, полицайките приеха задачата много отговорно. Според криминалистите от Линшопинг влакната най-вероятно произхождали от тънък светлосин пуловер и двете жени разговаряха с широк кръг от лица, които по професионална характеристика са компетентни по въпроса и биха могли да помогнат: модни дизайнери, журналисти в модни списания, фотографи и модни експерти; производители, търговци на едро и представители на магазини, които продават бутикови дрехи. Един от тях дори се посъветва с леля си, която била почти вманиачена по облеклото си.

Ако се касаше за мъжки пуловер, съществуваша около десетина модела. Най-широко разпространеният беше пуловер с V-образно деколте, дълги ръкави, произведен от английски, ирландски, американски, италиански, немски или френски фирми, а цената му варираше между две и десет хиляди крони в зависимост от марката. Установи се, че ако пуловерът е бил купен с намаление, при разпродажба или на черно, цената може и да е била по-ниска, но едва ли би слязла под хиляда крони. Според модните експерти, с които разговаряха двете жени, това би било безпрецедентна находка.

Във Векшо и околността не се намериха сведения за такава продажба. През последните години в асортимента на магазините такъв пуловер не присъстваше. Моделите от кашмир обикновено бяха предназначени за дамите, но след проверка на всички достъпни списъци със закупена стока и със складова наличност, се оказа, че дамски пуловер с такъв цвят няма. Оставаше да е бил купен от

двайсетина магазина в Швеция, от които почти всички в Стокхолм, Гьотеборг и Малмьо.

Или от чужбина. Според експертите последното било много вероятно, а и по-изгодно. И търсенето, и предлагането в чужбина били много по-големи, отколкото в Швеция. Двете полицайки не успяха да стигнат по-далеч.

Оставаше вероятността да е бил откраднат. С помощта на полицейските бази данни съставиха списъци с всички кражби на по-скъпи дрехи, от които през последните години са пострадали вносители, търговци на едро, складове за дрехи, магазини в Южна Швеция.

После прегледаха и всички домови кражби, грабежи и оплаквания за изгубени вещи — от домакинства и частни лица, — присъстващи в полицейските регистри. Таи не се споменаваха никакъв син кашмирен пуловер.

— Уви, попаднахме в задънена улица — обобщи едната от двете „текстилни“ детективки, докато се отчитаха на Бекстрьом.

— Не е болка за умиране — усмихна се любезно той. — Важното е, че сте се забавлявали, момичета.

„Тези двете са оперирани от чувство за хумор. Бронирани лесбийки! — помисли си той след минута, когато те си тръгнаха. — Крайно време е за първата бира през уикенда“, прецени той и си погледна часовника. Наближаваше три в петък следобед. Неочаквано онзи глупак Улсон цъфна на вратата му.

— Ще ми отделиш ли две минути, Бекстрьом?

— Разбира се — отвърна Бекстрьом с усмивка. — Остава още доста време до края на работната седмица.

Улсон явно възнамеряваше да прекара половината нощ в обсъждане на доброволните ДНК проби, но Бекстрьом го спря навреме. Улсон бил притеснен, а началникът на управлението във Векшо също споделял тревогата му. За да потуши напрежението, Улсон решил да обиколи ключовите си служители и да ги изслуша, както е редно да постъпи един демократичен началник.

— Броят на пробите наближава седемстотин — каза Улсон, който преди това поиска точната цифра от Торен.

— Да, върви много добре — съгласи се ентусиазирано Бекстрьом. — Съвсем скоро ще пипнем този негодник.

„Сега да те видя, нещастен пъзльо такъв.“

— По принцип може и да си прав — отвърна Улсон с явно неодобрение. — Проблемът е, че и ЮО, и ЮК ни дишат във врата. Писанията във вестниците не ме смущават особено, но все пак се опитвам да си взема поука от критиката.

— Е, нали ти оглавяваш предварителното следствие — доволно подчерта Бекстрьом.

— Какво искаш да кажеш? — изгледа го мнително Улсон.

— Ами ти ще затънеш до ушите в лайна, ако им хрумне да се заяждат с нас. А това сигурно е много кофти. — Бекстрьом се усмихна с най-актьорската си усмивка.

— Е, всъщност това не е основната причина да реша, че на първо време е нужно да променим посоката си на работа — неспокойно обясни Улсон.

— А какво стана със стратегията за широк фронт на разследването и избягване на предварителни заключения? — попита Бекстрьом с невинно изражение.

— Мислих по този въпрос, Бекстрьом, наистина мислих много, но същевременно имам усещането, че следствените действия трябва да тръгнат в по-тясно определена посока, така да се каже.

— Значи, вече не възнамеряваш да вземем проби от целия град — добродушно установи Бекстрьом. — Общо взето, мога да...

— Намеренията ми са свързани с откраднатия автомобил — прекъсна го Улсон. — Предлагам засега да прекратим акцията с пробите и да разнищим докрай следата.

— Говориш за бабичката, прехвърлила един век, която дори не си спомня кога е родена? — поиска уточнение Бекстрьом.

— На деветдесет и две години е. Не съм казал да се опираме стопроцентово на нейните показания. Още обаче не сме приключили с разпитите на съседите в Хьогсгорп. Освен това Еноксон и момчетата му още работят в лабораторията, а те винаги откриват някоя нова улика. Какво ще кажеш, Бекстрьом?

— Предлагам да изпратим лигата от Сала при бабичката — ухили се Бекстрьом.

— Лигата от Сала? Боя се, че не разбирам...

— Тези съкровища се подвизавали в района Бергслаген през трийсетте — обясни Бекстрьом, който черпеше всичките си книжни

познания от годишната хроника на криминалната полиция. Всъщност тя беше единствената книга, която четеше, и то най-вече за да провери дали го споменават с достатъчно ласкави думи в описанията на случаите, които част от полудебилните му колеги настояваха да направят достояние на широката публика. Пък и му излизаше без пари, защото свиваше хрониката от службата.

— Знам какво е лигата от Сала, но не разбирам какво общо има тя с нашата свидетелка. — Улсон изглежда колебливо Бекстрьом.

— Уви, нищо. Сега сигурно участниците в нея са мъртви, но през трийсетте нахлули в дома на някаква старица и я обгазили с отровен газ. Задигнали шест крони и трийсет йоре изпод дюшека ѝ. По онова време са били много пари, Улсон.

— Шегуваш се.

— Не думай — отвърна Бекстрьом. — Не думай.

„Дали да не изпратя Рогершон при дъртата вещица?“

На най-висшестоящия началник на Бекстрьом, Ларш Мартин Юхансон, изобщо не му хрумваше да си погледне часовника, макар че вече минаваше три в петък следобед, а пред вратата на кабинета му, при секретарката, от около половин час се потеше силно притеснен полицейски интендант. Юхансон дори не беше прочел уводната статия в „Свенска Дагбладет“, защото през последния час вниманието му беше изцяло съсредоточено върху доклада с мисията, с която преди близо месец Бекстрьом и колегите му заминаха за Векшо.

— Да влезе — нареди Юхансон по интеркома.

Дали защото денят беше почивен, или по друга причина, полицейският интендант влезе и седна пред голямото бюро на началника за по-малко от десет секунди.

— Прегледах документите — каза Юхансон.

— Слушам, шефе.

— Искам някой от счетоводния отдел да ги погледне. Отбелязал съм питанията си с червено — обясни началникът и кимна към папката върху бюрото.

— Кога искате да е готово, шефе?

— В понеделник сутринта е добре. Нали все пак сега са почивни дни — великодушно отвърна Юхансон.

— В такъв случай ще ги потърся веднага — преди да са си тръгнали — уточни припряно интендантът и понечи да стане.

— Още нещо. Искам да прегледам и материалите по делото. Ако съм схванал правилно, колегите от ГИПИ разполагат с ксерокопия на повечето доклади.

— Кога ги искате, шефе? — попита раболепно интендантът.

— След петнайсет минути.

— Опасявам се, че колегите вече са си тръгнали — интендантът хвърли тревожен поглед към часовника.

— Не ми се вярва — възрази Юхансон. — Още няма три и половина.

— Ще се погрижа да ги получите след четвърт час, господин началник.

— Отлично. Остави ги при секретарката ми.

В петък, петнайсети август, точно седмица след именния ден на кралица Силвия, гръм порази криминален комисар Еверт Бекстрьом от отдел „Убийства“ към Главна дирекция „Криминална полиция“. Поне той така описа усещането пред най-близкия си приятел — криминален инспектор Ян Рогершон, — докато му разказваше за незаслуженото нещастие, което стовари върху главата му поредната откачена вещица.

— Сякаш ме порази гръм — каза Бекстрьом.

— Стига си изопачавал. Кажи си правичката: просто си бил мъртвопиян.

Всичко започна много обнадеждаващо, защото натрупаните часове извънредно работно време не му позволяваха да стъпи в службата преди понеделник. След като се отърва от онзи глупак Улсон, Бекстрьом си тръгна от управлението най-дискретно и бавно-бавно пое към хотела. В стаята се съблече, облече си чист, прясно изгладен халат, отвори първата за уикенда студена бира и когато Рогершон се появи запъхтян и зачервен като пуйка на дръвник, Бекстрьом вече беше преполовил третата бира.

— Най-сетне е петък! — Рогершон пи направо от металната кутийка — толкова беше жаден. — Имаш ли специални планове за уикенда, Бекстрьом?

— Тази вечер ще се наложи да се оправяш сам, младежо — отвърна Бекстрьом, който бе използвал скучните минути между втората и третата бира да се обади на Карин и да я покани на вечеря.

— Мацки? — попита Рогершон, който въпреки всичко не беше лош полицай.

— Първо ще хапнем в града, а после ще гледам да проветря суперсалама — обясни той и подчерта последното си намерение със стабилна глътка.

В началото всичко действително тръгна по план. Бекстрьом и неговата дама седнаха в заведение по главната улица и поляха вкусната вечеря с няколко питиета, макар той умишлено да внимаваше с консумацията на алкохол заради предстоящото събитие и от загриженост за суперсалама.

Така или иначе, в крайна сметка се озоваха в хотелската му стая и макар Карин по неизвестни причини да мрънкаше, че предпочита да слязат в бара, все пак прие да изпие малък аперитив в стаята — преди да слязат в бара и да пристъпят към същинската част, така да се каже. Колкото до конкретните часове и други обстоятелства, Бекстрьом изобщо си бе дал труда да ги запомня. Как да предположи, че ще се наложи да ги предъква пред неколцина сухари от „Вътрешно разследване“, и то в продължение на няколко месеца?

— Искам да ти покажа нещо — Бекстрьом изстреля най-чаровната си усмивка, а после се шмугна в банята.

— Все едно, само не се бави — кисело промърмори Карин от стаята, докато отпиваше от питието си с надутото изражение.

По-бързо от Супермен, който облича костюма си в телефонна кабина, Бекстрьом извърши обратното действие: съблече се, уви чаршаф около слабините си, излезе, свали покривалото си и лъсна в цялата си прелест.

— Какво ще кажеш, маце? — попита той, глътна корема си и изпъчи гърди. Съвсем излишно впрочем, но нали човек трябва все пак да се постарее.

— Полудя ли? Веднага скрий това гнусно червейче! — кресна Карин, скочи от дивана, грабна най-безцеремонно дамската си чанта и връхната си дреха, изхвърча навън и затръшна вратата.

„Тези жени съвсем изтрещяха — помисли си Бекстрьом. — Червейче?! Какви ги дрънка тази?“

Облече се и слезе в бара. Завари само Рогершон, ухилен в едно ъглово сепаре. Понеже не му хрумваше друго, Бекстрьом седна при него и обърна няколко малки. Когато се качи в стаята си, се обади на Карин да ѝ пожелае „лека нощ“ и да покаже, че не е от злопаметните. Ала преди дори да си е отворил устата, тя тресна слушалката. Той отново я набра, но тя явно бе изключила телефона си, защото нито тя, нито телефонният секретар проявиха признаци на живот. „Същата е

като онази откачалка, която ми натресе малкият Егон“, заключи Бекстрьом.

В събота сутринта Левин заведе Ева Сванстрьом на гарата и двамата потеглиха към Копенхаген. Той беше подготвил тази екскурзия при пълна тайна и тя се радваше като дете.

— Защо не спомена нищо? — попита Ева.

— Иначе нямаше да е изненада.

— Ще бъде страхотно! Никога не съм ходила в Копенхаген.

Първо отидоха в увеселителния парк „Тиволи“ Возиха се на скоростното влакче и на въртележките. После се поразходиха бавно по „Стрьое“ — главната търговска улица. Откриха приятна кръчма до Нюхаун — Новото пристанище, и хапнаха обилна датска закуска с херинга, сандвичи с масло и традиционните гарнитюри. Слънцето печеше като в Смоланд, но тук жегата им се струваше съвсем поносима. От много време насам Левин не се беше чувствал толкова добре. Дори усети прилив на сили да отвори дума какво го измъчва от известно време.

— Трябва да направим нещо с живота си, Ева — подхвана той и обгърна ръката ѝ с дланта си.

— На мен ми е добре. По-добре от всякога.

— Ще помислим — каза той, а после мигът просто отлетя. Това не помрачи щастието му, макар че вероятно никога нямаше да се осмели да повдигне отново този въпрос.

— Какво мислиш за новия ни началник? — попита Ева, която предпочиташе да смени темата без излишни обяснения. — За Ларш Мартин Юхансон.

— Познавам го лично. По времето, когато работеше като редови полицаи, двамата с него водихме разследване. Трябва да е било преди близо трийсет години. Преди ти да се появиш в службата. Делото „Мария“... Жена, намерена удушена и изнасилена в апартамента си в Еншеде.

— Разкажи ми — помоли Ева и преплете пръсти в неговите. — Що за човек е? Питам за Юхансон.

— Като полицаи си го биваше. Колегите се шегуваха, че вижда дори зад ъглите. Притежаваше почти плашеща способност да вижда какво се крие зад очевадното.

— Полицаят, който виждаше какво се крие зад ъгъла — въодушевено повтори Ева Сванстрьом. — Звучи като заглавие на криминален сериал. Какъв човек е? — настоя да узнае тя.

— Ами какъв... Такъв, дето минава през трупове, без дори да се замисли къде стъпва.

— Бррр. Тръпки да те побият.

— Може и да греша. С него доста се различаваме. Възможно е просто да не съм го преценил правилно.

— При всички случаи явно е сложна личност — установи Сванстрьом.

— Вероятно ме е ужасила неговата способност да прозира нещата и същевременно да остава съвсем равнодушен към последствията. Но не се ли очаква от едно суперчлене да бъде точно такава? Да вижда всичко и да не се замисля какво ще се случи с потърпевшите от престъпленията.

— Ако стане лошо, ще си намерим работа на друго място. В Стокхолм търсят полицаи. Наскоро старият ми шеф се обади да ми предлага да се върна.

— Струва си да обмислим тази възможност — съгласи се Левин, наведе се напред и подуши косата ѝ между дясното ѝ ухо и бузата.

„Ако стане лошо, има изход, а по-хубаво от сега няма да бъде никога“, помисли си той.

В нощта, когато се върнаха от Копенхаген, Левия сънува онова лято преди близо петдесет години, когато му купиха първия му истински велосипед — червен „Крешент Валиант“. Тогава баща му цяло лято не ходи на работа, за да го научи да кара.

Най-трудно ставаше, когато до къщата оставаха двайсетина метра, а най-ужасна му се струваше отсечката по чакълестата пътека между бялата градинска порта и червената дървена веранда пред къщата.

— Пускам те! — предупреждава баща му, Левин се вкопчва в кормилото и върти педалите с всичка сила, но се прекатурва върху дребните камъчета.

Този път раните са сериозни. Лактите и коленете му са разранени, а мисълта, че някога ще се научи да кара колело, изведнъж му изглежда безсмислена и безнадеждна.

— Ставай, Ян! — подканва го татко му, вдига го на крака и разрошва косата му. — Ще пийнем горещ шоколад, ще хапнем сандвичи със сирене и ще превържем раните с лейкопласт.

После всичко си идва на мястото.

В неделя Юхансон си легна на дивана в дневната в апартамента на улица „Волмар Юкскюл“ в стокхолмския квартал Съодермалм. Беше си направил коктейл от джин и тоник с много лед и най-спокойно започна да преглежда материалите по делото „Линда“. Отне му цял предобед, но понеже съпругата му замина извън града със своя приятелка, Юхансон разполагаше с цялото време на света, пък и не му хрумваше друго по-интересно занимание. При това, след като го назначиха на такъв висок пост, не се очертаваше скоро да помирише истинска детективска работа по дело за убийство. Дали не трябваше да си потърси работа в ГИПИ? „На тях им е нужна сериозна помощ“, помисли си той, докато преглеждаше по диагонал профила на извършителя.

„Защо продължават да се мотаят? — недоумяваше той четири часа по-късно, след като се запозна със съдържанието, обмисли го и остави папката настрана. — Всеки истински полицай би разрешил случая още първата седмица.“

Векишо — Стокхолм, понеделник, 18 август — неделя, 24 август

В понеделника, когато преследването на Линдиния убиец навлезе в осмата си седмица, на Бекстрьом цялата тази история започна сериозно да му омръзва. Спуснаха му нареждане да преустанови акцията по изземване на ДНК проби, макар че дори глупак като Улсон трябва да е разбрал, че ако продължават в същия дух, рано или късно ще хванат убиеца.

Бекстрьом се ядосваше, че няма за какво да се залови. Не разполагаха нито с обещаващи версии, нито с подходящи хулигани, които да разпитват. Единствените свидетели бяха стогодишни баби, които дори не си спомнят кога са родени и оприличават извършителя на несъществуващ човек. Нека прибавим и останалите така наречени свидетели, които нито бяха чули, нито бяха видели, нито бяха разбрали нещо, но въпреки това бяха успели да схванат всичко погрешно. В добавка и обичайните лунатици и медиуми, които получават поличби и сигнали от отвъдното.

Какво изобщо търсеше той тук? На такова място един достоен детектив няма работа. Струваше му се крайно време да си стегне багажа и да се върне в Стокхолм, където го чакаше истинска работа.

Пък и градът беше ужасен. Да не говорим за лудите жени. За капак и всички тези вестници, телевизионни канали и радиостанции, които непрекъснато обясняват на него и на колегите му как да си вършат работата. Писна му и от шефове, които се изнизват точно когато трябва да се застъпят за черноработниците си. Като например онзи проклет лапландец. Дори най-тиражният вечерен вестник не успя да се добере до него за коментар. „Ако се вярва на твърденията на журналистите, но този път имам основания да им вярвам“, мислеше си Бекстрьом.

И за да бъде менюто пъпно, колежката Сандберг цъфна в стаята му, затвори вратата и съобщи шепнешком за какво е дошла.

— Сутринта подадох жалба срещу теб.

— Какво съм направил този път? — изненада се Бекстрьом. — Освен да си върша работата?

„Да не би да съм превишил лимита за покупка на клечки с памук?“

Според подателя на жалбата — опит за изнасилване. А според колегата, вписал жалбата — сексуален тормоз. Впрочем той отделил жалбата от другите заявления.

— Ти майтапиш ли се с мен? — попита Бекстрьом, макар вече да се досещаше откъде е дошъл ударът. „Точно тя — от всички откачени жени на тази земя!“

Ана Сандберг отвърна, че, уви, не се шегува. В жалбата го обвиняваха, че на петнайсети август, в стаята си в Градския хотел, е извършил неща, които действително бе извършил, но и други, които си бяха чиста измислица. Жертвата, репортерка в местното радио, се казвала Карин Огрен, на четирийсет и две години. Жалбата подаде нейна близка приятелка — Муа Йертен, председател на Сдружението в подкрепа на жени, преживели насилие. Единственият обнадеждаващ факт в тази ситуация бил, че потърпевшата не си вдигала телефона, а свидетели липсвали.

— Нямам представа за какво говориш — излъга Бекстрьом. — Не съм докосвал тази жена дори с пръст.

„Това впрочем е самата истина“, додаде той наум.

— Това не е моя работа — поклати отбранително глава Сандберг. — Просто реших, че е добре да си осведомен.

— Тази Йертен не беше ли една дебелана, дето се мъкне в стара розова нощница? Виждал съм я в управлението. Май е близка с колегата Улсон.

— Е, вече си осведомен — повтори Сандберг.

— Добре постъпи, Ана — отвърна той с най-безгрижната си усмивка. — В нашата професия сме принудени непрекъснато да понасяме клевети — додаде той с изморена въздишка.

„Нямат свидетели“, припомни си той наум.

Анестезиоложката се оказа много заета. След като се върнала на работа, веднага я извикали в операционната зала и заяви, че ще може да отдели време на Левин едва следобед. И то, при условие че става

въпрос за нещо важно, което не изисква тя да нарушава лекарската тайна. Съгласна била само ако Левин отиде при нея в болницата. Налагало се да постави такива условия, защото той отказвал да ѝ съобщи по телефона причината да иска среща с нея.

Но когато той се озова в кабинета ѝ, всичко мина не само безболезнено, а и много по-приятно, отколкото бе очаквал. Бяла престилка и стетоскоп в джоба, къса руса коса, елегантна стегната фигура, будни сини очи и поглед, в който се четеше адекватност, прозорливост и чувство за хумор. „Привлекателна жена — прецени я Левин. — Но какво ме интересува това?“

Без да се впуска в подробни обяснения, Левин бързо я попита каквото го интересуваше. Да е получавала странни повиквания на телефона си? По-конкретно през вечерта преди началото на отпуска ѝ? През нощта или рало на следващата сутрин?

— Най-общо казано, в денонощието на четвърти юли — уточни Левин.

— Свързано е с убийството на младата курсантка, нали? — Тя го погледна любопитно, а зад сините ѝ очи явно кипеше трескава мисловна дейност.

— Не съм казал такова нещо — усмихна се вяло Левин. „Дори прекалено атрактивна.“

Тя се съгласи — наистина не е чула от него никакъв намек в тази насока. Тя и не искала отговор на въпроса си. Сама се досетила. Преди двайсет и четири часа, когато се върнала от чужбина, изобщо не знаела за убийството, но след като изчала всички стари вестници и успяла да присъства на две сбирки с колеги в стаята за кафе, вече била информирана колкото всички друга.

— През живота си не съм се срещала с истински разследващ убийство. Да не говорим за детектив от столичната криминална полиция.

— Усещането сигурно е приятно.

— Присъствието ви почти ме въодушевява — призна тя.

— Благодаря.

„Накъде отива всъщност този разговор?“, започна да се чуди Левин.

— Изглеждате ми замесен от добър материал. Нали така се изразяват полицаите? От добър материал. Всъщност май мога да ви

помогна. Ето какво си спомням.

Рядко получавала обаждания от непознати. Почти всички повиквания на телефона ѝ били по работа. Случвало се от време на време да я наберат по погрешка, но бързо забравяла такива случаи. А откакто живеела във Векшо — вече близо две години, — не се било случвало някой да я тормози по телефона.

— Никакви сексуални мании, които да ми дишат тото в слушалката — уточни тя. — Надявам се причината да е в скрития ми номер, а не във възрастта ми — пошегува се с усмивка тя.

Спомняла си разговора и защото на четвърти юли, петък, ѝ предстояло да замине за чужбина. Трябвало да пътува с влак до Копенхаген, а оттам — със самолет до Ню Йорк. За да пристигне навреме за полета, било нужно да тръгне от Векшо най-късно в четири следобед. Плановете ѝ можела да осуети някоя спешна операция в болницата, която изисква намесата ѝ. В петък предобед например се наложило да замести за малко свой колега, чийто баща получил инфаркт.

— Докато спях вкъщи, телефонът се раззвъня посред нощ. Край с отпуска, помислих си веднага.

„Посред нощ?“, изненада се Левин и я попита дали случайно си спомня приблизителния час.

— Според будилника до леглото ми — два часа и петнайсет минути — отвърна тя и се усмихна, като забеляза колко се смая Левин. — Сигурно се питате как съм го запомнила.

— Да — усмихна се и Левин.

„При необходимост ще ви попитам кога сте родена, за да проверя паметта ви.“

В живота на един анестезиолог часовникът играел важна роля. Особено когато се касае за среднощни телефонни разговори. Обикновено винаги идвали от болницата. Освен това тя умеела да запомня цифри и за улеснение държала бележник и химикалка до телефона си. През онази нощ първо записала часа и после вдигнала.

— Понеже бях сигурна, че ми звънят от работата, действах по навик — обясни тя. — И за да си дадат сметка, че съсипват отпуска и съня ми за красота, се опитах да звуча сънливо.

— И не казахте името си в слушалката? — попита Левин.

— Не, не го казах. Изломотих само едно сънливо и провлачено „ало“, макар че бях свежа. Тогава ми се стори справедливо да се почувстват гузни.

— Какво ви каза гласът в слушалката? Спомняте ли си?

Чула мъжки глас — жизнерадостен, приятен, трезвен. По звученето преценила, че мъжът е горе-долу неин връстник.

— Първо каза нещо на английски. Long time no see^[1] или нещо подобно. Надявал се да не ме събуждал. Взех го за някой колега, който иска да демонстрира чувството си за хумор. Нали всички знаеха, че заминавам за САЩ. После обаче се разколебах.

— Защо?

— Понеже ми проваляха почивката, се държах много делово. Попитах колко души са и какво се е случило. По това време почти винаги ме викат заради пътни злополуки — обясни тя.

— А той какво каза?

— Изведнъж се смути. Разбра, че е сгрешил номера, и попита с кого разговаря. Аз на свой ред го попитах кого търси и горе-долу по това време ми стана ясно, че не ме търсят по работа, а някой е объркал номера.

— Каза ли друго?

— Да. Първо попита дали е попаднал на Ериксон. Въпросът ми се стори странно формулиран и го запомних. Спомням си, че се усъмних дали някой не ме взема на подбив. Бях ядосана и му казах, че е сгрешил номера. Той започна да ми се извинява и звучеше съвсем искрено. Пък и моето настроение се подобри, защото ми предстоеше ваканция. Обещах да не му се сърдя, стига да не се повтаря.

— И толкова?

— Не — поклати глава анестезиоложката. — Той каза още нещо. Спомням си го, защото прозвуча много чаровно.

— Опитайте се да го цитирате дословно — помоли Левин и провери дали диктофонът работи.

— Добре. Каза приблизително следното: обстоятелствата май не са подходящи да ви покана на среща на сляпо. Или нещо подобно. Преди да отговоря, той затвори. Жалко, защото ми се стори приятен — призна тя и се усмихна на Левин.

— Жизнерадостен, трезвен, приятен, чаровен — обобщи Левин.

— Да. Ако се беше обадил по друго време на денонощието, който знае как щяха да приключат нещата — подхвърли свидетелката и се усмихна още по-широко. — Тогава дори не успях да заспя след разговора. Опитвах се да си представя как изглежда мъжът с този приятен, чаровен и привлекателен глас.

— Надявала сте се да ви потърси пак — усмихна се Левин.

— Нещо такова. Е, не съм го закъсала чак толкова. Все още не.

— Обаждал ли се е после? — попита Левин.

— Когато си прослушах съобщенията след отпуската, няхах нищо от него — сви рамене тя. — Само обичайните скучни неща. Пък и защо да ме търси? — добави тя.

„Навярно му е изникнала по-спешна работа — предположи Левин. — Иначе досега да се е обадил, ако е такъв, за каквото го мисля.“

— Ако се сетите за нещо друго, моля да ми се обадите — Левин ѝ подаде визитката си.

— Разбира се. — Тя погледна визитката и я прибра в горния джоб на престилката си. — А ако вие имате желание да ви разведе из красивия ни град, само ми звънете. Вече имате номера ми.

Щом се върна в управлението, Левин се обади на свой стар приятел и бивш колега, който в момента работеше като комисар в Сепо и освен това му дължеше услуга. Първо поговориха най-общо за това-онова и след като приключиха с дежурните любезности, Левин изплю камъчето.

Моли за съдействие не по въпрос, засягащ националната сигурност, а заради тежко престъпление. Трябва да се проследи разговор и Левин — за разлика от повечето пъти — знае точния час на разговора и номера на телефона, към който е било адресирано обаждането. Интересува го номерът на телефона, от който е извършено повикването, и — ако смее да се надява — името на абоната.

— Причината да досаждам с тази молба именно на теб е, че в тази област ти и колегите ти сте ненадминати — поласка го Левин.

— Така е — съгласи се старият му приятел. — Не греша, като предполагам, че става дума за убийството на онази млада курсантка, нали? Забелязах, че ми звъниш от номер от Векшо — обясни той.

— Не грешиш. Колко време ще отнеме?

Ако данните, продиктувани от Левин, отговарят на истината, тоест разговорът към посочения телефонен номер е бил проведен в два и петнайсет след полунощ на четвърти юли, ще получи отговор съвсем скоро.

— Ще ти се обадя най-късно утре преди обяд — обеща колелата му. — Стискай палци. И без да ти казвам, отлично знаеш, че, за жалост, такива хора обикновено използват анонимни SIM-карти и е невъзможно да стигнем до купувача.

— Имам основания да смятам, че мъжът не е позвънил от такава карта — каза Левин. „Не и този път“, добави той наум.

[1] Long time no see (англ.). — Отдавна не сме се виждали. — Б.пр. ↑

В сградата на Полицейското управление на остров Кунгсхолмен в Стокхолм началникът на Главна дирекция „Криминална полиция“ седеше в кабинета си и усещаше как кръвното му се вдига. И то поради причини, които в чисто делово отношение бяха най-маловажни от всички дела, натрупани върху бюрото му. „Един ден цирк «Бекстрьом» пристигнал във Векшо“, помисли си Ларш Мартин Юхансон.

Първо се срещна с приятна млада дама от счетоводния отдел. Цял уикенд тя се опитвала да намери отговор на червените въпросителни, надраскани в полетата на изрядните документи, които му беше дала. Не успяла да намери обяснение за известен брой подозрителни фактури за всевъзможни разходи: от поддръжка на служебно облекло и покупка на канцеларски пособия до сметки от барове за питиетата на анонимни полицейски информатори. Под всички тези фактури — на обща стойност двайсет хиляди крони — стояло името на криминален комисар Бекстрьом. Освен това счетоводителката се натъкнала и на няколко необосновани тегления от служебната сметка. Дело на същия Бекстрьом и на стойност дванайсет хиляди крони. Плюс фактури за екскурзии, които — без парите за заплати и осигурителни вноски — до момента възлизали на близо триста хиляди крони.

— Какво става тук? Ако говорим поверително — Юхансон й кимна окуражително.

— Някой е бъркал в кацата с мед и понеже разговорът ни е поверителен, според мен това не се случва за пръв път. Името на подписалия се под фактурите съм го виждала неведнъж.

— Значи, виждала си и по-скандални неща? — попита Юхансон, който се чувстваше по-бодър от всякога.

— Много по-скандални — натърти емоционално счетоводителката. — От години забелязвам появата на много съмнителни фактури.

— Коя ти се стори най-скандална? — полюбопитства Юхансон.

— През последната бюджетна година например получихме фактура за закупени два тона сено. Беше през зимата, но не струваше скъпо. Няколко хиляди, ако не ме лъже паметта.

— Досещам се кой се е подписал като купувач — промърмори Юхансон.

— Корпусът за бързо реагиране се нуждаел от сеното за някакво учение. Нали често скачат от височини и вероятно искат да се приземят на меко, помислих си аз. А касовият бон за пране, който пристигна от Векшо, също си го бива. Помолих за подробности по платежния документ. Признавам, че мъжът ми и трите ми деца са големи мърльовци, като се надявам да си остане между нас. Но в сравнение с Бекстрьом са пълни аматьори.

— Слушам те — хищно отвърна Юхансон.

В деня, когато пристигнал във Векшо, комисар Бекстрьом поръчал на камериерките да занесат дрехите на негов сътрудник за пране. Приложената фактура носела подписа на Бекстрьом и според написаното на ръка обяснение визирала разходи за „поддръжка на служебно облекло, наложителна заради изпълнение на служебния дълг“. Според подробната разбивка, която счетоводният отдел изискал от фирмата — незначително защо, разбивката липсваше върху оригиналната фактура, — ставало дума по-конкретно за химическо чистене на „27 чифта мъжки боксерки с къси крачоли, 2 чифта мъжки боксерки с дълги крачоли, 31 мъжки потника, 14 чифта чорапи, 9 вратовръзки, 4 пуловера с дълъг ръкав, 14 ризи, 3 чифта панталони с дълги крачоли, 2 чифта панталони с къси крачоли, 1 сако и 1 костюм, състоящ се от сако, панталон и жилетка“.

— И жилетка? — попита Юхансон и се усмихна щастливо като дете. — Така ли пише? И жилетка?

— Точно така — потвърди счетоводителката с въодушевлението на началника си. — Май се сещам за коя точно жилетка става дума. Една кафява, на бели райета. Бекстрьом не се слави като човек, който си сменя често дрехите, така да се каже.

— Феноменално — отбеляза съвсем искрено Юхансон. — Ето какво ще направим...

По време на срещата с полицейския интендант, пряк началник на Бекстрьом, Юхансон се намираше в превъзходно настроение. Понеже

интендантът нямаше представа каква е причината за тази промяна и понеже три нощи подред бе сънувал само кошмари, и понеже самата мисъл за тази среща го бе ужасявала в продължение на дни, той схвана, че му предстои да изпита какво е да те лъхне смъртта.

— Ще я видим тази работа, казала сляпата Сара — подхвана Юхансон и с доволен вид започна да прехвърля купчина книжа. — Ще пийнем ли чаша кафе? — попита неочаквано той и кимна към госта си.

— Не, благодаря. И така ми е добре — увери го интендантът.

„Този човек е садист до мозъка на костите си — помисли си той. — Какво, да не би да ми предлага икономичен вариант на менюто от последния път? Чаша кафе и сладка с бадемов пълнеж?“

Юхансон заяви, че не разбира три неща. Защо интендантът е изпратил точно тези шестима полицаи? Защо е назначил Бекстрьом за техен ръководител? И кой или кои от тях са прекарвали цяла нощ в хотела в гледане на порноканали? Дейност, която оглавява списъка със забрани, докато човек е в командировка и изпълнява служебни задачи.

Според интенданта нещата са далеч по-сложни.

Първо, лично той не е изпращал никого във Векшо. Неговите уважения, но както вече посочил, по това време е бил в отпуск и решението е взел предшественикът на Юхансон, Нюландер. А защо Нюландер е избрал точно Бекстрьом за шеф, не е негова работа да се произнася. Колкото до порнофилмите, обстоятелствата още се изясняват.

— Добре, добре — прекъсна го Юхансон. — Не може обаче да не си размишлявал по въпроса. Виждам, че в екипа е и Левин. Защо той не оглавява екипа? Работил съм с него и го знам като много способен полицай.

— Той не желае да бъде шеф — отвърна интендантът. — Доколкото разбрах, нещата стоят така. Нюландер е помолил секретарката си да се обади на Бекстрьом. Не е ясно защо се е спрял точно на него. Възложил му е да сформира екип и да замине за Векшо. И Бекстрьом е събрал колегите, които са били на разположение. Бекстрьом може и да не е най-подходящият човек за тази задача, но сътрудниците му са много кадърни. Левин например е много опитен и компетентен полицай. Един от най-добрите разследващи полицаи в отдел „Убийства“.

— Е... — неопределено отвърна Юхансон. „Познавам и по-добри.“

— И Рогершон ли е замесен? — продължи началникът. — Доколкото разбрах, във фактурата за порното е вписан номерът на неговата стая.

— По това време той е бил в Стокхолм. В петък вечерта е оставил служебната кола в гаража на управлението, а в неделя по обяд я е взел. Не може да е бил той.

— Разбери кой или кои са гледали порното — поръча Юхансон с обичайния си тон.

— Обещавам да направя всичко по силите си — увери го интендантът.

— Достатъчно е да разбереш кой е виновникът. За да мога съответно да го изритам или да го понижа.

Сутринта Ян Левин разтвори „Смоландспостен“ на спокойствие в стаята си, преди да слезе за закуска. Четирийсет и осем годишният главен търговец Рой Едвардсон стоеше на първа страница във вестника. От снимката гледаше пълен мъж в разцвета на силите си, облечен в класически шведски летни дрехи: със сандали с чорапи, шорти до коляното, раирана риза с къс ръкав и карирана шапка с козирка от по-тънка материя, съобразена с горещия сезон. Едвардсон се бе опрял удобно на мерцедеса си и излъчваше самоувереност и финансово благополучие. Освен това бил роден и израснал във Векшо, а в момента работел там.

Поводът неговата снимка да се появи на страниците на „Смоландспостен“ беше обширен репортаж за подробно проучване, проведено от Агенцията по храните, което показвало, че смоландци са по-малко склонни от шведите в другите провинции да купуват екосъобразни продукти, докато пазаруват в хранителните магазини. Въпреки значителните усилия на най-известната гражданка на Смоланд, Астрид Линдгрен, да освободи кокошките от клетките им и да осигури щастлив живот на прасетата чак до Коледа.

Репортерка от вестника беше провела анкета в града. Спирайки минувачи, тя ги питала какво мислят за хранителните продукти с етикет „екологично чисто“ и за продуктите без такъв етикет. Отговорите, които бе получила, до голяма степен потвърждаваха резултатите от проучването на Агенцията по храните: екохраните са по-скъпи, смятаха гражданите в Смоланд, но вкусът им не е по-добър.

Изключение правеше четирийсет и осем годишният Рой Едвардсон, който въпреки професията си на търговец изобщо не си бе изградил мнение по въпроса.

— Не питайте мен — бе отвърнал той. — Аз никога не пазарувам. От години съм женен.

„Не знаех, че още има такива хора“, помисли си удивен Левин и се протегна да вземе ножицата, за да довърши спомените си от Векшо

с кратко надникване в живота на Рой Едвардсон.

След закуска Левин тръгна по следите на колегите си и понеже запази похода си в тайна, на всяка крачка усещаше бодешите на съвестта си. Първо посети оптика на деветдесет и две годишната свидетелка, за да изясни веднъж завинаги въпроса със зрението ѝ.

Специалистът, шейсетина годишен мъж, беше и собственик на оптиката. Наследил я от баща си. От близо трийсет години обслужвал възрастната свидетелка. За толкова време се наложило само два пъти тя да си поръчва нови очила и да идва за няколко дребни поправки. Определено не била сред редовните му клиента. От последното ѝ посещение изминали повече от шест години. Тогава се отбила след осемдесетия си рожден ден за нови рамки.

Свидетелката страдала от късогледство, но то било вродено и с годините не се забелязвало съществено влошаване. Ако си носи очилата и зрението ѝ не е отслабнало рязко, следва да вижда нормално и да е способна да разпознава хора на разстояние от двайсина метра — какъвто е случаят с човека, за когото пита господин комисарят. Без очила не би могла да го види обаче. Изключено. На такова разстояние без очила жената вероятно вижда движения и би могла да различи човек от куче, но не и куче от котка.

Освен това при възрастните пациенти има и други фактори, влияещи върху зрителната им способност. Те не са пряко свързани с оптиката, но всеки специалист е длъжен да ги съблюдава.

— Зрението на хората в напреднала възраст става все по-зависимо от общото им психо-физическо състояние. При тях зачестяват оплакванията от световъртеж, раздвояване на образа. Увеличава се чувствителността към промяна в светлината. Понякога изпитват внезапно объркване и съзнанието им се замъглява, а после всичко отново да се нормализира. Случва се пациенти, които са си поръчали очила, с които в кабинета ми са виждали дори долните редове от таблицата, да не могат да прочетат най-горния ред, когато

дойдат да си ги вземат. Защото, да речем, не са спали добре през нощта, скарали са се с децата си или друго.

— Но ако свидетелката е била в нормално състояние и е носела очила, следва да е била способна да вижда ясно човешки лица. Особено ако става дума за познат човек, нали? — обобщи Левин.

— Точно така — потвърди оптикът. — Но тук роля играе и психиката. Възможно е възрастните хора да се припознаят в някой, когото познават, заблудени от смътна външна прилика. После ще опишат въпросния човек като онзи, когото познават, а не като онзи, когото са видели. Не съм лекар, но през годините съм се натъквал на множество такива случаи.

„От една страна така, а пък от друга — инак“, помисли си Левин и потисна въздишката си, когато след около половин час позвъни на вратата на апартамента на свидетелката. Беше помолил Ева Сванстрьом да я предупреди за идването му и вероятно затова — или поне така се надяваше Левин — старицата изобщо не погледна през шпионката и направо отвори вратата.

— Казвам се Ян Левин — комисар в Главна дирекция „Криминална полиция“ — представи се той и ѝ показа служебен документ, като се стараяше да ѝ вдъхне доверие с усмивката си. Свежият и ведър вид на свидетелката го обнадежди.

— Влизайте, влизайте — подкани го тя и му посочи накъде да върви с бастуна си с гумен накрайник.

— Благодаря.

„Явно и умът ѝ е бистър“, помисли си Левин и се настрои на още по-оптимистична вълна.

— Аз трябва да ви благодаря — отвърна госпожа Рюдберг. — Да ме посети комисар — това е голяма работа. Жената, която дойде миналия път, беше някаква обикновена полицайка — установи свидетелката и прикова любопитния си поглед в госта.

Първо поговориха за рождената ѝ дата и се оказа, че госпожа Рюдберг е станала „жертва“ на подпийнал свещеник — точно като бабата на Левин. Освен това родителите ѝ не открили грешката веднага.

— Чак когато ми предстоеше да тръгна на училище, баща ми разбрал, че свещеникът въвел погрешно рождената ми дата в църковната книга — обясни тя. — Тогава обаче в църквата служеше

друг свещеник и той отказа да промени написаното. И датата си остана грешна.

В продължение на години госпожа Рюдберг се ядосвала, че рождената ѝ дата е вписана погрешно в гражданските регистри, но с напредването на възрастта едномесечното разминаване започнало да играе все по-незначителна роля в живота ѝ. Когато дошло време да се пенсионира, тя дори почувствала благодарност към немарливия свещеник.

— Започнаха да ми изплащат пенсията месец по-рано — похвали се тя и се усмихна на Левин. — Затова просто си затряях.

Не, сбърканата рождена дата не ѝ създава никакви проблеми. Празнува на четвърти юли. Не е казала на полицайката за това разминаване, защото не се сетила. Пък и онази не я попитала нищо и госпожа Рюдберг сметнала, че полицайката е наясно с грешката. Станало просто недоразумение. Старицата потвърди, че на четвърти юли в шест сутринта е седяла на балкона си — както обикновено през лятото. Отбелязала празника с парче марципанова торта към кафето.

— Дори сложих всичко върху поднос, за да не се налага да се връщам в кухнята няколко пъти. Все пак се движа с бастун — поясни тя.

Остана само един недоуточнен въпрос и Левин се чудеше как да го подхване.

— Сигурно се питате дали през онзи ден съм носела очилата си — досети се свидетелката и го погледна с присвити очи над рамките.

— Да — усмихна се дружелюбно Левин. — Как се справяте с необходимостта непрекъснато да ги носите?

Без никакви проблеми — увери го свидетелката. Преди лягане винаги ги сваля и ги поставя върху нощното си шкафче, за да са ѝ подръка. На сутринта първо — още преди да е станала от леглото — ги слага.

— Какво ще правя на балкона без очила?! И таз добра! Без тях не бих могла дори да стигна дотам — обясни тя.

„Остава да обсъдим мъжа, когото свидетелката видяла да поправя нещо по колата на паркинга. Всичко върви по мед и масло“, радваше се Левин.

Дребен, смугъл, чевръст и подвижен. Атлетичен — както е модерно да се казва. Приличал на младежите от нейната младост.

— Но едно време не беше нужно да ходиш на фитнес, за да изглеждаш добре — поясни тя.

На каква възраст? На каквато била едно време тя, когато се заглеждала по младежите. Е, вероятно малко по-голям: нали винаги е било редно мъжете да са по-големи от обожателките си. Ако свидетелката не греши, и в днешно време това се приема за нормално.

— Около двацет и пет, трийсетгодишен, да речем — прецени тя.
— Но понеже в днешно време почти всички мъже приличат на младежи, може и да е бил прехвърлил трийсетте — въздъхна тя.

— И вие сте го взели за ваш познат? — напомни Левин.

— Да, но явно съм се объркала — усмихна се тя.

— В какъв смисъл?

— Сигурно съм се припознала.

— Но как...

— Онзи ден говорих с домашния майстор. Беше дошъл да погледне хладилника ми, че бръмчи ужасно и ми пречи да спя нощем. Тогава стана дума за онази кола. Явно е била открадната, защото съобщиха нещо такова по радиото. Споменах пред майстора, че съм видяла как синът на съседа тръгва с нея — същото, което казах и на вашата колежка.

— Дааа — Левин й кимна окуражително.

— Оказа се, че съм се объркала съвсем — повтори тя.

— В какъв смисъл? — търпеливо попита Левин.

— Ами той няма син. Здравата съм се оплела. Така съм ударила на камък, че се е чуло надалеч, както казваше старият ми баща.

— Значи, младият мъж всъщност ви е заприличал на ДРУГ.

— Няма друго обяснение — съгласи се изнурено свидетелката и изведнъж видимо се състари. — Щом няма син, значи, няма.

— А вашият домашен майстор е знаел, че съседът ви, пенсионираният пилот, собственик на автомобила, няма син — повтори за потвърждение Левин.

— Ако има човек, който знае всичко за всички в квартала, това е той — натърти свидетелката. — Майсторът е осведомен за семействата на всички. И аз знам, че пилотът има две дъщери — по този въпрос бяхме единодушни, но човекът до колата категорично не беше жена. Не съм чак толкова склерозирала. Все още не.

— Госпожо Рюдберг, вие непременно сте се замисли над случката — подхвана упорито Левин. — На кого може да ви е заприличал младият мъж? На друг съсед или на човек, когото познавате само по физиономия?

— Мислих много, но не успях да се сетя за друг, освен за онзи актьор... от „Отнесени от вихъра“. Кларк Гейбъл, само че без мустак.

— Клар Гейбъл, но без мустак — повтори Левин и кимна. „Става все по-хубаво“, зарадва се той.

— Но едва ли е бил той — въздъхна свидетелката.

— Не е никак вероятно — съгласи се Левин.

— Така е, защото той трябва да е на моите години, а може и да не е жив.

— Струва ми се, че почина преди доста години.

— Значи, не съм видяла него — заключи свидетелката с въздишка.

Докато се връщаше пеш до управлението, Левин усети как обичайната му меланхолия отново се обажда. Малкият, претрупан с мебели апартамент, портретите на близки, роднини и приятели, които някога са принадлежали към една общност, а сега са мъртви. Специфичната миризма, която се носи из домовете на възрастните хора, независимо с какво старание ги почистват, и макар на тези хора да им предстоят още двацет години живот. Деветдесет и две годишна жена, здрава и енергична за възрастта си, която все още може да живее сама, да си прави кафе, дори да носи поднос с една ръка. Без инвалидна количка, без старческа проходилка. Способна да излезе на балкона си само с помощта на бастун с гумен накрайник.

Тази жена беше толкова далеч от онези преддверия на смъртта, предлагани от старческите домове на всички онези, към които съдбата не е била толкова благосклонна, макар да са значително по-млади от нея. Подове, застлани с линолеум, непрекъснато работещ телевизор, настроен на един и същ канал, сварена риба и компот. Помощници, които ги хранят с лъжица, легло с ортопедичен матрак, който да облекчава изкривени гърбове и изморени дробове. И свободата, чието единствено проявление е възможността да сложат край на всичко това. Ако, разбира се, съзнават съществуването на тази възможност; ако

съзнават, че тя ги чака търпеливо, независимо какви са били някога, когато животът е бил пред тях.

— Прилича на Кларк Гейбъл? — попита Сандберг един час по-късно.

— Но без мустак — уточни Левин с лека усмивка.

— Сдобих се с актуална снимка на зетя на бившия пилот. Казва се Хенрик Юхансон, на трийсет и осем години. Работи като щурман и е женен за по-малката му дъщеря.

— Как изглежда?

— Няма нищо общо с Кларк Гейбъл. Имай предвид, че говориш с жена, която е гледала няколко пъти „Отнесени от вихъра“ — уточни Сандберг. — Какво ще кажеш да поръчаме да изготвят портрет? Не разполагаме с други сведения.

— Опазил ни Бог — поклати глава Левин. — Портрет на Кларк Гейбъл?

„Достатъчно е да му изтрием мустака“, додаде той наум. Вече се чувстваше по-ведър.

Улсон поиска да поговори с Бекстрьом насаме за същото, което Сандберг му съобщи предния ден.

— Знам, знам — весело потвърди Бекстрьом. — Онази луда повлекана в розова нощница, с която се запознах на учредителната среща по твоя покана. Повече не съм я виждал, а и се надявам скоро да не я видя. С нея да не сте близки приятели?

— Не ме разбирай погрешно, Бекстрьом — Улсон вдигна отбранително ръце — жест, който се превърна в служебната му запазена марка. — Искам просто да те предупредя, така да се каже. Ако до ушите ти стигнат злобни подмятания.

— В нашата професия човек е принуден да претръпва на такива неща. Впрочем знаеш ли колко колеги от цялата страна в момента са прицел на жалби от хулигани и откачалки, с които се борим всеки ден, Улсон? — Бекстрьом кимна окуражително към Улсон, по чието лице не личеше същата безгрижност.

— Уви, мнозина.

— Около две хиляди — уточни с апломб Бекстрьом. — Петнайсет процента от цялото професионално съсловие — все хора, които си вършат работата.

— Да, истински кошмар — съгласи се Улсон, без да уточнява в какво точно се състои този кошмар.

— Знаеш ли колко от тези колеги биват осъдени? — продължи Бекстрьом, който, веднъж стиснал хватката, нямаше намерение да я отпуска.

— Малцина.

— Голям шегаджия си ти, Улсон. Един или двама на година. По-малко от един на хиляда колеги, които негодниците всячески се стараят да наклепат.

— Ситуацията действително е много неприятна — потвърди Улсон и понечи да стане от мястото си.

— Май трябва да се свържа с профсъюза и да подадем иск за лъжеобвинение.

— Срещу потърпевшата?

— Не, срещу онази побъркана кучка в розовата нощница. Изобщо не ми хрумна, че имате потърпевша. Може да помислиш по въпроса — великодушно предложи той.

— В смисъл? — притесни се Улсон.

— Дали да не я съдим — уточни Бекстрьом. — Розовата нощница.

„Така ти се пада, кучко.“

— Едва ли ще се наложи да стигаме чак дотам. — Улсон стана.

— Какво каза Бекстрьом в своя защита? — поинтересува се началникът на управлението във Векшо пет минути по-късно.

— Не знае нищо за никакъв сексуален тормоз — въздъхна Улсон. — Смята, че трябва да обвиним Муа Йертен в лъжеобвинение. Обмисля и консултации с профсъюза.

— Необходимо ли е? — протестна началникът. — Впрочем ти разговарял ли си с потърпевшата?

— Само по телефона.

— Какво каза тя?

— Изобщо не желае да обсъжда случката и няма намерение да подава официално оплакване в полицията. Но аз съм готов да се хвана на бас, че тук има нещо гнило.

— Разбира се. В такива случаи почти вината има нещо съмнително, но същевременно става въпрос за наш колега, а ако потърпевшата откаже да съдейства, не знам как да изясним случилото се. Поправи ме, ако греша, но Бекстрьом не е налетял на онази жена, Йертен, нали?

— Май е добре да поговориш с новия шеф на Бекстрьом — предложи Улсон. — С Юхансон.

— С Ларш Мартин Юхансон, новия ШГДКП?

— Именно. Рано или късно ще научи.

— Обещавам да помисля — кимна началникът. „Какво се е случило с Улсон? — зачуди се той. — Явно съм го преценил много погрешно.“

Следобед, точно преди Левин да тръгне към хотела, телефонът му звънна. Неговият познат от Сепо се обаждаше да му съобщи резултата от проверката на телефонния номер, от който незнаен мъж бе звънил в дома на анестезиоложката Валберг.

— Оказа се съвсем прав, Ян — бе установил колегата му. — Телефонът е служебен. Абонаментът се води на община Векшо. Дай ми още едно денонощие и ще изровя името на ползвателя. Общо са няколкокостотин — поясни той.

— Ако го направиш, ще ти бъда много признателен. Но гледай да не си навлечеш неприятности.

Колегата го увери, че задачата няма да го затрудни. Служителите в Сепо имали много способен сътрудник в общината, при това на ключов пост, и работата щяла да отнеме не повече от двайсет и четири часа.

— Добре тогава — съгласи се Левин. — Хиляди благодарности.

— За нищо. Утре ще ти съобщя името на този хахо, дето звъни да тормози хората посред нощ. Имам да ти казвам и още неща, но ще ги обсъдим, след като ни се изясни цялата картинка.

— Страшно съм ти благодарен — повтори Левин.

„Може би, може би не, а може би все пак да“, помисли си той по неведоми за него причини и отново усети прилив на познатото униние. То се появяваше винаги когато беше на път да разобличи случка, която да донесе сериозни последствия на хора от плът и кръв.

В сънищата му това униние се задълбочаваше и се превръщаше в гол страх, от който тялото му се мятеше, въртеше и пропадеше, а краката му усукваха потния чаршаф в средата на леглото. Чувстваше се изцяло подвластен на тези сънища, неспособен да се отбранява, отвличайки мислите си в друга посока, както прави наяве.

Но тази нощ не се наложи да се брани.

Циганско лято преди близо петдесет години. Ян Левин е получил първия си истински велосипед.

Червен „Крешент Валиант“. Кръстен на благородния принц Валиант, живял отдавна-отдавна, когато дори не е имало велосипеди, а само коне.

Левин не знае за кой път поред баща му подтичва след него, поддържа коша и подвиква.

Ян стиска кормилото, върти педалите колкото му държат краката и поне вече не затваря очи в мига, преди да полети към земята и да си обели коленете.

Остава най-трудното: чакълестата пътечка между бялата порта и червената веранда пред къщата, където мама пържи палачинки, защото е четвъртък.

— Няма страшно, Ян — вика татко зад гърба му. — Държа те! Няма страшно. Държа те.

Ян натиска педалите и се движи по-стабилно от друг път, защото баща му го придържа. Пред къщата натиска внимателно спирачката, пуска левия си крак, подпира се на земята и слиза.

А когато се обръща, вижда, че баща му е застанал до бялата порта. Върху почернялото му лице грее усмивка. Прекалено далеч е и няма как да разроши косата на Ян, но вече няма нужда да го прави.

Изобщо не се наложи началникът на управлението във Векшо да се обажда на шефа на Главна дирекция „Криминална полиция“. Още в сряда Ларш Мартин Юхансон му звънна.

— Ще бъда кратък — подхвана той. — Става дума за Бекстрьом. Ако не ти е крайно необходим, искам да го отзова. Ще ти изпратя още подкрепление.

— Благодарен съм за всяка помощ. Ако Бекстрьом ти е нужен за по-важни задачи, аз, разбира се, ще се съобразя.

— По-важни задачи — изсумтя презрително Юхансон. — Смятам да го повикам обратно в Стокхолм и да го направя на мат и маскара. А като приключа, ще си помисля дали изобщо повече да му възлагам каквото и да било.

— Ако се притесняваш за онази жалба, според мен е редно да не избързваме да съдим добрия Бекстрьом — възрази началникът във Векшо, като се опитваше да звучи спокойно и твърдо.

— Нямам представа за какво говориш. Каква жалба?

В това положение началникът във Векшо нямаше друг избор, освен да му разкаже за оплакването срещу криминален комисар Еверт Бекстрьом, постъпило преди два дни в управлението.

— Ако питаш мен, много странно оплакване — отбеляза след пет минути Юхансон веднага щом прекалено обстоятелственият му колега най-сетне приключи с изложението си.

— Поправи ме, ако греша — продължи Юхансон. — Значи, получил си оплакване от председателката на Сдружението в подкрепа на жени, преживели насилие, във Векшо, че Бекстрьом е подложил нейна позната журналистка на нещо, което, поне според моя екземпляр на наказателния кодекс, се нарича сексуален тормоз. Въпросната журналистка обаче, по неизвестни причини, отказва да коментира случката, а още по-малко да подава лично оплакване.

— Обобщението ти е съвсем изчерпателно — потвърди началникът във Векшо. — А вчера авторката на жалбата донесе и

потвърждение.

— И дотам ще стигна. Значи, след като за пореден път сте се свързали с потърпевшата и тя отново е отказала да подаде оплакване, авторката на жалбата е донесла някакво потвърждение, под което са се подписали тя и още някакво лице. Това потвърждение представлява един вид записки от разговора между подателката на сигнала за сексуален тормоз и потърпевшата. Един съвсем елементарен въпрос: кой е другият свидетел?

— Председател на Сдружението в подкрепа на мъже, преживели насилие, в града. Казва се Бенгт Карлсон, а председателката на Сдружението в подкрепа на жените — Муа Йерт...

— Нищо не разбирам — прекъсна го Юхансон. — Нали каза, че потърпевшата е разговаряла само с Йертен? За какво тогава гарантира този Карлсон?

— Този въпрос е малко мъгляв — съгласи се областният началник.

— Не просто мъгляв. В моя кодекс фигурира като „фалшификация“.

— Положението не е добро. Даже никак — подчерта областният началник.

— Не е моя работа да ти давам съвети, но на твоето място щях да се погрижа или оплакването да постъпи в надлежната форма, или да бъде оттеглено, пред и нашият приятел Бекстрьом да се е наговорил с профсъюза.

— Значи, така смяташ.

— Този човек може да ти създаде страшно големи проблеми. Инакът му е пословичен. Казвам ти го, за да знаеш с кого си имаш работа.

— Благодарен съм ти за помощта.

— Ще помоля прекия му началник да се свърже с ръководителя на предварителното следствие при вас, за да уточнят подробностите.

Прекият началник на Бекстрьом нямаше възражения. Докладът, предоставен на вниманието му от счетоводния отдел, уви, съдържа доста обезпокоителна информация и подтиква с сериозен размисъл. Другото настрана, но той по това време бил в отпуск.

— До мен стигнаха слухове, че Бекстрьом се разголил пред някаква журналистика — изчерви се интендантът.

— Да, какво ли още има да чуем за него! — въздъхна доволно Юхансон.

— Кога искаш да го привикам обратно, шефе?

— Колкото се може по-скоро. Най-късно в понеделник сутринта. Тогава имам малък „прозорец“ в програмата и възнамерявам да го сместя там.

„И да го направя на мат и маскара“, довърши той наум.

— Шефе, имате ли предпочитания кого да изпратя във Векшо като заместник?

— Ана Холт и онази русата... как ѝ беше името... Лиса Матей. Действително онези на юг не заслужават такова подкрепление, но според мен е крайно време да покажем мускули и да изпратим най-добрата ни женска селекция — додаде той и опъна с пръсти сините си тиранти.

— Опасявам се, че ще възникнат проблеми — възрази неспокойно интендантът.

— Какви проблеми? В твоя и моя свят няма проблеми. Само предизвикателства.

— Нито едната от двете не работи при нас — уточни интендантът. — Ана Холт работи в Националното координационно бюро, а Матей замества комисар в „Анализи“.

— Още по-добре. Значи, ще имат нужда да излязат от кабинета и да се пораздвижат. Погрижи се да се уреди. И бързичко. Впрочем те съветвам да се замислиш за още нещо, ако възнамеряваш да продължаваш да работиш при мен.

— Какво имате предвид, шефе?

— Когато съм на служба, никога нямам предпочитания. Просто ти давам заповеди. И толкова.

След един час интендантът се върна при началника да му съобщи, че мисията е изпълнена. По неизвестна причина, докато докладваше, интендантът остана прав пред бюрото на Юхансон.

— Точно както наредихте — довърши интендантът и се прокле наум, задето куражът не му стигна да удари пети в пода.

— Благодаря — Юхансон му кимна приятелски. — Отлична работа.

— Искате ли да говорите с тях, господин началник? Ако желаете, ще ги извикам веднага — предложи невинно интендантът.

— Добре, изпрати ги в кабинета ми.

По неизвестни причини Холт и Матей не споделяха въодушевлението на началника си, макар че Юхансон накара секретарката си да им поднесе кафе, сладкиши от бутертесто и дребни сладки. Холт веднага поклати отрицателно глава. Затрупана е с работа и няма желание да оправя кашите на Бекстрьом. Матей, приветлива и ведра като обикновено, призна, че задачата ѝ се струва вълнуваща и интересна, но понеже от първи септември излиза в отпуск, за да довърши следването си, не вижда как ще съчетае двете неща. Освен това в момента замества и свой колега.

— Дотогава има цели четиринайсет дни. Случаят е съвсем обикновен. Ще откриете убиеца за една седмица, момичета — увери ги Юхансон и си взе още едно парче сладкиш, защото гостите му отказаха, когато им поднесе отрупаната чиния. — Пък и малко чист въздух ще ви се отрази добре. Да помиришете истинска полицейска работа, да съберете две и две и да получите четири, хипотезата ви да се потвърди... Късна вечер е, току-що е завалял дъжд, потегляте към дома на заподозрения. Слизайки от колата, вдигате яките на палтата си, през прозореца виждате как той седи пред телевизора. Не подозира нищо, започнал е да свикна с мисълта, че ще му се размине. Звъните на вратата, чувате стъпки, той отваря... От полицията сме, господине. Искаме да поговорим. — От гърдите на Юхансон се изтръгна въздишка на дълбока носталгия по безвъзвратно отминало време.

— Всичко това звучи чудесно, Ларш, но май не ние го усещаме така — усмихна се дружелюбно Холт.

— А кой? — предпазливо попита Юхансон.

— Ти искаш да отидеш във Векшо, Ларш — отговори Холт, все едно разговаря с непокорно дете. — Но понеже не можеш, си принуден да изпратиш нас.

— Виж ти какъв психолог си била, Ана — усмихна се накриво Юхансон. — Не съм очаквал бурни аплодисменти, но ми се струва, че е по-уместно дискретно да се примириш със задачата си.

— Разбира се. Старай се да оползотвориш ситуацията по най-добрия начин, не усложнявай излишно нещата, никога не вярвай в случайните съвпадения: трите златни правила на Ларш Мартин

Юхансон, които всеки детектив трябва да следва. С Лиса вече ни пиши пристигнали във Векшо.

— Точно така. Но в този случай — понеже ще трябва да разтребвате след Бекстрьом — има и още едно, четвърто, правило.

— Слушаме, шефе — отвърна Лиса Матей с физиономията на зубрачката в класа, на която дори не се налага да вдига ръка.

— Внимавайте с алкохола, момичета. Съвет от старец, който неведнъж си е патил — каза Юхансон и погълна поредната малка сладка от голямата чиния.

Следващите две денонощия Холт и Матей посветиха на подготовка за командировката във Векшо, където да поемат командването от ръцете на колегата Бекстрьом. С помощта на прекия му шеф, интенданта, Холт уреди подробностите по пътуването за половин час. Самото запознаване с материалите по случая отне двайсет часа — дотук нищо необичайно. Единственият странен факт беше, че откакто им повери мисията, началникът изобщо не се бе вясвал. Петък следобед най-сетне неочаквано се появи на вратата на кабинета им.

— Дано не ви смущавам — подхвана той и без да чака отговор, седна. — Да чуем какво мнение сте си създали — той кимна към книжата върху бюрото.

— Ти какво мислиш по въпроса? — попита Холт, която познаваше Юхансон от доста години и изобщо — не беше вчерашна.

— Понеже ме питаш, Ана — отвърна Юхансон, който познаваше Холт също от доста години, но беше врял и кипял значително по-дълго от нея, — според мен цялата тази история е съвсем елементарна. Убил я е някой, когото е познавала. Най-вероятно и майка ѝ го е познавала или поне го е виждала. Жертвата го е пуснала доброволно, всичко е започнало по взаимно съгласие, но после нещо се е объркало и той я е пречукал.

— С Лиса сме горе-долу на същото мнение — кимна Холт.

— Радвам се да го чуя — отбеляза Юхансон. — И понеже все пак става дума за Векшо, а и жертвата, и майка ѝ изглеждат обикновени, приятни, нормални хора, едва ли има много възможности. Идете и хванете този негодник. Такъв тип не бива да се разхожда на свобода. Съмнявам се да е толкова трудно да го пипнете.

— В такъв случай защо още не са успели да го заловят? — попита Матей и изгледа любопитно началника си. — Според материалите са проверили доста народ.

— Вероятно заради Бекстрьом — въздъхна Юхансон.

— Но нали Левин е там? — възрази Холт. — Както и неколцина други наши колеги. Те са много кадърни полицаи.

— Не са се сетили кой може да е — отново въздъхна Юхансон. — Защото в такива случаи убиецът е именно някой обикновен, приятен, нормален човек, който не се набива на очи. Или пък нямат време да търсят извършителя, защото през цялото време търчат с онези проклетите клечки за ДНК проби — додаде той и сви рамене.

— Предвид какво е сторил на жертвата, извършителят има и други страни — възрази Холт. — И те не са никак приятни — уточни тя.

— Нали и аз това казвам. Непосредствено преди да убие жертвата всичките му задръжки са паднали, оказал се е в неконтролируемо състояние и после е станало онова, което вече знаем. Някога разследвах такъв случай. Делото „Мария“. Жертвата се казваше така. И тя беше учителка — като майката на Линда. Разказвал ли съм ви за този случай? — попита Юхансон.

— Не — поклати глава Холт. „Същинско дете е!“

— Разкажи, шефе — подкани го Матей с искрено любопитство.

— Добре, щом толкова настоявате — склони той.

Трийсет и седем годишната Мария живеела сама в Еншеде, близо до Стокхолм, и работела като учителка в гимназия в квартал Съодермалм. Била симпатична, нормална, обикновена жена, харесвана от приятели, познати, колега, ученици и изобщо от всички, с които полицията разговаряла след убийството. Мария имала кристалночиста биография, а в нощното ѝ шкафче не открили дори стимулиращ вибратор масажор. И въпреки това някой я изнасилил и убил в апартамента ѝ. При това, по средата на седмицата, в разгара на зимата и не след посещение в бар. Преди нападението Мария кротко проверявала контролни.

— Започнахме разследването по обичайния начин — обясни Юхансон. — Гаджета, приятели, познати, колеги, съседы, хора, с които се е срещала в дните преди убийството. Не пренебрегнахме и класическите версии, щом полицията се сблъска с подобно престъпление, и проверихме редовния криминален контингент — от изнасилвачи до обикновени екхибиционисти, чието минало е оставило следи в полицейските регистри.

— И какво излезе? — поинтересува се Холт, макар вече да се досещаше за отговора.

— Нищо. Един от разследващата група обаче се натъкна на информация за мистериозен автомобил, забелязан няколко дни преди убийството близо до дома на жертвата, и само денонощие по-късно нещата започнаха да се изясняват — доволно заяви Юхансон.

„Кой ли е бил?“, запита се Ана Холт, макар че дори и дете би следвало да се досети какъв е отговорът.

Мистериозният автомобил стоял паркиран точно пред нечий гараж и на втория път, когато това се случило, раздразненията собственик на гаража се обадил в полицията и подал оплакване срещу собственика на автомобила. Оплакването, разбира се, присъствало в купчините със следствен материал, но понеже собственикът бил съвсем обикновен, редови четирийсетгодишен гражданин без криминално досие, полицейските служители отложили разглеждането му.

Докато „един от нас“ не се запитал какво всъщност е търсела там тази кола.

— Жертвата живееше в обикновен жилищен квартал. Освен това автомобилът бил забелязан там късно вечерта. Открихме, че собственикът е женен и има две деца, работи като инженер в офиса на „Ватенфал“^[1] в Рогста и живее във Велингбю, тоест в другия край на града. Как да не си задам въпроса какво е търсел този човек толкова далеч от дома си, и то вечерно време?! — Юхансон или бе решил да сваля маската, или просто даде воля на спомените си.

— И какво излезе? — попита Холт, която вече бе разгадала случая, но искаше да се покаже услужлива към по-младата си колежка, затаила развълнувано дъх.

Според Юхансон — познатата стара тъжна история. И то в най-често срещания ѝ вариант.

— Както споменах, собственикът на несъобразително паркирания автомобил беше женен — напомни Юхансон на събеседничките си. — Проучихме съпругата му и се оказа, че тя работи заедно с жертвата. А това беше, меко казано, забележително съвпадение. Всъщност е станало следното: извършителят се запознава с жертвата, когато идва да прибере жена си от празненство на персонала в училище. После двамата завързват тайна афера.

Постепенно на жертвата започва да ѝ втръсва от празните му обещания и тя къса с него. Тогава той започва вечер да дебне пред дома ѝ, за да разбере кое е новото ѝ гадже. Една вечер се качва до апартамента ѝ и позвънява на вратата. Уви, тя прави грешката да го пусне и после става най-лошото. Той си изпуска нервите и излиза от контрол.

— Тя беше ли си намерила ново гадже? — попита Холт.

— Не, но той е бил убеден, че е имала, и оттам е започнало всичко. Съвсем обикновена полицейска работа — скромно кимна Юхансон и сви рамене. — Нито следа от модерната абракадабра, за която са нужни цяла лаборатория и серия експерименти, за да се установят и най-елементарни факти по случая.

— Какъв съвет ще ни дадеш за Векшо? — поинтересува се невинно Холт.

— На вас двете с Лиса не ви трябва съвети от дъртак като мен — отвърна Юхансон с престорена скромност.

— Попитах само от учтивост — уточни Холт.

— Разбира се, разбира се — кимна Юхансон, който ни най-малко не се засегна. — Но понеже питаш, на ваше място бих започнал с разпит на майката на Линда.

— Колегите вече са провели три разпита с нея — Холт кимна към папките върху бюрото си. — Единият е много обстоен, ако питаш мен.

— Тогава още е била под влияние на силен шок — сви рамене Юхансон. — Според мен по време на разпита е заела отбранителна позиция, макар и несъзнателно.

Рано или късно тя ще се сети кой може да е посегнал на дъщеря ѝ. А може и вече да се е сетила.

— Тоест да я разпитаме пак — каза Матей.

— Определено. Иначе ще допуснете огромна грешка. И по-добре побързайте, преди да ѝ е хрумнала някоя глупост — уточни той.

Юхансон прекара уикенда със съпругата си във вилата на техни приятели в Съормланд. Изкараха си добре и се прибраха чак следобед в неделя. Това си имаше и добрите страни, защото не му се удаде случай да досажда на Ана Холт с въпроси за случая „Линда“. Щом

обаче влезе в апартамента си на улица „Волмар Юкскюл“, той веднага й позвъни.

— Как е? — попита той.

— В момента пътуваме във влака за Векшо — отвърна Холт. — Обхватът е много слаб.

— Обади ми се на мобилния още щом пристигнете — поръча Юхансон.

— Разбира се.

Холт изключи телефона си и въздъхна.

— Кой беше? — полюбопитства Матей.

— Ти как мислиш?

— Този мъж е направо фантастичен! — прехласна се Матей. — Ларш Мартин Юхансон — мъжът, който вижда какво се крие зад ъгъла.

— По-добре да можеше да си вижда краката — отбеляза Холт. „Сигурно има проблеми с баща си, щом харесва толкова възрастни мъже.“

— Внимавай какво говориш, Ана — напомни й Матей и сложи предупредително показалец пред устните си.

— Притесняваш се, че ще чуе какво си говорим ли? — подсмихна се Холт.

— Този човек чува дори какво си мислим — обясни Матей.

— Може и да греша, но... струва ми се, че си се поувлякла по него.

— Поувлякла? — изкикоти се Матей. — Хлътнала съм до ушите в Ларш Мартин Юхансон.

— Според мен е малко небрежен към теглото си.

„Трябва да свали около петдесет кила“, додаде наум Холт.

— На мен ми харесва, какъвто си е. Но ако можеше да е двайсет години по-млад и с трийсет килограма по-слаб, би било, разбира се, още по-добре — сви рамене Матей.

След като пристигнаха във Векшо, работата ги върхлетя и Холт изобщо не се сети да се обади на шефа за размяната на редовните безсмислени реплики. Когато най-сетне намери свободна минута, той я изпревари:

— Не ми се обади — укори я той с почти обиден тон. — „Наближава девет.“

— Бях заета — обясни тя. „Как да му го съобщя, без да получи инфаркт, инсулт или и двете?“

— Не се притеснявай — успокои я Юхансон, който ставаше злопамятен само когато поиска. — Е, как върви?

— Отлично. Свърши се.

— Кое?

— Бекстрьом и колегите му заловили убиеца днес преди обяд. Прокурорката издала заповед за арестуването му и утре ще поиска да го задържат под стража поради подозрение в убийство.

— Бекстрьом? Ти майтапиш ли се с мене? — ядосано попита Юхансон. „Какви ги говори тя?“

— Бекстрьом и колегите му — уточни Холт.

— Бекстрьом не е разкривал убийство през целия си живот — просъска Юхансон.

— Ако обещаеш да седнеш и да не ме прекъсваш, ще ти обясня всичко.

— Вече съм седнал — отвърна Юхансон. Всъщност, когато й звънеше, се бе излегнал на дивана, а сега скочи в седнало положение. „Бекстрьом!“, недоумяваше той.

— Чудесно. Всичко се случило днес. Накратко...

— Слушам те.

— Знам, но предпочитам да не ме прекъсваш.

След като приключи разговора с Юхансон, тя дръпна Левин настрана.

— Е, вече ти честитих за успеха — каза тя. — Сега бъди така добър да върнеш лентата назад заради мен и Лиса. От последния ни разговор явно са се случили много неща.

— Благодаря ти. Ще ти разкажа най-общо как стигнахме до убиеца. Едва ли е нужно да подчертавам колко бързо се развиват събитията в такива случаи. Не сме скрили нищо от вас.

— Слушаме те.

[1] „Ватенфал“ е шведската държавна енергийна компания. — Б.пр. ↑

Убийството на Линда Валин заемаше все по-малко място на страниците на „Смоландспостен“. През последната седмица информацията по случая се свеждаше само до съобщението, че разследването не е дало нови резултати. Никакъв напредък, никакъв пробив. Същевременно никакви признаци разследването да се е закучило или да буксува. По-скоро следственият процес е навлязъл в „по-спокойна и по-методична фаза“, в която полицията работи „на широк фронт, без да изключва никакви възможности“ — според неназовани източници от разследващата група, с които сътрудниците на вестника разговаряли.

В сряда местната престъпност отново си възвърна челното място. На първата страница на „Смоландспостен“ излезе пикантното заглавие „ЖЕНА, ПРЕБИТА ЗАРАДИ ЧИФТ ПАНТОФИ ОТ ОНДАТРА^[1]“.

Въпросното събитие се разиграло през януари, половин година преди убийството на Линда Валин, ала понеже разследването се проточило и усложнило, делото се гледало чак преди един ден, когато районният съд във Векшо осъдил четирийсет и пет годишен мъж условно и го задължил в продължение на сто дни да изплаща парична глоба, съобразена с доходите му, заради побоя над бившата му приятелка, на четирийсет и две години.

Ян Левин прочете статията с голям интерес. Случаят звучеше интригуващо и пораждаше размисъл. А за професионалиста, който умее да чете между редовете, не бе трудно да разгадае какво приблизително се е случило.

Малко след настъпването на Новата година обвиняемият и приятелката му решават да се разделят. Понеже в договора за апартамента фигурира само нейното име, следва той да се изнесе оттам. Авторът на статията бе подминал причината за раздялата им с лека ръка, но от написаното Левин заключава, че жената се е преситила и е искала да изхвърли партньора си.

Така или иначе, пак тя събира багажа му, за да може да разполага на спокойствие с целия си апартамент, и когато бившият ѝ възлюбен започва да разопакова куфарите си в дома на своя колежка, трийсет и три годишна, която се смилила и го приютила, той открил, че бившата му не е сложила в багажа му най-скъпата му вещ. Чифт шейсетгодишни пантофи от кожата на ондатра, които имал от баща си, а той — от своя баща, или с други думи — от дядото на обвиняемия.

Мъжът веднага се връща в дома на бившата си да ѝ иска сметка. Къде са скъпоценните пантофи? Тя му заявява, че ги е изхвърлила на боклука, и той побеснява. Сграбчва я за ръката, събаря я на пода, нанася ѝ множество удари по лицето с длан и започва да я рита, докато лежи върху пода. Съседите викат полиция и дошлите служители прекратяват побоя. Отвеждат мъжа в участъка, а жената — в болница, за да я превържат и да освидетелстват нараняванията ѝ. После започва разследване, както си му е редът, но то се забавя заради разминаващите се версии на замесените, липсата на свидетели на самия побой и постъпването на редица жалби и контражалби.

Обвиняемият е работел като продавач в голяма автокъща във Векшо. Професията му също явно се предавала по наследство. Навремето баща му работел в същата автокъща — в продължение на четирийсет години: от средата на петдесетте до пенсионирането си. Дядото на обвиняемия пък продавал земеделска техника във фирма близо до Хултсфред до смъртта си малко след края на войната.

Освен общия интерес към автомобили и трактори, обвиняемият, баща му и дядо му споделяли и друга страст: ловджийството. По време на съдебното заседание тази тема била подробно обсъдена. Подсъдимият и неговият адвокат привикали двама свидетели, които да разкажат каква означават изхвърлените пантофи от ондатра за техния приятел и ловен другар. От изявленията им станало ясно, че това не са просто някакви обикновени чехли.

Според историята, предавана от уста на уста в рода на обвиняемия, по време на тежките военни години дядо му застрелял дузина ондатри във водоеми и тресавища близо до Хултсфред. Сам одрал кожата на плячката си, обработил кожата и я дал на местен обуцар, който ушил чифт много удобни и топли пантофи — високо ценени от собственика си и незаменими в студените зими в края на войната.

Ондатрата, *Ondatra zibethicus*, се срещала много рядко в района около Хултсфред. Лесно се плашела, трудно се ловяла, а по размери напомняла малък заек. Затова дядото на обвиняемия трябвало да ловува няколко години, докато успее да отстреля ондатри, достатъчни за чифт пантофи. Преди смъртта си ги завещал на по-големия си син, а той — на своя син. Историята за появата на тези пантофи се разказвала често в продължение на половин век — вечер пред бумтящи огньове в дървени хижи, докато навън вали сняг.

С времето легендата ни най-малко не изгубила от художествената си стойност и в момента се била превърнала в неотменима част от устната ловна традиция в Смоланд. „Дори, бих казал, от местното ни културно наследство“, заключил адвокатът на обвиняемия, който в края на разпита на потърпевшата изтъкнал именно огромното значение на пантофите за психическия комфорт на клиента си. „А вие имате безочието да твърдите, че става дума за някакви си стари чехли“, установил ядосано той и приковал очи в пострадалата.

Нещо повече — според удивително подробния доклад от процеса, който криминалната репортерка на „Смоландспостен“ представяше на вниманието на читателите си. Оказало се, че потърпевшата работи като ветеринарен асистент и макар в професионалния си живот никога да не е попадала на екземпляр от рода *Ondatra zibethicus* — за нейно щастие, — тя имала стабилни теоретични познания за ондатрите. Обяснила пред съдебните заседатели, че цялата тази история с пантофите е пълна измислица. Ако наистина дядото на бившия ѝ е разказвал тези небивалици, които тя била слушала до втръсване години наред по време на съвместния си живот с неговия внук, то тогава този дядо явно е бил лъжец, който по нищо не отстъпва на своята издънка.

Ондатрата започнала да навлиза в най-северната шведска област Нурланд през Финландия и понеже това се случило едва през 1944-а, няма как дядото на бившия ѝ да е отстрелял цяла дузина ондатри няколко години по-рано на сто и трийсет мили на юг. Цялата история била пълна лъжа и проклета измишльотина. Жената подчертала, че години наред си е мълчала, за да пази семейното разбирателство, но можела спокойно да заяви, че пантофите най-вероятно са изработени от кожата на обикновени плъхове, а не на ондатри. Представители на тези редки животни били забелязани в Смоланд чак през последните

години. Кратко и ясно — според показанията на пострадалата, — чифт протрити пантофи на възраст половин век, просмукани с потта на три поколения мъже. Това било нейното мнение за скъпоценните пантофи на бившия ѝ приятел, а това мнение можело да се възприеме и като емоционалното ѝ отношение към него въобще. „Само си представете как воняха“, усмихнала се тя към председателката на съдебния състав и към другите заседатели.

„Жалко, че не е полицайка“, помисли си Левин и извади ножица, за да приложи поредния материал към колекцията си от спомени за Векшо.

[1] Ондатрата е позната още като мускусен плъх. — Б.пр. ↑

Векишо, сряда, 20 август — неделя, 24 август

Левин пристигна на работа още в седем и половина в сряда сутринта. Ева Сванстрьом обаче щеше да закъснее заради лични дела, и за да не се налага да слуша мъдростите на Бекстрьом още по време на сутрешното кафе, Левин бързо слезе да закуси на спокойствие. Но колежката Сандберг също беше пристигнала рано-рано.

— Много си ранобудна, Ана — отбеляза Левин и ѝ се усмихна дружелюбно. „Но ако трябва да съм честен, не изглеждаш никак бодро“, добави той наум.

— Да оставим тази тема за друг път — поклати отбранително глава тя. — Нашата старица се обади преди малко, за да внесе някои поправки в показанията си.

— Така ли? Е, явно и тя е ранобудна — Левин кимна да окуражи Ана.

— Госпожата уточни, че има предвид не Кларк Гейбъл, а Ерол Флин. Мъжът, когото видяла, имал по-слабо лице, а не месесто като на Кларк Гейбъл в „Отнесени от вихъра“. Приличал на Ерол Флин, но без мустак.

— Добре, че не избързахме с портрета — пошегува се Левин.

— Да — в очите на Ана се четеше колебание. — Но после тя спомена още нещо. Не знам... Нали ти разбра, че рожденият ѝ ден е на четвърти юли, а не на четвърти юни, както си мислехме преди и както повечето от колегите продължават да смятат, ако питаш мен...

— Какво друго е споменала? — напомни ѝ Левин.

— Попита дали сме напълно сигурни, че пилотът няма син.

— Засега не сме открили информация да има — поклати глава Левин. — Друго?

— Обеща да се обади пак, ако се сети за още нещо. Изпраща ти много поздрави. Направил си ѝ силно впечатление.

— Мога ли да ти помогна с нещо? — попита Левин. „Да се справиш с личните си тревоги.“

— Много мило от твоя страна, но не мисля. С някои неща човек трябва да се справи сам. Но все пак ти благодаря.

„Сигурно е признала на мъжа си какво се е случило, докато е била в нощния клуб преди месец, и сега цялото ѝ съществуване се е превърнало в хаос — предположи Левин. — Тя е по-смела от мен.“

На сутрешната оперативка Бекстрьом се държа неочаквано въздържано, макар че Улсон го нямаше. Бекстрьом заяви, че търси нови идеи, защото външни хора, незапознати със спецификите на конкретния случай, изтръгнали клечките с тампони от ръцете на полицията. Левин се възползва от възможността да вдъхне живот на старите идеи.

— С риск да се повторя, смятам, че все още знаем твърде малко за личността на жертвата.

— Виж ти — усмихна се кисело Бекстрьом. — Какво ти тежи по-конкретно, ако мога така нахално да попитам?

Левин не се притеснявал да сподели, че според него е необходимо пак да разпитат родителите, близките приятели и състудентите на Линда, както и да потърсят личните записки, евентуални дневници, фотоалбуми и така нататък — все неща, които биха подпомогнали разследването и които според категоричната му убеденост съществуват. Просто още не са открити.

Бекстрьом въздъхна дълбоко. Обеща отново да повдигне този вечен въпрос пред Улсон и ако другите нямат какво да добавят, той смятал да се заеме с важни дела.

— Излезте и свършете нещо полезно, а после ще ви почерпя с торта — каза той.

„Май вече и тортата не върши работа“, помисли си Левин, след като събра книгата си и се върна в кабинета си. А колкото до предложението, което отпрати — явно ще трябва да се справи сам.

Точно след обяд началникът на Бекстрьом му се обади и го свари неподготвен. „Какво?! Да се прибирам в Стокхолм, за да говоря с някакъв си проклет лапландец?“, мислеше си той, докато слушаше с половин ухо словесния поток от слушалката.

— Чувам те много лошо — каза той и изпъна встрани ръката, с която държеше мобилния си телефон. — Чуваш ли ме? Ало? Ало? —

продължи да вика Бекстрьом и след малко изключи шибаната джаджа.

„Кой превари — той завари“, помисли си Бекстрьом и веднага се обади на защитника си от профсъюза да му разкаже на какъв тормоз го подлагат. Бързо го насъска, защото двамата си приличаха като две капки вода, пък бяха и роднини — за щастие, често срещано явление при полицаите.

— Ужасна история, Бекстрьом — установи онзи. — Крайно време е да запретнем ръкави и да им дадем да се разберат за всеобщо назидание.

После Бекстрьом се зае да доизпипа жалбите си срещу Муа Йертен и Бенгт Карлсон. Щом приключи, веднага отиде при Улсон и поиска да бъдат заведени по надлежния ред и, разбира се, да се предприемат необходимите мерки — възможно най-бързо и с всички налични ресурси. Това било най-малкото, което може да се изисква от един ръководител на предварително следствие.

— Лъжеобвинения, лъжесвидетелстване, позоваване на фалшива документация, насилие над държавен служител, грубо клеветничество — изчете на глас Улсон.

— Точно така. Адвокатът на профсъюза ще се свърже с теб, ако съм пропуснал нещо. В такъв случай едва ли ще е проблем просто да го добавим.

— Чакай малко, Бекстрьом — Улсон вдигна длани в емблематичния си жест. — Не ти ли се струва прекалено...

— Извини ме, ако греша — прекъсна го Бекстрьом и го изгледа хищно, — но да не би да се опитваш да прикриеш сигнал за няколко тежки престъпления?

— Не, ни най-малко — увери го Улсон. — Незабавно ще назнача проверка по случая.

„Какви ги върша? — запита се Улсон, след като Бекстрьом излезе и затвори вратата. — Но всъщност имам ли изобщо избор?“

Той набра номера на Муа Йертен.

„На му сега на този идиот!“, помисли си Бекстрьом още щом затвори вратата зад гърба си. Пък и беше крайно време за студена бира.

Ян Левин посвети целия си ден на поредния преглед на купчините книжа върху бюрото. Не откри нищо интересно. Въпреки обещанието си колегата му от Сепо не се обади и Левин позвъни, но се

включи телефонният секретар. „Сигурно се е случило нещо непредвидено“, съобщи Левин и веднага усети как съвестта го бодна, задето не прояви повече търпение.

Малко преди края на работния ден Ева Сванстрьом влезе при него да му съобщи, че във връзка с проверките около личността на деветдесет и две годишната свидетелка се натъкнала на факт, който може да се окаже и съвсем незначителен.

Биологичният баща на внучката на бившия пилот не бил щурманът, женен от пет години за дъщеря му, а друг, трийсет и пет годишен мъж, тоест неин връстник. Външността му определено не можела да накара една полицайка да точи лиги по него, или по-точно цивилна служителка в полицията, каквато беше Ева.

— Живее в града от десет години. Явно се прави на интелектуалец. С чисто съдебно минало, не фигурира в базата данни — обобщи Сванстрьом и подаде на Левин снимка, разпечатана от компютър.

„Това име не ми говори нищо — помисли си Левин. — Но нима трябва да ми говори? Защо всички в това разследването се казват Бенгт?! Бенгт Улсон, Бенгт Карлсон, пилотът Бенгт Борг. Плюс още най-малко два-сет-трийсет други свидетели и лица, дали ДНК проба, които също носят малкото име Бенгт.“

— Какво работи този човек в момента? — попита Левин, колкото да каже нещо.

— Имаме проблем с компютрите и ще трябва да почакаш до утре — отвърна Сванстрьом. — Когато дъщеря им се родила, работел в театъра в Малмьо. Явно, както казах, се пише интелектуалец.

— Всичко ще се нареди — въздъхна Левин.

Ако никой друг не прояви желание, той ще направи опит за по-задълбочен разговор с родителите на Линда. „Култура, интелектуалци... — мина му през ума, щом Ева излезе. — Какво всъщност целя?“

В четвъртък сутринта журналистката Карин Огрей дойде в Полицейското управление във Векшо да подаде жалба за сексуален тормоз срещу комисар Еверт Бекстрьом. Понеже служителят, който прие жалбата, предната вечер беше получил дискретно предупреждение от комисар Улсон, той пристъпи към задълженията си

с цялата изискуема старателност и прецизност и разпита подробно потърпевшата.

„Сега на онзи дебел надут столичанин ще му стане тясно около врата“, въодушеви се служителят, след като прочете на госпожа Огрен показанията ѝ, а тя ги одобри и ги подписа.

По неизвестни причини комисар Бенгт Улсон стигна до същия извод, след като прочете показанията час по-късно. Улсон поговори с прекия началник на Бекстрьом от Стокхолм и онзи му обеща да разреши генерално проблема „Бекстрьом“ още през уикенда. Тогава Улсон, като човек, който винаги предпочиташе мира и съгласието, реши да се оттегли за няколко дни във вилата си. От два месеца бе работил без почивка, полагаше му се отпуск като компенсация за извънреден труд и му се струваше крайно време да зареди батериите преди предстоящата натоварена седмица, през която обаче пагубната намеса на Бекстрьом ще му бъде спестена. „Ако някой иска да се сбогува с тази столична напаст, нека го направи“, заключи Улсон, преди да потегли към вилата, към скъпата си съпруга и сравнителното спокойствие в смоландския селски край.

В четвъртък следобед колегата на Левин от Сепо най-сетне се обади. След встъпителните извинения разни ангажменти му попречили да звънне по-рано — той увери Левин, че ще му се реваншира подобаващо с информация.

Успял да открие кой е притежателят на въпросния мобилен телефон. Лицето работело в общинския сектор „Култура“ във Векшо. Абонаментът му се водел на името на общината. На седми юли, понеделник, ползвателят на номера съобщил, че мобилният му телефон изчезнал в периода между четвъртък, трети юли, и понеделник, седми юли. В четвъртък, трети юли, той си бил взел почивен ден и ясно си спомнял, че бил оставил телефона си в чекмеджето в кабинета си. Връщайки се от кратката си ваканция, не успял да го намери. Съобщил на колегата си, който отговарял за служебните телефони, и той веднага се свързал с телекомуникационната компания, за да блокират SIM-картата.

И въпреки това крадецът на телефона бе успял да проведе междувременно два разговора: погрешното повикване в дома на анестезиоложката в 2,15 в петък, четвърти юли, и още едно седем часа по-късно. И двата разговора бяха локализирани. От компанията

проследили първия до телекомуникационен стълб в централната част на Векшо, а другия — близо до Юнгбюхолм, на по-малко от миля на югозапад от Калмар. Второто повикване било насочено към мобилен телефон — уви, зареден с предплатена анонимна карта, както почти винаги в такива случаи. След това откраднатият телефон не бил използван.

— Това е всичко — беше установил старият познат на Левин. — Ще ти изпратя имейл с всички данни. Оттук поемаш ти.

— Много ти благодаря — каза Левин, който неведнъж бе попадал в такава ситуация и знаеше какво го чака. — Ще ми съобщиш ли името на ползвателя?

— О, съвсем забравих! — възкликна събеседникът му, който се затрудняваше да скрие ентусиазма си. Ама че работа, а? Изглежда съвсем обикновен човек. Тук вече ударихме на камък. Проверих го ей така, за удоволствие, но името му го няма нито при нас, нито при вас. Нормален почтен гражданин. Изключено е да е замесен в каквото и да било, камо ли в ужасиите, в които си затънал.

— И все пак този човек има име — настоя Левин.

— Бенгт Монсон. Бенгт Аксел Монсон. В имейла ще ти изпратя пълните му данни. Паспортната му снимка е правена съвсем скоро. Ако съм запомнил правилно — преди по-малко от година.

„Едно нещо случи ли се веднъж, не е задължително да означава нещо, но случи ли се два пъти, вече става подозрително“, помисли си Левин, който не вярваше в случайности. Предния ден, точно преди да си тръгне от управлението, Ева Сванстрьом му съобщи същото име: така се казвал биологичният баща на внучката на бившия пилот.

— Благодаря — каза Левин в слушалката. — Е, май приключихме — додаде той незначително.

— Щом казваш, значи е така — съгласи се колегата му, който също не беше вчерашен и познаваше Ян Левин още от Полицейската школа.

Щом остави слушалката, Левин постъпи, както обикновено постъпваше в такива случаи. Затвори вратата и включи червената лампичка за „не влизай“. Извади листове и химикалка и се опита да внесе някакъв ред в мислите, които се въртяха из главата му. Когато ги видеше на хартия, се справяше по-лесно. Пък и като никога не се тревожеше от евентуалната поява нито на Улсон, нито на Бекстрьом. Улсон си взе отпуск и замина на село. Засега Левин не виждаше причина да го безпокои, защото знаеше твърде малко. Бекстрьом пък не се виждаше никакъв. Левин се надяваше да му е дошъл умът в главата и да си стяга багажа за Стокхолм.

Оставаше да намери отговор на конкретния въпрос: какво по същество говореше в полза, съответно в ущърб, на твърдението, че този Бенгт Монсон, Бенгт Аксел Монсон, трийсет и пет годишен, ръководител на така наречените специални проекти в сектор „Култура“ във Векшо, човек, с когото Левин не се познаваше и не беше разговарял, всъщност дори не го беше виждал; който не присъстваше в разработката му, а явно и изобщо в полицейски разработки... Кое уличаваше, респективно оневиняваше, този човек в убийството на Линда Валин? И къде Левин бе срещал това име — известно време преди Ева Сванстрьом и старият му приятел от Сепо да му го споменат? Изведнъж пак се сети за първия си велосипед — червения „Крешент Валиант“. „Нима е възможно?“, запита се той, защото неочаквано си спомни онази статия в „Смоландспостен“ за местния културен скандал, избухнал във Векшо само седмица след убийството, който на практика нямаше нищо общо с разследването.

„Нека започнем с профила и поне веднъж да действаме професионално“, реши Левин и прогони всички странични мисли. Да се твърди, че Монсон не се вписва в профила на убиеца, беше прекалено меко казано, макар Левин да не разполагаше с много сведения за него. Единственото, което не се разминаваше изцяло с профила, беше адресът му: улица „Фрьовеген“ в Източния квартал, на

около два километра на юг от местопрестъплението. Но в този радиус живееше около половината население на града и никой детектив не би могъл да използва подобен адрес като основание за подозрение. Казано съвсем просто, нищо не съвпаднаше и според профила, изготвен от ГИПИ, Монсон нямаше нищо общо с извършителя.

Същевременно мистериозното обаждане в дома на анестезиоложката говореше за евентуалната му причастност към убийството. Възможно беше, разбира се, просто да е сгрешил номера — досега полицията не бе установила той да е познавал Линда или майка ѝ, — но въпреки това Левин намираше за странно, че името на Бенгт Монсон се появи в разследването от две места.

Сигналът за изгубен или откраднат телефон също не вдъхваше доверие най-вече заради времето и обстоятелствата около предполагаемата кражба. Защо евентуален крадец ще го използва само за два разговора, единият от които, уж заради грешка, към стар и вече невалиден номер на Линдината майка? Крадците на телефони не са толкова скромни, а заподозрените в престъпления по правило често се изкарват жертви на грабеж: неизвестен нападател незнаяно защо решава да ги освободи от различни вещи, които биха уличили приносителите им в криминално деяние.

Освен това полицията разполагаше с доказателства, обвързващи убиеца на Линда с откраднатата кола. Засега нямаше данни Бенгт Монсон да е бил човекът, когото деветдесет и две годишната свидетелка бе видяла до стария сааб, но Монсон беше биологичен баща на внучката на собственика и най-логичното продължение на следствените работи би било да покажат на свидетелката снимки, сред които и портрета на Бенгт Монсон.

„Колкото по-скоро, толкова по-добре. Дано не си ляга толкова рано, колкото става“, помисли си Левин.

Първо се обади на Ева Сванстрьом. Тя обеща веднага да уреди подробностите. После звънна на Ана Сандберг. От една страна, именно тя бе открила възрастната свидетелка, а от друга, в момента се нуждаеше да отвлече мислите си. Пък и в случая, в отсъствието на Улсон и Бекстрьом, Левин пое командването.

— Нещо ми подсказва, че ще се окажеш прав — каза Ана Сандберг, която за малко явно забрави семейните си проблеми.

— Съвсем скоро ще разберем.

— Той е. Синът. Откога ви казвам?! — възкликна деветдесет и две годишната свидетелка след час. Пръстът ѝ сочеше снимката на Бенгт Монсон. — Прилича досущ на актьора Ерол Флин, дето играе в пиратски филми. Само че без мустак — уточни тя. — На вас не ви ли прилича на него? Но защо, за бога, баща му ще отрича съществуването на собствения си син? Да не би да е извънбрачно дете?

Не е бил синът, а зет му, обясни Левин с най-методически издържания си тон — в съзвучие с разбиранията в съвременното шведско общество и съобразявайки се с особеностите на свидетелката — възрастна самотна жена. И то от Смоланд.

— О, това обяснява всичко — установи старицата. — Затова съм го виждала стотици пъти с детето и количката.

„Това трябва да е било преди няколко години — възрази наум Левин. — Но какво значение имат няколко години, когато си почти столетник?!“

— Този кашмирен пуловер... — подхвана неочаквано Ана Сандберг, докато се прибираха с колата към управлението. — Звучи ми като дреха, която пилотът е купил по време на някое от многото си пътувания за чужбина.

— Много основателно предположение — съгласи се Левин, комуто тази мисъл бе хрумнала още преди свидетелката да посочи Бенгт Монсон, но не би му хрумнало да я споделя с колежката си Сандберг. „Би било прекалено безочливо и напълно излишно“, прецени Левин.

— Какво ще кажеш да го посетим и да му покажем снимки на различни пуловери и да го питаме дали е имал, купувал или подарявал такъв пуловер? — предложи Сандберг. Явно много ѝ се пътуваше.

— Одобрявам, разбира се. Но първо ще направим друго.

— Да не будим заспалата мечка — досети се Сандберг. — Още е рано.

— Точно така. Първо ще разузнаем колкото се може повече за Монсон, без да разпитваме хора, които може да ни издадат.

Бекстрьом явно беше решил да не сдава поста до последната минута и не остави никакъв избор на Левин. Все пак Левин се чувстваше длъжен да го осведоми за новостите по случая. След като възрастната свидетелка посочи Монсон като мъжа до откраднатия сааб, подозренията срещу него излязоха извън сферата на неподплатени хипотези или нищо незначещи случайности. И понеже Левин напоследък, незнайно как, беше поел по нощните пътеки на колегата Бекстрьом, реши да поговори с него на четири очи — в стаята на Бекстрьом, преди закуска в петък сутринта.

Бекстрьом тъкмо си беше взел душ и го посрещна розов като прасенце сукалче, с леко зачервени очи и в отлично настроение.

— Сядай. Само да си обуя панталона. Ако ти се пие биричка, вземи си от минибара — додаде щедро той.

Левин отклони предложението и бързо му изложи най-важното в новосъздалото се положение. От смайване Бекстрьом забрави да си обуе панталона.

— По дяволите, Левин. Май се натъкнахме на златна мина.

„Ние?“, Левин сподави дълбоката си въздишка и всичко тръгна постарому.

Щом приключиха с обсъждането на личността на Монсон и на евентуалната му причастност към убийството на Линда Валин, Левин предложи да говорят с прокурора още следобед, защото разполагат с доказателства, достатъчни да го привикат без призовка, щом прокурорът издаде постановление. Откраднатият автомобил и свидетелката, която посочи снимката на Монсон, следвало да са достатъчни. Все пак ставаше въпрос за убийство.

— Днес е отишъл на работа, затова най-добре да го приберем, когато си тръгва.

— За нищо на света — възрази Бекстрьом и поклати глава. — Този тип е мой. Ще направим друго...

„И кога този тип стана твой?“, зачуди се Левин, докато слизаше за закуска малко по-късно.

Щом влезе в управлението, Бекстрьом веднага извика доверениците си в кабинета си да им разпредели задачите. Левин, Кнютсон, Торен и Сванстрьом, подкрепена от Сандберг, ще разучат всичко около предполагаемия извършител Бенгт Монсон. Няма да оставят дори камък на мястото му. Рогершон ще се занимава със задачи, които не са строго формулирани, и ще се отчита директно на Бекстрьом, докато последният ръководи и разпределя задълженията и, разбира се, покровителства подчинените си. И този път той не пропусна да им даде ценни наставления:

— В момента е много важно да си мълчим. Нито дума извън тази стая. Не забравяйте какво ви казах: Улсон и Монсон са първи дружки. Да ме вземат дяволите, ако Улсон не е замесен по някакъв начин. Споменем ли му дори бегло за подозренията си, веднага ще хукне да изпее всичко на Монсон. А какво е в състояние да измисли онзи негодник, дори не смея да си помисля.

— Бях останал с впечатлението, че ще се прибиращ към Стокхолм, Бекстрьом — възрази Левин. „Колко изискано се изразяваш“, додаде той наум.

— И дума да не става. Никой няма да напуска кораба, преди да сме се добрали до сушата.

— Ще ми е интересно да разбере какво си намислил — настоя Левин.

— Да поставим Монсон под дискретно наблюдение, за да не пречука още някого. Кажи на Адолфсон и на онзи глупав синекръвец, че искам да говоря с тях. И то веднага — уточни той и, кой знае защо, изглежда настойчиво Левин.

— Разбира се, Бекстрьом — отвърна Левин. „Нито дума извън тази стая.“

— Монсон, Бенгт Аксел — каза временно изпълняващият длъжността полицейски инспектор и барон Гюстаф фон Есен малко по-късно, когато двамата с Адолфсон седяха в кабинета на Бекстрьом. — Той не е ли един от скъпите ни Закрилници в града?

— Именно — потвърди Бекстрьом. — До един са сексуални манияци.

„Синекръвецът май не е чак толкова малоумен“, прецени той.

— Същият, дето окървави униформата ти, Адолф. Спомням си, че записах неговото име сред имената на другите замесени — установи Фон Есен и кимна леко към гореспоменатия.

— Вече си успял да нашлапаш онзи сладур? — доволно попита Бекстрьом и изгледа въпросително Адолфсон. „Пред бъдещето на това момче няма граници.“

— Не беше съвсем така — възрази Адолфсон и разказа на Бекстрьом за ареста пред „Макдоналдс“ на главната улица преди три седмици.

— Ти какво направи с униформата? — просъска Бекстрьом и изгледа Адолфсон с необичайно присвити очи дори като за Бекстрьом.

— Избърсах кръвта и закачих униформата в гардероба — отвърна Адолфсон. — Не ми остана време да я предам. Човекът не ми приличаше на наркоман и просто я закачих в гардероба си — обясни той и сви рамене.

— Какво чакаме, по дяволите? — попита възбудено Бекстрьом и скочи от мястото си.

Пет минути по-късно лично той занесе униформата на Адолфсон в лабораторията на Еноксон.

Преди това обаче поиска от криминалиста обещание да запази всичко в тайна и чак после му разясни за какво става въпрос. Бекстрьом подчерта, че е абсурдно да осведомяват Улсон. За съжаление, редица мистериозни обстоятелства представяли Улсон в най-добрия случай като сериозен риск за разследването, а вероятно и по-лошо.

— Моите уважения, Бекстрьом, но не ми се вярва да е чак толкова зле — възрази Еноксон, докато оглеждаше униформата на Адолфсон под светлината на силна лампа — Зарежи тази работа, Енок — скастри го Бекстрьом със своя любезен маниер. — Има ли достатъчно кръв?

Да, ако кръвта по униформата действително е на Монсон и не се е смесила с друго вещество, чийто състав Енок не може да идентифицира, защото, подлагайки материята на лабораторен анализ, има опасност да замърси допълнително засъхналата кръв. Ако тези

условия са изпълнени, има достатъчно количество кръв за ДНК анализ и за други изследвания, които да изяснят интересувашото ги в случая.

— Кога ще имаме резултати? — попита Бекстрьом.

Според Еноксон — в началото на следващата седмица, и то, при условие че не съществуват законови пречки, които напоследък оглавяват програмата. Според Бекстрьом обаче не можели да чакат толкова много — все пак според колегите от ГИПИ ставало въпрос за сериен убиец, а и полицията разполагала с ограничени ресурси да наблюдава заподозрения.

— Зарежи тази работа. Да не мислиш, че ще рискувам извергът да избие половината Векшо?

— Ще видя какво мога да направя — въздъхна Еноксон. — Ако им изпратим годна проба, може да ни дадат предварително заключение в рамките на едно денонощие. Но да не забравяме, че сега са почивни дни. Ти нямаше ли да си заминаваш за Стокхолм?

— Почивни дни ли? В момента издирваме убиец, Енок — процеди Бекстрьом. „Не мърдам оттук“, помисли си той.

— Щети се обади след час — въздъхна Еноксон.

След като Бекстрьом отнесе униформата на Адолфсон, за да я обсъди насаме с Еноксон, Фон Есен и Адолфсон започнаха наблюдението на обекта, Бенгт Монсон. Първо помолиха млада полицайка от разузнаването да се обади на служебния телефон на Монсон и да попита за възможностите за финансиране на театрален проект, подготвян от млади жени с чуждестранен произход. Докато колежката им провеждаше този разговор, двамата паркираха цивилния си автомобил на разстояние от общинската сграда така, че да имат изглед към входа. След четвърт час колежката им се обади на мобилния на Фон Есен да докладва. Тя не само успяла да разговаря с Монсон; той дори звучал „страшно любезен“ и проявил „огромен интерес“ към проекта. Дори предложил да се срещнат веднага, за да го обсъдят на четири очи.

— Какво впечатление ти направи той? — поинтересува се Фон Есен.

— Загорял е. И то здраво. Сигурно искаше да провери дали съм толкова привлекателна, колкото предполага гласът ми. Обадете се, ако ви дотрябвам за друго — каза тя и се изкикоти.

„Само това липсваше“, помисли си Фон Есен.

— Какво каза малката Кайса? — полюбопитства Адолфсон, след като колегата му приключи с разговора.

— Май се е навила на Монсон.

— Че тя на кого не е навита? — отвърна Адолфсон и, кон знае защо, изведнъж се вкисна.

— Не чак на всички — възрази Фон Есен с невинно изражение. Беше присъствал на служебното парти преди два месеца.

Еноксон положи огромни усилия и накрая една колежка от Линшопинг се предаде и обеща да се заеме с анализа. Понеже и бездруго била дежурна през уикенда, щяла да намери време да изпълни молбата на Еноксон. Но можел да забрави за едното денонощие. Ако образецът от пробата пристигне до няколко часа, ако е годен за анализ и ако не се случи нищо непредвидено, Еноксон можел да разчита на резултат най-рано в неделя предобед. Най-късно — в неделя следобед.

След дълги увещания, обещания за допълнително възнаграждение и свободни дни, Еноксон успя да склони и един млад колега да измине двайсет мили и да занесе пробата до Линшопинг, макар че предстоеше уикенд. След като униформата на Адолфсон замина за Линшопинг, Еноксон си вдиша дълбоко три пъти и се обади на Бекстрьом. „Дано се отървем по-скоро от дребния дебелак“, помисли си той, макар да беше много миролюбив по природа.

— В неделя предобед — простена Бекстрьом. — Тези в Линшопинг работят ли въобще? Само аз ли бачкам в тази проклета система?

— Най-рано в неделя преди обяд — уточни Еноксон.

— Не съм глух — сопна се Бекстрьом и явно тресна слушалката, защото се появи сигнал за свободна линия.

„Толкова ли е трудно да кажеш едно обикновено «благодаря»?“, запита се Еноксон, докато набираше Улсон, за да го осведоми какво става. Все пак Улсон оглавяваше предварителното следствие, но — както неведнъж досега — се свърза с гласовата поща и му остави съобщение.

— Здравей, Улсон, обажда се колегата Еноксон. Всъщност няма нищо спешно. Ако искаш, знаеш как да се свържеш с мен. Приятен

уикенд — пожела Еноксон, който, съвсем откровено казано, изобщо не възлагаше големи надежди на окървавената униформа, както впрочем и на останалите теории на Бекстрьом.

Копнееше да се прибере у дома при любимата си съпруга и домашния уют в смоландския селски район.

Адолфсон и Фон Есен посветиха целия петъчен ден на наблюдението на Монсон. Или, с други думи, просто седяха в колата и чакаха да се случи нещо. А понеже и двамата бяха запалени ловджии, тази дейност не им беше непривична. Ловът изисква преди всичко търпение. Фактът, че Монсон ги бе видял преди три седмици, не ги притесняваше особено. Трябваше да го наблюдават, без той да ги вижда, и смятаха риска той да ги забележи за незначителен. Пък и какво, ако ги види? В град като Векшо човек непрекъснато се натъква на познати.

Към четири следобед Монсон излезе от сградата на общината в компанията на неколцина мъже, които, съдейки по облеклото, външния вид и поведението им, бяха негови колеги. Адолфсон направи няколко снимки от разстояние и отбеляза в дневника времето и мястото. Обектът се раздвижи, но иначе изобщо не приличаше на серийния убиец, описан от Бекстрьом.

Монсон и колегите му седнаха в заведение на главната улица и си поръчаха бира и пилешки крилца на грил.

После се разотидоха в различни посоки, вероятно всеки към дома си. Монсон запали кракомобила и пое на изток към жилището си на улица „Фрьовеген“ и понеже то се намираше на около два километра оттам и той очевадно се прибираще, Адолфсон и Фон Есен решиха да се разделят. Фон Есен тръгна пеша след него, а Адолфсон остана в колата и го следваше на късо разстояние.

Монсон измина целия път до дома си пеша и въпреки информацията в профила му, се оказа, че живее на повече от два километра от мястото, където вероятно е убил Линда преди близо месец. Иначе местоположението на апартамента му беше доста удобно. В отсрещната сграда живееше един от колегите в „Пътна полиция“. Монсон — на третия етаж, а колегата — отсреща, на четвъртия. От това по-добра възможност да видят какви ги върши Бенгт Монсон вкъщи — здраве му кажи. Още щом Торен им даде

списък с известните адреси на Монсон, Фон Есен и Адолфсон се погрижиха да се сдобият с ключовете за апартамента на колегата от „Пътна полиция“.

Колегата го командировали за уикенда на остров Йоланд и той не възразяваше да им предостави апартамента си, щом му обясниха за какво им трябва. Нищо особено. Ще поработим малко в помощ на колегите от „Наркотици“, така обясни Фон Есен.

— Само така! Побъркайте ги тези шибани наркомани — заръча колегата и им даде ключовете.

Увери ги, че могат да се чувстват като у дома си. Всичко е там, където се очаква да бъде в жилището на трийсет и девет годишен ерген, назначен да следи дали се спазват правилата за движение по пътищата.

Когато Монсон влезе през портата на жилищната страда, Адолфсон вече се бе разположил в отсрещния апартамент, а когато Монсон прекрачи прага на апартамента си, Фон Есен вече се бе присъединил към колегата си.

— Няма дори завеси — установи със задоволство Фон Есен.

— Интелектуалците нямат пердета — обясни Адолфсон, докато следеше Монсон през бинокъл „Цайс“ с двайсеткратно увеличение.

По времето, когато Фон Есен и Адолфсон се настаняха в новото си гнездо, Бекстрьом им се обади по телефона да провери как върви.

— Обектът е сам в дома си и в момента гледа новини — докладва Адолфсон.

— Да не върши никакви мръсотии? — попита Бекстрьом.

— Засега само гледа телевизия.

— Обади ми се веднага, ако се случи нещо.

— Разбира се, шефе.

— Питам се какво ли е намислил — Бекстрьом погледна Рогершон, който току-що се бе погрижил за пресушените им чаши.

— Какво казаха, че прави?

— Гледал телевизия. Кой гледа телевизия по това време?!

— Може да няма какво друго да прави — предположи Рогершон.

— Главата си залагам, че е намислил поредната си гадост.

Според дневника на Адолфсон и Фон Есен, Монсон прекара петъчната вечер по следния начин:

До двайсет и един часа и трийсет минути Монсон седя пред телевизора, като с напредването на времето започна все по-често да сменя каналите. Като повечето абонати и той разполагаше с двайсетина канала. Малко след девет и трийсет проведе няколкоминутен телефонен разговор. После отиде в кухнята, извади чинии от шкафа над кухненския плот и хранителни продукти от хладилника, нарязва една фразела на филийки, подреди всичко върху чиния, занесе я в стаята и я сложи върху масата пред дивана. После се върна в кухнята.

— Нещата започват да се раздвижват — съобщи Адолфсон, докато Фон Есен, излегнал се на дивана, гледаше игрален филм по телевизията.

— Да не монтира макар и полиспасти на таванската лампа? — попита Фон Есен и превключи на четвърти канал, за да не пропусне последната емисия новини.

— В момента отваря бутилка вино... а сега извади две чаши.

— Ай, ай, ай! Вярвай ми, Адолф: джентълменът очаква гостенка.

В 22,05 руса дама на възраст около трийсет паркира малко рено на улицата и влезе в жилищната сграда. През рамо бе преметнала чанта, а в лявата си ръка носеше найлонов плик от „Сюстембулагет“^[1], който — съдейки по формата му — вероятно съдържаше няколко картонени кутии с вино. Две минути по-късно дамата влезе в апартамента на Монсон и в двайсет и два часа и десет минути двамата вече се разсъбличаха върху дивана. След още пет минути започнаха да правят секс — върху същия диван. Адолфсон се сдоби с възможността да допълни записките си с няколко добри снимки и дори успя да запише регистрационните номера и модела на автомобила на посетителката.

Плътските занимания върху дивана продължиха до полунощ, прекъсвани от няколко паузи за храна и напитки. След час Бекстрьом се обади. Адолфсон му описа положението в общи щрихи.

— При него дойде жена. Въргаляха се на дивана, а сега си почиват и ядат.

— Той завърза ли я? — похотливо попита Бекстрьом.

— Не, карат по стандартната процедура.

— Как така? — попита мнително Бекстрьом. — Никакви вратовръзки и ножове?

— Не. Обикновен секс. Досега не са правили нещо, различно от онова, което правя аз — уточни той. — Но Монсон изглежда много способен за възрастта си — подчерта Адолфсон, десет години по-млад от заподозрения.

В дванайсет и четвърт през нощта двамата любовници вече бяха успокоили темпото. Ометоха храната и пресушиха бутилката вино. Гостенката на Монсон изтича в кухнята и се върна с трилитрова картонена кутия с бяло вино, а през това време нейният домакин избра филм по телевизията. Нищо особено — обикновена романтична комедия, установи Адолфсон, след като хвърли бърз поглед в телевизионната програма. Към два и половина Монсон и гостенката му се преместиха в спалнята, чийто прозорец беше разположен от другата страна на сградата.

Адолфсон събуди Фон Есен, който дремеше върху леглото на колегата от „Пътна полиция“. Фон Есен отиде да надникне, върна се и съобщи, че обектът си е легнал. После смени Адолфсон, който се метна в същото легло и веднага заспа. Бяха записали всичко черно на бяло, а името и личният граждански номер на собственичката на реното съвпаднаше с външния вид на Монсоновата гостенка. Освен това бяха направили купчина снимки, които да ги улеснят при установяване на самоличността ѝ.

За пръв път от много време Бекстрьом не успя да заспи. Първо двамата с Рогершон се наливаха в стаята и Бекстрьом се отърва от този паразит чак в два след полунощ. Три часа по-късно пак се събуди и се успокои чак след едно питие. Пак заспа. В седем обаче пак се събуди и понеже нямаше какво да прави, слезе в ресторанта да се подсили с питателна храна след тежката и напрегната нощ. Първо напълни чинията си с болкоуспокояващи, консервирана копърка, бъркани яйца и кренвирши и след като поля първата хапка с няколко глътки портокалов сок, най-сетне отново се почувства като човек и бързо се нахвърли върху кренвиршите. Изсумтя за поздрав към Левин, а той му кимна учтиво и дори леко свали вестника пред очите си, а Сванстрьом избухна в необясним пристъп на смях, който се задълбочаваше с всяка секунда. Със зачервени, сълзящи очи и салфетка, притисната към устата, тя се принуди да стане от масата и хукна към тоалетната.

„Какво ѝ стана на тази?“, зачуди се Бекстрьом и натъпка поредното парче кренвирш в устата си.

— Какво я прихвана? — попита той Левин, който сякаш изобщо не бе забелязал истеричката.

— Нямам представа — излъга Левин, макар още предния ден да си бе дал сметка, че Бекстрьом вероятно е единственият в цялото управление, който не е прочел протокола за проведения разпит на Карин Огрен.

Но кой е Левин, та да разваля деня на свой колега още от сутринта? Независимо от поведенческите недостатъци на този колега и от всичките му чисто човешки слабости.

— Нямам представа — повтори Левин, извини се и стана от масата, за да предупреди Ева Сванстрьом през остатъка от деня да не се мярка пред очите на Бекстрьом.

[1] „Сюстембулагет“ — верига от държавни магазини, която държи монопол върху продажбата на спиртни напитки в Швеция. — Б.пр. ↑

Монсон и неговата гостенка, от своя страна, спаха като къпани. Чак към десет сутринта се появи нещо, което Фон Есен да запише в дневника си. Монсон излезе в коридора, както го е майка родила, и веднага се пхна в банята. Няколко минути по-късно го последва голата му гостенка. Явно и двамата много държаха на хигиената, защото излязоха чак след час: Монсон с хавлия, увита около кръста, а жената — в халат. После влязоха в кухнята да закусят.

По това време Адолфсон вече беше станал, беше си взел душ и се зае да приготвя кафе, сок и сандвичи. Бекстрьом пак се обади.

— Как е? Жива ли е? — попита той с несвойствена лаконичност.

— И то в цветущо здраве — увери го Фон Есен. — В момента заедно с домакина си консумират кафе с мляко, кисело мляко с овесени ядки и сандвичи със зеленчуци и парче обезмаслено сирене.

— Пфу! — изсумтя с отвращение Бекстрьом. — Какви откачалки! Обадете се веднага щом посегне към гърлото й.

Фон Есен обеща да го информира своевременно, ако това наистина се случи. После си взе бърз душ, докато Адолфсон пое дебненето на обекта и записките. Съдейки по действията в отсрещния апартамент, Монсон ясно възнамеряваше да излезе по някаква работа.

Левин и сътрудниците му прекараха денонощие и половина в опити да открият връзка между Бенгт Монсон и майката на Линда. Безуспешно. Преровиха наличните регистри със старание, рутина и находчивост, но не откриха нищо.

Най-вероятният извод от този неуспех беше доста потискащ: между тези двама души не съществуваше нищо общо, свързано със семейното им положение, професиите им, детството им, образованието им или местожителството им. Нямаха общо обкръжение, интереси, хобита, приятели или познати. Оставаха случайните срещи и утехата, че Векшо е малък град, където хората, които си приличат, рано или късно ще се засекат някъде.

Същевременно тази утеха не беше никак голяма, защото Левин усещаше как в душата му се вгризва нарастващото съмнение, че всичко, в което е вярвал, ще се окаже погрешно. Къде човек като Монсон се е научил да пали чужди автомобили и да сваля бастуни за заключване на волани? Къде се е запознал с наркочилъри? И доколко хора като него са нормални, когато нещата опрат до изнасилване и убийство на петнайсет години по-младо момиче? Единственото успокоение до момента представляваха докладите на Фон Есен и Адолфсон за, меко казано, ненаситния сексуален апетит на Монсон. Същевременно обаче от наблюденията личеше, че той явно задоволява тази своя потребност в рамките на конвенционалното сексуално поведение. „От една страна така, а от друга иначе“, размишляваше той, колкото да притъпи безпокойството си.

В пет следобед Бекстрьом се обади на Адолфсон и Фон Есен и първо ги попита защо не се обаждат. Фон Есен отговори, че няма нищо за докладване, което да е толкова съществено, че да си заслужава да смущават спокойствието на почитаемия началник, навярно крайно зает с много по-важни въпроси.

— Стига си дрънкар глупости, Есен — скастри го Бекстрьом. — Кажи какви пи върши изродът.

След като приключили със закуската, Монсон и гостенката му се облекли и събрали малко багаж в малък сак. Съдейки по съдържанието му, двамата се готвели да си направят малък излет и да се полюбуват на превъзходното лято. Докато стояли в коридора, нещо ги прихванало и двамата изведнъж захвърлили дрехите си и се отдали на сексуални игри върху пода. Адолфсон и Фон Есен не успели да проследят действията им в подробности, защото се виждали само краката на действащите лица.

Тази неочаквана сцена приключила сравнително бързо и петнайсет минути по-късно Монсон и гостенката му потеглили с нейната кола. Съдейки по поведението им, се намирали в прекрасно настроение. Адолфсон и Фон Есен ги следвали от безопасно разстояние. Само няколко мили по-нататък Монсон и дамата спрели до малък плаж на северния бряг на езерото Хелга. Там прекарвали целия следобед. Приличали се върху одеяло, разговаряли, плували. Устроили си и скромен пикник. Двайсет и седем градуса температура на въздуха и дваайсет и четири на водата. Дори двамата полицаи се възползвали от

възможността да се поразхладят. Един по един се топнали за малко във водата на безопасно разстояния от обектите на наблюдение.

После Монсон и дамата се върнали до апартамента му. Пътъом спрели да пазаруват. На улицата се разделили и дамата си тръгнала, а Монсон се качил в жилището си, съблякъл се и влязъл в банята. Там прекарал близо половин час и излязъл със същата синя хавлия, увита около кръста. После се излегнал на дивана и се заел да преглежда вечерните вестници.

— Първо „Афтонбладет“, после „Експресен“ — докладва Фон Есен с неутрална интонация.

— И не е правил други поразии? — попита недоволно Бекстрьом. — Не я ли оправи на открито, докато лежаха на плажа?

Фон Есен и Адолфсон не станали свидетели на никакви поразии, като, разбира се, Фон Есен подчерта, че няма как да знаят какво е правил Монсон сам в банята.

„Какви ги върши този човек?“, запита се Бекстрьом и погледна недоволно ръчния си часовник. Наближаваше шест, а той още не бе изпил дори една бира. Реши да поправи поне този пропуск. И понеже си беше съобразителен, още преди обяд изпрати Рогершон в един магазин на „Сюстембулагет“, който работеше и в събота, за да освежи запасите преди последната му и вероятно дълга-дълга нощ във Векшо. А ако онези мързели от Линшопинг не спазят обещанията си, какво толкова? Ще остане още една нощ. Така става, като си обграден от идиоти и обикновени некадърници: и най-елементарната проверка отнема дни. Проклетият лапландец, когото социалистите направиха шеф на Бекстрьом и брата му по неволя, може да се утеши, като си завре партийната книжка в дебелия нурландски задник. Бекстрьом не оставя недовършена работа. Тези мисли значително му повишиха настроението.

Бенгт А. Монсон, А. вместо Аксел, изглеждаше привърженик на твърдите навици и постоянните ритуали, но в избора си на партньори проявяваше либерализъм и удивителна приспособимост. Съботната вечер започна точно като предната. Монсон първо се излегна на дивана да погледа телевизия, после проведе няколко телефонни разговора. В девет и половина отиде в кухнята да приготви редовния поднос с хляб и мезета, чинии, две високи чаши и картонена кутия с три литра бяло вино, явно останала от снощната му партньорка. „Хитрец! Гледа да не

харчи много пари. Питам се кой ли му е подарил бутилката, която снощи изпиха с блондинката“, мислеше си Патрик Адолфсон. Все пак беше роден и отраснал в Смоланд^[1].

Половин час по-късно пред жилищната сграда се появи жена — брюнетка и значително по-млада от снощната блондинка. Това вероятно обясняваше защо дойде пеша, а не със собствен автомобил. Независимо от това, само пет минути по-късно тя седеше в дневната заедно с домакина си и снощната история се повтори.

— Нещо интересно? — попита Фон Есен, който седеше до кухненската маса и четеше „Свенска Дагбладет“ докато Адолфсон бе поел наблюдението на обекта.

— Брюнетка, около двайсетгодишна, значително по-надарена от блондинката — обобща Адолфсон. — Освен това се е избърснала отдолу, но може да е заради жегата.

— Може ли да погледна? — Фон Есен стана от мястото си и най-безцеремонно дръпна бинокъла от ръцете на Адолфсон. — Изглежда ми по-простовата — заключи той.

— На Монсон явно косматките са му омръзнали — предположи Адолфсон.

— Братко, наистина си неизлечим романтик — въздъхна Фон Есен, върна му бинокъла и отново се зае с икономическите страници на вестника с надеждата инвестициите му на фондовия пазар скоро да му позволят да ремонтира течащите покриви, завещани му от родителите му.

— Как е хавата? — попита Бекстрьом след един час.

— Като вчера — обобща Фон Есен.

— Същата жена? — попита Бекстрьом. „Защо се замотаха толкова с проверката?“, чудеше се той. Цял ден не беше чувал и гък от Левин и така наречените му сътрудници, въпреки че ги помоли да му изпратят снимка и справка за неизвестната дама.

— Друга е. Брюнетка, малко по-простовата — отвърна Фон Есен, без да навлиза в подробности, които биха възпламенили Бекстрьом.

— Колко пъти я изчука?

— Три пъти за два часа — отговори Фон Есен, след като се посъветва с дневника. — В момента май пак се започва, така че има надежда да подобри рекорда си.

— Какъв извратеняк! — простена Бекстрьом. — В тази жег!

През останалата част от нощта Фон Есен и Адолфсон се редуваха да подремват в леглото на колегата си от „Пътна полиция“. Към седем сутринта посетителката на Монсон си тръгна. Изглеждаше бодра и отпочинала. „Горката, сигурно работи като гледачка на възрастни хора“, предположи баронът във Фон Есен, а полицейският инспектор отбеляза часа в дневника. По това време Монсон спеше най-спокойно и изобщо не стана да изпрати дамата си до вратата. Фон Есен започна да отпада физически и хъркането на колегата му от вътрешността на апартамента започна силно да го дразни. „Крайно време е нещо да се случи“, помисли си той, прозина се широко и погледна часовника. Мобилният звънна.

— Случило ли се е нещо? — попита Фон Есен.

[1] Традиционно смоландци се смятат за стиснати. — Б.пр. ↑

Половин час по-рано телефонът на Еноксон звънна. Понеже по природа си беше ранобуден, той успя да прочете и вестника, и да пригответи закуска за съпругата си, която, за разлика от него, обичаше да си поспива.

— Да, моля — вдигна Еноксон.

— Ако не си седнал, седни — предупреди го колежката от Линшопинг.

Еноксон вече се досещаше каква новина ще му съобщят.

— Не е за вярване! — установи той две минути по-късно, след като тя приключи.

„Времето на чудесата явно не е свършило“, помисли си той, макар че пред очите му се появи дребен дебелак от Главната дирекция в Стокхолм.

— Случило ли се е нещо? — попита Фон Есен.

— Ще сварим това копеле на лепило — просъска Бекстрьом в другия край на линията и в същия миг Фон Есен разбра, че чакането им — неговото и на Адолфсон — е към края си. Поне засега.

Бекстрьом и Рогершон се присъединиха към наблюдаващия екип. След половин час паркираха зад жилищната сграда, като действаха крайно дискретно. Бекстрьом носеше шорти, хавайска риза, слънчеви очила, сандали с чорапи и спокойно можеше да мине за статист в стар шпионски филм, в който действието се развива в Карибския регион. Рогершон пък изглеждаше съвсем нормално, но понеже влязоха в сградата с едноминутен промеждутък, дори това не направи впечатление на никого.

Фон Есен бързо ги въведе в актуалното положение. Монсон продължава да лежи в леглото. Най-вероятно спи. Освен двата прозореца от задната страна на къщата и балкона, единственият изход е входната врата на сградата и вратата на мазето, която също се намира отпред.

— Тогава да се качим и да отведем това копеле — нетърпеливо каза Бекстрьом. — Някой ще ми послужи ли с чифт белезници? Моите ги забравих.

— Моите уважения, шефе, но се съмнявам, че това ще проработи — възрази Адолфсон.

— Искаш да се обадим на Корпуса за бързо реагиране? — попита Бекстрьом.

„Толкова типично. В последната минута опашка подвиват винаги онези, които най-малко очакваш, макар че от това момче би могло да излезе нещо голямо“, помисли си той.

Адолфсон изобщо не предлагаше да се обаждат на корпуса. Просто искаше да изложи няколко съществени факта. От четиримата Монсон не познава само Рогершон. С Бекстрьом е прекарал няколко часа в една стая, а Рогершон изглежда като типичния полицаи и не би свършил работа в този случай. Освен това Монсон има шпионка на вратата и ако позвънят и изчакат да им отвори, той, уви, ще има достатъчно време да си пререже сънната артерия с ножа за хляб и да скочи от третия етаж.

— Аз лично съм присъствал на такъв случай — подкрепи го Фон Есен. — Човека трябваше да го експулсираме от страната. Първо си преряза гърлото, после скочи от балкона. Явно е искал да се подсигури. Истинска трагедия. И то във Векшо.

— Продължавам да чакам предложения. — Бекстрьом изглежда свъсено колегите си.

— Определено ангелите са му слаби, затова предлагам ето какво — обади се Адолфсон. — Винаги действа на такива като него.

Докато Бекстрьом и компания планираха единствената оставаща чисто мъжка стъпка в акцията им, Левин, както обикновено, се зае с другите задачи. Първо се обади на ръководителя на предварителното следствие и му остави съобщение на секретаря при първа възможност незабавно да се обади на Левин на мобилния. После позвъни на прокуратурата. За щастие тя вдигна и обеща да се яви в кабинета му в рамките на един час. Най-късно.

После помоли Ана Сандберг да отиде заедно с още един колега в дома на майката на Линда, за да не научи тя новината по друг начин — не дай боже, чрез медиите. И да се погрижат Лота Ериксон да не остава сама. Разговорът с бащата на жертвата Левин повери на

колегата Кнютсон и го посъветва да се свърже с него по телефона. Ако Хенинг Валин предяви допълнителни претенции, Кнютсон да се опита да се съобрази с тях.

Докато Левин най-внимателно организираше парченцата от този своеобразен полицейски софтуер и се стараеше те да си дойдат на мястото, при Бекстрьом и другите пристигна млада колежка от разузнаването, която се представи като Кайса. Преди две денонощия тя бе разговаряла по телефона с Монсон, представяйки се като Хоуда Касем, имигрантка от Иран, която се интересува от театрално изкуство и заедно със свои приятели търси финансова подкрепа за общ проект. Днес Кайса възнамеряваше да се превъплъти в друга роля, защото Монсон нямаше представа как изглежда тя.

— Мисля да се престоря, че провеждам пазарно проучване. От онези, дето обикалят и разпитват хората как се чувстват в този район. Такива като Монсон винаги клъвват — усмихна се Кайса и смигна на Адолфсон, вдигайки табелка с надпис „Пазарът“, която висеше на верижка на врата ѝ.

— Звучи ми отлично — вметна Рогершон, преди Бекстрьом да е изтърсил някоя глупост, нормална за всеки полицай.

— Монсон стана — съобщи Фон Есен от наблюдателния си пост до кухненския прозорец. — В момента е в кухнята по боксерки и пие вода направо от чешмата. Човек трябва да внимава много с бели вина от картонена кутия.

— Да започваме — каза Бекстрьом с наставнически тон, глътна корема и изпъна гръдния си кош, а хавайската риза се нагърчи. — И дявол да го вземе, гледайте да му сложите белезници на това копеле, че да не се налага да си устройваме надбягване по улицата — добави той и, кой знае защо, изгледа ядосано Адолфсон и Фон Есен.

Кай са се оказа права. Монсон ѝ отвори веднага, и то с усмивка. Арестът се осъществи за петнайсетина секунди и без никакви ексцесии. Фон Есен изскочи отстрани с вдигната служебна карта, а Адолфсон дръпна ръцете на Монсон зад гърба му и ги закопча с белезници.

— За какво става въпрос? Трябва да има някаква грешка — попита Монсон, който изглеждаше хем изплашен, хем изпълнен с недоумение.

— Копелето пътува към ареста — събщи лаконично Бекстрьом на Левин по телефона. — Гледай да събудиш търтеите от техническата, за да дойдат да огледат апартамента му. Тук има две патрулки, които само се пречкат, а до няколко минути лешоядите ще довтасат.

— Колегите от техническата вече пътуват към вас — събщи Левин. — Гладко ли мина? — попита той, като се напрягаше да не издаде безпокойството си.

— Вече не си вири носа — доволно изсумтя Бекстрьом.

„Че кога го е правил?“, запита се Левин.

Левин продължи с координирането на следствената дейност и следобед. Обади се на прокуратурата да я информира за ареста.

— Резултатите от Линшопинг пристигнаха чак днес преди обяд — обясни Левин. — Преди това всичките ни предположения бяха в сферата на догадките и не исках да те безпокоя, без да имаме доказателства. Затова не се обадох по-рано — оправда се той.

Прокуратурата нямаше никакви възражения. Тъкмо напротив. Изпитвала огромно облекчение и щом получила окончателния доклад от Линшопинг, щяла да наложи на Монсон мярка за неотклонение. Дотогава щял да стои в ареста. Ако Левин иска, нека я придружи до килията на задържания, за да му съобщи тя лично своето решение. Векшо е малък град, и бездруго тя се намира в сградата, а и е любопитна да го види.

— Дори не знам какво представлява — обясни тя. — Да те питам друго... Къде е Улсон?

— Взе си почивни дни. Търсих го по телефона. Дано се обади — сви рамене Левин. „Макар че за какво ни е?“

— Опасявам се, че в момента Монсон не е в най-добрата си форма — предупреди Левин, когато навлязоха в коридора към ареста. — Предвид деянията му.

— Всички арестанти изглеждат ужасно. Или поне онези, които съм виждала.

Монсон действително изглеждаше плачевно. Седеше върху нара и изглеждаше, все едно е другаде — точно като всички хора, които за пръв път в живота си са преживели да им отнемат самоличността по най-осезаемия начин, по който е позволено да я изгубят в условия на демокрация. Първо му свалиха белезниците и вписаха името му. После го накараха да съблече всичките си дрехи и да облече затворнически слипове, чорапи, панталони и риза. Плюс чифт филцови пантофи, които да носи по желание. Накрая го накараха да се подпише под опис на конфискуваните вещи.

След известно време дойдоха двама криминалисти, заснеха го, измериха ръста и теглото му, взеха му отпечатъци от пръстите и от дланите. После към тях се присъедини лекар. Взе му кръвна проба и го накара да остави косми от главата, тялото и срамните си части. Накрая внимателно огледа цялото му тяло. Всички иззети проби експертите пъхнаха в пликчета за улики, бурканчета и пластмасови и стъклени епруветки, залепиха им етикети, запечатаха ги и ги надписаха. За пръв път, откакто пристигна тук, Монсон каза нещо, без някой да го е питал:

— Ще ми кажете ли защо съм тук?

— След малко ще дойде прокуратурата и ще ви даде необходимата информация — отвърна един от експертите.

— Не се чувствам добре. На лекарства съм, а останаха у дома, в шкафа в банята. Страдам от астма.

— Ще го обсъдим насаме — усмихна се приветливо лекарят. — Но след като приключим с другото — уточни той и кимна към двамата криминалисти.

— Изглежда много добре — установи прокуратурата, след като с Левин се върнаха в кабинета му. — Казваш, че е с чисто съдебно минало? Питам заради случилото се.

— Прилича на едновременно филмови звезди. Наистина не е бил съден — потвърди Левин.

— Но май не се чувства добре — продължи тя, все едно разсъждаваше на глас. — Според теб ще признае ли?

— Нямам представа — поклати глава Левин. — Ще поживеем, ще видим.

„Пък и какво ли ще се промени“, помисли си той.

Докато останалите се шураха като мухи без глави, Бекстрьом обиколи кабинетите и прие изцяло заслужени поздравления. Неочаквано всички изглеждаха развеселени. Дори двете полицайки, на които беше възложил да установят произхода на кашмирните влакна, се раз кикотиха още щом го видяха, а само преди седмица киселееха като оцет.

— Радвам се да те видя, Бекстрьом — каза едната. — И честито — додаде весело тя.

— Много жалко, че се налага да си тръгваш — включи се и другата. — Кой знае, може пък скоро да ни се удаде възможност да се опознаем по-отблизо.

„Тук има нещо гнило“, усъмни се Бекстрьом, но понеже не знаеше точно какво, просто кимна — делово и мъжествено.

— Е, оттук нататък ще се справите и сами — каза той. „Проклети провинциални полицаи и полицайки! Крайно време е за студена бира.“

Рогершон седеше в кабинета си с крайно потиснат вид.

— Мисля да се прибирам — каза Бекстрьом.

— Идвам с теб. Само да преместя всички папки и да разменя няколко думи с Холт и съм готов.

— Холт? Да не би малката киселячка вече да е пристигнала?

— Преди малко я мярнах в коридора — потвърди Рогершон. — Заедно с онази русата, дето преди работеше в „Сигурност“... Матей или нещо подобно. Лиса Матей. Майка ѝ е някаква шефка в Сепо. Ако питаш мен, истинска кучка. Двете си бъбреха с прокурорката. Очаквам в най-скоро време жените да...

— Ще се видим в бара в хотела — Бекстрьом се надигна. — И гледай да не пиеш много, че ще трябва да шофираш.

Бекстрьом се измъкна по обичайния си дискретен маршрут, за да избегне евентуална среща с Холт. „Дали да не се обадя на бащата на жертвата да му съобща радостната новина?“, зачуди се той, когато излезе на улицата.

Докато си седеше на спокойствие в хотелската стая и отиваше от заслужената си бира, телефонът му звънна. Обаждаше се бащата на Линда. Онзи идиот Кнютсон явно се бе опитал да се окичи с лаврите на Бекстрьом.

— Разбрах, че ще се прибираш в Стокхолм — подхвана Хенинг Валин.

— В момента ми е малко натоварено — потвърди Бекстрьом, без да се впуска в подробности. — Но лично тикнах убиеца зад решетките, така че не се притеснявай. Ще сварим лепило от това копеле. Положението е под контрол — увери го той.

— Все пак искам да се видим — настоя Хенинг Валин. — Поне да ти благодаря лично.

— Трудно ще се уреди. Вече изпих една бира — обясни той.

— Ще изпратя моя шофьор да те вземе — предложи Валин.

— Става — отвърна Бекстрьом, който още се колебаеше.

— Искам да ти дам нещо — не отстъпваше Валин.

— Добре тогава.

„Какво ли е?“

След час Бекстрьом се беше отпуснал в дивана пред камината в необятната гостна на Хенинг Валин. От съчувствие към скръбта на домакина Бекстрьом смени хавайската риза и шортите с по-подходящи дрехи от богатия си гардероб. В ръката си държеше чаша висококачествено малцово уиски. Никак не му беше зле. Дори Валин изглеждаше по-бодър от миналия път. Явно вече контролираше по-добре ръката си при бръснене.

— Кой е той? — попита Хенинг Валин, наведе се напред и погледна Бекстрьом.

— Един тип, когото набелязах още в самото начало — отвърна Бекстрьом и отпи замислено от златистата течност в чашата си. — Полицейски нюх за наглед неуловимото — скромно обясни Бекстрьом и разтърка палец във върховете на другите си пръсти, за да покаже какво има предвид. — Нищо конкретно, но имаше тъмно минало и ми се стори подозрителен още в началото, така да се каже — обясни Бекстрьом и подчерта казаното с глътка уиски.

— Как се казва?

— Нямам право да ти отговарям. Поне не и на този етап.

— Казаното от теб няма да излезе от тази стая — обеща Валин.

— Добре тогава — склони Бекстрьом и му разказа всичко, докато Валин непрекъснато доливаше чашата му. — Явно има много познати из града — заключи Бекстрьом. — За нещастие, явно е гъст с онази напаст Бенгт Улсон и трябва да се пипа внимателно...

— Освен това чукаше бившата ми съпруга — прекъсна го Валин и лицето му изведнъж пламна. — Май е редно да ти дам едно нещо — додаде той и стана.

След малко се върна с един от многото фотоалбуми, в които бяха документирани големи тържества и други събития от времето, когато той бе поел имението.

— Ето — Хенинг Валин му подаде снимка. — Ако се поразровя, сигурно ще намеря още. Тази е направена в навечерието на Мидсомар преди три години. Линда настоя да поканим и майка й, а тя доведе тогавашния си приятел. След него се извървяха мнозина.

— Лично аз през цялото време подозирах, че става въпрос за нещо подобно.

— Задръж снимката. Направи всичко възможно да натопиш гадната кучка. Тя и така нареченият ѝ приятел ми отнеха единствената дъщеря.

— Ще се уреди — щедро обеща Бекстрьом и прибра снимката във вътрешния си джоб, преди домакинът му да е съжалил.

— Приемам думата ти като обещание от единствения човек, на когото вярвам.

— Не се безпокой. Но трябва да си вървя.

— Шофьорът ми ще те закара. One for the road^[1] — той допълни чашата на Бекстрьом.

Докато Бекстрьом пиеше скъпо уиски, Рогершон предаде папките и се видя с Холт.

— Смятам да си тръгна с Бекстрьом — обясни той. — Ще се погрижа дребният дебеланко да се прибере къщи жив и здрав.

— Всъщност мислех да те помоля да поостанеш още няколко дни.

— Нямам право на повече извънреден труд — сви рамене съжалително Рогершон.

— Не мислех да го смятаме като извънреден труд.

— В такъв случай се чувствам и малко болнав — добави той. — През последните дни ми се събра доста.

— Карай внимателно — заръча Холт.

„Колко удобно е да си имаш шофьор“ — помисли си Бекстрьом, докато двамата с Валин се сбогуваха в коридора.

— Това е за теб — каза Валин и му подаде картонена кутия с бутилка от същата марка уиски, каквото пиха.

— Нямам право да приемам такива подаръци — отвърна Бекстрьом и пое бутилката.

— Не знам за какво говориш — усмихна се накриво Валин. — Забрави и това — добави той и пхна дебел кафяв плик в джоба на самото му.

„В плика определено няма снимки“, помисли си Бекстрьом, докато се взеше на задната седалка на огромния черен рейндж роувър

и дискретно попипваше плика през плата на сакото си. Безпогрешният му нюх говореше за друго, не за снимки.

— Ще спреш ли до управлението — само да си взема някои неща оттам? — попита Бекстрьом.

— Никакъв проблем — увери го шофьорът.

Шефът му наредил да бъде на разположение на Бекстрьом цяла вечер, а ако се наложи — дори по-дълго.

Бекстрьом остави малцовото уиски на задната седалка и се качи в управлението да провери дали не е забравил нещо и да се сбогува с некадърните си колеги, които продължаваха да киснат там и да умуват къде им е задникът — отпред или отзад.

Освен това носеше измачкан брой на „Смоландспостен“ във вътрешния си джоб. Още сутринта реши да го превърне в прощален подарък за Холт. Като благодарност, задето преди петнайсет години тя почти успя да провали разследване на убийство, ръководено от Бекстрьом. Тогава той вложи цялата си рутина, цялото си остроумие и целия си нюх, за да успее да подреди нещата. Макар само кожа и кости, в неговите очи Ана Холт беше истинска свиня.

Първо се отби при онзи идиот Улсон — само за загревка.

— Здравей, Улсон — ухили се широко Бекстрьом. — Не знам дали си чул, но сгасих извършителя точно преди обяд.

— Да, наистина съм ти...

— Зарежи тия глупости, Улсон — прекъсна го Бекстрьом със съчувствения си маниер. — Много неприятна история, но понеже той е един от най-добрите ти приятели, вероятно разбираш, че бях принуден да действам предпазливо. Все пак нали и твоето име беше замесено.

— Не разбирам какво намекваш — възрази Улсон с обиден вид, но без никакъв плам. — Ако говориш за Монсон, подчертавам, че контактите ми с него бяха строго служебни и при това положение...

— Наричай ги както искаш, Улсон — прекъсна го Бекстрьом и се усмихна още по-сърдечно. — Но на твоето място бих поговорил с началника си, за да не го научи от вестниците — обясни Бекстрьом със свойствената си загриженост.

„Време е за следващия идиот в купчината“ — помисли си той и се отправи към кабинета на Левин. Както обикновено, го завари, скрит зад купища бумажки.

— Благодаря за помощта, Яне — каза високо Бекстрьом, защото знаеше колко мрази Левин да се обръщат така към него.

— За нищо.

— Наистина не беше много — съгласи се Бекстрьом. — Но ти все пак се постара според възможностите си и затова съм ти признателен.

Бекстрьом запази най-приятната част за края: Ана Холт, която с цялата си наглост се беше наместила на неговото място, макар да беше пристигнала само преди няколко часа. Пък и се бе погрижила да се появи във Векшо чак когато всичко приключи.

— Май ти е трудно да се откъснеш оттук, а, Бекстрьом? — попита Холт с неутрална усмивка.

— Разнищих цялата история. Искях само да ти дам някои напътствия. Останаха две-три неща за обсъждане.

— А пък аз бях останала с впечатлението, че вече не си на служба.

— Така, значи, а? — кимна весело Бекстрьом.

— Кой знае защо, си мислех, че вече си започнал да празнуваш — сви рамене Холт.

— Остави сега това. На твоето място щях да внимавам страшно много с така наречения колега Улсон — продължи той, като й подаде изпомачкания брой на „Смоландспостен“. — Ако хвърлиш един поглед на първата страница, ще разбереш какво имам предвид.

— Едва ли е чак толкова фатално — отбеляза Холт, като погледна съвсем небрежно вестника. — Но все пак благодаря. Отбелязвам си мнението ти.

— Още нещо. — Бекстрьом беше запазил най-сладкото за най-края. — Как върви издирването на връзката между жертвата и убиеца?

— Левин и колегите работят по въпроса — обясни Холт. — Ще разплетат загатката.

— Аз вече я разплетох — Бекстрьом й подаде снимката, която му даде Хенинг Валин. „Ха сега да те видя, намусена кучко“, доволно си помисли той, когато Холт взе снимката в ръка.

— Какво е това? — попита тя.

— В средата е жертвата на убийството — обясни Бекстрьом. — Отляво стои майка й, а отдясно — извършителят. Причината всички да

сияят от щастие е, че снимката е направена по време на честване на Мидсомар в имението на бащата на Линда преди три години. По онова време Монсон е хоцкал майката на жертвата. Защо е убил Линда, още не е ясно, но ако повикаш майчето, тя ще ти помогне да изясните подробностите.

— Тази снимка ти я е дал бащата на Линда — от устата на Холт изречението прозвуча по-скоро като констатация, отколкото като въпрос.

— Получих я от анонимен информатор — възрази Бекстрьом с достолепно изражение. — Ако ти трябва друга помощ, само удари една жица.

— Благодаря — кимна Холт. — Обещавам да се обадя, ако изникне проблем.

След като се върна в сигурността зад вратата на хотелската стая, Бекстрьом преброи съдържанието на кафявия плик, който получи от Хенинг Валин. За по-сигурно преброи два пъти. Получи еднакъв резултат и двата пъти. Значи, нямаше съмнение. „Копелето сигурно е червиво с пари“, помисли си той.

После събра вещите си в пътната чанта, а най-отгоре сложи трите останали му студени бири заедно с бутилката малцово уиски и малко храна за из път за едно изморено и изтощено от работа ченге. Когато остави ключа на рецепцията, използва случая да сподели впечатленията си от качеството на предлаганите услуги.

— Стегнете малко камериерките — посъветва ги той. — Намерете си по-кадърни сервитьори и изритайте онези кьорави некадърници, дето работят в кухнята.

Рецепционистката обеща следващия път обслужването да е по-добро и пожела приятно пътуване на Бекстрьом и на Рогершон.

[1] One for the road (англ.). — И едно за из път. — Б.пр. ↑

Стокхолм, понеделник, 25 август

На път към Стокхолм Бекстрьом се излегна на задната седалка. Рогершон пое шофирането и другите битови подробности. Бекстрьом изпи бирите си, докато бяха още студени, и реши да дегустира малцовото си уиски. От време на време бръкваше в джоба на самото си и плъзваше пръсти по съдържанието на кафявия плик, а пред очите му се заредиха сладки вестникарски заглавия. „Мъжът, който разкри убийството на Линда“, помисли си Бекстрьом с въздишка на задоволство. Малко преди Нюшопинг Бекстрьом започна да сънува и да се наслаждава на Заслужената почивка на Воина, докато Рогершон спря пред вратата на дома му на остров Кунгсхолмен в Стокхолм. За пореден път комисар Бекстрьом от столичния отдел „Убийства“ приключи успешно мисията си и се завърна триумфално в базата.

По тази причина на следващата сутрин му отне известно време да разбере, че проклетият лапландец отсреща явно го е повикал със съвсем различни намерения. Никакви цветя, никаква торта, нито дори чаша най-обикновено кафе, макар часът да беше едва осем, а Бекстрьом да бе станал посред нощ, за да си вземе душ, да си измие зъбите, да си купи смучещи таблетки за гърло и да подготви подходящо слово в отговор на приветствието на високопоставения началник, в което той изразява дълбоката си признателност за приноса на Бекстрьом към разследването във Векшо. А сега какво, по дяволите, ставаше тук? „Накъде върви полицията?“, запита се Бекстрьом.

Юхансон изобщо не поде темата за случая „Линда“. Явно не го вълнуваше как Бекстрьом, с изпитаната печеливша комбинация от рутина, усилен труд, нюх и проникателност, успя да сглоби всички парчета — въпреки лошите прогнози. Юхансон започна да пили за купчина загадъчни фактури, тегления в брой, сметки за порнофилми от хотелската стая на Рогершон, превишени възнаграждения за извънреден труд и какво ли не още. Явно умниците в обкръжението на

Юхансон бяха объркали сметките и сега стоварваха вината върху Бекстрьом.

— Ще обсъдиш подробностите с колегите от счетоводния отдел — заключи мрачно Юхансон. — Обърни се към секретарката ми. Запазила ти е час и ще можеш да се срещнеш с тях веднага.

— Моите уважения, шефе, но аз съм полицай, а не сметководец — възрази Бекстрьом. — А колкото до другото...

— И дотам ще стигна — прекъсна го Юхансон и отвори следващата папка върху голямото си бюро. — Миналата седмица срещу теб е постъпила жалба.

— В нея липсваше името на пострадалото лице — хитро отвърна Бекстрьом.

— Значи, има и друга жалба? Не знаех — сухо отбеляза Юхансон. — Тази в ръката ми е по повод сексуален тормоз. Подадена е лично от Карин Огрен в четвъртък. Колегите от Векшо са я разпитали на същия ден.

— Тогава защо не съм виждал тази жалба? — сърдито попита Бекстрьом.

— Единственото обяснение е, че не са успели да те осведомят. Не се притеснявай, Бекстрьом, говорих с тях. Обещаха веднага да се свържат с теб.

— И какво е казала? — Бекстрьом прикова намусено очи в листа в ръцете на началника.

— По думите ѝ си размахвал кренвирша — отвърна Юхансон. — Подробностите ще трябва да изясниш с „Вътрешно разследване“.

„Какви ги говори този човек? Какъв кренвирш?“ Юхансон обяви, че повече няма какво да добави. Колегите от счетоводния отдел ще разговарят с Бекстрьом по финансовите въпроси, колегата юрист — по юридическите, жалбата срещу него ще се придвижи по каналния ред, а прекият му началник ще се погрижи за административните подробности. Пред Бекстрьом оставал един-единствен въпрос: дали предпочита да излезе в отпуск, в болнични или да го отстранят, докато трае разследването срещу него.

— Как така в болнични? — възнегодува Бекстрьом. — Та аз не съм болен! Никога не съм се чувствал толкова здрав. Май трябва да отнеса този въпрос до профсъюза.

— Успех, Бекстрьом — отвърна Юхансон.

Векшо, понеделник, 25 август — петък, 12 септември

От понеделник, 25 август, до петък, дванайсети септември, временно командирован полицейски интендант Ана Холт проведе общо дванайсет разпита с варираща продължителност с Бенгт Монсон. Заместник-областният прокурор Катарина Вибум, криминален комисар Лиса Матей и полицейски инспектор Ана Сандберг се редуваха като свидетели на разпита. Първият разпит продължи най-кратко. Тогава Ана Холт разговаря с Монсон на четири очи.

— Казвам се Ана Холт и съм интендант в Главна дирекция „Криминална полиция“ — представи се тя. „Освен това съм на четирийсет и три години, самотна майка на Нике, който сега е на двайсет и една, и в общи линии съм доволна от живота си, макар че бих искала да променя някои неща, но бъдещето ще покаже дали ще ми се удаде случай“, довърши тя наум.

— Ще ми обясните ли защо съм тук? — попита Монсон.

— Заподозрян сте в убийството на Линда Валин.

— Онази, Вибум, вече ми го каза. Точно това е най-абсурдното. Нямам представа за какво говорите.

— Не си спомняте.

— Ако съм убил някого, щях да си спомням. Такова нещо не се забравя просто така.

— Случва се. Ето какво — продължи Холт, — предлагам засега да оставим този въпрос.

— И защо да продължаваме да стоим тук?

— Ще ми разкажете ли как се запознахте с Линда? Започнете с първата ви среща.

— Добре. Ако това ще помогне, ще ви разкажа. Не е тайна.

Разпитът приключи след четирийсет и три минути, точно по протокол, и само половин час по-късно любопитната Катарина Вибум си намери повод да мине покрай кабинета на Холт.

— Как върви? — поинтересува се тя.

— Точно по план и според очакванията ми. Той не си спомня нищо от самата случка. Предвид естеството на случилото се, много бих се учудила, ако си спомняше нещо. Разказа ми как се е запознал с майката на Линда и със самата Линда. Освен това показва желание да разговаря с мен и с оглед на обстоятелствата се държи много свястно и услужливо. Много по-услужливо, отколкото може да се изисква — обобща Холт и се усмихна приветливо. — Сигурно те интересува и какво ми каза.

— Ако имаш време — отвърна прокурорката.

Монсон се запознал с майката на Линда на конференция през месец май преди три години. На форума се обсъждали различни проекти със социална и културна насоченост, които общината организираше, с цел да подпомогне млади хора с чужд произход. Лота Ериксон присъствала в качеството си на гимназиална учителка, преподаваща на много деца имигранти, а Монсон — в качеството на завеждащ финансирането на проекта в общината. Още през първата пауза за кафе между двамата прехвъркнали искри. Няколко дни по-късно двамата излезли на вечеря и после се озовали в леглото на Монсон на улица „Фрьовеген“. После завързали любовна афера и около месец по-късно Монсон се запознал с Линда на празненство за Мидсомар в имението на баща ѝ.

— А после какво е станало? — полюбопитства прокурорката.

— Не знам. Предложих да спрем дотук и да продължим разговора утре. Той не възрази — обясни Ана Холт.

— Постъпила си доста рисковано.

— Не мисля. От беседата ми с Монсон останах с категоричното впечатление, че го привличат недостъпните жени. Затова се правя на малко надменна.

— Той пробва ли се да те сваля?

— Да кажем, че се опитва да ми се хареса. Бъдещето ще покаже в каква посока ще се развият отношенията ни — сви рамене Холт.

— Ууу — впечатли се прокурорката и потръпна от задоволство.

— Винаги е вълнуващо — съгласи се Ана Холт.

В деня, когато Ана Холт започна разпитите с Монсон, Полицейското управление във Векшо свика пресконференция — най-посещаваната в цялата му история. На подиума седеше ръководителят на предварителното следствие и заместник-областен прокурор

Катарина Вибум^[1], а от двете ѝ страни — криминален комисар Бенгт Улсон и пресаташето на управлението. Най-вляво седеше Левин, към когото никой не отправи въпрос по време на цялата пресконференция, но той влезе в кадър заради изразителния език на тялото си. По време на дългия репортаж по новините го дадоха два пъти. Операторът го бе запечатал да прави тайнствено движение с врата, което предполагаше силна погнуса, и жестът на Левин цъфна на екрана, докато комисар Улсон отговаряше на единствения директен въпрос, който получи.

Първоначално журналистите ги заляха с порой от питания за извършителя и прокуторката отговори на по-голямата част, докато пресаташето се опитваше да озапти репортерите и да разпределя справедливо думата сред най-кресливите. Без да се впуска в подробности, прокуторката обясни, че очаква още на следващия ден или най-късно в сряда на задържания да се наложи мярка за неотклонение. В момента изчаквали резултатите от заявените експертизи. Иначе нямала fugi коментари, особено по отношение на задържания.

След задължителните в такива случаи въпроси за личността на извършителя репортерите поохладиха страстите. В помещението нямаше журналист, който да не знае името, адреса и местоработата на задържания. Тези данни, ведно със снимката му, вече бяха публикувани в мрежата. Още на следващия ден щяха да се появят в „Дагенс Нюхетер“ и в четирите най-тиражни вечерни вестника. Медиите хукнаха да издирват роднини, приятели, познати, колеги, съседи и други, които да им снесат някаква информация, все едно дали достоверна, или лъжлива.

Репортерите оставиха прокуторката на мира, прицелиха се в полицаите и върнаха действието назад. Поискаха коментар от Бенгт Улсон за началния етап на следствената работа, а той, който знае защо, им отговори нещо съвсем различно. Въпросът касаше критиката на ЮО и ЮК към оперативните работници, задето са събрали ДНК проби от близо хиляда невинни граждани на Векшо. Според Улсон пък току-що проведеното намаляване състава на разследващата група от трийсет и един на дванайсет души показвало, че това вече е история и разследването е навлязло в съвсем различна фаза.

— ДНК пробите ли спомогнаха за разкриването на извършителя?
— поинтересува се репортер.

Улсон отказа да коментира в подробности, но подчерта, че ДНК технологията е изиграла решаваща роля в заключителния етап от следствените действия. Междувременно, неясно в каква връзка, на екрана се появи мършавият врат на Левин.

След края на пресконференцията Левин веднага се върна в кабинета, за да се опита да забрави случилото се, и се зае с досега безрезултатното издирване на скъпия мъжки пуловер, откъдето най-вероятно произхождаха сините влакна. Хрумването на Сандберг да попита пенсионирания пилот се оказа сполучливо. Оказа се, че преди няколко години той действително си е купил пуловер, отговарящ на описанието, на летището в Хонконг. На промоция, на много изгодна цена: в Хонконг човек можел да си намери качествени стоки за без пари.

— Ако не ме лъже паметта, пуловерът беше намален от деветстотин и деветдесет долара на деветдесет и девет долара — доволно отбеляза пилотът.

Какво се е случило с този пуловер? Един ден пилотът просто не успял да го намери. Не се бил появил и досега.

А дали не го е подарил на тогавашния приятел на по-младата си дъщеря? Изключено, категоричен беше пилотът. Единственото, което някога бил искал да „подари“ на онзи, бил един хубав ритник отзад. Ако по онова време знаел, каквото знае днес, щял да осъществи намерението си. Колкото до подробности около личността на Бенгт Монсон, пилотът посъветва Ана Сандберг да се обърне към дъщеря му и я помоли все пак да ѝ дадат няколко дни, докато се съвземе от шока. Докато тя живеела с Монсон, той се опитал да сведе контактите си с него до абсолютния минимум и да общува с него само доколкото го изисква възпитанието. Според пилота най-голямата мистерия витаела около въпроса как е възможно някои жени, независимо от интелекта, красотата и възхитителния си чар, например като по-малката му дъщеря, да не схващат защо трябва да се пазят от такива мъже.

— Допускате ли Монсон да е взел... или дори да е свил пуловера ви? — попита Ана Сандберг, която вече нямаше търпение да проведе с дъщерята на пилота дълъг разговор за неразгадаемата природа на мъжете. Не само като полицаи, а и като жена със сходна съдба.

— Изобщо не бих се учудил — процеди пилотът. — Винаги съм смятал, че на този човек много низости не са му чужди.

— В какъв смисъл?

Е, не говорел за убийство, разбира се. Предната вечер им съобщили за случая и всички останали силно шокирани. Още не могли да се отърсят от шока. Пък и внучката му тръгвала на училище, та се сблъскали с още по-големи неприятности. Лично пилотът обаче отдавна знаел що за особа е Монсон.

— Нещо конкретно ли имате предвид?

Първия път, когато това прозрение го споходило, дъщеря му живеела с Монсон и била бременна в седмия месец. Бъдещият му тъст го засякъл с друга жена в ресторант във Векшо. Тогава пилотът вечерял със свой колега. Монсон имал дори наглостта да се изтъпани пред масата им и да представи приятелката си като своя колежка.

— Можеше от благоприличие поне да я заведе в Калмар или Йоншопинг — отбеляза пилотът.

Отчайващо неблагонадежден, заклет кръшкач, който лъже за каквото му падне, не умее да борава с пари, не прави разлика между свое и чуждо, не умее да се грижи за собственото си дете и дори не проявява най-елементарно желание да го прави. Монсон само използвал дъщерята на пилота, за да взема стария сааб, когато му потрябва кола. За пилота си оставало огромна загадка защо на дъщеря му са й трябвали цели две години да прозре онова, което той заподозрял още от първата си среща с Монсон.

— Тоб е откраднал пуловера ми, разбира се. Бях сигурен през цялото време. И това е най-малката беля, която е сторил.

По време на проведения обиск в апартамента на Бенгт Монсон оперативните служители не успяха да открият такъв пуловер. Ако го е имало, вече бе изчезнал оттам. Впрочем претърсването не даде почти никакви резултати. Апартаментът на Монсон се оказа смайващо чист. Върволицата от млади жени, която според единодушните показания на съседите се извървяла оттам през последните години, не беше оставила почти никакви следи. Най-интересно се оказа онова, което липсваше. Преди месец Монсон изхвърлил стария си харддиск и си купил нов.

— Най-вероятно е изхвърлил пуловера — съобщи Еноксон на Левин. — Ако питаш мен, отървал се е от него едновременно с колата.

След разговора Левин си отбеляза да провери номера с анонимна SIM-карта, на който Монсон бе звънил в сутринта на убийството на

Линда. „На кого е звънил“, записа си той в списъка със спешни задачи на компютъра.

[1] В Швеция предварителното следствие се води от полицейски служител, докато се открие заподозрян в извършването на престъплението. После прокурорът оглавява предварителното следствие. — Б.пр. ↑

— Разкажете ми за втората си среща с Линда — подхвана Холт на следващия ден, наведе се напред, подпряла лакти на масата, и го загледа със заинтригувана усмивка и любопитни очи.

— Запознахме се на онова празненство за Мидсомар в дома на баща ѝ, а тогава аз бях... — започна Монсон с изненадан вид.

— Знам. Това го чух вчера — прекъсна го Холт с нетърпелив жест. — Сега кажете за втората ви среща.

Според Монсон втората им среща станала съвсем случайно — един месец по-късно. Засекли се из града. В град като Векшо това е нормално. Заговорили се, седнали да изпият по чаша кафе и преди да се сбогуват, той ѝ дал телефонния си номер.

— За какво разговаряхте? — поинтересува се Холт.

За най-различни неща, за които хората си говорят, когато са се виждали само веднъж. Линда му се сторила весело и приятно момиче, забавна, с особено чувство за хумор. Използвала много нарочно смекчени твърдения и лафове и много впечатлила Монсон, защото, според неговия опит, малко жени умеели да проявяват чувство за хумор. Но понеже се познавали покрай майката на Линда, първият им разговор насаме бил силно повлиян от нейната личност.

— Говорили сте си за нея — установи изненадано Холт, довольна, че Монсон започна така, както бе очаквала.

По думите му Линда повдигнала въпроса. Неочаквано просто му задала въпрос. Той дори се сети как точно се изразила:

— Кажи сега за мамчето. Още ли изгаряте от страст?

Монсон предпочел да ѝ отговори със същата честност и прямота. Обяснил на Линда, че с майка ѝ никога не са горели от страст. Той, разбира се, много я харесвал, защото била красива и умна жена, но категорично отрекъл да ги свързват бурни чувства. Нито от нейна, нито от негова страна. Пък и двамата никак не си приличали. Майката на Линда била значително по-възрастна от него и живеела много по-различен, по-еснафски живот от него. А разликите помежду им далеч

не се изчерпвали само с това. И понеже двамата осъзнавали този факт, започнали да се срещат все по-рядко като по негласно споразумение и в последно време — след Мидсомар — се чували само по телефона. Монсон се обадил на майка ѝ да ѝ пожелае приятно пътуване преди екскурзия в чужбина, а тя се държала много резервирано. Ако помежду им изобщо е имало някаква история, то тя вече била приключила, уверил я Монсон. Последният му разговор с майка ѝ не оставил у него никакво съмнение.

— И как реагира Линда на тази новина? — попита Ана Холт с все същото любопитство.

С присъщото си прямо остроумие. Вероятно затова той бил запомнил репликата ѝ почти дословно.

— Каза нещо от сорта: Lucky you^[1]. Мамчето е голяма bitch^[2]. Каза го на английски, нали е живяла известно време в САЩ като малка — поясни той.

През същия този ден два от въпросите на Левин намериха своите отговори, и то така, както прошарен полицаи като Левин можеше само да мечтае. Първо двайсет и седем годишна санитарка от Калмар се свърза с управлението във Векшо, за да съобщи, че има сведения за главния заподозрян в убийството на Линда Валин. Едва тази сутрин, докато преглеждала „Дагенс Нюхетер“ на работното си място, видяла снимката му. След като прехвърляха жената от кабинет на кабинета по телефона, накрая Торен пое разговора. После двамата с Кнютсон незабавно се качиха в колата и потеглиха за Калмар да разпитат свидетелката.

В петък сутринта на четвърти юли Бенгт Монсон се обадил на санитарката по мобилния ѝ телефон. Намирал се в Калмар и я попитал иска ли да се видят — ей така, съвсем спонтанно. Вечерта щял да бъде на концерта на „Юлене Тидер“ в Боргхолм. Макар това да ѝ струвало известни неприятности — наложило се например да отмени друга уговорка, — жената го приела в дома си и само след десет минути вече били в леглото. Цял следобед правили секс — точно както по време на предишните им три срещи.

С Монсон се запознала в средата на май. Тогава заедно с нейни колеги отишла на театър във Векшо и Монсон влязъл в ролята на техен чичероне^[3]. След представлението санитарката веднага се измъкнала от компанията на колегите си и се качила в такси заедно с Монсон.

Още щом прекрачили прага на апартамента му, двамата се впуснали в интимни ласки, а за да спечелят време, започнали любовната игра още в таксито.

При четвъртата им среща обаче нещата не се развили добре. Следобед, в една пауза между сексуалните им занимания, Монсон помолил партньорката си да използва пералнята ѝ. Предния ден замърсил с петна от ръжда скъпия си светлосин пуловер, докато помагал на свой съсед да поправи колата си. Партньорката му забелязала и рана на корема му, но той само махнал пренебрежително с ръка: нищо и никаква драскотина.

Тя му обяснила, че такава материя се пере само на ръка, и то в студена вода — особено ако в преждата е попила кръв. В такива случаи пералнята е противопоказна, както знаят всички жени и малцина мъже. Тя изпрала собственоръчно пуловера и го провесила на простора. После двамата с притежателя на пуловера подновили заниманията си. Вечерта отишли на концерта. Пуловера оставили да съхне, защото Монсон бил донесъл цял сак с чисти дрехи и облякъл друго. Пък и цяла вечер термометърът показвал двацет градуса.

След концерта санитарката случайно срещнала свои стари познати от Вестервик и се запrikaзвала с тях. Междувременно Монсон просто изчезнал. Наистина наоколо гъмжало от народ, но той сякаш потънал вдън земя. Тя го търсила из тълпата около половин час и срещнала своя приятелка и колежка, която по стечение на обстоятелствата присъствала на театралната постановка във Векшо, където бил и Монсон. Въпросната приятелка обяснила, че преди петнайсет минути видяла как Монсон се омиа заедно с млада жена — не онази, която го търси.

— Вие, разбира се, не сте били очарована — предположи криминален инспектор Торен с присъщото си съчувствие.

Жената подчерта, че „разочарование“ била твърде мека дума да опише тогавашното ѝ състояние. Гневът ѝ не бил породен от самата изневяра. Тя нямала никакви намерения да се омъжва за него. Просто докато чакала Точния човек, Монсон ѝ вършел работа за целите ѝ, които не се отличавали от неговите. По този въпрос двамата нямали повод да се оплакват. Онова обаче, което я разгневilo — „или, поточно, ме накара да изляза от кожата си“, била наглостта му да я накара да изпере пуловера му.

Затова, още щом се прибрала, тя натъпкала пуловера в сака на Монсон и го изхвърлила в кофата за смет. През следващите няколко дни се надявала той да се обади, за да може поне да му натрие носа с изхвърления пуловер, но той не звъннал. Тя пък, от своя страна, нямала никакви намерения да го търси повече.

— И изхвърлихте всичко в кофата? — попита Торен.

Да: сака, пуловера, чифт мръсни боксерки, а вероятно и друго, но не си спомняла. Всичко това се озовало на боклука и понеже камионът минавал веднъж седмично, вече нямало надежда да открият каквото и да било в кофата.

— Разговорът ни е достатъчен — увери я Кнютсон, който старателно избягваше думата „свидетелски показания“.

— Докато сте били с него онзи път, сте забелязали някаква рана на корема му — напомни Торен. — Спомняте ли си по-подробно как изглеждаше тази рана?

Нищо особено — обикновено драскотина на десетина сантиметра над пъпа.

С каква дълбочина? Възпалена? Инфектирана? С каква дължина? Колко стара?

Не особено дълбока, на вид почистена; десет-петнайсет сантиметра, получена преди около денонощие — точно както ѝ обяснил. Раната изглеждала като след одраскване в остър ръб и ако Торен си вдигне ризата, тя ще му покаже точно къде е била разположена. Свидетелката подчерта, че работи с пациенти и е свикнала да вижда голи тела.

— Благодаря за предложението — усмихна се Торен. — Но какво ще кажете да ви начертая скица върху лист хартия, а вие да ме насочвате?

— Точно така — потвърди свидетелката пет минути по-късно и кимна към рисунката на Торен. — Замисляли ли сте се за кариера на художник?

— Всъщност не — усмихна се Торен. — Просто от малък обичам да рисувам. Значи, раната изглеждала така: хоризонтална, цепковидна, дълга около десет сантиметра и на също толкова от пъпа, обградена от драскотини, изкачващи се към гърдите.

Свидетелката потвърди описанието му. Помнела раната толкова добре, защото — да си остане между нас, помоли тя — целунала

мястото няколко пъти. Малко кислородна вода и целувки, предложила тя на Монсон. Той отказал промивката, но приел целувките.

— Страшно готина мацка — въздъхна Торèн, когато вече пътуваха обратно към Векшо.

— Жалко, че пропусна възможност да й покажеш плочките си — заядливо отбеляза Кнютсон.

— Опасявах се да не се смутиш — отвърна Торèн и въздъхна със задоволство.

— Монсон явно здраво е вършал — отбеляза Кнютсон, макар че възнамеряваше да смени темата.

— Късметлия е, че не е живял по времето на Сорн^[4] — каза Торèн, който освен полицай беше и голям поклонник на изкуството.

— Въпреки малшанса с кофата за смет, смятам, че трябва да сме доволни — заяви Левин няколко часа по-късно, след като научи за показанията на новата свидетелка. — Но не разбрах онова, което каза за Сорн — обърна се той към Торèн.

Торèн обясни, че Монсон явно е голям женкар и е преспал с почти всички жени в Смоланд. Легендата разказва, че Андерш Сорн, от своя страна, успял да направи петдесет и пет извънбрачни, но признати от него деца, докато не стоял в ателието.

— Петдесет и пет само в района на Орша и Гагнеф уточни Торèн. — Монсон има късмет, че днес жените пият противозачатъчни. По всичко изглежда, че има само едно дете.

[1] Lucky you (англ.) — късметлия — Б.пр. ↑

[2] Bitch (англ.) — кучка — Б.пр. ↑

[3] Чичероне — екскурзовод, гид. — Б.пр. ↑

[4] Андерш Сорн (1860–1920) — един от най-известните шведски художници, майстор на портрета. — Б.пр. ↑

— Третата ви среща — подхвана Холт — любопитна, дружелюбна и заинтригувана като преди час, когато започна да разпитва заподозрения. — Разкажете ми. Как мина?

Според Монсон, Линда му се обадила на номера, който ѝ дал, и той, честно казано, останал страшно изненадан. Случило се в деня, след като навършила пълнолетие. Предния ден баща ѝ организирал голямо парти в нейна чест и поканил всичките ѝ приятели в имението си. Днес Линда възнамерявала да продължи празника, но насаме с Бенгт Монсон.

— Какво си помислихте тогава? — попита Холт.

— Откровено казано, направо се смаях. И през ум не ми бе минавало да я търся, а ето че тя най-неочаквано ми се обади.

— Какво ви каза?

— Тук идва най-странната част. Покани ме на вечеря, за да отпразнуваме факта, че вече е зряла, пълнолетна жена.

— Вие как го приехте?

— Предложих да си поделим сметката.

— А Линда какво каза?

— Да не се притеснявам за сметката, защото ще излизам с нея, а не с майка ѝ. Каза го директно, без да увърта.

— И вие сте се смаяли — предположи Холт.

— По-недвусмислено послание от това — здраве му кажи — потвърди Монсон. — Макар да знаех, че баща ѝ е състоятелен. Майка ѝ... тоест, Лота... ми беше разказвала. Така че за мен това не беше новина. Пък и нали вече бях ходил в имението. И без да съм запознат, щях да си направя изводите.

И така, двамата се срещнали. Вечеряли в ресторант в центъра на Векшо, побъбрили си.

— Кой плати сметката? — поинтересува се Холт с обичайната си любопитна физиономия, макар да ѝ костваше все повече напрежение да поддържа тази фасада.

— Тя — отвърна Монсон със същия изумен вид. — Предложих ѝ да си я поделим, но тя беше решила да плати всичко. Искаше да ми покаже, че вече е пораснала, самостоятелна жена и има възможност да покани мъж като мен на вечеря, когато пожелае. Освен това изказа предположението, че разполага с много повече пари от мен. Понеже беше права, се съгласих. Говорим за момиче, току-що навършило осемнайсет.

— После сте отишли във вашия апартамент и сте прекарали нощта заедно — отбеляза Холт, която нямаше никакво намерение да пропуска удалия се удобен случай.

— Да. Прибрахме се в моя апартамент и се любихме.

— Разкажете ми за първата ви нощ заедно.

Както се бил изразил, двамата се любиха. Не правили обикновен секс. А любов. После Монсон ѝ поднесъл вино, двамата говорили и заспали прегърнати, а на следващата сутрин закусили заедно. Всичко минало точно така и дори само мисълта, че в момента седи тук, на такова място, и е принуден да разказва за интимните им преживявания по такъв начин, го сломявала психически. Монсон се чувствал в абсурдно положение: нито е възнамерявал да стори, нито е сторил нещо лошо на Линда.

— Ето какво — Ана Холт погледна часовника. — Предлагам да прекратим разговора ни за днес и да продължим утре.

— Значи, той признава, че е правил секс с нея? — попита прокурорката, докато двете с Ана Холт обядваха заедно.

— Не е толкова глупав — отбеляза Холт.

— А другото? Бялото петно от четвърти юли, петък? Той не се ли опита да си спомни?

— Накрая направи неуспешен опит, но, за щастие, го спрях навреме.

— Искала си да изчакаш?

— Да, докато го въведа в апартамента, където се е случило. Първо трябва да разбере всички подробности по плановите му за денонощието, в което е удушил Линда.

— Да, и искам и ти да присъстваш.

— Имаш ли представа как ще приключи всичко? — попита прокурорката.

— Разбира се. Знам точно как ще приключи.

— И друго ли имаш да ми казваш?

— Ще ти го напиша върху листче, ако обещаеш да не го четеш, преди да съм приключила с него.

— По-добре недей. Не бих могла да се сдържа. От онези хора съм, дето надничат в книжата на колегите си, когато те излязат за малко.

— И аз го правя — призна Ана Холт. — Вероятно като всички полицаи. Радвам се, че най-сетне се натъкнах на прокурор, с когото в това отношение да си приличаме.

В сряда сутринта районният съд във Векшо издаде постановление за задържането на Бенгт Монсон по подозрение в убийството на Линда Валин. Предния ден пристигна окончателното заключение на експертите от Линшопинг. В него се потвърждаваше, че биологичният материал, иззет от местопрестъплението, носи неговата ДНК. Въпреки това Монсон продължаваше — посредством адвоката си — най-категорично да отрича обвиненията. Монсон не коментираше нищо, само настояваше, че е невинен и цялата ситуация е неразбираема за него. Ана Холт умишлено не се появи на съдебното заседание, където се взе решение за постоянното му задържане под стража. Тя не искаше да подкопава доверието, което се опитваше да изгради помежду им. Не бива Монсон да я свързва с неприятна за него ситуация. А и така Холт му оставяше свободата да си мисли, че тя страни от съдебната зала, защото не вярва в чуждите твърдения за него. Съвсем елементарно.

— Той пита за теб — каза ѝ прокурорката, докато я осведомяваше как е минало заседанието.

— Чудесно. Надявах се да го направи.

Следобед тя лично се качи да го вземе от ареста. Попита го дали възразява нейна по-млада колежка да присъства на разпита.

— Ако имате нещо против, ще ѝ кажа да не идва — увери го Холт, щом забеляза съвсем лек оттенък на колебание в очите му.

— Не, нека влезе. Щом вие нямате нищо против, и аз нямам.

— Добре тогава.

Разпитът продължи три часа. За толкова време Лиса Матей каза само пет изречения. Към средата на разпита Монсон се обърна към нея:

— Извинете за въпроса... Сигурно ще ви прозвуча адски странно, но вие наистина ли сте полицайка?

— Да — потвърди Матей и се усмихна още по-приветливо. — Не сте първият, който ми задава този въпрос.

— Изобщо не приличате на полицайка, ако разбирате какво има предвид.

— Разбирам. Вероятно е така, защото прекарвам времето си предимно в офиса в четене на документи. Но се случва и да присъствам на разпити.

Отношението на Бенгт Монсон към четиринайсет години помладата Линда Валин. Тя — едва навършила осемнайсет, той — на трийсет и две. Тази възрастова разлика Ана Холт не възнамеряваше да спомене дори с дума. Още не. Вероятно следващата седмица, ако нещата потръгнат според надеждите ѝ.

— Разкажете ми за връзката си с Линда — подхвана Холт.

Монсон не смяташе, че може да се говори за връзка. Делели ги прекалено големи разлики. Двамата просто се виждали от време на време — около двайсет пъти за три години. В началото по-често, накрая все по-рядко. Последно я видял през пролетта, когато тя му се обадила да му сподели, че скъсала с едно момче. Но Монсон не отрече, че много си е падал по Линда. Страшно много. Призна дори, че за известно време, в самото начало, е бил влюбен в нея, но понеже ги разделяли много неща, не ѝ го признал.

— Останала съм с впечатлението, че и Линда е била силно увлечена по вас — отбеляза Холт.

Без съмнение, потвърди Монсон. А нейните чувства създали поредния проблем. Веднъж тя му споменала, че е писала за него в дневника си. В мига, когато Монсон изрече думата „дневник“, в очите му отново се появи същата промяна, както когато Холт го попита възразява ли Лиса Матей да присъства на разговора им.

— Знам. Знам, че Линда много ви е харесвала — повтори Холт, без да обяснява как си е направила този извод. — Да ви питам друго — подхвана тя, защото искаше веднага да се отклони от темата за дневника. — Досега избягвах този въпрос. Сега разчитам вие да ми кажете, ако ви притеснява, и ще говорим за друго.

— Даа... — кимна Монсон и изведнъж застана нащрек.

— От пръв поглед се вижда, че сте доста опитен с жените — сви рамене Холт. — Дори, бих казала, много опитен — усмихна се тя.

Монсон я разбира, но епитетът не му допада. „Опитен“ е много тежка и цинична дума. В неговия речник — почти синоним на „износен“. Монсон харесва жени. Винаги му е било лесно да разговаря

с жени, да общува с жени, изобщо да бъде в компанията на жени. Никога не е имал близки приятели от мъжки пол, не са му и липсвали. Действително имал е връзки с доста жени, ако Холт пита за това. Харесва жените, чувства се добре в тяхната компания. Жените го правят щастлив, весел и спокоен и в това не вижда нищо странно.

— На мен това не ми звучи ни най-малко странно — съгласи се Ана Холт. — Разбирам ви отлично, но ме озадачава връзката ви с Линда.

— Защото тя не е имала богат сексуален опит? — попита Монсон.

— Именно. Интересува ме сексът. Тоест как се чувствахте, докато правехте секс с нея.

Монсон обясни, че двамата са правили съвсем обикновен секс. Не им било трудно, предвид неговите чувства към нея и нейните към него.

— Нормален конвенционален секс — обобщи Холт.

— Любехме се, както се любят хора, които се харесват и уважават взаимно — обясни Монсон. — Нормален конвенционален секс — ако предпочитате този израз.

А другите, поинтересува се Холт. Другите жени, с които Монсон е спал и които са били доста по-опитни от Линда Валин? Пак ли е практикувал конвенционален секс?

Невинаги — по думите на Монсон. Той обаче подчерта, че не виждал нищо лошо в по-грубия секс, ако двама възрастни, осъзнаващи отговорността си, го правят по взаимно съгласие и съвсем доброволно; ако и двамата го желаят и не си причиняват болка.

— Прочетете която и да е вестникарска колонка за сексуални съвети в произволен вестник — и ще разберете за какво ви говоря — посъветва ги Монсон.

— Разбирам ви отлично — увери го Холт. — Но всъщност не сме тук, за да обсъждаме този въпрос.

— В смисъл?

— Както току-що казахте, това е въпрос на взаимно съгласие между двама възрастни. Напълно споделям мнението ви. Какво ме засяга личният ви живот? А сега — Холт погледна часовника — предлагам да прекратим разговора ни за днес и да го подновим утре. Седим тук повече от три часа.

— Благодаря, че ми позволихте да присъствам — усмихна се Лиса Матей. — Всъщност ми беше много интересно. Замислих се над думите ви за разликата между „опитен“ и „износен“. Според мен се изразихте много сполучливо.

— И аз ви благодаря — кимна Бенгт Монсон.

— Е? Как ти се стори моят Бенгт Аксел? — попита Холт, щом двете с Матей останаха насаме.

— Не е мой тип — отвърна Лиса Матей. — Но май и аз не съм негов тип — додаде тя и сви рамене.

— А коя е негов тип?

— Всички, ако се вярва на думите му.

— А според теб?

— Не харесва никого, освен самия себе си. Ако стенографираш разпита и смениш думата „жена“ с „храна“ например, ще разбереш какво имам предвид. Класически случай на хиперфагия^[1].

— Друго?

— Дневникът, който всички смятат, че бащата на Линда е скрил.

— Какво ще правим, ако е вярно?

— Разбира се, че го е скрил. Никога няма да се сдобием с този дневник, но понеже Монсон явно подозира, че ти вече си го прочела, май най-добре е да не се сдобиваме с него — обясни Матей с въодушевена усмивка. — В най-лошия случай може адвокатът му да хвърли един поглед.

— Но от какво се страхува Монсон в такъв случай?

— Ана... — въздъхна Матей. — Сама се досещаш от какво го е страх.

— Че в дневника ѝ не пише само за конвенционален секс.

— Виждаш ли? Само да знаеш, че говориш с жена, която почти не е правила дори конвенционален секс. За какво съм ти аз изобщо?

[1] Хиперфагия — системно неконтролно преяждане. — Б.пр. ↑

Вече всички знаеха кой е убиецът на Линда. Прекалено много хора го познаваха лично. Детектив Общественост работеше на три смени при пълна заетост и гигантска вълна от сигнали за Монсон заля бюрата на разследващите.

Първо дилърът на Монсон се разприказва пред изповедника си от „Наркотици“ във Векшо. Дилърът, разбира се, нямал навика да порти редовните си клиенти, но Монсон вече не влизал в графата „редовен клиент“. Всъщност Монсон не бил от най-редовните: купувал няколко пъти в годината, и то най-често канабис. Освен това бил некоректен платец. Понеже дилърът току-що влязъл на топло за две години и половина, попита не може ли да получи някаква услуга в замяна.

Горе-долу по това време Кнютсон си изясни къде Монсон се е научил да краде автомобили. От Лунд се обади състудент на Монсон и разказа, че двамата няколко години подред работели през лятото в изправителен дом за младежи в Сконс. Освен това Монсон бил много сръчен и се интересувал от техника, макар на външен вид да не личало, пък и той да предпочитал да създава противоположното впечатление. И все пак най-ненадминат си оставал в свалянето на жени. Но това, предположи мъжът, полицаите вероятно вече го знаят?

Всъщност почти всички обадили се бяха млади жени. Разследващите не се и бяха надявали толкова много от тях да искат да споделят собствените си преживявания с Монсон. Още по-голям брой пък споделяха преживяванията на свои приятелки с него. Една от информаторките сподели нещо изключително интересно. Нейна приятелка оцеляла като по чудо. Въпросната дама ѝ разказала, че прекарала трети юли, четвъртък вечер, в компанията на Монсон. Но усетила нещо гнило и си тръгнала.

Два часа по-късно Кнютсон и Сандберг я разпитаха. Както неведнъж и този път историята за пред тях доста се различаваше от първоначално съобщената по телефона. Но в същността си и от гледна

точка на разследващите все пак представляваше голям интерес. Пък и намираще подкрепа в други получени сведения.

Към десет вечерта в четвъртък жената посетила Монсон в жилището му на улица „Фрьовеген“ През лятото била ходила там няколко пъти. Този път всичко започнало, както обикновено. Но неочаквано тя го накарала да спре.

— Не знам защо — призна тя и погледна Ана Сандберг. — Просто изгубих желание.

— И той какво направи? — попита Сандберг.

Първоначално не ѝ обърнал внимание, но когато започнала да се противи, престанал.

— Не стана ли агресивен? Не се ли опита да ви насили?

— Не — отрече свидетелката. — Само се вкисна. Точно като малко дете.

А свидетелката, не по-малко кисела от него, си оправила пуловера, закопчала си панталона, взела си чантата и си тръгнала.

— Слава богу! Ако бях останала, сигурно щеше да удуши и мен.

„По-вероятно е друго — помисли си Ана Сандберг. — Ако се беше придържала към програмата от предишните ви сеанси, сега Линда Валин щеше да е още жива.“ После зададе обичайните въпроси за сексуалните предпочитания на Монсон. Получи отговори, каквито бяха дали всички останали жени, с които разследващите говориха.

Много харесван от жените трофей. Обича да поема инициативата при секс. Красив, силен, атлетичен, потентен, жребец, който владее всички стъпки. Пипа здраво, ако се наложи и ако партньорката поиска; открит към всякакви възможности и предложения, ако има такива. Но не и агресивен, не и с желание да причинява болка. Да не говорим за задоволяване на собствени садистични наклонности.

— Ето това е най-странното — обясни свидетелката. — Изобщо не съм предполагала, че е садист. Към мен никога не е проявявал тази своя черта — поклати глава тя.

„Защото винаги си се подчинявала на желанията му; защото никога не се е почувствал незадоволен, докато е бил с теб“, помисли си Сандберг.

„Чисто и просто не си била негов тип“, предположи пък Кнютсон.

Присъствието на Лиса Матей на четвъртия разпит на Монсон изобщо не беше случайно. Холт възнамеряваше да започне да притиска предполагаемия извършител и Матей ѝ беше нужна, за да смекчи болката и я тушира. Дружелюбното поведение на Матей, мекотата ѝ, невинната ѝ външност на млада жена, напълно безинтересна за Монсон, я правеше перфектна за целите на Холт.

— Вчера вие казахте, че сте правили конвенционален секс с Линда — започна Холт. — После споменахте, че тя е писала за връзката ви в дневника си.

— Да — потвърди Монсон с бдителен вид.

— Всяко правило си има изключения. Знам, че двамата с Линда повечето пъти сте правили нормален секс, но искам да ми разкажете за случаите, когато сте изпробвали сексуални игри и сте експериментирали. Не вярвам тази моя молба да ви затрудни.

— Няма да ме затрудни. Пък и защо? Не сме правили нищо необичайно. Опитвали сме неща, които всички нормални хора са опитвали поне веднъж в сексуалния си живот.

Но явно разказът за сексуалните им занимания не му се стори съвсем лесен, защото Холт се нуждаеше от два часа да изкопчи от Монсон признанието, че на няколко пъти е връзвал ръцете на Линда по време на секс. Ако се вярва на думите му — трябвало им много време, докато се решат на тази крачка.

Линда нямала голям опит в леглото. Преди Бенгт Монсон била спала с четирима партньори. Първия си сексуален контакт осъществила на четиринайсет години, без дори да е пияна. Искала просто да се отърве от девствеността си. Всичките ѝ предишни партньори били нейни връстници. С тях не била получавала оргазъм, затова пък — докато се самозадоволявала. Първия път била на шестнайсет и най-чинно следвала инструкциите на един от най-известните сексолози в страната, които прочела в седмичната му колонка в неделното приложение към голям вечерен вестник. Всичко

това Линда споделила на Бенгт Монсон — на първия истински Любовник в живота ѝ.

С него всеки път стигала до оргазъм. Обикновено — по няколко пъти на акт. Още на втория път, когато правили секс, тя стигнала до върха: нещо, много трудно за повечето жени, и то в началото на нова връзка. Монсон направил откритие.

— Забелязах, че ѝ харесва да бъде по-груб, когато възбудата ѝ нарасне — обясни той.

Първите няколко пъти се задоволили с малко по-груб секс. После Линда сама предложила нещо по-различно, и то дори без да говори. Веднъж, след секс, лежали заедно на леглото. Той я галел. Неочаквано тя издърпала колана на халата си, подала му го, изпънала ръце напред, събрани в китките. Той най-внимателно ги завързал една за друга, а после — за горната табла на леглото, над главата ѝ. При пълно мълчание, пълно съгласие, пълно доверие от страна на Линда. Изведнъж любовникът ѝ Бенгт Монсон имал пълната свобода за двете си ръце.

— Различно е, разбира се — призна той. — Ако искаш да получи оргазъм, е нужна стимулация — и физическа, и психическа — уточни той.

Дали е я връзвал? Да. Дали я е удрял? Никога. А измъчвал ли я е, без да я удря? Никога. Нито дори със сексуално агресивни думи. Защото Линда не си падала по такива стимули. Това я обременявало и възбудата ѝ изчезвала. Линда искала да почувства тишината, капсулирането, тайната интимност помежду им.

— Казано най-просто, безотговорен секс — обясни Монсон. — Вършиш неща, които искаш, но които не смееш да признаеш пред другите хора. Все едно не ги извършваш ти.

— Наричали ли сте я вашата малка курва? — попита Холт.

Никога. Веднъж ѝ казал, че е много лошо момиче или нещо подобно, но само на шега и с усмивка. Линда разбрала, че не го мисли на сериозно.

— Само наужким? — попита Холт.

— Щом предпочитате този израз — да — потвърди Монсон, но гласът му внезапно стана студен.

— Как ти се струва всичко това, Лиса? — поинтересува се Холт след разпита.

— Уф — въздъхна Матей. — Защо питаш почти девственица като мен? Защо смяташ, че толкова много напълно нормални жени тичат след силни мъже? И потта винаги се озовават в едно легло с такива като Монсон? Монсон не е мъж. Той дори не е човек.

— А какво е?

— Сексуален инструменталист, ако питаш мен. Нима е приятно да знаеш колко важна е психическата и физическата стимулация по време на секс? Колко неопитен трябва да си, за да не осъзнаеш, че той прави именно това? И колко ще се възбудиш, когато откриеш какво всъщност прави?

— Не е никак приятно — съгласи се Холт.

— Според мен най-интересното — единствената причина да слушаме глупостите на господин Монсон — е какво се случва в главата му в положение, в което той почти никога не е изпадал благодарение на послушните момичета, които правят каквото им каже.

— Какво положение?

— Положение на силна неудовлетвореност. В главата му има една-единствена мисъл: да се изпразни и да забрави за всичко, както романтично се изразяват мнозина мъже. Положение, в което партньорката му прозира същността му и отказва да играе по неговите правила, а той разбира, че е разобличен и е станал за смях.

— При това положение Бенгт Монсон едва ли ще е приятна компания — обобщи Ана Холт.

— В такова състояние той е удушил Линда Валин и никога няма да си го признае.

— Дори пред себе си?

— Дори пред теб и мен.

— Някакви препоръки?

— Разкъсай го на парчета — усмихна се меко Матей. — Той няма да си признае, но аз ще се почувствам добре, ако го направиш. През живота си не съм срещала по-себичен, обстоятелствен и елементарно устроен убиец от него.

И близките сътрудници на Левин притежаваха неговото трудолюбие, извънредно усърдие и изобретателност. Затова само пет дни след ареста вече бяха готови с първата справка за живота на Бенгт Монсон.

Трийсет и пет годишен. Роден в болницата в Малмьо в едно слънчево неделно утро през май, когато лятото за пръв път през годината навестило Сконе. Първородно дете на самотна трийсетгодишна майка и неизвестен баща. Вероятно именно неговите гени обясняваха особения ДНК профил на Монсон, който причини немалко главоболия на разследващите, докато още не бяха установили личността на извършителя, а и досега витаеше в съзнанието на Левин.

Иначе майката на Монсон изглеждаше съвсем нормална жена, от семейство на земеделски стопани близо до Енгелхолм. Роднините, с които разследващите разговаряха, я описаха като красива, жизнерадостна, порядъчна и предприемчива. На двайсет години се преместила в Малмьо и само след десет години вече имала успешен частен бизнес: собствен фризьорски и козметичен салон в центъра на града, с отлично разположение и увеличаващ се персонал. Според сестра ѝ тя се запознала с неизвестния баща на сина си на почивка на Канарските острови, но лелята на Бенгт Монсон не разполагаше с повече подробности.

Освен това показва снимки на полицаите от Малмьо, които отидоха да я разпитат. Снимки на Бенгт като очарователно малко момченце, та чак до студентската шапка деветнайсет години по-късно, когато той изглеждаше като красив млад мъж. Горедолу като някогашните филмови звезди, но без мустак. Лелята подчерта, че обвиненията срещу племенника ѝ са абсурдни, и единствената ѝ утеха била, че полицията скоро ще осъзнае каква огромна грешка е допуснала.

Когато Бенгт бил на пет години, майка му се запознала с мъж, петнайсет години по-възрастен от нея. Преуспяващ бизнесмен, при

това ерген. След година двамата вече били съпруг и съпруга, Бенгт се сдобил с полубратче, а новият му татко го осиновил. Семейството се преместило в скъпа и красива къща в квартал Белвю в покрайнините на Малмьо. Майката на Бенгт продала салона си на изгодна цена и станала домакиня, като по няколко часа дневно работела надомно като представител на немска фирма за продукти за коса и козметика.

Всички ги описвали като почтени и приятни хора от уважаваната средна класа. Никакви забележки от съседите, училище, социални служби или полиция. Нито срещу Бенгт, нито срещу друг член от семейството. В основното училище той имал добри оценки, а в гимназията — малко над средните. Изглеждал добре, без да тренира усилено, съучениците му го харесвали, но нямал близки приятели. Всички момичета в класа му се обяснили в любов още в първи клас.

Отървал се от военна повинност, без дори да представя медицински удостоверения. След като завършил гимназия, си взел едногодишна почивка. През това време купонясвал с връстниците си и поработвал за малко пари като портиер в офиса на пастрока си. После заминал да следва в Лунд. Четири години по-късно завършил успешно висшето си образование по по-лека специалност със смесени дисциплини: филмо- и театрознание, философия, литературознание. Работел активно в сферата на студентския театър, студентските обединения, участвал в организирането на различни мероприятия и изобщо дейности, свързани с по-лежерната страна на студентския живот в Лунд. Всички студентки в близкото му обкръжение се влюбвали в него от пръв поглед. През есента, когато завършил, майка му починала от рак. За разлика от повечето онкоболни, си отишла едва месец, след като ѝ поставили тежката диагноза. В деня преди Бъдни вечер същата година пастрокът му починал скоропостижно от масивен инфаркт, който го покосил между дванайсетата и тринайсетата дупка на все още незаснежената зелена писта на голф игрището в Юнгхюсен.

Бенгт и неговият полубрат продали къщата и другото имущество. Погребали родителите си, платили дълговете им и си поделили остатъка, който впрочем се оказал много по-малък, отколкото били очаквали. Вероятно това допълнително допринесло за отчуждението между двамата братя след смъртта на родителите им. След като завършил икономика, полубратът на Бенгт Монсон заминал за Германия. От пет години работел като финансов контролор в дъщерна

фирма на шведски дървообработвателен концерн. Бил женен за германка и живеели в покрайнините на Щутгарт. Полубратът на Бенгт Монсон отказа да говори с полицията за него. Всички от семейството на Монсон или си бяха отишли от този свят, или го бяха изоставили.

На двайсет и пет години Бенгт Монсон заел поста администратор и проектен асистент в сектор „Култура“ в Малмьо. През лятото се запознал с дъщерята на пенсионирания пилот, която замествала наземна служителка в местното летище. Монсон кандидатствал за проектен мениджър и щом го повишили, веднага се преместил да живее заедно с дъщерята на пилота в апартамент, уреден от бъдещия тъст. Година по-късно им се родила дъщеря. След още една година се разделили. Монсон си купил апартамент на улица „Фрьовеген“, където живееше и до днес — необвързан, с право да вижда редовно седемгодишната си дъщеря, от която през последните години почти не се интересувал. Брутен месечен доход — 25 000 крони. Имал шофьорска книжка, но нямал кола. Никакви данни за неплатени сметки или данъци. Името му не фигурираше нито в социалните, нито в полицейските регистри. На негово име нямаше дори глоби за паркиране. И всички жени в обкръжението му го обожаваха.

На трийсет и пет години и три месеца бе изнасилил и удушил Линда Валин в апартамента на майка ѝ в центъра на Векшо. С това свое деяние бе дал повод на полицията да подготви справка за живота му до момента на ареста — справка, която в полицейските среди и най-вече сред връстниците на Ян Левин се наричаше „кратка биография на извършителя“.

Ана Сандберг отиде да говори с дъщерята на пилота. Тя потвърди, че Бенгт Монсон имал ненаситен сексуален апетит. Но само в началото на връзката им. Тогава правел секс с нея през всяка съзнателна минута. Обаче след като заживели заедно и тя забременяла, той почти не я докосвал. Непрекъснато кръшкал и щом го разбрала, тя го напуснала.

В отговор на директния въпрос дали е проявявал агресия срещу нея, тя отговори отрицателно. Като се изключела честотата на актовете, правели съвсем нормален секс. Тя го описа като „най-симпатичния мъж и най-чаровния мърльо, когото съм срещала през целия си живот“. Не можела да проумее, че преди месец той е извършил нещо подобно. Всъщност я тревожеха по-скоро други неща,

свързани със седемгодишната им дъщеря. Наложило се да отложат тръгването ѝ на училище и предния ден със съпруга ѝ решили да напуснат Векшо.

Жълтата преса ѝ предложила пари и слава, ако се съгласи да разкаже пред репортерите ѝ за живота си с убиеца и какво е да си майка на единственото му дете, момиче на седем години. Бруталният убиец на младата жена има малка дъщеря. Но онова, което в крайна сметка накарало дъщерята на пилота да се махне от Векшо, били не жадните за сензации репортери, а редакторката на семейната страница в „Дагенс Нюхетер“. Тя поискала да направи голям, сериозен и проникновен репортаж за случая: как майката, новият ѝ мъж и дъщеря ѝ станали жертви на хищното преследване на медиите; за отложения първи учебен ден на детето, как ѝ е повлияло емоционално да узнае, че „истинският ѝ баща“ е убиец; за планове им да се преместят другаде, вероятно дори да си сменят имената и да поискат нова самоличност. В този момент тя и съпругът ѝ решили да се махнат от Векшо и веднага отказали интервюто.

В петък Ана Сандберг и нейна колежка от управлението във Векшо отидоха да разпитат майката на Линда във вилата ѝ до езерото Оснен.

Разпитът се оказа почти безсмислен. Лота Ериксон се намирала в състояние на шок. Шокът, преживян след новината за убийството на дъщеря ѝ преди месец, бе преминал в така нареченото състояние на посттравматично стресово разстройство. А в добавка върху нея се стовари и шокът от арестуването на убиеца. Тогава тя разбра каква е била нейната роля. В момента беше в болничен, на силни успокоителни, срещаше се почти всеки ден с психиатър и се намирала под почти непрекъснатия надзор на една от най-добрите си приятелки.

Тя нямала никакво намерение да стъпва повече в апартамента във Векшо. Дори не бе мислила какво ще прави с него. В момента той беше, кажи-речи, непродваем, защото който четеше вестници, слушаше радио или гледаше телевизия, го знаеше като „апартамента на убийството“. Съседите от квартала се бяха разделили на два лагера. Едните надничаха през прозорците, минавайки покрай жилището, а другите обикаляха така, че да не минават изобщо оттам. Лота Ериксон дори получила анонимно писмо от съсед, който се опасявал, че цената

на неговия апартамент ще се срине, и обвинявал за това нея. А Лота Ериксон имаше далеч по-тежки грижи.

От последния ѝ разговор с Бенгт Монсон били изминали повече от три години. След края на аферата им тя просто не желаела да общува повече с него, а и той изобщо не направил опит да се свърже с нея. Лота скъсала с него, щом разбрала, че нямат почти нищо общо и той не се интересува от нея. Иначе историята, разказана от нея, съвпадала с неговата история: как са се запознали, колко време са се виждали, къде са се срещали. Ана Сандберг не я попитала изобщо за подробности от сексуалните им отношения. В тази ситуация за такива въпроси не можеше и да се помисли.

Линда сама казала на майка си, че се е виждала с Бенгт Монсон. Случило се около година по-късно. Тогава Линда се пренесла в дома на „обожествявания си баща“ и двете с майка ѝ се намирали в доста обтегнати отношения. Линда изпуснала репликата по време на поредния им скандал. Не казала, че е спала с Монсон, а само че са се виждали. Майка ѝ обаче се досетила за другото. На следващия ден Линда ѝ се обадила да ѝ поиска извинение: казала го, понеже била ядосана, не го мислела на сериозно. Лота се опитала да забрави за случката. Днес обаче съжаляваше горчиво, че не е отишла да го убие в дома му.

— Вината за случилото се е моя — тя прикова празен поглед пред себе си и кимна, за да потвърди думите си.

Ана Сандберг се надвеси над масата, хвана ръцете на Лота Ериксон и ги стисна, за да привлече вниманието ѝ.

— Чуй ме, Лота. Ще ме изслушаш ли?

— Да.

— Добре. — Ана Сандберг задържа погледа ѝ. — Това, което каза, е глупаво. Все едно да твърдиш, че Линда е виновна, защото Монсон я е убил. Чуваш ли какво ти говоря?

— Да, чувам те. Чувам те — повтори Лота Ериксон, когато Сандберг я стисна по-силно.

— Бенгт Монсон уби Линда. Виновен за смъртта ѝ е единствено той. Само той и никой друг. Ти и Линда сте негови жертви.

— Слушам те.

— Добре. Опитай се и да ме разбереш. Защото това е истината за случилото се.

После Ана Сандберг и колежката ѝ се върнаха в управлението. Нито едната не се чувстваше добре, но в сравнение със състоянието на Лота Ериксон, двете направо цъфтяха.

— Мога да убия този изрод — процеди Ана Сандберг, докато влизаха в гаража.

— Само кажи, ако ти е нужна помощ.

Кнютсон и Торён продължиха безрезултатното издирване на дневника и на подобни източници за личността на жертвата. Отново разпитаха приятелките ѝ и все пак успяха да се сдобият с някаква основа за размисъл. Накрая посетиха и баща ѝ в голямото му имение и постигнаха същия успех като колегите си, които по-рано го бяха разпитвали за същото.

Хенинг Валин заяви, че не знае нищо за никакъв дневник, но е размишлявал по въпроса — и как иначе, щом полицията непрекъснато дудне за този дневник — и може да им предложи единствено собствените си размисли.

— Ако обичате — помоли Кнютсон.

В света на Хенинг Валин дневникът бил най-съкровено в живота на човека. Особено когато става дума за млад човек, а още повече — когато се касае за младо момиче на възрастта на дъщеря му. Ако изобщо си е водила дневник, в него сигурно е водила непрекъснато диалог, какъвто всеки разсъждаващ и емоционален човек води със себе си за живота си, чувствата си, съвестта си. На дневника си е доверявала най-интимните си тайни с намерението те да останат само нейни.

— Разбирате ли какво ви казвам? — попита Валин и изгледа последователно Кнютсон и Торён.

— Аз — да — потвърди Кнютсон.

— И аз — потвърди Торён.

— Чудесно. А сега моля да ме извините, господа.

— Питам се дали го е изхвърлил, или просто го е скрил — каза Торён, докато пътуваха към управлението.

— При всички случаи го е прочел — отвърна Кнютсон.

— За да провери дали вътре не пише нещо, което да уличи убиеца.

— И след като не е открил нищо, най-вероятно го е изхвърлил. Или по-скоро го е изгорил.

— Да, може да го е изгорил. Не ми прилича на човек, който просто така изхвърля вещи. Аз обаче предполагам, че е скрил дневника.

— Защо?

— Защото не ми прилича на човек, който просто така изхвърля вещи. Но, разбира се...

— ... никога не можем да бъдем сигурни — съгласи се Кнютсон.

Петият разпит, който Ана Холт проведе с Бенгт Монсон, продължи почти цял ден. И този път Лиса Матей присъства на разпита, без да си отвори устата. Само седеше, слушаше с блага усмивка и кротък поглед. Както обикновено, Холт започна с тема, различна от очакванията на Монсон. Искаше да заглади впечатлението от вчерашния разговор, а и вече не бързаше толкова. Нека му предостави целия уикенд да размишлява на спокойствие над отношенията си с Линда Валин.

— Разкажете ми за себе си, Бенгт — подхвана Холт, наведе се напред, подпря лакти, усмихна се и кимна, за да заяви интерес.

— За себе си? — изненада се Монсон. — Какво общо има моята личност?

— За детството си — поясни Холт.

— В смисъл?

— Започнете от самото начало. Разкажете ми за първите си детски спомени.

Първите му спомени били свързани с първия учебен ден. Преди това не си спомнял нищо. Майка му и роднините често му разказвали какъв е бил като по-малък, но в главата му имало бяло петно.

— Нямам представа каква е причината, но е точно така — сви рамене Монсон.

След тръгването си на училище вече помнел повече неща, но в тях нямало нищо необикновено. Част от спомените му били хубави и безинтересни, други — лоши. За тях предпочитал да не говори. Пък и не разбирал какво целят с този въпрос. Какво общо имат детските му спомени с настоящия случай?

Не желаел да обсъжда родителите си. Били починали преди много години, а нямал намерение да се впуска в обяснения за случилото се между него и тях. Монсон имал само един родител, майка си. Не знаел кой е истинският му баща и в доста ранна възраст осъзнал колко безсмислено е да разпитва майка си за него. Освен това

не желаел да говори за осиновителя си, защото с цената на много усилия успял да го изличи от съзнанието си.

— Не посещавате ли гробовете им? — попита Холт.

— Имате предвид, гроба на майка ми? — поправи я Монсон.

— Да.

— Никога.

А гроба на осиновителя му?

— За да се облекча? — попита Монсон и се усмихна иронично.

— Какво имате предвид?

— Да се изпикая на надгробния му камък — обясни Монсон.

— Кажете защо би ви хрумнало да направите подобно нещо.

Толкова злини ли ви е сторил?

Монсон нямал намерение да споделя подробности от личния си живот — нито пред Холт, нито пред когото и да било.

— Недейте така. Може да ви помогна.

И как точно ще му помогне Холт в проблемите му с осиновителя му? Та той е вече мъртъв. Какво ще му направи Холт? Ще го тикне зад решетките? Да, тя и колегите й могат да разкъсат него, живия, на парчета, това му е пределно ясно, но те нямат власт над мъртвите, нали?

Ана Холт направи три опита. Пробва да стигне до него с различен подход. И без да бърза. Резултатът беше един и същ. Той или не си спомняше, или отказваше да сподели каквото си спомня.

— Като ви слушам, оставам с впечатлението, че искате да ми разкажете нещо за родителите си и по-специално за осиновителя си. Предлагам да размислите — кимна Холт.

— И така, какво разбрахме? — попита Холт колежката си, след като върнаха Монсон в килията му.

— Той те използва, за да изпробва доколко ще мине версията, която смята да поднесе на други — отвърна Матей.

Откъде е толкова сигурна Матей? Още след първия въпрос на Холт и последвалия отговор на Монсон, Матей разбрала как ще отговори той три часа по-късно на последния за деня въпрос.

— Радвам се да го чуя — отбеляза Ана Холт. — В такъв случай занапред ще разговарям само с теб.

— На твое място бих се почувствала поласкана.

Защо още отсега да рискува да опровергаеш версията му? По-добре да я запази за белите престилки. Те няма да си направят труда да обикалят и разпитват хората, с които е бил, докато се е случило определено събитие, за да проверят достоверността на думите му.

— Не го ли изкарваш по-хитър, отколкото е?

— Той не е особено хитър, но знае точно как да измами една жена; как да продаде стоката си на мнителен клиент. Това е най-силната му страна.

— А аз съм само една обикновена кифла — усмихна се Холт.

— Не и за Бенгт Монсон — Матей поклати русата си глава. — За него си умна кифла. Умна и опасна.

— Но въпреки това той смята, че ще се озове между краката ми.

— Не говори така, Ана — въздъхна Матей. — Прекалено висока топка си. Според мен той вътрешно е напълно убеден, че накрая ще успее да те повали по гръб. И то съвсем буквално.

— Така, значи — мрачно кимна Холт.

— И защо да си мисли друго?

Следобед Бенгт Монсон поиска от персонала да извикат Ана Холт. Искал да говори с нея. Било важно. Петнайсет минути по-късно тя вече се намираше в килията му. Монсон се оплака, че се чувства много зле. И нямал представа каква е причината. Неочаквано го връхлетяла ужасна тревога и сам не знаел какво се случва в главата му. Тръгнал към тоалетната малко преди идването на Холт и така му се завило свят, че паднал.

— Ще се погрижа да ви прегледа лекар — обеща Холт.

— Ще ви бъда благодарен.

На излизане Холт поиска мнението на надзирателя.

— Как е Монсон в действителност?

— Какво си направила с него? — усмихна се широко надзирателят. — Преди малко тръгна към кенефа и залиташе на всяка крачка. Докато го хвана, беше паднал.

— И как ти се струва това?

— По-сполучливо изпълнение не съм виждал. Изглеждаше като същински смъртник. Направо заслужи „Оскар“ за главна мъжка роля.

Следобед, когато стана време да се прибира към хотела, Ана Холт откри лист на таблото, който нямаше никаква връзка с нейното разследване: страница от протокола за разпита на журналистката, която обвини колегата Бекстрьом в сексуален тормоз.

Колегата от Векшо, който бе провел разпита с нея, явно не беше вчерашен. Например очевидно знаеше каква тежест има пред прокурори и съдилища разликата между небрежно или просто оскъдно облекло и голотата, която е свързана със сексуални или оскърбително порочни намерения.

— Видяхте ли дали имаше ерекция, когато си свали хавлията? — беше я попитал ръководителят на разпита.

Потърпевшата не се ангажираше с категоричен отговор. Не се вгледала внимателно. Развикала му се да се държи нормално.

— Все нещо трябва да сте видели — беше настоял разпитващият, защото явно знаеше, че точно това е много важно, ако иска да се провере през игленото ухо, което води към кулоарите на съда.

— Изглеждаше като съвсем обикновен кренвирш — бе обяснила потърпевшата и бе уточнила: — Озлобен кренвирш.

„Браво на Бекстрьом“ — помисли си Ана Холт, смачка листа и го изхвърли в коша, предназначен за хартиени отпадъци, които да минат през шредера.

— Така му се пада — изкикоти се Матей по свойствения си безжалостен начин, когато с Холт обсъждаха случилото се през изминалата седмица.

— Да — въздъхна Холт. — Понякога се питам какво не ми е наред. Всъщност го съжалих. Само си представи, Лиса. Стана ми мъчно за него.

— Има лек срещу болестта ти, Ана. — Матей я изглежда строго. — Ако искаш, пак ще залепя листа. Подадеш ли им върха на пръста си, ще налапат цялата ти ръка.

— Но не и Юхансон — отбеляза Холт, кой знае защо.

— Не и моят Ларш Мартин — съгласи се Матей.

Ян Левин сънува всяка нощ. Почти всяка нощ сънува онова лято преди близо петдесет години, когато му купиха първото му истинско колело и баща му го научи да го кара. Но не сънуваше самия велосипед, червения „Крешент Валиант“, а лятото и деня, в който баща му неочаквано се оказа принуден да се върне в града.

Баща му не взе автобуса, а дядото на Левин дойде да го вземе с колата. Татко изглеждаше изморен.

— Ще се видим съвсем скоро — каза той и разроши косата му, но този път нещата не се върнаха към нормалния си ход.

После и дядо разроши косата му, а това беше странно, защото Левин не помнеше дядо му някога да го е правил.

— Вече ти отговаряш за къщата, Ян. Ти ще си мъжът в къщата и ще се грижиш за мама, докато татко го няма — поръча дядо му.

— Обещавам.

Лято без край. Местност с безброй езера — като звездите на нощния скандинавски небосклон. В неделя Ана Холт и Лиса Матей приготвиха кошница с храна, за да заредят батериите за следващата работна седмица.

Ана Холт се постара да навакса занемарените си тренировки. Щом си облече спортния екип, веднага направи няколко упражнения за разтягане и обиколи езерото бегом. Върна се след час, изхлузи маратонките си, преплува езерото в стил кроул и се върна. После направи двеста коремни преси и също толкова лицеви опори. Накрая направи упражнения за разтягане и за дишане. Лицето ѝ бе пламнало в двайсет и пет градусовата жегата.

Лиса Матей пък полегна на сянка с една от любимите си детски книги — „Емил и детективите“ от Ерих Кестнер. В съзнанието ѝ най-дълготраен отпечатък беше оставил откъсът, в който малкият Емил, с помощта на веществено доказателство — дупчицата от карфицата, минала през шестте откраднати банкноти, — разобличава злосторника. Благодарение на тази своя съобразителност в класацията ѝ Емил излизаше дори пред гениалния детектив Тюре Свентон и неговия по-скоро интуитивен разследващ подход, пример за който са най-вече наблюденията му на островърхите обувки на Виле Невестулката и основаните върху тях изводи за характера на притежателя им. Още от малка Лиса Матей предпочиташе по-веществения подход.

След като приключи тренировката си, Ана Холт също се излетна на сянка и започна да чете. С помощта на списъци с телефонни обаждания, свидетелски показания и различни научно-технически данни Левин бе съставил хронологична таблица с дейностите на извършителя по време на денонощието, в което е изнасилил и удушил Линда Валин. Ана Холт искаше да е подготвена за предстоящите разпити и възнамеряваше да научи наизуст всеки час и дори най-дребните детайли.

От осемнайсет часа в четвъртък на трети юли Монсон се намира в апартамента си на улица „Фрьовеген“ в Източния квартал, на около километър от центъра на Векшо. Точно след двайсет и два часа в дома му идва свидетелката, която му отказва секс. Тя си тръгва към десет и половина и веднага след това Монсон взема телефона. Между десет и половина и полунощ той провежда общо единайсет разговора от стационарния си телефон: всички с жени. Девет от жените не са вкъщи. Той не им оставя съобщения на секретаря. Една от всички вдига телефона, но поради друг ангажимент отказва да се видят. Друга също вдига, но му затваря, когато разбира кой се обажда. Монсон тръгва към центъра и понеже описанието на следващите два часа се основаваше на различни свидетелски показания, по точност и сигурност не можеше да се сравнява например с проверката на телефонните разговори — обикновено много надеждна, особено ако са проведени по мобилни приемници. Точно след полунощ Монсон поздравил една от най-често срещаните свидетелки по това време на денонощието — съседка, прибираща се в същата жилищна сграда, след като е разходила кучето си. Свидетелката беше абсолютно сигурна в деня, часа и човека. Според показанията ѝ Монсон тръгнал пеша към центъра. Левин бе въздъхнал и бе отбелязал показанията ѝ.

Имаше и две сведения в подкрепа на версията, че Монсон е посетил поне едно заведение във Векшо. Барманът, който му сервира голяма бира в дванайсет и половина и още една половин час по-късно, го познавал отпреди и този път му направило впечатление, че Монсон е дошъл без женска компания и му изглеждал „подплашен и сгазил лука“. Левин бе въздъхнал два пъти и после бе вписал сведенията в хронологичния списък. Следващият свидетел пък твърдеше, че е видял Монсон в друго заведение близо до първото някъде между един и два през нощта. Понеже разпознал Монсон от снимките във вестниците, „съм сто процента сигурен, че беше той“. Тогава Левин въздъхна пак.

В 2,15 ставаше още по-хубаво. Тогава Монсон се обажда на стария телефонен номер на Лота Ериксон от мобилния си телефон някъде от централната част на Векшо. Понеже Левин лично се бе срещнал и разпитал свидетелката и бе видял разпечатката от мобилния оператор, нямаше нужда да въздиша дори един-единствен път.

Точно след три през нощта убиецът се появява пред сградата, където живее майката на Линда — според анализа на разследващите.

Автомобилът на Линда стои паркиран на улицата и извършителят сигурно го разпознава. Под порива на внезапен импулс Монсон влиза в сградата с надеждата да срещне Линда. Електронната брава е развалена от няколко дни.

После — по същите причини, поради които е сгрешил телефонния номер — убиецът звъни на вратата на апартамента на последния етаж, където майката на Линда не живее отдавна. Щом кучетата започват да лаят, той веднага се спуска по стълбите. Внимателно проверява имената срещу номерата на жилищата на домофонната уредба. Открива „Л. Ериксон“ — с правилните инициали и правопис на фамилията, — решава отново да си опита късмета, звъни на вратата и току-що прибралата се Линда го пуска в жилището.

Последното бяха само спекулации, но понеже авторът им беше именно Левин, той не се затрудняваше да им повярва. Дори напротив. Неговите догадки му даваха база за още заключения, отбелязани в хронологичната таблица като бележки: Монсон не е посещавал майката на Линда, откакто преди три години е сменила жилището си; тя изобщо не го е осведомила за това; Линда също не му е казала; посещението у Линда е било плод на спонтанно хрумване, не е било планирано предварително.

Между три и петнайсет и пет сутринта Монсон е бил на местопрестъплението заедно с жертвата. Към пет е скочил през прозореца на спалнята и най-вероятно се е прибрал пеша в жилището си още в пет и половина.

После е опаковал най-необходимото в спортен сак и е решил да напусне Векшо. Причина за решението му — неизвестна. Наистина — имал е билети за концерта на „Юлене Тидер“ същата вечер, но от момента на закупуването им са се случили доста неща. Дали не се е опитал да избяга? Да си осигури алиби. За целта обаче автобусът за Калмар не му върши работа.

Затова е решил да открадне стария сааб на пенсионирания пилот. Общественият транспорт не му се струва удачен избор. По-добре да пътува сам. И така, той изминава пеша един километър от апартамента си на улица „Фрьовеген“ до паркинга на улица „Хьогсторп“. Някъде към шест сутринта деветдесет и две годишната свидетелка го вижда как краде колата и потегля. Този сценарий звучеше напълно възможно. На бърз ход би могъл за съвсем кралю време да стигне до паркинга.

Към шест и петнайсет потегля за Калмар и след като изминава около миля извън града, той зарязва колата. Вероятно е било малко преди осем — ако е спазвал ограничението на скоростта, изчисли Левин.

Бързо се е отървал от колата в около осем и половина. Как после се е добрал до Калмар, оставаше неясно. Според проведените следствени експерименти времето би му стигнало да се придвижи и пеша. За няколко часа е можел да измине милята, оставаща до дома на двайсет и седем годишната санитарка, на която се обадил малко след девет сутринта. Пък и нямаше сведения да са го видели в автобус или да са го взели на автостоп.

Прекарал е целия петък до около полунощ в Калмар и на остров Йоланд. Полицията не успя да разпита младата жена, с която изчезнал след концерта, въпреки многократните призови в медиите да се свърже с органите на реда.

Оставаше неизяснено и къде е прекарал останалата част от уикенда. Така или иначе, в понеделник сутринта бе отишъл на работа във Векшо.

— Ян Левин е много прилежен — отбеляза Ана Холт, след като прочете всичко.

— Прекалено е обстоятелствен за моя вкус — възрази Лиса Матей. — Освен това препредава фактите някак тревожно. Използва ги, за да овладее собственото си безпокойство.

— Не като Юхансон, неговите велики дела и чуждите неудачи. — Холт погледна любопитно колежката си.

Лиса Матей отвърна, че Ларш Мартин Юхансон действително по нищо не прилича на Ян Левин, макар двамата да са връстници. От историите на Ларш Мартин Юхансон тя научила за полицейската работа повече, отколкото от всичко прочетено, видяно или чуто. Освен това той умее да ги разказва изключително интересно и в тях винаги имало някаква поука.

— И те са съвсем истински, разбира се — усмихна се ентусиазирано Холт.

Съвсем истински — увери я Лиса Матей — и уникални, защото Ларш Мартин Юхансон бил от малцината, съзнали, че понякога има един-единствен начин да откриеш истината, а именно — чрез вътрешния диалог със самия себе си. От всички философи именно

Скинър^[1] развивал тази идея в научните си есета за интроспекцията като начин да стигнеш до истината и светлината. Идеите му нямали нищо общо с делничния ни прозаичен възглед за разликата между истина и лъжа.

— Юхансон никога не лъже — заядливо подхвърли Холт.

— Не и по обичайния начин — отвърна Матей. — Не е такъв тип. Юхансон никога не лъже другите.

— А какъв тип е?

— Възможно е да лъже самия себе си — пресекливо отвърна Матей.

— Защо не се омъжиш за него, Лиса?

— Той е женен. Пък и не мисля, че съм негов тип — обясни с въздишка Матей.

[1] Бъръс Фредерик Скинър (1904–1990) — американски психолог бихейвиорист. — Б.пр. ↑

В понеделника след уикенда Ана Холт премина в офанзива и сблъска Бенгт Монсон с обобщението на Левин за хронологията на събитията. Ана Сандберг замени дружелюбно слушащата Матей с идеята евентуално да му напомни за единствения му и най-силен интерес в живота.

— Как възнамеряваш да се държим? — попита Ана Сандберг.

— Аз говоря, ти слушаш. Ако искам да се намесиш, ще забележиш — обясни Холт.

— Съгласна.

— Никакви заплахи, никакви обещания, никакво бързане. Иначе можеш да се държиш като кучка — уточни Холт.

— Последното едва ли ще се окаже проблем — увери я Ана Сандберг.

— Понеже през цялото време се опитвам да се държа възпитано с вас, Бенгт, мислех да ви покажа това резюме — подхвана Ана Холт и му подаде копие от хронологичния списък на Ян Левин.

— Оценявам жеста ви — отвърна учтиво Монсон.

— Чудесно — усмихна се дружелюбно Ана Холт. — В такъв случай предлагам да го прочетете на спокойствие. Всичко, написано там, вече го знаем и без да ви питаме, но би ни било интересно да чуем и вашата версия.

Пет минути по-късно Бенгт Монсон вече беше приключил с четенето.

— Виждам какво пише — потвърди той. — Като гледам този текст, си спомням, че през онази вечер двамата с Линда се видяхме... през онази нощ — поправи се той. — Спомням си, че първо си поговорихме, после правихме секс, май на някакъв диван... по-нататък спомените ми се губят.

— По-нататък всичко ви се губи — повтори Ана Холт.

— Като черно петно — обясни Бенгт Монсон.

— Кой е следващият ви спомен? — поинтересува се Холт.

Монсон си спомнял, че се е срещнал със своя стара приятелка и ходил в дома ѝ. Тя работела в Калмар. Правили секс през деня, а вечерта отишли на концерт на „Юлене Тидер“. Това си го спомнял. Още преди Мидсомар се сдобил с билети чрез лични връзки на служебното място.

След концерта обаче всичко му се губело. Спомнял си, че непрекъснато изпитвал необяснимо силен страх. И си тръгнал от концерта. Оставил приятелката си и се прибрал в апартамента си във Векшо. Някак си му останало в ума, че е пътувал от Калмар до Векшо с автобус. Черна дупка, силен страх, отново вкъщи. Неясно кога, но трябва да било през деня, защото навън имало хора.

— През деня в събота сте се прибрали — обобщил Холт.

— Щом казвате — сви рамене Монсон. — Всичко ми се струва като черна дупка.

— Озадачава ли те нещо, Ана? — попита Ана Холт, обръщайки се към колежката си.

— Значи, спомняте си, че нищо не си спомняте? — кисело попита Ана Сандберг.

— Да — потвърдил Монсон и погледнал Сандберг, все едно чак сега забелязва присъствието ѝ.

— Но си спомняте ясно, че част от спомените ви се губят?

— Да. Всичко потъва в черна дупка.

— Между четири сутринта срещу петък и обяд на същия ден всичките ви спомени са потънали в черна дупка?

— Да, Точно така. За мен е напълно необяснимо.

— То звучи напълно необяснимо — съгласил се Ана Сандберг. — За пръв път чувам някой да говори за бяло петно в спомените си с толкова точно определени граници. Странно е, че си го спомняте толкова ясно. Тоест спомняте си точно кое не си спомняте, и то точно във времеви отрязък, когато удушавате и изнасилвате Линда.

— Нали не вярвате, че бих ви излъгал за такова нещо? — прекъсна я Монсон.

— Нямате смелостта да си признаете — сви рамене Ана Сандберг. — Просто сте прекалено безхарактерен. Да ви съжали човек.

— Онази черна дупка — намеси се Ана Холт, за да отклони темата. — Ще се опитате ли да я опишете? Как точно изглеждаше?

Като обикновена дупка. Вдъхвала му силен ужас, без да разбира защо.

— Явно докато сте потънали в тази дупка, са се случили ужасни неща — установи Ана Сандберг. — Ще се опитате ли да се измъкнете от нея?

— В какъв смисъл?

— Да разкажете какво сте правили вътре. Докато сте били там — уточни тя.

— Не знам какво съм правил. Просто се озовах там. Въпреки че разпитът продължи през целия ден, не напреднаха нито крачка. Накрая Монсон сам пожела да разкаже някои неща. Важни неща. Било важно да размислят над тях. Първо, не е убил Линда. Двамата са правили секс. Доброволно. Не я е наранявал по никакъв начин.

— Откъде знаете? — прекъсна го Ана Сандберг. — Нали не си спомняте нищо?

Монсон просто го знаел, макар този отрязък да му се губи. Не би направил подобно нещо. И през ум не би му минало.

— Помислете си пак — предложи Холт и прекрати разпита.

— Успяхме да го върнем към случилото се в апартамента, към дивана и секса с Линда — обобщи Ана Сандберг, а в очите ѝ се четеше същата жажда за кръв, каквато изпитваше през цялото време.

— Да — Ана Холт сви рамене. — Но той не разказва това на нас.

— Боя се, че не схващам.

— Няма да успеем да изкопчим повече от него — поклати глава Ана Холт. — Той иска просто да ни пробута версията за черната дупка.

— Все пак признава, че не си спомня.

— Не е толкова глупав. Запознал се е подробно с веществените доказателства, открити от екипа на Еноксон. Адвокатът му се е погрижил за това.

— Питам се друго: защо не се опитва да ни убеди, че например сексуалните им игри са излезли извън контрол?

— Най-простото обяснение е, че адвокатът му най-категорично го е предупредил да не го прави.

През предпоследната нощ във Векшо Ян Левин сънува онова лято, когато татко му го научи да кара колело. Лятото, когато му купиха първия му истински велосипед: червен „Крешент Валиант“. През същото това лято татко му почина от рак.

Когато се събуди, влезе в банята и отвори широко прозореца, за да успее да си поеме въздух. Навън валеше. Тих дъждец, сипещ се от тъмните облаци. Беше застудяло.

„Какво търся тук? — помисли си той. — Време е да се прибирам.“

В средата на седмицата Ян Левин и Ева Сванстрьом си тръгнаха. Бяха дали своя принос и вече не бяха нужни. Поне не във Векшо. Докато пътуваха към Стокхолм, Левин събира смелост да предложи на Ева най-сетне да уредят отношенията си: той да се разведе с жена си, а тя — с мъжа си. И да се пренесат да живеят заедно. Да започнат да градят съвместно бъдеще. Струваше му се крайно време да вземе решение, защото животът му вървеше към своя край.

Но така и не повдигна въпроса. И по-добре — предвид онова, което се въртеше в главата на Ева Сванстрьом. Тя възнамеряваше, още със завръщането си в Стокхолм, да предприеме сериозен опит да спаси брака си и да благодари на Левин за връзката им. Наистина двамата я бяха поддържали много години, но дните с него си бяха направо непоносими. „Как се обяснява такова нещо? — размишляваше тя. — Когато сърцето спира да бие и в гърдите остава само черна дупка, където дори не смеееш да погледнеш. А камо ли да изкажеш на глас какво има там.“

Никакви спомени преди да тръгне на училище. Отказваше да говори за майка си. Колкото до осиновителя си — не смяташе, че си заслужава дори да се изпикае на гроба му. Спомняше си ясно черната дупка. Беше непоклатим в убеждението си, че не е наранил Линда. Не можел да понесе дори самата мисъл да ѝ посегне и затова изключваше да го е направил.

Проведоха още шест разпита. На последните четири присъства и прокурор. Веднъж заподозреният се оказа обграден от три жени, които се редуваха да говорят с него: Катарина Вибум, Ана Холт и Ана Сандберг.

— Три срещу един — обобщил Монсон, макар саркастичната му усмивка да изглеждала доста пресилена.

— Мислехме, че предпочитате да общувате с жени, Бенгт — отбеляза Катарина Вибум. — Колкото повече, толкова по-добре. Поне така предположихме.

Остана черната дупка. В този едновременно отрязък — според веществените доказателства — той бе изнасилвал, измъчвал и удушил Линда Валин. Автомобилът, откраднат от Монсон след час, за да остави всичко зад гърба си, представляваше по-незначителна улика от правна гледна точка.

— Черна дупка — обобщил ръководителката на разпита Ана Холт.

— Плюс около сто и двайсет процентни веществени доказателства — допълнил Катарина Вибум.

— Да беше поне отричал всичко. Или поне да се бе опитал да ни убеди, че сексуалните им игри са предизвикали злополука — въздъхнал Холт. „Няма пълно щастие“, помислил си тя.

В петък следобед на пети септември Кнютсон и Торен напуснаха Векшо. Други жертви на убийства чакаха на опашка за вниманието им. Налагаше се да се погрижат и за купчините бумажки върху бюрата в Стокхолм. Понеже и двамата бяха учтиви и благовъзпитани, отбиха се да се сбогуват с комисар Бенгт Улсон.

— Благодарим за възможността да пореботим тук — каза Кнютсон.

— В най-лошия случай ще се видим пак — включил се и Торен. — Разбираш какво имам предвид, Бенгт — додаде извинително той.

— Разбирам много добре — усмихнал се Улсон. — Без вас щяхме да разрешим случая по-трудно. Но, естествено, рано или късно щяхме да заловим убиеца с помощта на ДНК профила му.

— Без нас Улсон и Монсон щяха да се преместят под един покрив — философствал Кнютсон в колата на път за Стокхолм.

— И да живеят щастливо до края на дните си — съгласил се Торен.

— Питам се какво ще стане с Бекстрьом.

— Той винаги се измъква.

В петък, дванайсети септември, Ана Холт и Лиса Матей си тръгнаха от Векшо за Стокхолм. Холт възнамеряваше да поднови служебните си задължения в Националното координационно бюро в Главната дирекция. Юхансон вече се беше опитал да я примами към себе си, размахвайки съблазнителната новосъздадена длъжност „щаб-интендант и Юхансонов приближен“. Понеже Холт определено не копнееше за безконечните му истории, тя отказа: категорично и възможно най-дружелюбно. Юхансон реагира точно според очакванията ѝ. В продължение на няколко дни се цупи като дете, но още през следващата седмица му мина и той започна да я поздравява с почти демонстративна приветливост, когато се случеше да се срещнат в коридора.

„Като дете е — мислеше си Холт. — Питам се каква ли ще е следващата му приумица.“

Лиса Матей възнамеряваше да излезе в отпуск, за да завърши следването си в Стокхолмския университет. Надяваше се да приключи в края на годината — тогава изтичаше академичният ѝ отпуск. Същевременно изпитваше съмнения. Всеки разрешен научен проблем генерираше незабавно два нови, обикновено още по-вълнуващи от предходния, и единствената конкурентоспособна алтернатива беше позицията, която Ана Холт отказа да заеме и която Юхансон никога не би предложил на Матей.

„Странно как толкова интелигентен мъж не съзнава кое е най-добро за него“, питаше се Матей.

Преди да си тръгнат, Ана Холт се срещна с прокурор Катарина Вибум и ѝ предостави протокола от разпита, възлизащ на сто страници. Бяха проведени общо дванайсет разпита със заподозрения Бенгт Монсон, всички под формата на диалог, с изключение на един. Холт ги беше разпечатала и сложила в подвързия с националния герб в синьо и жълто и стикера на полицията във Векшо на корицата. Освен това беше подготвила резюме за прокурорката.

— По-далеч не мога да стигна, затова оттук нататък всичко е в твоите ръце — заключи Холт и кимна към папката между тях.

— Хиляди благодарности, Ана — каза Катарина Вибум. — Направихте повече, отколкото имам право да искам, и повече, отколкото се бях надявала.

— Какво ще стане оттук нататък? — попита Холт. — Ако си спомняш, обеща да ми кажеш.

— Доживотна за убийство. От моя гледна точка Монсон и защитникът му имат две възможности.

— Кои са те?

Едната — да пледират, че сексуалната игра на Монсон и жертвата е завършила злополучно; започнала е доброволно от страна на Линда, дори с нейното активно съгласие; злощастни обстоятелства, причиняване на смърт по непредпазливост, няколко години затвор.

— Какво мислиш за такава развръзка? — поинтересува се Холт.

— Изключена е — поклати глава прокурорката. — Дори няма да ми трябват доказателства за косвен умисъл. Заключениета на вещите лица и на съдебния лекар са достатъчни.

— Сто процента сигурна ли си?

— Говорим за апелативния съд във Векшо — напомни Вибум. — Дори да изключим, че Монсон представи своя, съвсем различна от истината, версия за нещата. Дано адвокатът му е достатъчно умен да го разубеди.

— А другата възможност?

— Бялото петно — обясни прокурорката.

Като удобен начин да се покаже колко увредена е психиката на Монсон; да се подготви почвата за всичките сексуални и други посегателства, на които е бил подложен като малък и за които ще разкаже веднага щом стане обект на психиатричен преглед и го оставят насаме с всички лекари, които, за разлика от обикновените хора могат да надничат в чуждите глави.

— Откакто лелките и чичковците в бели престилки получиха възможността да запълнят вълшебните си кутии с нови и нови бели петна, нито един престъпник не си спомня каквото и да било — въздъхна прокурорката.

— Какво стана с почтеното старо патологично опиянение, с нашето обикновено честно шведско наквасване? — попита Холт и на

свой ред въздъхна.

— Изчезна, когато започнаха да осъждат всички така наречени пияници на доживотен затвор, макар те да нямаха представа, че предната вечер са наръгали най-добрия си приятел с нож. Сега нещата са далеч по-сложни. Вече не е достатъчно да си пил, нито дори да си мариновал мозъка си в алкохол в продължение на двайсет или повече години. Съдебнопсихиатричната наука напредва непрекъснато. Само такива като нас тъпчат на едно и също място.

— Ще се измъкне ли по този параграф?

— В районния съд — не. Изключено е. Колкото обаче до апелативния — а делото със сигурност ще се гледа и там — не бих се ангажирала с категорично мнение.

— Ще го осъдят за убийство на принудително психиатрично лечение под усилен надзор, като прекратяването на престоя му там е невъзможно без изрично постановление от съда — обобщи Холт.

— Възможно е, а според мен е и най-вероятно. Единствената утеха в случая е, че повечето адвокати имат доста странна представа какво е в днешно време да те въдворят в психиатрията.

— Определено не прилича на разходка в розова градина.

— Определено — потвърди прокурорката.

Във втория понеделник от октомври Клубът на публицистите в Стокхолм организира форум, на който да се обсъдят различни юридически въпроси, възникнали във връзка с добилото печална известност убийство на Линда Валин. В най-активната дискуссионна група участваха неколцина от най-изтъкнатите медийни личности, а перлата в тази медийна корона без съмнение беше главният редактор на „Дагенс Нюхетер“.

Същевременно той далеч не беше най-изисканият в компанията, ако, да речем, се наложеше да избират кому да отредят видно място на трапезата на краля, защото встъпителната реч на вечерта държа почетният гост: ръководителят на Юридическата канцелария, или ЮК.

ЮК изрази силното си безпокоение от подхода на разследващите полицаи и други подобни скорошни събития във връзка с делото „Линда“. Според данните, които изискал, полицията във Векшо, в сътрудничество с Главна дирекция „Криминална полиция“, събрала ДНК проби, дадени доброволно от седемстотин лица. Нито една проба обаче не показала съпричастност към престъплението.

Според получените от полицията сведения, убийството било разкрито по традиционния начин: чрез комбинация от проверка на сигнали от очевидци, свидетелски показания и следователска работа. ДНК пробата от извършителя наистина изиграла известна роля в доказателствения материал, представен от прокурора във фазата на предварителното следствие. Но независимо от това и без да се опитва да изпревари решението на съда, ЮК смятал, че останалият доказателствен материал от по-традиционен вид бил повече от достатъчен за решението на прокурора да повдигне обвинение.

ЮК разкритикува остро употребата на думата „доброволна“ във връзка с акция, която показва нагледно възможностите на полицията и на прокуратурата да използват силови методи. В неговия свят тези две величини били напълно несъвместими и затова той приветствал предложението на така нареченото ДНК разследване за разширяване

правомощията на правораздавателните власти при събирането на ДНК проби, провеждането на ДНК анализи и регистрацията на резултатите от тях. ЮК изрази надежда въпросът за добрата воля да бъде разрешен съвсем скоро, а в един идеален бъдещ свят ДНК профилът на всички хора да се вписва още с раждането им в общонационален регистър. Ако не друго, поне за тяхно собствено удобство.

Накрая ЮК похвали медиите за бдителността им. С подкупваща скромност той отбеляза, че ако медиите не го били сезирали навреме, може би щял да пропусне целия случай.

Представителите на медиите нямаха никакви съществени възражения срещу анализа и заключенията на ЮК. Единодушно смятаха проблема за много важен, от решаващо значение за всяка демокрация и всяка правова държава, а главният редактор в „Дагенс Нюхетер“ заяви, че ще се постарее този въпрос да заема все по-челно място в дискусиата на злободневни въпроси на страниците на неговия вестник. Лично той се чувствал горд и доволен, че именно той и съвестните му сътрудници търколили камъка.

Председателят на Клуба на публицистите, който водеше дебата, се възползва от възможността да попита главния редактор на „Смоландспостен“ — нали и бездруго е там, а двамата, така да се каже, не се срещат всеки ден — как така сравнително малък провинциален вестник е отказал да публикува читателско писмо, а най-големият шведски сутрешен вестник веднага го е поместил и при това е продължил да следи случая и да публикува на видно място уводни коментари и репортажи по темата.

Главният редактор на „Смоландспостен“ благодари за въпроса. Без да се впуска в подробности, той все пак разкри, че отказът писмото да се публикува стои в тясна връзка с информация за автора му, с която той разполага.

Колегите от „Дагенс Нюхетер“ вероятно не били запознати с тези обстоятелства или пък не пожелали да се съобразят с тях. Какво ли знае той, най-обикновен провинциален драскач, за процеса по вземане на решения в най-хубавия вестник в страната?

Главният редактор на „Смоландспостен“ призна, че лично е взел решение да отхвърли материала от библиотекаря Мариан Грос. Нито за минута не съжалил за това свое решение и ако в бъдеще отново получи такова предложение, отново би постъпил по същия начин.

След края на дебата участниците и присъстващите се отправиха към бара в операта, към верандата в „Гранд“ и другите близки заведения, където влизат по-заможни хора. Както обикновено, медийният дебат продължи до късно през нощта, преди участниците най-после да се разотидат по домовете си за няколкочасова заслужена почивка.

В понеделник, двайсети октомври, в районния съд във Векшо се даде ход на делото срещу Бенгт Монсон. Присъдата бе оповестена след близо три месеца, на деветнайсети януари следващата година. Причината за това протакане беше решението на съда Бенгт Монсон да бъде подложен на щателен психиатричен преглед, та заседателите да разполагат с пълната информация, необходима при избора на наказателна мярка.

Още на двайсети декември се получиха резултатите от съдебнопсихиатричната клиника в Лунд, но после дойдоха коледните и новогодишните празници. Освен това съдебните заседатели се нуждаеха от време да доизпипат формулировките си и най-общо да премислят нещата.

В заключението от съдебнопсихиатричната експертиза, което не носеше гриф „секретно“, пишеше, че Монсон наистина страда от силно психическо разстройство, но то не е достатъчно сериозно, та да го настанят принудително в психиатрично заведение при затворен режим. Заседателите, при пълно единодушие, решиха да следват прокурорската линия и да осъдят Бенгт Монсон на доживотен затвор за убийство.

Подсъдимият и адвокатът му обжалваха присъдата на втора инстанция. Апелативният съд поиска повторна съдебнопсихиатрична експертиза. Този път тя се проведе в болница „Санкт Сигфрид“ във Векшо под ръководството на новоизлюпения професор по съдебна психиатрия Роберт Брундин.

Брундин стигна до различни заключения от колегите си в Лунд. Според категоричната му преценка Монсон страдал от много сериозно психическо разстройство и в края на март съдът постанови Монсон да бъде въдворен в психиатрия.

Още през седмицата след присъдата професор Брундин даде дълго телевизионно интервю за едно от многото публицистични предавания по държавната телевизия.

Там той отново подчерта, че става дума за извършител с тежки психически отклонения и силно изявиени хаотични импулси, дължащи се най-вероятно на тежки травми през детството му.

Разбира се, не се касае за военни преживявания, каквито обикновено са преживели хаотичните извършители, но по качественото си изражение и последствията, деянията на Монсон са напълно сравними. Лекарската тайна му забранявала да се впуска в подробности, но убиецът не е нито обикновен сексуален садист с развихрени сексуални фантазии, нито чисто хаотична фигура. По-скоро интересна междинна форма между сексуален садист и хаотичен извършител.

— Най-после открих липсващата брънка между тези два основни типа, така да се каже — установи с изключително задоволство Брундин, който впрочем приветстваше и себе си, и новия си пациент за тесните контакти, които им предстояха.

— Мислите ли, че някога ще успеете да го излекувате? — попита го телевизионната репортерка.

При цялото му уважение към нея и предаването ѝ, Брундин окачества въпроса като несполучливо формулиран.

— В какъв смисъл?

— Въпросът всъщност е как да помогнем на следващите поколения с неговите проблеми — обясни Брундин. — Но ако ме питате за продължителността на терапията, боя се, че точно този пациент е част от вече изгубено поколение — завърши Брундин, който освен всичко останало притежаваше и литературна мисъл.

Бекстрьом изглежда предаването. Седеше си в уютната си бърлога близо до управлението в компанията на бира, малцово уиски, болничен лист и бързо прекратено предварително разследване за сексуален тормоз. Съдържанието на кафявия плик още не беше изчерпано. Животът му можеше и да е много по-лош.

„Да бяха го сварили на лепило“, помисли си Бекстрьом, който въпреки всичките си недостатъци и кусури, все пак беше човек със силно чувство за човешка справедливост.

В петък, дваисет и четвърти октомври, майката на Линда Валин трябваше да се яви в районния съд във Векшо, за да свидетелства за връзката си с убиеца на дъщеря ѝ. Предния ден тя говори с Ана Сандберг по телефона и се разбраха Ана да я вземе от вилата ѝ на следващата сутрин. Иначе Лота Ериксон каза, че вече се чувства по-добре и иска най-сетне всичко да приключи, та да може на спокойствие да преодолее скръбта по дъщеря си.

На следващата сутрин Ана Сандберг завари външната врата широко отворена. Вятърът я блъскаше наляво-надясно. Виждайки празнината в безупречната редица от шлифовани крайбрежни камъни около изчистената с гребло пътека, Ана Сандберг веднага разбра какво се е случило. Водолазите откриха тялото още същия ден, на дълбочина четири метра. Преди да нагази в езерото, тя си бе облякла палто с джобове и ги бе напълнила с камъни. После бе закопчала с ремък горната част на ръцете към тялото си, та да не може да се спаси, ако в последния миг се разколебае.

В горния ѝ джоб намериха снимка, направена преди три години по време на Мидсомар в имението на бившия ѝ съпруг. В средата — усмихнатата Линда, от двете ѝ страни — мама и убиецът. Някой бе оградил с маркер лицата на Лота Ериксон и на Бенгт Монсон и бе записал над кръговете „убийци“. Откриха плика, в който най-вероятно е била изпратена снимката, захвърлен върху кухненския под — без подател и с клеймо от сряда от пощенската станция във Векшо.

Смъртният случай се изясни още преди процесът да приключи. Майката на Линда се бе самоубила. Съкрушена от скръбта по дъщеря си, клетницата се бе предала, след като бе получила поредния тласък към смъртта. Полицията не откри подателя на писмото. Когато го разпитаха, бащата на Линда заяви, че не знае нищо по случая. Пък и вече бил преодолял чувствата си към бившата си съпруга.

Единствен той остана да бди над паметта на единствената си и дълбоко обичана дъщеря.

През април следващата година комисията, отговорна за служителите в Главна дирекция „Криминална полиция“, най-сетне приключи случая на криминален комисар Еверт Бекстрьом. Причината това да отнеме толкова време, беше, че само седмица по-рано прокурорът прекрати преписката срещу Бекстрьом за сексуален тормоз. За наличие на престъпление не бяха открити данни.

Сложно разследване. От една страна, доказателствата не бяха убедителни, защото Бекстрьом най-упорито се придържаше към първоначалната си версия, а именно че Карин Огрен повече или по-малко сама се е натиснала да се качи в стаята му въпреки предложението му да се срещнат в бара, след като той си вземе душ и си облече чиста риза. В заключителния етап от разследването потърпевшата отказа да сътрудничи, защото ѝ се виждаше безсмислено, и прокурорът нямаше избор.

Оставаше да се изяснят икономически машинации на обща стойност около двайсет хиляди крони: необосновани тегления от служебни сметки, странна сметка за пране, фактура за канцеларски пособия, според които и трийсет и една гъби за бяла дъска, всяка на стойност 96 крони, сметка за порнофилм, изгледан в стаята на негов колега, и още подобни неща. А най-интересното в цялата работа беше, че още в деня, когато счетоводният отдел поиска от Бекстрьом обяснение за нерегламентираните разходи, той веднага погаси всички суми. Предвид славата му, това май беше най-голямата мистерия в случая.

Освен това му бяха отправени обвинения за превишаване на правомощията му като служител в криминалната полиция. Профсъюзът работи здраво и накрая намери компромисно решение, с което началникът на Бекстрьом — ШГДКП Ларш Мартин Юхансон — да може да се примири.

Бекстрьом се върна в Областното управление в Стокхолм. На първо време го назначиха в сектора за издирване на крадено

имущество. Или бюро „Намерени вещи“, както всички истински полицаи — включително самият Бекстрьом — наричаха този склад за безстопанствени велосипеди и заблудени полицейски души.

Все пак му позволиха да запази титлата „комисар“ Юхансон не беше чак толкова злопамятен. Колкото до Бекстрьом, той на драго сърце би се отказал от титлата си, стига да не дели работното си място със стария си оръженосец Вийнблад, който работеше на половин ден на същото място, след като преди петнайсет години се бе опитал да отрови бившата си съпруга, но, уви, бе успял да отрови само себе си. По тази причина го бяха преместили от техническата в архипелаг „Гулаг“ на Стокхолмската полиция.

По време на ежегодните Дни на полицията, провеждани в квартал Елвшо в Стокхолм през май същата година, комисар Бенгт Улсон изнесе внушителна лекция в духа на надслова, под който се проведе конференцията: конфликти между различните полицейски култури. Улсон сподели личния си опит като ръководител на предварителното следствие по случая „Линда“.

От едната страна са той и неговите колеги от полицията във Векшо. Разполагат с ограничени ресурси, но познават отлично района и местните хора и притежават значителен практически опит. От друга страната са представителите на Главната дирекция „Криминална полиция“, на които не им се налага непрекъснато да си броят кроните и йоретата и вероятно затова предпочитат да атакуват проблемите на възможно по-широк фронт.

Между тези две групи, естествено, възниква напрежение. Съвсем нормално. Според Улсон няма виновни, защото двете групи живеят в различни светове и са възпитани в духа на различни културни ценности и послания. Улсон заяви, че двете групи са обменили ценен опит, и пожела да подчертае помощта на колегите от Главната дирекция при изготвянето профила на извършителя и значителния им принос към регистрирането на обширния следствен материал.

И накрая Улсон изрази категоричното си убеждение, че именно познаването на района и местните хора изиграло решаваща роля в разобличаването на извършителя. Това следвало да се вземе предвид за в бъдеще и сериозно да се помисли как да се подсилят ресурсите на регионалните и местните полицейски звена във връзка с разрастването на насилствената престъпност, а впоследствие и да се положат основите на нова организация.

След лекцията Ларш Мартин Юхансон се приближи да благодари на Улсон. Не само от свое име, а и от името на другите. Досега не се е създал повод толкова много колеги да благодарим на един-единствен за толкова много глупости, изприказвани в рамките на

толкова кратко време, установи Юхансон в най-учтивия си маниер. Ако Улсон се нуждае някой да му разясни нещо очевидно, нека не му хрумва да безпокои Юхансон и неговите сътрудници.

В петък, 28 май, кандидатът на философските науки Лиса Матей предаде докторската си дисертация в Катедрата по практическа философия в Стокхолмския университет. Дисертацията беше озаглавена „В памет на жертвата?“ и краесловният въпросителен знак въплъщаваше поантата на научната разработка. Авторката на дисертацията бе избрала да анализира — от гледна точка на джендър изследванията — скритото послание в медийните публикации във връзка с така наречените сексуални убийства на жени.

Класическата семиотична връзка между съдържание и външен израз и странният факт, че малките имена на близо двеста жени, жертви на сексуални убийства през последните петдесет години, стават част от названията на тези престъпления. Убийството „Биргита“, убийството „Йерд“, убийството „Шехцин“, убийството „Ула“ — няколко примера за престъпления отпреди петдесет години — а от по-скорошните, извършени през новото хилядолетие: убийството „Кайса“, убийството „Петра“, убийството „Йени“ и... убийството „Линда“. Жени от плът и кръв, превърнати в медийни послания. В символи — според общоприетата семиотична езикова употреба. А най-добрите — от гледна точка на медиите — дори се използват повторно, ако полицията успее да хване извършителя.

От курсант Линда Валин, двайсетгодишна, до убийството „Линда“, убиеца на Линда и така по цялата правораздавателна верига.

Символи на какво? Кое ги обединяваше, освен начинът, по който са убити, описани в медиите и накрая — потънали в сравнителното забвение на шведската криминална история? Очевидно полът играеше съществена роля. Мъжки имена никога не се използват за притурка към думата „убийство“, независимо дали мотивите за престъплението са сексуални, или просто неизвестни. Явно не е достатъчно да си просто човек. Нужно е да си жена, и то не каква да е, а жена в определена възраст. Най-младата е била само на пет, когато са я изнасилили и удушили, но с изключение на дузина проститутки, възрастта на нито една от жените, с чиито малки имена извършените

убийства оставаха в историята, не надвишаваше четирийсет. Мотивите и подходът на извършителя също не даваха изчерпателно обяснение. Броят на жените, убити през същия времеви отрязък заради сексуален мотив или заради наличието на улики, свидетелстващи за предполагаем сексуален мотив, възлизаше на петстотин.

Лиса Матей поставяше естествения за всеки мислещ човек и полицейски въпрос: какво е накарало медиите да пренебрегнат шейсет процента от всички жени, убити заради сексуален мотив?

Голяма част от тях бяха прекалено стари. Най-възрастната беше прехвърлила деветдесет, когато станала жертва на изнасилване и била убита с тъпата част на обикновена брадва. Друга част живеели в прекалено мизерни социални условия. Или поддържали връзка с мъже аутсайдери. Трети пък станали жертва на извършители, заловени в непосредствена близост до местопрестъплението, и историята им не притежаваше драматургична стойност.

Казано просто и обобщено, на тези жени им липсваше медиен потенциал, разбран в най-прозаичния икономически смисъл: продажба на вестници. Недостатъчно добри снимки. Недостатъчно вълнуващ текст. Прекалено банални истории. Просто тези жени не бяха подходящи.

По някаква причина Лиса Матей бе избрала да посвети дисертацията си на близо двеста жени, изброени по азбучен ред по малкото си име. Първата се казваше Ана, жертва на убийството „Ана“, а последната се казваше Оса, жертва на убийството „Оса“.

„А аз се казвам Лиса, Лиса Матей — помисли си тя, след като натисна за последно клавиш от компютъра си. — На трийсет и две години съм, жена, криминален инспектор, а скоро и доктор на философските науки.“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.